

: शासन निर्णय व परिपत्रके :

**Government Resolutions
and
Circulars.**

भाग : दोन

शासन निर्णय व परिपत्रके
सविस्तर विषयसूची व
अनुक्रमणिकेसह .

संकलक,
विनायक महामुणकर ,
सेवानिवृत्त प्रशासकीय अधिकारी,
पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई कार्यालय .

प्रस्तावना

शासकीय सेवेत काम करताना असे आढळून आले की, काही जुन्या शासन निर्णयांचे संदर्भ चटकन उपलब्ध होत नाहीत. कार्यालयांना सुध्दा कित्येक वेळा अशा निर्णयांसंबंधी माहिती नसते. एखादा प्रश्न समोर आल्यानंतर त्या संदर्भातील शासन निर्णय/ परिपत्रके ई.चा शोध सुरु होतो आणि म्हणूनच सर्व कर्मचा-यांना दैनंदिन कामकाज करताना उपयुक्त होतील अशा जास्तीत जास्त शासन निर्णयांचे, परिपत्रकांचे संकलन करून शासकीय अधिकारी/कर्मचारी ई.ना हे शासन निर्णय, परिपत्रके एकत्रितपणे उपलब्ध करून देण्याचा मी प्रयत्न केला आहे. हे करताना तारखेनुसार अनुक्रमणिका दिलेली आहे तसेच विषयांनुसारही त्यांची मांडणी केलेली आहे. शासन निर्णय/ परिपत्रके यांची संख्या विचारात घेता त्यांचे दोन खंड तयार करण्यात आलेले आहेत.

जास्तीत जास्त शासन निर्णय/परिपत्रकांचे संकलन करून ते पुस्तक रूपाने प्रसिध्द करावे असा आग्रह माझ्या कार्यालयातील सहकारी, कार्यालयीन कर्मचारी संघटनांचे प्रतिनिधी यांनी केला तसेच राज्य शासकीय कर्मचा-यांचे आदरणीय नेते मा. र.ग.कर्णिक साहेब व राजपत्रित अधिकारी संघटनेचे आदरणीय नेते मा. श्री.ग.दि.कुलथे साहेब यांनीही त्यासाठी प्रोत्साहन दिले म्हणूनच मी हे कार्य करू शकलो.

शासनाची वेबसाईट, शासनाने प्रसिध्द केलेले सारसंग्रह, राज्य सरकारी कर्मचारी मध्यवर्ती संघटनेचे मुखपत्र “ राजसारथी ” तसेच इतरांनी प्रसिध्द केलेली पुस्तके यामधून सदरचे शासकीय निर्णय/परिपत्रके ई.संकलीत केलेली आहेत.

संकलक,

विनायक महामुणकर.

**सेवानिवृत्त प्रशासकीय अधिकारी,
पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई कार्यालय.**

दूरध्वनी क्र. 0२२ - २८८३०६९९.

शासन निर्णय / परिपत्रके हे पुस्तक केवळ शासकीय कर्मचारी व इतरांना माहिती व्हावी, त्यांची कार्यक्षमता वाढावी आणि शासकीय कामकाजात गतिमानता यावी या हेतूने तयार केलेले आहे. पुस्तकात जेवढी माहिती देणे आवश्यक आहे तेवढी देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. तरीसुध्दा या पुस्तकात अनवधानाने राहिलेल्या कोणताही दोष/त्रुटीसाठी संकलक जबाबदार असणार नाही. मात्र यातील कोणताही दोष/त्रुटी निदर्शनास आणून दिल्यास त्या स्वागतार्ह असतील.

-०-०-

: विषयसुची :
: वेतन व भत्ते, वेतनवाढ, वेतननिश्चिती, इ. :

—0—

● Extra Ordinary Leave to be counted for increment,	F.D.	19.06.1967	५७
● Compensatory Local Allowance and House Rent allowance..Drawal of- During Leave.	F.D.	29.08.1969	५७
● Maharashtra Released Defence Services Personnel (Fixation of Pay and Seniority) Rules 1974....Orders.	GAD	16.11.1974	५८
● Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	08.12.1975	५९
● Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	05.07.1976	६१
● Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	07.10.1976	६२
● House Rent Allowance and Compensatory Local Allowance drawal of duting leave preparatory to Retirement.	F.D.	22.08.1977	६२
● Weekly Holiday to Police Inspectors and Police Sub-Inspectors and to provide financial assistance and the additional 15 days earned leave.	Home	24.12.1979	६४
● मंत्रालय सेवा प्रवेशोत्तर परीक्षा वेतनवाढ रोखून धरणेबाबत .	साप्रवि .	३०.०४.१९८१	६७
● पदोन्नतीच्यावेळी वेतननिश्चिती करिता विकल्प...	वित्त	०६.११.१९८४	६९
● पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प . . स्पष्टीकरण . .	वित्त	०५.१२.१९८५	७१
● पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प -स्पष्टीकरण .	वित्त	२४.०२.१९८६	७२
● गणवेश भत्ता : गुन्हा अन्वेषण विभागातील पोलीस अधिका-यांना मंजूर करण्याबाबत	गृह वि .	०८.०५.१९८६	७२
● परिवीक्षाधीन कर्मचा-याचे परिवीक्षावधीतील व त्यानंतरच्या स्थानापन्न नियुक्तीनंतर वेतन निश्चितीपरिपत्रक . .	साप्रवि	०१.०१.१९८७	७४
● Grant of stagnation increments to Government servants stagnating at the maximum of their revised scales of pay.	FD	14.10.1988	७४
● पदोन्नती/एका पदावरून अधिक महत्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या असणा-या दुस-या पदावर नियुक्ती झाली असताना वेतननिश्चिती	वित्त	१८.१०.१९८८	७५
● शासकीय निवासस्थान नाकारल्यास/रिक्त केल्यास घरभाडे भत्ता मिळण्याबाबत	वित्त	३०.०५.१९८९	७६

● सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे . वित्त	१५ .०९ .१९८९	७७
● महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी,स्वीयेतर सेवा आणि निलंबन, वडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम १९८१ मधील नियम ७३ मध्ये नमूद केलेल्या रकमेच्या संदर्भात खुलासा . . . साप्रवि	२१ .०९ .१९८९	७८
● एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असतांना त्या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प वित्त	०३ .०४ .१९९०	७८
● एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असतांना त्या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प वित्त	१९ .०६ .१९९०	८२
● मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी भोजनावर/खर्चाची प्रतिपूर्ती . वित्त	२९ .०६ .१९९०	८३
● सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे . वित्त	०३ .१२ .१९९०	८४
● रोग्य रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे . वित्त	०५ .१२ .१९९०	८४
● महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ परिवीक्षाधीन कर्मचा-याची वेतनवाढ नियमित करणे वित्त	३० .०४ .१९९१	८५
● सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे, आगाऊ वेतनवाढीच्या दिनांकाबाबत परिगणना . वित्त	०८ .०१ .१९९२	८६
● आणिवानी कालीन राजादिष्ट अधिकारी आणि लघुसेवा राजाशिष्ट अधिकारी यांच्या नागरी सेवेतील वीनराखीव पदावरील नेमणूकीनंतरची वेतननिश्चिती . . . साप्रवि .	०२ .०६ .१९९२	८७
● महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ च्या नियम ११ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत वित्त	०२ .०७ .१९९३	८८
● Maharashtra Civil Services (Pay)Second (Amendment) Rules 1993. F.D.	03.07.1993	९०
● सामग्री भत्ता ...परदेशी कामानिमित्त /प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिका-यांना देण्याबाबत वित्त	०७ .१० .१९९३	९१
● नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांची वेतननिश्चिती करणेबाबत वित्त	२३ .०३ .१९९४	९१
● वेतनाच्या कमाल वेतनमानावर वेतनवाढ स्थगिती झालेल्या शासकीय कर्मचा-याची स्थगितीनंतरची वेतननिश्चिती . वित्त	१२ .०९ .१९९४	९४
● विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या वेतन, महागाई भत्ता, इतर पुरक भत्ते तसेच वेतनवाढी व आगावू वेतनवाढी इत्यादीच्या वित्तलब्धीवर व्याज प्रदान करण्याबाबत . वित्त	२२ .११ .१९९४	९५

● पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चिती करता विकल्प देणेबाबत .	वित्त	१९.१२.१९९५	१०२
● बृहन्मुंबईतील पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना “ दैनिक भत्ता” तसेच “ विशेष कर्तव्य भत्ता” मंजूर करण्याबाबत .	गृह	१५.०१.१९९६	१०३
● महाराष्ट्र पोलीस दलातील विविध संवर्गातील कर्मचारी/अधिका-यांच्या वेतनश्रेणीत सुधारणा करण्याबाबत	गृह	२७.०२.१९९६	१०३
● सुधारित वेतनश्रेणीत कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या कर्मचा-यांना मंजूर झालेल्या कुंठीत वेतनवाढी पदोन्नती पदावर वेतननिश्चिती करताना विचारात घेणेबाबत.....	वित्त	२५.१०.१९९७	१११
● निवासी शिपायाऐवजी मिळणा-या रोग्य परताव्याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याबाबत	वित्त	१५.११.१९९७	११२
● सुधारित वेतनश्रेणीत प्रारंभिक वेतननिश्चित करणेबाबत...	वित्त	१०.१२.१९९८	११२
● राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना सुधारित दराने स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्ता देण्याबाबत...	वित्त	११.१२.१९९८	११३
● राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करणेबाबत	वित्त	१४.१२.१९९८	११५
● रोग्य रक्कम हाताळण्याबाबत विशेष वेतन मंजूर करणे . .	वित्त	२३.१२.१९९८	११७
● सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कुंठीत वेतनवाढी मंजूर करणेबाबत .	वित्त	२५.०१.१९९९	११८
● राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .पोलीस शिपाई /पोलीस निरीक्षक दर्जाच्या अधिका-यांच्या बाबतीतील आदेश	गृह	१०.०९.१९९९	११९
● पोलीस कर्मचा-यांना गणवेश शिलाई रोग्यीने मंजूर करण्याबाबत	गृह	०१.१०.१९९९	१२०
● पोलीस अधिका-यांना अतिथ्य भत्ता मंजूर करण्याबाबत .	गृह	३०.११.१९९९	१२०
● शासकीय कर्मचारी व इतर यांना मंजूर करण्यात आलेली महागाई भत्ता वाढ . दि . १ जानेवारी १९८६ ते ३० जून १९९६ . सर्वसमावेशक आदेश	वित्त	३०.११.१९९९	१२१
● Enhancement of Monetary Allowance for Recipients of Presedent’s/Police Medal for Gallantry and Police Medal for Gallantry.. ... Ministry of Home		०६.१२.१९९९	१२७
● राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्ता .रजेच्या कालावधीत आहरित करणेबाबत .	वित्त	०४.०९.२०००	१२८
● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	१७.०२.२००१	१३०
● भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडे भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या तरतुदी . . अद्ययावत आदेश...	वित्त	२४.०५.२००१	१३२
● अंध, अस्थीव्यंगाने अंधू आणि कण्याच्या विकाराने पीडित असणा-या कर्मचा-यांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या तरतुदी	वित्त	०४.०६.२००१	१३४

● अतिरिक्त दैनिक भत्यात वाढ करण्याबाबत . . . महिला व बालकल्याण	२७.०९.२००१	१३९
● महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८,तासुरत्या, रजा मुदती रिक्त पदी, तदर्थ किंवा अंतरीम व्यवस्था म्हणून २९ दिवसांकरिता किंवा ठराविक कालावधी करिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना लागू होतात किंवा नाही याबाबत स्पष्टीकरण .	वित्त २१.१२.२००१	१४०
● राज्य शासन सेवेतील निरनिराळ्या वेतनश्रेणीतील पदांचे वर्गीकरण	साप्रवि ०२.०७.२००२	१४२
● Grant of Monetary Allowance to the recipients of Prime Minister's Police Medal for Life Saving. Home Affairs	02.12.2002	१४३
● पुनर्सुधारित वेतनश्रेणी :-पोलीस निरीक्षकांच्या वेतनातील तफावत दूर करणेबाबत . .श्री.मा.गबा.जगदाळे व इतर ३२ पोलीस निरीक्षक . .गृह	२५.०४.२००३	१४५
● पोलीस विभागातील कर्मचा-यांना मंजूर करण्यात येणा-या अतिकालीन भत्यांच्या (आहार भत्यांच्या)दरात वाढ करण्याबाबत	गृह २१.०२.२००४	१४६
● केंद्र शासनाच्या आदेशानुसार राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचारी यांना महागाई भत्यातील मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्याबाबत .	वित्त १९.०७.२००४	१५१
● पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना साप्ताहिक सूट्टीच्या मोबदल्यात देण्यात येणा-या दैनिक भत्यांच्या दरात वाढ करण्याबाबत	गृह २०.०७.२००४	१५१
● पोलीस मुख्यालयाच्या सशस्त्र शाखेत काम करणा-या पोलीस नाईक पदावरील कर्मचा-यांना रायफल भत्ता अदा करणेबाबत	गृह २०.०७.२००४	१५२
● अस्थिव्यंगाने अधु आणि कण्याच्या विकाराने पिडीत असणारे राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत	वित्त ०२.०८.२००४	१५३
● मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीन करण्याबाबत स्पष्टीकरण	वित्त १४.०१.२००५	१५४
● संपूर्ण राज्यातील शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक देय वेतन व भत्यांचे प्रदान बँकेमार्फत करण्याची कार्यपध्दती निश्चित करणे	वित्त २९.०८.२००५	१५५
● पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या गणवेश शिलाई दरामध्ये वाढ करण्याबाबत	गृह ०१.०९.२००५	१६५
● राज्यातील पोलीसांना मिळणा-या गणवेश धुलाई भत्यात वाढ करण्याबाबत	गृह १६.०९.२००५	१६५
● निलंबित कर्मचा-यांच्या निर्वाह भत्याची परिगणना करताना मूळ वेतनामध्ये ५० % महागाई भत्ता (Dearness Pay) विलीन करण्याबाबत	वित्त २६.०६.२००६	१६८

विवाम .

● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	२१.०९.२००६	१७०
● राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांना दिनांक ०१.०९.०६ पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत	वित्त	०४.१०.२००६	१७१
● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	२६.०२.२००७	१७२
● राज्य शासकीय व इतर पात्र शासकीय कर्मचा-यांना दिनांक ०१.०४.२००७ पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत .	वित्त	१०.०४.२००७	१७२
● महाराष्ट्र पोलीस दलातील पोलीस शिपाई, पोलीस नाईक व पोलीस हवालदार पदाच्या वेतनात सुधारणा करण्याबाबत .	गृह	१९.०४.२००७	१७३
● जलद प्रतिसाद पथकातील वाहनचालकाना घरभाडे भत्ता व स्थानिक पुरक भत्ता वगळून इतर सर्व पगार व भत्ते यांच्या ३० % रक्कम जादा वेतन देण्याबाबत	गृह	२५.०४.२००७	१७५

वक्कवक्क

: अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन :

—०—

● Regarding Special Pay for additional Charge. GAD 15.09.1979			६३
● विभाग प्रमुखाना/प्रादेशिक प्रमुखाना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अनुसार अतिरिक्त वेतन /विशेष वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन .	वित्त	०२.०१.१९८५	७०
● दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ अनुसार करावयाच्या सुधारणा .	वित्त	१०.०५.१९९०	८०
● विभाग प्रमुखाना/प्रादेशिक प्रमुखाना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अन्वये अतिरिक्त कार्यभार सांभाळल्यामुळे विशेष वेतन /अतिरिक्त वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन	वित्त	०२.०१.१९९२	८५
● दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन	वित्त	२९.०३.१९९४	९३
● रोग्य रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे .	वित्त	२३.१२.१९९८	११७
● भा .पो .से .अधिका-यांनी अतिरिक्त कार्यभार धारण खेळ्याबद्दल विशेष वेतन	गृह	१८.०५.२००४	१५०
● अतिरिक्त कार्यभारासाठी अनुज्ञेय अतिरिक्त वेतन/ विशेष वेतन वेतनाच्या दरात सुधारणा करणेबाबत	वित्त	२३.०५.२००६	१६६

: सेवाअंतर्गत आश्वसित प्रगति योजना (कालबद्ध पदोन्नती) :

—0—

● गट "क" व "ड" (वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधी योजना	साप्रवि . ०८ . ०६ . १९९५	९७
● गट "क" व गट "ड" (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधीची योजना मुद्यांचे स्पष्टीकरण...	साप्रवि ०१ . ११ . १९९५	९९
● गट "क" व गट "ड" (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधीची योजना मुद्यांचे स्पष्टीकरण...	साप्रवि २० . ०३ . १९९७	१०५
● उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील विद्यापीठे व संलग्न महाविद्यालये तसेच अशासकीय अनुदानित पदवी व पदविका स्तरावरील तंत्रशिक्षण संस्थांमधील वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या सेवकांना शासकीय सेवकाप्रमाणे कालबद्ध पदोन्नती योजना लागू करणे..... उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	०८ . १० . १९९७	१०७
● नागपूर विभागातील लिपिक-टंकलेखकांना कालबद्ध वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मंजूर करणे महसूल व वन	०५ . ०२ . १९९९	११९
● राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आश्वसित प्रगती योजना लागू करणेबाबत वित्त	२० . ०७ . २००१	१३७
● सेवांतर्गत आश्वसित प्रगती योजना वेतन निश्चितीचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत वित्त	११ . ०१ . २००२	१४१
● सेवाअंतर्गत आश्वसित प्रगती योजना : विभागीय चौकशी प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना लाभ देण्याबाबत . वित्त	२१ . ०४ . २००३	१४४
● सेवांतर्गत आश्वसित प्रगती योजनेचा लाभ देण्याबाबत . वित्त	१० . ०९ . २००७	१७६

क्वक्वक्वक्व

: आगाऊ वेतनवाढ :

—0—

● <u>Advanced Increments</u> Grant of- to Govt.servants in recognition of Outstanding work.	GAD 24.09.1980	६६
● शासकीय कर्मचा-यांस अत्युत्कृष्ट कामानिमित्त आगाऊ वेतनवाढ मंजूर करण्याबाबत	साप्रवि ०६ . ०९ . १९८३	६८
● शासकीय कर्मचा-यांस कालबद्ध पदोन्नती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मंजूर केल्यानंतर आगाऊ वेतनवाढ अनुज्ञेय करणेबाबत	साप्रवि . २२ . ११ . २०००	१२९

● पोलीस पदके मिळणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना अग्रीम वेतनवाढी देण्याबाबत पत्र...	गृह	२३.०४.२००१	१३२
● राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळस्पर्धामधील सहभागामुळे राज्य शासकीय कर्मचारी यांना द्यावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ /वेतनवाढी व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत खुलासा	वित्त	२७.०२.२००४	१४७
● राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धामधील सहभागामुळे राज्य शासकीय कर्मचारी यांना द्यावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत	वित्त	२८.०८.२००६	१६९

वक्वक्वक्वक्व

**: लेखा, महाराष्ट्र कौषागार नियम, महाराष्ट्र
आकस्मिक खर्च नियम, मुंबई वित्तीय नियम ई. :**

—०—

● Loss through misappropriation, defalcation, embezzlement etc..Mode of redrawal for the..		05.05.1971	१७७
● Retention of Govt. Telephone after retirement. Regquest for.	GAD	27.02.1976	१७७
● Arrangement during leave of Class II having &Disbursement power..	F.D.	11.05.1976	१७८
● अपंग चलित वाहकांना वाहन कर माफ करण्याबाबत .	गृह	२९.११.१९७६	१७९
● Cheques... Issue Fresh... in lieu of lost and stoppage of payment of the lost.....	F.D.	15.07.1978	१७९
● शासकीय अर्थव्यवहारात फसवणूकीस आळा घालणे . .	वित्त	१८.०१.१९८०	१८०
● लेखा विषयक पडताळणीसंबंधी दाखले व पडताळणी अधिका-यांची जबाबदारी	वित्त	०५.०९.१९८१	१८२
● थकवाकीच्या रकमांच्या मागण्यांची महालेखापालांकडून पूर्वलेखापरीक्षा करण्याचे बंद करणे	वित्त	०५.११.१९८४	१८३
● कौषागार कार्यपध्दतीचा आढावा: आहरण व संवितरण अधिका-यांनी देयकांच्या बाबतीत करावयाची कार्यवाही .	वित्त	१९.०९.१९८५	१८४
● डाक आयुर्विमा... विमा हप्त्यांची वसुली...	वित्त	२६.०८.१९८६	१९०
● निवासी शिपायांऐवजी रोख भत्ता देण्यासंबंधी...	वित्त	०१.०९.१९८६	१९१
● Amendment to the Maharashtra Contigent Expenditure Rules1965.		1989	१९१
● नागरी बँकांनी दिलेले धनाकर्ष प्रतिभूती म्हणून स्विकारण्याबाबत	वित्त	२३.०१.१९९०	१९२

● अति महत्वाच्या व महत्वाच्या व्यक्तींच्या संरक्षणासाठी निर्माण केलेल्या विशेष सुरक्षा विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचा विमा उतरविण्याबाबत	गृह	१७.०३.१९९०	१९३
● चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांनी रोग रक्कम हाताळणे	वित्त	१४.०६.१९९०	१९३
● चोरी, अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्यासाठी विशेष अग्रीम काढणे	वित्त	१५.०६.१९९०	१९४
● निरुपयोगी, दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय भांडार वस्तू,यंत्रसामुग्री, वाहने इत्यादींची लिलावाने विक्री करण्याची व्यवस्था	वित्त	१८.०६.१९९१	१९५
● वित्तीय व प्रशासकीय अधिकार प्रदान... वाहने निरुपयोगी ठरविण्याबाबत सुधारित अटी	वित्त	०१.१०.१९९१	२००
● ग्रंथालयातील पुस्तके/ग्रंथ/नियतकालिके यांच्या भांडार पडताळणीबाबत	वित्त	०२.१२.१९९१	२०१
● अधिका-यांचे निवासस्थानी वृत्तपत्रे पुरविण्याबाबत	वित्त	११.०६.१९९२	२०२
● दुरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती आकस्मिक खर्चाच्या देयकासोबत (नमुना म.को.नि.३१) जोडण्याबाबत	वित्त	०१.०२.१९९३	२०३
● वाहन खरेदीबाबतची सुधारित अट	वित्त	०२.०२.१९९३	२०४
● महाराष्ट्राच्या कोषागार नियम २६ अ नमुन्याच्या नोंदवही संबंधी	अधिदान व लेखा	२६.०७.१९९३	२०४
● आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्याच्या संदर्भात सूचना	वित्त	०४.०८.१९९३	२०५
● कंत्राटाचे करारनामे आणि कंत्राटदारांना प्रदान करण्यासाठी कोषागारातून काढण्यात आलेल्या रकमा	वित्त	१६.०८.१९९३	२०६
● “ वेतने ” याखालील अर्थसंकल्पीय अनुदानाचे पुनर्विनियोजन	वित्त	२४.११.१९९५	२०६
● अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई कोषागारे/उपकोषागारे याजकडे सादर करावयाची देयके आहरण व संवितरण अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता	वित्त	२१.०६.१९९६	२०७
● अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई/कोषागार, उप कोषागार याजकडे सादर करावयाची देयके... आहरण व संवितरण अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता	वित्त	३०.०९.१९९६	२०९
● शासकीय प्रदाने करतांना आयकर अधिनियमानुसार आयकर वसूली करण्याबाबत व आयकराची वसूली कपातीची रक्कम केंद्र शासनाच्या खात्यावर वेळेवर जमा करण्याविषयी	वित्त	२८.०२.१९९७	२१०
● भांडार सामान व साधनसामग्री खरेदीतील अनियमितता व कार्योत्तर मंजूरीचे प्रस्ताव टाळण्याबाबत	गृह	२५.११.१९९७	२११
● आकस्मिक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकांद्वारे काढण्यात आलेल्या रकमांची तपशीलवार देयके सादर करण्याच्या पद्धतीत सुधारणा करण्याबाबत	वित्त	०७.०२.१९९८	२११

विषय .

● संक्षिप्त देयके व त्या अनुषंगाने सादर होणा-या तपशिलवार देयकाबाबत महाराष्ट्र कोषागार नियम ३०२ व ३०३ चे काटेकोरपणे पालन करणेबाबत	वित्त	१३.०७.१९९८	२१२
● चोरी , अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्यासाठी विशेष अग्रीम काढण्यासाठी सुधारित लेखाशीर्षाचा वापर करणेबाबत...	वित्त	१८.०१.१९९९	२१३
● महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील नियम १५३ खालील पोट नियम (दहा) ऐवजी नियम (दहा) अंतर्भूत करण्यात यावा अधिसूचना .	वित्त	१९.०६.१९९९	२१३
● दूरध्वनी व तत्सम देयकांच्या विलंब आकाराबाबत .	वित्त	०१.०७.१९९९	२१४
● शासकीय रकमांचा भरणा करताना संपूर्ण माहितीसह चलन सादर करणे	वित्त	२३.०९.१९९९	२१५
● महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८, खंड १ मधील नियम १५३ (१०) ला सुधारणा करण्याबाबत . प्रधान लेखा “ २२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य” खालील प्रदाने मंजूर करण्याबाबत	वित्त	२८.१०.१९९९	२१६
● कोषागारात देयके सादर करतांना आहरण व संवितरण अधिका-यांनी महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील तरतूदीचे काटेकोरपणे पालन करणेबाबत	वित्त	२२.०६.२०००	२१७
● वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका . . १९७८ . . भाग पहिला, उप विभाग २ अनुक्रमांक १३ . . सायकल-रीक्षा, ऑटोरिक्षा, टॅक्सी किंवा गाडी जरूरी पडेल तेव्हा भाड्याने घेण्यास परवानगी देणे आणि त्यापोटीच्या भाडे खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजुरी देणे	वित्त	२०.०७.२०००	२१८
● निरुपयोगी, दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय वाहनांची लिलावाने विक्री करण्याबाबत	वित्त	१५.०६.२००१	२१९
● पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयातील सह पोलीस आयुक्त प्रशासन) यांना विभाग प्रमुख म्हणून घोषित करणे	गृह	१९.०४.२००२	२२०
● शासकीय महसुली जमा व महसुली खर्चाचा ताळमेळ घालण्याबाबत	वित्त	०१.०३.२००४	२२१
● वातानुकुलीत यंत्रणेचा वापर	गृह	२०.०४.२००५	२२२
● शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत	वित्त	२३.०१.२००६	२२३
● शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाई दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत	वित्त	०१.०९.२००६	२२६
● शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण . वित्त		१४.०२.२००७	२२७
● शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण . वित्त		०४.०६.२००७	२२८

विषय .

वक्कवक्कवक्क

: प्रवास भत्ता ,रजा प्रवास सवलत , प्रवास अग्रीम, सवलतीचा गैरवापर इ. :

-०-

• Travel concession to Govt.Servant during regular leave.	F.D	23.10.1963	२२९
• Do.....	FD.	15.04.1964	२४०
• Forfeiture of right to traveling allowance , if the Claim is not preferred within one year.	F.D.	20.01.1969	२४१
• Travelling allow,Daily Allow,Transfer T.A. Conveyance And Permanent traveling allowance can not be claimed After one year. (Amendment to B.C.S.R.)		27.03.1969	२४२
• Administrative Staff College. Drawal of Pay And allowances by the Officers attending the training Programme.	GAD	11.12.1975	२४३
• Clarification regarding revised T. Allow. Rules.		12.06.1978	२४४
• शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठी प्रवास सवलत .	वित्त	०९ .०९ .१९८०	२४६
• Grant of free Travel facility to Police Officers and Men.	Home	20.04.1981	२४७
• रजा प्रवास सवलत... खाजगी वाहनांचा वापर . .	वित्त	०१ .०८ .१९८६	२४७
• रेल्वे प्रवासाच्या प्रवास भत्ता देयकाबाबत . . प्रवास भत्ता देयकात रेल्वे प्रवासाच्या तिकीटाचे क्रमांक व दिनांक इ . तपशिल	वित्त	०२ .०२ .१९८७	२४८
• प्रवास भत्ता देयकासोबत विमान प्रवासाचे प्रति तिकीट जोडण्याबाबत	वित्त	०४ .०६ .१९८७	२४९
• रजा प्रवास सवलत खाजगी वाहनाच्या वापरासंबंधी स्पष्टीकरण	वित्त	३० .०६ .१९८८	२४९
• भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत	साप्रवि	११ .०७ .१९८८	२५०
• कार्यभार क्षेत्राच्या बाहेर दौरा करण्याकरिता आणि नैमित्तिक रजा घेण्याकरिता सक्षम प्राधिका-यांची पूर्वीच मंजूरी मिळविणे	साप्रवि	०५ .०६ .१९८९	२५४
• रजा प्रवास सवलत	वित्त	२५ .०९ .१९८९	२५४
• प्रवासासाठी “ एजन्सी ” कडून जागा राखून ठेवण्याकरिता एजन्सी शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याबाबत . (दि. २२ .८ .५७च्या निर्णयासह)	वित्त	३१ .०८ .१९९१	२५५
• विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्बन्ध	वित्त	२० .०३ .१९९२	२५७
• विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्बन्ध . परिपत्रक	वित्त	२६ .०८ .१९९२	२५८
• भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत	साप्रवि	३० .०१ .१९९३	२५८
• प्रवास भत्ता/प्रवास खर्च तरतूदीबाबत	वित्त	२९ .०९ .१९९३	२५९

● सामग्री भत्ता...परदेशी कामानिमित्त/प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिका-यांना देण्याबाबत	वित्त	०७.१०.१९९३	२६०
● विमान प्रवास	वित्त	०४.१२.१९९३	२६०
● चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत	वित्त	२८.०३.१९९५	२६१
● चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत वित्त		१८.०७.१९९६	२६२
● मुंबई पोलीस नियमावली १९५९ भाग १ नियम ३३८ खाली पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना कोकण रेल्वे मार्गावर वॉरंटवर प्रवास करण्याची सवलत देण्याबाबत	गृह	२४.०७.१९९७	२६३
● अनुसूचित जाती / अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम , १९८९ व सुधारित नियम , १९९५ अन्वये अत्याचारात बळी पडलेल्या व्यक्ती व त्यांचेवर अवलंबून असलेले साक्षीदार यांचा प्रवासभत्ता / दैनिक भत्ता / परिरक्षण खर्च / आहार खर्च/वाहतूक खर्च मंजूर करणेबाब	समाज कल्याण	०५.०५.१९९८	२६४
● शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवासभत्ता, दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	०४.१२.१९९९	२६५
● शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवासभत्ता, दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	०७.१२.१९९९	२७७
● तात्काळ आरक्षण सेवा शुल्काची प्रतिपूर्ती... रेल्वे प्रवास	वित्त	०२.०२.२०००	२७८
● महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत	संसदीय कार्य विभाग	२७.०३.२०००	२७९
● महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत	संसदीय कार्य विभाग	०८.०६.२०००	२७९
● विमान सेवेने प्रवास करण्यास पात्र असलेले गृह विभागाच्या अखत्यारितील पोलीस विभागातील रु. १८४०० -५००-२२४०० व त्यावरील दर्जाच्या वेतनश्रेणीमधील शासनाच्या सचिव व प्रधान सचिव दर्जाच्या अधिका-यांची पदे	गृह	०५.०२.२००१	२८१
● स्वग्राम आणि रजा प्रवास सवलतीच्या अनुज्ञेयतेसाठी लागू असणारी कुटुंबाची व्याख्या सुधारण्याबाबत	वित्त	१०.०२.२००१	२८२
● शासकीय वाहनाचा दौ-यासाठी व ग्राजगी कामासाठी वापर करण्याबाबतच्या तरतूदी	वित्त	०८.०६.२००१	२८३
● प्रवास अग्रिम घेतलेल्या प्रकरणांत विहित कालावधीत प्रवासभत्ता देयके संबंधितांकडून प्राप्त न झाल्यास प्रवास अग्रिमाची रक्कम वेतन देयकांतून वसूल करण्याबाबत	गृह	११.०९.२००२	२८४
● प्रवासभत्ता देयक तिकीटाचा क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील सादर करण्याबाबत	वित्त	०६.१०.२००२	२८५
● अति महत्वाच्या व्यक्तिसोबत वैयक्तिक सुरक्षा अधिकारी म्हणून जाणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना विमान प्रवासाची आगाऊ टिकिटे खरेदी करण्यास परवानगी	गृह	०४.०१.२००४	२८६

● सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-यास प्रवास भत्ता आणि दैनिक भत्ता मिळणे बाबत	वित्त	२१.०५.२००५	२८७
● शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेला बदली प्रवासभत्ता . संयुक्त बदली अनुदानासंबंधी सुधारणा	वित्त	०६.०१.२००६	२८७
● पोलीस अधिका-यांसाठी विमान प्रवासाचे अधिकार अपर मुख्य सचिव,गृह विभाग यांना देणेबाबत	गृह	०६.११.२००६	२८८
● स्वग्राम रजा प्रवास सवलत/रजा सवलती अंतर्गत विमान प्रवास .	वित्त	०६.१२.२००६	२९०
● दैनिकभत्त्याच्या दरात सुधारणा . . तरतुदीत सुधारणा आणि स्पष्टीकरण	वित्त	११.१२.२००६	२९०
● नागपूर येथे विधी मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनाच्या कामासाठी जाणा-या कर्मचा-यांना दैनिक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .	वित्त	०४.०१.२००७	२९२
● दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा...तरतुदीत सुधारणा आणि स्पष्टीकरण	वित्त	१०.०१.२००७	२९३

कक

: भविष्य निर्वाह निधी नियम :

- ० -

● General Providend Fund and the Contributory Provided Fund... Necessary check of admissibility of Advances to subscribers.	GAD	09.10.1961	२९३
● The General Providend fund and the Contributory fund.....Advances from the P.F.Accounts are sanctioned only when the purpose for which the advance is asked in genuine and is admissibl. ..Cir. ...	GAD	09.10.1961	२९४
● Disbursement of Providend Fund Money to persons on behalf of minor.	GAD	10.08.1965	२९४
● Disbursement of Providend Fund Money to persons on behalf of minor.	GAD	16.11.1973	२९५
● Deposit Linked Insurance Scheme for Subscribers to the Provident Fund.. ...	F.D.	24.01.1977	२९६
● अज्ञान व्यक्तीच्या वतीने व्यक्तीना भ.नि.निधीतील रकमेचे संवितरण करण्याबाबत	साप्रवि	२६.०२.१९८०	२९८
● Bombay General Providend Fund (Second Amendment) Rules 1981. ..Notification..	G.AD.	10.12.1981	२९९

विवाह .

● भविष्य निर्वाह निधी . . वर्गणीदार किंवा इतर हक्कदार यांना विनाविलंब प्रदान करणे व “ संवितरण प्रमाणपत्र” सादर करणे	साप्रवि	०५ .०१ .१९८५	३००
● चतुर्थश्रेणी शासकीय कर्मचा-यांच्या भ .नि .निधी हिशेबा बाबतची नियतकालीक विवरणपत्रे व अचुकरित्या लेखा कार्यालयाकडे पाठविण्याबाबत परिपत्रक	साप्रवि	२१ .०५ .१९८५	३०१
● नियत सेवावधीस सेवानिवृत्त होताच भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांस त्यांची भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम त्वरीत प्रदान करण्याबाबत	साप्रवि	२८ .०५ .१९८६	३०२
● ठेव संलग्न विमा योजनेची रक्कम विनाविलंब मिळण्यासाठी प्रत्येक टप्प्यावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी कालमर्यादा विहित करणे	साप्रवि	२१ .१० .१९९१	३०४
● भविष्य निर्वाह निधी नियम १३ (४) मध्ये सुधारणा . व्याज देण्यासंबंधी	साप्रवि	२८ .०७ .१९९२	३०६
● सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमात सुधारणा करण्याबाबत	साप्रवि	१२ .०५ .१९९३	३०६
● मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम... शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीतून मिळणा-या अग्रिमांबाबत . (दिनांक १६ .४ .१९८५ चा आदेश वनावट असल्याबाबत .)	वित्त	१० .०९ .१९९३	३०७
● भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीदारांसाठी ठेव योजनेमध्ये सुधारणा	साप्रवि	०१ .१२ .२००३	३०८
● भ .नि .निधी वर्गणीदारांना संगणक घेण्यासाठी भ .नि .निधी मधून रक्कम (ना परतावा) काढण्यास मंजूरी देण्याबाबत .		०७ .०७ .२००४	३०९
● भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेतून शासनाला येणे रकमा / शासन नुकसान यांची वसुली न करण्याबाबत . परिपत्रक .	वित्त	२३ .०१ .२००६	३०९

कक्ककक

: शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्रता, वाटप, बदल, अनुज्ञप्ती शुल्क वसुली,मुदतवाढ ई . :

— ० - ० —

● सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थान कुटुंबियांच्या नावावर करणेबाबत	साप्रवि	३१ .१२ .१९८४	३१०
● वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत .	साप्रवि	०५ .११ .१९९३	३११

विवाम .

● वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत तसेच नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयांतून वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत . साप्रवि	१० . ०२ . १९९४	३१२
● सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थाने मुलाच्या नावे करण्याबाबत गृह	१७ . ०३ . १९९४	३१३
● शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र ठरविण्याबाबत . साप्रवि	२५ . ०३ . १९९४	३१४
● शासकीय निवासस्थानात अनुज्ञेय कालावधीनंतरही अधिक वास्तव्य करण्याबद्दल दंडनीय दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करणेबाबत साप्रवि	१० . ०९ . १९९६	३१५
● पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत . गृह	०६ . ०५ . २०००	३१७
● सेवानिवृत्तीनंतर/मृत्युनंतर शासकीय पोलीस निवासस्थान पोलीस सेवेतील कुटुंबीय व्यक्तीच्या नावे/वर्ग करण्याबाबत . गृह	१० . १० . २०००	३१९
● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ती शुल्काची वसुली वित्त	१७ . ०२ . २००१	१३०
● शासकीय निवासस्थानांचे वाटप, निवासस्थान बदलून बाबतची कार्यपध्दत साप्रवि	०१ . ०४ . २००२	३२१
● शासकीय निवासस्थान मिळण्यास /नावावर वर्ग करण्यासाठी पात्र ठरविण्याबाबत पोलीस कर्मचा-यांच्या सेवेत असतांना अकाली मृत्युमुळे/गंभीर आजारामुळे वैद्यकीय कारणास्तव सेवानिवृत्तीमुळे अथवा सेवेत असतांना बेपत्ता झाल्यामुळे अनुकंपा कारणास्तव पोलीस सेवेत नेमणूक झालेले त्यांचे नातेवाईक . गृह	२० . ०४ . २००२	३२१
● पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत गृह	१८ . ११ . २००५	३२३
● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ती शुल्काची वसुली वित्त	२१ . ०९ . २००६	१७०
● कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ती शुल्काची वसुली वित्त	२६ . ०२ . २००७	१७२

वक्तव्यवक्त

: **वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती, वैद्यकीय अग्नीम ई . :**

—०—

● तात्काळ परिस्थितीत ग्राजगी रुग्णालयात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारांच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती . . सुधारीत वेतनमानाप्रमाणे वैद्यकीय प्रतिपूर्तीचे सुधारीत प्रमाण . सा . आरोग्य	१२ . १० . १९८३	३२६
● Guiding principles for reimbursement of Medical Expenses to Govt. servants for private treatment in emergent circumstances...Health	19.10.1983	३२८

- Simplification of the existing procedure for reimbursement of Medical expenses admissible under the Maharashtra State services (Medical attendance) Rules, 1961. P. Health 21.07.1984 330
- वैद्यकीय अग्रिम मंजूर करण्यासंबंधातील अटी . सा .आरोग्य २७ .०८ .१९८४ ३३४
- Medical facilities to Govt. servants.. sanction of an advance for Heart Operation and Kedney transplantation. .. P.Health 27.08.1984 ३३५
- शासकीय कर्मचा-यांनी निकडीच्या परिस्थितीत खाजगी उपचारासाठी केलेल्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती संबंधीच्या मार्गदर्शक तत्वांचे स्पष्टीकरण . . . सा .आरोग्य ०२ .०१ .१९८५ ३३५
- Guidelines for reimbursement of medical expences incurred on medical treatment received abroad and specialists treatment received in India. .. Public Health 29.04.1985 ३३९
- वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची देयके मंजूर करण्याचे अधिकार जिल्हा शल्यचिकित्सक यांना देण्याबाबत . सा .आरोग्य ३० .७ .१९८७ ३४१
- शासकीय कर्मचा-यांचे पोलीस रुग्णालयातील औषधोपचार . आरोग्य ०५ .०१ .१९८८ ३४२
- अॅन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रिया . . अग्रिम मंजूरी . . सा .आरोग्य २३ .०१ .१९८९ ३४३
- वैद्यकीय मंडळाची निर्मिती . . . सा .आरोग्य ०८ .०५ .१९९० ३४३
- महाराष्ट्र राज्य (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . . कृत्रिम उपयंत्राच्या खरेदी/दुरुस्ती/अनुयोजना/ पुनःस्थापनासाठीच्या वैद्यकीय प्रतिपूर्तीबाबत . . सा .आरोग्य ३० .०४ .१९९१ ३४६
- प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत . साप्रवि ३१ .०५ .१९९१ ३४८
- मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियाकरिता लागणा-या मुत्रपिंडाकरिता मुत्रपिंड दात्यावर केलेल्या शस्त्रक्रियेच्या खर्चाची संपूर्ण प्रतिपूर्ती मंजूर करण्याबाबत . सा .आरोग्य २० .०७ .१९९२ ३४९
- पती अथवा पत्नी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सेवेत असलेल्या पती अथवा पत्नीवर अवलंबीत असल्याबाबत . सा .आरोग्य २३ .०७ .१९९२ ३४९
- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . इंट्रा ऑक्यूलर लेन्सचा कृत्रिम उपकरणे, उपयंत्रे, साधने यांच्या यादीमध्ये समावेश करण्याबाबत . . . सा .आरोग्य २१ .०६ .१९९७ ३५०
- List of items which are not admissible as per Provisions of the Medical Reimbursement Rules. .. Letter Home 24.06.1997 ३५१
- शासकीय कर्मचा-यांना वैद्यकीय सुविधा... हृदय शस्त्रक्रिया प्रकरणे, हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया व रक्ताचा कर्करोग यावरील औषधोपचार , किंमती औषधे, उपकरणे इत्यादीसाठी लागणारा खर्च भागविण्यासाठी मिळणा-या कमाल रु .४५०००/- अग्रिमाची मर्यादा रु .७५०००/-पर्यन्त वाढविण्याबाबत . सा .आरोग्य १५ .११ .१९९७ ३५१

● राज्य शासकीय अधिका-यांना वैद्यकीय तपासणी सुविधा . सा .आरोग्य	०१ .१२ .१९९८	३५३
● महाराष्ट्र राज्यसेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . . शासन विनिर्दिष्ट २३ आकस्मिकता असलेल्या आजारातील आजार प्रमाणित करण्याचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत . सा .आरोग्य	२५ .०२ .१९९९	३५५
● महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय सेवा) नियम १९६१ . . शासकीय रुग्णालयात अनुज्ञेय असलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याची सध्याची कार्यपध्दती कायमस्वरूपी पुढे चालू ठेवण्याबाबत . . . सा .आरोग्य	०१ .०३ .१९९९	३५७
● हृदय शस्त्रक्रियेची प्रकरणे हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया,मुत्रपिंड प्रतिरोपन शस्त्रक्रिया व रक्ताचा कर्करोग या ५ गंभीर आजारावर शासन मान्यताप्राप्त खाजगी रुग्णालयात उपचारार्थ केलेल्या संपूर्ण देय वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत स्पष्टीकरण तसेच वैद्यकीय अभिप्रायावर घेणा-या आक्षेपाबाबत . सा .आरोग्य	१५ .०४ .१९९९	३५८
● महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल)नियम १९६१ कृत्रिम यंत्राची खरेदी, दुरुस्ती इत्यादीवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती .एकत्रित आदेश . . . सा .आरोग्य	१६ .०८ .१९९९	३६०
● शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबाची व्याख्या - आदेशांचे एकत्रिकरण .	१८ .०८ .१९९९	३६१
● प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याची व्याख्या... म .राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल)नियम १९६१ अन्वये...एकत्रित आदेश... सा .आरोग्य .	२० .०८ .१९९९	३६२
● प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत एकत्रित आदेश . . . साप्रवि	२१ .०८ .१९९९	३६३
● परदेशामध्ये घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारावर आणि भारतामध्ये विशेषज्ञांकडून घेतलेल्या उपचारावर केलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती तसेच अग्रिम देण्याबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे . . . एकत्रित आदेश . . . सा .आरोग्य	२१ .०८ .१९९९	३६३
● महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . कुटुंब मर्यादेबाबत . . . सा .आरोग्य	२८ .११ .२०००	३६६
● शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना मुत्रपिंड आजार शस्त्रक्रिया,मुत्रपिंडारोपण, लियोस्ट्रेप्सी इ .आजारावरील उपचाराकरिता व त्या अनुषंगाने उद्भवणा-या उपचारासाठी इन्स्टिट्यूट ऑफ युरॉलॉजी,पूणे या संस्थेस शासन मान्यता देण्याबाबत . . . सा .आरोग्य	०८ .०३ .२००१	३६७
● जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत खाजगी रुग्णालयांना मान्यता देण्याबाबत . . . सा .आरोग्य	१६ .०३ .२००१	३६८
● जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत खाजगी रुग्णालयांना मान्यता देण्याबाबत . . . सा .आरोग्य	२९ .१० .२००१	३७०
● शासकीय रुग्णालयातील औषधोपचारासाठी वैद्यकीय सुविधांसाठी शुल्क दरामध्ये वाढ . . .वै .शिक्षण विभाग व औषधे द्रव्ये	१८ .०१ .२००२	३७१

विषय .

- पोलीस रुग्णालयात नागपाडा, मुंबई येथे पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना व महिला पोलीस कर्मचा-यांना आंतररुग्ण म्हणून सुविधा उपलब्ध करण्याबाबत . गृह २३.०९.२००२ ३७३
- शासकीय खर्चाच्या प्रयोजनार्थ “ अवलंबित्व ” ठरविण्यासाठी आई, वडील आणि अविवाहीत व घटस्पोटीत बहिणींसंदर्भात . आरोग्य . २०.२.२००३ ३७४
- खाजगी रुग्णालयातील आंतररुग्ण उपचार खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मंजुरीबाबत सा . आरोग्य १९.०३.२००५ ३७५
- बेवहार्ट हॉस्पिटल लि . मुंबई या खाजगी संस्थेस राज्य शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना हृदय विकारावरील शस्त्रक्रिया करून घेण्यास शासन मान्यता देण्याबाबत . . . सा . आरोग्य २३.०३.२००५ ३८१
- शासकीय निवृत्तीवेतनधारकांना आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नीस शासकीय रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत . सा . आरोग्य ०८.०४.२००५ ३८२
- शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती प्रकरणी ५ गंभीर आजारांमध्ये सर्व प्रकारच्या कर्करोगांचा समावेश करणे व अग्रिमाची मर्यादा रुपये दिड लागू करणेबाबत सा . आरोग्य १०.०२.२००६ ३८३
- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ अंतर्गत शासकीय कर्मचारी, अधिकारी व त्यांचे कुटुंबियांच्या मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया पूर्व व शस्त्रक्रियेनंतर करण्यात येणा-या डायलिसिस या उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्याबाबत . सा . आरोग्य १३.०७.२००६ ३८४
- राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांना महानगरपालिका / नगरपालिका संचालित रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत . . . नगर विकास १२.१२.२००६ ३८५
- मुंबई उच्च न्यायालय व त्यांचे खंडपीठांतर्गत न्यायमूर्तींच्या व त्यांच्या कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत . सा . आरोग्य २१.१२.२००६ ३८६

कककककक

: अग्रीम :

—०—

- Advance of Pay to Govt. Servant on the eve of important Festival. .. F.D. 22.10.1956 ३८७
- Grant of House Building Advance... Creation of Second Mortgage in respect of additional loans obtained from Certain types of Financial Institutions. .. F.D. 13.06.1984 ३९०
- अपंग राज्य शासकीय कर्मचा-यांना तीन चाकी स्वयंचलीत सायकल खरेदी करण्याकरिता प्राथम्य क्रमाने अग्रीम देणे . वित्त ०७.०६.१९९० ३९१
- वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनासाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रीम... वित्त ०६.११.१९९० ३९१

विवाम .

● शासनाकडून अग्रिम घेऊन खरेदी केलेल्या वाहनाच्या / सदनिकेच्या विम्याबाबत	वित्त	०६ . ०२ . १९९१	३९४
● वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनेसाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रिम विषयक अटीत दुरुस्ती	वित्त	१८ . ०५ . १९९४	३९५
● घर बांधणी अग्रिम तरतुदीच्या संविभाजनाबाबत	वित्त	१५ . १० . १९९६	३९६
● शासकीय कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्यासाठी सैनिकी सेवा विचारात घेण्याबाबत	वित्त	२३ . ०६ . १९९७	३९६
● वेतन अग्रिम...विदेशी प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिकारी / कर्मचारी यांना देण्याबाबत	साप्रवि	०४ . ०९ . १९९७	३९७
● शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना मंजूर केलेल्या अग्रिमेच्या संदर्भातील कसुरदारांविरुद्ध करावयाची कार्यवाही	वित्त	२६ . ०९ . १९९७	३९८
● अग्रिमाधारकांना अग्रिम विषयक माहिती पुरविण्याबाबत	वित्त	१५ . ०५ . १९९८	३९९
● स्थायी किंवा अस्थायी राज्य शासकीय कर्मचा-याला / अधिका-याला (निमित्तिक किंवा रोजंदारीवरील कर्मचा-यांव्यतिरिक्त) सेवाकालामध्ये मृत्यु आल्यास त्यांच्या कुटुंबियांना तात्काळ आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी द्यावयाच्या अग्रिमाच्या रकमेत वाढ करणेबाबत	वित्त	२० . ०७ . २०००	४००
● राज्य लोकसंख्या धोरण : छोटे कुटुंबीय शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय अग्रिमासाठी प्राधान्य देण्याबाबत	वित्त	२९ . ०८ . २०००	४०१
● शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना मासिक वेतन चिट्या देणे व त्यांनी घेतलेल्या वैयक्तिक अग्रिमाची प्रमाणित नोंद सेवा पुस्तकात घेणे याबाबत	वित्त	०५ . ०९ . २०००	४०४
● तयार सदनिका खरेदीसाठी सेवेची अट विचारात घेण्याबाबत तसेच खाजगी बांधकाम व्यावसायिक (बिल्डर), ठेकेदार, कंपनी इत्यादींनी बांधलेल्या / बांधण्यात येत असलेल्या इमारती मधील सदनिका खरेदीसाठी घर बांधणी अग्रिम	वित्त	२५ . ०९ . २००१	४०५
● राजपत्रित शासकीय अधिका-यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी शासकीय विमा निधीकडे विमा उतरविण्यापासून सूट देण्याबाबत	वित्त	१९ . ०३ . २००२	४०६
● प्रवास अग्रिम घेतलेल्या प्रकरणांत विहित कालावधीत प्रवासभत्ता देयके संबंधितांकडून प्राप्त न झाल्यास प्रवास अग्रिमाची रक्कम वेतन देयकांतून वसूल करण्याबाबत	गृह	११ . ०९ . २००२	४०६
● भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना संगणक विकत घेण्यासाठी भविष्य निर्वाह निधीमधून रक्कम (ना-परतावा) काढण्यास मंजूरी देण्याबाबत	साप्रवि .	०७ . ०७ . २००४	४०७
● शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करणेबाबत	वित्त	०१ . ०७ . २००६	४०८
● सण अग्रिम मर्यादा वाढविण्याबाबत	वित्त	१९ . १० . २००७	४१०

: गट विमा योजना, १९८२ :

—0—

● राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२				
नामनिर्देशनासंबंधी सुधारित तरतुदी				
राज्य शासकीय कर्मचारी गटविमा योजना . . नामनिर्देशन	वित्त	०१ . ०२ . १९८३		४१०
● राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ अस्थायी कर्मचारी नियमित केल्यावर त्यांच्या वर्गणीच्या वसुलीबाबत	वित्त	२२ . ११ . १९८४		४१४
● गट विमा योजना १९८२				
विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा/वचत निधीच्या रकमेवर व्याज देण्याबाबत	वित्त	२७ . ०५ . १९९२		४१५
● गट विमा योजना, १९८२				
कार्यालय प्रमुखांच्या बाबतीत लाभ प्रदानाची रक्कम मंजूर करण्याबाबतच्या अधिकाराबाबत	वित्त	२५ . ०९ . १९९२		४१७
● गट विमा योजना, १९८२- विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा/वचत निधीच्या रकमेवर व्याज देण्याबाबत	वित्त	३० . ०६ . १९९७		४१७
● राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२- वर्गणीच्या दरात वाढ करण्याबाबत	वित्त	२६ . ०७ . २००२		४१८

क्वक्व

: सदनिकेचे/घराचे भाडे भरपाई व शासकीय निवासस्थान भाडे वसुली . :

—0—

● शासकीय निवासस्थानांची भाडे वसुली				
सुधारित कार्यपध्दती	सा . वा . विभाग .	२८ . ०७ . १९८७		४२०
● शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत	वित्त	०९ . ०५ . १९८८		४२२
● शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत	वित्त	०१ . १२ . १९९०		४२४
● शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत	वित्त	२९ . ०९ . १९९२		४२५
● शासकीय कर्मचा-याने शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत	वित्त	०३ . ०१ . १९९६		४२६
● शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत	वित्त	०५ . १२ . १९९७		४२८

क्वक्वक्व

विषय .

: गोपनीय अहवाल :

—0—

● गोपनीय अहवालातील अभिप्राय कळविण्याविषयी...	साप्रवि . ०३ .०१ .१९८४	४२९
● शासकीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत... गोपनीय अहवाल लिहिणे/पुनर्विलोकन करणे याकरिता किमान कालावधी विहित करणेबाबत	साप्रवि ०४ .०२ .१९८४	४२९
● दोन अहवालांच्या वर्षामध्ये पडणा-या सलग काळाचा गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत/पुनर्विलोकन करण्याबाबत	साप्रवि १८ .०२ .१९८५	४३०
● शासकीय कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे कळविण्याबाबत	साप्रवि ३० .०६ .१९८६	४३०
● शासकीय कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील अभिप्राय नष्ट करण्याचे ठरल्यावर करण्याची कार्यवाही	साप्रवि १५ .०७ .१९८६	४३१
● शासकीय अधिका-यांचे (वर्गर) गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत	साप्रवि ०३ .०७ .१९८७	४३१
● मागासवर्गीय कर्मचारी व अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत	साप्रवि ०२ .०८ .१९८९	४३२
● शासकीय कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी धारण केलेल्या अतिरिक्त कार्यभाराच्या पदावरील कार्याचा गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत	साप्रवि १९ .०८ .१९८९	४३३
● शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणेबाबत	साप्रवि ०१ .०२ .१९९६	४३३
● गोपनीय अहवालांचे संस्करण करणे . : गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे संबंधिताना वेळीच कळविणे	साप्रवि १७ .०२ .१९९७	४४२
● गोपनीय अहवालाचे सुधारित प्रपत्र विहित करणे...	साप्रवि १९ .०३ .१९९९	४४३
● गोपनीय अहवालात अत्युत्कृष्ट दर्जाचे शेरे नोंदविण्यासंबंधी	साप्रवि २८ .०३ .२००२	४४७
● पदोन्नती गोपनीय अभिलेख्यांच्या प्रतवारीचे निकष	साप्रवि २३ .१२ .२००२	४४८
● शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणे	साप्रवि १० .११ .२००६	४४९
● अपंग कर्मचारी/अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत	साप्रवि १२ .१२ .२००६	४५०

: संकिर्ण :

—०—

● वर्ग ३ व ४ च्या कर्मचा-यांना नियमित रजेवर पाठविण्याबाबत प्रोत्साहन देण्याबाबत . परिपत्रक	साप्रवि	१६ . ०८ . १९६१	४५१
● हिंदी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होण्याबाबत	साप्रवि	२५ . १० . १९६१	४५१
● The requisitions received from the LokAyukta for information, report or documents by the Departments of the Secretariate, Head of Departments etc.. Expeditious compliance of... Circular..	GAD	13.06.1973	४५२
● Summonses issued by Lok Ayukta or Up Lok Ayukta under Section 11 of the Maharashtra Lok Ayukta & Upa Lok Ayukta Act 1971.	GAD	29.06.1973	४५२
● Retention of Govt. Telephones after retirement..Request for.....	GAD	27.02.1976	४५३
● अपंग चलित वाहकांना वाहन कर माफ करण्याबाबत .	गृह	२९ . ११ . १९७६	४५४
● Procedure to be followed in regard to obtaining remarks/ opinions from subordinate offices.	GAD	19.07.1977	४५५
● Prompt disposal of Govt. Bussiness and need to issue remindersCircular	GAD	05. 08.1977	४५५
● कार्यालयीन वेळा.....अधिका-यांच्या वक्तशीरपणावद्दलच्या सूचना .	साप्रवि	२७ . ०९ . १९७९	४५६
● System of Police Orderlies.....Abolition of.	Home	29.09.1979.	४५६
● Cases to be treated as dormant cases.. Cir.	GAD	31.10. 1979	४५८
● अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत .	साप्रवि	१२ . २ . १९८०	४५८
● Employees of Z.P Disqualification for contesting Election.	GAD	20.06.1980	४५९
● अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, भटक्या जमाती व विमुक्त यांच्यावरील अत्याचार व त्यांच्याविरुद्ध केलेले गुन्हे याविरुद्ध कार्यवाही करण्यासाठी विशेष उपाययोजना व कार्यपध्दती . .	गृह (वि)	०८ . ११ . १९८०	४६०
● अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत .	साप्रवि	१४ . ०८ . १९८१	४६३
● शासकीय कर्मचा-यांना विशेषतः स्त्री कर्मचा-यांना उशिरा थांबविणे आणि रविवारी बोलविणे शक्यतो टाळण्याबाबत .	साप्रवि	२२ . ०३ . १९८२	४६४
● शासन व्यवहारात मराठीचा वापरपरिपत्रक	साप्रवि	२८ . १२ . १९८३	४६४
● शासकीय कर्मचा-यांसाठी शासकीय कार्यालयात मुलभूत सुखसोयी उपलब्ध करून देण्याबाबत	साप्रवि	०८ . ०८ . १९८४	४६५
● सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थाने कुटुंबियांच्या नावे करणे .	साप्रवि	३१ . १२ . १९८४	३१०
● अधिका-यांच्या केबिन्स.....परिपत्रक	साप्रवि	०७ . ०५ . १९८५	४६६
● अधिका-यांच्या केबिन्स.....परिपत्रक	साप्रवि	१३ . ०६ . १९८५	४६६

● अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत	साप्रवि	३०.०७.१९८५	४६६
● पारपत्र सुविधेसाठी “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” मिळणेबाबत	साप्रवि	३०.०९.१९८५	४६७
● लिपिक व सहाय्यक यांच्या सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परीक्षा व अधीक्षकाच्या पदावरील पदोन्नतीसाठी घेण्यात येणा-या विभागीय परीक्षांसाठी नियुक्त करण्यात येणा-या पर्यवेक्षक, समवेक्षक आणि चतुर्थश्रेणी कर्मचारीवर्ग यांना मानधन .	साप्रवि	२०.०२.१९८६	४६८
● शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी /अधिकारी यांच्याकडून करण्यांत आलेल्या गा-हाण्यांच्या निवेदनांच्या प्रकरणांवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत .	साप्रवि	०२.०४.१९८६	४६८
● शक्तीचे प्रत्यायोजन... निर्णय घेण्याबाबत व जबाबदारीचा वापर करण्याबाबत अधिका-यांची नाखुशी .	साप्रवि	०५.०५.१९८६	४६९
● कक्ष अधिकारी यांना शासन कार्य नियमावलीच्या नियम १३ अन्वये स्वाक्षरी करण्याचे अधिकार देण्याच्या दृष्टीने त्यांना कार्यासन अधिकारी म्हणून घोषित करण्याबाबत .	साप्रवि	०४.०४.१९८८	४६९
● प्रकरणे सुप्त ठेवण्याबाबतचे स्पष्टीकरण	साप्रवि	२७.०६.१९८८	४७०
● लघुलेखकांची सेवा सहाय्यकांना उपलब्ध करून देण्याबाबत .}	साप्रवि	२१.०७.१९८८	४७०
● लघुलेखकांची सेवा सहाय्यकांना उपलब्ध करून देण्याबाबत .}	साप्रवि	०२.०९.१९८८	४७०
● शासकीय कार्यालयांची कामकाजाची वेळ	साप्रवि	२१.०८.१९८८	४७१
● Financial Assistance to Police Officers and Police Personnel who are killed or injured in disturbances.	Home	17.09.1988	४७२
● शासन सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांचा विचार करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी	साप्रवि	३०.०८.१९८९	४७३
● शासकीय कर्मचा-यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यासाठी यंत्रणा निर्माण करणे	साप्रवि	११.१०.१९८९	४७३
● अंमली पदार्थ व मानसिक दौबल्य निर्माण करणा-या पदार्थांच्या जप्तीबाबत देण्यात येणा-या बक्षिसांना शिफारस करताना विचारात घेण्याची मार्गदर्शक तत्त्वे	गृह	२०.०३.१९९०	४७६
● मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी भोजनावर/चहापानावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती	वित्त	२९.०६.१९९०	४७७
● अनिवार्य परिस्थितीत परवानाधारक शासकीय अधिका-यांनी वाहन चालविण्याबाबत	साप्रवि	०१.०९.१९९०	४७८
● शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी/अधिकारी यांची गा-हाणी/निवेदने यांचेवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत तसेच आरक्षण विषयक आदेशांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करण्याबाबत	साप्रवि	१२.१०.१९९०	४७८

विषय .

● शासकीय सेवेसंबंधीच्या बाबतीत अशासकीय व्यक्तींकडून किंवा इतर प्रकारे दबाव आणण्याचा प्रयत्न करणे	गृह	२६.१०.१९९०	४७९
● तक्रार निवारण अधिकारी या पदनामासह त्या अधिका-याचे नाव व कार्यालयीन पत्ता याचा समावेश कार्यालयीन व स्थानिक दूरध्वनी निर्देशिकेत करण्याबाबत	साप्रवि	१६.०१.१९९१	४८०
● कुटुंब कल्याण कार्यक्रम खोटी माहिती देऊन कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेणा-यांवर योग्यती कार्यवाही करण्याबाबत	सा.आरोग्य	१५.०४.१९९१	४८०
● पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना व्यक्तीगत अपघात विमा योजना लागू करण्याबाबत	गृह	११.०६.१९९२	४८१
● गणवेश भत्ता पोलीस अधिका-यांना मंजूर करणेबाबत	गृह	१५.०९.१९९२	४८१
● महाराष्ट्रातील कोणत्याही जिल्ह्यात पोलीस अधिकारी/कर्मचारी नक्षलवादी किंवा अतिरेक्यांच्या कारवाईमध्ये मृत्यु पावल्यास त्याच्या कुटुंबियांना रुपये एक लाख ठोक नुकसान भरपाई देणेबाबत	गृह	१४.१०.१९९२	४८३
● सेवा विषयक प्रश्नासंबंधी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष अथवा एखाद्या सदस्याशी थेटपत्रव्यवहार करू नये अथवा त्यांची भेट घेण्याचा प्रयत्न करू नये	साप्रवि	०४.०४.१९९३	४८४
● वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे मृत किंवा जखमी झाल्यास द्यावयाच्या नुकसान भरपाई बाबत	महसूल विभाग	०३.०२.१९९४	४८४
● शासकीय कर्मचा-यांनी सचोटी व कर्तव्य परायणता राखण्याबाबत	साप्रवि	१८.०२.१९९४	४८६
● प्रशासकीय दक्षता कक्ष स्थापन करण्याबाबत	साप्रवि	०८.०३.१९९४	४८६
● वाहन अपघात प्रकरणी दुखापतीचे प्रमाणपत्र किंवा मृत्यु प्रमाणपत्र त्वरीत देण्याबाबत	सा.आरोग्य	१९.०६.१९९४	४८९
● पोलीस दलात सेवेसाठी निवड करण्यात आलेल्या उमेदवारांच्या पूर्व चरिज्याची तपासणी करण्याबाबत	गृह	२६.०७.१९९४	४९०
● शासकीय कर्मचा-यांच्या मान्यताप्राप्त संघटना, संघटनेचे पदाधिकारी व कार्यकारिणीचे सभासद यांना संघटनात्मक कार्यासाठी विशेष नैमित्तिक रजा	साप्रवि	१७.०२.१९९५	४९१
● गट “ ड ” कर्मचा-यांना अतिकालिक भत्ता बृहन्मुंबई जिल्हा व तहसील येथील कार्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचारी	वित्त	२९.०३.१९९५	४९२
● DO .. सुधारित आदेश.)	वित्त	१६.०८.२००५	
● लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांच्या कडून प्राप्त होणा-या पत्रव्यवहारावर अग्रक्रमाने कार्यवाही करण्याबाबत	साप्रवि	२०.१२.१९९५	४९२
● शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाचे गणवेश देणे	साप्रवि	०८.०२.१९९६	४९३

● नक्षलवादी, अतिरेकी, गुन्हेगार,समाजकंटक इत्यादी समाजविघातक शक्ती विरुद्ध कार्यवाही करतांना मृत्यु पावलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई देणे	गृह	१३ .०३ .१९९६	४९४
● शासनाच्या कामकाजावर वृत्तपत्रात प्रसिध्द होणा-या वातम्या टिका-टिप्पणीवर खुलासा करण्याबाबत कार्यालयीन कार्यपध्दती	साप्रवि	३० .०४ .१९९६	४९५
● अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना . शालेय शिक्षण विभाग		१३ .०८ .१९९६	४९६
● मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिस देण्यास वापरण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांबाबत	गृह	३० .०८ .१९९६	४९७
● तडीपार प्रकरणी चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र (बॉन्ड) घेण्याच्या तरतुदीबाबत	गृह	०५ .१० .१९९६	४९९
● गणवेश भत्ता :-पोलीस अधिका-यांना मंजूर करण्याबाबत .	गृह	३१ .०१ .१९९७	४९९
● लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांनी सुनावणी नेमलेल्या तारखेला संबंधीत अधिका-यांनी उपस्थित राहण्याबाबत . .	साप्रवि	१५ .०३ .१९९७	५०१
● जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी करावयाच्या कारवाईबाबत	गृह(वि)	१२ .०५ .१९९७	५०२
● माजी सैनिकांना सौजन्याची वागणूक देण्याबाबत	साप्रवि	२४ .०९ .१९९७	५०२
● मोठ्या इमारतीत असलेल्या वेगवेगळ्या शासकीय कार्यालयांच्या पत्याबाबत	साप्रवि	१० .११ .१९९७	५०४
● निवासी शिपायाऐवजी मिळणा-या रोख परताव्याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याबाबत	वित्त	१५ .११ .१९९७	५०४
● अनु .जाती/जमातीच्या सदस्यांवर झालेल्या अत्याचाराच्या घटनेचा अहवाल राष्ट्रीय अनु .जाती/जनजाती आयोगाला घटना घडल्यापासून २४ तासाच्या आत पाठविणेबाबत .	गृह(वि)	०८ .०१ .१९९८	५०५
● महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अतुलनीय कामगिरी केलेल्या वयोवृद्ध महिला /पुरुष खेळाडूंना मासिक मानधन देण्याबाबत	समाज कल्याण व क्रिडा	०५ .०२ .१९९८	५०५
● महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ मध्ये सुधारणा . . शासकीय कर्मचा-यांनी १४ वर्षावरील मुलांना कामावर ठेवण्यास प्रतिबंध	साप्रवि	१७ .०३ .१९९८	५०७
● महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथील आरक्षण करण्याबाबत .	साप्रवि	०५ .०६ .१९९८	५०७
● निनावी व खोट्या सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाही	साप्रवि	०३ .०७ .१९९८	५०८
● महाराष्ट्रातील द्रोणाचार्य, अर्जन, शिवछत्रपती व दादोजी कोंडदेव पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्यांतर्गत विनामूल्य एस .टी . प्रवास सवलत देण्याबाबत .	स .कल्याण व क्रिडा	२७ .०७ .१९९८	५०९

- शासनातर्फे पुरस्कार जाहीर करण्यापूर्वी अथवा देण्यापूर्वी पोलीस खात्याकडून संबंधित व्यक्तीचा अहवाल मागविण्याबाबत साप्रवि १६.१०.१९९८ ५१०
- कर्तव्य वजावताना मृत पावलेल्या पोलीस/ सैन्य दलातील कर्मचारी/अधिकारी यांच्या वारसांना (पत्नी किंवा मुले) घरबांधणीसाठी शासकीय जमीन मंजूर करणेबाबत . महसूल व वन १७.११.१९९८ ५१०
- निवडणूक आयोगाच्या मतदार ओळखपत्राचा शासकीय योजनांसाठी वापर :-शिधापत्रिकांचा निवासाचा पुरावा म्हणून वापर न करणे... अन्न व नागरी पुरवठा २१.११.१९९८ ५११
- जिजामाता महिला आधार विमा योजना . . १९९९-२००० .महिला व बाल विकास २९.०४.१९९९ ५१२
- Recommendations of the National Commission for Women-regarding prompt action for investigation of case of rape... Home Affairs 04.05.1999 ५१४
- जिल्हाधिकारी/जिल्हा परिषदा व इतर शासकीय कार्यालयातील कार्यालयीन स्वच्छता, शिस्त आणि वक्तशिरपणा पाळण्याबाबत साप्रवि ०६.०५.१९९९ ५१५
- शासकीय सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांची तपासणी करण्यासाठी शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी साप्रवि १९.०५.१९९९ ५१७
- शासकीय वाहने विनामूल्य उपयोगाबाबत वित्त १७.०६.१९९९ ५२०
- मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस उप आयुक्त यांना अनुक्रमे कार्यकारी दंडाधिकारी व उप विभागीय दंडाधिकारी म्हणून नेमणूक करणेबाबत (फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (यापुढे उल्लेख असेल तेथे उक्त कायदा) च्या कलम १७४ व १७६ च्या प्रयोजनासाठी नेमणूक करणे गृह (वि) २६.०७.१९९९ ५२१
- केंद्र शासनाकडे/न्यायालयाकडे परस्पर तक्रारी करण्यास प्रतिबंध साप्रवि २८.०७.१९९९ ५२२
- विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नेमणूका गृह ३०.११.१९९९ ५२४
- मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना वक्षिसे देण्यास सक्षम असलेल्या अधिका-यांच्या आर्थिक मर्यादित वाढ करण्याबाबत . . (दि.२७.९.२००० च्या निर्णयासहित) गृह १३.१२.१९९९ ५२५
- नागरिकांच्या सुविधेसाठी वेगवेगळ्या बाबीची पूर्तता करण्याकरिता खालीलप्रमाणे कालमर्यादा संबंधितांवर बंधनकारक करण्याबाबत गृह ०१.०२.२००० ५२६
- सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या रस्त्यावर यापुढे भविष्यात कोणत्याही प्रकारचा पुतळा ऊभारण्यास मनाई करण्याबाबत साबांवि ०४.०२.२००० ५२९
- प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये नाव दाखल करताना दाखल्याखेरीज नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या आईचे नावाची नोंद करण्याबाबत शालेय शिक्षण ०५.०२.२००० ५२९

- पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करून घेताना संबंधित नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांकडून विद्यार्थ्यांची जात व पोटजात विचारून घेऊन त्याची स्पष्ट नोंद करावी शालेय शिक्षण ०९.०२.२००० ५३०
- धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत गृह ०७.०६.२००० ५३०
- नव्याने शासकीय इमारतींचे संकल्पन करताना लक्षात घ्यावयाच्या काही बाबी सा.वां.विभाग ०७.०६.२००० ५३२
- निवृत्त शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना ओळखपत्र देणेबाबत . साप्रवि २८.०७.२००० ५३४
- शासकीय वकिलांना न्यायालयीन प्रकरणामध्ये तातडीने कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचनाविधी व न्याय २३.०८.२००० ५३४
- मा.मुंबई उच्च न्यायालय यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या संदर्भावर त्वरीत कार्यवाही करण्याबाबत साप्रवि २४.०८.२००० ५३५
- Parallel enquiry into mining accidents and instituting cases thereof, under IPC. Ministry of Labour. 08. 09. 2000 ५३६
- पोलीस कोठडीतील मृत व कारागृह कोठडीतील अनैसर्गिक मृत व्यक्तीचे शवविच्छेदनासाठी आदर्श शवविच्छेदन करतांना घेण्यात येणा-या व्हीडीओ फिल्म काढण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना गृह २२.०२.२००१ ५४३
- “ निलंबन ” कालावधीमधील शासकीय निवास दुरध्वनी वापराबाबतचे नियम ३०.०३.२००१ ५४५
- शासन मान्यताप्राप्त महासंघ / संघटना यांनी मागणी केल्यास यांच्याकडून शासन निर्णय, परिपत्रके इ.च्या प्रती उपलब्ध करून देण्याबाबत व अशा संघटना/महासंघाकडून आलेल्या निवेदनांना /पत्रांना उत्तरे देण्याबाबत साप्रवि ११.०६.२००१ ५४५
- शासकीय कर्मचा-यांच्या अनेक संघटनांकडून विविध कार्यासाठी जनतेकडून गोळा करण्यात येत असलेली वर्गणी व त्यामुळे ब-याचदा जनतेत निर्माण होत असलेली नाराजी व यावर नियंत्रण आणण्यासाठी करावयाची उपाययोजना . . . साप्रवि २८.०६.२००१ ५४६
- अतिरिक्त दैनिक भत्यात वाढ करण्याबाबत . . . महिला व बालकल्याण २७.०९.२००१ ५४७
- राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या सूचना :-पतीचे निधन झालेल्या महिलेस संबोधण्यासाठी वापरावयाचे शब्दप्रयोग . साप्रवि ०१.११.२००१ ५४८
- उच्च न्यायालयात प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्याबाबत सर्व स्थानबध्द प्राधिकारी यांना सूचना देण्याबाबत . . . गृह १३.११.२००१ ५४८
- Power to take action under clause 13 of the Liquefied Petroleum Gas (Regulation of supply & distribution) order 2000...(All Officers below the rank of Dy.S.Police)... Food & Civil 28.11.2001 ५४९
- कोठडीतील मृत्युची दंडाधिकारीय चौकशी विहित कालमर्यादित पूर्ण करणे गृह ०७.१२.२००१ ५५०

- Legal Assistance for defending the Police Officers in Civil /Criminal Proceeding in the Hon.Courts various subordinate Courts. **Law & Jud.** 05.03.2002 ५५०
- पोलीस दलातील मुस्लीम कर्मचा-यांना त्यांच्या धर्मानुसार दाढी राखण्यासाठी परवानगी देण्याबाबत गृह एप्रिल २००२ ५५८
- अनधिकृत परिचर्या प्रशिक्षण संस्थांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत वैद्यकीय शिक्षण . २९.०५.२००२ ५५९
- शासनाशी पत्रव्यवहार करताना पाळावयाच्या शिष्टाचाराबाबत .गृह ३०.०५.२००२ ५६०
- न्यायालयाच्या नोटीसबाबत तातडीने करावयाची कार्यवाही व घ्यावयाची दखल गृह १३.११.२००२ ५६१
- विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व जिल्हापरिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी/मुंबईत आयोजित केलेल्या शासकीय बैठकीसाठी उपस्थित राहण्यासाठी साप्रवि ०३.०१.२००३ ५६१
- जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी करावयाच्या कारवाईबाबत मार्गदर्शक सूचना गृह(वि) ०७.०३.२००३ ५६३
- शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण .सुधारणा वित्त १३.०३.२००३ ५६३
- विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील प्रकरण आठ अन्वये प्रतिबंधक कारवाई करतांना अनुसरावयाच्या कार्यपध्दतीबाबत मार्गदर्शक सूचना गृह २८.०४.२००३ ५६५
- निनावी व खोट्या सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाही साप्रवि २९.०७.२००३ ५६७
- Mutual Legal Assistance in Criminal Interaction by State Police Authorities with the authorities of foreign countries. *Ministry of Home* 31.07.2003 ५६८
- धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत गृह(वि) ०६.०८.२००३ ५६९
- फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार करावयाच्या कारवाईबाबत गृह ०८.०९.२००३ ५७०
- जनतेच्या तक्रारीची दखल घेऊन त्यांचा त्वरीत निपटारा करणे व नियमानुसार द्यावयाच्या अधिकार अभिलेखांच्या प्रती/प्रमाणित प्रती/उतारे/प्रमाणपत्रे जनतेला विनाविलंब उपलब्ध करून देण्याबाबत महसूल व वन २९.०९.२००३ ५७०
- विशेष कार्यकारी अधिका-यांना नेमून दिलेल्या कर्तव्या व्यतिरिक्त इतरवेळी त्यांना न बोलाविण्याबाबत गृह ०३.१०.२००३ ५७१
- Implementatin of Section 160 of Cr.P.C....
... .. *State Human Right Commission.* 02.12.2003 ५७२
- अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणीबाबत . *आदीवासी व संशोधन प्र. संस्था.* १९.०४.२००४ ५७३

- न्यायालयातील प्रकरणांच्या मुनावणीच्यावेळी गैरहजर , फरारी असणा-या आरोपींविरुद्ध कारवाई करणेबाबत . विधी व न्याय १२ . ०५ . २००४ ५७५
- वनक्षेत्रात चरणा-या पाळीव जनावरास वन्यप्राण्याने मारल्यास नुकसान भरपाई देण्याबाबत व मगरीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत . महसूल व वन ०७ . ०७ . २००४ ५७५
- हत्तीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत महसूल व वन ०७ . ०७ . २००४ ५७६
- राज्यातील नक्षलग्रस्त भाग घोषित करणेबाबत गृह ०७ . १२ . २००४
- नवीन पोलीस ठाणे अथवा विद्यमान पोलीस ठाणे यांच्या हद्द निश्चित करण्यासाठी विहित करणे गृह २५ . ०१ . २००५ ५७८
- उच्च न्यायालयात आरोपींना जामीन रद्द करण्यासाठी दाखल करण्यात आलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने करावयाची कार्यवाही . गृह २१ . ०२ . २००५ ५७९
- नक्षलवादी कारवाईत मृत या जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई रक्कमेत वाढ व इतर सोयी सुविधा देणेबाबत गृह १६ . ०३ . २००५ ५८०
- शासकीय पत्र निर्गमित करताना स्वाक्षरीखाली कंसामध्ये नाव व पदनामाचा उल्लेख करण्याबाबत साप्रवि १६ . ०६ . २००५ ५८१
- खाजगी व्यावसायिकांच्या हलगर्जीपणामुळे झालेल्या रुग्णांचा मृत्यु अथवा रुग्णास सोसावी लागणारी शारिरीक या आर्थिक हानी वैद्यकीय शिक्षण ०७ . १० . २००५ ५८२
- वन्य हत्तीपासून शेतपिकांचे नुकसान महसूल व वन ०२ . ०६ . २००६ ५८३
- राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि अशासकीय व्यक्ती यांच्यामार्फत शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या तक्रारींचे निवारण आणि वैयक्तिक काम करून घेण्यास प्रतिबंध . साप्रवि १७ . ०८ . २००६ ५८४
- निवासी प्रयोजनासाठी वैयक्तिकरित्या दिलेल्या भुखंडावरील बांधण्यात आलेल्या इमारतीमध्ये घरासह हस्तांतरण/ विक्रीसाठी आकारावयाच्या अधिमूल्य/ शुल्काबाबत . महसूल व वन ३१ . १० . २००६ ५८५
- शासकीय मोकळ्या जागा/मैदाने तसेच शासकीय/निमशासकीय संस्था/महामंडळे व खाजगी संस्थांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळ्या जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण महसूल व वन ०३ . ०३ . २००७ ५८६
- मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील शासकीय मोकळ्या जागा / मैदाने तसेच शासकीय / निमशासकीय व खाजगी संस्थांना/महामंडळांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळी जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण महसूल व वन ०३ . ०३ . २००७ ५८८
- सर्वोच्च न्यायालयातील प्रकरणे अतिरिक्त सरकारी वकील, सर्वोच्च न्यायालय, महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली यांना किंवा त्यांच्या मार्फत पॅनेलवरील वकीलांना देण्याबाबत गृह १४ . ०५ . २००७ ५९१

विभाग .

● महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ ग्रामीण भागात विनशेती परवानगी व विनशेती सारा भरण्यातून सूट देण्याबाबत महसूल व वन	२२ . ०५ . २००७	५९१
● विनशेती झालेल्या गटातील परवानगी देण्यात आलेल्या मंजूर अभिन्यासातील खुली जागा, व्यक्ती व संस्थांना वितरण करण्याबाबत महसूल व वन	२५ . ०५ . २००७	५९३
● जमीन- स्वातंत्र्य सैनिकांना निवासी प्रयोजनासाठी शासकीय जमीन देण्याबाबत महसूल व वन	०१ . ०६ . २००७	५९३
● आजी/माजी सैनिकांना शेतीसाठी जमीन देण्याकरिता विहित करण्यात आलेल्या अटी व शर्ती शिथिल करणेबाबत . महसूल व वन	१२ . ०७ . २००७	५९५
● कर्मचा-यांनी शासनाकडे/संबंधित अधिका-याकडे सादर केलेल्या निवेदनावर लवकरात लवकर कार्यवाही होणेबाबत विधी व न्याय	०६ . ०९ . २००७	५९६
● सैनिकांच्या कुटुंबियांना संरक्षण देण्याबद्दल जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्याबद्दल गृह	०४ . १० . २००७	५९७
● वन्य हत्तींपासून शेतपिकांचे नुकसान झाल्यास संबंधितांस अर्थसहाय्य देण्याबाबत महसूल व वन	०८ . ०१ . २००८	५९८
● मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैय, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना वक्षिसे देण्यास वापरण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये व आर्थिक मर्यादामध्ये सुधारणा करण्याबाबत गृह	०७ . ०५ . २००८	५९९

वनवनवनवन

: दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा . :

● दूरध्वनी देयाच्या छायाप्रती आकस्मिक खर्चाच्या देयकाबाबत (नमुना म.को.नि.३१)जोडण्याबाबत वित्त	०१ . ०२ . १९९३	२०३
● दूरध्वनीवरील खर्चात काटकसर गृह	११ . ०३ . १९९७	५००
● शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी दिलेल्या दूरध्वनी संबंधी त्यांच्या रजेच्या कालावधीत काय व्यवस्था करावी . त्याबाबत . साप्रवि	२४ . १० . १९९७	५०३
● शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेला खाजगी दूरध्वनीस शासकीय दूरध्वनी समजून वापरण्यास परवानगी देणेसंबंधी साप्रवि	०७ . ०२ . १९९८	५०६
● दूरध्वनी व तत्सम देयकांच्या विलंब आकाराबाबत वित्त	०१ . ०७ . १९९९	२१४
● शासकीय अधिका-यांच्या निवासी दूरध्वनीवरील कॉलमर्यादा . गृह	१२ . ०८ . १९९९	५२३
● शासकीय कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनी वापराबाबतचे नियम . साप्रवि	२७ . ०९ . २०००	५३७
● शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत वित्त	२३ . ०१ . २००६	२२३

- शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत वित्त ०१.०९.२००६ २२६

ववाम .

वववववववव

: तारखेनुसार अनुक्रमणिका :

- Advance of Pay to Govt. Servant on the eve of important **Festivals**. F.D. 22.10.1956 ३८७
- वर्ग ३ व ४ च्या कर्मचा-यांना नियमित रजेवर पाठविण्याबाबत प्रोत्साहन देण्याबाबत . परिपत्रक . साप्रवि १६.०८.१९६१ ४५१
- G.P. Fund and the Contributory Provided Fund... Necessary check of admissibility of Advances to subscribers. GAD. 09.10.1961 २९३
- The Gen.Providend Fund and the Contributory fund.....Advances from the P.F.Accounts are sanctioned only when the purpose for which the advance is asked in genuine and is admissible. GAD. 09.10.1961 २९४
- हिंदी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होण्याबाबत साप्रवि २५.१०.१९६१ ४५१
- Travel concession to Govt.Servant during regular leave. F.D. 23.10.1963 २२९
- Travel concession to Govt.Servant during regular Leave. F.D 15.04.1964 २४०
- Disbursement of Providend Fund money to persons on behalf of minor. GAD 10.08.1965 २९४
- Extra Ordinary Leave to be counted for Increment. F.D. 19.06.1967 ५७
- Forfeiture of right to traveling allowance , if the claim is not preferred within one year. F.D. 20.01.1969 २४१
- Travelling allow,Daily Allow,Transfer T.A.,Conveyance And Permanent traveling Allowance can not be claimed After one year.(Amendment to (B.C.S.R.).. F.D 27.03.1969 २४२
- Compensatory Local Allowance and House Rent allowance..Drawal of- During Leave. FD 29.08.1969 ५७
- Loss through misappropriation,defalcation, Embezzlement etc., Mode of redrawal for the. 05.05.1971 १७७
- The requisitions received from the LokAyukta for information, report or documents by the Departments of the Secretariate, Head of Departments etc..Expeditious compliance of. GAD 13.06.1973. ४५२

➤ Summonses issued by Lok Ayukta or Up Lok Ayukta under Section 11 of the Maharashtra Lok Ayukta & Upa Lok Ayukta Act 1971.	GAD	29.06.1973	४५२
➤ Disbursement of Provident Fund money to persons on behalf of minor.	GAD	16.11.1973	२९५
➤ Maharashtra Released defence Services Personnel (Fixation of Pay and Seniority) Rules 1974. Orders	GAD	16.11.1974	५८
➤ Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	08.12.1975	५९
➤ Administrative Staff College. Drawal of Pay and Allowances by the Officers attending the training Programme.	GAD	11.12.1975	२४३
➤ Retention of Govt. Telephones after retirement.. ... request for.	GAD	27.02.1976	१७७/४५३
➤ Arrangement during leave of Class II having & Disbursement power. ..	F.D.	11.05.1976	१७८
➤ Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	05.07.1976	६१
➤ Regulation of Increments on the First day of the Month.	F.D.	07.10.1976	६२
➤ अपंग चलित वाहकांना वाहन कर माफ करण्याबाबत...	गृह	२९.११.१९७६	१७९/४५४
➤ Deposit Linked Insurance Scheme for Subscribers to the Provident Fund.. ...	FD.	24.01.1977	२९६
➤ Procedure to be followed in regard to obtaining remarks/ pinions from subordinate offices.	GAD	19.07.1977	४५५
➤ .Prompt disposal of Govt. Bussiness and need to issue remindersCircular from..	GAD	05.08.1977	४५५
➤ House Rent Allowance and Compensatory Local Allowance –Drawal of during leave Preparatory to retirement.	FD	22.08.1977	६२
➤ Clarification regading revised Travelling Allowance rules.	FD	12.06.1978	२४४
➤ Cheques... Issue Fresh... in lieu of lost and stoppage of payment of the lost. ..	F.D.	15.07.1978	१७९
➤ Regarding Special Pay for additional Charge.	GAD	15.09.1979	६३
➤ कार्यालयीन वेळा :-अधिका-यांच्या वक्तशीरपणाबद्दलच्या सूचना .	साप्रवि	२७.०९.१९७९	४५६
➤ System of Police Orderlies.....Abolition of....	Home	29.09.1979	४५६
➤ Cases to be treated as dormant cases.. Circular..	GAD	31.10. 1979	४५८
➤ Weekly Holiday to Police Inspectors and Police Sub Inspectors and to provide financial assistance and additional 15 days earned leave. ..	Home	24.12.1979	६४

➤ शासकीय अर्थव्यवहारात फसवणूकीस आळा घालणे . .	वित्त	१८.०१.१९८०	१८०
➤ अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत	साप्रवि	१२.०२.१९८०	४५८
➤ अज्ञान व्यक्तीच्या वतीने व्यक्तीना भ.नि.निधीतील रकमेचे संवितरण करण्याबाबत	साप्रवि	२६.०२.१९८०	२९८
➤ Employees of Z.P Disqualification for contesting Election.	GAD	20.06.1980	४५९
➤ शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठी प्रवास सवलत .	वित्त	०९.०९.१९८०	२४६
➤ Advanced Increments:- Grant of- to Govt. servants in recognition of Outstanding work.	GAD	24.09.1980	६६
➤ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, भटक्या जमाती व विमुक्त यांच्यावरील अत्याचार व त्यांच्याविरुद्ध केलेले गुन्हे याविरुद्ध कार्यवाही करण्यासाठी विशेष उपाययोजना व कार्यपध्दती . .	गृह (वि)	०८.११.१९८०	४६०
➤ Grant of free Travel facility to Police Officers and Men.	Home	20.04.1981	२४७
➤ मंत्रालय सेवा प्रवेशोत्तर परीक्षा वेतनवाढ रोखून धरणेबाबत .	साप्रवि	३०.०४.१९८१	६७
➤ अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत	साप्रवि	१४.०८.१९८१	४६३
➤ लेखा विषयक पडताळणीसंबंधी दाखले व पडताळणी अधिका-यांची जबाबदारी	वित्त	०५.०९.१९८१	१८२
➤ Bombay General Provident Fund (Second Amendment) Rules 1981....Notification..	GAD	10.12.1981	२९९
➤ शासकीय कर्मचा-यांना विशेषतः स्त्री कर्मचा-यांना उशिरा थांबविणे आणि रविवारी बोलविणे शक्यतो टाळण्याबाबत .	साप्रवि	२२.०३.१९८२	४६४
➤ राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ . . नामनिर्देशना संबंधी सुधारित तरतुदी . .	वित्त	०१.०२.१९८३	४१०
➤ शासकीय कर्मचा-यांस अत्युत्कृष्ट कामानिमित्त आगाऊ वेतनवाढ मंजूर करण्याबाबत	साप्रवि	०६.०९.१९८३	६८
➤ तात्काळ परिस्थितीत खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारांच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती . . सुधारीत वेतनमानाप्रमाणे वैद्यकीय प्रतिपूर्तीचे सुधारीत प्रमाण सा.आरोग्य	१२.१०.१९८३	३२६	
➤ Guiding principles for reimbursement of Medical Expenses to Govt. servants for private treatment in emergent circumstances.. P.Health	19.10.1983	३२८	
➤ शासन व्यवहारात मराठीचा वापरपरिपत्रक . .	साप्रवि	२८.१२.१९८३	४६४
➤ गोपनीय अहवालातील अभिप्राय कळविण्याविषयी ...	साप्रवि	०३.०१.१९८४	४२९
➤ शासकीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत... गोपनीय अहवाल लिहिणे /पुनर्विलोकन करणे याकरिता किमान कालावधी विहित करणेबाबत	साप्रवि	०४.०२.१९८४	४२९
➤ Grant of House Building Advance... Creation of Second Mortgage in respect of additional loans obtained from Certain types of Financial Institutions.	FD	13.06.1984.	३९०

- Simplification of the existing procedure for reimbursement of Medical expenses admissible under the Maharashtra State services (Medical attendance) Rules, 1961. .. P.Health 21.07.1984 ३३०
- शासकीय कर्मचा-यांसाठी शासकीय कार्यालयात मुलभूत सुखसोयी उपलब्ध करून देण्याबाबत . . . साप्रवि ०८.०८.१९८४ ४६५
- वैद्यकीय अग्रिम मंजूर करण्यासंबंधातील अटी . . सा.आरोग्य . २७.०८.१९८४ ३३४
- Medical facilities to Govt. servants.. sanction of an advance for Heart Operation and Kedney transplantation. .. P.Health 27.08.1984 ३३५
- थकवाकीच्या रकमांच्या मागण्यांची महालेखापालांकडून पूर्वलेखापरीक्षा करण्याचे बंद करणे . . . वित्त ०५.११.१९८४ १८३
- पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प . . वित्त ०६.११.१९८४ ६९
- राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ अस्थायी कर्मचारी नियमित केल्यावर त्यांच्या वर्गणीच्या वसुलीबाबत . वित्त २२.११.१९८४ ४१४
- सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थाने कुटुंबियांच्या नावे करणे . . . साप्रवि ३१.१२.१९८४ ३१०
- विभाग प्रमुखांना/प्रादेशिक प्रमुखांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अनुसार अतिरिक्त वेतन /विशेष वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन . . वित्त ०२.०१.१९८५ ७०
- शासकीय कर्मचा-यांनी निकडीच्या परिस्थितीत खाजगी उपचारासाठी केलेल्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती संबंधीच्या मार्गदर्शक तत्वांचे स्पष्टीकरण . . सा.आरोग्य ०२.०१.१९८५ ३३५
- भविष्य निर्वाह निधी . . वर्गणीदार किंवा इतर हक्कदार यांना विनाविलंब प्रदान करणे व “ संवितरण प्रमाणपत्र ” सादर करणे . साप्रवि ०५.०१.१९८५ ३००
- दोन अहवालांच्या वर्षामध्ये पडणा-या सलग काळाचा गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत/पुनर्विलोकन करण्याबाबत . साप्रवि १८.०२.१९८५ ४३०
- Guidelines for reimbursement of medical expences incurred on medical treatment received abroad and specialists treatment received in India. .. Public Health 29.04.1985 ३३९
- अधिका-यांच्या केबिन्स..... . परिपत्रक . . साप्रवि ०७.०५.१९८५ ४६६
- चतुर्थश्रेणी शासकीय कर्मचा-यांच्या भ.नि.निधी हिशेबाबाबतची नियतकालिक विवरणपत्रे व अचुकरित्या लेखा कार्यालयाकडे पाठविण्याबाबत . परिपत्रक... साप्रवि २१.०५.१९८५ ३०१
- अधिका-यांच्या केबिन्स..... . परिपत्रक . . साप्रवि १३.०६.१९८५ ४६६
- अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळमध्ये सवलत देण्याबाबत . साप्रवि ३०.०७.१९८५ ४६६
- कोषागार कार्यपध्दतीचा आढावा: आहरण व संवितरण अधिका-यांनी देयकांच्या बाबतीत करावयाची कार्यवाही . वित्त १९.०९.१९८५ १८४
- पारपत्र सुविधेसाठी “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” मिळणेबाबत . . साप्रवि ३०.०९.१९८५ ४६७
- पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प . . स्पष्टीकरण . वित्त ०५.१२.१९८५ ७१

विषय .

➤ लिपिक व सहाय्यक यांच्या सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परीक्षा व अधीक्षकाच्या पदावरील पदोन्नतीसाठी घेण्यात येणा-या विभागीय परीक्षांसाठी नियुक्त करण्यात येणा-या पर्यवेक्षक, समवेक्षक आणि चतुर्थश्रेणी कर्मचारीवर्ग यांना मानधन .	साप्रवि	२०.०२.१९८६	४६८
➤ पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प -स्पष्टीकरण .	वित्त	२४.०२.१९८६	७२
➤ शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी /अधिकारी यांच्याकडून करण्यात आलेल्या गा-हाण्यांच्या निवेदनांच्या प्रकरणांवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत . . .	साप्रवि	०२.०४.१९८६	४६८
➤ शक्तीचे प्रत्यायोजन... निर्णय घेण्याबाबत व जबाबदारीचा वापर करण्याबाबत अधिका-यांची नाखुशी.....परिपत्रक . .	साप्रवि	०५.०५.१९८६	४६९
➤ गणवेश भत्ता : गुन्हा अन्वेषण विभागातील पोलीस अधिका-यांना मंजूर करण्याबाबत	गृह	०८.०५.१९८६	७२
➤ नियत सेवावधीस सेवानिवृत्त होताच भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांस त्यांची भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम त्वरीत प्रदान करण्याबाबत	साप्रवि	२८.०५.१९८६	३०२
➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल श्रेरे कळविण्याबाबत	साप्रवि	३०.०६.१९८६	४३०
➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील अभिप्राय नष्ट करण्याचे ठरल्यावर करण्याची कार्यवाही . .	साप्रवि	१५.०७.१९८६	४३१
➤ रजा प्रवास सवलत... खाजगी वाहनांचा वापर . .	वित्त	०१.०८.१९८६	२४७
➤ डाक आयुर्विमा... विमा हप्त्यांची वसुली... .	वित्त	२६.८.१९८६	१९०
➤ निवासी शिपायांऐवजी रोख भत्ता देण्यासंबंधी... . .	वित्त	०१.०९.१९८६	१९१
➤ परिवीक्षाधीन कर्मचा-यांचे परिवीक्षावधीतील व त्यानंतरच्या स्थानापन्न नियुक्तीनंतर वेतन निश्चितीपरिपत्रक . .	साप्रवि	०१.०१.१९८७	७४
➤ रेल्वे प्रवासाच्या प्रवास भत्ता देयकाबाबत . . प्रवास भत्ता देयकात रेल्वे प्रवासाच्या तिकीटाचे क्रमांक व दिनांक इ . तपशिल	वित्त	०२.०२.१९८७	२४८
➤ प्रवास भत्ता देयकासोबत विमान प्रवासाचे प्रति तिकीट जोडण्याबाबत	वित्त	०४.०६.१९८७	२४९
➤ शासकीय अधिका-यांचे (वर्ग २) गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत .	साप्रवि	०३.०७.१९८७	४३१
➤ शासकीय निवासस्थानांची भाडे वसुली . . सुधारित कार्यपध्दती . .	सावांवि	२८.०७.१९८७	४२०
➤ वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची देयके मंजूर करण्याचे अधिकार जिल्हा शल्यचिकित्सक यांना देण्याबाबत . . . सा . आरोग्य	३०.७.१९८७	३४१	
➤ शासकीय कर्मचा-यांचे पोलीस रुग्णालयातील औषधोपचार . सा . आरोग्य	०५.०१.१९८८	३४२	
➤ कक्ष अधिकारी यांना शासन कार्य नियमावलीच्या नियम १३ अन्वये स्वाक्षरी करण्याचे अधिकार देण्याच्या दृष्टीने त्यांना कार्यासन अधिकारी म्हणून घोषित करण्याबाबत .	साप्रवि	०४.०४.१९८८	४६९
➤ शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत...	वित्त	०९.०५.१९८८	४२२
➤ प्रकरणे सुप्त ठेवण्याबाबतचे स्पष्टीकरण	साप्रवि	२७.०६.१९८८	४७०

➤ रजा प्रवास सवलत खाजगी वाहनाच्या वापरासंबंधी स्पष्टीकरण .	वित्त	३०.०६.१९८८	२४९
➤ भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत .	साप्रवि	११.०७.१९८८	२५०
➤ लघुलेखकांची सेवा सहाय्यकांना उपलब्ध करून देण्याबाबत .	साप्रवि	२१.०७.१९८८	४७०
➤ शासकीय कार्यालयांची कामकाजाची वेळ	साप्रवि	२१.०८.१९८८	४७१
➤ लघुलेखकांची सेवा सहाय्यकांना उपलब्ध करून देण्याबाबत .	साप्रवि	०२.०९.१९८८	४७०
➤ Financial Assistance to Police Officers and Police Personnel who are killed or injured in disturbances.	Home	17.09.1988	४७२
➤ Grant of stagnation increments to Govt. servants stagnating at the maximum of their revised scales of pay.	F.D.	14.10.1988	७४
➤ पदोन्नती/एका पदावरून अधिक महत्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या असणा-या दुस-या पदावर नियुक्ती झाली असताना वेतननिश्चिती	वित्त	१८.१०.१९८८	७५
➤ Amendment to the Maharashtra Contingent Expenditure Rules,1965.		1989	१९१
➤ महाराष्ट्र नागरी सेवा (रजा) नियम १९८१ नियमशिथिल करून दीर्घकालीन असाधारण रजा मंजूर करण्याबाबत .	वित्त	०७.०१.१९८९	
➤ ॲन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रिया . . अग्रिम मंजूरी...	सा.आरोग्य	२३.०१.१९८९	३४३
➤ शासकीय निवासस्थान नाकारल्यास/रिक्त केल्यास घरभाडे भत्ता मिळण्याबाबत	वित्त	३०.०५.१९८९	७६
➤ कार्यभार क्षेत्राच्या बाहेर दौरा करण्याकरिता आणि नैमित्तिक रजा घेण्याकरिता सक्षम प्राधिका-यांची पूर्वीच मंजूरी मिळविणे	साप्रवि	०५.०६.१९८९	२५४
➤ मागासवर्गीय कर्मचारी व अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत	साप्रवि	०२.०८.१९८९	४३२
➤ शासकीय कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी धारण केलेल्या अतिरिक्त कार्यभाराच्या पदावरील कार्याचा गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत	साप्रवि	१९.०८.१९८९	४३३
➤ शासन सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांचा विचार करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी	साप्रवि	३०.०८.१९८९	४७३
➤ सुधारित वेतनश्रेणींच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे स्पष्टीकरण...	वित्त	१५.०९.१९८९	७७
➤ महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी,स्वीयेतर सेवा आणि निलंबन,बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम १९८१ मधील नियम ७१ मध्ये नमूद केलेल्या रकमेच्या संदर्भात खुलासा	साप्रवि	२१.०९.१९८९	७८
➤ रजा प्रवास सवलत	वित्त	२५.०९.१९८९	२५४

विवाम .

➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यासाठी यंत्रणा निर्माण करणे	साप्रवि	११.१०.१९८९	४७३
➤ नागरी वँकांनी दिलेले धनाकर्ष प्रतिभूती म्हणून स्विकारण्याबाबत	वित्त	२३.०१.१९९०	१९२
➤ अति महत्वाच्या व महत्वाच्या व्यक्तींच्या संरक्षणासाठी निर्माण केलेल्या विशेष सुरक्षा विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचा विमा उतरविण्याबाबत	गृह	१७.०३.१९९०	१९३
➤ अंमली पदार्थ व मानसिक दौबल्य निर्माण करणा-या पदार्थांच्या जप्तीबाबत देण्यात येणा-या बक्षिसांना शिफारस करताना विचारात घेण्याची मार्गदर्शक तत्त्वे	गृह	२०.०३.१९९०	४७६
➤ एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असतांना त्या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प	वित्त	०३.०४.१९९०	७८
➤ वैद्यकीय मंडळाची निर्मिती	सा. आरोग्य	०८.०५.१९९०	३४३
➤ दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ अनुसार करावयाच्या सुधारणा	वित्त	१०.०५.१९९०	८०
➤ अपंग राज्य शासकीय कर्मचा-यांना तीन चाकी स्वयंचलीत सायकल खरेदी करण्याकरिता प्राथम्य क्रमाने अग्रिम देणे...	वित्त	०७.०६.१९९०	३९१
➤ चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांनी रोग्य रक्कम हाताळणे	वित्त	१४.०६.१९९०	१९३
➤ चोरी, अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्यासाठी विशेष अग्रिम काढणे	वित्त	१५.०६.१९९०	१९४
➤ एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असतांना त्या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प	वित्त	१९.०६.१९९०	८२
➤ मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी भोजनावर/चहापानावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती	वित्त	२९.०६.१९९०	८३/४७७
➤ अनिवार्य परिस्थितीत परवानाधरक शासकीय अधिका-यांनी वाहन चालविण्याबाबत	साप्रवि	०१.०९.१९९०	४७८
➤ शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी/अधिकारी यांची गा-हाणी/निवेदने यांचेवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत . तसेच आरक्षण विषयक आदेशांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करण्याबाबत	साप्रवि	१२.१०.१९९०	४७८
➤ शासन सेवेसंबंधीच्या बाबतीत अशासकीय व्यक्तींकडून किंवा इतर प्रकारे दबाव आणण्याचा प्रयत्न करणे	गृह	२६.१०.१९९०	४७९
➤ वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनासाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रिम	वित्त	०६.११.१९९०	३९१
➤ शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत... विवाम .	वित्त	०१.१२.१९९०	४२४

➤ सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे . वित्त	0३ . १२ . १९९०	८४
➤ रोख रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे . वित्त	०५ . १२ . १९९०	८४
➤ तक्रार निवारण अधिकारी या पदनामासह त्या अधिका-याचे नाव व कार्यालयीन पत्ता याचा समावेश कार्यालयीन व स्थानिक दूरध्वनी निर्देशिकेत करण्याबाबत . . . साप्रवि	१६ . ०१ . १९९१	४८०
➤ शासनाकडून अग्रिम घेऊन खरेदी केलेल्या वाहनाच्या / सदनिकेच्या विम्याबाबत . . . वित्त	०६ . ०२ . १९९१	३९४
➤ कुटुंब कल्याण कार्यक्रम : खोटी माहिती देऊन कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेणा-यांवर योग्यती कार्यवाही करण्याबाबत . सा . आरोग्य	१५ . ०४ . १९९१	४८०
➤ महाराष्ट्र राज्य (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . . कृत्रीम उपयंत्राच्या खरेदी / दुरुस्ती / अनुयोजना / पुनःस्थापनासाठीच्या वैद्यकीय प्रतिपूर्तीबाबत . . . सा . आरोग्य	३० . ०४ . १९९१	३४६
➤ महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ परिवीक्षाधीन कर्मचा-याची वेतनवाढ नियमित करणे . . . वित्त	३० . ०४ . १९९१	८५
➤ प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत . साप्रवि	३१ . ०५ . १९९१	३४८
➤ निरुपयोगी, दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय भांडार वस्तू, यंत्रसामुग्री, वाहने इत्यादींची लिलावाने विक्री करण्याची व्यवस्था . . . वित्त	१८ . ०६ . १९९१	१९५
➤ प्रवासासाठी “ एजन्सी ” कडून जागा राखून ठेवण्याकरिता एजन्सी शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याबाबत . (दि . २२ . ८ . ५७ च्या निर्णयामह) वित्त	३१ . ०८ . १९९१	२५५
➤ वित्तीय व प्रशासकीय अधिकार प्रदान... वाहने निरुपयोगी ठरविण्याबाबत सुधारित अटी . . . वित्त	०१ . १० . १९९१	२००
➤ ठेव संलग्न विमा योजनेची रक्कम विनाविलंब मिळण्यासाठी प्रत्येक टप्प्यावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी कालमर्यादा विहित करणे . . . साप्रवि	२१ . १० . १९९१	३०४
➤ ग्रंथालयातील पुस्तके / ग्रंथ / नियतकालिके यांच्या भांडार पडताळणीबाबत . . . वित्त	०२ . १२ . १९९१	२०१
➤ प्रमुखांना / प्रादेशिक प्रमुखांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अन्वये अतिरिक्त कार्यभार सांभाळल्यामुळे विशेष वेतन / अतिरिक्त वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन . . . वित्त	०२ . ०१ . १९९२	८५
➤ सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे, आगाऊ वेतनवाढीच्या दिनांकाबाबत परिगणना... . वित्त	०८ . ०१ . १९९२	८६
➤ विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्बन्ध . . . वित्त	२० . ०३ . १९९२	२५७
➤ गट विमा योजना, १९८२ विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा / बचत निधीच्या रकमेचवर व्याज देण्याबाबत... . . वित्त	२७ . ०५ . १९९२	४१५
➤ आणवाणी कालीन राजादिष्ट अधिकारी आणि लघुसेवा राजाशिष्ट अधिकारी यांच्या नागरी सेवेतील वीनराखीव पदावरील नेमणूकीनंतरची वेतननिश्चिती . ०२ . ०६ . १९९२		८७

➤ पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना व्यक्तीगत अपघात विमा योजना लागू करण्याबाबत	गृह	११.०६.१९९२	४८१
➤ अधिका-यांचे निवासस्थानी वृत्तपत्रे पुरविण्याबाबत .	वित्त	११.०६.१९९२	२०२
➤ मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियाकरिता लागणा-या मुत्रपिंडाकरिता मुत्रपिंड दात्यावर केलेल्या शस्त्रक्रियेच्या खर्चाची संपूर्ण प्रतिपूर्ती मंजूर करण्याबाबत . . .सा.आरोग्य		२०.०७.१९९२	३४९
➤ पती अथवा पत्नी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सेवेत असलेल्या पती अथवा पत्नीवर अवलंबित असल्याबाबत .सा.आरोग्य		२३.०७.१९९२	३४९
➤ भविष्य निर्वाह निधी नियम १३ (४) मध्ये सुधारणा . व्याज देण्यासंबंधी	साप्रवि	२८.०७.१९९२	३०६
➤ विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्वन्ध	वित्त	२६.०८.१९९२	२५८
➤ गणवेश भत्ता . . .पोलीस अधिका-यांना मंजूर करणेबाबत .	गृह	१५.०९.१९९२	४८१
➤ गट विमा योजना, १९८२ . कार्यालय प्रमुखांच्या वावरीत लाभ प्रदानाची रक्कम मंजूर करण्याबाबतच्या अधिकाराबाबत	वित्त	२५.०९.१९९२	४१७
➤ शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत...	वित्त	२९.०९.१९९२	४२५
➤ महाराष्ट्रातील कोणत्याही जिल्ह्यात पोलीस अधिकारी/कर्मचारी नक्षलवादी किंवा अतिरेक्यांच्या कारवाईमध्ये मृत्यु पावल्यास त्याच्या कुटुंबियांना रूपये एक लाख टोक नुकसान भरपाई देणेबाबत . .	गृह	१४.१०.१९९२	४८३
➤ भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास भत्ता सवलत .	साप्रवि	३०.०१.१९९३	२५८
➤ दूरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती आकस्मिक खर्चाच्या देयकासोबत (नमुना म.को.नि.३१) जोडण्याबाबत	वित्त	०१.०२.१९९३	२०३
➤ वाहन खरेदीबाबतची सुधारित अट	वित्त	०२.०२.१९९३	२०४
➤ सेवा विषयक प्रश्नासंबंधी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष अथवा एखाद्या सदस्याशी थेटपत्रव्यवहार करू नये अथवा त्यांची भेट घेण्याचा प्रयत्न करू नये	साप्रवि	०४.०४.१९९३	४८४
➤ सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमात सुधारणा करण्याबाबत .	साप्रवि	१२.०५.१९९३	३०६
➤ महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियमा १९८१ च्या नियम ११ मध्ये सुधारणा करण्याबाबत	वित्त	०२.०७.१९९३	८८
➤ Maharashtra Civil Services (Pay)Second (Amendment) Rules 1993.	F.D.	03.07.1993	९०
➤ महाराष्ट्राच्या कोषागार नियम, २६-अ नमुन्याच्या नोंदवही संबंधी	अधिदान व लेखा	२६.०७.१९९३	२०४
➤ आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्याच्या संदर्भात सूचना	वित्त	०४.०८.१९९३	२०५
➤ कंत्राटाचे करारनामे आणि कंत्राटदारांना प्रदान करण्यासाठी कोषागारातून काढण्यात आलेल्या रकमा	वित्त	१६.०८.१९९३	२०६
➤ मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम... शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीतून मिळणा-या अग्रिमांबाबत . (दिनांक १६.४.८५ चा आदेश वनावट)	वित्त	१०.०९.१९९३	३०७
➤ प्रवास भत्ता/प्रवास खर्च तरतूदीबाबत	वित्त	२९.०९.१९९३	२५९

➤ सामग्री भत्ता...परदेशी कामानिमित्त/प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिका-यांना देण्याबाबत	वित्त	०७.१०.१९९३	९१/२६०
➤ वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत	साप्रवि	०५.११.१९९३	३११
➤ विमान प्रवास	वित्त	०४.१२.१९९३	२६०
➤ वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे मृत किंवा जखमी झाल्यास घावयाच्या नुकसान भरपाई बाबत	महसूल विभाग	०३.०२.१९९४	४८४
➤ वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत तसेच नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयांतून वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत .साप्रवि		१०.०२.१९९४	३१२
➤ शासकीय कर्मचा-यांनी सचोटी व कर्तव्यपरायणता राखण्याबाबत .साप्र वि		१८.०२.१९९४	४८६
➤ प्रशासकीय दक्षता कक्ष स्थापन करण्याबाबत	साप्रवि	०८.०३.१९९४	४८६
➤ सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थाने मुलाच्या नावे करण्याबाबत	गृह	१७.०३.१९९४	३१३
➤ नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांची वेतननिश्चिती करणेबाबत	वित्त	२३.०३.१९९४	९१
➤ शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र ठरविण्याबाबत... .	साप्रवि	२५.०३.१९९४	३१४
➤ दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन	वित्त	२९.०३.१९९४	९३
➤ वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनेसाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रिम विषयक अटीत दुरुस्ती	वित्त	१८.०५.१९९४	३९५
➤ वाहन अपघाता प्रकरणी दुखापतीचे प्रमाणपत्र किंवा मृत्यु प्रमाणपत्र त्वरीत देण्याबाबत	सा.आरोग्य	१९.०६.१९९४	४८९
➤ पोलीस दलात सेवेसाठी निवड करण्यात आलेल्या उमेदवारांच्या पूर्व चारित्र्याची तपासणी करण्याबाबत	गृह	२६.०७.१९९४	४९०
➤ वेतनाच्या कमाल वेतनमानावर वेतनवाढ स्थगिती झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांची स्थगितीनंतरची वेतननिश्चिती .	वित्त	१२.०९.१९९४	९४
➤ विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या वेतन, महागाई भत्ता, इतर पुरक भत्ते तसेच वेतनवाढी व आगावू वेतनवाढी इत्यादीच्या वित्तलब्धीवर व्याज प्रदान करण्याबाबत .	वित्त	२२.११.१९९४	९५
➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या मान्यताप्राप्त संघटना, संघटनेचे पदाधिकारी व कार्यकारीचे सभासद यांना संघटनात्मक कार्यासाठी विशेष नैमित्तिक रजा	साप्रवि	१७.०२.१९९५	४९१
➤ चार वर्षांतून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत	वित्त	२८.०३.१९९५	२६१

विवाह .

➤ गट “ ड ” कर्मचा-यांना अतिकालिक भत्ता . . . बृहन्मुंबई जिल्हा व तहसील येथील कार्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचारी . . . (दि. १६.८.२००५ च्या आदेशासह) वित्त	२९ . ०३ . १९९५	४९२
➤ गट “ क ” व “ ड ” (वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुंठितता घालविण्यासंबंधी योजना साप्रवि	०८ . ०६ . १९९५	९७
➤ गट “ क ” व गट “ ड ” (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुंठितता घालविण्यासंबंधीची योजना . . मुद्यांचे स्पष्टीकरण . साप्रवि	०१ . ११ . १९९५	९९
➤ “ वेतने ” याखालील अर्थसंकल्पीय अनुदानाचे पुनर्विनियोजन . वित्त	२४ . ११ . १९९५	२०६
➤ पदोन्नतीच्यावेळी वेतननिश्चितीकरता विकल्प देणेबाबत . वित्त	१९ . १२ . १९९५	१०२
➤ लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांच्या कडून प्राप्त होणा-या पत्रव्यवहारावर अग्रक्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत . साप्रवि	२० . १२ . १९९५	४९२
➤ शासकीय कर्मचा-याने शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत वित्त	०३ . ०१ . १९९६	४२६
➤ बृहन्मुंबईतील पोलीस अधिकारी /कर्मचारी यांना “ दैनिक भत्ता” तसेच “ विशेष कर्तव्य भत्ता” मंजूर करण्याबाबत गृह	१५ . ०१ . १९९६	१०३
➤ शासकीय अधिका-यांचे /कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणेबाबत साप्रवि	०१ . ०२ . १९९६	४३३
➤ शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाचे गणवेश देणे साप्रवि	०८ . ०२ . १९९६	४९३
➤ महाराष्ट्र पोलीस दलातील विविध संवर्गातील कर्मचारी / अधिका-यांच्या वेतनश्रेणीत सुधारणा करण्याबाबत गृह	२७ . ०२ . १९९६	१०३
➤ नक्षलवादी, अतिरेकी, गुन्हेगार, समाजकंटक इत्यादी समाज विघातक शक्ती विरुद्ध कार्यवाही करतांना मृत्यु पावलेले पोलीस अधिकारी /कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई देणे . गृह	१३ . ०३ . १९९६	४९४
➤ शासनाच्या कामकाजावर वृत्तपत्रात प्रसिध्द होणा-या बातम्या टिका-टिप्पणीवर खुलासा करण्याबाबत कार्यालयीन कार्यपध्दती . साप्रवि	३० . ०४ . १९९६	४९५
➤ अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई कोषागारे /उपकोषागारे याजकडे सादर करावयाची देयके आहरण व संवितरण अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता वित्त	२१ . ०६ . १९९६	२०७
➤ चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत वित्त	१८ . ०७ . १९९६	२६२
➤ अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना . शालेय शिक्षण	१३ . ०८ . १९९६	४९६
➤ मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अनुत्तरीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिस देण्यास वापरण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांबाबत . गृह	३० . ०८ . १९९६	४९७
➤ शासकीय निवासस्थानात अनुज्ञेय कालावधीनंतरही अधिक वास्तव्य करण्याबद्दल दंडनीय दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करणेबाबत साप्रवि	१० . ०९ . १९९६	३१५

विवाम .

➤ अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई/कोषागार, उप कोषागार यांजकडे सादर करावयाची देयके... आहरण व संवितरण अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता	वित्त	३०.०९.१९९६	२०९
➤ तडीपार प्रकरणी चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र (बॉन्ड) घेण्याच्या तरतूदीबाबत	गृह	०५.१०.१९९६	४९९
➤ घर बांधणी अग्रिम तरतूदीच्या संविभाजनाबाबत	वित्त	१५.१०.१९९६	३९६
➤ गणवेश भत्ता पोलीस अधिका-यांना मंजूर करण्याबाबत .	गृह	३१.०१.१९९७	४९९
➤ गोपनीय अहवालांचे संस्करण करणे . : गोपनीय अहवालातील प्रतिकल शिरे संबंधितांना वेळीच कळविण्याबाबत	साप्रवि	१७.०२.१९९७	४४२
➤ शासकीय प्रदाने करतांना आयकर अधिनियमानुसार आयकर वसूली करण्याबाबत व आयकराची वसूली कपातीची रक्कम केंद्र शासनाच्या खात्यावर वेळेवर जमा करण्याविषयी	वित्त	२८.०२.१९९७	२१०
➤ दूरध्वनीवरील खर्चात काटकसर	गृह	११.०३.१९९७	५००
➤ लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांनी सुनावणी नेमलेल्या तारखेला संबंधीत अधिका-यांनी उपस्थित राहण्याबाबत	साप्रवि	१५.०३.१९९७	५०१
➤ गट “ क ” व गट “ ड ” (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधीची योजना मुद्यांचे स्पष्टीकरण .	साप्रवि	२०.०३.१९९७	१०५
➤ जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी करावयाच्या कारवाईबाबत मार्गदर्शक सूचना	गृह (वि)	१२.०५.१९९७	५०२
➤ महाराष्ट्र राज्य सेवा (विद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . इंड्रा ऑक्यूलर लेन्सचा कृत्रिम उपकरणे, उपयंत्रे, साधने यांच्या यादीमध्ये समावेश करण्याबाबत	सा.आरोग्य	२१.०६.१९९७	३५०
➤ शासकीय कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्यासाठी सैनिकी सेवा विचारात घेण्याबाबत	वित्त	२३.०६.१९९७	३९६
➤ List of items which are not admissible as per Provisions of the Medical Reimbursement Rules.Home 24.06.1997			३५१
➤ गट विमा योजना, १९८२- विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा/वचत निधीच्या रकमेवर व्याज देण्याबाबत	वित्त	३०.०६.१९९७	४१७
➤ मुंबई पोलीस नियमावली १९५९ भाग १ नियम ३३८ खाली पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना कोकण रेल्वे मार्गावर वॉरंटवर प्रवास करण्याची सवलत देण्याबाबत	गृह	२४.०७.१९९७	२६३
➤ वेतन अग्रिम...विदेशी प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिकारी/कर्मचारी यांना देण्याबाबत	साप्रवि	०४.०९.१९९७	३९७
➤ माजी सैनिकांना सौजन्याची वागणूक देण्याबाबत	साप्रवि .	२४.०९.१९९७	५०२
➤ शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना मंजूर केलेल्या विविध अग्रिमेच्या संदर्भातील कसुरदारांविरुद्ध करावयाची कार्यवाही .	वित्त	२६.०९.१९९७	३९८
➤ उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालये तसेच अशासकीय अनुदानित पदवी वपदविका स्तरावरील तंत्रशिक्षण संस्थांमधील वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या सेवकांना शासकीय सेवकाप्रमाणे कालबद्ध पदोन्नती योजना लागू करणे . उच्च व तंत्रशिक्षण	विवाम .	०८.१०.१९९७	१०७

➤ शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी दिलेल्या दूरध्वनी संबंधी त्यांच्या रजेच्या कालावधीत काय व्यवस्था करावी .त्याबाबत . साप्रवि	२४ .१० .१९९७	५०३
➤ सुधारित वेतनश्रेणीत कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या कर्मचा-यांना मंजूर झालेल्या कुंठीत वेतनवाढी पदोन्नती पदावर वेतननिश्चिती करतांना विचारात घेणेबाबत . . . वित्त	२५ .१० .१९९७	१११
➤ मोठ्या इमारतीत असलेल्या वेगवेगळ्या शासकीय कार्यालयांच्या पत्याबाबत साप्रवि	१० .११ .१९९७	५०४
➤ निवासी शिपायाऐवजी मिळणा-या रोख परताव्याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याबाबत वित्त	१५ .११ .१९९७	११२/५०४
➤ शासकीय कर्मचा-यांना वैद्यकीय सुविधा... हृदय शस्त्रक्रिया प्रकरणे,हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया व रक्ताचा कर्करोग यावरील औषधोपचार , किंमती औषधे, उपकरणे इत्यादीसाठी लागणारा खर्च भागविण्यासाठी मिळणा-या कमाल रु .४५०००/-अग्रीमाची मर्यादा रु .७५०००/-पर्यंत वाढविण्याबाबत सा .आरोग्य	१५ .११ .१९९७	३५१
➤ भांडार सामान व साधनसामग्री खरेदीतील अनियमितता व कार्योत्तर मंजूरीचे प्रस्ताव टाळण्याबाबत गृह	२५ .११ .१९९७	२११
➤ शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे/घराचे भाडे भरपाईबाबत .वित्त	०५ .१२ .१९९७	४२८
➤ अनु .जाती/जमातीच्या सदस्यांवर झालेल्या अत्याचाराच्या घटनेचा अहवाल राष्ट्रीय अनु .जाती/जनजाती आयोगाला घटना घडल्यापासून २४ तासांच्या आत पाठविणेबाबत . गृह(वि)	०८ .०१ .१९९८	५०५
➤ महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अनुत्तुलनीय कामगिरी केलेल्या वयोवृद्ध महिला /पुरुष खेळाडूंना मासिक मानधन देण्याबाबत समाज कल्याण	०५ .०२ .१९९८	५०५
➤ शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेला खाजगी दूरध्वनीस शासकीय दूरध्वनी समजून वापरण्यास परवानगी देणे संबंधी . साप्रवि	०७ .०२ .१९९८	५०६
➤ आकस्मिक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकांद्वारे काढण्यात आलेल्या रकमांची तपशीलवार देयके सादर करण्याच्या पद्धतीत सुधारणा करण्याबाबत वित्त	०७ .०२ .१९९८	२११
➤ शासकीय कर्मचा-यांनी १४ वर्षाखालील मुलांना कामावर ठेवण्यास प्रतिबंध . साप्रवि	१७ .०३ .१९९८	५०७
➤ अनुसुचित जाती/अनुसुचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम १९८९ व सुधारित नियम १९९५ अन्वये अत्याचारात बळी पडलेल्या व्यक्ती व त्यांचेवर अवलंबून असलेले साक्षीदार यांचा प्रवासभत्ता/दैनिक भत्ता/परिरक्षण खर्च/आहार खर्च/वाहतूक खर्च मंजूर करणेबाबत समाज कल्याण	०५ .०५ .१९९८	२६४
➤ अग्रिमाधारकांना अग्रिम विषयक माहिती पुरविण्याबाबत . वित्त	१५ .०५ .१९९८	३९९
➤ महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथील आरक्षण करण्याबाबत . साप्रवि	०५ .०६ .१९९८	५०७
➤ निनावी व खोट्या सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाही साप्रवि	०३ .०७ .१९९८	५०८
➤ संक्षिप्त देयके व त्या अनुषंगाने सादर होणा-या तपशीलवार देयकाबाबत महाराष्ट्र कोषागार नियम ३०२ व ३०३ चे काटेकोरपणे पालन करणेबाबत . . . वित्त	१३ .०७ .१९९८	२१२

- महाराष्ट्रातील द्रोणाचार्य, अर्जून, शिवछत्रपती व दादोजी कोंडदेव पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्यांतर्गत विनामूल्य एस .टी . प्रवास सवलत देण्याबाबत... . समाज कल्याण २७ .०७ .१९९८ ५०९
- शासनातर्फे पुरस्कार जाहीर करण्यापूर्वी अथवा देण्यापूर्वी पोलीस खात्याकडून संबंधित व्यक्तीचा अहवाल मागविण्याबाबत साप्रवि १६ .१० .१९९८ ५१०
- कर्तव्य बजावताना मृत पावलेल्या पोलीस /सैन्य दलातील कर्मचारी अधिकारी यांच्या वारसांना (पत्नी किंवा मुले) . . घरबांधणीसाठी शासकीय जमीन मंजूर करण्याबाबत . महसूल व वन १७ .११ .१९९८ ५१०
- निवडणूक आयोगाच्या मतदार ओळखपत्राचा शासकीय योजनांसाठी वापर... . शिक्षापत्रिकांचा निवासाचा पुरावा म्हणून वापर न करणे अन्न व नागरी पुरवठा २१ .११ .१९९८ ५११
- राज्य शासकीय अधिका-यांना वैद्यकीय तपासणी सुविधा . सा . आरोग्य ०१ .१२ .१९९८ ३५३
- सुधारित वेतनश्रेणीत प्रारंभिक वेतननिश्चित करणेबाबत... वित्त १० .१२ .१९९८ ११२
- राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना सुधारित दराने स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्ता देण्याबाबत... वित्त ११ .१२ .१९९८ ११३
- राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करणेबाबत वित्त १४ .१२ .१९९८ ११५
- रोख रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे . . वित्त २३ .१२ .१९९८ ११७
- चोरी , अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्यासाठी विशेष अगीम काढण्यासाठी सुधारित लेखाशीर्षाचा वापर करणेबाबत वित्त १८ .०१ .१९९९ २१३
- सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कुंठीत वेतनवाढी मंजूर करणेबाबत . वित्त २५ .०१ .१९९९ ११८
- नागपूर विभागातील लिपिक-टंकलेखकांना कालबद्ध वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मंजूर करणे महसूल व वन ०५ .०२ .१९९९ ११९
- महाराष्ट्र राज्यसेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . . शासन विनिर्दिष्ट २३ आकस्मिकता असलेल्या आजारातील आजार प्रमाणित करण्याचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत . सा . आरोग्य २५ .०२ .१९९९ ३५५
- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय सेवा) नियम १९६१ . . शासकीय रुग्णालयात अनुज्ञेय असलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतीपूर्ती करण्याची सध्याची कार्यपध्दती कायमस्वरूपी पुढे चालू ठेवण्याबाबत सा . आरोग्य ०१ .०३ .१९९९ ३५७
- गोपनीय अहवालाचे सुधारित प्रपत्र विहित करणे साप्रवि १९ .०३ .१९९९ ४४३
- हृदय शस्त्रक्रियेची प्रकरणे हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंड प्रतिरोपन शस्त्रक्रिया व रक्ताचा कर्करोग या ५ गंभीर आजारावर शासन मान्यताप्राप्त खाजगी रुग्णालयात उपचारार्थ केलेल्या संपूर्ण देय वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत स्पष्टीकरण तसेच वैद्यकीय अभिप्रायावर घेणा-या आक्षेपाबाबत . सा . आरोग्य १५ .०४ .१९९९ ३५८
- जिजामाता महिला आधार विमा योजना . १९९९-२००० . महिला व बाल विकास २९ .०४ .१९९९ ५१२

विनाम .

➤ Recommendations of the National Commission for Women..... regarding prompt action for investigation of Case of Rape. Ministry of Home	04.05.1999	५१४
➤ जिल्हाधिकारी / जिल्हा परिषदा व इतर शासकीय कार्यालयातील कार्यालयीन स्वच्छता,शिस्त आणि वक्तशिरपणा पाळण्याबाबत	साप्रवि ०६ .०५ .१९९९	५१५
➤ शासकीय सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांची तपासणी करण्यासाठी शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी	साप्रवि १९ .०५ .१९९९	५१७
➤ शासकीय वाहने विनामूल्य उपयोगाबाबत	वित्त १७ .०६ .१९९९	५२०
➤ महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील नियम १५३ खालील पोट नियम (दहा) ऐवजी नियम (दहा) अंतर्भूत करण्यात यावा . अधिसूचना	१९ .०६ .१९९९	२१३
➤ दूरध्वनी व तत्सम देयकांच्या विलंब आकाराबाबत	वित्त ०१ .०७ .१९९९	२१४
➤ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्हयातील सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस उप आयुक्त यांना अनुक्रमे कार्यकारी दंडाधिकारी व उप विभागीय दंडाधिकारी म्हणून नेमणूक करणेबाबत (फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (यापुढे उल्लेख असेल तेथे उक्त कायदा) च्या कलम १७४ व १७६ च्या प्रयोजनासाठी नेमणूक करणे	गृह (वि) २६ .०७ .१९९९	५२१
➤ केंद्र शासनाकडे / न्यायालयाकडे परस्पर तक्रारी करण्यास प्रतिबंध	साप्रवि २८ .०७ .१९९९	५२२
➤ शासकीय अधिका-यांच्या निवासी दुरध्वनीवरील कॉलमर्यादा	गृह १२ .०८ .१९९९	५२३
➤ महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल)नियम १९६१ कृत्रीम यंत्राची खरेदी, दुरुस्ती इत्यादीवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती . एकत्रित आदेश	सा . आरोग्य १६ .०८ .१९९९	३६०
➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबाची व्याख्या -आदेशांचे एकत्रिकरण . आरोग्य	१८ .०८ .१९९९	३६१
➤ प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याची व्याख्या... म . राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ अन्वये...एकत्रित आदेश... सा . आरोग्य	२० .०८ .१९९९	३६२
➤ परदेशामध्ये घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारावर आणि भारतामध्ये विशेषज्ञांकडून घेतलेल्या उपचारावर केलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती तसेच अग्रिम देण्याबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे एकत्रित आदेश	सा . आरोग्य २१ .०८ .१९९९	३६३
➤ प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत एकत्रित आदेश	साप्रवि २१ .०८ .१९९९	३६३
➤ राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत . पोलीस शिपाई /पोलीस निरीक्षक दर्जाच्या अधिका-यांच्या बाबतीतील आदेश	गृह १० .०९ .१९९९	११९
➤ शासकीय रकमांचा भरणा करताना संपूर्ण माहितीसह चलन सादर करणे	वित्त २३ .०९ .१९९९	२१५
➤ पोलीस कर्मचा-यांना गणवेश शिलाई रोखीने मंजूर करण्याबाबत	गृह ०१ .१० .१९९९	१२०

➤ महाराष्ट्र कोपागार नियम १९६८ खंड १ मधील नियम १५३ (१०) ला सुधारणा करण्याबाबत, प्रधान लेखा "२२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य" खालील प्रदाने मंजूर करण्याबाबत	वित्त	२८.१०.१९९९	२१६
➤ पोलीस अधिका-यांना आतिथ्य भत्ता मंजूर करण्याबाबत .	गृह	३०.११.१९९९	१२०
➤ विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नेमणूका	साप्रवि	३०.११.१९९९	५२४
➤ शासकीय कर्मचारी व इतर यांना मंजूर करण्यात आलेली महागाई भत्ता वाढ .दि.१ जानेवारी १९८६ ते ३० जून १९९६ . सर्वसमावेशक आदेश	वित्त	३०.११.१९९९	१२१
➤ शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवासभत्ता, दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	०४.१२.१९९९	२६५
➤ Enhancement of Monetary Allowance for Recipients of Presedent's/Police Medal for Gallantry and Police Medal for Gallantry. <i>Min. of Home</i>		06.12.1999	१२७
➤ शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवासभत्ता, दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	०७.१२.१९९९	२७७
➤ मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिसे देण्यास सक्षम असलेल्या अधिका-यांच्या आर्थिक मर्यादित वाढ करण्याबाबत . (दि.२७.९.२००० च्या निर्णयासह)	गृह	१३.१२.१९९९	५२५
➤ नागरिकांच्या सुविधेसाठी वेगवेगळ्या बाबीची पूर्तता करण्याकरिता खालीलप्रमाणे कालमर्यादा संबंधितांवर बंधनकारक करण्याबाबत	गृह	०१.०२.२०००	५२६
➤ तात्काळ आरक्षण सेवा शुल्काची प्रतिपूर्ती... रेल्वे प्रवास... .	वित्त	०२.०२.२०००	२७८
➤ सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या रस्त्यावर यापुढे भविष्यात कोणत्याही प्रकारचा पुतळा ऊभारण्यास मनाई करण्याबाबत .	साबांवि	०४.०२.२०००	५२९
➤ प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये नाव दाखल करताना दाखल्याखेरीज नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या आईचे नावाची नोंद करण्याबाबत शालेय शिक्षण		०५.०२.२०००	५२९
➤ पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करून घेताना संबंधित नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांकडून विद्यार्थ्यांची जात व पोटजात विचारून घेऊन त्याची स्पष्ट नोंद करावी . शालेय शिक्षण		०९.०२.२०००	५३०
➤ महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत संसदीय कार्य विभाग		२७.०३.२०००	२७९
➤ पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत	गृह	०६.०५.२०००	३१७
➤ धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत	गृह	०७.०६.२०००	५३०
➤ नव्याने शासकीय इमारतींचे संकल्पन करताना लक्षात घ्यावयाच्या काही बाबी सा.बां.विभाग		०७.०६.२०००	५३२
➤ महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत संसदीय कार्य विभाग		०८.०६.२०००	२७९

विवाम .

➤ कोषागारात देयके सादर करतांना आहरण व संवितरण अधिका-यांनी महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील तरतूदीचे काटेकोरपणे पालन करणेबाबत	वित्त	२२ . ०६ . २०००	२१७
➤ वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ . . भाग पहिला, उप विभाग २ अनुक्रमांक १३ . . सायकल-रीक्षा, ऑटोरिक्षा, टॅक्सी किंवा गाडी जरूरी पडेल तेव्हा भाड्याने घेण्यास परवानगी देणे आणि त्यापोटीच्या भाडे खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजूरी देणे	वित्त	२० . ०७ . २०००	२१८
➤ स्थायी किंवा अस्थायी राज्य शासकीय कर्मचा-याला / अधिका-याला (नैमित्तिक किंवा रोजंदारीवरील कर्मचा-यां व्यतिरिक्त) सेवाकालामध्ये मृत्यू आल्यास त्यांच्या कुटुंबियांना तात्काळ आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी द्यावयाच्या रकमेत वाढ करणेबाबत	वित्त	२० . ०७ . २०००	४००
➤ निवृत्त शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना ओळखपत्र देणेबाबत	साप्रवि	२८ . ०७ . २०००	५३४
➤ शासकीय वकिलांनी न्यायालयीन प्रकरणामध्ये तातडीने कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना	विधि व न्याय	२३ . ०८ . २०००	५३४
➤ मा . उच्च न्यायालय यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या संदर्भावर त्वरीत कार्यवाही करण्याबाबत	साप्रवि	२४ . ०८ . २०००	५३५
➤ राज्य लोकसंख्या धोरण : छोटे कुटुंबिय शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय अग्रिमासाठी प्राधान्य देण्याबाबत	वित्त	२९ . ०८ . २०००	४०१
➤ राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना स्थानिक पुरक भत्ता व घरभाडे भत्ता . रजेच्या कालावधीत आहरित करणेबाबत	वित्त	०४ . ०९ . २०००	१२८
➤ शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना मासिक वेतन चिट्या देणे व त्यांनी घेतलेल्या वैयक्तिक अग्रिमाची प्रमाणित नोंद सेवा पुस्तकात घेणे याबाबत	वित्त	०५ . ०९ . २०००	४०४
➤ Parallel enquiry into mining accidents and instituting cases thereof, under IPC. Ministry of Labour. 08.09.2000			५३६
➤ कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनी वापराबाबतचे नियम	साप्रवि	२७ . ०९ . २०००	५३७
➤ सेवानिवृत्तीनंतर / मृत्युनंतर शासकीय पोलीस निवासस्थान पोलीस सेवेतील कुटुंबीय व्यक्तीच्या नावे / वर्ग करण्याबाबत	गृह	१० . १० . २०००	३१९
➤ शासकीय कर्मचा-यास कालवध्द पदोन्नती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मंजूर केल्यानंतर आगाऊ वेतनवाढ अनुज्ञेय करणेबाबत	साप्रवि	२२ . ११ . २०००	१२९
➤ महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ . कुटुंब मर्यादेबाबत	सा . आरोग्य	२८ . ११ . २०००	३६६
➤ विमान सेवेने प्रवास करण्यास प्राप्त असलेले गृह विभागाच्या अखत्यारितील पोलीस विभागातील रु . १८४०० -५००- २२४०० व त्यावरील दर्जाच्या वेतनश्रेणीमधील शासनाच्या सचिव व प्रधान सचिव दर्जाच्या अधिका-यांची पदे	गृह	०५ . ०२ . २००१	२८१
➤ स्वग्राम आणि रजा प्रवास सवलतीच्या अनुज्ञेयतेसाठी लागू असणारी कुटुंबाची व्याख्या सुधारण्याबाबत	वित्त	१० . ०२ . २००१	२८२

➤ कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	१७ . ०२ . २००१	१३०
➤ पोलीस कोठडीतील मृत व कारागृह कोठडीतील अनैसर्गिक मृत व्यक्तीचे शवविच्छेदनासाठी आदर्श शवविच्छेदन करतांना घेण्यात येणा-या व्हीडीओ फिल्म काढण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना	गृह	२२ . ०२ . २००१	५४३
➤ शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटूंबियांना मुत्रपिंड आजार शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंडारोपण, लियोस्ट्रेप्सी इ . आजारावरील उपचाराकरिता व त्या अनुषंगाने उद्भवणा-या उपचारासाठी इन्स्टिट्यूट ऑफ युरॉलॉजी, पूणे या संस्थेस शासन मान्यता देण्याबाबत	सा . आरोग्य	०८ . ०३ . २००१	३६७
➤ जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत खाजगी रुग्णालयांना मान्यता देण्याबाबत	सा . आरोग्य	१६ . ०३ . २००१	३६८
➤ “ निलंबन ” कालावधीमधील शासकीय निवास दूरध्वनी वापराबाबतचे नियम	साप्रवि	३० . ०३ . २००१	५४५
➤ पोलीस पदके मिळणा-या पोलीस अधिकारी / कर्मचारी यांना अग्रिम वेतनवाढी देण्याबाबत	पत्र . गृह	२३ . ०४ . २००१	१३२
➤ भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडे भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या तरतुदी अद्ययावत आदेश .	वित्त	२४ . ०५ . २००१	१३२
➤ अंध, अस्थीव्यंगाने अधू आणि कण्याच्या विकाराने पीडित असणा-या कर्मचा-यांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या तरतुदी	वित्त	०४ . ०६ . २००१	१३४
➤ शासकीय वाहनाचा दौ-यासाठी व खाजगी कामासाठी वापर करण्याबाबतच्या तरतुदी	वित्त	०८ . ०६ . २००१	२८३
➤ शासन मान्यताप्राप्त महासंघ / संघटना यांनी मागणी केल्यास यांच्याकडून शासन निर्णय, परिपत्रके इ . च्या प्रती उपलब्ध करून देण्याबाबत व अशा संघटना / महासंघाकडून आलेल्या निवेदनांना / पत्रांना उत्तरे देण्याबाबत .	साप्रवि	११ . ०६ . २००१	५४५
➤ निरुपयोगी, दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय वाहनांची लिलावाने विक्री करण्याबाबत	वित्त	१५ . ०६ . २००१	२१९
➤ शासकीय कर्मचा-यांच्या अनेक संघटनांकडून विविध कार्यासाठी जनतेकडून गोळा करण्यात येत असलेली वर्गणी व त्यामुळे व-याचदा जनतेत निर्माण होत असलेली नाराजी व यावर नियंत्रण आणण्यासाठी उपाययोजना	साप्रवि	२८ . ०६ . २००१	५४६
➤ राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करणेबाबत	वित्त	२० . ०७ . २००१	१३७
➤ तयार सदनिका खरेदीसाठी सेवेची अट विचारात घेण्याबाबत तसेच खाजगी बांधकाम व्यावसायिक (बिल्डर), ठेकेदार, कंपनी इत्यादींनी बांधलेल्या / बांधण्यात येत इमारती मधील सदनिका खरेदीसाठी घर बांधणी अग्रिम	वित्त	२५ . ०९ . २००१	४०५
➤ अतिरिक्त दैनिक भत्त्यात वाढ करण्याबाबत . महिला व बालकल्याण	२७ . ०९ . २००१	१३९ / ५४७	

विवाम .

➤ जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत खाजगी रुग्णालयांना मान्यता देण्याबाबत सा . आरोग्य	२९ . १० . २००१	३७०
➤ राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या सूचना . पतीचे निधन झालेल्या महिलेस संबोधण्यासाठी वापरावयाचे शब्दप्रयोग . साप्रवि	०१ . ११ . २००१	५४८
➤ उच्च न्यायालयात प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्याबाबत सर्व स्थानबध्द प्राधिकारी यांना सूचना देण्याबाबत गृह	१३ . ११ . २००१	५४८
➤ Power to take action under clause 13 of the Liquefied Petroleum Gas (Regulation of supply & distribution) order 2000...(All Officers below the rank of Dy.Suptd of Police). Food & Civil	28.11.2001	५४९
➤ कोठडीतील मृत्युची दंडाधिकारीय चौकशी विहित कालमर्यादित पूर्ण करणे गृह	०७ . १२ . २००१	५५०
➤ महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ तात्पुरत्या, रजा मुदती रिक्त पदी, तदर्थ किंवा अंतरीम व्यवस्था म्हणून २९ दिवसांकरिता किंवा ठराविक कालावधीकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना लागू होतात किंवा नाही याबाबत स्पष्टीकरण वित्त	२१ . १२ . २००१	१४०
➤ सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना वेतन निश्चितीचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत वित्त	११ . ०१ . २००२	१४१
➤ शासकीय रुग्णालयातील औषधोपचारासाठी वैद्यकीय सुविधांसाठी शुल्क दरामध्ये वाढ . . . वै . शिक्षण विभाग व औषधे द्रव्ये	१८ . ०१ . २००२	३७१
➤ Legal Assistance for defending the Police Officers in Civil / Criminal Proceeding in the Hon.Courts verious subordinate Courts.. Law & Jud.	05.03.2002	५५०
➤ राजपत्रित शासकीय अधिका-यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी शासकीय विमा निधीकडे विमा उतरविण्यापासून सूट देण्याबाबत वित्त	१९ . ०३ . २००२	४०६
➤ गोपनीय अहवालात अत्युत्कृष्ट दर्जाचे शेर नोंदविण्यासंबंधी . साप्रवि	२८ . ०३ . २००२	४४७
➤ पोलीस दलातील मुस्लीम कर्मचा-यांना त्यांच्या धर्मानुसार दाढी राखण्यासाठी परवानगी देण्याबाबत गृह	०४ . २००२	५५८
➤ शासकीय निवासस्थानांचे वाटप, निवासस्थान बदलून वाबतची कार्यपध्दती साप्रवि	०१ . ०४ . २००२	३२१
➤ पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयातील सह पोलीस आयुक्त (प्रशासन) यांना विभाग प्रमुख म्हणून घोषित करणे गृह	१९ . ०४ . २००२	२२०
➤ शासकीय निवासस्थान मिळण्यास /नावावर वर्ग करण्यासाठी पात्र ठरविण्याबाबत पोलीस कर्मचा-यांच्या सेवेत असतांना अकाली मृत्युमुळे /गंभीर आजारांमुळे वैद्यकीय कारणास्तव सेवानिवृत्तीमुळे अथवा सेवेत असतांना वेपत्ता झाल्यामुळे अनुकंपा कारणास्तव पोलीस सेवेत नेमणूक झालेले त्यांचे नातेवाईक गृह	२० . ०४ . २००२	३२१
➤ अनधिकृत परिचर्या प्रशिक्षण संस्थांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत वैद्यकीय शिक्षण	२९ . ०५ . २००२	५५९
➤ शासनाशी पत्रव्यवहार करताना पाळावयाच्या शिष्टाचाराबाबत . गृह	३० . ०५ . २००२	५६०

➤ राज्य शासन सेवेतील निरनिराळ्या वेतनश्रेणीतील पदांचे वर्गीकरण	साप्रवि	०२ . ०७ . २००२	१४२
➤ राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२-वर्गणीच्या दरात वाढ करण्याबाबत	वित्त	२६ . ०७ . २००२	४१८
➤ प्रवास अग्रीम घेतलेल्या प्रकरणांत विहित कालावधीत प्रवासभत्ता देयके संबंधितांकडून प्राप्त न झाल्यास प्रवास अग्रीमाची रक्कम वेतन देयकांतून वसूल करण्याबाबत .	गृह	११ . ०९ . २००२	२८४/४०६
➤ पोलीस रुग्णालयात नागपाडा, मुंबई येथे पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना व महिला पोलीस कर्मचा-यांना आंतररुग्ण म्हणून सुविधा उपलब्ध करण्याबाबत .	गृह	२३ . ०९ . २००२	३७३
➤ प्रवासभत्ता देयक :- तिकीटीचा क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील सादर करण्याबाबत	वित्त	०६ . १० . २००२	२८५
➤ न्यायालयाच्या नोटीसबाबत तातडीने करावयाची कार्यवाही व घ्यावयाची दखल	गृह	१३ . ११ . २००२	५६१
➤ Grant of Monetary Allowance to the recipients of Prime Minister's Police Medal for Life Saving. <i>Home Affairs</i>		02.12.2002	१४३
➤ पदोन्नती गोपनीय अभिलेख्यांच्या प्रतवारीचे निकष	साप्रवि	२३ . १२ . २००२	४४८
➤ विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व जिल्हापरिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी/ मुंबईत आयोजित केलेल्या शासकीय बैठकीसाठी उपस्थित राहण्यासाठी .	साप्रवि	०३ . ०१ . २००३	५६१
➤ शासकीय खर्चाच्या प्रयोजनार्थ " अवलंबित्व " ठरविण्यासाठी आई, वडील आणि अविवाहित व घटस्पोटीत बहिणींसंदर्भात	सा.आरोग्य	२० . २ . २००३	३७४
➤ जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी करावयाच्या कारवाईबाबत मार्गदर्शक सूचना	गृह (वि)	०७ . ०३ . २००३	५६३
➤ शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण..... सुधारणा	वित्त	१३ . ०३ . २००३	५६३
➤ सेवाअंतर्गत आश्वासित प्रगती योजना : विभागीय चौकशी प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना लाभ देण्याबाबत	वित्त	२१ . ०४ . २००३	१४४
➤ पुनर्सुधारित वेतनश्रेणी:- पोलीस निरीक्षकांच्या वेतनातील तफावत दूर करणेबाबत . श्री . मा . खा . जगदाळे व इतर ३२ पोलीस निरीक्षक	गृह	२५ . ०४ . २००३	१४५
➤ विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील प्रकरण आठ अन्वये प्रतिबंधक कारवाई करतांना अनुसरावयाच्या कार्यपध्दतीबाबत मार्गदर्शक सूचना	गृह	२८ . ०४ . २००३	५६५
➤ निनावी व खोट्या सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाहीपरिपत्रक	साप्रवि	२९ . ०७ . २००३	५६७

विवाम .

➤ Mutual Legal Assistance in Criminal Interaction by State Police Authorities with the authorities of foreign countries.... <i>Ministry of Home</i>	31.07.2003	५६८
➤ धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत	गृह (वि) ०६.०८.२००३	५६९
➤ फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार करावयाच्या कारवाईबाबत	गृह ०८.०९.२००३	५७०
➤ जनतेच्या तक्रारीची दखल घेऊन त्यांचा त्वरीत निपटारा करणे व नियमानुसार द्यावयाच्या अधिकार अभिलेखांच्या प्रती/प्रमाणित प्रती/उतारे/प्रमाणपत्रे जनतेला विनाविलंब उपलब्ध करून देण्याबाबत	महसूल व वन २९.०९.२००३	५७०
➤ विशेष कार्यकारी अधिका-यांना नेमून दिलेल्या कर्तव्या व्यतिरिक्त इतरवेळी त्यांना न बोलाविण्याबाबत .	गृह ०३.१०.२००३	५७१
➤ भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीदारांसाठी ठेव विमा योजनेमध्ये सुधारणा	साप्रवि ०१.१२.२००३	३०८
➤ Implementatin of Section 160 of Cr.P.C.... <i>State Human Right Commission.</i>	02.12.2003	५७२
➤ अति महत्वाच्या व्यक्तिबरोबर वैयक्तिक सुरक्षा अधिकारी म्हणून जाणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना विमान प्रवासाची आगाऊ तिकिटे खरेदी करण्यास परवानगी .	गृह (वि) ०४.०१.२००४	२८६
➤ पोलीस विभागातील कर्मचा-यांना मंजूर करण्यात येणा-या अतिकालीन भत्त्यांच्या (आहार भत्त्यांच्या) दरात वाढ करण्याबाबत	गृह २१.०२.२००४	१४६
➤ राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळस्पर्धामधील सहभागामुळे राज्य शासकीय कर्मचारी यांना द्यावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत	खुलासा... वित्त २७.०२.२००४	१४७
➤ शासकीय महसुली जमा व महसुली खर्चाचा ताळमेळ घालण्याबाबत	वित्त ०१.०३.२००४	२२१
➤ अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणीबाबत... <i>आदीवासी व संशोधन प्रशिक्षण संस्था.</i>	१९.०४.२००४	५७३
➤ न्यायालयातील प्रकरणाच्या सुनावणीच्यावेळी गैरहजर , फरारी असणा-या आरोपींविरुद्ध कारवाई करणेबाबत .	<i>विधी व न्याय</i> १२.०५.२००४	५७५
➤ भा .पो .से . अधिका-यांनी अतिरिक्त कार्यभार धारण केल्याबद्दल विशेष वेतन	गृह १८.०५.२००४	१५०
➤ वनक्षेत्रात चरणा-या पाळीव जनावरास वन्यप्राण्याने मारल्यास नुकसान भरपाई देण्याबाबत व मगरीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत	महसूल व वन . ०७.०७.२००४	५७५
➤ हत्तीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत	महसूल व वन . ०७.०७.२००४	५७६
➤ भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना संगणक विकत घेण्यासाठी भविष्य निर्वाह निधीमधून रक्कम (ना- परतावा) काढण्यास मंजूरी देण्याबाबत	साप्रवि ०७.०७.२००४	३०९/४०७

विवाम .

➤ केंद्र शासनाच्या आदेशानुसार राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचारी यांना महागाई भत्त्यातील मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्याबाबत .	वित्त	१९ .०७ .२००४	१५१
➤ पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना साप्ताहिक सुट्टीच्या मोबदल्यात देण्यात येणा-या दैनिक भत्त्याच्या दरात वाढ करण्याबाबत .	गृह	२० .०७ .२००४	१५१
➤ पोलीस मुख्यालयाच्या सशस्त्र शाखेत काम करणा-या पोलीस नाईक पदावरील कर्मचा-यांना रायफल भत्ता अदा करण्याबाबत .	गृह	२० .०७ .२००४	१५२
➤ अस्थिव्यंगाने अधु आणि कण्याच्या विकाराने पिडीत असणारे राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .	वित्त	०२ .०८ .२००४	१५३
➤ राज्यातील नक्षलग्रस्त भाग घोषित करणेबाबत .	गृह	०७ .१२ .२००४	५७७
➤ मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीन करण्याबाबत स्पष्टीकरण .	वित्त	१४ .०१ .२००५	१५४
➤ नवीन पोलीस ठाणे अथवा विद्यमान पोलीस ठाणे यांच्या हद्द निश्चित करण्यासाठी विहित करणे .	गृह	२५ .०१ .२००५	५७८
➤ उच्च न्यायालयात आरोपींना जामीन रद्द करण्यासाठी दाखल करण्यात आलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने करावयाची कार्यवाही .	गृह	२१ .०२ .२००५	५७९
➤ नक्षलवादी कारवाईत मृत या जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी /कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई रक्कमेत वाढ व इतर सोयी सुविधा देणेबाबत .	गृह	१६ .०३ .२००५	५८०
➤ खाजगी रुग्णालयातील आंतररुग्ण उपचार खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मंजुरीबाबत .	सा .आरोग्य	१९ .०३ .२००५	३७५
➤ बेवहार्ट हॉस्पिटल लि . मुंबई या खाजगी संस्थेस राज्य शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना हृदय विकारावरील शस्त्रक्रिया करून घेण्यास शासन मान्यता देण्याबाबत .	सा .आरोग्य	२३ .०३ .२००५	३८१
➤ शासकीय निवृत्तीवेतनधारकांना आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नीस शासकीय रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत .	सा .आरोग्य	०८ .०४ .२००५	३८२
➤ वातानुकुलीत यंत्रणेचा वापर .	गृह	२० .०४ .२००५	२२२
➤ सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-यास प्रवास भत्ता आणि दैनिक भत्ता मिळणे बाबत .	वित्त	२१ .०५ .२००५	२८७
➤ शासकीय पत्र निर्गमित करताना स्वाक्षरीखाली कंसामध्ये नाव व पदनामाचा उल्लेख करण्याबाबत .	साप्रवि	१६ .०६ .२००५	५८१
➤ गट “ ड ” कर्मचा-यांना अतिकालिक भत्ता . . . वृहन्मुंबई जिल्हा व तहसील येथील कार्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचारी .	वित्त	१६ .०८ .२००५	४९२
➤ संपूर्ण राज्यातील शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक देय वेतन व भत्त्यांचे प्रदान बँकेमार्फत करण्याची कार्यपध्दती निश्चित करणे .	वित्त	२९ .०८ .२००५	१५५

विवाम .

➤ पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या गणवेश शिलाई दरामध्ये वाढ करण्याबाबत	गृह	०१.०९.२००५	१६५
➤ राज्यातील पोलीसांना मिळणा-या गणवेश धुलाई भत्त्यात वाढ करण्याबाबत	गृह	१६.०९.२००५	१६५
➤ खाजगी व्यावसायिकांच्या हलगर्जीपणामुळे झालेल्या रुग्णांचा मृत्यु अथवा रुग्णास सोसावी लागणारी शारीरिक या आर्थिक हानी	वैद्यकीय शिक्षण	०७.१०.२००५	५८२
➤ पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत	गृह	१८.११.२००५	३२३
➤ शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेला बदली प्रवासभत्ता . संयुक्त बदली अनुदानासंबंधी सुधारणा	वित्त	०६.०१.२००६	२८७
➤ भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेतून शासनाला येणे रकमा/शासन नुकसान यांची वसुली न करण्याबाबत	परिपत्रक..... साप्रवि	२३.०१.२००६	३०९
➤ शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत	वित्त	२३.०१.२००६	२२३
➤ शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती प्रकरणी ५ गंभीर आजारांमध्ये सर्व प्रकारच्या कर्करोगांचा समावेश करणे व अग्रिमाची मर्यादा रुपये दिड लाख करणेबाबत	सा.आरोग्य	१०.०२.२००६	३८३
➤ अतिरिक्त कार्यभारासाठी अनुज्ञेय अतिरिक्त वेतन/ विशेष वेतन वेतनाच्या दरात सुधारणा करणेबाबत	वित्त	२३.०५.२००६	१६६
➤ वन्य हत्तींपासून शेतपीकांचे नुकसान झाल्यास	वन व महसूल	०२.०६.२००६	५८३
➤ निलंबित कर्मचा-यांच्या निर्वाह भत्त्याची परिगणना करताना मूळ वेतनामध्ये ५० % महागाई भत्ता (Dearness Pay) विलीन करण्याबाबत	वित्त	२६.०६.२००६	१६८
➤ शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करणेबाबत	वित्त	०१.०७.२००६	४०८
➤ महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ अंतर्गत शासकीय कर्मचारी, अधिकारी व त्यांचे कुटुंबियांच्या मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया पूर्व व शस्त्रक्रियोनंतर करण्यात येणा-या डायलिसिस या उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्याबाबत	सा.आरोग्य	१३.०७.२००६	३८४
➤ राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि अशासकीय व्यक्ति यांच्यामार्फत शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या तक्रारींचे निवारण आणि वैयक्तिक कामे करून घेण्यास प्रतिबंध	साप्रवि	१७.०८.२००६	५८४
➤ राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धांमधील सहभागामुळे राज्य शासकीय कर्मचारी यांना द्यावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ /वेतनवाढी व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत	वित्त	२८.०८.२००६	१६९

विवाम .

➤ शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाई दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत . . .	वित्त	०१.०९.२००६	२२६
➤ कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	२१.०९.२००६	१७०
➤ राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांना दिनांक ०१.०९.०६ पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत . . .	वित्त	०४.१०.२००६	१७१
➤ निवासी प्रयोजनासाठी वैयक्तिकरित्या दिलेल्या भुखंडावरील बांधण्यात आलेल्या इमारतीमध्ये घरासह हस्तांतरण / विक्रीसाठी आकारावयाच्या अधिमूल्य / शुल्काबाबत	महसूल व वन	३१.१०.२००६	५८५
➤ पोलीस अधिका-यांसाठी विमान प्रवासाचे अधिकार अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग यांना देणेबाबत . . .	गृह	०६.११.२००६	२८८
➤ शासकीय अधिका-यांचे / कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणे	साप्रवि	१०.११.२००६	४४९
➤ स्वग्राम रजा प्रवास सवलत / रजा सवलती अंतर्गत विमान प्रवास	वित्त	०६.१२.२००६	२९०
➤ दैनिकभत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	११.१२.२००६	२९०
➤ राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांना महानगरपालिका / नगरपालिकासंचालित रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत	नगर विकास	१२.१२.२००६	३८५
➤ अपंग कर्मचारी / अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत	साप्रवि	१२.१२.२००६	४५०
➤ मुंबई उच्च न्यायालय व त्यांचे खंडपीठांतर्गत न्यायमूर्तीच्या व त्यांच्या कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत	सा.आरोग्य	२१.१२.२००६	३८६
➤ नागपूर येथे विधी मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनाच्या कामासाठी जाणा-या कर्मचा-यांना दैनिक भत्ता मंजूर करण्याबाबत	वित्त	०४.०१.२००७	२९२
➤ दैनिकभत्त्याच्या दरात सुधारणा	वित्त	१०.०१.२००७	२९३
➤ शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण	वित्त	१४.०२.२००७	२२७
➤ कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली	वित्त	२६.०२.२००७	१७२
➤ शासकीय मोकळ्या जागा / मिदाने तसेच शासकीय / निमशासकीय संस्था / महामंडळे व खाजगी संस्थांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळ्या जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण . . .	महसूल व वन	०३.०३.२००७	५८६

विवाम .

➤ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील शासकीय मोकळ्या जागा/मिदाने तसेच शासकीय/निमशासकीय व खाजगी संस्थांना/महामंडळांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळी जागा विविध तासुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण	महसूल व वन	०३ . ०३ . २००७	५८८
➤ राज्य शासकीय व इतर पात्र शासकीय कर्मचा-यांना दिनांक ०१ . ०४ . २००७ पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत	वित्त	१० . ०४ . २००७	१७२
➤ महाराष्ट्र पोलीस दलातील पोलीस शिपाई, पोलीस नाईक व पोलीस हवालदार पदाच्या वेतनात सुधारणा करण्याबाबत	गृह	१९ . ०४ . २००७	१७३
➤ जलद प्रतिसाद पथकातील वाहनचालकांना घरभाडे भत्ता व स्थानिक पुरक भत्ता वगळून इतर सर्व पगार व भत्ते याच्या ३० % रक्कम जादा वेतन देण्याबाबत	गृह (वि)	२५ . ०४ . २००७	१७५
➤ सर्वोच्च न्यायालयातील प्रकरणे अतिरिक्त सरकारी वकील, सर्वोच्च न्यायालय, महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली यांना किंवा त्यांच्या मार्फत पॅनेलवरील वकीलांना देण्याबाबत	गृह	१४ . ०५ . २००७	५९१
➤ महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ ग्रामीण भागात विनशेती परवानगी व विनशेती भरण्यातून सूट देण्याबाबत	महसूल व वन	२२ . ०५ . २००७	५९१
➤ विनशेती झालेल्या गटातील परवानगी देण्यात आलेल्या मंजूर अभिन्यासातील खुली जागा, व्यक्ती व संस्थांना वितरण करण्याबाबत	महसूल व वन	२५ . ०५ . २००७	५९३
➤ जमीन- स्वातंत्र्य सैनिकांना निवासी प्रयोजनासाठी शासकीय जमीन देण्याबाबत	महसूल व वन	०१ . ०६ . २००७	५९३
➤ शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण . वित्त		०४ . ०६ . २००७	२२८
➤ आजी/माजी सैनिकांना शेतीसाठी जमीन देण्याकरिता विहित करण्यात आलेल्या अटी व शर्ती शिथिल करणेबाबत	महसूल व वन	१२ . ०७ . २००७	५९५
➤ कर्मचा-यांनी शासनाकडे/संबंधित अधिका-याकडे सादर केलेल्या निवेदनावर लवकरात लवकर कार्यवाही होणेबाबत . विधी व न्याय		०६ . ०९ . २००७	५९६
➤ सेवांतर्गत आश्रवासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्याबाबत	वित्त	१० . ०९ . २००७	१७६
➤ सैनिकांच्या कुटुंबियांना संरक्षण देण्याबद्दल जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्याबद्दल	गृह	०४ . १० . २००७	५९७
➤ सण अग्रिम मर्यादा वाढविण्याबाबत... (रु . २५००/-)	वित्त	१९ . १० . २००७	४१०
➤ वन्य हत्तींपासून शेतपिकांचे नुकसान झाल्यास संबंधितांस अर्थसहाय्य देण्याबाबत	महसूल व वन	०८ . ०१ . २००८	५९८
➤ मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना वक्षिसे देण्यास वापरण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक तत्त्वांमध्ये व आर्थिक मर्यादित सुधारणा करण्याबाबत	गृह	०७ . ०५ . २००८	५९९

**वेतन व भत्ते, वेतनश्रेणी, वेतननिश्चिती, विशेष वेतन ,
सेवाअंतर्गत आश्वासित प्रगति योजना , आगावू वेतनवाढ ई.**

Subject:- Extraordinary leave to be counted for ..

GRFD No. INC 1063/9850/242/V, dated 19th June ,1967.

In exercise of the powers conferred by the proviso to Article 309 of the Constitution of India the Governor of Maharashtra is pleased to direct that the following amendment shall be made in the Bombay Civil Services Rules, 1959, Volume I first Edition.

These rules may be called the Bombay Civil Services Rule (Amendment) Rules 1967.

1. In sub-clause (i) and (ii) of clause (b) of Rule 50 for the words “ Leave other than extraordinary leave ” the words “ *Leave, except extraordinary leave taken otherwise than on medical certificate* ” shall be substituted.

2. For the existing proviso to sub-clause (ii) of Rule 50 the following shall be substituted :-

“ Provided that Government may, in any case in which they are satisfied that the extraordinary leave was taken for any case beyond the Government servant’s control or for prosecuting higher scientific and /or technical studies, direct that extraordinary leave shall be counted for increments under clause (i) or (ii)

कककककककक

Sub:- Compensatory Local Allowance and House Rent Allowance..Drawal of... during leave...

F. D. Resolution No. CPA-1479/CR-708/SER-5 dated 29th August, 1969.

Resolution :-Under the provision of Bombay Civil Services Rules 339 and 344 as, amended by Government Notification, Finance Department No.CPA 1473 /918 / S-3 dated the 1st March,1974, the Compensatory Local Allowance and House Rent Allowance have been held admissible for the entire period of leave Note 3 (ii) below Bombay Civil Services Rule 339 provided that a Government servants, who has proceeded on leave, should draw these allowances, at the rate, at which they are admissible at the old station or at the new station, whichever is less. In this connection a doubt has been raised whether these allowances are admissible in the case of Government servant who proceeds on leave after handing over the charge while on transfer or who has been transferred while on leave. Government is pleased to clarify that in such cases, the Compensatory Local allowance and House Rent Allowance can be drawn by the Government servant only on production of the certificates prescribed for drawal of these

allowances during the period of leave in excess of 120 days. Government is pleased to clarify further that the maximum period for the drawal of these allowance, in such case, should not exceed 120 days.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

V.N. Sahajwala,
Asstt. Secr. to Government.

Sub:-Maharashtra Released Defence Services Personnel
(Fixation of Pay and Seniority) Rules 1974.

No. RTA 1074/3130-XVI-A dated 16th November, 1974.

(a) “ Emergency Commissioned Officer/Short Service Regular Commissioned Officer ” means a person commissioned,Gazetted or in pay as an officer in the defence forces during the proclamation of the National Emergency for the period commencing on the 26th October 1962 and ending on the 10th January 1968;

(b) “ released defence services personnel ” means Emergency commissioned Officers/Short service Regular Commissioned Officers and other ranks who have been released by the defence services after completing fixed tenure;

(1) For the purpose of fixation of pay and seniority :-

an officer of the rank of an Emergency Commissioned Officer appointed to a reserved post, after selection at the first attempt, shall be treated as a candidate belonging to the year in which being eligible for that post he could have been appointed to a vacancy in that post after the date of joined the defence forces,an Emergency Commissioned Officer appointed to such post after selection at the second or third attempt, shall be treated as belonging to the corresponding succeeding years in which appointments to the unreserved vacancies were made by nomination.

No officer shall, on his pay being fixed on the basis of his seniority as aforesaid, be eligible for any arrears of pay for the period commencing on the date of his appointment to the reserved post, on the basis of his pay fixed as aforesaid.

Emergency Commissioned Officer shall be promoted by reverting to a lower post any other officer who was senior to him immediately before the commencement of the Maharashtra Released Defence Services Personnel (Fixation of Pay and Seniority) (Amendment) Rules 1983.

The drawal of pay as determined according to the principles mentioned in the last preceding rule shall be subject to the provisions of the Bombay Civil Services Rules, 1959 .Where an officer appointed on probation is required to remain on fixed pay during the period of his probation ,the pay determined according to the foregoing principles shall be fixed for such period, and his future increments shall be regulated accordingly.

Seniority *inter-se* of the Emergency Commissioned Officers belonging to particular year shall be determined, in the case of those appointed to post within the purview of the Maharashtra Public Service Commission, by the order of merit or preference in which they are recommended by the Commissioned and in the case of those

appointed to posts outside the purview of the Commissioned, by the order of merit determined by the State Government according to the academic and service records of the officers.

All E.C.Os. belonging to a particular year shall rank below all candidates appointed to unreserved posts by nomination in that year.

The specific date on which an E.C.O. shall be deemed to have been appointed to the reserved posts shall be decided by the State Government.

The seniority of Emergency Commissioned Officers who would not be entitled for higher seniority under rule 3 shall be fixed from the dates of their actual appointment.

Emergency Commissioned Officer shall be promoted by reverting to a lower post any other officer who was senior to him immediately before the commencement of the Maharashtra Released Defence Services Personnel (Fixation of Pay and Seniority) (Amendment) Rules 1983.”

For the purpose of pension, the break in service between the military service and civil service :-

(a) shall be condoned if the period of such break does not exceed one year; may be condoned under special orders of the State Government if the period of such break exceeds one year but does not exceed three years.

For the purpose of grant of notional increments, the break between the military service and civil service, if any, shall not be condoned.

The provisions of these rules shall also apply to the released defence services personnel belonging to all other ranks (including released Short Service Regular Commissioned officer) on their appointment to the reserved vacancies in the service and posts under the State Government.

वववववववववववव

Subject :- Regulation of increments on the first of the month.

G.R.F.D.No. INC 1075/16/SER-1 dated 8th December, 1975.

The question of granting increment in a time scale on the first of the month under consideration of Government for sometime past, Government is now please to direct that an increment in a time scale should be granted from the first of the month in which it accrues under the provisions of Bombay Civil Services Rules.

2. Points which are likely to be raised while implementing these orders are clarified in the Annexure to this Resolution for the guidance of the implementing authorities.
3. These orders are not applicable to persons on probation.
4. These orders should take effect from the 1st January 1976.

.
.

वववववववववववव

विवाव .

Accompaniment to G R. F.D.No. INC 1075/16/SER 1, dated 8.12.1975.

ANNEXURE.

Clarifications on points which are likely to arise in implementing the orders contained in Govt . Resolution, FD dated 8.12.1975

Point 1. How the increment will be regulated if the employee happens to be on leave on the first of the month ?

Clarification :-An employee during leave draws leave salary and not duty pay. An increment accruing during leave can not therefore, be drawn during leave. The increment in such cases will be drawn from the of resumption of duty on return from leave. Release of increment in subsequent years will be regulated under normal rules for Bombay Civil Services Rules and will be released on the 1st day of the month in which they fall due.

Point No. 2. How the increment will be regulated in cases in which there is postponement due to employee proceeding on leave without pay which is not counted for increment ?

Clarification:-The postponement of normal increment be workout as per existing rules and orders. If the postponed increment falls on any of month, it will be granted from the of that month.

Point 3. When the date of appointment of an employee is 19th December 1974 can he be given increment on 1st December 1975 before completing 12 months service? Similarly, when he is promoted to a higher grade on 19th December 1974, can he get increment on 1st December 1975 before completing 12 months in the officiating grade ?

Clarification : It is inherent in the orders that increment will be drawn earlier before completing the normal incremental period of 12 months.

Point 4. Periods of service at the same stage count for increment. If by counting those broken periods the date of next increment falls on a date later than first of the month, whether the increment is to be allowed on the specific date, when the employee completes one year service at same stage or on the first of the month if the broken periods together becomes less than one complete year.

Clarification:-Increment will be payable from the first of the month in which the next increment due after counting the broken period to one year, provided the Government servant has also been holding the post from the first of that month to the date it falls due.

In case he is not holding the post on first of month, the increment will be given from the date it falls due.

Point 5:- How to regulate the grant of increment when the normal increment is withheld for specified period and period of such penalty expires after first of the month ?

Clarification :-These orders will not apply to cases in which increments are withheld as a measure of penalty. Increments in such cases, will be restored from the date the penalty. Release of increments in subsequent will be regulated under normal rules of Bombay Civil Services Rules and will be released on the first day of the month in which they due.

Point 6. Advance/enhanced increments are allowed on the date of passing certain examination. Will these increments be allowed from the first of the month in which these become due?

Clarification:- These orders relate to only drawal of increments in the prescribed scale and not applicable to advance/enhanced increments, if permissible, will be by the rule and orders. Release of increment in subsequent years will be regulated by normal rules of Bombay Civil Services Rules and will be released on the first day of the month in which they fall due.

वक्रवक्रवक्रवक्रवक्र

Subject :- Regulation of increments on the first of month.

G.C.F.D.No. INC 1076/CR-798/SER-7 dated 5th July ,1976.

Under Government Resolution, F.D.No. INC 1076/16/SER 1 dated 8.12.1975 orders have been issued directing that an increment in a time scale should be granted from first of the month in which it accrues. These orders are effective from 1st January 1976, points of doubt have been raised by the implementing authorities seeking clarification from department. These points are clarified as detailed below for the guidance of the implementation authorities.

Point No.1 .Whether the intention is only to allow the monetary benefit of the increment from the first of the month and not to advance the actual date of increment to the first of the month which has been arrived after calculating the broken periods of service of officiating in the particular post or deducting the period which does not count for increment like Extra Ordinary Leave etc.

Clarification :- The intention is to advance the date of increment to first of the month it falls due, with a view to reduction of work and facilitating the accounting arrangement in Government offices.

Point No.2. Whether for the purpose of arriving at the next date of increment for the next year, the incremental period is to start from the actual date of increment or from the first of the month.

Clarification:- The increment once having been granted from first of the month the next incremental period is to start from first of the month only and not from the actual date.

Point No.3: Which date of increment is to be entered in the Service Book. Whether is should be the actual date of increment or the first of the month.

Clarification : -The increment once granted from first of the month as above, losses all connection with the actual date. Accordingly, the first date of the relevant month is to appear invariably in the Service Book also.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

N.S.Joshi,
Desk Officer.

वववववववववववव

Subject :- Regulation of increment on the first of the month.

G.C.F.D.No.INC 1076/CR1015/SER 7 dated 7th October, 1976.

Orders have been issued directing that an increment in a time scale should be granted from the first of the month in which it accrues, Certain points of doubt which are likely to be raised while implementing these orders have been clarified vide annexure accompanying the G.R. dated 8.12.1975 and Circular dated 5th July 1976.

A further point has now been raised whether the date of increment can also be advanced to the first of the month in respect of a Government servant who has been allowed to cross the Efficiency Bar in the normal course i.e. without his increment being withheld any time before, at the Efficiency Bar as a measure of penalty. Government is pleased to direct that the increment in such a case should also be granted from the first of the month in which it falls due on his being allowed to cross the Efficiency Bar in the normal course. Past cases, if decided otherwise during the period from 1st January 1976 till the issue of these orders, should be regulated as per these orders.

वववववववववववव

Sub:- House Rent Allowance and Compensatory Local Allowance drawal of during leave preparatory to Retirement.

F.D.G.R. No. CPA-1477 /959 /SER-5 dated the 22nd August, 1977.

Resolution :- Government has had under consideration for some time the question of allowing drawal of House Rent Allowance and Compensatory Local Allowance during leave preparatory to retirement. Government is now pleased to direct that House Rent Allowance and Compensatory Local Allowance should be held admissible during entire period of leave preparatory to retirement at the same admissible immediately before proceeding on leave. The drawal of the allowance during leave preparatory to retirement shall, however, be subject to the Government servant's Certifying –

- (i) that, for the period for which Compensatory Local Allowance is claimed , he or his family continued to reside at same station from where he preceded on leave, and/or

vbm.

- (ii) that for the period for which House Rent Allowance is claimed, be continued to retain the same house which he occupied before proceeding on leave.
2. These order shall take effect from 1st September,1977.
 3. Necessary amendment to the Bombay Civil Services Rules will be issued in due course.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

S. G. Pai,
Dy.Secretary to Government.

वक्वक्वक्वक्वक्व

Sub:- Regarding Special Pay for additional Charge.

General Adm.Department No. SRV 1079-XII, dated 15th September, 1979.

“ According to the provisions contained in Rule 609 of the Bombay Civil Services Rules, a Government Servant who, in addition to his own duties, it required to be in charge of the current duties of a second post, which is not subordinate to the post held by him, is paid extra remuneration for the additional charge held by him .As the term “ **Current duties** ” has not been defined, the Department while making arrangements of holding dual charge by Officers in many cases, seem to be not taking into consideration the duties attached to the original post and the duties attached to the second post. The Administrative feasibility of granting additional charge is not also taken into consideration in as much as, the two posts are at time stationed at a considerable distance, which makes it diffucult for the incumbent to do justice to the duties of either post.

It is difficult to define tha concept “ **current duties** ”.Broadly, however, it could be taken to mean that the appointment does not involved exercise of any statutory powers and functions. The duties prescribed and powers of administrative nature granted by Administrative orders which are not of a statutory nature could, however, be performed by the incumbent.

All Department of the Mantralaya may bear this in mind while deciding the proposals of holding of additional charge by the officers and in particular, consider whether the arrangement involving holding of two charges of two different stations could not be avoided altogether by some other arrangement. ”

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

Sub:- Weekly Holiday to Police Inspectors and Police Sub-Inspectors and to provide financial assistance and the additional 15 days earned leave.

Home Department ,Resolution No. LVE 0179/C-4174-POL-5 Dt. **24.12.1979.**

Resolution :- The question of improving the service conditions of the members of the State Police force has received Government's special attention from time to time. Several measures have already been taken in the past. Thus, for example, taking into account the arduous and extended duty hours which policemen are required to put in almost daily and frequent depri-vation of the concession of holidays, casual leave, etc., Government has recently sanctioned as a measure of compensation, the following concession to the constabulary viz (i) the grant of weekly holidays and in case weekly holidays cannot be given, financial compensation in lieu thereof and (ii) grant of additional earned leave of 15 days per annum with facilities to surrender and encash it vide Government Resolution, Home Department No.LVE 0179/13548-POL – 5 dated 16th June 1979 and Government Resolution, Home Department NO. LVE 0179/13548-A-POL 5 dated the 4th September 1979 respectively. Pursuant to the same objective, Government is now pleased to accept the principle of grant of one day's holiday in a week to Police Inspectors and Police Sub-Inspectors and to provide for financial assistance in case an individual is called for duty on his weekly holiday.

2. The scheme of weekly holiday will operae as stated below :-

- (i) It will apply to all Police Inspectors and Police Sub-Inspectors of the State Police Force;
- (ii) Each entitled individual will be informed of the designated day which will be weekly holiday for him;
- (iii) As far as possible, it should be ensured that the individual enjoys his weekly holidays;
- (iv) Should an individual be called on duty on his designated weekly holiday, he will be paid compensation equal to the Daily Allowance at the rate prescribed for his Head Quartes under Government Resolution,. Home Department No. TRA 1077/156/C/SER 5 dated the 11 the August 1977;
- (v) Under no circumstances will an individual be given compensatory holiday in lieu of the weekly holiday if the individual called for duty on that day, and
- (vi) Weekly holiday/s falling within the period of casual leave will not qualify for payment of compensation,. However, existing orders regulating prefixing and suffixing of holidays to casual leave will apply to this weekly holiday.

3. The Scheme of weekly holidays will be operated by the Inspector General of Police, Maharashtra State.He is requested to issue the necessary administrative instructions to all concerned in order to ensure that the scheme is implemented smoothly and efficiantly and it should have immediate effect. In doing so, the Inspector General of Police, Maharashtra State will follow the guidelines mentioned below :-

(a) The Scheme is intended to ameliorate the present working conditions of the Police Inspectors and Police Sub-Inspectors which often involved performing long hours of arduous duties without respite over extended periods. The scheme has, therefore, been designed to enable Police Inspectors/Police Sub Inspectors to enjoy their weekly holiday for purposes of rest and recreation. This will contribute to their physical well being and enable them to discharge their official duties more efficiently.

(b) The arrangements to be made for implementing the scheme should ensure that an eligible Police Inspector / Police Sub-Inspector is able to enjoy his weekly holidays to the maximum extent possible.

(c) For the administration of the scheme, it will be necessary to designate suitable competent authorities for the various Police establishment/units. This authority will record the circumstances under which an eligible Police Inspector /Police sub-Inspector had to be called on duty on the designated weekly holiday and to carry out necessary certification for the purpose.

(d) The Inspector General of Police, Maharashtra State will prescribe suitable register/s to be maintained for the implementation of the scheme.

4. Claims for compensation for duty rendered on designated weekly holidays should be preferred in a consolidated manner in form MTR 19 (Regular monthly pay bill form applicable to non gazetted establishment). Such claims should be preferred alongwith the monthly pay and allowance but should be preferred separately. While preferring claims of “ Off day compensation ” due care should be taken to ensure that the detailed head in the form MTR 19 is clearly indicated as “ **Off -day compensation .**”

Alongwith the claims ,each Drawing and Disbursing Officer should issue a certificate in the following form:-

“ Certified that all persons for whom off day compensation has been drawn in this bill were actually called to duty on their designated weekly holidays during the month, that full details of the names of the persons concerned and the compensation drawn for them working upto the total included in this bill have been duly shown, alongwith necessary justification, in the office record and that the compensation drawn are as per Government orders .”

5. The Inspector General of Police, Maharashtra State, should devise a Scheme of periodical reporting in order to ensure that the Scheme is implemented fully consistent with the Government’s intention and objective , in devising the same. It must also be ensured that the overall expenditure on grant of compensation in view of weekly holiday is kept to the minimum. To that end, the Inspector General of Police, Maharashtra State, is requested to institute an appropriate system of inspections, checks and controls by Supervisory Officer.

6. *Government is also pleased to grant all Police Inspectors and Police Sub-Inspectors of the State Police Force **an additional 15 days earned leave per annum** to be earned at the rate of one day for each spell of duty period of 24 days with facilities to surrender and encash it. These orders should have effect from 1st December, 1979.*

7. The expenditure on account of payment of compensation in lieu of weekly off should be debited to the new object classification “ Off-day ” under the relevant minor

heads of account under the major head “ 255 Police ” opened vide Govt. Resolution, Home Department No. BGT 2579/BUD-1 dated the 15th June 1979. The expenditure should be met from the contingency Fund Advance of Rs.1,38,248/- (Rs. One lakh thirty eight thousand two hundred and fourty eight only) sanctioned by Finance Department in its Memo mentioned below for the period upto the end of January 1980 or till it is recouped whichever is earlier. A supplementary Demand to recoup this advance should be put in the Janaury 1980 Session of the Legislature.

8. This Government Resolution issue with the concurrence of the Finance Department vide its unofficial reference No. 3495/EXP- 8 dated the 6th December 1979.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra..

P. G. Salvi,
Secretary to the Govt. of Maharashtra,
Home Department.

दलदलदलदलदलदलद

Sub:- Advance Increments: Grant of to Government servants in recognition of outstanding work.

G.A.D. Resolution No. SRV 1080/1333/Cm.118/VIII dt. **24. 9. 1980.**

Read :- (1) GAD Cir.No.SRV 1069-D Dt.the 26th June,1970.
(2) GAD Cir.No. SRV 1076/XIII, dated he 28th Oct.1976.
(3) GAD Resolution No.SRV-1071/CN.127-79/VIII,dated the 4th Dec.79.

Resolution: Accoding to the Government orders relating to the scheme of grant of advance increment(s) to Government Servant for outstanding work, the Government servants whose is found to be outstanding for three years are held eligible for one advance increment and those whose work is found to be outstanding for five years are held eligible for grant of two advance increments. Unless, therefore, a Government servant puts in at least three years’ service in a particular post, he is not eligible for being considered for grant of advance increment.

2. A question has been raised as to how the cases of Government servants should be dealt with, when a Government servant fulfils all the criteria of eligibility for grant of the advance increment(s) in the scale of a post held by him, but is promoted to a higher post before any advance increment could be sanctioned to him. According to the criteria as explained above, such a Government servant cannot be considered for grant of the advance increment(s) in the lower post since he no longer holds that post. At the same time, he cannot be considered for grant of any advance increment in the higher post until he puts in minimum three years’ service in that post. The result is that the person concerned is deprived of an opportunity of being considered for the benefit for which he would have been eligible had he not been promoted to the higher post just when he became eligible to earn the benefit, if sanctioned. In order to ensure that such Government servants are not deprived of the benefits of grant of advance increments, Government is pleased to direct as follows:-

(i) A Government servant, who would have otherwise been eligible for being considered for grant of the advance increment (s) in the scale of the post held by him in a particular year but for his promotion to a higher post within a period of one year prior to the 1st of October of that year should be considered eligible for being considered for grant of the advance increment (s) in the lower post.

(ii) The benefit of advance increment(s) , if sanctioned, to such a person should be allowed notionally in the lowest post on the very date of his promotion to the higher post and his pay in the higher post should be refixed taking into account the amount of the advance increment (s).

(iii) The arrears due on account of the refixation as explained in sub-para (ii) above should be allowed to be drawn by the person concerned from the 1st of October of the relevant year.

(iv) A person whose pay is at one stage below the maximum of the pay scale of the lower post and who is granted two advance increments in that scale should be allowed the benefit of one out of the two increments notionally on the very date of promotion and his pay in the higher post refixed in the manner indicated in sub-para (ii) above. With a view to compensating the remaining one advance increment sanctioned to him, he should be paid a lump-sum amount equal to 24 times the amount of the incremental stage immediately below the maximum of the pay-scale, as provided for in para 3 (b) of the Government Resolution, General Administration Department No. SRV-1077/CN.127-79/VIII dated the 4th December 1979.

(v) The above procedure should be adopted for giving benefit of the advance increments to only such Government servants who are officiating in the higher posts from a date which is within a period of one year before 1st of October of the relevant year.

3. These orders issue with the concurrence of the Finance Department, vide that Department Un-official reference No. CR-1162/80/SER-3 dated the 20th August 1980.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

V.A.Koteshwar,
Dy. Secretary to Government.

(टीप :- दि . ६ . ९ . १९८३ चे परिपत्रक पहावे .)

ककककककककक

विषय :- मंत्रालय सेवा प्रवेशोत्तर परीक्षा . . वेतनवाढ रोखून धरणेबाबत .

सा . प्र . विभाग परिपत्रक क्र . इएक्सएम १२७७ / १७ दिनांक ३० एप्रिल, १९८१ .

१९७७ च्या महाराष्ट्र शासनाच्या दुय्यम मंत्रालय सेवेतील सहाय्यकांच्या व निम्नस्तर लिपिकांच्या सेवा प्रवेशोत्तर परीक्षा नियमात नियम क्रमांक ५ (अ) मध्ये, विहित कालावधीत व संधीत परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यामुळे रोखून धरलेली वेतनवाढ परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर मोकळी करण्याबाबतची तरतूद आहे . परंतू अशा प्रकारे रोखलेली वेतनवाढ कोणत्या तारखेपासून मोकळी करावी याबाबत नियमात स्पष्टीकरण नाही . त्यामुळे याबाबत शासन पुढीलप्रमाणे स्पष्टीकरण देत आहे :-

जेव्हा नियम ५ (अ) मधील तरतूदीनुसार वेतनवाढ रोखलेला उमेदवार त्यानंतर झालेल्या परीक्षेत उत्तीर्ण होतो, तेव्हा ज्या तारखेला सदर परीक्षा संपते त्याच्या दुस-या दिवसापासून त्याची रोखलेली वेतनवाढ मोकळी करण्यात

यावी . जेव्हा सदर परीक्षेचा कालावधी एका दिवसापेक्षा जास्त दिवस असेल, तेव्हा रोखलेली वेतनवाढ परीक्षेच्या शेवटच्या दिवसांनंतर येणा-या पुढल्या दिवसापासून मोकळी करण्यात यावी .

सामान्य प्रशासन विभाग क्र. इएक्सएम १२७७-२१ दिनांक २.१२.१९८० चे शासन परिपत्रक रद्द करण्यात येत आहे .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय:- शासकीय कर्मचा-यांस अत्युकृष्ट कामानिमित्त आगाऊ वेतनवाढ मंजूर करण्याबाबत .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . एसआरव्ही १०८३ /सीएन-१६-आठ, दिनांक ६ सप्टेंबर,१९८३ .

- वाचा:-** १) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . एसआरव्ही १०७७-सीएन-१२७-७९-आठ दि . ४ . १२ . १९७९ .
२) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . एसआरव्ही १०८०-१३३३-सीएन-११८-आठ दि . २४ . ०९ . १९८० .

परिपत्रक:- ज्या शासकीय कर्मचा-यांचे काम अत्युकृष्ट आहे अशा कर्मचा-यांना प्रोत्साहन देण्याच्या उद्देशाने आगाऊ वेतनवाढ मंजूर करण्याबाबत शासनाने वेळोवेळी आदेश निर्गमित केलेले आहेत . तथापि शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, आगाऊ वेतनवाढी मंजूर करण्यासाठी कर्मचा-यांची निवड करताना त्यांचा पगार व वेतनश्रेणी यांचा विचार न करताच निवड केली जाते आणि एक किंवा दोन आगाऊ वेतनवाढी मंजूर केल्या जातात . परिणामतः काही प्रकरणांमध्ये आगाऊ वेतनवाढी मंजूर केल्यासंबंधीच्या आदेशांची जेव्हा प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करण्यात येते तेव्हा असे आढळून येते की, असा कर्मचारी वेतनश्रेणीच्या शेवटच्या टप्प्यास पोहोचण्यापूर्वीच ३-४ महिने आधीच त्याला एक किंवा दोन आगाऊ वेतनवाढी मंजूर झालेल्या असतात . त्यामुळे अशा प्रकरणांमध्ये संबंधित कर्मचा-यास आगाऊ वेतनवाढीचा आर्थिक लाभ फक्त ३-४ महिनेच मिळतो . तसेच शासन निर्णय दिनांक ४ डिसेंबर, १९७९ मधील परिच्छेद ३ मधील “ अ ” व “ व ” मधील तरतुदींचा लाभ मिळण्यापासून देखील तो वंचित होतो .

२ . शासनाच्या असेही निदर्शनास आले आहे की, काही व्यक्तींना पदोन्नती दिल्यानंतरही खालच्या पदांमध्ये आगाऊ वेतनवाढी मंजूर केल्या जातात . अशा प्रकरणांमध्ये संबंधित व्यक्तींना, शासन निर्णय दिनांक २४ सप्टेंबर, १९८० मधील परिच्छेद २ मधील उप भाग १ व २ मधील तरतुदीनुसार वेतन निश्चित करून देखील मंजूर झालेल्या आगाऊ वेतनवाढीचा प्रत्यक्षात काहीच आर्थिक लाभ होत नाही . कारण ह्या वेतनवाढी मिळाल्यावर मिळणारे वेतन व वेतनवाढी न मिळता, पदोन्नत झाल्यानंतर मिळणारे वेतन या मध्ये काहीच फरक पडत नाही .

३ . वरील प्रकारची प्रकरणे यापुढे होऊ नयेत यासाठी शासन असे आदेश देत आहेत की, आगाऊ वेतनवाढ/वेतनवाढी मंजूर करण्याबाबतचे प्रस्ताव विचारात घेताना खाली नमूद केलेल्या बाबी विचारात घ्याव्यात .

- (१) संबंधित कर्मचा-याने धारण केलेल्या पदांवरील त्याची एकूण सेवा .
 - (२) त्याने धारण केलेल्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील त्याचे वेतन कोणत्या टप्प्यावर आहे आणि आगाऊ वेतनवाढ/वाढी मंजूर केल्या असता त्याला प्रत्यक्ष आर्थिक लाभ होईल किंवा नाही .
 - (३) एखादा कर्मचारी, त्याने धारण केलेल्या पदावरून वरच्या पदावर १ ऑक्टोबर पूर्वी पदोन्नत झाला असेल, परंतु त्याचे खालच्या पदावरील काम अत्युकृष्ट असून, तो आगाऊ वेतनवाढ/वाढी मंजूर करण्यास पात्र असेल तर, आगाऊ वेतनवाढ/वाढी मंजूर करण्यापूर्वी, त्याला आगाऊ वेतनवाढीचा आर्थिक लाभ मिळेल किंवा नाही .
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

व . अं . कोटेश्वर,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

विषय :- पदोन्नतीच्यावेळी वेतन निश्चिती करता विकल्प .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. पीएवाय १९८२/सीआर-११००(एक)/एसईआर ३ दि. ६ नोव्हेंबर, १९८४ .

नजिकच्या उच्च पदावर पदोन्नती झाल्यावर राज्य शासकीय कर्मचा-याची वेतननिश्चिती कशी करावी याची तरतूद महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ यामधील नियम ११ मध्ये नमूद केली आहे . शासनाकडे असे निवेदन करण्यात आले आहे की, या तरतूदीनुसार कनिष्ठ व्यक्तीला त्याच्या कनिष्ठ पदाच्या वेतनातील वेतनवाढ मिळाल्यानंतर उच्च पदावर पदोन्नती मिळाल्यास, त्या व्यक्तीला वरिष्ठ असलेल्या व्यक्तीच्या वेतनामध्ये - जरी अशी वरिष्ठ व्यक्ती त्या अगोदर पदोन्नत झाली असेल व तिने आपल्या कनिष्ठ व्यक्तीपेक्षा कधीही कमी वेतन घेतलेले नसेल तरी विसंगती निर्माण होते . शासनाने या विषयाचा विचार करून शासन आता असे आदेश देत आहे की, शासकीय कर्मचा-याची पदोन्नती झाल्यावर वेतननिश्चितीच्या बाबतीत त्याला खालीलप्रमाणे विकल्प देण्यात यावा :-

अ) एकतर कनिष्ठ पदावरील वेतनमानात पुढे येणा-या वेतनवाढीनंतर, पुनर्विचार न होता सुरवातीची वेतननिश्चिती (पदोन्नतीचा) वरिष्ठ पदावर सरळ महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम क्र. ११ (एक) (ए) खाली करावे:

किंवा

ब) पदोन्नतीनंतर सुरवातीचे त्याचे वेतन महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम क्रमांक ११ (एक) (बी) मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे प्रथम निश्चित करावे आणि खालच्या पदावरील वेतनमानात पुढील वेतनवाढ मिळाल्यावर उक्त नियमाच्या नियम ११ (एक) (ए) खाली त्या वेतनाची पुनर्निश्चिती करण्यात यावी .

२ . जर वरील (ब) नुसार वेतननिश्चिती करण्यात आली असेल तर, अशा व्यक्तीची पुढील वेतनवाढ वेतन पुनर्निश्चिती केल्याच्या तारखेपासून १२ महिन्यांच्या वेतनवाढ कालावधीनंतर देय असेल .

३ . यामध्ये असे होण्याची शक्यता आहे की, अशा रीतीने उच्च पदावर पदोन्नत झालेला शासकीय सेवक अशाच उच्च पदावर पदोन्नत झालेल्या आणि त्याला कनिष्ठ असलेल्या व्यक्तीपेक्षा कमी वेतन घेईल . अशा प्रकारची विसंगती दूर करण्याकरिता शासन असे आदेश देत आहे की, अशा ठिकाणी त्या उच्च पदावर, कनिष्ठ असलेल्या व्यक्तीचे जे वेतन निश्चित केले असेल त्या आकड्यापर्यन्त वरिष्ठ व्यक्तीचे वेतन वाढविण्यात यावे . अशा प्रकारे करण्याची वेतनातील वाढ कनिष्ठ व्यक्तीच्या पदोन्नतीच्या तारखेपासून होईल आणि ती खालील अटींच्या अधीन असेल :-

- १) वरिष्ठ व कनिष्ठ दोन्ही व्यक्ती एकाच संवर्गातील असाव्यात आणि ज्या पदावर त्यांची नियमित पदोन्नती झाली आहे ते पद समरूप आणि एकाच संवर्गातील व एकाच बढती क्रमांकातील असावे .
- २) अशा व्यक्ती ज्या कनिष्ठ आणि वरिष्ठ पदावर वेतन घेत असतील त्या वेतनश्रेण्या समरूप असाव्यात .
- ३) निर्माण झालेली विसंगती या आदेशाच्या प्रत्यक्ष परिणाम म्हणून झालेली असावी . उदा . वेतन निश्चितीच्या सर्व साधारण नियमानुसार अथवा त्याला मंजूर करण्यात आलेल्या आगाऊ वेतनवाढीमुळे अथवा या आदेशाव्यतिरिक्त इतर तरतूदीनुसार कनिष्ठ कर्मचा-याचे वेतन पदोन्नतीनंतर निश्चित करण्यात आल्यामुळे, वरिष्ठ व्यक्तीपेक्षा कनिष्ठ व्यक्ती खालच्या पदावर जास्त वेतन घेत असेल, तर या शासन निर्णयातील तरतूदींचा वरिष्ठ व्यक्तीचे वेतन वाढविण्यासाठी वापर केला जाऊ नये .

४) या आदेशातील तरतूदीनुसार वरिष्ठ व्यक्तीचे वेतन पुनर्निश्चित करण्याबाबतचे आदेश महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ च्या नियम क्र. ४० अन्वये काढण्यात यावे . अशा वरिष्ठ व्यक्तीची पुढील वेतनवाढ त्याच्या वेतन पुनर्निश्चितीच्या तारखेपासून आवश्यक ती अर्हताप्राप्त सेवा पूर्ण झाल्यानंतरची असावी . हे आदेश काढण्याचे अधिकार अराजपत्रित कर्मचा-यांच्या बाबतीत विभागीय प्रमुखांना व राजपत्रिक अधिका-यांच्या बाबतीत मंत्रालयीन विभागांना याद्वारे देण्यात येत आहेत .

विषय .

५) हे आदेश दिनांक १ मे १९८१ पासून अंमलात येतील . दिनांक १ मे १९८१ किंवा नंतर आणि हे आदेश निर्गमित होण्याच्या दिनांकापर्यंत पदोन्नत झालेल्या व्यक्तींना जरूर ते विकल्प देण्यासाठी हे आदेश काढल्याच्या तारखेपासून ३ महिन्यांचा कालावधी देण्यात यावा . तसेच ज्या व्यक्ती यानंतर पदोन्नत होतील, अशा व्यक्तींना सुध्दा त्यांचा पदोन्नतीच्या तारखेपासून या आदेशानुसार वेतन निश्चितीचा विकल्प देण्यासाठी एक महिन्याचा कालावधी देण्यात यावा . दोन्ही प्रकारणामध्ये एकदा दिलेला विकल्प अखेरचा समजण्यात येईल .

६ . या आदेशानुसार वेतन पुनर्निश्चित केल्यामुळे द्यावी लागणारी थकवाकी दिनांक १ ऑक्टोबर १९८४ पासून रोख देण्यात यावी . तसेच दिनांक १ मे १९८१ ते दिनांक ३० सप्टेंबर १९८४ या कालावधीतील थकवाकी संबंधित व्यक्तींच्या भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा करण्यात यावी . तथापि ज्या व्यक्ती दिनांक १ मे १९८१ ते दिनांक ३० सप्टेंबर १९८४ या कालावधीत या पूर्वीच सेवानिवृत्त झालेल्या आहेत त्यांना त्यांची थकवाकी रोख रकमेत देण्यात यावी .

७ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ च्या संबंधित नियमांमध्ये यथावकाश आवश्यकत्या सुधारणा करण्यात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नरेंद्र कर्णिक,
शासनाचे अवर सचिव .

(टीप:- दिनांक १८ . १० . ८८ चा शासन निर्णयही पहावा .)

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- विभाग प्रमुखांना/प्रादेशिक प्रमुखांना महाराष्ट्र नागरी सेवा
(वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अनुसार अतिरिक्त
वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र . पीएवाय १२८३/सीआर १९१/एसईआर ७ दिनांक २ जानेवारी, १९८५ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ वे परिशिष्ट १ मधील नोंद अनुक्रमांक १४ अन्वये अधिकारांच्या सध्याच्या प्रत्यायोजनानुसार मंत्रालयीन प्रशासनीक विभाग, महसूली विभागाचे आयुक्त, विभाग प्रमुख आणि प्रादेशिक प्रमुख यांना त्यांच्या हाताखालील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या बाबतीत वरील नियमामधील नियम ५६ अन्वये सदर नोंदीमधील रकाना ६ मध्ये नमूद केलेल्या काही शर्तीच्या अधिन राहून अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार प्रत्यायोजित करण्यात आले आहेत . विभाग प्रमुख आणि प्रादेशिक प्रमुख यांना प्रत्यायोजित केलेल्या अधिकारांची व्याप्ती वाढविणे आणि विद्यमान शर्ती शिथिल करणे याबाबतचा प्रस्ताव गेले काही दिवस शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असा आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ५६ अन्वये खाली नमूद केलेला अधिका-यांच्या बाबतीत सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख यांना प्रदान करण्यात येत आहेत .

१) ज्या पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु . ११०० हून कमी आहे अशा दुस-या वर्ग १ च्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करणारा त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील वर्ग १ चा अधिकारी , मात्र अशा अधिका-यांमध्ये अखिल भारतीय सेवेतील अधिकारी यांचा समावेश असणार नाही .

२) ज्या पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु . ११०० हून कमी आहे अशा वर्ग १ च्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करणारा वर्ग २ चा अधिकारी .

२ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अनुसार विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख यांना त्यांच्या हाताखालील काम करणा-या अराजपत्रित कर्मचा-याला वर्ग २ च्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करण्याबद्दल अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत . मात्र त्या

कर्मचा-याचे नाव वर्ग २ च्या पदावरील बढतीसाठी योग्य असलेल्या अधिका-यांच्या निवडसूचीमध्ये समाविष्ट असले पाहिजे . त्याचप्रमाणे सदर नियमान्वये महसुली विभागाचे आयुक्त हे उप जिल्हाधिका-याच्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करणा-या वर्ग २ च्या अधिका-याला अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करू शकतात . मात्र उप जिल्हाधिका-याच्या पदावरील बढतीसाठी योग्य असलेल्या अधिका-यांच्या निवडसूचीत त्या अधिका-याचे नाव समाविष्ट असले पाहिजे .निवडसूचीमध्ये नाव समाविष्ट असले पाहिजे या शर्तीबाबत आग्रह धरवा किंवा कसे या बाबतचा प्रश्न गेले काही दिवस शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असा आदेश देत आहे की,ही शर्त काढून टाकण्यात यावी . तथापि अतिरिक्त कार्यभार धारण करणारा कर्मचारी स्वतःची कर्तव्ये सांभाळून दुस-या पदाची कर्तव्ये समाधानकारकरित्या पार पाडू शकतो या बद्दल विभागीय आयुक्त/विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख यांनी खात्री करून घ्यावी .

३ . वरील आदेश दिनांक २ जानेवारी, १९८५ पासून अंमलात येतील . अशी कोणतीही प्रकरणे प्रलंबित असल्यास, ती या आदेशाप्रमाणे निकालात काढण्यात यावीत .

४ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ परिशिष्ट १ मधील याबाबतच्या विद्यमान तरतूदी या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरत्या सुधारण्यात आल्या आहेत असे मानण्यात यावे . या परिशिष्टात यथावकाश रीतसर सुधारणा करण्यात येईल .

(टीप: याच संदर्भात दिनांक १०.५.१९९०, ०२.०१.१९९२, २९.३.९४, २३.५.२००६ चे शासन निर्णय पहावेत.)

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- पदोन्नतीच्या वेळी वेतन निश्चितीकरिता विकल्प- स्पष्टीकरण .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.वेतन १०८५/सीआर ७९९/८५/सेवा-३ दिनांक ५ डिसेंबर, १९८५ .

खालच्या पदावर वार्षिक वेतनवाढ देय झाल्यानंतर वेतनाची पुनर्निश्चिती करून घेण्यासंबंधीचा विकल्प शासकीय कर्मचा-यांना देण्यात आल्यानंतर या प्रकारच्या वेतन निश्चितीच्या संदर्भात काही विभाग प्रमुखांकडून मुद्दे स्पष्टीकरणासाठी उपस्थित करण्यात आले होते . या विविध मुद्दांबाबतचे स्पष्टीकरणे खालीलप्रमाणे करण्यात येत आहे .

१. पदोन्नती जर तात्पुरत्या स्वरूपाची असेल तर वेतनाच्या पुनर्निश्चितीकरिता विकल्प देता येईल का ?

स्पष्टीकरण :- नाही . पदोन्नती जर तात्पुरत्या स्वरूपाची असेल तर विकल्प अनुज्ञेय नाही . परंतु तात्पुरत्या स्वरूपातील पदोन्नती खंडीत न होता ती पुढे नियमित झाली तर अशा कर्मचा-याला प्रारंभीच्या पदोन्नतीच्या दिनांकांपासून वेतननिश्चितीच्या संदर्भात विकल्प देता येईल . मात्र असा विकल्प संबंधीत कर्मचा-याने पदोन्नती नियमित केल्याचे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकांपासून एक महिन्याच्या आत दिला पाहिजे . (दिनांक २४ फेब्रुवारी १९८६ चे शुध्दीपत्र पहावे .)

२. वरच्या पदावर पदोन्नती झाल्यामुळे जेथे वेतनाची निश्चिती महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन)नियम १९८१ मधील नियम ११(१)(ए) प्रमाणे होते अशा सर्व प्रकरणांमध्ये विकल्प अनुज्ञेय आहे का ?

स्पष्टीकरण :- नेहमीच्या पदोन्नतीच्या मार्गाने (Direct line promotion) पदोन्नत न होता जर एखादा कर्मचारी संवर्गाबाहेरील पदावर बदलीने, प्रतिनियुक्तीने किंवा अन्य मार्गाने पदोन्नत झाला तर अशा कर्मचा-याला वेतन निश्चिती संबंधीचा विकल्प अनुज्ञेय नाही .

३. ज्या प्रकरणामध्ये वेतनाची निश्चिती शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. पीएवाय १०८२/सीआर ११००(एक) / एसईआर ३ दिनांक ६.११.१९८४ मधील परिच्छेद १(बी) प्रमाणे होते अशा प्रकरणामध्ये महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ खाली दिलेल्या पहिल्या परंतुकाप्रमाणे वेतन निश्चिती अनुज्ञेय आहे काय ?

स्पष्टीकरण :- नाही . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ खाली दिलेल्या पहिल्या परंतुकाप्रमाणे नियमित पदोन्नतीच्या पूर्वी तेच पद अथवा त्याच किंवा समरूप समय श्रेणीमधील अन्य पद धारण केले असेल तर शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ६.११.८४ मधील परिच्छेद १ (बी) प्रमाणे वेतन निश्चितीचे प्रकरण नियमित करतांना पूर्वीच्या अस्थायी वेतनाला संरक्षण मिळणार नाही .

म . का . आरोळे,
अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चितीकरिता विकल्प –स्पष्टीकरण .

वित्त विभाग, शुद्धिपत्र क्रमांक वेतन १०८६/सीआर-१५१/सेवा ३ दिनांक २४ फेब्रुवारी, १९८६ .

शासन परिपत्रक क्रमांक वेतन १०८५/सीआर ७९९/८५/सेवा ३ दिनांक ५ डिसेंबर, १९८५ अनुसार अनुक्रमांक १ मध्ये संदेहाचा मुद्दा व स्पष्टीकरण हे रद्द समजण्यात येऊन त्याऐवजी पुढीलप्रमाणे अनुक्रमांक १ मध्ये संदेहाचा मुद्दा व स्पष्टीकरण सुधारित करण्यात येत आहे .

अनुक्रमांक	संदेहाचा मुद्दा	स्पष्टीकरण
१ .	तदर्थ तत्त्वावर (Ad hoc basis) देण्यात आलेल्या पदोन्नतीच्या बाबतीत ही विकल्प असावा काय ?	नाही . तदर्थ तत्त्वावर देण्यात आलेल्या पदोन्नतीच्या बाबतीत विकल्प अनुज्ञेय नाही . तथापि, असा प्रकारच्या पदोन्नती नंतर कोणताही खंड न पडता वरच्या पदावर नियमित नियुक्ती झालेली असेल त्याबाबतीत वरच्या पदावरील सुरुवातीच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून हा विकल्प अनुज्ञेय असेल आणि तो अशा प्रकारच्या नियमित नियुक्तीच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत द्यावा लागेल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

म . का . आरोळे,
अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- गणवेश भत्ता:

गुन्हा अन्वेषण विभागातील पोलीस अधिका-यांना मंजूर करण्याबाबत .

- गृह विभाग , निर्णय क्र . यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल-४ दिनांक ८ मे, १९८६ .
- वाचा: १) गृह विभाग निर्णय क्र . यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४ दि . २७ जुलै १९८१ .
- २) गृह विभाग निर्णय क्र . यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४ दि . २० ऑगस्ट, १९८५ .
- ३) गृह विभाग निर्णय क्र . यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४ दि . १४ फेब्रुवारी, १९८६ .
- ४) पो . महासंचालक, म . रा . मुंबई यांचे दिनांक ३ . ४ . १९८६ चे पत्र क्र . १६/३५२० .

शासन निर्णय:- शासन निर्णय, गृह विभाग, क्र.यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४ दिनांक २० ऑगस्ट १९८५ व त्याच क्रमांकाचे दिनांक १४ फेब्रुवारी १९८६ चे शुध्दीपत्राद्वारे पोलीस अधिका-यांना वाढीव दराने मंजूर केलेले गणवेश भत्त्याचे दर त्यातील तारखेपासून निम्न्या दराने गुन्हे अन्वेषण विभागातील अधिका-यांना या निर्णयान्वये लागू करण्यात येत आहेत .

२. वरील निर्णयांचा एकत्रित परिणाम म्हणून शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.यूएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४ दिनांक २७ जुलै १९८१ परिच्छेद एक मधील संबंधित दराबद्दल दिनांक १.८.१९८५ पासून अंमलात येणारे वाढीव दर खालीलप्रमाणे असतील .

परिच्छेद एक मधील कलम (अ) सरळ भरती झालेले उप पोलीस अधीक्षक/
सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस उप निरीक्षक (ब) हेड कॉन्स्टेबल
पोलीस उप निरीक्षक म्हणून पदोन्नती दिली आहे .

दरात बदल नाही .

१) (१) सर्व पोलीस निरीक्षक व उप निरीक्षक	१)	रु .८०० अनुदानाऐवजी दर चार वर्षांनी रु .१००० अनुदान .
	२)	गणवेश धुलाई भत्ता रु .२५ ऐवजी ४० रुपये .
२) (२)सर्व पोलीस उप अधीक्षक/ सहाय्यक पोलीस आयुक्त/अपर	अ)	रु .८०० ऐवजी रुपये १००० .
	ब)	रु .२५ ऐवजी रुपये ५०/-
३) सर्व पोलीस उप आयुक्त/अपर पोलीस उप आयुक्त/पोलीस अधीक्षक/अपर पोलीस अधीक्षक .	अ)	रु .८०० ऐवजी रुपये १००० .
	ब)	रु .४० ऐवजी रु .५० गणवेश धुलाई भत्ता .
४) गुन्हे अन्वेषण विभागातील पोलीस अधिका-यांना निम्न्या दराने म्हणजे खालील दराने गणवेश धुलाई भत्ता देण्यात यावा .		
अ) पोलीस उप आयुक्त/पोलीस अधीक्षक . .	अ)	रु .५० चे निम्मे दराने म्हणजे रु .२५/- .
ब) उप पोलीस अधीक्षक व सहाय्यक पो .आयुक्त . .	ब)	रु .५० चे निम्मे दराने म्हणजे रु .२५/- .
क) पोलीस निरीक्षक व उप निरीक्षक . .	क)	रु .४० चे निम्मे दराने म्हणजे रु .२०/- .

३. हा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली टाकण्यात यावा .

- १) “२५५ पोलीस -के जिल्हा पोलीस -के(१) जिल्हा पोलीस बल”
- २) “ २५५ पोलीस जे-पोलीस मुख्यालय-जे (२) शहर पोलीस ”
- ३) “ २५५ पोलीस -ए-डायरेक्शन व अॅडमिनिस्ट्रेशन ”
- ४) “ २५५ डी (१) क्रिमिनल इन्वेस्टीगेशन डिपार्टमेंट वृहन्मुंबई .”
- ५) “ २५५ पोलीस -डी(२) क्रिमिनल इन्वेस्टीगेशन डिपार्टमेंट - मोफुसिल .”
- ६) “ २५५ पोलीस-डी (३) ए .सी .वी .”
- ७) “ २५५ पोलीस जे (३) पब्लीक लॅन्ड कन्व्हेंन्स लायसेन्सींग .”

विभाग .

हा निर्णय वित्त विभागाचे अनौपचारिक संदर्भ क्र.सीआर १०८८/८६/व्यय आठ, दिनांक २१ एप्रिल १९८४ चे सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मो .पु .आपटे,
कार्यासन अधिकारी,गृह विभाग
महाराष्ट्र शासन .

कवकवकवकवक

विषय :परिवीक्षाधीन कर्मचा-याचे परिवीक्षावधीतील व त्यानंतरच्या स्थानापन्न नियुक्तीनंतर वेतन निश्चिती .

सा .प्र .विभाग परिपत्रक क्र . अेसआरव्ही १०८६ /प्र .क्र .२८९/आठ दिनांक १ जानेवारी ,१९८७ .

उपरोक्त परिपत्रकान्वये परिवीक्षाधीन कर्मचा-याचे परिवीक्षावधीतील व त्यानंतर त्याची स्थानापन्न नेमणूक झाल्यानंतर संबंधीत वेतनश्रेणीतील वेतन कशा प्रकारे निश्चित करण्यात यावे याबद्दलचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत . परंतु एखाद्या कर्मचा-याचा परिवीक्षावधी केवळ तो वैद्यकीय दृष्ट्या कायमच्या नेमणूकीस तात्पुरता अपात्र ठरल्यानेच जर वाढविण्यात आला असेल तर त्या कर्मचा-याचे वेतन कशा प्रकारे निश्चित करण्यात यावे याबाबतचा उल्लेख सदर आदेशात नाही . तेव्हा शासन आता असे आदेश देत आहे की, जर एखाद्या कर्मचा-याचा परिवीक्षावधी जर केवळ तो वैद्यकीय दृष्ट्या कायमच्या नेमणूकीस तात्पुरता अपात्र ठरल्यामुळेच वाढविण्यात आला असेल तर तो कर्मचारी वैद्यकीय दृष्ट्या पात्र ठरल्यानंतर त्याच्या स्थानापन्न नियुक्तीनंतर त्याचे वेतन उपरोक्त दिनांक १२ एप्रिल १९७२ च्या परिपत्रकातील क्रमांक (२) मधील आदेशाप्रमाणेच निश्चित करण्यात यावे .

हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील .

कवकवकवकवक

Sub :- Grant of stagnation increments to Government servants stagnating at the maximum of their revised scales of pay.

F.D.Resolution No. RPS 1288/579/SER-10 dated the 14 th October,1988.

The Fourth Central Pay Commission has recommended the grant of stagnation increments to Central Government Employees stagnating at the maximum of their scales of pay. This recommendation has been accepted by the Government of India with the modification that the scheme of stagnation increments will apply to employees, maximum of whose scale of pay does not exceed Rs.6700.

2. The question of extending the benefit of stagnation increments to State Government employees was under consideration of Government. The Government is pleased to direct that the State Employees who have opted for the revised scales of pay under Maharashtra Civil Services (Revised Pay) Rules, 1988, the maximum of whose pay-scale does not exceed Rs. 6700 and who may reach the maximum of their revised scale of pay, shall be granted one stagnation increment on completion of every two years at the maximum of their respective scales. The stagnation increment shall be equivalent to the rate of increment last drawn by them in the pay-scales and shall be treated as ' personal pay ' . A maximum of three such increments shall be allowed. The pay plus stagnation increment shall in no case exceed Rs. 7300 per month.
3. The above element of Personal Pay shall be taken into account for all purposes as admissible under the normal rules including that of determining the class of railway travel whether on duty/ transfer or for leave travel concession. However, such personal pay shall not be taken into account for the purpose of fixation of pay on promotion to higher post. If the pay fixed in the higher post under the normal rules, happens to be less than the pay plus personal pay in the lower post, the difference may be allowed as personal pay to be absorbed in future increases in pay.
4. Government servants against whom disciplinary cases are pending will however have to wait the result of the pending disciplinary proceedings before being considered for the grant of this benefit.
5. These orders shall take effect from 1st January,1986.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

V. D. Panse,
Joint Secretary to Government.

कवककककककक

विषय :- पदोन्नती/एका पदावरून अधिक महत्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या
असणा-या दुस-या पदावर नियुक्ती झाली असताना वेतननिश्चिती .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. आरपीएस १२८८/५८०/एसईआर १० दिनांक १८ ऑक्टोबर ,१९८८ .

शासन निर्णय ,वित्त विभाग क्र. वेतन १०८२/सीआर ११०० (दोन)/एसईआर ३ दिनांक ६ नोव्हेंबर १९८४ नुसार असे आदेश देण्यात आले आहेत की, विद्यमान वेतनमानात रु. १५०० पर्यन्त प्रारंभिक वेतन असलेल्या वर्ग एकच्या पदावर पदोन्नती /नियुक्ती देण्याच्या संबंधात कर्मचा-याचे वेतन महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन)नियम १९८१ च्या नियम ११(१) (अ) च्या तरतुदीनुसार निश्चित करण्यात यावे म्हणजे त्याचे वेतन खालच्या पदावरील एक वेतनवाढ देण्यात आल्यानंतरच्या मानीव वेतनाच्या पुढच्या टप्प्यावर, वरच्या पदावरच्या वेतनमानात निश्चित करण्यात यावे .हा लाभ अन्य वर्ग एकच्या अधिका-यांना देण्याचा प्रश्न काही काळापूर्वी शासनाच्या विचाराधीन होता .

(२) अस्तित्वात असलेल्या विविध आदेशांना निष्प्रभावी करून शासन असा आदेश देत आहे की, जेव्हा एखाद्या शासकीय कर्मचा-याची तो ज्या पदावर असेल त्यापेक्षा अधिक महत्वाची कर्तव्ये आणि जबाबदा-या असणा-या दुस-या पदावर नियुक्ती करण्यात आली असेल तेव्हा त्याच्या वेतनाची मर्यादा विचारात न घेता त्याला महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ लागू करण्यात यावे .

- (३) हे आदेश १ जानेवारी १९८६ पासून अंमलात येतील .
- (४) या आदेशामुळे निर्माण होणा-या १ जानेवारी १९८६ ते ३१ ऑगस्ट १९८८ (दोन्ही दिवस धरून) या कालावधीतील थकवाक्या शासकीय कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीत जमा करण्यात याव्यात . आणि त्या कालावधीतील सेवानिवृत्त होणारा किंवा शासकीय सेवेत न राहणारा शासकीय कर्मचारी वगळता इतरांना ३१ डिसेंबर १९९१ पर्यन्तची तीन वर्षे ते काढण्याची परवानगी देण्यात येऊ नये .
- (५) महाराष्ट्र नागरी सेवा(वेतन) नियम १९८१ याच्या विद्यमान तरतुदी या निर्णयाच्या मर्यादितपर्यन्त सुधारण्यात आल्याचे मानण्यात यावे . या नियमाची औपचारिक सुधारणा योग्य कालावधीत करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कवकककककक

**विषय : शासकीय निवासस्थान नाकारल्यास/रिक्त केल्यास
घरभाडे भत्ता मिळण्याबाबत .**

वित्त विभाग निर्णय क्र . घभाभ १०८८ /८०५/सेवा -५ दिनांक ३० मे, १९८९ .

ज्या कर्मचा-यास शासकीय निवासस्थान वाटप झाले आहे किंवा देऊ केले आहे त्यांना मुंबई नागरी सेवा नियम खंड २ मधील परिशिष्ट १५ व १७ मधील नियम ४ च्या तरतुदीनुसार घरभाडे अनुज्ञेय नाही . ह्या तरतुदीमागील हेतू असा की, शासकीय निवासस्थान रिक्त राहून कर्मचा-यांना घरभाडे भत्ता दिला जाऊ नये . शासकीय निवासस्थानांची संख्या मर्यादित असल्यामुळे शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र असलेल्या प्रत्येकास ते पुरविणे नेहमीच शक्य होत नाही . म्हणून या परिस्थितीचे पुनर्विलोकन करण्यात आले असून शासन खालील प्रमाणे आदेश देत आहे :-

(एक) घरभाडे भत्ता मिळण्यास पात्र होण्याकरिता शासकीय कर्मचा-यांने शासकीय निवासस्थानासाठी औपचारिक अर्ज करण्याची आवश्यकता नाही .

(दोन) शासकीय निवासस्थान नाकारणारे अथवा वाटप करण्यात आलेले निवासस्थान एक महिन्याच्या पूर्व सूचनेने रिक्त करणारे शासकीय कर्मचारी निवासस्थान रिक्त केल्याचा दिनांक किंवा पूर्व सूचनेच्या दिनांकानंतर ३० दिवस यापैकी जो दिनांक नंतरचा असेल, त्या दिनांकापासून घरभाडे भत्ता मिळण्यास पात्र राहतील .

(तीन) ज्या पदासाठी सेवाशर्त म्हणून भाडेमाफ निवासस्थानाची सवलत मंजूर करण्यात आली आहे अशी पदे धारण करणारे शासकीय कर्मचारी त्यांना देण्यात आलेले निवासस्थान त्यांनी एक महिन्याची पूर्व सूचना देऊन सोडल्यास भाडेमाफ निवासस्थानाचे बदल्यात देय असलेला घरभाडे भत्ता मिळण्यास पात्र राहतील . परंतु अट अशी की असे रिक्त केलेले निवासस्थान, ज्या कालावधीसाठी भाडे माफ निवासस्थानाच्या बदल्यात घरभाडे भत्ता मंजूर करावयाचा आहे त्या कालावधीमध्ये रिक्त नव्हते असे प्रमाणपत्र संबंधित कार्यालय प्रमुखाने नोंद केले पाहिजे .

(चार) ज्या पदांसाठी निवासस्थाने अभिहस्तांकित केली आहेत अशी पदे धारण करणारे शासकीय कर्मचारीही, त्यांनी संबंधित विभाग प्रमुख /प्रशासकीय विभाग यांच्या पूर्व परवानगीने शासकीय निवासस्थान सोडल्यानंतर घरभाडे भत्ताची मागणी करू शकतील . परंतु अट अशी की असे निवासस्थान रिक्त राहता कामा नये . ही सवलत ज्या शासकीय कर्मचा-याला त्याच्या कर्तव्याचा भाग म्हणून त्याचे अभिहस्तांकित निवासस्थानांनी राहणे आवश्यक असेल, त्याला अनुज्ञेय असणार नाही . ह्या प्रयोजनासाठी, सर्व विभाग प्रमुखांनी कोणत्या पदांचे बाबतीत पदधारक कर्मचा-यांने अभिहस्तांकित निवासस्थानामध्येच राहणे अत्यावश्यक आहे ह्याचा आढावा घ्यावा व अशी पदे सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने, विनिर्देशित करावीत . अशी पदे निर्देशित करण्यासाठीचा आढावा ह्या आदेशाच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांचे आत पूर्ण केला जावा .

विभाग .

२. ह्या संबंधातील मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ खंड २ मधील सध्याच्या तरतुदी ह्या आदेशामधील तरतुदीच्या मर्यादितपर्यंत दुरुस्त करण्यात आल्या आहेत असे समजण्यात यावे. संबंधित नियमांना औपचारिक दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सुधीर स. जाधव,
अवर सचिव, वित्त विभाग.

वक्रवक्रवक्रवक्र

विषय :- सुधारित वेतनश्रेणींच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे. . स्पष्टीकरण...

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. वेपुर १२८९/१३२/सेवा १० दिनांक १५ सप्टेंबर, १९८९.

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८८ मधील आदेशांची अंमलबजावणी करताना काही मुद्दे उपस्थित होण्याची शक्यता आहे. त्या संबंधात खालीलप्रमाणे खुलासा करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	मुद्दा	खुलासा
१.	खालच्या पदाच्या कमाल टप्प्यावरील दोन वर्षांच्या कुंठीततेची परिगणना करण्यासाठी वरच्या पदावरील तदर्थ स्थानापन्न नियुक्तीचा कालावधी विचारात घेता येईल काय आणि जर कुंठीततेचा कालावधी दोन किंवा अधिक वर्षांचा असेल तर प्रत्यावर्तन झाल्यानंतर कर्मचा-याला कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढीचा फायदा देता येईल काय ?	होय.
२.	दोन वर्षांच्या कालावधीची परिगणना शेवटची वेतनवाढ दिल्यानंतर कर्मचारी वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर पोहोचल्याच्या दिनांकापासून करावयाची की त्यानंतर एक वर्षांनी करावयाची ?	दोन वर्षांच्या कालावधीची परिगणना शेवटची वेतनवाढ मंजूर केल्यानंतर ज्या दिनांकास कर्मचारी कमाल टप्प्यावर पोहोचेल त्या दिनांकापासून करावी.
३.	कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढीचा/वेतनवाढीचा लाभ प्रतिनियुक्तीच्या आधारे धारण केलेल्या संवर्ग वाढ पदांच्या बाबतीत अनुज्ञेय असेल काय ?	(अ) जर कर्मचा-याने वेतन अधिक प्रतिनियुक्तीभत्ता यासाठी विकल्प दिला असेल तर कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढीचा लाभ संवर्गातील पदाच्या वेतनश्रेणीमध्ये इतर सर्व अटीची पूर्तता होत असल्यास अनुज्ञेय असेल. प्रतिनियुक्ती भत्ता फक्त मूळ वेतनाच्या आधारे निर्धारित केला जाईल आणि ह्या प्रयोजनासाठी कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ विचारात घेतली जाणार नाही. (ब) जर कर्मचा-याने प्रतिनियुक्तीवरील पदाच्या वेतनश्रेणीचा विकल्प दिला असेल तर वेतनमानामध्ये कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ/वेतनवाढी इतर सर्व अटी पूर्ण होत असतील तर मिळू शकतील.
४.	शासकीय कर्मचा-याविरुद्ध शिस्तभंगाची प्रकरणे प्रलंबित असल्यास कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ/वेतनवाढी कशा प्रकारे विनियमित कराव्यात ?	शिस्तभंगाची कार्यवाही पूर्ण झाल्यानंतर कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ/वेतनवाढी वार्षिक वेतनवाढीप्रमाणे म्हणजेच चौकशीचा निष्कर्ष आणि त्यावरील शिस्तविषयक प्राधिकारी (Disciplinary authority) यांचे आदेश या अनुसार विनियमित करण्यात याव्यात.

(टीप :- दि. ३.१२.९० चे परिपत्रकही पहावे.)

वक्रवक्रवक्रवक्र

विषय :- महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी,स्वीयेतर सेवा आणि निलंबन,बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम १९८१ मधील नियम ७३ मध्ये नमूद केलेल्या रकमेच्या संदर्भात खुलासा .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . संकीर्ण १०८८ / प्र . क्र . १००५ / सेवा २ दिनांक २१ . ०९ . १९८९ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (पदग्रहण अवधी, स्वीयेतर सेवा आणि निलंबन,बडतर्फी व सेवेतून काढून टाकणे यांच्या काळातील प्रदाने) नियम १९८१ मधील नियम ७०, ७१ पोटनियम (३) वगळून आणि पोटनियम (२) वगळून नियम ७२ यामधील तरतुदीअन्वये वेतन भत्ते यांचा खर्च रु . २००० पेक्षा अधिक असल्यास व निलंबनाच्या, सेवेतून काढून टाकल्याच्या किंवा बडतर्फीच्या दरम्यान नोकरीवर नसण्याचा कालावधी दोन वर्षांपेक्षा अधिक असल्यास नियम ७३ व त्याखालील टीप- १ अन्वये शासनाच्या मंजूरीशिवाय ती रक्कम आदा करता येत नाही . सदर प्रयोजनासाठी देयकाची स्थूल रक्कम की निव्वळ रक्कम विचारात घेण्यात यावी असा मुद्दा उपस्थित झाला आहे . त्या संदर्भात असा खुलासा करण्यात येत आहे की, सदर प्रयोजनार्थ देयकाची स्थूल रक्कम विचारात घेण्यात यावी . शिवाय असाही खुलासा करण्यात येत आहे की, अशी स्थूल रक्कम निर्धारित करताना कर्मचा-याला निलंबनाच्या कालावधीत अदा केलेल्या निर्वाहभत्त्याची रक्कम वजावट करून जी उर्वरित रक्कम राहिल ती रक्कम स्थूल म्हणून समजण्यात यावी . मात्र, मधल्या कालावधीत भविष्य निर्वाह निधी, व्यवसाय कर इत्यादी पोटी कापून घ्यावयाच्या राहिलेल्या रक्कमा स्थूल रक्कम ठरविताना विचारात घेण्यात येऊ नयेत .

कककककककक

विषय :- एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असतांना त्या पदावरील कर्तव्य आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन १२८९ / प्र . क्र . ४६ / सेवा ३ दिनांक ३ . ४ . १९९०

एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त झाल्यावर जेव्हा दुस-या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतात तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यापुढील देय वेतनवाढ ह्यासंबंधीची तरतूद महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील ११ (२) मध्ये करण्यात आलेली आहे . त्या अन्वये नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीमध्ये शासकीय कर्चा-याचे वेतन नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीमध्ये जुन्या पदाच्या वेतनाएवढ्या एकमेका टप्पा असल्यास त्याच समान टप्प्यावर निश्चित करण्यात येते, अथवा जर नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीमध्ये त्याच्या जुन्या पदाच्या वेतनाएवढ्या एकमेका टप्पा नसेल तर त्या जुन्या पदाच्या वेतनाच्या लगतपूर्वीच्या टप्प्यावरील वेतन अधिक त्या दोहामधील फरकाच्या रकमेइतके वैयक्तिक वेतन देण्यात येते . वरील दोन्ही बाबतीत त्याला जुन्या पदाच्या वेतनश्रेणीमधील वेतनवाढ जेव्हा मिळू शकली असती ती तारीख किंवा नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीतील वेतनवाढ जेव्हा देय होईल ती तारीख, यापैकी अगोदरची असेल त्या तारखेस त्याला पुढील वेतनवाढ मिळते .

२ . वरीलप्रमाणे वेतननिश्चिती करताना जे वैयक्तिक वेतन देण्यात येते त्यामुळे शासकीय कर्मचा-याचे नुकसान होते . असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . म्हणून विचारांती शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, **जेव्हा एखादा शासकीय कर्मचारी एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होतो व अशा नवीन पदाला पूर्वीच्या जुन्या पदापेक्षा अधिक महत्वाची कर्तव्ये आणि जबाबदा-या नसतील, तेव्हा**

विवाम .

(अ) जर जुन्या पदाच्या वेतनश्रेणीमधील समान वेतन टप्पा त्याच्या दुस-या नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीमध्ये असेल तर त्या समान टप्प्यावर त्याचे वेतन निश्चित करावे व त्याची पुढील वेतनवाढ जुन्या पदावरील वेतनवाढीच्या दिनांकास द्यावी अथवा

(ब) तसा समान टप्पा नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीस नसेल तर नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीमधील जो वेतन टप्पा त्याच्या जुन्या पदाच्या वेतनाच्या लगतनंतरचा असेल त्या टप्प्यावर त्याचे वेतन निश्चित करण्यात यावे व याप्रमाणे वेतननिश्चिती केल्यावर त्या कर्मचा-याची नवीन पदावरील पुढील वेतनवाढ नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीत आवश्यक तो अर्हताकारी कालावधी पूर्ण केल्यावर देण्यात यावी. नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन जर त्याच्या जुन्या पदावरील वेतनापेक्षा अधिक असेल तर त्याचे नवीन पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन प्रारंभिक वेतन म्हणून निश्चित करण्यात यावे.

३. या तरतुदीनुसार कनिष्ठ कर्मचा-यास त्याच्या पहिल्या पदाच्या वेतनातील वेतनवाढ मिळाल्यानंतर दुस-या पदावर नियुक्ती मिळाल्यास ,त्या कर्मचा-याला त्यापेक्षा ज्येष्ठ असलेल्या कर्मचा-याच्या वेतनामध्ये जरी असा जेष्ठ कर्मचारी त्याअगोदर नियुक्त झाला असेल व त्याने आपल्या कनिष्ठ कर्मचा-यापेक्षा कधीही कमी वेतन घेतलेले नसेल तरी विसंगती निर्माण होण्याची शक्यता आहे. ह्या बाबतीत विचारांती शासन असा आदेश देत आहे की, शासकीय कर्मचा-याची एका पदावरून अशा दुस-या नवीन पदावर नियुक्ती झाल्यानंतर वेतननिश्चितीच्या बाबतीत त्याला खालील प्रमाणे विकल्प देण्यात यावा.

(अ) एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्ती होत असताना वेतननिश्चिती एकतर नवीन पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून करावी.

किंवा

(ब) जुन्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील नेहमीच्या वेतनवाढीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती करावी.

ह्या आदेशाची अंमलबजावणी दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून करण्यात यावी. दिनांक १ जानेवारी १९८६ किंवा त्यानंतर आणि हा शासन निर्णय निर्गमित होण्याच्या दिनांकापासून जे कर्मचारी यापूर्वीच तत्सम दुस-या नवीन पदावर नियुक्त झाले असतील त्यांना सदर शासन निर्णय निर्गमित होण्याच्या दिनांकापासून जास्तीत जास्त तीन महिन्यांचा कालावधी विकल्पासाठी देण्यात यावा. त्यानंतर ज्या कर्मचा-यांना पहिल्या दुस-या तत्सम पदावर नियुक्ती मिळेल त्यांना या शासन आदेशानुसार त्यांचे वेतन निश्चिती करून घेण्यासाठी विकल्प देण्यास त्यांच्या नवीन पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून एक महिन्याचा कालावधी देण्यात यावा. दोन्ही प्रकरणामध्ये एकदा दिलेला विकल्प अंतिम समजण्यात यावा. राजपत्रित अधिका-याने आणि अराजपत्रित शासकीय कर्मचा-याने आपला विकल्प कार्यालय प्रमुखांकडे विहित मुदतीच्या आत पाठवावा. सदर विकल्प विहित मुदतीच्या आत दिला नाही तर त्या शासकीय कर्मचा-याने दुस-या नवीन पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चितीचा विकल्प दिला असे समजण्यात यावे व त्याप्रमाणे दुस-या पदावरील वेतनश्रेणीमध्ये वेतन निश्चित करण्यात यावे. विकल्पाचा नमूना सोबत जोडला आहे.

४. ह्या आदेशानुसार वेतन पुनर्निश्चित केल्यामुळे द्यावी लागणारी दिनांक १ डिसेंबर १९८९ पर्यन्तची थकवाकी संबंधित व्यक्तित्वाची भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा करण्यात यावी.

५. यापुढे ज्या शासकीय कर्मचा-यांची अशा प्रकारच्या पदावर नियुक्ती करण्यात आली त्याच्या नियुक्तीचे आदेश काढतांना त्या आदेशांमध्ये या शासन निर्णयातील आदेशानुसार कर्मचा-याने वेतन निश्चितीसंबंधीचा आपला विकल्प नियुक्तीच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत द्यावा व असा विकल्प न दिल्यास त्याचे नवीन पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चितीचा विकल्प दिला असे समजण्यात येईल असा परिच्छेद न चुकता घालावा आणि सोबत विकल्पाचा नमुना जोडावा.

६. महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या संबंधित नियमामध्ये आवश्यक त्या सुधारणा यथावकाश करण्यात येतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ना . कुळकर्णी,
उप सचिव , वित्त विभाग .

जोडपत्र
विकल्पाचा नमुना
(परिच्छेद ३ पहा)

- (अ) मी श्री/श्रीमती/कुमारी.....
याद्वारे १ जानेवारी १९८६ पासून/नियुक्तीच्या दिनांकापासून माझ्या नवीन पदावरील रू.
..... वेतनश्रेणीची निवड करतो/करते .
- (ब) मी श्री/श्रीमती /कुमारी
याद्वारे माझी विद्यमान वेतनश्रेणी रू.
दिनांक..... पर्यन्त चालू ठेवण्याची निवड करतो/करते .

सही.....
नाव.....
पदनाम.....
कार्यालय.....

दिनांक
ठिकाण

जे नको असेल ते खोडावे .

(टीप: या संदर्भात दि . १९ . ६ . १९९० चे शासन परिपत्रक पहावे .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील
अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन महाराष्ट्र नागरी सेवा
(सुधारित वेतन) नियम १९८८ अनुसार करावयाच्या सुधारणा .**

वित्त विभाग निर्णय क्र . वेतन-१३९०/प्र . क्र . २/९०/सेवा ८ दि . १० मे, १९९० .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ च्या नियम ५६ प्रमाणे जेव्हा एखाद्या शासकीय कर्मचा-याकडे त्याच्या स्वतःच्या पदाव्यतिरिक्त दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात येतो, तेव्हा अशा दुस-या पदाकरिता त्या पदाच्या संभाव्य वेतनाच्या २० टक्के दराने, परंतु दरमहा रू . २५०/- एवढ्या मर्यादेपर्यन्त अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन घेण्यास परवानगी देता येते . महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, १९८८, हे दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून अंमलात आल्यामुळे शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेणीत आता सुधारणा करण्यात आली आहे . वेतनश्रेणीत सुधारणा झाल्यानंतर अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याचा तसेच या अनुषंगाने विहित करण्यात आलेल्या वित्तीय मर्यादा सुधारित वेतनश्रेणीच्या संदर्भात सुधारण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबतीत शासन खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे .

- (अ) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ प्रमाणे शासकीय कर्मचा-याकडे स्वतःच्या पदाव्यतिरिक्त दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आला तर अशा दुस-या पदाकरिता यापुढे त्या पदाच्या संभाव्य वेतनाच्या १० टक्के दराने परंतु दरमहा रू . ५०० एवढ्या मर्यादेपर्यन्त , अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन घेण्यास परवानगी देण्यात यावी .

- (ब) वरील नियमातील खंड (सी) अनुसार रु.५९०० व त्याहून अधिक किमान वेतन असलेल्या सुधारित वेतन श्रेणीमध्ये किंवा विस्तारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणा-या शासकीय कर्मचा-याला कोणतेही अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन अनुज्ञेय असणार नाही .
- (क) वरील नियम ५६ खालील टीप ६ प्रमाणे महागाई भत्ता देण्याच्या प्रयोजनासाठी अतिरिक्त वेतन/ विशेष वेतन विचारात घेतले जात नाही . यापुढे घरभाडे भत्ता आणि स्थानिक पुरक भत्ता यांचा हिशेब करतानाही ते विचारात घेतले जाणार नाही .
- (ड) सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करावयाचे जे अधिकार विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख यांना शासन निर्णय, क्र. पीएवाय १२८३/सीआर १९१/सेवा ७ दिनांक २ जानेवारी १९८५ अन्वये प्रदान करण्यात आलेले आहेत ते यापुढेही खाली नमूद केलेल्या अधिका-यांच्या वावतीत वापरण्यात यावेत:-

- (१) ज्या पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु.३२०० हून कमी आहे अशा दुस-या वर्ग १ च्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करणा-या त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील वर्ग १ चा अधिकारी (अखिल भारतीय सेवेतील अधिकारी सोडून)
- (२) ज्या पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु.३२०० हून कमी आहे अशा वर्ग १ च्या पदाचा कार्यभार धारण करणारा वर्ग २ चा अधिकारी .

२. वित्त विभागाचे परिपत्रक क्रमांक पीएवाय -१२७५/२५३८/एस १ दिनांक १ ऑगस्ट १९७५ मधील उल्लेखिलेल्या प्रकरणामध्येच फक्त एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन देण्याच्या प्रश्नांचा विचार करण्यात यावा . आणि असे प्रस्ताव एक वर्षाचा कालावधी संपण्यापूर्वीच सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांच्या विचारार्थ त्या विभागांकडे न चुकता पाठवावेत . अशा सूचना शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. पीएवाय १२७७/प्र.क्र.९९३/सेवा-३ दिनांक १६ नोव्हेंबर १९७८ च्या परिच्छेद ४ अन्वये देण्यात आलेल्या आहेत . तथापि, प्रशासकीय विभाग अतिरिक्त कार्यभाराची व्यवस्था आपल्या अखत्यारित एक वर्षापुढेही चालू ठेवतात व नंतर सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभाग यांच्याकडे कार्यान्तर् मंजूरीसाठी असे प्रस्ताव पाठवितात ,असे निदर्शनास आले आहे . या संबंधात असे स्पष्ट करण्यात येते की, अतिरिक्त कार्यभाराची व्यवस्था एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी चालू ठेवण्यास प्रशासकीय विभागांनी सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभाग यांची आगाऊ मान्यता घेतलेली नसेल अशा कोणत्याही प्रकरणात एक वर्षाच्या पुढील कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन /विशेष वेतन मंजूर करण्यास शासन मान्यता देणार नाही . तसेच अशी अनियमित व्यवस्था चालू ठेवणा-या अधिका-यांविरुद्ध आवश्यकती कार्यवाही करण्यात येईल .

३. वरील आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर १९८८ पासून लागू होतील . ज्या प्रकरणात शासकीय कर्मचा-यांनी या दिनांकाच्या पूर्वीच्या कालावधीसाठी अतिरिक्त कार्यभार धारण केला असेल त्या प्रकरणात अतिरिक्त कार्यभार सांभाळल्याबद्दल जे अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन असुधारित वेतनश्रेणीच्या आधारावर पूर्वीच्या दराने देण्यात आले असेल त्यात बदल होणार नाही . या दिनांकाच्या नंतर धारण केलेल्या /केल्या जाणा-या अतिरिक्त कार्यभाराबद्दल या शासकीय निर्णयात मंजूर करण्यात आलेल्या दराने अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन देय होईल .

४. महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ व त्यामधील परिशिष्ट एक मधील अनुक्रमांक १४ यामधील याबाबतच्या विद्यमान तरतुदी या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरत्या सुधारण्यात आल्या आहेत असे मानण्यात यावे . या नियमात व परिशिष्टात यथावकाश रीतसर सुधारणा करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ.ना.कुळकर्णी,
शासनाचे उपसचिव .

(टीप:- याच संदर्भात दि.२.१.९२,२९.३.९४,२३.५.०६ चे शासन निर्णय पहावेत)

विषय:- एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त होत असताना त्या दुस-या पदावरील कर्तव्ये आणि जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा करावयाची वेतननिश्चिती व त्यासाठी द्यावयाचा विकल्प .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . वेतन १२८९/प्र.क्र.४६/सेवा ३ दिनांक १९ जून, १९९० .

पहा: वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . वेतन १२८९/प्र.क्र.४६/सेवा ३ दिनांक ३ एप्रिल, १९९० .

शासकीय कर्मचा-याची निवडश्रेणीतील पदावर नियुक्ती झाल्यानंतर महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ११(४) अन्वये त्याचे वेतन, अशा नियुक्तीच्या लागतपूर्वी त्याला जे वेतन मिळत होते त्याच्या लागत वरच्या टप्प्यावर निश्चित करण्यात येते . परंतु सध्या अशा कर्मचा-याला जुन्या पदावरील वेतनवाढीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती करण्याचा विकल्प उपलब्ध नाही . शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र . १२८९/प्र.क्र. ४६/सेवा ३ दिनांक ३ एप्रिल १९९० च्या परिच्छेद २ अनुसार एका पदावरून दुस-या नवीन पदावर नियुक्त झाल्यानंतर त्या दुस-या पदावरील कर्तव्ये व जबाबदा-या पहिल्या पदापेक्षा अधिक नसतील तेव्हा महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ११ (२) अन्वये वेतननिश्चिती कशी करावयाची यासंबंधीचे जे आदेश काढण्यात आले आहेत, त्यात मात्र अशा कर्मचा-याला जुन्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील पुढील वेतनवाढीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती करण्याचा विकल्प देण्यात आला आहे . शासन निर्णय दिनांक ३ एप्रिल १९९० च्या परिच्छेद ३ च्या धर्तीवर निवडश्रेणी पदावर नियुक्त होणा-या शासकीय कर्मचा-यांनाही वरीलप्रमाणे विकल्प देता येईल किंवा कसे याविषयीचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . शासनाने यासंबंधी असा निर्णय घेतला आहे की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ११(४) अन्वये शासकीय कर्मचा-याची निवडश्रेणीमध्ये वेतननिश्चिती करताना संबंधित कर्मचा-याला शासन निर्णय दिनांक ३ एप्रिल १९९० च्या परिच्छेद ३ च्या धर्तीवर खालीलप्रमाणे विकल्प देण्यात यावा .

(अ) एकतर निवडश्रेणी पदावरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती करावी किंवा

(ब) जुन्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील पुढील वेतनवाढीच्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती करावी .

हा आदेशाची अंमलबजावणी दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून करण्यात यावी . दिनांक १ जानेवारी १९८६ किंवा त्यानंतर आणि हा शासन निर्णय निर्गमित होण्याच्या दिनांकापर्यन्त जे कर्मचारी यापूर्वीच निवडश्रेणी पदावर नियुक्त झाले असतील, त्यांनी सदर विकल्प देण्याचा अखेरचा दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९९० हा राहिल . त्यानंतर ज्या शासकीय कर्मचा-यांना निवडश्रेणी पदावर नियुक्ती मिळाली असेल त्यांना या आदेशानुसार वेतननिश्चितीसाठी विकल्प देण्यासाठी त्यांच्या नियुक्तीच्या दिनांकापासून एक महिन्याचा कालावधी देण्यात यावा . दोन्ही प्रकरणांमध्ये एकदा दिलेला विकल्प अंतिम समजण्यात यावा . विकल्पासंबंधीच्या व थकवाकी देण्यासंबंधीच्या अन्य तरतुदी शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ३ एप्रिल १९९० प्रमाणेच राहतील .

२ . शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ३ एप्रिल १९९० च्या परिच्छेद ३ अन्वये १ जानेवारी १९८६ किंवा त्यानंतर आणि उपरोक्त शासन निर्णय निर्गमित होण्याच्या दिनांकापर्यन्त जे कर्मचारी यापूर्वीच तत्सम दुस-या नवीन पदावर नियुक्त झाले असतील त्यांना सदर शासन निर्णय निर्गमित होण्याच्या दिनांकापासून जास्तीत जास्त ३ महिन्यांचा कालावधी विकल्पासाठी देण्यात आलेला आहे . या मुदतीत वाढ करून शासन आता असा आदेश देत आहे की, सदर विकल्प देण्याचा अखेरचा दिनांकही ३१ ऑक्टोबर १९९० हा राहिल . त्यानंतर देण्यात आलेला विकल्प स्वीकारण्यात येणार नाही .

शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक ३ एप्रिल १९९० मधील परिच्छेद ३ मधील विकल्पाच्या पर्याय (ब) मध्ये “ जुन्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील नेहमीच्या वेतनवाढीच्या दिनांकांपासून वेतननिश्चिती करावी ” असे म्हटले आहे . त्याऐवजी “ जुन्या पदावरील वेतनश्रेणीमधील पुढच्या वेतनवाढीच्या दिनांकांपासून वेतननिश्चिती करावी ” असे वाचावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ना . कुळकर्णी ,
उप सचिव, वित्त विभाग .

कवकककककक

**विषय :- मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी भोजनावर /
खर्चाची प्रतिपूर्ती .**

वित्त विभाग , निर्णय क्र . मआख १०८६ / (२३८ / ८६) / विनियम दिनांक २९ जून, १९९० .

खाद्य पदार्थांच्या किंमतीमध्ये झालेली वाढ लक्षात घेऊन भोजनावर/चहापानावर मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी केलेल्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . एमसीई १०८१/सीआर ९५/जीईएन ५ दिनांक २१ एप्रिल १९८१ अन्वये मंजूर केलेल्या मर्यादांमध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . या संदर्भात शासन आता असे आदेश देत आहे की, सार्वजनिक सेवेची निकड म्हणून मंत्रालयीन विभागातील (चतुर्थश्रेणीच्या कर्मचा-यांसहित) ज्या अराजपत्रित राज्य शासकीय कर्मचा-यांना आणि कक्ष अधिकारी व समकक्ष पदावरील अधिका-यांपर्यन्तच्या राजपत्रित अधिका-यांना त्यांच्या कार्यालयीन कामाच्या वेळेनंतर थांबविण्यात आले असेल त्यांनी चहापानावर व भोजनावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती खाली दर्शविलेल्या दराने करण्यात यावी .

.....
कर्मचा-याला उशिरा थांबविल्याचा कालावधी .

प्रतिपूर्ती करावयाच्या खर्चाच्या मर्यादा .

(१) संध्याकाळी ७ .०० नंतर थांबावे लागल्यास . चहाफराळासाठी जास्तीत जास्त रु . ५ प्रत्येकी, प्रति दिवसाला .

(२) रात्री ९ .०० च्या पुढे थांबावे लागल्यास भोजनावर केलेल्या खर्चपोटी जास्तीत जास्त प्रत्येकी रु . ८ प्रति दिवसाला .

.....
मंत्रालयीन विभागातील कर्मचारी/अधिकारी दौ-यावर गेल्यास किंवा विधानमंडळाच्या अधिवेशनासाठी नागपूरला गेल्यास त्याठिकाणी हे आदेश लागू राहणार नाहीत .

कवकककककक

विभाग .

विषय :- सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . वेतन १०९०/प्र.क्र.७६/९०/सेवा ३ दिनांक ३ डिसेंबर, १९९० .

- वाचा:- (१) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक १४.१०.१९८८ .
(२) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.वेपुर १२८९/१३२/सेवा १० दिनांक १५.०९.१९८९ .

शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र. वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८८ अन्वये सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत होणा-या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर केल्या आहे . त्या आदेशाची अंमलबजावणी करताना खालील मुद्दे उपस्थित होण्याची शक्यता आहे . त्या संबंधात खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे .

अनु .	मुद्दा	स्पष्टीकरण
१ .	पदोन्नतीनंतर कुंठीत वेतनवाढीमुळे होणारी घट टाळण्यासाठी जे वैयक्तिक वेतन दिले जात आणि जे पुढील वेतनवाढीमध्ये समाविष्ट केले जाते ते वैयक्तिक वेतन म्हणून गणण्यात येईल काय ?	(१) होय .
२ .	कुंठीत वेतनवाढ ही पदोन्नतीनंतर करावयाच्या वेतन निश्चितीच्या प्रयोजनांशिवाय इतर सर्व प्रयोजनांसाठी लागू असेल काय ?	(२) कुंठीत वेतनवाढ ही शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक १४.१०.१९८८ च्या परिच्छेद ३ मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे अनुज्ञेय असलेल्या सर्व प्रयोजनांसाठी विचारात घेण्यात येईल आणि निवृत्तीवेतनाचे लाभ या प्रयोजनासाठीही लागू असेल .

कवककककककक

विषय :- रोख रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे .

वित्त विभाग निर्णय क्र . वेतन १५९०/प्र.क्र.८९/९०/ सेवा ३ दिनांक ५ डिसेंबर, १९९० .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ च्या अनुसुचिमध्ये विहित केल्याप्रमाणे मंत्रालयातील “ रोखपाल ” या पदावर काम करणा-या कर्मचा-यास रोख रक्कम हाताळण्यासाठी रु .७५/- दरमहा या दराने विशेष वेतन अनुज्ञेय आहे . मंत्रालयाखेरीज इतर कार्यालयामध्ये रोख रक्कम हाताळण्याचे काम करणा-या कर्मचा-यास अनुज्ञेय असलेल्या विशेष वेतनाचे दर शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र . एसएसपी १२८८/५७८/सेवा १० दिनांक १७ ऑक्टोबर १९८८ मध्ये विहित केलेल्या दरानुसार संवितरीत मासिक सरासरी रोख रकमेवर आधारित विशेष वेतन मंजूर करण्यासंबंधी शासनाचा विचार चालू होता .शासनाने विचारांती असा निर्णय घेतला आहे की, मंत्रालयातील रोखपाल पदावर काम करणा-या कर्मचा-यास शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . एसएसपी १२८८/५७८/ सेवा १० दिनांक १७ ऑक्टोबर १९८८ मध्ये विहित केलेल्या दरानुसार मासिक सरासरी रोख रकमेवर आधारित विशेष वेतन मंजूर करण्यात यावे . अशा प्रकारे विशेष वेतन मंजूर करताना उक्त शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक १७.१०.१९८८ च्या सर्व अटी व शर्तीही लागू करण्यात याव्यात .

(टीप : या संदर्भात दिनांक २३ .१२.१९९८ चे आदेशही कृपया पहावेत .)

विवाम .

कवककककककक

विषय :- महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ परिवीक्षाधीन कर्मचा-याची वेतनवाढ नियमित करणे .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . वेतन १०९०/प्र .क्र .४८/सेवा ३ दिनांक ३० एप्रिल, १९९१ .

परिवीक्षाधीन म्हणून एखाद्या पदावर थेट नियुक्ती केलेल्या शासकीय कर्मचा-याची वेतनवाढ (वेतनवाढी) परिवीक्षेच्या कालावधीत महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ३९ खालील अपवाद १ प्रमाणे नियमित केली जाते आणि अशा परिवीक्षाधीन कर्मचा-याच्या वेतनवाढीला नियम ३९ (१) मधील परंतुक लागू नसल्यामुळे ही वेतनवाढ ज्या दिनांकाला अनुज्ञेय असते त्याच दिनांकास दिली जाते . शासनाच्या असे निदर्शनास आणण्यात आले आहे की, उक्त अपवाद १ मधील खंड (ए) च्या उपखंड (दोन) अनुसार एखाद्या कर्मचा-यांच्या परिवीक्षेचा कालावधी विहित अवधीत तो विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यामुळे किंवा परिवीक्षेच्या कालावधीमध्ये त्याने रजा घेतल्यामुळे लांबलेला असेल आणि अशा कर्मचा-याने परिवीक्षेचा कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण केल्यानंतर दीर्घ मुदतीच्या तत्वावर त्याची त्या पदावर नियुक्ती झाली असेल तेव्हा, जर तो परिवीक्षाधीन नसता तर, त्याला जे वेतन मिळाले असते असे वेतन व आनुषंगिक थकवाकी देण्यात येते . म्हणून असा परिवीक्षाधीन कर्मचारी नियम ३९ (१) च्या परंतुकानुसार त्याची वेतनवाढ महिन्याच्या पहिल्या तारखेपासून घेऊ शकतो . तथापि ज्या परिवीक्षाधीन कर्मचा-याने त्याचा परिवीक्षाधीन कालावधी रजा न घेता पूर्ण केलेला आहे आणि विभागीय परीक्षा वेळेवर उत्तीर्ण केलेली आहे त्याला महिन्याच्या १ तारखेपासून वेतनवाढ काढण्यास अनुमती दिली जात नाही, कारण उक्त अपवाद १ मधील खंड (ए) च्या उपखंड (एक) मध्ये “ जर तो परिवीक्षाधीन नसता तर त्याला जे वेतन मिळाले असते असे वेतन व आनुषंगिक थकवाकी देण्यात यावी ” अशी तरतूद आहे .

२ . या संबंधात असे स्पष्ट करण्यात येते की, ज्या परिवीक्षाधीन कर्मचा-याची वेतनवाढ (वेतनवाढी) प्रकरण परत्वे, अपवाद १ च्या खंड (ए) मधील उपखंड (एक) किंवा (दोन) प्रमाणे नियमित केल्या जातात, त्या परिवीक्षाधीन कर्मचा-याला त्याने त्याचा परिवीक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण केल्यानंतर अनुज्ञेय वेतनवाढ ज्या महिन्यात देय झाली आहे त्या महिन्याच्या १ तारखेपासून देण्यात यावी आणि आनुषंगिक थकवाकी, काही असेल तर, देण्यात यावी .

३ . अशा प्रकारच्या प्रकरणांमध्ये आधीच निर्णय घेतला गेला असेल तर अशा प्रकरणाचा पुनर्विचार करण्यात येऊ नये .

कककककककक

विषय :- विभाग प्रमुखांना/प्रादेशिक प्रमुखांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अन्वये अतिरिक्त कार्यभार सांभाळल्यामुळे विशेष वेतन /अतिरिक्त वेतन मंजूर करण्याबाबत अधिकारांचे प्रत्यायोजन .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन १४९१/प्र .क्र १४६/सेवा ३ दिनांक २ जानेवारी, १९९२ .

पहा :- वित्त विभाग निर्णय क्र . पीएवाय १२८३/सीआर १९१/एसईआर-७ दिनांक २ जानेवारी १९८५ .

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . पीएवाय १२८३/सीआर १९१/ एसईआर -७ दिनांक २ जानेवारी १९८५ अनुसार महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ चे परिशिष्ट १ मधील बाब क्रमांक १४ अन्वये त्या समोरील स्तंभ ६ मध्ये नमूद केलेल्या अटीच्या अधीन राहून, विभाग प्रमुख आणि प्रादेशिक प्रमुख यांना, नियम ५६ अन्वये अतिरिक्त वेतन/ विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत . शासन आता असे आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ५६ अन्वये खाली नमूद केलेल्या अधिका-यांच्या बाबतीत

सहा महिन्यांच्या कालावधीकरिता अतिरिक्त वेतन/ विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख यांना प्रदान करण्यात येत आहेत .

- (१) वर्ग—२ पदाचा अतिरिक्त कारभार धारण करणा-या त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील वर्ग -२ चा अधिकारी .
- (२) ज्या अराजपत्रित शासकीय कर्मचा-यांची नियुक्ती करू शकतात अथवा जे त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली येतात असे शासकीय कर्मचारी .

२ . वरील आदेश दिनांक २ जानेवारी १९९२ पासून अंमलात येतील . अशा प्रकारची प्रकरणे प्रलंबित असल्यास ती या आदेशाप्रमाणे निकालात काढण्यात यावीत .

३ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ परिशिष्ट १ मधील याबाबतच्या विद्यमान तरतुदी या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरत्या सुधारण्यात आल्या आहेत असे मानण्यात यावे . उक्त परिशिष्टातील त्या तरतुदी यथावकाश सुधारण्यात येतील .

(टीप: या संदर्भात दि. २९.३.९४, २३.५.२००६ चेही शासन निर्णय पहावेत)

वनवनवनवन

विषय :- सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करणे, आगाऊ वेतनवाढीच्या दिनांकाबाबत परिगणना .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. ११९२/प्र.क्र.५/९२/सेवा ३ दिनांक ८ जानेवारी, १९९२ .

- पहा: (१) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक १४.१०.१९८८ .
- (२) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वेपुर १२८९/१३२/सेवा १० दिनांक १५.०९.१९८९ .
- (३) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वेतन १०९०/प्र.क्र.७६/९०/सेवा ३ दि.३.१२.१९९० .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ प्रमाणे दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून अंमलात आलेल्या सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर कुंठीत होणा-या कर्मचा-यांसाठी कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढीची तरतूद शासन निर्णय, वित्त विभाग, दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८८ च्या आदेशात करण्यात आलेली आहे . या आदेशान्वये ज्या शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु. ६७०० पेक्षा अधिक नसेल आणि जे त्यांच्या सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर पोहोचतील त्यांना त्यांच्या संबंधित वेतन श्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर दर दोन वर्षे पूर्ण केल्यानंतर एक कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ मंजूर करण्यात येते .ज्या कर्मचा-यांना अत्युत्कृष्ट कामासाठी आगाऊ वेतनवाढ (वाढी) मंजूर करण्यात येते ती आगाऊ वेतनवाढ (वाढी) दिनांक १ ऑक्टोबर रोजी दिली जाते . ही आगाऊ वेतनवाढ (वाढी) मंजूर करण्यामुळे जो कर्मचारी सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर पोहोचतो आणि त्यांचा जर तो (दिनांक १ ऑक्टोबर) नियमित वेतनवाढीचा दिनांक नसेल तर अशा कर्मचा-यांच्या बाबतीत कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ मंजूर करण्यासाठी दोन वर्षांच्या कालावधीच्या बाबतीत कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ मंजूर करण्यासाठी दोन वर्षांच्या कालावधीची परिगणना कोणत्या आदेशापासून करावी असा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन असा आदेश देत आहे की, अशा प्रकरणात ही दोन वर्षांच्या कालावधीची परिगणना आगाऊ वेतनवाढीच्या दिनांकांनंतर येणा-या लगतच्या नियमित वेतनवाढीच्या दिनांकापासून करण्यात यावी .

अधिक स्पष्टीकरणासाठी खाली उदाहरण देण्यात येत आहे :-

उदा . रु . १४००-४०-१८०० द .रो .-५०- २३०० या वेतनश्रेणीत शासकीय कर्मचारी दिनांक १ मे १९८८ पासून रु . २२०० इतके वेतन घेत आहे . त्याला दिनांक १ ऑक्टोबर १९८८ पासून अत्युकृष्ट कामासाठी दोन आगाऊ वेतनवाढी मंजूर करण्यात आल्या आहेत . त्याला वरील आदेशानुसार कुंठीत वेतनवाढ दिनांक १ मे १९९१ पासून देय होईल ती अशी :-

दिनांक १ मे १९८८	रु . २२००/-
दिनांक १ ऑक्टोबर १९८८ . . .	रु . २३०० (दोन आगाऊ वेतनवाढी देऊन कमाल टप्प्यावर येतो .)
दिनांक १ मे १९८९	कुंठीत झाल्याचे मानण्यात यावे .
दिनांक १ मे १९९१	रु . २३०० + ५० वै .वेतन (कुंठीत वेतनवाढ)

वक्वक्वक्वक्व

विषय :-आणिबाणी कालीन राजादिष्ट अधिकारी आणि लघुसेवा राजाशिष्ट अधिकारी यांच्या नागरी सेवेतील बीनराखीव पदावरील नेमणूकीनंतरची वेतननिश्चिती...

सा .प्र .वि .निर्णय क्र .आरटीए-१०८६/३१७९/प्र .क्र . २१९/९१/२८ दि .०२ .०६ .१९९२ .

- वाचा:-** १) शासन अधिसूचना,साप्रवि क्र .आरटीए १०७४/३१३०/सोळा अ दिनांक १६ .११ .१९७४ .
२) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .आरटीए १०७५/२७३/सोळा अ दिनांक ०४ .१० .१९७६ .

निर्णय:- केंद्र शासनाच्या गृह मंत्रालयाच्या कार्मिक व प्रशासकीय सुधारणा विभागाच्या दिनांक २९ नोव्हेंबर ,१९८४च्या व दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९८५ च्या कार्यालयीन ज्ञापनाअन्वये अराखीव पदावर नियुक्ती करण्यात आलेल्या आणिबाणी कालीन राजादिष्ट अधिकारी व लघुसेवा राजादिष्ट अधिकारी यांच्या नागरी सेवेतील नियुक्तीच्या पदावरील वेतननिश्चिती बाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत . त्या आदेशांच्या आधारे जे आणिबाणी कालीन राजादिष्ट व लघुसेवा राजादिष्ट अधिकारी राजादिष्ट प्रशिक्षणापूर्वी सैन्यात रुजू झाले आहेत, किंवा दिनांक १० जानेवारी १९६८ नंतर सैन्यात रुजू झाले आहेत व सैन्यातून सेवामुक्त झाल्यानंतर ज्यांची नागरी सेवेत बीनराखीव पदावर नियुक्ती झाली आहे ,अशा अधिका-यांना त्यांच्या सैन्यातील सेवेचा लाभ नागरी सेवेतील त्यांच्या वेतननिश्चितीसाठी पुढील अटींवर देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे .

- (१) अशा व्यक्तींना सैन्यातील सेवेचा प्रत्येक पूर्ण वर्षाच्या सेवेसाठी एक वेतनवाढ मंजूर करण्यात यावी व त्या आधारे त्यांचे वेतन त्यांच्या नागरी सेवेतील प्रवेशाच्या दिनांकाना पुनर्निश्चित करण्यात यावे .
- (२) वरीलप्रमाणे वेतननिश्चिती झाल्यानंतरची थकवाकी मात्र दिनांक १ नोव्हेंबर, १९८४ नंतरच्या कालावधीसाठी अनुज्ञेय असेल .
- (३) उपरोक्त वेतननिश्चिती करताना वेतनवाढ दिल्यानंतरचे त्या व्यक्तींचे मूळ वेतन त्यांच्या सैन्यातून निवृत्त होताना असलेल्या मूळ वेतनापेक्षा अधिक होता कामा नये .
- (४) आणिबाणी कालीन राजादिष्ट अधिकारी व लघुसेवा राजादिष्ट अधिकारी जे आणिबाणी काळात सशस्त्र दलात होते व आणिबाणी काळानंतर काही वर्षांच्या सेवेनंतर सैन्यातून निवृत्त झाले त्यांची सैन्यातील एकूण सेवा राजादिष्ट सेवा समजण्यात यावी .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र .३४९/९१/सेवा ४ दिनांक २८ नोव्हेंबर १९९१ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विषय :- महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ चे नियम ११ मध्ये सुधारणा .

वित्त विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ दिनांक २ जुलै ,१९९३ .

भारताचे संविधान :-

क्र.वेतन १०८८/सीआर २५३/एसईआर ३ - भारताच्या संविधानाचा अनुच्छेद ३०९ याच्या परंतुकानुसार प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ ला आणखी सुधारणा करणारे पुढील नियम करित आहेत :-

- (१) या नियमांस महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) (सुधारणा) नियम १९९३ असे मानावे .
- (२) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ चे नियम ११ मध्ये (अ) पोटनियम (१) ऐवजी पुढील नियम दि.५ ऑक्टोबर १९८१ पासून घालण्यात यावा आणि तो घालण्यात आला असे मानावे .
- (१) नवीन पदावरील नियुक्तीमुळे जुन्या पदाच्या कर्तव्यापेक्षा किंवा जबाबदा-यांपेक्षा अधिक महत्वाची कर्तव्ये किंवा जबाबदा-या येत असतील आणि ;

(ए) रु.१५०० किमान वेतन असलेल्या समय वेतनश्रेणीच्या वर्ग - १ च्या पदापेक्षा उच्च पद जर तो धारण करित नसेल तर त्याचे वरच्या पदाच्या समयश्रेणीतील प्रारंभिक वेतन हे खालच्या पदावर ज्या टप्प्याला त्यांचे वेतन असेल त्या टप्प्याला एक वेतनवाढ मिळविल्यावर आणि वेतनमानातील कमाल वेतन घेणा-या शासकीय कर्मचा-याच्या बाबतीत मागील वेतनवाढीइतकी रक्कम मिळविल्यावर, जे मानीव वेतन येईल त्याच्या पुढील टप्प्यावर निश्चित करण्यात येईल आणि

(बी) रु.१५०० पेक्षा अधिक किमान वेतन असलेल्या समय वेतनश्रेणीतील वर्ग—१ चे पद जर तो धारण करित असेल तर वरच्या पदाच्या समयश्रेणीमधील जो टप्पा त्याच्या जुन्या (खालच्या) पदावरील वेतनाच्या लगतनंतरचा असेल त्या टप्प्यावरील वेतन त्याला प्रारंभिक वेतन म्हणून मिळेल .

परंतु जो शासकीय कर्मचारी एकाच बढती क्रमामधील उच्च पदावर नियमितपणे पदोन्नत झाला असेल,त्याला वेतननिश्चितीसाठी पदोन्नतीच्या दिनांकापासून १ महिन्याच्या मुदतीत खालील विकल्प देता येईल .

(एक) खालच्या पदावरील वेतनश्रेणीत पुढील वेतनवाढीनंतर पुनर्विचार न होता सरळ खंड ए अनुसार वेतन निश्चित करण्यात यावे,किंवा

(दोन) सुरुवातीस त्याचे वेतन खंड- बी अनुसार निश्चित करण्यात यावे आणि खालच्या पदावरील वेतनश्रेणीत पुढील वेतनवाढ मिळण्याच्या दिनांकास त्याचे वेतन खंड अ प्रमाणे पुनर्निश्चित करण्यात यावे .

जर त्याच्या विकल्पानुसार त्याचे वेतन खालच्या पदावरील वेतनवाढ मिळाल्यानंतर पुनर्निश्चित करण्यात आलेले असेल तर त्याचा पुढील वेतनवाढीचा दिनांक वेतन पुनर्निश्चितीच्या दिनांकापासून १२ महिने पूर्ण झाल्यानंतर असेल .

विभाग .

- (बी) पोटनियम (५) खालील स्पष्टीकरण दिनांक ५ ऑक्टोबर १९८१ पासून गाळण्यात यावे आणि गाळण्यात आले असे मानण्यात यावे .
- (सी) सूचना २ नंतर परंतु त्याखालील टीपेच्या आधी खालील सूचना ३ आणि ४ अनुक्रमे दिनांक १ मे १९८१ आणि दिनांक ५ ऑक्टोबर १९८१ पासून घालण्यात याव्यात आणि घालण्यात आल्या असे मानण्यात यावे ,

सूचना ३ :- जर रु .१५०० पेक्षा अधिक किमान वेतन नसलेल्या वेतनश्रेणीत वेतन घेत असलेला एखादा ज्येष्ठ कर्मचारी दिनांक १ मे १९८१ पूर्वी पदोन्नत झालेला असेल आणि त्याचे वेतन सरळ नियम ११ (१)(ए) अनुसार निश्चित केलेले असेल तो दिनांक १ मे १९८१ रोजी किंवा त्यानंतर पदोन्नत झालेला आणि ज्याचे वेतन नियम ११ (१)च्या परंतुकामधील खंड (२) मधील तरतुदीनुसार सुरुवातीस नियम ११ (१)(बी) अनुसार निश्चित करून तो खालच्या पदावर त्याला वेतनवाढ मिळाल्यानंतर नियम ११ (१)(ए) अनुसार पुनर्निश्चित करण्यात आले असेल अशा कनिष्ठ कर्मचा-यापेक्षा कमी वेतन घेत असेल तेव्हा त्या ज्येष्ठ कर्मचा-याचे वेतन कनिष्ठ कर्मचा-याच्या वेतनाइतके, नियम ४० खाली कनिष्ठ कर्मचा-याचे वेतन नियम ११(१) च्या परंतुकातील खंड २ अनुसार निश्चित केलेल्या दिनांकापासून उंचावण्यात यावे . त्यासाठी वरील सूचना ३ मधील अट (ए) ते (सी) पूर्ण झाल्या पाहिजेत .

सूचना-४ :- जर रु .१५०० पेक्षा अधिक किमान वेतन नसलेल्या वेतनश्रेणीत वेतन घेत असलेला एखादा वर्ग-१ चा ज्येष्ठ अधिकारी दिनांक ५ ऑक्टोबर १९८१ पूर्वी उच्च पदावर पदोन्नत झालेला असेल परंतु तो दिनांक ५ ऑक्टोबर १९८१ रोजी किंवा त्यानंतर पदोन्नत झालेल्या त्याच्यापेक्षा कनिष्ठ असलेल्या अधिका-यापेक्षा कमी वेतन घेत असेल तर त्याच्या वर्ग १ च्या ज्येष्ठ अधिका-याचे उच्च पदावरील वेतन त्याच्यापेक्षा कनिष्ठ असलेल्या अधिका-याच्या उच्च पदावरील वेतनाइतके वेतन कनिष्ठ अधिका-याच्या पदोन्नतीच्या दिनांकापासून नियम ४० खाली, खालील अटीच्या अधीन राहून उंचावण्यात यावे आणि त्या ज्येष्ठ अधिका-याला पुढील वेतनवाढ त्याच्या वेतनाच्या पुनर्निश्चितीनंतर वेतन वाढीसाठी आवश्यक असलेली अर्हताकारी सेवा पूर्व केल्यानंतर मिळेल .

- (ए) ज्येष्ठ व कनिष्ठ अधिकारी हे दोघे एकाच संवर्गातील असले पाहिजेत आणि ज्या पदावर त्यांची नियमित पदोन्नती झाली आहे ते पद समरूप आणि एकाच संवर्गातील व एकाच बढतीक्रमातील असले पाहिजे .
- (बी) ज्या खालच्या आणि वरच्या पदावर वेतन घेत असतील त्या पदाच्या वेतनश्रेणी समरूप असाव्यात आणि
- (सी) निर्माण झालेली विसंगती ही या तरतुदीचा प्रत्यक्ष परिणाम म्हणून झालेली असावी . उदाहरणार्थ जर खालच्या पदावरसुद्धा कनिष्ठ अधिकारी वेतननिश्चितीच्या सर्वसाधारण नियमानुसार वेतन निश्चित केल्यामुळे अथवा त्याला मंजूर करण्यात आलेल्या आगाऊ वेतनवाढीमुळे अथवा या तरतुदी ऐवजी अन्य तरतुदीनुसार वेतननिश्चिती केल्यामुळे जास्त वेतन घेत असेल तर ज्येष्ठ अधिका-याचे वेतन उंचावण्यासाठी या तरतुदी लागू करता येणार नाहीत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

पी . सुब्रह्मण्यम,
शासनाच प्रधान सचिव .

कनककनककनक

विवा .

Finance Department
Mantralaya, Bombay 400032
Dated the 3rd July, 1993.

CONSTITUTION OF INDIA.

No. Pay 1088/CR-253/SER3 :- In exercised of the powers conferred by the proviso to Article 309 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules further to amend the Maharashtra Civil Services (Pay) Rules, 1981 as followed, namely :-

1. These rules may be called the Maharashtra Civil Services (Pay) (Second Amendment) Rules, 1993.
2. In the Maharashtra Civil Services (Pay) Rules 1981, in rule 11, for sub-rule (1), following sub-rule shall be and shall be deemed to have been substituted with effect from the 1st January 1986 namely :-
“ (1) When appointment to the new post involves assumption of duties or responsibilities of greater importance than those attaching to the old post, his initial pay in the time-scale of the higher post shall be fixed at the stage next above the pay notionally arrived at by increasing his pay in respect of the lower post by one increment at stage at which such pay has accrued and in the case of a Government servant drawing pay at the maximum of the pay-scale by an amount equivalent to the last increment:

Provided that a Government servant who is regularly promoted to the higher post which is in direct line of promotion, may at his option, to be exercised within one month from the date of his promotion, elect for fixation of his pay in one of the following manners, namely:-

- (i) either to get his initial pay fixed under this sub-rule straightway without any further review on accrual of increment in the pay-scale of the lower posts; or
- (ii) to get his pay fixed at the stage of the time-scale next above his pay in respect of the old (lower) post initially and to get his pay refixed under sub-rule (1) on the date of accrual of next increment in the scale of lower post.

If the pay is refixed on accrual of the increment in the lower post as per his option, the date of next increment shall fall due on completion of 12 months from the date the pay is fixed.”

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

P. Subrahmanyam,
Principal Secretary to Government.

विषय :-सामग्री भत्ता

परदेशी कामानिमित्त /प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिका-यांना देण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . पदोनि- १०९३ /११५/सेवा ५ दिनांक ७ ऑक्टोबर ,१९९३ .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .पदोनि १०८७/सीआर-७८४/सेवा ५ दिनांक ४ .९ .१९८७ अन्वये सामुग्री भत्त्याचा दर रु .२०००/- निश्चित करण्यात आलेला आहे .त्यामध्ये वाढ करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन असा आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील परिशिष्ट २ मधील नियम १३ च्या तरतुदीनुसार अनुज्ञेय असलेला, सामुग्री भत्ता रुपये २०००/-वरून रुपये ४०००/- इतका वाढविण्यात यावा . सामुग्री भत्त्याच्या अनुज्ञेयतेबाबतचे अन्य नियम तसेच लागू रहावेत .

हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात येतील व दिनांकानंतर परदेशी नियुक्त होणा-या सर्व अधिका-यांच्या बाबतीत लागू राहतील .

सौ . उ .उ . रणदिवे,
कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग .

वसवववववव

विषय :-नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांची
वेतननिश्चिती करणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेतन-१२८९/प्र .क्र .२/९०/सेवा-३ दि . २३ मार्च ,१९९४ .

प्रस्तावना :- महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम, १९८१ च्या नियम १० मध्ये प्रथम नियुक्तीनंतर प्रारंभिक वेतन निश्चित करण्याची तरतूद आहे . या नियमाखालील नियम ११ मध्ये कायम, अस्थायी अथवा स्थानापन्न या नात्याने पद धारण करणा-या शासकीय कर्मचा-यांची दुस-या पदावर संवर्गवाह्य पदावरसुध्दा कायम, अस्थायी अथवा स्थानापन्न या नात्याने पदोन्नती किंवा नियुक्ती झाल्यास त्यांचे प्रारंभिक वेतन निश्चित करण्याची तरतूद आहे . मात्र, शासकीय सेवेत असलेल्या कर्मचा-यांची महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा तत्सम निवड मंडळामार्फत नामनिर्देशनाने दुस-या पदावर नियुक्त झाल्यास त्यांचे वेतन कसे निश्चित करावे ,या विषयी उपरोक्त नियमावलीत सुस्पष्ट तरतूद केलेली नाही . त्यामुळे अशा शासकीय कर्मचा-यांची नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्ती झाली असता वेतन कसे निश्चित करावे याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय :-शासकीय कर्मचा-यांची महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा तत्सम निवड मंडळामार्फत नामनिर्देशनाने दुस-या पदावर नेमणूक झाल्यास नवीन पदावरील करावयाच्या वेतन निश्चितीबाबत सर्वकष विचार करून शासन आता असे आदेश देत आहे की, ज्या शासकीय कर्मचा-यांची महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा तत्सम निवड मंडळामार्फत नामनिर्देशनाने दुस-या संवर्गातर्गत अथवा संवर्गवाह्य पदावर नियुक्ती झालेली आहे, त्या कर्मचा-यांची त्या नवीन पदावरील वेतननिश्चिती पुढील अटीच्या अधीन राहून करण्यात यावी .

- (१) शासकीय कर्मचा-याने लोकसेवा आयोग किंवा तत्सम निवड मंडळाने विहित केलेल्या मार्गाने अर्ज केलेला असावा .
- (२) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग/ तत्सम निवड मंडळे यांनी अशा नियुक्तीसाठी शिफारस केलेली असेल तर त्या शिफारशीप्रमाणे वेतन निश्चिती करण्यात यावी .
- (३) शासकीय कर्मचारी सध्या धारण करित असलेल्या पदापेक्षा उच्च पदावर किंवा समकक्ष पदावर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने/तत्सम मंडळाने सुस्पष्टपणे वेतन निश्चितीची शिफारस केली नसेल तर

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ तील नियम ११ खालील विविध तरतुदीनुसार जुन्या पदाच्या जबाबदारीच्या संदर्भात नवीन पदांच्या जबाबदारींचे मूल्यमापन लक्षात घेऊन लागू होणा-या तरतुदींच्या अनुषंगाने वेतन निश्चिती करण्यात यावी . नवीन पद जर अधिक महत्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या असणारे असेल तर सध्याच्या पदावरील काल्पनिक वेतनवाढीचा लाभ दिला जाईल . अन्यथा वेतन निश्चितीत सध्याच्या पदावरील काल्पनिक वेतनवाढीचा लाभ देता येणार नाही .

- (४) कमी जबाबदारीच्या किंवा वेतनश्रेणीच्या पदावर नियुक्ती झाली असल्यास पूर्वीच्या सलग सेवेत जेवढ्या वेतनवाढी घेतल्या असतील तेवढ्या कालावधीतील नियुक्ती पदावरील वेतनश्रेणीतील वेतनवाढी वेतननिश्चितीसाठी विचारात घ्याव्यात .
- (५) वरील अनुक्रमांक ३ व ४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वेतननिश्चिती करण्यात आल्यास पुढील वेतनवाढीचा दिनांक हा नियुक्ती पदावरील पूर्ण वर्ष काम केल्यावरच राहिल .
- (६) वरीलप्रमाणे वेतननिश्चिती झाल्यावर , नवीन नियुक्तीसाठी परिवीक्षाधीन कालावधी असल्यास परिवीक्षाधीन कालावधीतील वेतनवाढी महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ३९ प्रमाणे नियमित केल्या जाव्यात .
- (७) उच्च, समकक्ष व कमी जबाबदारीच्या पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्ती असल्यास त्या पदाच्या वेतनश्रेणीत वेतननिश्चिती करताना जर त्या टप्प्यात ताबोडतोव दक्षता रोध येत असेल तर, असा दक्षता रोध जमेस न धरता वेतननिश्चिती करण्यात यावी . मात्र, एकदा वेतननिश्चिती झाल्यावर त्या पुढील टप्प्यात दक्षता रोध आल्यास त्या पदावर (२ वर्षांचा परिवीक्षाधीन कालावधी असल्यास तो धरून) किमान ३ वर्षे सेवा केली असणे आवश्यक राहिल .
- (८) पूर्वीची सेवा व नवीन नियुक्तीमध्ये २४ तासांपेक्षा अधिक खंड असल्यास महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम १४ च्या तरतुदीनुसार वेतन निश्चिती करण्यात यावी . वरील तरतुदी विचारात घेऊन शासन असेही आदेश देत आहे की, सेवेत असणा-या कर्मचा-यांची नामनिर्देशनाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग / निवड मंडळातर्फे नियुक्ती झाल्यास , जरी त्या कर्मचा-याची वेतननिश्चिती लोकसेवा आयोगाच्या /तत्सम निवड मंडळाच्या यादीतील गुणानुक्रमे ज्येष्ठ असणा-या कर्मचा-यांच्या वेतनापेक्षा , नवीन वेतनश्रेणीच्या निम्नतम टप्प्यापेक्षा वरच्या टप्प्यावर झाली असली तरी, त्यानुसार वेतननिश्चिती मागण्याचा अधिकार नामनिर्देशनाने प्रथमच शासन सेवेत त्या पदावर नियुक्त होणा-या ज्येष्ठ अधिका-यास असणार नाही .

३ . महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत/निवड मंडळामार्फत नामनिर्देशनाने दुस-या पदावर नियुक्त झाल्यास त्यांची वेतननिश्चिती करण्यास मंत्रालयाच्या प्रशासनिक विभागास पूर्ण अधिकार असतील .

४ . हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . मात्र महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत वा तत्सम निवड मंडळामार्फत नामनिर्देशनाने दुस-या पदावर नियुक्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांची वेतननिश्चिती हे आदेश निर्गमित होण्यापर्यन्तची सर्व प्रलंबित प्रकरणे पूर्ण विचार करून योग्य त्या समर्थनासह प्रशासनिक विभागांनी, वित्त विभागाची सहमती घेऊन निकाली काढावीत .

५ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या संबंधित नियमामध्ये यथावकाश आवश्यक त्या सुधारणा करण्यात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कांता वाघमारे,
शासनाचे उप सचिव,
वित्त विभाग .

वनवनवनवन

विवाग .

विषय :- दोन किंवा अधिक पदांवर नियुक्त यांच्या कालावधीतील अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. वेतन १४९१/प्र.क्र.१२८/९१/सेवा ३ दिनांक २९ मार्च ,१९९४ .

- वाचा: १) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वेतन १२७५/२५३८/एस १ दि. १३ ऑगस्ट, १९७५ .
२) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वेतन १२७७/प्र.क्र.९९२/सेवा ३ दि. १६.११.१९७८ .
३) वित्त विभाग निर्णय क्र.डीवीवी १०८८/प्र.क्र.१३८८/अर्थसंकल्प १९ दि.१५.०२.१९८९
४) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेतन १२८३/सीआर १७९/सेवा-७ दिनांक २ जानेवारी १९८५ .
५) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेतन १३९०/प्र.क्र.२/९०/सेवा ८ दिनांक १० मे १९९० .

प्रस्तावना:-महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ अन्वये पद रिक्त झाल्यापासून सहा महिन्यापर्यन्त विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख, यांना व एक वर्षापर्यन्त प्रशासकीय विभाग यांना वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार आहेत . एक वर्षानंतर अतिरिक्त कार्यभार चालू ठेवावयाचा असल्यास वरील आदेशानुसार सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग याची पूर्वानुमती घेणे आवश्यक होते . तथापि, ही कार्यपद्धती अनुसरली जात नाही असे शासनाचे निदर्शनास आले आहे .

निर्णय :

२ . शासनाने या बाबींचा सखोलपणे अभ्यास करून पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

(एक) शासन निर्णय क्र. पीएवाय १२८३/सीआर १९१/सेवा ७ दिनांक २ जानेवारी १९८५ व शासन निर्णय वेतन १३९०/प्र.क्र.२/९०/सेवा ८ दिनांक १० मे, १९९० मधील (ड) उपखंडात नमूद केल्याप्रमाणे ,पद प्रथम रिक्त झालेल्या दिनांकापासून एक वर्षापर्यन्त अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्यास विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुख सक्षम राहतील .

(दोन) पद प्रथम रिक्त झालेल्या दिनांकापासून दोन वर्षापर्यन्त अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्यास प्रशासकीय विभाग सक्षम राहिल .

(तीन) दोन किंवा अधिक शासकीय कर्मचा-यांमधे कामाचे वाटप करणे शक्य असेल त्यावेळी कोणतेही विशेष वेतन किंवा अतिरिक्त वेतन मंजूर करू नये .

(चार) दोन वर्षांपुढे अतिरिक्त कार्यभार सुरू ठेवावयाचा असेल अशा प्रकरणी दोन वर्षांचा कालावधी संपण्यापूर्वी पुढील प्रकारची अपवादात्मक प्रकरणे सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांच्याकडे पुर्वानुमतीसाठी पाठविण्यात यावीत .

(अ) ज्या प्रकरणी वैध प्रशासकीय कारणास्तव अतिरिक्त कार्यभार दोन वर्षांपुढे चालू ठेवणे आवश्यक असल्याचे प्रशासकीय विभागाने ठोस समर्थन केले आहे .

(ब) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग अथवा तत्सम निवड मंडळामार्फत रिक्त पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्ती व्हावयाची आहे आणि मंत्रालयीन विभागाने (र) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडे किंवा तत्सम निवड मंडळाकडे पद रिक्त होण्यापूर्वी सहा महिने आधीच मागणीपत्र पाठविले आहे . (व) रिक्त पदाचे कामाचे वाटप करणे शक्य नाही आणि (ल) योग्य अर्हतेच्या व्यक्ती रिक्त पदावर तात्पुरत्या पदोन्नतीसाठी उपलब्ध नाहीत, असे प्रशासकीय विभागाने प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल .

(क) न्यायालयीन प्रकरणामुळे पद भरणे शक्य नाही .

वर नमूद केलेल्या कारणाव्यतिरिक्तची प्रकरणे सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभागाकडे पुर्वानुमतीसाठी पाठवू नयेत .

३ . दोन वर्षांचा कालावधी पूर्ण होण्यापूर्वी जर सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांची पूर्वानुमती घेतली नाही अशी रिक्त पदे आपोआप व्यपगत होतील . कार्योत्तर मंजूरसाठीचे प्रस्ताव विचारात घेता येणार

नाहीत. दोन वर्षांपुढे अतिरिक्त कार्यभार सुरु ठेवून विशेष वेतन मंजूर केले आहे असे आढळल्यास संबंधित अधिका-यांवर जबाबदारी निश्चित करून आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल. नवीन निर्माण झालेली पदे त्या दिनाकापासून जास्तीत जास्त २ वर्षे पर्यन्त अतिरिक्त कार्यभार देण्यासाठी ठेवण्यात येईल व त्यानंतर ते पद आपोआप व्यपगत होईल.

४. यापूर्वी प्रलंबित असणारी प्रकरणे सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभाग यांच्या सहमतीने निकाली काढावीत.

५. प्रस्तुत आदेश १ मार्च, १९९४ पासून अंमलात येतील.

६. महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ व त्यामधील परिशिष्ट एक मधील अनुक्रमांक १४ मधील याबाबतच्या तरतूदी या शासन निर्णयाच्या तरतुदीपुरत्या सुधारण्यात आल्या आहेत असे मानण्यात यावे. या नियमात व परिशिष्टात यथावकाश सुधारणा करण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कांता वाघमारे
उप सचिव, वित्त विभाग .

कवककककककक

**विषय :- वेतनाच्या कमाल वेतनमानावर वेतनवाढ स्थगिती झालेल्या
शासकीय कर्मचा-याची स्थगितीनंतरची वेतननिश्चिती .**

वित्त विभाग, वेतन १०९०/प्र.क्र.२२/९४/सेवा ३, दिनांक १२ सप्टेंबर, १९९४ .

- (१) वित्त विभाग ,निर्णय क्र.वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दि. १४.१०.१९८८ .
- (२) वित्त विभाग ,परिपत्रक क्र.वेपुर १२८९/१३२/सेवा १० दि.१५.०९.१९८९ .
- (३) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.वेतन १०९०/प्र.क्र. ७८/सेवा ३ दि.३.१२.१९९० .

चौथ्या केंद्रीय वेतन आयोगाने जे केंद्रीय कर्मचारी त्याच्या वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत होतील परंतु ज्यांच्या वेतनश्रेणीच्या कमाल मर्यादा रु. ६७०० पेक्षा अधिक नाही अशा कर्मचा-यांना कमाल ३ वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करण्याची शिफारस केली. केंद्रीय वेतन आयोगाच्या सदर शिफारशीनुसार राज्य शासनानेही सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या परंतु ज्यांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु. ६७०० पेक्षा अधिक नाही अशा कर्मचा-यांना कमाल वेतनावर दर दोन वर्ष पूर्ण केल्यानंतर एक अशा कमाल तीन वेतनोत्तर वेतनवाढी मंजूर करण्याचे आदेश शासन निर्णय वित्त विभाग, दिनांक १४ ऑक्टोबर १९८८ अन्वये निर्गमित केले . त्यातील परि.२ नुसार कुंठीत वेतनवाढी वैयक्तिक वेतन समजण्यात येते व परि.३ नुसार सदर वैयक्तिक वेतन नेहमीच्या नियमावली अनुज्ञेय असलेल्या सर्व प्रयोजनासाठी जसे कामावर असताना/बदली झाल्यानंतर प्रवासाचा रेल्वेचा वर्ग ठरविण्यासाठी विचारात घेतले जात होते. परंतु वरच्या पदावर पदोन्नती झाल्यानंतर करावयाच्या वेतननिश्चितीसाठी विचारात घेतले जात नव्हते. आता केंद्र शासनाने आपल्या दिनांक ३१ मार्च १९९४ च्या आदेशान्वये पदोन्नतीच्या पदाच्या वेतननिश्चितीसाठी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पासून अशा कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेण्याचा निर्णय घेतला आहे .

२. केंद्र शासनाच्या उपरोक्त आदेशास अनुलक्षून राज्य शासकीय कर्मचा-यांनाही कुंठीत वेतनवाढीचा लाभ पदोन्नतीच्या पदावरील वेतननिश्चितीसाठी देण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असा आदेश देत आहे की, जे राज्य शासकीय कर्मचारी कुंठीत वेतनवाढी मिळून वरच्या पदावर पदोन्नत झालेले आहेत/होतील त्यांच्या पदोन्नतीच्या पदाची वेतनपुनर्निश्चिती कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन करण्यात

यावी . तथापि, ह्या आदेशाची अंमलबजावणी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पासून करण्यात येईल . जे राज्य शासकीय कर्मचारी/अधिकारी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पूर्वी कुंठीत वेतनवाढी मिळाल्यानंतर पदोन्नत झालेले आहेत त्यांनी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पासून कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन पदोन्नतीच्या पदाची वेतननिश्चिती करावी असा विकल्प देणे आवश्यक राहिल . तसेच जे कर्मचारी /अधिकारी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ किंवा त्यानंतर आणि हा आदेश निर्गमित होण्याच्या दिनांकापर्यन्त कुंठीत वेतनवाढी मिळून पदोन्नत झालेले आहेत त्यांनीही वरीलप्रमाणे विकल्प देणे आवश्यक राहिल . या शासन निर्णयाला विकल्पाचा नमुना जोडला आहे . सदर कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी हे आदेश निर्गमित होण्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत आपला विकल्प द्यावा .

३ . सर्व कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुख /प्रशासकीय विभाग प्रमुख याना विनंती करण्यात येत आहे की, त्यांनी ह्या आदेशामधील वेतननिश्चितीच्या तरतुदी आपल्या अधिकार क्षेत्रातील ज्यांना विकल्प देणे आवश्यक आहे अशा कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या नजरेस ताबोडतोव आणाव्यात व संबंधितांकडून विहित मुदतीत विकल्प प्राप्त झाल्यावर त्यांची सुधारित वेतननिश्चिती तात्काळ अंमलात आणावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

शा . नि . वि . वि . क्र . आरपीएस १०९०/प्र . क्र . २२/९४ /सेवा- ३
दि . १२ . ०९ . १९९४ चे जोडेपत्र .

विकल्पाचा नमुना

(अ) मी श्री . /श्रीमती/कुमारी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पूर्वी दिनांक रोजीच्या अनुज्ञेय झालेली/झालेल्या कुंठीत वेतनवाढी मिळाल्यानंतर पदोन्नत झालेला/झालेली असल्यामुळे कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन माझ्या पदोन्नतीच्या पदाची वेतन पुनर्निश्चिती दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ पासून करण्यात यावी .

(ब) मी श्री/श्रीमती/कुमारी दिनांक ३० सप्टेंबर १९९३ रोजी/त्यानंतर दिनांक रोजी अनुज्ञेय झालेल्या कुंठीत वेतनवाढी मिळाल्यानंतर पदोन्नत झालेला/झालेली असल्यामुळे कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन त्या दिनांकापासून माझी वेतन पुनर्निश्चिती करण्यात यावी .

दिनांक: सही
नाव
पदनाम
ठिकाण :- कार्यालयाचे नाव

कककककककक

विषय :- विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या वेतन, महागाई भत्ता,
इतर पुरक भत्ते तसेच वेतनवाढी व आगावू वेतनवाढी
इत्यादीच्या वित्तलब्धीवर व्याज प्रदान करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेपूर ३०९४/प्र . क्र . ९३/सेवा १० दिनांक २२ नोव्हेंबर, १९९४ .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, शासकीय कर्मचा-यांच्या (स्वतः आहरण व संवितरण अधिकारी असल्यास त्यांच्या स्वतःच्या मागणीसहीत) त्याचे वेतन पुनर्रचनेनंतर किंवा पदोन्नतीमुळे किंवा मानीव दिनांकांमुळे होणारी वेतन निश्चिती, तसेच वेतनवाढी, आगावू वेतनवाढी व महागाई भत्ता इत्यादी बाबतच्या रकमा संबंधित आदेशातील तरतूदीच्या अनुषंगाने जरी तात्काळ अदा करण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या असल्या तरी काही प्रकरणांमध्ये संबंधित शासकीय कर्मचा-यांना सदर रकमा वाजवी कालावधीमध्ये अदा करण्यास अनावश्यक विलंब होतो व संबंधित शासकीय कर्मचा-यांना न्याय रकमा वाजवी कालावधीमध्ये प्राप्त न झाल्यामुळे अकारण त्रास सहन करावा लागतो . या प्रकरणांचा सांगोपांग विचार करून शासन आता असा आदेश देत आहे की, शासकीय कर्मचा-यांचा दोष नसताना त्यांच्या वेतननिश्चिती, वेतनवाढी व आगावू वेतनवाढी तसेच महागाई भत्ता वाढी इत्यादी संबंधीच्या रकमा त्यांना वाजवी कालावधीमध्ये अदा करण्यास विलंब झाला असल्यास व्याजाचे प्रदान करण्याबाबतचे अधिकार प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात येत आहेत . संबंधित प्रशासकीय विभागाने खालील मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारे व्याजाचा दर, कालावधी इत्यादी बाबी विनियमित कराव्यात .

१) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियमानुसार वेतननिश्चिती,
(अ) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियमांच्या अनुषंगाने वेतन थकवाकी अदा करण्यासंबंधात आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकापूर्वी ज्याच्या सेवा समाप्त झाल्या असतील अशा कर्मचा-यांना त्यांच्या न्याय रकमा (वेतन थकवाकी)शासनाचे वेतन थकवाकी अदा करण्यासंबंधीचे आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतर अदा करण्यात आले असल्यास सदर आदेशांच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीसाठी व सदर रक्कम अदा करण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या आधीच्या महिन्यापर्यन्त (व्याज देय होईल) व्याज अदा करण्यात यावे .

(ब) महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियमांच्या अनुषंगाने वेतन थकवाकी अदा करण्यासंबंधातील आदेश निर्गमित केल्याच्या दिनांकांनंतर ज्यांच्या सेवा समाप्त झाल्या असतील त्यांच्याबाबतीत त्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीनंतर न्याय रक्कम अदा करण्यात आली असल्यास त्यांच्या सेवा समाप्त होतील त्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीकरिता व सदर रक्कम अदा करण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या आधीच्या महिन्यापर्यन्त व्याज अदा करण्यात यावे .

परंतु असे की, जेथे शासनाने वेतन पुनर्रचनेमुळे येणारी वेतनाची थकवाकी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये जमा करण्याबाबतचे आदेश दिले आहेत अशी थकवाकी रक्कम प्रत्यक्षात भविष्य निर्वाह निधी खाल्यात जमा करण्यात आली नाही तेथे अशा वेतनाच्या थकवाकीवर सदर थकवाकी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये योग्यवेळी जमा करण्यात आली असती तर सदर कर्मचा-यास भविष्य निर्वाह नियमानुसार जे व्याज मिळाले असते त्या दराप्रमाणे व्याज अनुज्ञेय राहिल .सदर व्याज भविष्य निर्वाह निधी खाल्यात जमा केलेल्या रकमेवर ज्या दिनांकापासून व्याज अनुज्ञेय करण्यास आले असेल त्या दिनांकापासून परिगणित करण्यात यावे .

२) पदोन्नती, मानीव दिनांक किंवा वेतन पुनर्रचनेनंतर वेतनश्रेणी पुनसुधारणा इत्यादीमुळे होणारी वेतननिश्चिती .
पदोन्नती किंवा वेतन पुनर्रचनेनंतर वेतनश्रेणीची पुनसुधारणांच्या संबंधीचे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून किंवा मानीव दिनांक देण्यास शासनाने मान्यता दिल्यासंबंधीचे आदेश, सूचना निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतर त्यासंबंधी थकवाकी अदा करण्यात आली असल्यास संबंधित आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीकरिता व सदर रक्कम अदा करण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या आधीच्या महिन्यापर्यन्त व्याज अदा करण्यात यावे .

३) वेतनवाढी, आगावू वेतनवाढ व महागाई भत्ता वाढ, प्रवास भत्ता इत्यादीमुळे मिळणा-या रकमा .
वरील बाबीबाबतचे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतर थकवाकी अदा करण्यात आली असल्यास संबंधित आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीकरिता व्याज प्रदान करण्यात यावे . (प्रवास भत्ता देयकाबाबत संबंधित शासकीय कर्मचा-याने आपले प्रवास भत्त्याचे देयक सादर केल्यापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीनंतर त्याबाबतची रक्कम अदा करण्यात आली असल्यास, देयक सादर करण्याच्या

दिनांकापासून सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीकरिता व्याज प्रदान करण्यात यावे . व सदर रक्कम अदा करण्यात आली असेल त्या महिन्याच्या आधीच्या महिन्यापर्यन्त व्याज अदा करण्यात यावे .

परंतु असे की, खालील प्रकरणांमध्ये विलंबाने प्रदान केलेल्या थकवाकीवर संबंधित कालावधीकरिता व्याज अनुज्ञेय असणार नाही .

- १) शासकीय कर्मचा-यांच्या (ज्यांच्या स्वतःच्या मागण्यासहित)त्यांचे वेतन व भत्ते यांची थकवाकी किंवा वेतनवाढी १ वर्षापासून अधिक परंतु मुदतीसंबंधीच्या कायद्याच्या तरतुदीनुसार मुदतवाह्य नव्हे अशा कालावधीसाठी अस्थगित ठेवण्यास परवानगी देण्यात आलेली असेल त्या कालावधीकरिता .
 - २) शासकीय कर्मचारी जाणून बुजून आपले वेतन न काढता त्याबाबत चालढकल करित आहे .
 - २ . वेतनपुनर्रचना, पदोन्नती, मानीव दिनांक इत्यादीमुळे करण्यात येणारी वेतननिश्चिती तसेच आगावू वेतनवाढ व पूरक भत्त्याच्या थकवाकीच्या न्याय रक्कमा, शासकीय कर्मचा-यांच्या दोष नसताना केवळ प्रशासनिक कारणांमुळे/ चुकीमुळे प्रदानात विलंब झाला असेल तरच विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या रकमेवर व्याज देण्याकरिता वरील कार्यपद्धती लागू राहिल व त्यानुसार प्रशासकीय विभागाने प्रत्येक प्रकरण स्वतंत्ररित्या तपासून प्रशासकीय विभागाच्या सचिवांच्या मान्यतेने व्याज देण्यासंबंधात आवश्यक कार्यवाही करावी .
 - ३ . शासन पुढे असेही आदेश देत आहे की, प्रदानातील विलंबावर देण्यात येणारे व्याज हे भारतीय रिझर्व्ह बँकेने वेळोवेळी, बँकांमधील विहित कालावधीकरिताच्या ठेवीकरिता निश्चित केलेल्या व्याज दरानुसार अदा करण्यात यावे .
 - ४ . शासन पुढे असेही आदेश देत आहे की, प्रदानातील विलंब ही बाब नियमांच्या विरुद्ध आहे किंवा ती गैरसोयीची आणि आक्षेपार्ह आहे . सबब प्रशासकीय विभागाने विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या रकमांवरील व्याज मंजूर करतांना सदर रकमांचे प्रदान विलंबाने करण्यात प्राथमिक चौकशीत सकृतदर्शनी जबाबदार असणा-या कर्मचा-यां/अधिका-यांविरुद्ध शिस्तभंग विषयक कार्यवाही पूर्ण करण्यात येत असल्यासंबंधी व जेथे अशा चौकशीअंती कोणताही कर्मचारी /अधिकारी दोषी आढळला नसल्यास तेथे प्रशासकीय विभागाच्या सचिवाचे प्रमाणपत्र संबंधित आदेशास जोडणे आवश्यक आहे .
 - ५ . शासन आणखी पुढे असे आदेश देत आहे की, ह्या आदेशान्वये विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या वित्तलब्धीवर व्याज मंजूर करण्याचे प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेले अधिकार कोणत्याही परिस्थितीत त्यांच्या अधिपत्याखालील अधिका-यास पुनःप्रदान करता येणार नाहीत .
 - ६ . हे आदेश ते निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . हे आदेश निर्गमित होण्यापूर्वी अंतिमतः निकालात काढण्यात आलेली प्रकरणे मात्र पुन्हा उघडण्यात येऊ नयेत .
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि. लागवणकर,
उप सचिव, वित्त विभाग .

ववववववववववव

**विषय :- गट “ क ” व “ ड ” (वर्ग ३ व ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या
संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुंठीतता घालविण्यासंबंधी योजना .**

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . एसआरव्ही १०९५ / प्र . क्र . १ / ९५ / बारा दि . ८ जून, १९९५ .

शासन सेवेत गट “ क ” व “ ड ” संवर्गात काही ठिकाणी पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नाहीत, तर काही ठिकाणी अशा संधी उपलब्ध असल्या तरी पदोन्नती मिळण्यास प्रदीर्घ कालावधी लागतो . त्यामुळे केंद्र कर्मचारी

संघटनेतर्फे कालबद्ध पदोन्नतीची योजना राबवावी अशी मागणी सातत्याने करण्यात येत होती . केंद्र शासनाने यासंबंधी निर्गमित केलेले कार्यालयीन ज्ञापन क्रमांक १०(१) ई ३/८८ दिनांक १३ सप्टेंबर १९९१ व तदनंतर वेळोवेळी केलेल्या सुधारणा व अन्य काही राज्य शासनांनी अंमलात आणलेली अशाच प्रकारची योजना कर्मचारीवृंदाचे हित लक्षात घेऊन राज्य शासकीय कर्मचा-यांसाठी देखील अंमलात आणण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक २२ सप्टेंबर १९९४ रोजी घेतला आहे .

२ . या पदोन्नतीची तपशिलवार योजना खालीलप्रमाणे आहे .

गट “ क ” व “ ड ” (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील पदधारकांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर त्यांच्या पदोन्नती साखळीतील वरच्या पदावरील वेतनश्रेणी देण्यात येईल . ज्या कर्मचा-यांना पदोन्नती साखळीतील पदावर पदोन्नतीसाठी पद अस्तित्वात नाही अशा कर्मचा-यांना या निर्णया सोबतच्या परिशिष्टामध्ये दर्शविण्यात आल्यानुसार वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यात येईल . या योजनेची इतर प्रमुख वैशिष्ट्ये व अंमलबजावणीची कार्यपध्दती खालीलप्रमाणे आहे .

- (अ) ही योजना १ आक्टोबर, १९९४ पासून अंमलात येईल .
- (ब) योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळविण्यासाठी पदोन्नतीसाठी विहित कार्यपध्दती, ज्येष्ठता, पात्रता, अर्हता परीक्षा, विभागीय परीक्षा या बाबींची पूर्तता करणे आवश्यक आहे .
- (क) सरळ सेवेने प्रविष्ट झालेल्या अथवा पदोन्नतीने नियुक्त झालेल्या कर्मचा-यांच्याबाबतीत एकवेळ या योजनेअंतर्गत १२ वर्षांनंतरच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय असेल .
- (ड) ज्या कर्मचा-यांना यापूर्वी दोन पेक्षा जास्त पदोन्नती मिळाल्या आहेत अशा कर्मचा-यांना या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळणार नाही .
- (ई) गट “ ड ” मधील कर्मचा-यांना या योजनेअंतर्गत गट “ क ” मधील वेतनश्रेणी म्हणजे रु . ९५०-१४०० दिली तरी त्यांचे सेवानिवृत्तीचे वय ६० हेच असेल . मात्र गट “ क ” मधील अन्य वरिष्ठ पदांवर त्यांना पदोन्नती मिळाल्यास त्यांचे सेवानिवृत्तीचे वय ५८ वर्षे राहिल . गट “ क ” मधील पदधारकांना गट “ ब ” मधील राजपत्रित पदावर पदोन्नती देण्यासाठी या योजनेअंतर्गत विचार केला जाणार नाही .
- (म) या पदोन्नतीमुळे जबाबदारी आणि कर्तव्ये यात वाढ होत नसली तरी नियमित पदोन्नतीप्रमाणे वेतन निश्चितीत लाभ देण्यात येईल . मात्र वेतननिश्चितीत मिळालेला हा लाभ त्याच वेतनश्रेणीत कार्यात्मक (Functional) पदोन्नती मिळाल्यावर पुन्हा देय होणार नाही .
- (न) जर कर्मचा-यास विशेष वेतन मिळत असेल तर या योजनेखालील पदोन्नतीनंतर कर्मचा-यास मूळ वेतनश्रेणीतील विशेष वेतन अनुज्ञेय राहणार नाही .
- (य) या योजनेअंतर्गत पदोन्नती मिळाली तरी कर्मचा-याचे नाव कनिष्ठ (मूळ) संवर्गाच्या ज्येष्ठता सूचीत राहिल आणि सेवा प्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार उपलब्ध रिक्ततेत योग्यवेळी नियमित पदोन्नतीसाठी (Functional Promotion) त्याचा विचार करण्यात येईल . नियमित पदोन्नतीस अपात्र ठरलेल्या कर्मचा-यास या योजनेचा लाभ मिळणार नाही . त्याचप्रमाणे नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या कर्मचा-यास देखील या पदोन्नतीचा लाभ मिळू शकणार नाही . या आधीच त्यांना (In-Site) पदोन्नती दिली असल्यास मूळच्या पदावर पदावनत करण्यात येईल . तशा आशयाचे बंधपत्र कर्मचा-यांना लिहून द्यावे लागेल . मात्र देण्यात आलेल्या आर्थिक लाभांची वसूली केली जाणार नाही .

हे आदेश जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या बाबतीत देखील जसेच्या तसे लागू करण्यात यावेत .

विषय .

हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक पीएसएफ १९५४ दिनांक २७ मार्च १९९५ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(टीप: या संदर्भातील पुढील दि.२२.११.२००० चे आदेश पहावेत .)

के . सी . श्रीवास्तव,
प्रधान सचिव (सेवा)

शासन निर्णय क्रमांक एसआरव्ही १०९५/प्र.क्र.१/९५/बारा दि. ८ जून १९९५ सोबतचे परिशिष्ट .

अनु.क्र.	विद्यमान वेतनश्रेणी	पदोन्नतीची वेतनश्रेणी .
१ .	७५० - १२ - ८७० - द.रो. १४ - ९४०	७७५- १२- ९५५- द.रो. १५- १०३०-२०- ११५०
२ .	७७५- १२- ९५५- द.रो. १५- १०३०-२०- ११५० .	९५०-२०-११५० द.रो. -२५ -१४०० .
३ .	८२५-१५-९०० द.रो. -२०- १२०० .	९५०-२०-११५० द.रो. -२५ -१५०० .
४ .	९५०-२०-११५० द.रो. -२५ -१४०० .	१२००- ३०- १४४०-द.रो. ३०- १८०० .
५ .	९५०-२०-११५० द.रो. -२५ -१५०० .	१२००- ३०- १५६०- द.रो. ४० -२०४० .
६ .	९७५- २५-११५०-द.रो. ३०-१५४० .	१२००- ३०- १५६०- द.रो. ४० -२०४० .
७ .	९७५- २५-११५०-द.रो. ३०-१६६० .	१३२०- ३०- १५६०- द.रो. ४० -२०४० .
८ .	१२००- ३०- १४४०-द.रो. ३०- १८०० .	१३५०- ३०-१४४०-४०-१८००- द.रो. ५०-२२०० .
९ .	१२००- ३०- १५६०- द.रो. ४० -२०४० .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .
१० .	१३२०- ३०- १५६०- द.रो. ४० -२०४० .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .
११ .	१३५०- ३०-१४४०-४०-१८००- द.रो. -५०-२२०० .	१६००-५०-२३००-द.रो. -६०-२६६० .
१२ .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .	१६४०- ६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .
१३ .	१४००-४०-१६००-द.रो. -५०-२३०० -द.रो. -६०-२६०० .	१६४०- ६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .
१४ .	१६००-५०-२३००-द.रो. -६०-२६६० .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५-३२०० .
१५ .	१६४०- ६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५-३२००- -१०० - ३५०० .
१६ .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५- ३२०० .	२००० - ६०- २३००- द.रो. -७५-३२०० - १०० - ३५०० .

ववववववववववव

विषय :- गट “क” व गट “ ड ” (पूर्वीचे वर्ग ३ व वर्ग ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधीची योजना . . मुद्यांचे स्पष्टीकरण . . .

सा.प्र.वि. परिपत्रक क्र.एसआरव्ही १०९५/प्र.क्र.३३/९५/बारा दिनांक ०१ नोव्हेंबर, १९९५ .

संदर्भ:- सा.प्र.वि. निर्णय क्र.एसआरव्ही १०९५/प्र.क्र.१/९५/बारा दि.८ जून १९९५ .

शासन निर्णय :- शासन सेवेत गट -क व गट -ड संवर्गात पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नाहीत किंवा उपलब्ध असल्या तरी पदोन्नती मिळण्यास प्रदिर्घ कालावधी लागतो . अशा कर्मचा-यांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देण्याबाबतचे आदेश संदर्भाधीन दिनांक ८ जून, १९९५ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे निर्गमित करण्यात आले आहेत . वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याबाबत अवलंबावयाची कार्यपध्दत, अटी व शर्ती देखील सदर शासन निर्णयात नमूद करण्यात आल्या आहेत .

२ . १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देण्याबाबतच्या योजनेची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करतांना तसेच त्या अनुषंगाने विभागांना येणा-या अडचणीबाबत काही शंका उपस्थित करण्यात आलेल्या होत्या . त्यातील सामाईक स्वरूपाच्या मुद्द्यांवर स्पष्टीकरणात्मक आदेश निर्गमित करण्याचे विचाराधीन आहे . या विभागाच्या निदर्शनास आलेले सामाईक मुद्दे व त्यावरील स्पष्टीकरणात्मक सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्टात देण्यात आलेले आहे .

३ . सर्व विभागांनी आणि सदर योजना राबविण्या-या अधिका-यांनी त्यांचेकडील कर्मचा-यांची प्रकरणे निकालात काढताना सदर स्पष्टीकरणात्मक सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

य . मा . जोशी,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

(टीप : दि . २० . ३ . ९७, दि . २० . ७ . २००१ चे शासन निर्णयही पहावेत .)

शासन परिपत्रक क्र . एसआरव्ही १०९५ / प्र . क्र . ३३ / ९५ / बारा दि . १ नोव्हेंबर, १९९५ चे परिशिष्ट .

अ . क्र .	उपस्थित मुद्दा	स्पष्टीकरण
१ .	शासनाच्या सेवेत असणा-या किंवा भविष्यात येणा-या माजी सैनिकांची संरक्षण दलातील सेवा कुठितता घालविण्याच्या योजनेसाठी ग्राह्य धरता येईल काय ?	नाही . दि . ८ . ६ . ९५ च्या शासन निर्णयातील परि . २ (क) मध्ये उल्लेख केलेली १२ वर्षांच्या सेवेची गणना करण्यासाठी राज्य शासनाकडील पदांवरील नियमित सेवाच गृहीत धरावयाची असल्याने संरक्षण दलातील वा अन्य सेवा या प्रयोजनासाठी ग्राह्य धरता येणार नाहीत .
२ .	रुपांतरीत अस्थायी आस्थापनेवरील कर्मचारी प्रथम रोजंदारीवर सरळ सेवेने नियुक्त झालेले असतात . यास्तव अशा रुपांतरीत आस्थापनेवरील कर्मचा-यांची १२ वर्षांची सेवा प्रथम नियुक्तीच्या दिनांकापासून गणण्यात यावी किंवा कसे ?	दि . ८ . ६ . ९५ च्या शासन निर्णयात स्पष्ट केल्यानुसार पदधारकांची पदावरील १२ वर्षांची नियमित सेवा हाणे आवश्यक आहे . रोजंदारीवरील सेवा ही नियमित सेवा नसल्याने रोजंदारीवरील नियुक्तीच्या / प्रथम नियुक्तीच्या दिनांकापासून १२ वर्षांचा कालावधी गणणे अभिप्रेत नाही .
३ .	वरिष्ठ वेतनश्रेणी देतेवेळी कर्मचा-यांची नियमित सेवा १२ वर्षे पूर्ण होईल त्या दिनांकापासून वरिष्ठ वेतनश्रेणी द्यावी किंवा परिपत्रकात दर्शविल्याप्रमाणे १ . १० . ९४ रोजी द्यावी .	सदर योजना दि . १ . १० . १९९४ पासून अंमलात आली असल्याने १२ वर्षांची (एकाच पदावरील) नियमित सेवा झालेल्यांना दि . १ . १० . ९४ किंवा त्यानंतर १२ वर्षांची सेवा झाल्यास जो दिनांक असेल त्या दिनांकास वरिष्ठ श्रेणी देणे अभिप्रेत आहे . कोणत्याही परिस्थितीत या योजनेखालील वरिष्ठ वेतनश्रेणी दि . १ . १० . ९४ पूर्वीच्या दिनांकापासून देता येणार नाही .
४ .	१२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणी देतेवेळी (शासन निर्णयातील परि . २ (व) प्रमाणे पूर्तता झाल्यावर) वेतननिश्चिती करतांना नियमित पदोन्नतीप्रमाणे वेतनवाढ देऊन वेतननिश्चिती करावी किंवा कसे ?	होय . वरिष्ठ वेतनश्रेणीत वेतननिश्चिती करताना ती नियमित पदोन्नतीनंतरच्या वेतननिश्चिती प्रमाणे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन)नियम ११ (१) (ए) अनुसार करावयाची आहे . तथापि वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील अशा वेतननिश्चितीनंतर नियमित पदोन्नतीचे वेळी वेतननिश्चितीचा याच नियमांतर्गत पुन्हा फायदा देय होणार नाही .

५ .	शासन निर्णय दि . ८ .६ .९५ अन्वये गट- क व गट -ड मधील पदधारकांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर त्यांच्या पदोन्नती सांग्रहीतील वरच्या पदाची वेतनश्रेणी देण्यात येईल असे नमूद केले आहे . तथापि परिशिष्टातील रु . १५०-१५०० वेतनश्रेणीला रु . १२००-२०४० ही वरिष्ठ वेतनश्रेणी दर्शविली आहे .	दि . ८ .६ .९५ च्या शासन निर्णयातील परि . २ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे ज्या पदास पदोन्नती सांग्रहीतील वरिष्ठ पद अस्तित्वात आहे तेथे त्या वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी सदर योजनेअंतर्गत द्यावयाची आहे . परिशिष्टातील वेतनश्रेणी अशा प्रकरणात विचारात घ्यावयाच्या नाहीत . ज्या पदांना पदोन्नती सांग्रहीत वरिष्ठपद अस्तित्वात नाही किंवा एकाकी Isolated पदे आहेत, केवळ अशा पदांचेबाबत परिशिष्टातील वेतनश्रेणी विचारात घ्यावयाची आहे .
६ .	कार्यालयात वेगवेगळ्या तारखांना वेगवेगळ्या कर्मचा-यांची १२ वर्षांची सेवा पूर्ण होईल अशा परिस्थितीत वेळोवेळी पदोन्नती साठीची पात्रता अजमावण्यासाठी कार्यपध्दती अवलंबिणे कार्यालयास शक्य होणार नाही . तरी वर्षातून एकदाच ह्या कार्यपध्दतीचा अवलंब करून पात्र कर्मचा-यांना वरिष्ठ वेतनश्रेणी देय असल्याचे दिनांक जाहीर करणे शक्य होईल किंवा कसे .	कमी संख्याबळाचे कार्यालय असल्यास कर्मचा-यांची १२ वर्षे नियमित सेवा होईल त्यावेळी वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याकरिता विहित कार्य पध्दती अवलंबून निर्णय घेण्यास अडचण येईल असे वाटत नाही . तथापि एकवाक्यता रहावी म्हणून दरवर्षी सप्टेंबर महिन्यात विभागीय पदोन्नती समितीच्या बैठका घेण्यात येतात . त्याच धर्तीवर सप्टेंबर महिन्यात एप्रिल ते पुढील मार्च पर्यंतच्या कालावधीत विहित नियमित १२ वर्षांची सेवा पूर्ण करण्या-यांच्या अलिकडील (latest) ५ वर्षांच्या गोपनीय अहवालांच्या आधारे वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याकरिता विचार करावा . मात्र प्रत्यक्षात वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ संबंधितांना त्या पदावरील १२ वर्षांची नियमित सेवा झाल्यानंतरच देण्यात यावा .
७ .	दि . १ .१० .९४ ते ८ .६ .९५ या कालावधीत जे कर्मचारी नियमित पदोन्नतीस पात्र असून ज्यांनी अशी पदोन्नती नाकारली अशा कर्मचा-यांना या योजनेचा लाभ मिळू शकेल काय ?	योजनेचा मूळ उद्देश पदोन्नतीस पात्र असूनही पदोन्नती मिळत नसणा-यांना वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याची असल्याने दि . १ .१० .९४ पूर्वी अथवा नंतर नियमित पदोन्नती नाकारणा-यास तसेच पदोन्नतीस अपात्र ठरलेल्या कर्मचा-यास या योजनेखाली वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ देणे अभिप्रेत नाही . या संदर्भात दि . ८ .६ .९५ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ मधील “ य ” मधील अट पुरेशी स्पष्ट आहे .
७ .	दि . १ .१० .९४ ते ८ .६ .९५ या कालावधीत जे कर्मचारी नियमित पदोन्नतीस पात्र असून ज्यांनी अशी पदोन्नती नाकारली अशा कर्मचा-यांना या योजनेचा लाभ मिळू शकेल काय ?	योजनेचा मूळ उद्देश पदोन्नतीस पात्र असूनही पदोन्नती मिळत नसणा-यांना वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याची असल्याने दि . १ .१० .९४ पूर्वी अथवा नंतर नियमित पदोन्नती नाकारणा-यास तसेच पदोन्नतीस अपात्र ठरलेल्या कर्मचा-यास या योजनेखाली वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ देणे अभिप्रेत नाही . या संदर्भात दि . ८ .६ .९५ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ मधील “ य ” मधील अट पुरेशी स्पष्ट आहे .
८ .	दि . १ .१० .९४ ते ८ .६ .९५ या कालावधीत जे कर्मचारी नियमित पदोन्नतीस अपात्र होते अशा कर्मचा-यांना या योजनेचा लाभ मिळू शकेल काय ?	एकदा नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या कर्मचा-यास त्यानंतर केवळ ज्येष्ठतेनुसार व पदोन्नतीच्या संबंधीच्या सर्वसाधारण तत्वाप्रमाणे पुढील कालावधीत केवळ नियमित पदोन्नतीसाठीच विचारात घेण्यात यावे . अशा कर्मचा-यांचा या योजनेखाली वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मिळण्यासाठी विचार करता येणार नाही .
९ .	ज्या कर्मचा-यांना पदोन्नती सांग्रहीतील पदावर पदोन्नतीसाठी पद अस्तित्वात नाही (उदा . दूरध्वनी चालक) अशा कर्मचा-यांना या योजनेअंतर्गत १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणी किती वेळा अनुज्ञेय राहिल ?	दि . ८ .६ .९५ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ “ क ” मध्ये स्पष्ट केल्यानुसार या योजनेअंतर्गत केवळ एक वेळ वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय असेल .
१० .	गट “ ड ” मधील कर्मचा-यांना पदोन्नती सांग्रहीतील विविध पदे उपलब्ध आहेत . उदा . (१) एस . एस . सी उत्तीर्ण झालेल्यांना गट “ क ” मधील पदावर पदोन्नती मिळू शकते . (२) आठवी इयत्ता उत्तीर्ण झालेल्यांना व्रणोपचारक/दप्तरबंद) त्यामुळे सदर योजनेखाली नेमकी कोणती वेतनश्रेणी मिळेल ?	“ ड ” वर्गातील कर्मचारी ज्या पदावर कार्यरत असेल त्या पदाच्या लागतच्या वरिष्ठ पदोन्नतीचे पदांची वेतनश्रेणी संबंधितांना देय होईल . एस . एस . सी . परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर “ क ” वर्गातील पदावर मिळणारी पदोन्नती या योजनेसाठी “ ड ” वर्गातील पदाच्या पदोन्नती सांग्रहीतील समजता येणार नाही . कारण ती विशिष्ट अर्हता धारण करण्यापुरती मर्यादित आहे .

११ .	कर्मचा-याने धारण केलेल्या पदाची श्रेणीवाढ होऊन त्याच कर्मचा-यास श्रेणीवाढ केलेल्या पदावर नियुक्त केले असल्यास १२ वर्षांच्या नियमित सेवाचा कालावधी केंव्हापासून मोजावा . तसेच वेतनश्रेणी तीच असून केवळ पदनाम बदलले असेल किंवा पद त्याच वेतनश्रेणीतील अन्य पदात रुपांतरीत/ समाविष्ट झाले असल्यास पदाधारकास वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा फायदा कसा देण्यात यावा ?	पूर्वी धारण केलेल्या मूळ पदाची श्रेणीवाढ झाल्यावर कर्मचा-यास श्रेणीवाढ पदावर नियुक्ती मिळाली असल्यास त्या श्रेणीवाढ झालेल्या पदावरील १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर दि . ८ . ६ . ९५ च्या शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्तीनुसार वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय होईल . वेतनश्रेणी तीच असून केवळ पदनाम बदलले असेल किंवा त्याच वेतनश्रेणीतील अन्य पदात रुपांतर/समाविष्ट केले असल्यास किंवा निव्वळ वेतनश्रेणीत सुधारणा झाली असल्यास मूळ पदावरील १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय होईल .
१२ .	मूळ वेतनश्रेणीत १२ वर्षांच्या सेवेनंतर किंवा त्यापूर्वी दक्षतारोध असल्यास दक्षतारोध पार करता वरिष्ठ वेतनश्रेणी देता येईल काय ?	मूळ वेतनश्रेणीत असलेला दक्षतारोध पार केल्याशिवाय वरिष्ठ वेतनश्रेणी देता येणार नाही .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- पदोन्नतीच्या वेळी वेतननिश्चिती करता विकल्प देणेबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . वेतन १०९५/सीआर-८३/९५/सेवा-३ दि . १९ डिसेंबर, १९९५ .

- पहा :-** १) वित्त विभाग, निर्णय क्र . पीएवाय १०८२/सीआर ११०० (एक)/एसईआर ३ दि . ६ . ११ . ८४ .
 २) वित्त विभाग, निर्णय क्र . पीएवाय १०८२/सीआर ११०० (दोन)/एसईआर ३ दि . ६ . ११ . ८४
 ३) वित्त विभाग निर्णय क्र . वेतन १०८५/सीआर ९०९/सेवा-३ दिनांक १५ . १० . १९८५ .
 ४) वित्त विभाग निर्णय क्र . वेपूर १२८९/४२/सेवा १० दि . २९ मे, १९८९ .
 ५) वित्त विभाग परिपत्रक क्र . वेपूर १२८९/९९/सेवा-१० दि . ६ जुलै १९८९ .

परिपत्रक

वरील क्र . (१) व (२) येथील वित्त विभागाच्या दिनांक ६ नोव्हेंबर १९८४ च्या शासन निर्णयांमधील तरतुदीअन्वये पदोन्नतीनंतर वेतनाची निश्चिती महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील ११ (१)(ए) खाली अथवा खालच्या पदावर वेतनवाढ देय झाल्यानंतर करून घेण्यासंबंधीचा विकल्प शासकीय कर्मचा-यांना देता येतो . या आदेशान्वये १ मे १९८१ किंवा त्यानंतर म्हणजे दिनांक ६ नोव्हेंबर १९८४ पर्यंत पदोन्नत झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांना जरूर तो विकल्प देण्यासाठी ३ महिन्यांचा कालावधी देण्यात आला होता . दिनांक ६ नोव्हेंबर १९८४ नंतर पदोन्नत होणा-या कर्मचा-यांना त्यांच्या पदोन्नतीच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या कालावधीच्या आत आता असा विकल्प द्यावयाचा आहे . शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक १५ ऑक्टोबर १९८५ च्या परिच्छेद ३ मध्ये कर्मचा-यांच्या पदोन्नतीचे आदेश काढताना त्या आदेशामध्येच संबंधित कर्मचा-याने वेतननिश्चिती संबंधीचा आपला विकल्प पदोन्नतीच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत द्यावा व अशा प्रकारचा विकल्प न दिल्यास, वेतननिश्चिती सरळ महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११(१)(ए) खाली केली जाईल असा आणखी एक परिच्छेद न चुकता अंतर्भूत करण्यात यावा असे निर्देश देण्यात आलेले आहेत .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, अद्यापही संबंधित कर्मचा-यांच्या पदोन्नतीच्या आदेशामध्ये वेतननिश्चिती करण्यासंबंधीचा विकल्प देण्यासंबंधीचा वर विहित केलेला परिच्छेद अंतर्भूत केला जात नाही . यास्तव सर्व प्रशासकीय विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखालील विभाग प्रमुख यांना या परिपत्रकाद्वारे पुनः सूचित करण्यात येते की, त्यांनी संबंधित कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या आदेशात वरीलप्रमाणे विकल्प देण्याविषयीचा परिच्छेद न चुकता अंतर्भूत करण्याची दक्षता घ्यावी . या आदेशाची अंमलबजावणी न झाल्यास व संबंधित कर्मचा-यांनी असा विकल्प उशिरा सादर करण्याबाबत मागणी केल्यास त्यास मंजूरी दिली जाणार नाही याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ल .पां .कालिवाग,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

वववववववववव

**विषय : बृहन्मुंबईतील पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना “ दैनिक भत्ता”
तसेच “ विशेष कर्तव्य भत्ता” मंजूर करण्याबाबत .**

गृह विभाग क्र .पीएस ०१८९/सीआर २१५ /पोल ५ अ दिनांक १५ जानेवारी, १९९६

- वाचा: १) पो .आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र .जा .क्र .र व का शाखा ६७३ दि . ७ .८ .९२ .
२) शासन निर्णय गृह विभाग क्र .पीए ०३९१/सीआर २७२/पोल ५ (अ) दि .४ .११ .९२ .

बृहन्मुंबई पोलीस अधिकारी/अंमलदार यांना दैनिक भत्ता/आहार भत्ता असे दोन्ही भत्ते एकाच वेळी सन १९९२ पर्यंत देण्यात येत होते . तथापि महालेखापाल १, महाराष्ट्र , मुंबई यांनी दैनिक भत्ता/आहार भत्ता यांचे स्वरूप सारखे असल्याने एकाच वेळेस हे दोन्ही भत्ते देय ठरत नाहीत असा आक्षेप घेतला .पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना दैनिक भत्ता/आहार भत्ता एकाच वेळेस अनुज्ञेय ठरविण्यासंबंधीचा निर्णय आता रद्द करणे शक्य नाही . त्यामुळे १० तासापेक्षा अधिक काळ कर्तव्यार्थ असणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना देण्यात येणा-या आहार भत्त्यास “ विशेष कर्तव्य भत्ता ” म्हणून संबोधण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे . त्यानुसार शासन निर्णय, गृह विभाग क्र . पीपीए १०८०/२६/पोल ५ बी दिनांक २५ मे १९८१ व तदनंतर या अनुषंगाने निर्गमित झालेल्या आदेशांमध्ये नमूद केलेल्या आहारभत्त्यास (Refreshment Allowance) “ विशेष कर्तव्य भत्ता ” (Special Duty Allowance) म्हणून संबोधण्यास शासन मंजूरी देत आहे . तसेच सदर आदेश वर नमूद केलेल्या आदेशाच्या तारखेपासून पूर्वलक्षी प्रभावाने अंमलात आले आहेत असे मानले जावे .

२ . सदर निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र .१०/९६ सेवा ५ दि .१० .१ .९६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

कु .क .सु .सय्यद,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वववववववववव

**विषय :- महाराष्ट्र पोलीस दलातील विविध संवर्गातील कर्मचारी/
अधिका-यांच्या वेतनश्रेणीत सुधारणा करण्याबाबत .**

गृह विभाग निर्णय क्र . पी .ए .ए . ०१९५/सीआर २२०/पोल ५ (अ) दि . २७ .०२ .१९९६ .

- पहा : १) गृह विभाग, निर्णय क्र .पीए ०१९५/सीआर २२०/पोल ५, दि .१४ .०८ .९५ .
२) गृह विभाग, निर्णय क्र .पीए ०३९५/पीआर ६५५/पोल ५ अ दिनांक २६ .१२ .९५ .
३) पो .म .सं ., म .रा .मुंबई यांचे पत्र क्र .पोमसं/१६/८८/सुवश्रे/९५ दि .३१ .१ .९६ .

शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.पीएए ०१९५/सीआर २२०/पोल ५अ, दिनांक १४.०८.१९९५ अन्वये राज्यातील पोलीस कर्मचारी/अधिका-यांना सुधारित वेतनश्रेणी दिनांक १.७.१९९५ पासून मंजूर करण्यात आली आहे. तथापि सुधारित वेतनश्रेणी मंजूर करतांना रु.७५/- सानुगृह अनुदान बंद केल्यामुळे काही पोलीस कर्मचा-यांना सुधारित वेतनश्रेणीचा लाभ होत नाही. तरी याबाबत शासनाने सांगोपांग विचार करून खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

१. शासन निर्णय क्र.पीएए ०१९५/सीआर २१०/पोल ५ (अ) दिनांक १४.०८.१९९५ अन्वये मंजूर करण्यात आलेल्या आदेशात अंशतः बदल करून पोलीस नाईक व पोलीस हवालदार या पदाच्या वेतनश्रेणीत खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत.

अ.क्र.	पदाचे नाव	सुधारित वेतनश्रेणी.
(१)	(२)	(३)
१.	पोलीस नाईक	रु. १२००-३०-१४४०- द.रो.-३०-१८००.
२.	पोलीस हवालदार	रु. १३२०-३०-१५६०-द.रो.-४०-२०४०.

२. पोलीस उप अधीक्षक/सहाय्यक पोलीस आयुक्त या पदाची सुधारित वेतनश्रेणी रु.२२०० - ७५-२८००- द.रो. १०० -३७०० या एवजी रु. २२०० -७५- २८०० - द.रो.१०० -४०००. अशी पुनर्सुधारित करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

३. शासनाने असाही निर्णय घेतला आहे की, शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीएए ०१९५/सीआर २२०/पोल-५ (अ) दिनांक १४.०४.१९९५ व ह्या आदेशान्वये सुधारित केलेल्या वेतनश्रेणीतील पोलीस नाईक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक ही पदे वगळून इतर पदाच्या पुनर्सुधारित वेतनश्रेणी दिनांक १.१.१९८६ पासून व पोलीस नाईक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक या पदाच्या पुनर्सुधारित वेतनश्रेणी दिनांक १.११.१९९२ पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करण्यात याव्यात.या वेतनश्रेणीचा लाभ पुढीलप्रमाणे देय होईल.

४ (अ) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.पीएए ०१९५/सीआर २२०/पोल ५ दिनांक १४.०८.१९९५ व या आदेशान्वये सुधारित केलेल्या वेतनश्रेणीतील पोलीस नाईक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक पदधारक वगळता इतर वेतनश्रेणीतील पदधारकांचे वेतन दिनांक १.१.१९८६ रोजी असुधारित वेतनश्रेणीतून पुनर्सुधारित वेतनश्रेणीत काल्पनिकरित्या निश्चित करण्यात यावे. तसेच दिनांक १.१.१९८६ नंतर सेवेत लागलेल्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत त्यांच्या नेमणूकीच्या तारखेला सुधारित वेतनश्रेणीतून पुनर्सुधारित वेतनश्रेणीत काल्पनिकरित्या वेतन निश्चित करण्यात यावे.

४(ब) पोलीस नाईक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक या पदधारकांचे वेतन सुधारित वेतनश्रेणीतून पुनर्सुधारित करण्यात आलेल्या वेतनश्रेणीत महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन)नियम १९८१ अन्वये दिनांक १.११.१९९२ रोजी काल्पनिकरित्या निश्चित करण्यात यावे.

५. शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीएए ०१९५/सीआर २२० /पोल ५ अ दिनांक १४.०८.१९९५ अन्वये मंजूर करण्यात आलेल्या तसेच वर सुधारित करण्यात आलेल्या तीन पदांच्या वेतनश्रेणी दिनांक १.१०.१९९५ पासून प्रत्यक्षात अंमलात येतील. सदर पदधारकांचे दिनांक दिनांक १.१०.१९९५ चे वेतन वरील ४ (अ) व (ब) प्रमाणे दिनांक १.१.१९८६ किंवा दिनांक १.११.१९९२ (लागू असेल त्याप्रमाणे) रोजी निश्चित केल्यानंतर दिनांक ३०.०९.१९९५ पर्यन्तच्या संबंधिताच्या वार्षिक वेतनवाढी काल्पनिकरित्या विचारात घेऊन दिनांक ०१ ऑक्टोबर १९९५ रोजी वेतन निश्चित करण्यात यावे. दिनांक ०१.०१.१९९६ किंवा ०१.११.१९९२ (लागू असेल त्याप्रमाणे) ते दिनांक ३०.०९.१९९५ या कालावधीतील वेतननिश्चिती फरकाची कोणतीही थकवाकी अनुज्ञेय राहणार नाही. दिनांक १.१०.१९९५ पासून सदर वेतनश्रेणीचा लाभ संबंधितांना प्रत्यक्ष रोखीने देण्यात यावा.

६. उपरोक्त परिच्छेदान्वये उल्लेख केल्याप्रमाणे सुधारित वेतनश्रेणी दिनांक ०१.१०.१९९५ पासून लागू केल्यामुळे शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. पीएए ०१९५/ सीआर २२०/ पोल ५-अ ,दिनांक १४.०८.१९९५ नुसार

दिनांक ०१.०७.१९९५ पासून बंद करण्यात आलेले रु.७५/- सानुग्रह अनुदान पोलीस शिपाई व पोलीस उप निरीक्षक यांना दिनांक ३०.०९.१९९५ पर्यंत अनुज्ञेय राहिल .

७. शासन निर्णय गृह विभाग क्र. पीएए ०१९५ /सीआर २२०/पोल ५ अ दिनांक १४.०८.१९९५ अन्वये मंजूर करण्यात आलेल्या तसेच या आदेशान्वये पुनर्मुधारित करण्यात आलेल्या वेतनश्रेणीत संबंधितांचे वेतन निश्चित केल्यामुळे ज्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना दिनांक ३०.०९.१९९५ रोजी मिळत असलेल्या एकूण वित्तलब्धीपेक्षा कमी वेतन मिळत असेल तर, संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांना अशा फरकाची रक्कम “ विशेष वेतन ” म्हणून मंजूर करण्यात यावी . या रक्कमेवर कोणत्याही प्रकारचे भत्ते अनुज्ञेय असणार नाहीत . ही रक्कम पाचव्या वेतन सुधारणेच्या तारखेपर्यंत पुढे चालू ठेवण्यात यावी .

८. दिनांक ०१.०१.१९८६ किंवा दिनांक ०१.११.१९९२ (लागू असेल त्याप्रमाणे) ते दिनांक ३०.०९.१९९५ या कालावधीत सेवानिवृत्त झालेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांचा सेवानिवृत्तीचा लाभ निश्चित करतांना देखील वरीलप्रमाणे काल्पनिक वेतनवाढी विचारात घेण्यात याव्यात . याबाबतीत सुध्दा दिनांक ०१.०१.१९८६ किंवा दिनांक ०१.११.१९९२ (लागू असेल त्याप्रमाणे) ते दिनांक ३०.०९.१९९५ या कालावधीतील या संबंधातील फरकाची कोणतीही थकवाकी संबंधितांना अनुज्ञेय असणार नाही . दि. ०१.१०.१९९५ पासून या संबंधाचा लाभ प्रत्यक्ष रोगीने संबंधित सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी यांना देण्यात यावा .

९. संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ च्या संबंधित नियमावलीतील विकल्प आवश्यक असल्यास हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत द्यावा .

१०. या वेतन सुधारणेमुळे होणारा खर्च “ २०५५ पोलीस ” या मुख्य लेखाशिर्षाखाली संबंधित गौण शीर्षाखाली /उपशिर्षाखाली वेतन या उद्दिष्टांखाली खर्ची टाकण्यात यावा व महाराष्ट्र (तृतीय पुरवणी) विनियोजन अधिनियम १९९५ (सन १९९५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्र.२१) अन्वये मंजूर झालेल्या सन १९९५-९६ च्या पुरक मागणीद्वारे केलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा . केलेल्या विनियोगाचे विवरणपत्र दिनांक ५.४.१९९६ पूर्वी पोलीस महासंचालकांमार्फत न चुकता शासनास सादर करण्यात यावे .

११. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने आणि त्याच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १८०/सेवा १० दिनांक २७.२.१९९६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कु.के.एस.सय्यद ,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- गट-क व गट-ड (पूर्वीचे वर्ग-३ व वर्ग- ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुंठितता घालविण्यासंबंधीची योजना . मुद्यांचे स्पष्टीकरण . .

सा .प्र .वि . निर्णय क्र .एसआरव्ही १०९६/प्र .क्र .३३/९५/वारा दि . २० मार्च , १९९७ .

संदर्भ:१) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .१/९५/वारा दि .८ .६ .१९९५ .

२) सा .प्र .वि .परि .क्र .एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .३३/९५/१२ दि . १ .११ .१९९५ .

शासन निर्णय : शासन सेवेत गट-क व गट-ड संवर्गात पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नाहीत किंवा उपलब्ध असल्या तरी पदोन्नती मिळण्यास प्रदीर्घ कालावधी लागतो . अशा कर्मचा-यांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देण्याबाबतचे आदेश संदर्भाधीन दिनांक ८ जून १९९५ रोजीच्या शासन निर्णयाद्वारे निर्गमित करण्यात

आले आहेत . वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याबाबत अवलंबावयाची कार्यपध्दत, अटी व शर्ती देखील सदर शासन निर्णयात नमूद करण्यात आलेल्या आहेत .

२ . १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी देण्याबाबतच्या योजनेची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करताना तसेच त्या अनुषंगाने विभागांना येणा-या अडचणीबाबत काही शंका उपस्थित करण्यात आलेल्या होत्या .त्याबाबत वर नमूद केलेल्या संदर्भ क्र.२ अन्वये स्पष्टीकरण करण्यात आले आहे . तदनंतरही काही मुद्द्यांच्या बाबतीत संदिग्धता राहिली असल्याचे या विभागाच्या निदर्शनास आणण्यात आले आहे . त्यानुसार संबंधीत मुद्द्यांवर स्पष्टीकरण करून आदेश निर्गमित करण्याचे विचाराधीन होते . त्यानुसार संबंधित मुद्द्यांवरील स्पष्टीकरण सोबत जोडण्यात आलेल्या परिशिष्टात देण्यात आले आहे .

३ . सर्व विभागांनी आणि सदर योजना राबविण्या-या अधिका-यांनी त्यांचेकडील कर्मचा-यांची प्रकरणे निकालात काढताना सदर स्पष्टीकरणात्मक सूचनाप्रमाणे कार्यवाही करावी .

४ . हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ३००/सेवा ३ दिनांक २७.२.१९९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

य . मा . जोशी,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन .

.....

शासन निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९६/प्र . क्र . ५/९६/बारा दि . २० . ३ . १९९७ चे परिशिष्ट .

अनु . क्र .	उपस्थित मुद्दा	स्पष्टीकरण
१ .	सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक ८ जून १९९५ च्या शासन निर्णयातील परि . २ मधील (ई) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे गट-क मधील पदधारकांना गट-ब मधील राजपत्रित पदावर पदोन्नती जरी मिळणार नसली तरी वरची वेतनश्रेणी अनुज्ञेय आहे किंवा कसे ?	परि . २ मधील (ई) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे गट-क मधील पदधारकांना गट-ब मधील राजपत्रित पदावर पदोन्नती देण्यात येणार नसली तरी १२ वर्षांची नियमित सेवा झाल्यानंतर या योजनेअंतर्गत वाव क्र . २ (ब) प्रमाणे वरची वेतनश्रेणी मिळण्यास पात्र असेल तर क्र . २ (ब) प्रमाणे वरची वेतनश्रेणी मिळण्यास पात्र असेल तर राजपत्रित पदाची वरची वेतनश्रेणी देण्यास हरकत नसावी .
२ .	सेवाप्रवेशोत्तर किंवा विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यामुळे परीक्षा नियमातील तरतुदीनुसार ज्येष्ठता गमावली आहे, त्यांच्या बाबतीत विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर वरची वेतनश्रेणी केव्हा देण्यात यावी ?	या संदर्भात मूळ निर्णयातील परि . २ (ब) मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे अर्हतापरीक्षा किंवा विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे . अर्हतापरीक्षा किंवा विभागीय परीक्षा विहित संधीत/मुदतीत उत्तीर्ण न झाल्यामुळे ज्येष्ठता गमावली असेल अशा कर्मचा-यास त्याची सुधारित ज्येष्ठता निश्चित करून त्या ज्येष्ठता सूची वरील त्याच्या कनिष्ठ्यास जर कालबद्ध पदोन्नती म्हणून वरची वेतनश्रेणी मिळत असेल तर अन्यथा पात्र ठरत असल्यास त्या कनिष्ठ्यास दिलेल्या तारखेपासून वरची वेतनश्रेणी देण्यात यावी .
३ .	शासन निर्णय सा . प्र . वि . क्र . एसआरव्ही १०८८ /प्र . क्र . १३/८८/१२ दि . २९ जुलै १९९३ अन्वये रु . १६४० - २९०० आणि रु . २०००-३२०० या वेतनश्रेणीतील पदधारकाला गट -ब (अराजपत्रित) संवर्गात वर्गीकृत करण्यात आले	वरील मुद्दा १ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे या पदधारकांना वरची वेतनश्रेणी देण्यास हरकत नसावी .

आहे . तथापि पूर्वी त्याचे वर्गीकरण वर्ग—३
(अराजपत्रित) म्हणून समजले जात होते . त्या
पदधारकाला वरची वेतनश्रेणी देण्यात यावी किंवा
कसे ?

कवकवकवकवक

विषय - उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील विद्यापीठे व
संलग्नित महाविद्यालये तसेच अशासकीय अनुदानित पदवी व
पदविका स्तरावरील तंत्रशिक्षण संस्थांमधील वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या
सेवकांना शासकीय सेवकाप्रमाणे कालबद्ध पदोन्नती योजना लागू करणे . .

उच्च शिक्षण व तंत्रशिक्षण विभाग

निर्णय क्र . एनजीसी १७९४/१८०९१/(२९७६)/विशि-४ दि . ८ ऑक्टोबर , १९९७ .

- वाचा:- १) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र . क्र . १/९५/बारा दि . ८ जून १९९५ .
२) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र . क्र . ३३/९५/बारा दि . १ . ११ . ९५ व
दिनांक २० . ३ . १९९७ .

शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र . क्र . १/९५/बारा दिनांक ८ जून १९९५
व त्यात वेळोवेळी काढण्यात आलेल्या शासन निर्णयान्वये शासकीय सेवेतील गट “ क ” व गट “ ड ” (वर्ग ३ व
वर्ग ४) संवर्गातील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्यामुळे असलेली कुठितता घालविण्यासंबंधीची योजना
(कालबद्ध पदोन्नती) उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालये तसेच
अशासकीय अनुदानित पदवी व पदविका स्तरावरील तंत्रशिक्षण संस्थांमधील वर्ग ३ व वर्ग ४ च्या सेवकांना लागू
करण्याची बाब काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होती . यावर आता निर्णय झाला असून शासन खालीलप्रमाणे आदेश
देत आहे .

१) या पदोन्नती योजनेचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे:-

गट “ क ” व “ ड ” (पूर्वीचे वर्ग ३ व ४) मधील पदधारकांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर त्यांच्या
पदोन्नती साखळीतील वरच्या पदावरील वेतनश्रेणी देण्यात येईल . ज्या कर्मचा-यांना पदोन्नती साखळीतील पदावर
पदोन्नतीसाठी पद अस्तित्वात नाही अशा कर्मचा-यांना या निर्णयासोबतच्या परिशिष्टामध्ये दर्शविण्यात आल्यानुसार
वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यात येईल . या योजनेची इतर प्रमुख वैशिष्ट्ये व अंमलबजावणीची कार्यपध्दती खालीलप्रमाणे आहे .

- ही योजना १ ऑक्टोबर १९९७ पासून अंमलात येईल .
- या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळण्यासाठी पदोन्नतीसाठी विहित कार्यपध्दती, ज्येष्ठता,
पात्रता, अर्हता परीक्षा, विभागीय परीक्षा (जेथे आहे तेथे) या बाबींची पूर्तता करणे आवश्यक
आहे .
- सरळ सेवेने प्रविष्ट झालेल्या अथवा पदोन्नतीने नियुक्त झालेल्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत एक वेळ
या योजनेअंतर्गत १२ वर्षांनंतरच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय असेल .
- ज्या कर्मचा-यांना यापूर्वी दोनपेक्षा जास्त पदोन्नती मिळालेल्या आहेत अशा कर्मचा-यांना या
योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळणार नाही .
- गट “ ड ” मधील (वर्ग ४ मधील) कर्मचा-यांना या योजनेअंतर्गत गट “ क ” मधील (वर्ग ३
मधील) वेतनश्रेणी म्हणजे रु . ९५० - १४०० दिली तरी त्यांचे सेवानिवृत्तीचे वय ६० हेच

असेल . मात्र गट “ क ” मधील अन्य वरिष्ठ पदावर त्यांना पदोन्नती मिळाल्यास त्यांचे सेवानिवृत्तीचे वय ५८ वर्षे राहिल . गट “ क ” मधील पदधारकांना “ व ” मधील राजपत्रित पदावर (वर्ग २) पदोन्नती देण्यासाठी या योजनेअंतर्गत विचार केला जाणार नाही .

- म) या पदोन्नतीमुळे जबाबदारी आणि कर्तव्ये यात वाढ होत नसली तरी नियमित पदोन्नतीप्रमाणे वेतन निश्चितीत लाभ देण्यात येईल . मात्र वेतननिश्चितीत मिळालेला हा लाभ त्याच वेतनश्रेणीत कार्यात्मक (Functional) पदोन्नती मिळाल्यावर पुन्हा देय होणार नाही .
- न) जर कर्मचा-यास विशेष वेतन मिळत असेल तर या योजनेखालील पदोन्नतीनंतर कर्मचा-यांस मूळ वेतनश्रेणीतील विशेष वेतन अनुज्ञेय राहणार नाही .
- य) या योजनेअंतर्गत पदोन्नती मिळाली तरी कर्मचा-यांचे नाव कनिष्ठ (मूळ) संवर्गाच्या ज्येष्ठता सूचीत राहिल आणि सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदी नुसार उपलब्ध रिक्तेत योग्यवेळी नियमित पदोन्नतीसाठी (Functional Promotion) त्याचा विचार करण्यात येईल . नियमित पदोन्नतीस अपात्र ठरविलेल्या कर्मचा-यांस या योजनेचा लाभ मिळणार नाही .
- त्याचप्रमाणे नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या कर्मचा-यास देखील य पदोन्नतीचा लाभ मिळू शकणार नाही . या आधीच त्यांना (In-situ)पदोन्नती दिली असल्यास मूळच्या पदावर पदावनत करण्यात येईल . तशा आशयाचे बंधपत्र कर्मचा-यांना लिहून द्यावे लागेल . मात्र देण्यात आलेल्या आर्थिक लाभांची वसूली केली जाणार नाही .

प्रस्तावनेतील अनुक्रमांक दोन मधील शासन निर्णयान्वये शासकीय सेवकांबाबत करण्यात आलेला खुलासा या शासन निर्णयास योग्य फेरफार करून जोडण्यात आला आहे .

शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे व संचालक, तंत्रशिक्षण , महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना कळविण्यात येते की, हे आदेश सर्व संबंधितांचे निदर्शनास आणून द्यावेत व या आदेशाची अंमलबजावणी योग्यप्रकारे केली जाईल याची कृपया खातरजमा करून घ्यावी .

हे आदेश सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र .१४६२/सेवा ३ दिनांक १९ .१२ .१९९६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

म . अ . सरपोतदार,
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन .

.....
शासन निर्णय क्र . एनजीसी १७९४ /१८०९१ / (२९७६) /विशि-४
दि . ८ ऑक्टोबर १९९७ सोबतचे परिशिष्ट .

अनु . क्र .	विद्यमान वेतनश्रेणी	पदोन्नतीची वेतनश्रेणी .
१ .	७५० - १२ - ८७० - द . रो . १४ - ९४०	७७५ - १२ - ९५५ - द . रो . १५ - १०३० - २० - ११५०
२ .	७७५ - १२ - ९५५ - द . रो . १५ - १०३० - २० - ११५० .	९५० - २० - ११५० द . रो . - २५ - १४०० .
३ .	८२५ - १५ - ९०० द . रो . - २० - १२०० .	९५० - २० - ११५० द . रो . - २५ - १५०० .
४ .	९५० - २० - ११५० द . रो . - २५ - १४०० .	१२०० - ३० - १४४० - द . रो . ३० - १८०० .
५ .	९५० - २० - ११५० द . रो . - २५ - १५०० .	१२०० - ३० - १५६० - द . रो . ४० - २०४० .
६ .	९७५ - २५ - ११५० - द . रो . ३० - १५४० .	१२०० - ३० - १५६० - द . रो . ४० - २०४० .
७ .	९७५ - २५ - ११५० - द . रो . ३० - १६६० .	१३२० - ३० - १५६० - द . रो . ४० - २०४० .
८ .	१२०० - ३० - १४४० - द . रो . ३० - १८०० .	१३५० - ३० - १४४० - ४० - १८०० - द . रो . ५० - २२०० .

९ .	१२००-३०-१५६०-द.रो. ४० -२०४० .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .
१० .	१३२०-३०-१५६०-द.रो. ४० -२०४० .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .
११ .	१३५०-३०-१४४०-४०-१८००-द.रो.- ५०-२२०० .	१६००-५०-२३००-द.रो. -६०-२६६० .
१२ .	१४००-४०-१८००-द.रो. -५०-२३०० .	१६४०-६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .
१३ .	१४००-४०-१६००-द.रो. -५०-२३०० -द.रो. -६०-२६०० .	१६४०-६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .
१४ .	१६००-५०-२३००-द.रो. -६०-२६६० .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५-३२०० .
१५ .	१६४०- ६०- २६००-द.रो. -७५- २९०० .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५-३२००- -१०० - ३५०० .
१६ .	२०००- ६०- २३००- द.रो. -७५- ३२०० .	२००० - ६०- २३००- द.रो. - ७५-३२०० - १०० - ३५०० .

शासन निर्णय ,उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग ,
क्रमांक एनसीसी १७९४/१८०९९/(२९७६)/विशि-४ दि.८ ऑक्टोबर १९९७ ला जोडलेले
स्पष्टीकरणात्मक माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र .

- १ . शासन निर्णयातील परिच्छेद २(के) मध्ये उल्लेख केलेली १२ वर्षांच्या सेवेची गणना करतांना ही फक्त संबंधित विद्यापीठातील /संलग्नित महाविद्यालयातील/पदवी व पदविका तंत्रशिक्षण संस्थांमधील सेवा ग्राह्य धरता येईल .अन्य सेवा या प्रयोजनासाठी ग्राह्य धरता येणार नाही .
- २ . या आदेशाच्या प्रयोजनासाठी पदधारकाची पदावरील १२ वर्षांची नियमित सेवा होणे आवश्यक आहे . रोजंदारीवरील सेवा ही नियमित सेवा नसल्याने रोजंदारीवरील नियुक्तीच्या /प्रथम नियुक्तीच्या दिनांकापासून १२ वर्षांच्या कालावधी गणणे अभिप्रेत नाही .
- ३ . सदर योजना दिनांक १.१०.१९९७ पासून अंमलात आली असल्याने १२ वर्षांची (एकाच पदावरील) नियमित सेवा झालेल्यांना दिनांक १.१०.९७ किंवा त्यानंतर १२ वर्षांची सेवा झाल्याचा जो दिनांक असेल त्या दिनांकास वरिष्ठ वेतनश्रेणी देणे अभिप्रेत आहे . कोणत्याही परिस्थितीत या योजनेखालील वरिष्ठ वेतनश्रेणी दिनांक १.१०.९७ पूर्वीच्या दिनांकापासून देता येणार नाही .
- ४ . वरिष्ठ वेतनश्रेणीत वेतननिश्चिती करतांना ती नियमित पदोन्नतीनंतरच्या वेतननिश्चितीप्रमाणे महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियमातील नियम ११(१)(ए) अनुसार करावयाची आहे . तथापि, वरिष्ठ वेतनश्रेणीत अशा वेतननिश्चितीनंतर नियमित पदोन्नतीचे वेळी वेतन निश्चितीचा याच नियमा अंतर्गत पुन्हा फायदा देय होणार नाही .
- ५ . शासन निर्णयातील परिच्छेद २ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे ज्या पदास पदोन्नतीसाखळीतील वरिष्ठ पद अस्तित्वात आहे, तेथे त्या वरिष्ठ पदाची वेतनश्रेणी सदर योजनांतर्गत द्यावयाची आहे . परिशिष्टातील वेतनश्रेणी अशा प्रकरणात विचारात घ्यावयाच्या नाहीत .
ज्या पदांना पदोन्नती साखळीत वरिष्ठ पद अस्तित्वात नाही किंवा जी पदे एकाकी (Isolated) पदे आहेत, केवळ अशाच पदांचेबाबत परिशिष्टातील वेतनश्रेणी विचारात घ्यावयाची आहे .
- ६ . सदर योजनेची अंमलबजावणी करतांना एकवाक्यता रहावी म्हणून दरवर्षी सप्टेंबर महिन्यात विभागीय पदोन्नती समितीच्या बैठका घेण्यात येतात . त्याच धर्तीवर सप्टेंबर महिन्यांत एप्रिल ते पुढील मार्च पर्यन्तच्या कालावधीत विहित नियमित १२ वर्षांची सेवा पूर्ण करणा-या कर्मचा-यांच्या अलिकडील (Latest) ५ वर्षांच्या गोपनीय अहवालाच्या आधारे वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याकरिता विचार व्हावा .मात्र प्रत्यक्षात वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ १२ वर्षांची नियमित सेवा झाल्यानंतरच देण्यात यावा .
- ७ . योजनेचा मूळ उद्देश पदोन्नतीस पात्र असूनही पदोन्नती मिळत नसणा-यांना वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यात आलेली असल्याने दिनांक १.१०.१९९७ पूर्वी अथवा नंतर नियमित पदोन्नती नाकारणा-यास तसेच पदोन्नतीस अपात्र

- ठरलेल्या कर्मचा-यांना या योजनेखाली वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ देणे अभिप्रेत नाही . या संदर्भात शासन निर्णयातील परिच्छेद २ मधील य मधील अट पुरेशी स्पष्ट आहे .
- ८ . एकदा नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या कर्मचा-यास त्यानंतर केवळ ज्येष्ठतेनुसार व पदोन्नती संबंधीच्या सर्व साधारण तत्वाप्रमाणे पुढील कालावधीत केवळ नियमित पदोन्नतीसाठीच विचारात घेण्यात यावे . अशा कर्मचा-यांचा या योजनेखाली वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मिळण्यासाठी विचार करता येणार नाही .
- ९ . ज्या कर्मचा-यांना पदोन्नती साखळीतील पदावर पदोन्नतीसाठी पद अस्तित्वात नाही अशा कर्मचा-यांना १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठवेतनश्रेणीचा लाभ केवळ एकवेळ अनुज्ञेय असेल .
- १० . ड वर्गातील कर्मचारी ज्या पदावर कार्यरत असेल त्या पदाच्या लगतच्या वरिष्ठ पदोन्नतीचे पदाची वेतनश्रेणी संबंधितांना देय होईल . एस .एस .सी .उत्तीर्ण झाल्यावर “ क ” वर्गातील पदावर मिळणारी पदोन्नती या पदासाठी ड वर्गातील पदाच्या पदोन्नतीसाखळीतील सवलत समजता येणार नाही . कारण ती विशिष्ट अर्हता धारण करण्यापूरतीच मर्यादित आहे .
- ११ . पूर्वी धारण केलेल्या मूळ पदाची श्रेणीवाढ झाल्यावर कर्मचा-यास श्रेणीवाढ पदावर नियुक्ती मिळाली असल्यास त्या श्रेणीवाढ झालेल्या पदावरील १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतरच या शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्तीनुसार वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय होईल .
- वेतनश्रेणी तीच असून केवळ पदनाम बदलले असेल किंवा त्याच वेतनश्रेणीतील अन्य पदात रूपांतर/समाविष्ट केले असल्यास किंवा निव्वळ वेतनश्रेणीत सुधारणा झाली असल्यास मूळ पदावरील १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय होईल .
- १२ . मूळ वेतनश्रेणीत असलेल्या दक्षतारोध पार केल्याशिवाय वरिष्ठ वेतनश्रेणी देता येणार नाही .
- १३ . सदर योजना गट-क व ड मधील कर्मचा-यांपुरतीच मर्यादित असल्याने या गटातील पदावर नियुक्त्या/पदोन्नती करण्यास सक्षम असलेले अधिकारी ही योजना रावविण्यास सक्षम असतील .
- १४ . या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणीत ज्या दिनांकापासून वेतननिश्चिती केली जाईल (दिनांक १.१०.९७ किंवा १२ वर्षे पूर्ण यापैकी जो नंतरचा दिनांक असेल तो दिनांक) त्या दिनांकापासून एक वर्षाचा कालावधी झाल्यावर वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील पुढील वेतनवाढ देय होईल .
- १५ . वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील वेतननिश्चिती पदोन्नतीप्रमाणे (अधिक जबाबदारीचे पद नसूनही) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ११ (एक)(ए) प्रमाणे करावयाची असल्याने कर्मचा-यास शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . पीएवाय १०८२/सीआर ११०० (एक)/एसईआर ३ दिनांक ६ नोव्हेंबर १९८४ अनुसार वेतननिश्चितीसाठी त्या आदेशातील इतर अटी व शर्तीच्या अधीन राहून अनुज्ञेय राहिल .
- १६ . वरिष्ठ वेतनश्रेणी दिलेला कर्मचारी नियमित पदोन्नतीस अपात्र ठरल्यावर मूळ पदावर पदावनत झाल्यानंतर मूळ पदाच्या वेतनश्रेणीत महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम १२ अनुसार वेतननिश्चिती केली जाईल . तदनंतर ज्यावेळी नियमित पदोन्नती मिळेल त्यावेळी पदोन्नतीच्या पदाच्या वेतनश्रेणीत नव्याने वेतननिश्चिती महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ (एक) अनुसार होईल . त्यासाठी वरिष्ठ वेतनश्रेणीतील कालावधी किंवा वेतन याचा विचार करता येणार नाही . त्यामुळे अशा प्रकरणात पूर्वीच्या वरिष्ठ श्रेणीतील कालावधी पदोन्नतीच्या पुढील वेतनवाढीसाठी गणता येणार नाही .
- १७ . या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ (न) अनुसार कर्मचा-यास वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यात आल्यावर मूळ वेतनश्रेणीतील विशेष वेतन मिळणार नाही . परंतु रोखपालास मिळणारे विशेष वेतन हे वेतनश्रेणीस मंजूर केलेले नसून हाताळण्यात येणा-या रोख रकमांवर अवलंबून आहे . वरिष्ठ वेतनश्रेणीनंतर देखील कर्मचारी रोखपाल म्हणून काम करीत असेल तर त्यास पूर्वीप्रमाणेच रोक रक्कम हाताळण्याबाबतचे विशेष वेतन विहित दराने अनुज्ञेय होईल .
- १८ . शासन निर्णयाच्या परिच्छेद २ मधील (ई) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे गट क मधील पदधारकांना गट व मधील राजपत्रित पदावर पदोन्नती देण्यात येणार नसली तरी १२ वर्षांची नियमित सेवा झाल्यानंतर या योजनेअंतर्गत

बाव क्र. २ (ब) प्रमाणे वरची वेतनश्रेणी मिळण्यास पात्र ठरत असेल, तर राजपत्रित पदाची वरची वेतनश्रेणी देण्यात हरकत नसावी .

- १९ . शासन निर्णयाच्या परिच्छेद २ (ब) मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे अर्हतापरीक्षा किंवा विभागीय परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे . अर्हता परीक्षा किंवा विभागीय परीक्षा विहित संधीत/मुदतीत उत्तीर्ण न झाल्यामुळे ज्येष्ठता गमावली असेल अशा कर्मचा-यास त्याची सुधारित ज्येष्ठता निश्चित करून त्या ज्येष्ठता सूचीवरील त्याच्या कनिष्ठास जर कालबद्ध पदोन्नती म्हणून वरची वेतनश्रेणी मिळत असेल तर अन्यथा पात्र ठरत असल्यास त्या कनिष्ठास दिलेल्या तरखेपासून वरची वेतनश्रेणी देण्यात यावी .

वनवनवनवनवन

विषय :- सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या कर्मचा-यांना मंजूर झालेल्या कुंठीत वेतनवाढी पदोन्नतीसाठीच्या पदावर वेतननिश्चिती करताना विचारात घेणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. वेतन १०९४/प्र.क्र.२२/सेवा ३ दिनांक २५.१०.१९९७

वाचा:- शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. वेतन १०९०/प्र.क्र.२२/९४/सेवा ३ दिनांक १२.९.१९९४ .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. वेतन १०९०/प्र.क्र.२२/९४/सेवा ३ दिनांक १२.९.१०९४ अन्वये वरच्या पदावरील पदोन्नतीनंतर वेतन निश्चितीसाठी कुंठीत वेतनवाढ /वेतनवाढी (Stagnation Increment/ Increments) विचारात घेऊन पदोन्नत पदावरील वेतननिश्चिती/पुनर्वेतननिश्चिती करून घेण्यास परवानगी देण्यात आली आहे . त्या आदेशाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने खालील मुद्दे उपस्थित करण्यात आले होते . त्या संबंधात खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे .

अ.क्र. (१)	मुद्दा (२)	स्पष्टीकरण (३)
(१)	शासन अधिसूचना, वित्त विभाग क्र. वेतन १०८८/प्र.क्र. २५३/सेवा ३ दिनांक ३.७.१९९३ अन्वये महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ (१) खालील अनुज्ञेय असलेल्या विकल्पाचा लाभ अधिक महात्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या असलेल्या पदावरील पदोन्नतीनंतर कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन वेतननिश्चिती/पुनर्वेतन निश्चिती करावयाची असल्यास अनुज्ञेय आहे काय?	होय .परंतु सदर लाभ दिनांक ३०.९.९३ पासून अनुज्ञेय होईल .
(२)	कुंठीत वेतनवाढीचा लाभ घेऊन दिनांक ३०.९.१९९३ ला वरच्या पदावर पदोन्नत पदावरील वेतनाची पुनर्निश्चिती करून घेतली असल्यास, वेतनवाढीचा दिनांक कोणता राहिल ?	शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.वेतन १०९०/प्र.क्र.२२/९४/सेवा ३ दिनांक १२.९.९४ अन्वये दिनांक ३०.९.१९९३ पासून कुंठीत वेतनवाढी विचारात घेऊन अधिक महात्वाची कर्तव्ये व जबाबदा-या असलेल्या पदावरील पदोन्नतीनंतरचे वेतन पुनर्निश्चित करून घेण्यास परवानगी असल्याने अशा प्रसंगी पुढील वेतनवाढ दिनांक १.९.१९९४ ला अर्जित होईल परंतु अशी वेतनवाढ म.ना.से. (वेतन)नियम १९८१ च्या नियम ३६ व ३९ मधील तरतुदीनुसार देय असेल .

कार्यालय प्रमुख्यांनी त्यांचे कार्यालयातील ज्यांचे कुंठीत वेतनवाढीचा लाभ याआधी अनुज्ञेय केला आहे ती सर्व प्रकरणे या आदेशानुसार पुनः तपासून घ्यावीत व त्याप्रमाणे विनियमित करण्यात यावीत . याचे परिणामतः थकवाकरी अनुज्ञेय होत असल्यास ती प्रदान करण्यात यावी . तसेच चुकीची वेतननिश्चिती आढळून आल्यास व अतिरिक्त वेतन प्रदान झाले असल्यास ते १० मासिक हप्त्यांत वसूल करण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ल . वि . लागवणकर,
उप सचिव, वित्त विभाग .

वनवनवनवनवन

विषय :- निवासी शिपायाऐवजी मिळणा-या रोख परताव्याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . चवक १४९४ / सीआर ९१ / ९७ / सेवा ३ दि . १५ . ११ . १९९७ .

पहा : वित्त विभाग निर्णय क्र . चवक १४९४ / सीआर ९१ / ९५ / सेवा ३ दि . १७ . ४ . ९५ .

शासन असा आदेश देत आहे की, वर नमूद केलेल्या आदेशानुसार निवासी शिपायाऐवजी दिल्या जाणा-या रोख परताव्याचे विद्यमान दर दिनांक १ जानेवारी १९९७ पासून खालील प्रमाणे सुधारण्यात यावेत .

विद्यमान दर	सुधारित दर . *
रु . ८५०/- (रूपये आठशे पन्नास) बृहन्मुंबईत .	रूपये ११००/- (रूपये अकराशे) बृहन्मुंबईत .
रु . ६००/- (रूपये सहाशे) अन्यत्र .	रूपये ८५०/- (रूपये आठशे पन्नास) अन्यत्र .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

श . वि . लागवणकर .
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

* (टीप :- या आदेशात दि . ९ . १ . २००८ च्या शासन निर्णयानुसार सुधारणा .
सुधारित दर अनुक्रमे रु . २२००/- व रु . १७५०/-)

वनवनवनवनवन

विषय :- सुधारित वेतन श्रेणीत प्रारंभिक वेतन निश्चित करणेबाबत .

वित्त विभाग, दिनांक १० . १२ . १९९८ .

अधिसूचना

क्रमांक वेपुर १२९८ / प्र . क्र . १३ / ९८ / सेवा १० भारताच्या संविधानात अनुच्छेद ३०९ यांच्या परंतुकाव्ये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकांचा वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल पुढील नियम करित आहेत .

७ . सुधारित श्रेणीत प्रारंभिक वेतन निश्चित करणे .

(१) १ जानेवारी १९९६ पासून सुधारित श्रेणी लागू करण्याबाबत ज्याने विकल्प दिला आहे किंवा नियम ३ च्या पोट नियम (३) अनुसार विकल्प दिल्याचे मानण्यात आले आहे . अशा शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत राज्यपालांनी विशेष आदेशाद्वारे अन्यथा निर्देश दिलेले नसल्यास त्याचे प्रारंभिक दराने ज्या कायम पदावर त्याचा

धारणाधिकार आहे किंवा तो धारणाधिकार तहकूब झाला नसता तर तो राहिला असता, त्या पदाच्या कायम वेतनाच्या बाबतीत आणि त्याने धारण केलेल्या स्थानापन्न पदाच्या बाबतीत त्याचे वेतन खालील रितीने स्वतंत्रपणे निश्चित केले जाईल .

टीप :- ५ - पोटनियम (१)(एक) अन्वये वेतन निश्चित करताना जो शासकीय कर्मचारी ०१.०१.१९९६ च्या लगतपूर्वी त्याच संवर्गातील आपल्या कनिष्ठ शासकीय कर्मचा-यापेक्षा विद्यमान श्रेणीत जास्त वेतन घेत होता . त्याचे वेतन सुधारित श्रेणीत अशा कनिष्ठ कर्मचा-यांच्या वेतन टप्प्यापेक्षा खालच्या टप्प्यावर निश्चित होत असेल तर त्या बाबतीत त्याचे वेतन सुधारित श्रेणीमध्ये कनिष्ठ कर्मचा-यांच्या वेतन टप्प्यापर्यन्त वाढविण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रवि भू . बुध्दिराजा,
शासनाचे प्रधान सचिव .

ककककककक

विषय :- राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना सुधारित दराने स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्ता देण्याबाबत .

वित्त विभाग निर्णय क्र . घभाभ १०९८/प्र.क्र.८२/९८/सेवा ५ दि . ११ डिसेंबर ,१९९८ .

शासन निर्णय :- पाचव्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्र शासनाने केंद्रीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या शहर पूरक भत्ता व घरभाडे भत्त्याच्या दरांमध्ये वर नमूद केलेल्या अनुक्रमांक ६ येथील दिनांक ३ ऑक्टोबर १९९७ च्या आदेशान्वये सुधारणा केली आहे . त्याच धर्तीवर राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना लागू असलेल्या स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्त्याच्या विद्यमान दरात सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनच्या विचाराधीन होता .

२ . शासन आता असा आदेश देत आहे की, राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना अनुज्ञेय असलेल्या स्थानिक पूरक भत्त्याचे व घरभाडे भत्त्याचे दर दिनांक १ .१० .१९९८ पासून खाली दर्शविल्याप्रमाणे सुधारण्यात यावेत .

तक्ता- १

स्थानिक पूरक भत्ता

अ.क्र. वेतन मर्यादा (मूळ वेतन दरमहा)	शहराच्या वर्गीकरणानुसार स्थानिक पूरक भत्ता रक्कम रूपये दरमहा .			
	अ-१	अ	ब-१	ब-२
१ . रु . ३००० पेक्षा कमी	९०	६५	४५	२५
२ . रु . ३००० ते रु . ४९९९ पर्यन्त	१२५	९५	६५	३५
३ . रु . ४५०० ते रु . ५९९९ पर्यन्त	२००	१५०	१००	६५
४ . रु . ६००० व त्याहून अधिक	३००	२४०	१८०	१२०

टीप: स्थानिक पूरक भत्याच्या प्रयोजनार्थ राज्यातील शहरे व गावाच्या अ-१, अ, ब-१ ब-२ अशा वर्गीकरणाची यादी या शासन निर्णयासोबतच्या जोडपत्र एक प्रमाणे राहिल .

**तक्ता दोन
घरभाडे भत्ता**

अनुक्रमांक शहरांचे/गावाचे वर्गीकरण	घरभाडे भत्याचे मासिक दर
१. अ-१	आहरित केलेल्या मूळ वेतनाच्या ३० टक्के .
२. अ, ब-१, ब-२ .	आहरित केलेल्या मूळ वेतनाच्या १५ टक्के .
३. क	आहरित केलेल्या मूळ वेतनाच्या ७.५ टक्के .
४. अवर्गीकृत . . .	आहरित केलेल्या मूळ वेतनाच्या ५ टक्के .

टीप:- घरभाडे भत्याच्या प्रयोजनार्थ राज्यातील शहरे व गावांच्या अ-१, अ, ब-१, ब- २ आणि क अशा वर्गीकरणाची यादी या शासन निर्णयासोबतच्या जोडपत्र दोन प्रमाणे राहिल .

३. ज्या शहरे व गावांना तक्ता १ व तक्ता २ नुसार विद्यमान (जुन्या) वर्गीकरणाच्या तुलनेत निम्न वर्गीकरण प्राप्त झाले आहे, त्या शहरे व गावांचे विद्यमान वर्गीकरण पुढील आदेश होईपर्यन्त कायम राहिल आणि तेथे काम करणारे शासकीय व इतर कर्मचारी हे त्यानुसार स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्ता मिळविण्यास पात्र राहतील . उदाहरणार्थ केंद्र शासनाने कोल्हापूर व अमरावती या शहरांना स्थानिक पूरक भत्याच्या प्रयोजनार्थ शहरांच्या वर्गीकरणातून वगळलेले असले आणि त्यांना घरभाडे भत्याच्या प्रयोजनार्थ त्या वर्गीकरणानुसार निम्न वर्गीकरण प्राप्त झाले असले तरीही त्या शहरातील कर्मचा-यांना विद्यमान (जुन्या) वर्गीकरणानुसार सुधारित दराने स्थानिक पूरक भत्ता आणि घरभाडे भत्ता अनुज्ञेय राहिल .

४. या आदेशाच्या प्रयोजनार्थ वेतन म्हणजे सुधारित वेतन श्रेणीतील मूळवेतन, ज्यामध्ये कुंठीत वेतनवाढ/ढीचाही समावेश असेल . परंतु जे कर्मचारी असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेतील त्यांच्या बाबतीत स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्याची परिगणित करताना त्याचे असुधारित वेतन श्रेणीतील मूळ वेतन, असल्यास कुंठीत वेतनवाढी व त्यावर दिनांक १ जानेवारी १९९६ रोजी अनुज्ञेय असलेला महागाई भत्ता आणि अंतरिम वाढ १ व २ मिळून होणारी एकूण रक्कम विचारात घेण्यात यावी .

५. स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्याच्या अनुज्ञयते संबंधीच्या विद्यमान आदेशातील इतर सर्व तरतूदी व अटी जशाच्या तशा लागू राहतील .

६. दिनांक १ जानेवारी १९९६ ते ३० सप्टेंबर १९९८ पर्यन्तच्या कालावधीत उपरोक्त भत्ते सुधारणापूर्व वेतन श्रेणीतील काल्पनिक वेतनावर विद्यमान दराने अनुज्ञेय राहतील .म्हणजेच या कालावधीतील या संदर्भातील कोणतीही थकवाकी अनुज्ञेय राहणार नाही .

७. शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत स्थानिक पूरक भत्ता व घरभाडे भत्याच्या विद्यमान व सुधारित दरामधील फरकाचा खर्च “मागणी क्र. जी ८-२०७० इतर प्रशासकीय सेवा -८०० इतर खर्च (सहा) वेतन, घरभाडे भत्ता व स्थानिक पूरक भत्ता याच्यात सुधारणा झाल्यामुळे त्यासाठीची ठोक तरतूद ” या शीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .

अनुदानप्राप्त संस्था व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्या वावतीत खर्च संबंधित प्रमुख लेखाशिर्षाखालील ज्या लेखाशिर्षाखाली त्यांच्या सहाय्यक अनुदानाचा खर्च खर्ची घालण्यात येतो त्या उपलेखाशिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .

८. ह्या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबर जोडली आहे .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि . लागवणकर,
उप सचिव, वित्त विभाग .

कनककनककनक

विषय :- राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .

वित्त विभाग निर्णय क्र . वाहभ १०९८/प्र.क्र.८३/९८/सेवा ५ दिनांक १४.१२.१९९८ .

- पहा:-**
- १) वित्त विभाग निर्णय टीआर १३७९/प्र.क्र.१७३७/सेवा ५ दिनांक २०.२.१९८० .
 - २) वित्त विभाग निर्णय क्र . टीआरए १०८३/प्र.क्र.१३७५/सेवा ५ दिनांक ४.१.१९८४ .
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र . टीआरए १३८३/प्र.क्र.१४५४/सेवा ५ दि. १०.०१.१९८४ .
 - ४) वित्त विभाग निर्णय क्र . विवाभ १३८८/प्र.क्र. ६८०/सेवा ५ दि. ०८.०३.१९८३ .
 - ५) केंद्र शासन वित्त मंत्रालय व्यय विभाग यांचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र . २१(१)९७/ इ-दोन (बी) दिनांक ३ ऑक्टोबर १९९७ .

केंद्र शासनाने आपल्या कर्मचा-याना उपरोल्लिखित अनुक्रमांक ५ येथील आदेशानुसार निवासस्थानापासून कर्तव्य स्थानापर्यन्तच्या प्रवासावरील खर्चाची भरपाई म्हणून वाहतूक भत्ता (Transport Allowance) मंजूर केला आहे .केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर यांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होता . शासन आता असे आदेश देत आहे की,दिनांक १ ऑक्टोबर १९९८ पासून राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर यांना वाहतूक भत्ता खालील तक्त्यात दर्शविलेल्याप्रमाणे मंजूर करण्यात यावा .

तक्ता

अ.क्र.	कर्मचा-यांची वेतनश्रेणी .	दरमहा वाहतूक भत्त्याचा दर रुपये .	अ-१ आणि अ वर्ग शहरे	इतर ठिकाणे
१ .	रु .१८००-१३५०० किंवा त्याहून अधिक वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी .	८००	४००	
२ .	रु .६५००-१०५०० किंवा त्याहून वरच्या परंतु ८०००- १३५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी .	४००	२००	
३ .	रु .६५००-१०५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी .	१००	७५	

- २ . ह्या आदेशातील वाहतूक भत्त्याचे प्रदान खालील अटीच्या अधिन आणि त्यानुसार विनियमित करण्यात येईल .
 (एक) या आदेशामध्ये नमूद केलेली “ अ-१ ” आणि “ अ ” शहरे , स्थानिक पूरक भत्त्याच्या प्रयोजनार्थ केलेल्या शहराच्या वर्गीकरणाप्रमाणे राहतील .
 (दोन) कर्तव्या स्थानापासून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान आणि निवासस्थान ह्यांच्या एकत्र परिसरात (**Campus**) शासकीय निवासस्थान पुरविण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना हा भत्ता अनुज्ञेय राहणार नाही .

टीप:- ह्या आदेशातील भत्त्याचे प्रमाण संबंधित कर्मचा-याने त्याला पुरविण्यात आलेले शासकीय निवासस्थान, कर्तव्यस्थानापासून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान आणि निवासस्थान यांच्या एकत्र परिसरात (**Campus**) नाही अशा आशयाचे प्रमाणपत्र देण्याच्या अधिन राहून करण्यात येईल .

(तीन) ज्या कर्मचा-यांना शासकीय सुविधा (**Government Transport**) पुरविण्यात आली आहे त्यांना हा भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही .

(चार) ज्या कर्मचा-यांनी असुधारित वेतनश्रेणीत वेतन घेण्याचा विकल्प दिलेला आहे अशांच्या वावतीत त्यांनी जर सुधारित वेतनश्रेणी स्वीकारण्याबाबतचा विकल्प दिला असता तर त्यांना जी सुधारित वेतनश्रेणी देय ठरली असती त्या वेतनश्रेणीच्या अनुषंगाने वाहतूक भत्ता विनियमित करण्यात येईल .

(पाच) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. टीआरए १३७९/सीआर १७३७/एसईआर ५ दिनांक २०.२.१९८० व त्यात वेळोवेळी केलेल्या सुधारणेनुसार, अंध व हातापायाच्या विकलांगतेसहित अस्थी व्यंगामुळे अधू असलेल्या सर्व राज्य शासकीय कायम आस्थापनेवरील कर्मचा-यांना (कार्यव्ययी आस्थापनेवरील कर्मचा-यांसह) विशेष वाहन भत्ता मंजूर करण्यात आलेला आहे . हे आदेश अंमलात आल्यानंतर सदर विशेष वाहन भत्ता बंद करण्यात यावा आणि त्याऐवजी अशा कर्मचा-यांना या आदेशानुसार विहित करण्यात आलेल्या दराच्या दुप्पट दराने वाहतूक भत्ता प्रदान करण्यात यावा . तथापि कर्तव्यस्थान व निवासस्थानापासून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान व निवासस्थान याचा एकत्र परिसर असेल तर अशा ठिकाणी राहणा-या कर्मचा-यांना हा भत्ता या आदेशानुसार सर्वसाधारण दराने अनुज्ञेय राहिल . तसेच हा भत्ता ज्यांना शासकीय वाहन पुरविले आहे त्यांना अनुज्ञेय असणार नाही .

- ३ . रजा, प्रशिक्षण , दौरा इत्यादी कारणामुळे ३० दिवसापेक्षा जास्त अनुपस्थितीच्या कालावधीसाठी हा भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही .

- ४ . शासन असाही आदेश देत आहे की, सर्व अनुदानप्राप्त शैक्षणिक संस्थांच्या प्राथमिक , माध्यमिक शाळातील पूर्णकालिक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच कृषी व कृषीतर विद्यापिठातील व तत्संलग्न महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी त्याचप्रमाणे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. मभववा ११८६/३२४/ सेवा १० दिनांक १८.८.१९८६ मधील परिच्छेद ६ मध्ये उल्लेखिलेले इतर कर्मचारी ह्यांना सदरहू आदेश लागू असतील .

- ५ . महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम १९६१ (सन १९६२ चा अधिनियम क्र. ५) च्या कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्या संबंधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असाही आदेश देत आहे की, जिल्हा परिषदांच्या पूर्णकालिक कर्मचा-यांनासुद्धा हे आदेश योग्य त्या फेरफारासह लागू करण्यात यावेत .

- ६ . शासन असाही आदेश देत आहे की, विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनमानानुसार वेतन घेणा-या शिक्षक कर्मचा-यांनाही हे आदेश लागू करण्यात यावेत .

- ७ . संबंधित विभागीय प्रमुखांनी सदरहू आदेश स्थानिक संस्थांच्या आणि सर्व संबंधित संस्थांच्या व्यवस्थापनाच्या निदर्शनास आणून द्यावेत . शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या सहाय्यक अनुदान नियमानुसार या भत्त्यासाठी सहाय्यक अनुदान अनुज्ञेय होईल असे त्यांनी व्यवस्थापनांना कळवावे .

८. शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत वाहतूक भत्त्यावरील खर्च मागणी क्रमांक जी- -२०७० -इतर प्रशासकीय सेवा ८०० इतर खर्च (सहा) वेतन, घरभाडे व स्थानिक पूरक भत्ता यांच्या सुधारणा झाल्यामुळे त्यासाठीची ठोक तरतूद या शीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .
अनुदानप्राप्त संस्था व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत खर्च संबंधित प्रमुख लेखाशीर्षाखालील त्याच्या सहाय्यक अनुदानाचा खर्च खर्ची घालण्यात येत असेल त्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .
९. वाहतूक भत्ता संबंधीत कर्मचा-यांच्या वेतनासमवेत मासिक वेतन देयकात काढण्यात यावा .
१०. या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

कवकककककक

विषय:- रोख रक्कम हाताळण्याबद्दल विशेष वेतन मंजूर करणे .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन १२९८/प्र .क्र .१६/९८/सेवा ३ दिनांक २३ डिसेंबर, १९९८ .

- वाचा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र . एसएसपी १२८८/५७८/सेवा १० , दिनांक १७ .१० .१९८८ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र . एसएसपी १३८९/प्र .क्र .१०९/सेवा ८, दिनांक २१ मार्च, १९९० .
३) वित्त विभाग निर्णय क्र . वेतन १५९०/प्र .क्र .८९/सेवा ३ , दिनांक ५ डिसेंबर १९९० .
४) केंद्र शासनाच्या कार्मिक , लोकशिकायत तथा पेंशन मंत्रालयाच्या आस्थापना व प्रशिक्षण विभागाचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र .४/५/९७ आस्थापना दिनांक ५ मे १९९८ .

पाचव्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने उपरोल्लेखित दिनांक ५ मे १९९८ च्या आदेशान्वये केंद्र शासकीय कर्मचा-यांच्या रोख रक्कम हाताळण्यासंबंधातील विशेष वेतनाच्या दरात सुधारण करण्यात आली आहे . या आदेशाच्या अनुषंगाने राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांच्या रोख रक्कम हाताळण्याकरिता देण्यात येणा-या विशेष वेतनाच्या दरात सुधारणा करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होता . शासन आता असे आदेश देत आहे की, या संदर्भातील विशेष वेतनाचे सुधारित दर पुढीलप्रमाणे अंमलात येतील .

अ .क्र .	संवितरित मासिक सरासरी रोख रक्कम	विशेष वेतनाचा दरमहा दर
१	रु .५०, ००० पर्यन्त .	रु . ७५/-
२	रु .५० , ००० हून अधिक व रु .२, ००, ००० पर्यन्त	रु . १५०/-
३	रु .२, ०० ,००० हून अधिक व रु .५,००, ००० पर्यन्त	रु . २००/-
४	रु .५, ००,००० हून अधिक व रु .१०, ००, ००० पर्यन्त	रु . २५०/-
५	रुपये १० , ००, ००० हून अधिक	रु . ३००/-

- २ .या संबंधीच्या इतर अटी व तरतूदी पूर्वीप्रमाणेच राहतील .
३ .हे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर १९९८ पासून अंमलात येतील .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

कवकककककक

विभाग .

**विषय:- सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल वेतनावर कुंठीत झालेल्या
शासकीय कर्मचा-यांना कुंठीत वेतनवाढी मंजूर करणेबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेतन १०९९/प्र .क्र .१/९९/सेवा ३ दिनांक २५ जानेवारी, १९९९ .

- वाचा:-**
- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दि .१४ .१० .१९८८ .
 - २) वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेतन १०९०/प्र .क्र .२२/९४/सेवा ३ दि .१२ .९ .१९९४ .
 - ३) वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेतन १०९४/प्र .क्र .२२/सेवा ३ दि .२५ .१० .१९९७ .
 - ४) केंद्र शासनाच्या वित्त मंत्रालयाच्या व्यय विभागाचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र .१(९)/ई III-अ/९७ दिनांक २२ जुलै १९९८ .

शासन निर्णय:-पाचव्या केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने उपरोल्लिखित दिनांक २२ जुलै १९९८ च्या आदेशान्वये जे केंद्र शासकीय कर्मचारी रूपये २२,४०० पेक्षा अधिक कमाल वेतन नसलेल्या त्यांच्या पदांच्या सुधारित वेतनश्रेणीत कुंठीत झाले असतील त्यांना कुंठीत वेतनवाढी मंजूर करण्यात आल्या आहेत .

२ . राज्य शासकीय कर्मचा-यांना अशा कुंठीत वेतनवाढीचा लाभ देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .शासन असे आदेश देत आहे की, जे राज्य शासकीय कर्मचारी महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, १९९८ खाली सुधारित वेतनश्रेणीची निवड करतील आणि ज्यांच्या वेतनश्रेणींची कमाल वेतन मर्यादा रूपये २२,४०० पेक्षा अधिक नसेल आणि जे सुधारित वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर पोहोचतील त्यांना त्यांच्या वेतनश्रेणीच्या कमाल टप्प्यावर दर दोन वर्ष पूर्ण झाल्यावर एक कुंठीत वेतनवाढ मंजूर करावी .ही वेतनवाढ वेतनश्रेणीमध्ये घेतलेल्या शेवटच्या वेतनवाढीच्या दराच्या समतुल्य असेल . अशा कमाल तीन वेतनवाढी देण्यात येतील .

३ . ज्या शासकीय कर्मचा-यांचे वेतन संबंधित सुधारित वेतनश्रेणीत दिनांक १ .१ .१९९६ रोजी कमाल वेतनावर निश्चित होईल अशा कर्मचा-यांना दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून गणण्यात यावयाचा दोन वर्षांचा कालावधी पूर्ण झाल्यावर कुंठीत वेतनवाढ अनुज्ञेय होईल . म्हणजेच, दिनांक १ .१ .१९९६ पूर्वी कोणताही शासकीय कर्मचारी पहिली कुंठीत वेतनवाढ मिळण्यास पात्र होणार नाही . त्याचप्रमाणे असुधारित वेतनश्रेणीत जर काही कुंठीत वेतनवाढी या आधीच प्राप्त झाल्या असतील तर त्या सुधारित वेतनश्रेणीत अनुज्ञेय होणा-या तीन कमाल वेतनवाढीसाठी जमेस धरण्यात येऊ नये .

४ . सदर कुंठीत वेतनवाढी पदोन्नतीच्या पदावरील वेतननिश्चितीसह महागाई भत्ता, घरभाडे भत्ता, स्थानिक पूरक भत्ता, निवृत्तीवेतनविषयक लाभ इत्यादी सर्व प्रयोजनार्थ विचारात घेण्यात याव्यात .

५ हे आदेश दिनांक १ जानेवारी, १९९६ पासून अंमलात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

कककककककक

विवासा .

विषय :- नागपूर विभागातील लिपिक-टंकलेखकांना कालबद्ध वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मंजर करणे .

महसूल व वन विभाग, क्र.एसआरव्ही २४९८/प्र.क्र.५५६/९८/ई-७ दि. ०५.०२.१९९९.

ज्ञापन :

आयुक्त नागपूर विभाग, नागपूर यांना त्यांच्या क्रमांक मशा ७(१)आस्था-२/सीआ-१५६/९८ दिनांक १८ डिसेंबर, १९९८ च्या वरील विषयासंबंधीच्या पत्रास अनुलक्षून विज्ञप्तीपूर्वक असे कळविण्याचे मला निदेश आहेत की, नागपूर विभागातील महसूल खात्यातील ज्या लिपिक-टंकलेखकांची दिनांक १.१०.१९९४ रोजी अथवा त्यानंतर १२ वर्षे सलग सेवा पूर्ण झाली आहे व ज्यांचे गोपनीय अहवाल किमान चांगला या दर्जाचे आहेत अशा लिपिक-टंकलेखकांना ते जरी महसूल अर्हता परीक्षा उत्तीर्ण नसले तरी येत्या तीन वर्षात सदर परीक्षा उत्तीर्ण होण्याच्या अधिन राहून कालबद्ध वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मंजूर करण्यास शासनाने मान्यता दिली आहे .

हे ज्ञापन वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१२५/सेवा-३ दिनांक ५.२.१९९९ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित होत आहे .

कककककककक

विषय : राज्य शासकीय कर्मचा-यांना व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत . पोलीस शिपाई /पोलीस निरीक्षक दर्जाच्या अधिका-यांच्या बाबतीतले आदेश .

गृह विभाग पत्र क्र.सीव्हीए ०२९९/२३५८/प्र.क्र.१४६ /पोल ५ब दि. १०.९.१९९९
(पोलीस परिपत्रक परिच्छेद क्र. ३०१५ भाग ३ दिनांक २८.९.९९.)

पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई .

संदर्भ: आपले कार्यालयाकडील क्रमांक पोआ /२ / (८) /८५ /रकाचिं/वाभत्ता/
१७४/१९९९ दिनांक ६.२.१९९९.

वरील विषयांच्या अनुषंगाने येथे नमूद करण्यात येते की, राज्यातील पोलीस अधिकारी व कर्मचा-यांना वृहन्मुंबईत वेस्टच्या तसेच जिल्हयाच्या ठिकणी एस.टी किंवा स्थानिक महानगर पालिकेच्या बसेसमधून मोफत प्रवास करण्याची सोय उपलब्ध असून त्याबदल्यात शासन संबंधित यंत्रणेला अशा कर्मचा-यांच्या प्रवास खर्चापोटी रक्कम अदा केली जाते .वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. वाहन १०९८/प्र.क्र.८३/सेवा ५ दिनांक १४ डिसेंबर १९९८ अन्वये शासकीय कर्मचा-यांना निवासस्थानापासून कर्तव्य स्थानापर्यन्तच्या प्रवासावरील खर्चाची भरपाई म्हणून वाहतूक भत्ता मंजूर केलेला आहे . परंतु शासकीय वाहतूक सुविधा पुरविण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना सदरचा भत्ता अनुज्ञेय नाही . अशा परिस्थितीत पोलीस शिपाई/पोलीस निरीक्षक दर्जाच्या अधिका-यांना वाहतूक भत्ता देय होणार नाही .

सदर पत्र वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.४४१/सेवा ४ दिनांक १७.७.१९९९ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे .

ना .ऊ . रौराळे,
अवर सचिव म .शासन गृह विभाग .

कककककककक

विवाग .

विषय :- पोलीस कर्मचा-यांना गणवेश शिलाई रोखीने मंजूर करण्याबाबत .

गृह विभाग क्र . युएनएफ-०१९८ / १६६७ / ६ / पोल -४ दिनांक १ . १० . १९९९ .

प्रति,

पोलीस महासंचालक,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .

संदर्भ :- आपले पत्र क्र . पोमसं / १८ / १ / ८९ - ९० दिनांक ३ जून १९९८ .

संदर्भातील पत्राच्या अनुषंगाने आपणास कळविण्यात येते की, पोलीस दलातील जवानांना गणवेश शिलाईसाठी खालीलप्रमाणे दर ठरविण्यात आलेले आहेत .

फुलशर्ट टेरीकॉट	रु . ३० / -
हाफशर्ट टेरीकॉट	रु . २८ / -
फुलपॅन्ट टेरीकॉट	रु . ५५ / -

साधारण गणवेशाची शिलाई राज्यातील कारागृहाकडून करून घेण्यात यावी किंवा पोलीस कल्याण केंद्राकडून करून घेण्यात यावी असे शासनाचे धोरण आहे . तथापि, पोलीस कल्याण केंद्राकडून गणवेशाच्या शिलाईचे काम व्यवस्थित होत नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आणण्यात आले आहे . या अनुषंगाने असे स्पष्ट करण्यात येते की, गणवेश शिलाईचे काम कारागृह किंवा पोलीस कल्याण केंद्राकडूनच करून घेणे आवश्यक आहे . पोलीस कल्याण केंद्राकडून काम व्यवस्थित होत नसेल तर शिलाईचे काम करणा-या कर्मचा-यांना आवश्यक ते प्रशिक्षण देण्यात यावे व शिलाईचे काम त्यांच्याकडून करून घेण्यास प्राधान्य देण्यात यावे . जर प्रशिक्षण देऊनसुद्धा पोलीस कल्याण केंद्राकडून गणवेश शिलाईचे काम व्यवस्थित व समाधानकारक होत नसेल तरच पोलीस कर्मचा-यांना त्याच्या गणवेश शिलाईसाठी कारागृह / पोलीस कल्याण केंद्र खाजगीरित्या गणवेश शिलाई करून घेण्यास परवानगी देण्यात येत आहे . जेव्हा गणवेश शिलाई खाजगीरित्या करून घेतली असेल त्यावेळेस सदरहू कर्मचा-यांना शिलाईची पावती सादर केल्यावर शिलाईपोटी वर नमूद केलेल्या शिलाईच्या दराप्रमाणे गणवेश शिलाईच्या खर्चापोटी रक्कम रोखीने देण्यात यावी .

(टीप :- याच संदर्भात दि . १ . ९ . ०५ चा शासन निर्णय पहावा .)

मा . पु . लोखंडे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पोलीस अधिका-यांना अतिथ्य भत्ता मंजूर करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . पीअेडी १०९१ / सीआर ७२ / पोल १० दिनांक ३० . ११ . १९९९ .

वाचा :- शासन निर्णय गृह विभाग क्र . एमआयएस ०१८० / १२९४६ / पोल १० दिनांक २३ . १२ . १९८५ व दिनांक १६ . ०४ . १९८६ .

विवाग .

राज्यातील वरिष्ठ पोलीस अधिका-यांच्या कार्यालयांना काही महत्वाच्या व्यक्ती विविध कामानिमित्त भेटी देत असतात . त्यांचे आदर-अतिथ्य करण्याच्या हेतूने काही पेय किंवा खाद्यपदार्थ सौजन्य म्हणून देणे शक्य व्हावे यासाठी उपरोक्त शासन निर्णयान्वये संबंधित पोलीस अधिका-यांना अतिथ्य भत्ता मंजूर करण्यात आला होता .

पोलीस विभाग हा पूर्वीसारखा पोलीसांच्याच कामाचा राहिलेला नसून सध्या परिस्थिती लक्षात घेता तो आता लोकाभिमूक होत आहे . त्यामुळे या विभागाच्या पोलीस अधिका-याकडे जनतेतील महत्वाच्या व्यक्ती , लोकप्रतिनिधी इत्यादी व्यक्ती वारंवार येत असतात . सध्याच्या महागाईच्या परिस्थितीचा उपरोक्त शासन निर्णयान्वये मंजूर करण्यात आलेल्या अतिथ्य भत्त्यात वाढ करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

पोलीस अधिका-यांना अतिथ्य भत्ता मंजूर करण्याबाबत खालीलप्रमाणे शासन मान्यता देण्यात येत आहे .

अ.क्र.	पदनाम	अतिथ्य भत्ता प्रतिवर्ष रुपये
१	पोलीस महासंचालक, म.रा.मुंबई .	रु. १०,०००
२	पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई	रु. ६०००
३	सर्व पोलीस आयुक्त	रु. ५०००
४	सर्व पोलीस उपमहानिरीक्षक	रु. ५०००
५	सर्व जिल्हा पो.अधीक्षक/शहरातील पो.उपआयुक्त	रु. ३७५०

४. या संदर्भात होणारा खर्च २०५५ पोलीस या मुख्यलेखाशिर्षाखालील संबंधित उपशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा आणि तो त्या वर्षाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. सीआर १०६९/९९/व्यय ७ दिनांक २४.११.१९९९ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मा.वा. गोडबोले,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विषय :- शासकीय कर्मचारी व इतर यांना मंजूर करण्यात आलेली महागाई भत्ता वाढ .
दि. १ जानेवारी १९८६ ते ३० जून १९९६ . सर्वसमावेशक आदेश .

वित्त विभाग, निर्णय क्र.मभवा १९९९/२५/सेवा १० दिनांक ३० नोव्हेंबर, १९९९ .

पहा :- जोडपत्र २ मध्ये नमूद केलेले शासन निर्णय .

शासन निर्णय :- शासकीय कर्मचारी व इतर कर्मचारी यांना दिनांक १ जानेवारी १९८६ ते ३० जून १९९६ या कालावधीत महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ अन्वये लागू करण्यात आलेल्या वेतनश्रेणीतील वेतनावर केंद्र शासनाच्या सूत्रानुसार, राज्य शासनाने महागाई भत्ता वाढीचे आदेश वेळोवेळी निर्गमित केले आहेत . हे आदेश संकलित करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . आता हे आदेश संकलित करून ते पुढीलप्रमाणे संबंधितांच्या माहिती, मार्गदर्शन व आवश्यकत्या कार्यवाहीसाठी अग्रेषित करण्यात येत आहेत .

२. केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्य शासन, राज्य शासकीय कर्मचारी व इतर यांना महागाई भत्ता मंजूर करित असते. दिनांक १ जानेवारी १९८६ ते ३० जून १९९६ या कालावधीकरिता ज्या राज्य शासकीय कर्मचा-यांना महागाई भत्ता अनुज्ञेय आहे अशा पूर्णकालिक शासकीय कर्मचारी व इतर यांना सोबतच्या जोडपत्र-१ मध्ये दर्शविलेल्या दराने खालील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून महागाई भत्ता मंजूर करण्यात आलेला आहे.

(१) वरील दराने महागाई भत्त्याची रक्कम परिगणित करताना सुधारित वेतनश्रेणीमधील फक्त मूळ वेतन विचारात घेण्यात यावे. विशेष वेतन, प्रतिनियुक्ती वेतन, विशेष भत्ता किंवा इतर कोणत्याही नावाने वेतनात समाविष्ट होणारी कोणतीही जास्तीची रक्कम विचारात घेण्यात येऊ नये. परंतु महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९८८ नुसार अनुज्ञेय असलेली तदर्थ वेतनवाढ, तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. वेपुर १२८८/५७९/सेवा १० दिनांक ४ ऑक्टोबर १९८८ नुसार अनुज्ञेय असलेली कमाल वेतनोत्तर वेतनवाढ यांच्या रकमा शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक वेपुर १२९०/प्र.क्र.१३/सेवा १० दिनांक १२ फेब्रुवारी १९९० मध्ये खुलासा केल्याप्रमाणे मूळ वेतनाचा भाग समजून महागाई भत्त्याची परिगणना करण्यासाठी विचारात घेण्यात याव्यात.

(२) महागाई भत्त्याची रक्कम परिगणित करताना ५० पैसे किंवा त्याहून अधिक पैशात येणारी रक्कम पुढच्या रुपयांशी पूर्णांकित करण्यात यावी व ५० पैशाहून कमी असलेली रक्कम दुर्लक्षित करण्यात यावी.

(३) ज्या कर्मचा-यांनी असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेण्याचा विकल्प दिला आहे. त्यांचे बाबतीत सुधारित दराने महागाई भत्त्याची रक्कम परिगणित करताना त्याचे दिनांक १ जानेवारी १९८६ चे असुधारित वेतनश्रेणीमधील मूळ वेतन व त्यावर महागाई भत्ता व तदर्थ महागाई भत्ता (मिळत असल्यास) आणि अंतरिम वाढ १ आणि २ च्या रकमा मिळून होणारी एकूण रक्कम विचारात घेण्यात यावी.

३. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम २७० शिथिल करून शासन असा आदेश देत आहे की, महागाई भत्त्याची थकवाकीची रक्कम मासिक देयकामध्येच काढण्यात यावी. आहरण व संवितरण अधिका-यांनी नियमित वेतन देयकांत थकवाकीच्या रकमेची एक वेगळी बाब म्हणून राजपत्रित अधिकारी व अराजपत्रित कर्मचारी या सर्वांसाठी वेतन देयकाच्या आतील बाजूस स्तंभ ३ मध्ये व बाहेरील बाजूस बाब क्र. ४ मध्ये मागणी करावी. शासकीय कर्मचा-यांची एका कार्यालयातून/विभागातून दुस-या कार्यालयात/विभागात बदली झाली असल्यास महागाई भत्ता वाढ अनुज्ञेय असलेल्या तारखेपासून नवीन कार्यालयात बदली होण्याच्या तारखेपर्यन्तची थकवाकीची रक्कमसुद्धा नवीन कार्यालयाने काढावी. यासाठी संबंधित कार्यालयाने जून्या कार्यालयाकडून रक्कम काढली नसल्याचे प्रमाणपत्र मागवून घ्यावे व नंतरच संपूर्ण कालावधीसाठीची मागणी करावी. कोणत्याही परिस्थितीत थकवाकीसाठी पुरवणी देयक तयार करण्यात येऊ नये.

४. शासन असाही आदेश देत आहे की, वेळेवेळी मंजूर करण्यात आलेला महागाई भत्ता शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. मभवा ११८६/३९४/सेवा १० दिनांक १८ ऑगस्ट १९८६ च्या परिच्छेद ६ अनुसार पुढील कर्मचा-यांनाही अनुज्ञेय राहिल.

(अ) खाली दर्शविलेल्या अनुदानित शैक्षणिक संस्थातील पूर्णकालिक शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचारी :-

- (१) अशासकीय अभियांत्रिकी महाविद्यालये,
- (२) अशासकीय तंत्रशास्त्रविषयक महाविद्यालये,
- (३) अशासकीय तंत्रनिकेतने,
- (४) अशासकीय व तांत्रिक, बहुउद्देशिय, व्यवसाय शिक्षण विद्यालये तसेच उच्च माध्यमिक, तांत्रिक आणि व्यवसाय शिक्षण शाळा आणि
- (५) अशासकीय कला संस्था.

(ब) खाली दर्शविलेल्या अनुदानित शैक्षणिक संस्थातील पूर्णकालिक शिक्षक (हमी शिक्षकांसह) आणि शिक्षकेतर कर्मचारी :-

- (१) अशासकीय माध्यमिक शाळा,
- (२) अध्यापक विद्यालये,

- (३) माध्यमिक शाळा व महाविद्यालये यांना संलग्न असलेली कनिष्ठ महाविद्यालये .
- (क) खालील संस्था/मंडळे यामधील पूर्णकालीक प्राथमिक शिक्षक:-
- (१) महानगरपालिका, नागपूर
- (२) पश्चिम महाराष्ट्रातील नगरपालिका शिक्षक मंडळे (पुणे/कोल्हापूर/सोलापूर या महानगरपालिकांची शिक्षण मंडळे यासहित)
- (३) विदर्भ आणि मराठवाडा येथील प्राथमिक शिक्षणाचा प्रभार असलेल्या नगरपरिषदा .
- (४) कॅटोनमेंट बोर्ड, खडकी/देहू रोड/देवलाली/अहमदनगर .
- (ड) प्राथमिक शिक्षणाकरिता पश्चिम महाराष्ट्रातील नगरपालिका शिक्षण मंडळे व कॅटोनमेंट बोर्डस यांच्या सेवेत असलेले मान्यताप्राप्त पूर्ण कालीक शिक्षकेतर कर्मचारी .
- (इ) राज्यातील शासनमान्य खाजगी अनुदानित प्राथमिक शाळातील मान्यताप्राप्त पूर्णकालीक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी .
- (फ) कृषि विद्यापीठे तसेच पंजाबराव कृषि विद्यापीठाला संलग्न असलेली महाविद्यालये यामधील पूर्णकालिक कर्मचारी .
- (ग) मान्य खाजगी अनुदानित आश्रमशाळा/पोस्ट वेसिक आश्रमशाळांतील (नियमित वेतन श्रेणीवरील) मान्यताप्राप्त पूर्णकालिक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी .
- (ह) कृषीतर विद्यापीठे व त्यांना संलग्न असलेली अशासकीय कला, विज्ञान, वाणिज्य आणि शिक्षण महाविद्यालये यामधील पूर्णकालिक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी .
- ४.२ तसेच महात्मा गांधी स्मृती रुग्णालय, मुंबई यांच्या कर्मचा-यांनाही सदरहू आदेश लागू होतील .
- ४.३ सदरहू आदेश शासनाच्या विविध विभागांतील कार्यव्ययी आस्थापनांवर काम करणा-या कर्मचारी वर्गालाही खालील शर्तीवर लागू होतील .
- (१) कार्यव्ययी आस्थापनांवर काम करणा-या कर्मचा-या व्यक्तींना मिळणारे वेतन नियमित आस्थापनेवरील तत्सम काम करणा-या कर्मचा-याइतकेच असले पाहिजे आणि
- (२) शासनाच्या सर्वसाधारण आदेशानुसार त्यांना महागाई भत्ता अनुज्ञेय असला पाहिजे .
५. शासन असेही आदेश देत आहे की, सोबतच्या जोडपत्र-१ मध्ये दर्शविण्यात आलेला महागाई भत्ता अंशकालीन कर्मचारी व नैमित्तिक कामगार यांना अनुज्ञेय असणार नाही .
६. महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम १९६१ (सन १९६२ चा अधिनियम क्र. (५) मधील कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्या संबंधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असाही आदेश देत आहे की, ज्यांना संबंधित विद्यमान आदेशानुसार महागाई भत्ता अनुज्ञेय आहे, अशा जिल्हा परिषदांच्या पूर्णकालिक कर्मचा-यांना वरील आदेश योग्य त्या फेरफारासह लागू करण्यात यावेत .
७. शासन असाही आदेश देत आहे की, नगरपालिकांनी त्यांच्या दिनांक १.१.१९८६ च्या सुधारित वेतनश्रेणीमधील वेतन घेणा-या कर्मचा-यांना महागाई भत्ता देण्यात आला असल्यास शासकीय आदेशान्वये विहित केलेल्या किंवा करण्यात येणा-या तत्त्वानुसार व शर्तीनुसार असलेल्या दराप्रमाणे सदर नगरपालिका अनुदानास पात्र ठरतील .
८. शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक मभवा ११९०/४४/सेवा १० दिनांक ११ सप्टेंबर १९९० अन्वये रुपये ३५०० हून अधिक मूळ वेतन घेणा-या कर्मचा-यांची दिनांक १ जुलै १९९० आणि त्यापुढे देय होणारी महागाई भत्त्याची अतिरिक्त रक्कम त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा करण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता . या तरतूदीचे शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. मभवा ११९३/२१/सेवा १० ,दिनांक १९ मे १९९३ अन्वये अधिक्रमण करून जानेवारी १९९३ पासून देय होणारी महागाई भत्त्याची अतिरिक्त वाढ रुपये ३५०० हून अधिक मूळ वेतन घेणा-या कर्मचा-यांनासुध्दा रोगीने देण्यात यावी असे शासनाचे आदेश आहेत . अशा कर्मचा-यांच्या बाबतीत दिनांक १ जुलै १९९०, १ जानेवारी १९९१, १ जुलै १९९१, १ जानेवारी १९९२ आणि १ जुलै १९९२ पासून देण्यात आलेल्या महागाई भत्त्याच्या अतिरिक्त वाढीची रक्कम पूर्वीप्रमाणेच कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा करण्यात

यावी .आणि सदरहू रक्कम संबंधित कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खाल्यात मासिक भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणी समवेत वेगळी जमा केल्याचे दाखवावे .भविष्य निर्वाह निधी खाल्यात जमा करावयाची ही रक्कम वेतन देयकासोबत जोडलेल्या भविष्य निर्वाह निधी अनुसूचिमध्ये स्पष्टपणे लाल शाईने दाखवावी .

९ . ज्या कर्मचा-यांना अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू आहे अशांच्या बाबतीत सुध्दा रूपये ३५०० हून अधिक मूळ वेतन घेणा-या कर्मचा-यांना १ जानेवारी १९९३ पासूनच्या महागाई भत्त्याची अतिरिक्त रक्कम रोखीने देण्यात यावी . अशा कर्मचा-यांच्या बाबतीतसुध्दा वर नमूद केल्याप्रमाणे पूर्वीच्या (१ जुलै १९९० ते १ जुलै १९९२) महागाई भत्त्याच्या अतिरिक्त वाढीची रक्कम त्यांच्या अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधी योजनेमध्ये जमा करण्यात यावी . मात्र शासनाकडून त्याबाबत कोणतेही अनुरूप अंशदान दिले जाणार नाही .

१० . शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या महागाई भत्त्यामुळे येणारा खर्च हा, त्याचे वेतन व भत्ते या संबंधीचा खर्च ज्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालण्यात येतो त्याच लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा . अनुदान प्राप्त संस्था, नगर परिषदा व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत, संबंधित प्रमुख लेखा शीर्षाखालील ज्या उप लेखाशीर्षा खाली त्यांच्या सहाय्यक अनुदानाबाबतचा खर्च खर्ची घालण्यात येतो, त्याच उप लेखाशीर्षाखाली हा खर्च खर्ची घालण्यात यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे सहसचिव .

ककककक

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .मभवा ११९९/प्र .क्र .२५/सेवा-१० दि . ३० नोव्हेंबर १९९९ .

जोडपत्र-१

अनु. क्र.	देय कालावधी	वेतन	दरमहा महागाई भत्त्याचा दर
१ .	२ .	३ .	४ .
१ .	१ .१ .१९८६	(एक) रु .३५०० पर्यन्त (दोन) रु .३५०१ ते रु .६००० पर्यन्त (तीन) रु .६००० हून अधिक .	काही नाही
२ .	१ .७ .१९८६	(एक) रु .३५०० पर्यन्त (दोन) रु .३५०१ ते रु .६००० पर्यन्त (तीन) रु .६००० हून अधिक .	४ टक्के ३ टक्के परंतु कमीत कमी रु .१४० २ टक्के परंतु कमीत कमी रु .१८०
३ .	१ .१ .१९८७	(एक) रु .३५०० पर्यन्त (दोन) रु .३५०१ ते रु .६००० पर्यन्त (तीन) रु .६००० हून अधिक .	८ टक्के ६ टक्के परंतु कमीत कमी रु .२८० ५ टक्के परंतु कमीत कमी रु .३६०
४ .	१ .७ .१९८७	(एक) रु .३५०० पर्यन्त (दोन) रु .३५०१ ते रु .६००० पर्यन्त (तीन) रु .६००० हून अधिक .	१३ टक्के ९ टक्के परंतु कमीत कमी रु .४५५ ८ टक्के परंतु कमीत कमी रु .५४०
५ .	१ .१ .१९८८	(एक) रु .३५०० पर्यन्त (दोन) रु .३५०१ ते रु .६००० पर्यन्त (तीन) रु .६००० हून अधिक .	१८ टक्के १३ टक्के परंतु कमीत कमी रु .६३० ११ टक्के परंतु कमीत कमी रु .७८०

१८ .	१ . ७ . १९९४	(एक) रु . ३५०० पर्यन्त (दोन) रु . ३५०१ ते रु . ६००० पर्यन्त (तीन) रु . ६००० हून अधिक .	११४ टक्के ८५ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ३९९० ७४ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ५१००
१९ .	१ . १ . १९९५	(एक) रु . ३५०० पर्यन्त (दोन) रु . ३५०१ ते रु . ६००० पर्यन्त (तीन) रु . ६००० हून अधिक .	१२५ टक्के ९४ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ४३७५ ८१ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ५६४०
२० .	१ . ७ . १९९५	(एक) रु . ३५०० पर्यन्त (दोन) रु . ३५०१ ते रु . ६००० पर्यन्त (तीन) रु . ६००० हून अधिक .	१३६ टक्के १०२ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ४७६० ८८ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ६१२०
२१ .	१ . १ . १९९६	(एक) रु . ३५०० पर्यन्त (दोन) रु . ३५०१ ते रु . ६००० पर्यन्त (तीन) रु . ६००० हून अधिक .	१४८ टक्के १११ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ५१८० ९६ टक्के परंतु कमीत कमी रु . ६६६०

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . मभवा ११९९/प्र . क्र . २५/सेवा १० दि . ३० नोव्हेंबर १९९९ .

जोडपत्र-२

अनु . क्र .	आदेश क्र .	दिनांक
१ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८७/२२७/सेवा-१०	२२ . ५ . १९८७
२ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८८/२१/सेवा-१०	०३ . ०३ . १९८८
३ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८८/३७०/सेवा-१०	१८ . ०७ . १९८८
४ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८८/५९४/सेवा-१०	२८ . १० . १९८८
५ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८९/९०/सेवा-१०	१२ . ०७ . १९८९
६ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११८९/१४२/सेवा-१०	१६ . १० . १९८९
७ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९०/सीआर २४/सेवा-१०	२० . ०४ . १९९०
८ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९०/४४/सेवा-१०	१९ . ०१ . १९९०
९ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९०/७८/सेवा-१०	०१ . १२ . १९९०
१० .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९१/३६/सेवा-१०	११ . ०४ . १९९१
११ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९१/८८/सेवा-१०	१५ . १० . १९९१
१२ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९२/२८/सेवा-१०	२७ . ०४ . १९९२
१३ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९२/६७/सेवा-१०	०६ . १० . १९९२
१४ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९३/२१/सेवा-१०	१९ . ०५ . १९९३
१५ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९३/४९/सेवा-१०	१९ . १० . १९९३
१६ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९४/३०/सेवा-१०	२७ . ०४ . १९९४
१७ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९४/७८/सेवा-१०	०३ . १० . १९९४
१८ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९५/१४/सेवा-१०	२६ . ०४ . १९९५
१९ .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९५/९७/सेवा-१०	०७ . १० . १९९५
२० .	शा . नि . वि . वि . क्र . मभवा-११९६/१३/सेवा-१०	१३ . ०५ . १९९६

विभाग .

ककककककककक

**Sub :- Enhancement of Monetary Allowance for recipients
of President's Police Medal for Gallantry and Police
Medal for Gallantry.**

(Govt. of India, Ministry of Home affairs (Grih Mantralaya)

Letter No.11026/10/08 PMA dt. 6.12.99.)

(संदर्भ :- पोमसं/विशा/१०/७२५६ दिनांक ४.७.२०००)

The Chief Secrerataries of all the
State Govt. /UT Administrations.

Sir,

I am directed to refer to this Ministry's D.O. letter No. 11026/6/97 –PMA dated the 27th August 1998 on the above subject and to convey sanction under Rule 5 (e) of the Rules governing the award of President's Medal for Gallantry and rule 5 (a) of the Rules governing the award of Police Medal for Gallantry to the payment of Gallantry allowance to the recipients of these Medals as indicated below with effect from the date of issue of this letter.

Sr.No. Name of the Medal

**Gallantry Allowance
Existing Revised.**

1. President's Police Medal for Gallantry	Rs. 200 p.m.	Rs. 750 p.m.
2. Each of Bar to President's Police Medal for Gallantry.	Rs. 200 p.m.	Rs. 750 p.m.
3. Police Medal for Gallantry.	Rs.120 p.m.	Rs. 450 p.m.
4. Each of Bar to Police Medal for Gallantry.	Rs.120 p.m.	Rs. 450 p.m.

2. The payment of the above allowance shall continue to be..... subject to all other terms and conditions contained in the respective Status and Rules governing the award of the above Medals.

3. This issues with the concurrence of Ministry of Finance vide their U.O. Note Nol 7 (88)/E.III/99 dated 1 st December, 1999.

M.L.Miglani,
Dy.Sect.to the Govt. of India
Tel.No.301 1527

विवाम .

दवदवदवदवदवदवद

विषय :- राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना स्थानिक पुरक भत्ता व घरभाडे भत्ता: रजेच्या कालावधीत आहरित करणेबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . घभाभ १०९९/प्र.क्र.९३/सेवा ५ दिनांक ४ .०९ .२००० .

- पहा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र.घभाभ १०९८/प्र.क्र.८२/९८/सेवा ५ दि.११.१२.१९९८.
२) वित्त विभाग निर्णय क्र.घभाभ १०९९/प्र.क्र.८१/९९/सेवा ५ दि.७.९.१९९९.

शासन परिपत्रक:- पाचव्या केंद्रीय आयोगाच्या शिफारशीनुसार केंद्र शासनाने केंद्रीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या शहर पूरक भत्ता व घरभाडेभत्त्याच्या दरामध्ये सुधारणा केल्यावर, राज्य शासनाने राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना लागू आलेल्या स्थानिक पुरक भत्ता व घरभाडे भत्त्याच्या दरामध्ये वर १ व २ येथे नमूद केलेल्या आदेशान्वये दिनांक १.८.१९९७ पासून सुधारणा केली आहे . त्यातील तरतुदीनुसार सध्या कर्मचा-यांना त्यांनी दरमहा आहरित केलेल्या मूळ वेतनाच्या टक्केवारीनुसार घरभाडे भत्त्याचे प्रदान केले जाते .

- (२) या संदर्भात कर्मचा-याने उपभोगलेल्या असाधारण रजा, अर्धवेतनी रजांच्या कालावधीतील घरभाडे भत्त्याची परिगणना करतांना ती कशी करावी याबाबत विचारणा होत होती .
(३) शासन याबाबत आता असा खुलासा करित आहे की, मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील नियम ३४४ खालील तरतुदीनुसार (सदर तरतुदी नियमातील इतर आनुषंगिक तरतुदींसह सुलभ संदर्भासाठी सोबत जोडल्या आहेत)

सेवानिवृत्तीपूर्व रजा , नाकारलेली रजा व अंतिम रजा ह्या रजांव्यतिरिक्त इतर सर्व प्रकारच्या रजांच्या कालावधीत घरभाडे भत्ता अनुज्ञेय ठरविण्यात आला आहे . सदर नियमातील तरतुदी अद्यापही लागू आहेत . त्यामुळे कर्मचा-याने उपभोगलेल्या असाधारण रजा, अर्धवेतनी रजांच्या परिणामी त्या महिन्याचे कमी करण्यात आलेले मूळ वेतन लक्षात न घेता त्याने त्या रजा उपभोगल्या नसत्या तर त्यास जे मूळ वेतन देय ठरले असते, तेच मूळ वेतन घरभाडेभत्त्याची परिगणना करतांना लक्षात घेण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि.लागवणकर,
सह सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्व

शासन परिपत्रक क्र . घभाभ १०९९ /प्र.क्र.९३/सेवा ५ दि.४.९.२००० चे सहपत्र .

रजा कालावधीतील स्थानिक पुरकभत्ता व घरभाडेभत्त्याच्या अनुज्ञेयतेसंदर्भातील मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील संबंधित नियमांतील सर्वसाधारण तरतुदी खाली पुन्हा उद्धृत केल्या आहेत .

- (१) स्थानिक पुरकभत्ता व घरभाडेभत्त्याच्या अनुज्ञेयते संदर्भात रजेची व्याख्या :

Rule 338:

[In this part –

- (a) ‘ Leave ’ means total leave of all kinds other than leave preparatory to retirement, refused leave or terminal leave.

- (२) रजा कालावधीतील स्थानिक पूरक भत्त्याच्या अनुज्ञेयतेसंदर्भात नियमातील तरतुद :

Rule 339

Except where otherwise provided in these rules, an allowance granted owing to the expensiveness of living other than a house rent allowance, may be drawn-

- (a) (i) during leave and /or vacation, including holidays,if any,in combination, not exceeding a period of 120 days and
(ii) during leave and .or vacation including holidays, if any, in combination, for periods in excess of 120 days, if the authority sanctioning the leave certifies that the Government servant concerned or his family,or both continued for the period for which the allowance is claimed, to reside at the same station (whether within its limits or adjoining area from which the Government servant normally attends his duties) from which he proceeded on leave.
- (३) रजा कालावधीतील घरभाडे भत्त्याच्या अनुज्ञेयते संदर्भात तरतूद:

Rule 344:

A house rent allowance may be drawn by Government servant on leave, vacation or temporary transfer in the circumstances specified in clause (a) (i) or (b) (i) and (ii) of Rule 339 as the case may be; provided that house rent allowance may be drawn also during leave and / or vacation including holidays, if any, in combination, in excess of 120 days, if the authority sanctioning the leave certifies that the Government servant concerned continued for the period in excess of 120 days for which house rent allowance is claimed, to retain the house at the same station (whether within it limits of adjoining area from which the Government servant normally attends his duties) from which he proceeded on leave and paid rent for it.

वववववववववव

विषय :- शासकीय कर्मचा-यास कालबध्द पदोन्नती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मंजूर केल्यानंतर आगाऊ वेतनवाढ अनुज्ञेय करणेबाबत .

सा .प्र .विभाग निर्णय क्र . आवेवा १०९६/प्र .क्र .५९/आठ दिनांक २२ नोव्हेंबर ,२००० .

संदर्भ: सा .प्र .वि .निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .१/९५/बारा दि . ८ जून, १९९५ .

शासकीय कर्मचा-याची कुंठीतता घालविण्यासाठी संदर्भाधीन दिनांक ८ जून १९९५ च्या शासन निर्णयानुसार कालबध्द पदोन्नती अंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना आगाऊ वेतनवाढ लाभ कशप्रकारे द्यावा ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

याबाबत शासनाने आता खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

“ संदर्भाधीन शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने कालबध्द पदोन्नती अंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळाल्यामुळे कर्मचा-याच्या संवर्गात/पदात बदल होत नसल्याने, कर्मचारी वरिष्ठ वेतनश्रेणीत वेतन घेत असेल व त्या कालावधीत त्याला आगाऊ वेतनवाढ/वेतनवाढी मंजूर करण्यात आल्यास अशा प्रकरणी आगाऊ वेतनवाढ/वेतनवाढी तो वेतन घेत असलेल्या वरिष्ठ वेतनश्रेणीत मंजूर करण्यात याव्यात ” .

या संबंधीच्या इतर अटी व शर्ती पुर्वीप्रमाणेच राहतील .

सदर आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ८७१/सेवा ३ दिनांक १४ सप्टेंबर १९९९ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्रकाश लोखंडे,
उप सचिव .

ववववववववववव

विषय :- कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली .

वित्त विभाग निर्णय क्र.घभाव २०००/प्र.क्र.९७/२०००/सेवा ५ दि.१७.०२.२००१ .

- पहा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र. .सीपीअे १४७८/सीआर ३२७/सेवा ५ दि. १७.४.१९७८ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेपुर १२८७/६४३/सेवा १० दि. २५.४.१९८८ .
३) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.घभाव १०८९/४६/सेवा ५ दि.२३.३.१९८९
४) वित्त विभाग निर्णय क्र.घभाव १४८९/४०/सेवा ५ दि. ३० .१२.१९९१ .

मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ खंड १ मधील ८४९(बी)च्या तरतुदीनुसार कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानाचे प्रमाणित भाडे कर्मचा-यास त्याच्या वित्तलब्धीच्या १० टक्के किंवा निवासस्थानाचे प्रमाणित भाडे ह्यापैकी जे कमी असेल तेवढे अनुज्ञप्ति शुल्क (Licence Fees) द्यावे लागते. दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून वेतनश्रेणीमध्ये केलेल्या सुधारणा लक्षात घेऊन शासकीय निवासस्थानाच्या अनुज्ञप्ति शुल्काच्या दरात सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होता . सर्व बाबींचा काळजीपूर्णक विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की,शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्क (Licence Fees) ठराविक दराने आकारले जावे . त्यानुसार शासनाने कर्मचा-यांच्या कर्तव्यस्थानी पुरविलेल्या निरनिराळ्या प्रकारच्या शासकीय निवासस्थानांसाठीचे अनुज्ञप्ति शुल्काचे (Licence Fees) दर खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे असतील व ते सर्व राज्यभर एकरूपतेनेच लागू असतील . संबंधित कर्मचा-यांच्या वेतनानुरूप निवासस्थानाच्या पात्रतेचा विचार न करता प्रत्यक्षात ताब्यात असलेल्या निवासस्थानाच्या प्रकारासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली केली जाईल .

तक्ता

अ.क्र.	वेतनमर्यादा (रूपये)	अनुज्ञेय निवासस्थानाचा प्रकार	अनुज्ञेय चटईक्षेत्र (चौ.फूट)	अनुज्ञप्ति शुल्काचा ठराविक दर (रु.दरमहा)
१	२२५० ते ३०५०	एक	२२० पर्यन्त	६०
२	३०५१ ते ३८००	दोन	२२१ - ३२०	१३०
३	३८०१ ते ४५००	तीन	३२१ - ४२०	२२०
४	४५०१ ते ५०००	चार	४२१ - ५५०	२९०
५	५००१ ते १९०००	पाच	५५१ - ७५०	४६०
६	१९००१ व त्याहून अधिक	सहा	७५१ - १११०	७००
७	सात (विशेष प्रकार)	११११ व त्याहून अधिक	७००

२) अनुज्ञप्ति शुल्काचे सुधारित दर दिनांक १ एप्रिल २००१ पासून अंमलात येतील .

३) काही शासकीय निवासस्थानांना सेवकांसाठी निवासव्यवस्था आणि/अथवा स्वतंत्र वाहनतळ, छप्पर नसलेली जागा (गॅरेज) जोडलेली असते . शासन असा आदेश देत आहे की, दिनांक १ एप्रिल २००१ पासून मुख्य निवासस्थानाच्या धारकाकडून सेवकाच्या निवासव्यवस्थेसाठी व चार चाकी वाहनाच्या वाहनतळासाठीच्या (गॅरेजच्या) अतिरिक्त जागेसाठी खालीलप्रमाणे स्वतंत्र शुल्काची वसुली करण्यात यावी .

मुख्य निवासस्थानाबरोबरची अतिरिक्त जागा	शुल्काचा दर (रु . दरमहा)
१) सेवकाचे निवासस्थान	६०
२) स्वतंत्र वाहनतळ (गॅरेज)	६०
३) वाहनासाठी छप्पर असलेली जागा	४०
४) वाहनासाठी उघडी जागा	२०

४) वर परिच्छेद १ मध्ये विहित केलेल्या दराने करावयाच्या अनुज्ञप्ति शुल्काच्या वसुलीशिवाय सेवा शुल्काची (Service Charges) स्वतंत्र वसुलीही तशीच चालू ठेवण्यात यावी . शासनाने असेही ठरविले आहे की १ एप्रिल २००१ पासून विद्यमान सेवा शुल्क दुप्पट करण्यात यावे . प्रत्येक निवासस्थासाठी किंवा निवासस्थानांच्या समुहांसाठी सेवा शुल्काचे सुधारित दर दर्शविणारे आदेश सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत स्वतंत्रपणे निर्गमित केले जात आहेत .

५) वर (४) येथे निर्देशिलेला शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . घभाव १४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३०.१२.१९९१ मधील परिच्छेद ५ निष्प्रभावित करून शासन असाही आदेश देत आहे की, सेवा शुल्काच्या माफीसाठी असलेली वित्तलब्धीवरील रु . १४५०/- ची मर्यादा विद्यमान सुधारित श्रेणीत रु . ४३८०/- इतकी वाढविण्यात यावी .

६) वर (१) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय क्र . वित्त विभाग क्र . वेपुर १२८७/६४३/सेवा १० दिनांक २५.४.१९८८ मधील परिच्छेद ५ मध्ये अंशतः बदल करून शासन असाही आदेश देत आहे की, भाडेमाफ निवासस्थानाच्या बदल्यात द्यावयाची भाडेमाफ भत्त्याची रक्कम सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडे भत्ता अधिक वेतनाच्या आधारे ज्या प्रकारचे निवासस्थान मिळण्यास संबंधित कर्मचारी पात्र असेल त्या प्रकारच्या निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणारे अनुज्ञप्ति शुल्क ह्याच्या आधारे निश्चित केले जाईल .

७) मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील ह्यासंबंधातील सध्याच्या तरतूदी या आदेशाच्या मर्यादितपर्यन्त सुधारण्यात आल्या आहेत असे समजले जावे . या नियमांना औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येतील .

८) या आदेशाची इंग्रजी प्रत सोबत जोडली आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

(टीप:- दि . २४ . ५ . २००१ व दिनांक २१ सप्टेंबर २००६ चे आदेशही पहावेत .)

**विषय :-पोलीस पदके मिळणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी
यांना अग्रीम वेतनवाढी देण्याबाबत .**

गृह विभाग ,पत्र क्र .पीएमडी ०४९१/प्र .क्र .१२/पोल १ दिनांक २३ एप्रिल, २००१ .

प्रति,
महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .

संदर्भ : आपले पत्र क्र .विशा/१५/७१३९ दिनांक ०८ .०२ .९१ .

उपरोक्त विषयाबाबत संदर्भाधीन पत्रास अनुसरून असे नमूद करण्यात येते की, शौचपदक विजेत्यांना राज्य शासनाकडून रोख बक्षिस देण्यात येतात . तसेच केंद्रिय गृह मंत्रालयाने असे कळविले आहे की, उल्लेखनीय सेवेकरिता राष्ट्रपतीचे पोलीस पदक प्राप्त कर्मचारी/अधिकारी यांना वयाच्या ६० वर्षानंतर रेल्वे प्रवास भाड्यात ३० % सवलत देण्यात येते . याव्यतिरिक्त उल्लेखनीय सेवेकरिता राष्ट्रपती पोलीस पदक आणि गुणवत्तापूर्ण सेवेकरिता पोलीस पदक प्राप्त कर्मचारी/अधिकारी यांना अन्य कोणत्याही सवलती/आर्थिक फायदे देण्यात येत नाहीत .

२ . उपरोक्त परिस्थितीत पोलीस पदके प्राप्त पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांना आगाऊ वेतनवाढी देण्याविषयीच्या प्रस्तावावर पुढील कार्यवाही करणे समर्थनीय होणार नाही . सबब प्रस्तुत प्रकरण शासन स्तरावर बंद करण्यात येत आहे .

प्र .वा .हिलेकर,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

क्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडेभत्ता मंजूर
करण्याबाबतच्या तरतूदी.....अद्ययावत आदेश .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . घभाभ १०००/प्र .क्र .६१/सेवा ५ दिनांक २४ मे ,२००१ .

- पहा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र .सीपीए १४७१/१७७१/एस ३ दिनांक २१ .०४ .१९७२ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र . सीपीए १४८०/सीआर ३३३/एसईआर ५ दि .१५ .०३ .८० .
३) वित्त विभाग निर्णय क्र .सीपीए १४८२/सीआर ५६३/एसईआर ५ दि .१७ .०५ .१९८२ .
४) वित्त विभाग निर्णय क्र . वेपुर १२८७/४६३/सेवा १० दिनांक २५ .०४ .१९८८ .
५) वित्त विभाग निर्णय क्र . घभाव १४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३० डिसेंबर १९९९ .
६) वित्त विभाग निर्णय क्र .घभाव २०००/प्र .क्र .९७/२०००/सेवा ५ दि .१७ .०२ .२००१ .

शासन परिपत्रक

भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडेभत्ता मंजूर करण्यासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी आदेश निर्गमित केले आहे . त्या आदेशातील सध्या अंमलात असलेल्या तरतूदी प्रशासकीय सोयीसाठी एकत्रितरित्या उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती . शासन आता या विषयीच्या आदेशांतील अंमलात असणा-या तरतूदी खालीलप्रमाणे एकत्रितरित्या उपलब्ध करून देत आहे . पुढील परिच्छेदात नमूद केलेल्या तरतूदी कोणत्या आदेशान्वये आणि केव्हा

पासून अंमलात आल्या आहेत ते त्या तरतूदीसोबतच/त्याखाली नमूद केले आहे. असे विवक्षितपणे नमूद केले नसलेल्या तरतूदी वरील क्र. (१) येथील आदेशान्वये दिनांक १ एप्रिल १९७२ पासून अंमलात आहेत.

शासनाच्या विविध प्रशासकीय विभागाखालील काही विशिष्ट पदांना त्यांच्या सेवाशर्तीनुसार मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील नियम ८५० खालील तरतूदीअन्वये भाडेमाफ निवासस्थान सवलत मंजूर करण्यात आली आहे. जे कर्मचारी त्यांच्या सेवाशर्तीनुसार, भाडेमाफ निवासस्थान मिळण्यास पात्र आहेत मात्र ज्यांना अशी निवासस्थाने पुरविण्यात आलेली नाहीत असे कर्मचारी खालील अटीची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून वरील (५) येथील आदेशान्वये दिनांक १ सप्टेंबर १९९० पासून त्यांना त्यांच्या वेतनगटानुसार सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडेभत्ता अधिक वेतनाच्या आधारे ज्या प्रकारचे निवासस्थान मिळण्यास संबंधित कर्मचारी पात्र असेल त्या प्रकारच्या निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणारे अनुज्ञप्ति शुल्क इतकी रक्कम भाडेमाफ निवासस्थानाच्या बदल्यात घरभाडे म्हणून मिळण्यास पात्र असतील .

- (१) शासकीय निवासस्थाने वाटपासाठी उपलब्ध नसावीत .
- (२) शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबियाच्या सदस्यांव्यतिरिक्त इतर सदस्य त्याच्यासोबत राहत नसावा .
- (३) शासकीय कर्मचारी त्याच्या मुख्यालयाच्या नागरी हद्दीत राहात असावा . मुंबई हे मुख्यालय असणा-या कर्मचा-यांच्या बाबतीत मुंबई नागरी सेवा नियमांतील नियम ४४६ खाली विहित केलेली नागरी हद्द ग्राह्य मानली जाईल .

टीप: जर शासकीय कर्मचारी राहात असलेल्या निवासस्थानापेक्षा त्याच्या कर्तव्यस्थानाला जवळ असेल असे कोणतेही निवासस्थान वाजवी अटींवर म्हणजे त्याला घरभाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी मिळणा-या घरभाडे भत्त्याच्या रकमेच्या मर्यादित भाडे असलेले, मिळविणे शक्य नव्हते आणि त्याचे निवासस्थान नागरी हद्दीच्या पलीकडे असूनही त्या पदाशी संलग्न असणा-या कर्तव्यावर विपरीत परिणाम होत नाही याबद्दल नियंत्रक अधिका-याची खात्री पटून त्याने तसे प्रमाणपत्र जोडल्यास वरील अट शिथिल करता येईल . नियंत्रक अधिका-यांच्या प्रकरणी लागतच्या वरिष्ठ अधिका-यांनी असे प्रमाणपत्र द्यावयाचे आहे .

(वर नमूद केलेल्या तीनही अटी वरील (१) येथील आदेशान्वये दिनांक १ एप्रिल १९७२ पासून लागू आहेत . अट क्र. (३) खालील टीप वरील (३) येथील आदेशान्वये दिनांक १ नोव्हेंबर १९८१ पासून लागू आहे .)

३ . मुंबई नागरी सेवा नियमांच्या परिशिष्ट ५५ विभाग २ मधील वैद्यकीय विभागाखालील तळटीप रद्द करण्यात येत असून वरील विभागाच्या शेवटी असलेल्या टिपेमधील अट क्र.१ ते ४ ऐवजी वरील अटी समाविष्ट करण्यात याव्यात .

४ . ज्या कर्मचा-यांना सेवाशर्त म्हणून नव्हे तर इतर कोणत्याही उपयोगासाठी आवश्यक नाही अशी निवासस्थाने वाटपासाठी भाडेमाफ रितीने उपलब्ध करून दिली असतील त्या कर्मचा-यांना भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी मिळणा-या घरभाडे भत्त्याबाबतचे आदेश लागू होणार नाहीत .

५ . या परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात येत असलेल्या सूचना म्हणजे या विषयी पूर्वीच देण्यात आलेल्या आदेशातील तरतूदीपैकी सध्या अंमलात असणा-या तरतूदींचे केवळ माहितीसाठी केलेले एकत्रीकरण आहे . या परिपत्रकान्वये कोणतेही नवे आदेश देण्यात आलेले नाही .मात्र, प्रकरणे सादर करतांना या परिपत्रकाचा संदर्भ देण्यास हरकत नाही . भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडेभत्त्याबाबतची यापूर्वीची प्रकरणे संबंधित कालावधीत अंमलात असणा-या अदेशांतील तरतूदीन्वये विनियमित करण्यात यावीत .

६ . मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील यासंबंधातील सध्याच्या तरतूदी वरील मर्यादित सुधारण्यात आल्या आहेत असे समजले जावे . या नियमाना औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे सह सचिव .

विषय :- अंध, अस्थीव्यंगाने अंधू आणि कण्याच्या विकाराने पीडित असणा-या कर्मचा-यांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या तरतूदी...

वित्त विभाग परिपत्रक क्र. वाहभ १३००/प्र.क्र.५७/सेवा ५ दिनांक ४ जून, २००१.

- पहा :- १) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.टीआरए १३७९/एसईआर ५ दिनांक २०.२.१९८०.
 २) वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआरए १३८१/सीआर ५४४/एसईआर ५ दि.२९.६.१९८१.
 ३) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.टीआरए १३८२/सीआर ९८४/एसईआर ५ दि.२०.९.१९८२.
 ४) वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआर ए १०८३/सीआर १३७५/एसईआर ५ दि. ४.१.१९८४.
 ५) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.टीआरए १३८३/सीआर १४५४/एसईआर ५ दि.१०.१.१९८४.
 ६) वित्त विभाग, निर्णय क्र. १३८८/सीआर ६८०/सेवा ५ दिनांक ८.३.१९८९.
 ७) वित्त विभाग, निर्णय क्र. विवाभ १३९०/प्र.क्र.३६१/सेवा ५ दिनांक १४.१२.१९९८.
 ८) वित्त विभाग, शुद्धीपत्रक क्र. वाहभ १०९८/प्र.क्र.८३/९८/सेवा ५ दिनांक ६.१.१९९९.
 ९) वित्त विभाग, निर्णय क्र. वाहभ १०९९/प्र.क्र.८२/९९/सेवा ५ दिनांक ७.९.१९९९.

ज्या अंध किंवा अस्थीव्यंगामुळे अंधू किंवा कण्याच्या विकाराने पीडित असलेल्या (कार्यव्यपी कर्मचा-यांसह) नियमित आस्थापनांवरील शासकीय कर्मचा-यांना कामाच्या ठिकाणी जाण्यास अथवा तेथून परत येण्यास सर्वसाधारणपणे शारीरिक मदतीची आवश्यकता असते. त्यांना शासनाने विवक्षित अटीअधीन राहून विशेष वाहन भत्ता मंजूर केला होता. ह्या भत्याच्या दरात शासनाने वेळोवेळी सुधारणा केली होती. त्यानंतर शासनाने वरील (८) येथील आदेशान्वये सदर विशेष वाहनभत्ता बंद करून त्या ऐवजी वर उल्लेखित अपंग कर्मचा-यांना दोन वेगवेगळ्या दराने वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत आदेश निर्गमित केले आहेत. तसेच हे आदेश वरील (१०) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू केले आहेत. अपंग कर्मचा-यांना वरील भत्ता मंजूर करण्याबाबतच्या आदेशातील सध्या अंमलात असलेल्या तरतूदी प्रशासकीय सोयीसाठी एकत्रितरित्या उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. शासन आता या विषयीच्या आदेशांतील अंमलात असणा-या तरतूदी खालीलप्रमाणे एकत्रितपणे उपलब्ध करून देत आहे. पूढील परिच्छेदात नमूद केलेल्या तरतूदी कोणत्या आदेशान्वये व केव्हा पासून अंमलात आल्या आहेत, हे त्या तरतूदीसोबत/त्याखाली नमूद केले आहे.

(२) (कार्यव्यपी कर्मचा-यांसह) नियमित आस्थापनांवर असलेल्या ज्या अंध किंवा अस्थीव्यंगामुळे अंधू किंवा कण्याच्या विकाराने पीडित असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कामाच्या ठिकाणी जाण्यास अथवा तेथून परत येण्यास सर्वसाधारणपणे शारीरिक मदतीची आवश्यकता असते अशा कर्मचा-यांना वरील (८) येथील आदेशांत विहित केलेल्या वाहतूक भत्याच्या अनुज्ञेयतेबाबतच्या अटीच्या अधीन राहून त्यातील तक्त्यात नमूद केलेल्या दराच्या दुप्पट दराने वाहतूक भत्ता वरील (१०) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून मंजूर करण्यात यावा. सुलभ संदर्भासाठी त्या आदेशांतील वाहतूक भत्याचा दरविषयक तक्ता आणि अटी खाली पुन्हा उधृत केल्या आहेत.

तक्ता

अनु क्र.	कर्मचा-याची वेतनश्रेणी	दरमहा वाहतूक भत्याचा दर रु अ -१ वर्ग आणि अ वर्ग शहरे	इतर ठिकाणे
१.	रु.८०००-१३५०० किंवा त्याहून वरच्या वेतन श्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी.	रुपये ८००/-	४००/-
२.	रु.६५००-१०५०० किंवा त्याहून वरच्या परंतु रु.८००० - १३५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी.	रुपये ४००/-	२००/-
३.	रु. ६५०० -१०५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी.	रुपये १००/-	७५/-

टीप:- १) वरील तक्त्यात नमूद केलेली अ - १ आणि अ शहरे, स्थानिक पूरक भत्त्याच्या प्रयोजनार्थ केलेल्या शहरांच्या वर्गीकरणप्रमाणे राहतील .

२) ज्या कर्मचा-यांनी असुधारित वेतनश्रेणीत वेतन घेण्याच विकल्प दिलेला आहे . अशांच्या बाबतीत त्यांनी जर सुधारित वेतनश्रेणी स्वीकारण्याबाबत विकल्प दिला असता तर त्यांना जी सुधारित वेतनश्रेणी देय ठरली असती त्या वेतनश्रेणीच्या अनुषंगाने वाहतूक भत्ता विनियमित करण्यात येईल .

वाहतूक भत्त्याच्या अनुज्ञेयतेबाबतच्या अटी :-

(१) कर्तव्यस्थानापामून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान आणि निवासस्थान यांच्या एकत्र परिसरात (Campus) शासकीय निवासस्थान पुरविण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना हा भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही .

टीप:- वाहतून भत्त्याचे प्रदान, संबंधित कर्मचा-याने, त्याला पुरविण्यात आलेले शासकीय निवासस्थान, कर्तव्यस्थानापामून एक किलोमीटरच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान आणि निवासस्थान यांच्या एकत्र परिसरात (Campus) नाही अशा आशयाचे प्रमाणपत्र देण्याच्या अधीन राहून करण्यात येईल .

(२) ज्या कर्मचा-यांना शासकीय वाहतूक सुविधा(Government Transport) पुरविण्यात आली आहे त्यांना हा भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही .

(३) मात्र, कर्तव्यस्थानापामून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान आणि निवासस्थान यांच्या एकत्र परिसरात (Campus) शासकीय निवासस्थान पुरविण्यात आलेल्या अंध/अस्थीव्यंगामुळे अंधू /कण्याच्या विकाराने पीडित असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना वरील (८) व(१०) येथील आदेशांन्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून वरील तक्त्यात नमूद केलेल्या दराने वाहतूक भत्ता अनुज्ञेय राहिल . मात्र ज्या कर्मचा-यांना शासकीय वाहन पुरविलेले आहे त्यांना वाहतूक भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही .

(४) ह्या आदेशांच्या प्रयोजनार्थ शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत किमान शारीरिक अपंगत्वाच्या खालील अटींपैकी किमान एक अट पूर्ण होणे आवश्यक आहे . मुलतः विशेष वाहनभत्त्यासंदर्भात विहित करण्यात आलेल्या या परिच्छेदातील तरतुदी वरील (८) आणि (१०) येथील आदेशांन्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून वाहतूक भत्त्यासंदर्भातही लागू आहेत .

(अ) अस्थीव्यंगामुळे अंधू असलेल्या शासकीय कर्मचा-याला वरच्या अथवा खालच्या अवयवाची किमान ४० टक्के कायम स्वरूपाची आंशिक विकलांगता असावी किंवा वरच्या आणि खालच्या अवयवांची मिळून किमान ५० टक्के कायम स्वरूपाची आंशिक विकलांगता असावी . शारीरिक अपंगतेच्या अंदाजासाठी अमेरिकेतील अपंगता शोधून काढण्यासाठी तयार केलेल्या आणि सदर संस्थेच्या वतीने आर्टीफिशल लीम्बस् मॅन्युफॅक्चरिंग कार्पोरेशन ऑफ इंडिया, जी .टी .रोड, कानपूर यांनी प्रकाशित केलेल्या नियमावलीत ग्रंथित केलेल्या मानकांचा अवलंब /वापर करण्यात यावा .

टीप:- अस्थीव्यंगामुळे अंधू असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना शासकीय रुग्णालयाच्या अस्थीव्यंगोपचार विभागाच्या प्रमुखांची वरील प्रमाणे विकलांगता असल्याची शिफारस प्राप्त करावी लागेल .

(ब) शासकीय कर्मचा-यांची दोन्ही डोळ्यांची दृष्टी ३/६० पेक्षा कमी असावी . अथवा क्षेत्रदृष्टी (फील्डव्हिजन)१० अंशापेक्षा कमी असावी . परंतु केवळ एक डोळ्याने अंध असलेले शासकीय कर्मचारी ह्या आदेशांच्या प्रयोजनार्थ अंध मानण्यात येऊ नयेत .

टीप:- अंध शासकीय कर्मचा-यांना शासकीय रुग्णालयाच्या नेत्रोपचार विभागाच्या प्रमुखांची वरीलप्रमाणे अंधत्व असल्याची शिफारस प्राप्त करावी लागेल .

(क) शासकीय कर्मचा-यास पाठीच्या कण्याचा विकाराने (Spinal deformity-generally known as Hunch back Disability) ४० % पेक्षा अधिक कायमचे आंशिक अपंगत्व आलेले असावे .

विषय .

टीप:- पाठीच्या कण्याच्या विकाराने पीडित असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना शासकीय रुग्णालयाच्या अस्थिव्यंगोपचार अधिकारी (वर्ग १) यांची वरीलप्रमाणे अपंगत्व असल्याची शिफारस प्राप्त करावी लागेल .

- (५) वर उल्लेखित अपंग कर्मचा-यांनी ह्या आदेशांचा लाभ मिळण्यासाठी त्यांच्या विभागप्रमुखांकडे अर्ज करावेत .अपंगत्वाबाबतची आवश्यक ती शिफारस प्राप्त करण्यासाठी अशा कर्मचा-यांची प्रकरणे विभागप्रमुखांनी योग्य त्या वैद्यकीय अधिका-याकडे पाठवावीत . संबंधित वैद्यकीय अधिका-यांनी आपल्या शिफारसपत्रात ज्या तारखेपासून अशा कर्मचा-यास वरील परिच्छेद ४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे अपंगत्व आल्याचे प्रमाणित केले असेल त्या तारखेपासून किंवा त्याच्या शासकीय सेवेतील नेमणूकीच्या तारखेपासून यातील जी तारीख नंतर असेल तेव्हापासून विभागप्रमुखांनी संबंधित कर्मचा-यास वाहतूक भत्ता मंजूर करावा .
- (६) ज्या प्रकरणी उक्त अपंग कर्मचा-यांना संबंधित विभागप्रमुखांकडून वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यासाठी वैद्यकीय शिफारस मिळविण्याकरिता त्यांच्या मुख्यालयाच्या बाहेरील ठिकाणी असलेल्या शासकीय रुग्णालयात पाठविण्यात आले असेल अशा प्रकरणी त्यांना दौ-यावर असल्याचे मानून प्रवासभत्ता व दैनिक भत्ता मंजूर करण्यात यावा . व ह्या कामासाठीचा त्यांचा अनुपस्थितीचा कालावधी हा कर्तव्य कालावधी समजण्यात यावा :

मात्र जे कर्मचारी आवश्यक ते शिफारसपत्र मिळविण्यास पात्र ठरलेले नाहीत म्हणजेच ज्यांच्या बाबतीत ह्या आदेशांच्या प्रयोजनार्थ आवश्यक तेवढे अपंगत्व नाही अशा कर्मचा-यांना वरील सवलत मिळणार नाही .

(मुलतः विशेष वाहनभत्यासंदर्भात विहित करण्यात आलेल्या वरील परिच्छेद (५) आणि (६) मधील कार्यपद्धती/तरतुदी वरील (८) आणि (१०) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून वाहतूक भत्यासंदर्भात लागू आहेत .)

- (७) सदर वाहतूकभत्ता हा रजा, प्रशिक्षण, दौरा इत्यादी कारणांमुळे ३० दिवसांपेक्षा जास्त अनुपस्थितीच्या कालावधीसाठी अनुज्ञेय असणार नाही .
- (वरील(८) व (१०) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९९९७ पासून अंमलात)
- (८) सर्व अनुदान प्राप्त शैक्षणिक संस्थांच्या प्राथमिक , माध्यमिक शाळांतील पूर्णकालीक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच कृषी व कृषितर विद्यापीठातील व तत्संलग्न महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी त्याचप्रमाणे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .मभवा ११८६/३९४/सेवा १० दिनांक १८ ऑगस्ट १९८६ मधील परिच्छेद ६ मध्ये उल्लेखिलेले इतर कर्मचारी यांना सदरहू आदेश लागू असतील .
- (९) महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या अधिनियम १९६१ (सन १९६२ चा अधिनियम क्र . ५) च्या कलम २४८ च्या परंतुकान्वये प्रदान केलेले अधिकार व त्या संबंधातील इतर सर्व अधिकार यांचा वापर करून शासन असाही आदेश देत आहे की, जिल्हा परिषदांच्या पूर्ण कालीक कर्मचा-यांनासुध्दा हे आदेश लागू करण्यात यावेत .
- (१०) विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनमानानुसार वेतन घेणा-या शिक्षक कर्मचा-यांनाही हे आदेश लागू करण्यात यावेत .
- (११) संबंधित विभागीय प्रमुखांनी सदरहू आदेश स्थानिक संस्थांच्या आणि सर्व संबंधित संस्थांच्या व्यवस्थापनांच्या निदर्शनास आणून द्यावेत . शासनाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या सहायक अनुदान नियमानुसार ह्या भत्यासाठी सहाय्यक अनुदान अनुज्ञेय होईल असे त्यांनी व्यवस्थापनांना कळवावे .
- (१२) शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत या आदेशांच्या परिणामी होणारा वाहतूक भत्यावरील खर्च हा त्यांचे वेतन व भत्ते यासंबंधीचा खर्च ज्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालण्यात येतो त्याच लेखा शिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .

अनुदान प्राप्त संस्था व जिल्हापरिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्या बाबतीतील खर्च संबंधित प्रमुख लेखाशिर्षाखालील ज्या उप लेखाशिर्षाखाली त्यांच्या सहाय्यक अनुदानाच्या खर्च खर्ची घालण्यात येतो, त्या उप लेखाशिर्षाखाली घालण्यात यावा .

(वरील परिच्छेद ८ व १२ मधील तरतूदी वरील (८)(९) व (१०) येथील आदेशानुसार दिनांक १ ऑगस्ट १९९७ पासून अंमलात)

- (१३) या परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात येत असलेल्या सूचना म्हणजे या विषयी पूर्वीच देण्यात आलेल्या आदेशांतील तरतूदीपैकी सध्या अंमलात असणा-या तरतूदींचे केवळ माहितीसाठी केलेले एकत्रिकरण आहे . या परिपत्रकान्वये कोणतेही नवे आदेश देण्यात आलेले नाहीत . मात्र प्रकरणे सादर करतांना या परिपत्रकाचा संदर्भ देण्यास हरकत नाही . विशेष वाहनभक्ता/वाहतूक भत्याच्या संदर्भातील यापूर्वीची प्रकरणे त्या-त्या कालावधीत लागू असणा-या आदेशांतील तरतूदीनुसार विनियमित करावीत . महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(टीप:- दि.२.८.२००४ चा निर्णयही पहावा .)

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

कवककवककवक

विषय:- राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना लागू करणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन ११९९/प्र . क्र . २/९९ सेवा ३ दिनांक २० जुलै, २००१ .

- वाचा:- १) शासन निर्णय, सा . प्र . वि . क्र . एसआरव्ही-१०९५/प्र . क्र . १/९५/बारा दि . ८ जून १९९५ .
२) शासन निर्णय सा . प्र . वि . क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र . क्र . ३३/बारा दि . १ . ११ . १९९५ .
३) शासन निर्णय, सा . प्र . वि . क्र . एसआरव्ही १०९६/प्र . क्र . ३३/९५/बारा दि . २० . ३ . १९९७ .
४) केंद्र शासनाचे कार्यालयीन ज्ञापन क्र . ३५०३४/१/९७ ईसटीटी (ड) दि . ९ . ८ . १९९९ .

शासन निर्णय: संदर्भाधीन अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णयान्वये गट ' क ' व ' ड ' (वर्ग ३ व ४) मधील शासकीय कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्याने असलेली कुंठीतता घालविण्यासंबंधीची (कालबध्द पदोन्नती) योजना दिनांक १ ऑक्टोबर १९९४ पासून अंमलात आलेली आहे . केंद्रीय वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांना दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून सुधारित वेतनश्रेणी विहित करण्याबाबत शिफारस करण्याकरिता श्री . द . म सुकथनकर , सेवानिवृत्त मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांच्या अध्यक्षतेखाली " राज्य वेतन सुधारणा समिती १९९७ " नियुक्त करण्यात आली होती . या समितीने राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत शिफारस केली होती . केंद्र शासनाने संदर्भाधीन अनुक्रमांक (४) येथील कार्यालयीन ज्ञापनान्वये केंद्र शासकीय कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना लागू केली आहे . राज्य शासकीय कर्मचा-यांना " सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना " लागू करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

२ . शासन आता असे आदेश देत आहे की , संदर्भाधीन अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णयान्वये अंमलात आलेली कालबध्द पदोन्नती योजना बंद करून त्याऐवजी " सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना " लागू करण्यात यावी . ही योजना पुढीलप्रमाणे अंमलात येईल .

- (१) ही योजना रु . ८००० - १३५०० व त्याहून कमी वेतनश्रेणीत वेतन घेणा-या अधिकारी / कर्मचा-यांना कर्मचा-यांना लागू होईल .
(२) या योजनेचा लाभ संबंधित पदावरील १२ वर्षांच्या नियमीत सेवेनंतरच अनुज्ञेय होईल .
(३) सेवेत दोन किंवा त्याहून अधिक वेळा पदोन्नती मिळालेल्या कर्मचा-यांना या योजनेचा लाभ अनुज्ञेय होणार नाही .

- (४) या योजनेअंतर्गत पदोन्नतीच्या पदाची वेतनश्रेणी देय होईल . जेथे पदान्ततीचे पद उपलब्ध नाही तेथे तसेच एकाकी (**Isolated**) पदावरील कर्मचा-यांना या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट-एक मधील वेतनश्रेणी देय होईल .
- (५) या योजनेअंतर्गत पदोन्नतीच्या पदाची वेतनश्रेणी देय ठरविली असल्याने वरिष्ठ वेतनश्रेणी मिळण्यासाठी पदोन्नतीच्या पदाकरिता विहित केलेली अर्हता, पात्रता, ज्येष्ठता, अर्हता परीक्षा, विभागीय परीक्षा या सर्व बाबींची पूर्तता करणे तसेच पदोन्नतीची कार्यपध्दती अनुसरणे आवश्यक राहिल . जेथे या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टातील वेतनश्रेणी मंजूर करण्यात येईल तेथे गोपनीय अहवालाच्या आधारे पात्रता तपासण्यात यावी .
- (६) या योजनेचा लाभ संपूर्ण सेवेत फक्त एकवेळ अनुज्ञेय राहिल . ज्या कर्मचा-यांना दिनांक ८ जून १९९५ च्या शासन निर्णयान्वये यापूर्वीच वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ मिळाला असेल त्यांना या योजनेअंतर्गत पुन्हा वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ अनुज्ञेय होणार नाही .
- (७) या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी दिल्यावर वेतननिश्चिती नियमित पदोन्नतीप्रमाणेच होईल . मात्र त्याच वेतनश्रेणीत नियमित/कार्यात्मक पदोन्नती मिळाल्यावर पुन्हा वेतननिश्चितीचा लाभ देय होणार नाही .
- (८) नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या तसेच नियमित पदोन्नतीस अपात्र ठरलेल्या कर्मचा-यांना या योजनेचा लाभ देय होणार नाही . या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी दिल्यानंतर नियमित पदोन्नती नाकारलेल्या वा नियमित पदोन्नतीस अपात्र ठरलेल्या कर्मचा-यांना देण्यात आलेला लाभ काढून घेण्यात येईल . मात्र दिलेल्या लाभांची वसुली करण्यात येणार नाही .

३ . या योजनेसंबंधीची अन्य मार्गदर्शक तत्वे वरील अनुक्रमांक (१) ते (३) येथील आदेशामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राहतील .

४ . विद्यमान योजनेअंतर्गत ज्या पात्र कर्मचा-यांना यापूर्वी वरील अनुक्रमांक (१) येथील दिनांक ८ जून १९९५ च्या आदेशाच्या परिच्छेद २ (ड) मधील तरतूदीअन्वये यथास्थिती पदोन्नतीच्या पदाची किंवा सदर शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टातील वेतनश्रेणी अनुज्ञेय करण्यात आली असेल त्यांना दिलेला लाभ यापुढेही तसाच चालू राहिल . सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेअंतर्गत मात्र आता अराजपत्रित कर्मचा-यांना देव्रील यापुढे वरील परिच्छेद २ (३) मधील तरतूदीनुसारच हा लाभ देय होईल .

- ५ . ही योजना दिनांक १ ऑगस्ट २००१ पासून अंमलात येईल .
- ६ . ही योजना जिल्हा परिषद कर्मचा-यांना लागू राहिल .
- ७ . हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

(टीप:- दि . ११ . १ . ०२ , दि . १० . ९ . २००७ चेही शासन निर्णय पहावेत)

कवकवकवकवक

विभाग .

परिशिष्ट- एक
शासन निर्णय क्र.वेतन ११९९/प्र.क्र.२/९९/सेवा ३ दिनांक २०.७.२००१ सोबतचे परिशिष्ट एक.

सेवांतर्गत आश्वसित प्रगती योजनेअंतर्गत अनुज्ञेय होणारी वेतनश्रेणी.

अनु.क्र. विद्यमान सुधारित वेतनश्रेणी रु.	अनुज्ञेय सुधारित वेतनश्रेणी रुपये.
१. २५५० - ५५ - २६६० - ६० - ३२००	२६१०- ६० - २९१० - ६५ - ३३०० - ७० - ४०००.
२. २६१० - ६० - २९१० - ६५ - ३३०० - ७० ४०००.	२६५० - ६५ - ३३०० - ७० - ४०००.
३. २६५० - ६५ - ३३०० - ७० - ४०००.	२७५० - ७० - ३८०० - ७५ - ४४००.
४. २७५० - ७० - ३८०० - ७५ - ४४००.	३०५० - ७५ - ३९५० - ८० - ४५९०.
५. ३०५० - ७५ - ३९५० - ८० - ४५९०.	३२०० - ८५ - ४९००.
६. ३२०० - ८५ - ४९००.	४००० - १०० - ६०००.
७. ४००० - १०० - ६०००.	४५०० - १२५ - ७०००.
८. ४५०० - १२५ - ७०००.	५००० - १५० - ८०००.
९. ५००० - १५० - ८०००.	५५०० - १७५ - ९०००.
१०. ५५०० - १७५ - ९०००.	६५०० - २०० - १०५००.
११. ६५०० - २०० - १०५००.	७४५० - २२५ - ११५००.
१२. ७४५० - २२५ - ११५००.	७५०० - २५० - १२०००.
१३. ७५०० - २५० - १२०००.	८००० - २७५ - १३५००.
१४. ८००० - २७५ - १३५००.	१०००० - ३२५ - १५२००.

कककककककक

विषय :- अतिरिक्त दैनिक भत्त्यात वाढ करण्याबाबत .

महिला व बाल विकास विभाग

निर्णय क्र. २००१/बालगृ २००२/प्र.क्र.२१९ /का.३ दिनांक २७.०९.२००१.

- वाचा:**
१. बाल न्याय अधिनियम १९८६ व बाल न्याय (मुलांची संरक्षण व काळजी) अधिनियम २००० .
 २. शासन निर्णयमहिला व बाल कल्याण विभाग, क्र. वीसीए १०६४ /१२४८९३ /प्र.क्र.११/एन दिनांक २ सप्टेंबर, १९६५ .
 ३. शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. पूरक १००१/प्र.क्र.१२/२००१ अर्थसंकल्प ३ दि.३.८.२००१.

भिवंडी निरीक्षणगृहातील घटनेच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालयाने याचिका क्र.११०७/९६ च्या अनुषंगाने दिलेल्या आदेशानुसार, निरीक्षण गृह व बालगृहातील मुलांना बाल कल्याण मंडळ अथवा बाल न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार त्याच्या स्वग्रामी पाठवायाचे असेल तर त्या मुलावर होणा-या खर्चासाठी जर त्याच जिल्ह्यात मुलाला पोहोचवावयाचे असेल तर प्रती दिन रु. ३० /- व जिल्ह्याबाहेर अथवा अन्य राज्यात पोहोचवावयाचे असेल तर प्रती दिन रु.४५/- या दराने, जे पोलीस कर्मचारी मुलावरोवर प्रवास करतील त्यांना अतिरिक्त दैनिक भत्ता म्हणून देय राहिल . ही रक्कम त्यांनी त्याचे सोबत असलेल्या मुलाकरिता खर्च करावयाची आहे . सदर अतिरिक्त दैनिक भत्ता त्यांच्या नेहमीच्या प्रवासखर्चाच्या रकमेव्यतिरिक्त देय राहिल .

२. यावरील खर्च “ मागणी क्र.एक्स १-२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण -०२- समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण दोन (१) सुधारलेल्या व्यक्तीकरीता संस्था किंवा सुधारगृहे चालविणा-या स्वयंसेवी संस्थाना सहाय्यक अनुदान (२२३५-१०६७) योजनेतर ” या वित्तीय लेखाशिर्षाखाली सन २००१ -२००२ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व तो त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा .

३. चालू पंचवार्षिक योजनेमध्ये मंजूर केलेल्या संस्थांमधील वैद्यकीय अधिका-यांच्या वाढीव मानधनावर होणारा खर्च “ मागणी क्र. एक्स १-२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ - समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-निराश्रीत बालकासाठी संस्थेतर सेवा (२२३५ ११६ ६) योजनांतर्गत ” या वित्तीय लेखाशिर्षाखाली सन २००१-२००२ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व तो त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा .

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५४१/२००१/व्यय-१४, दिनांक ३०.०६.२००१ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

५. हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून लागू होतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

गं.गो.पंचभाई,
शासनाचे उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :-महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ तात्पुरत्या, रजा मुदती रिक्त पदी, तदर्थ किंवा अंतरीम व्यवस्था म्हणून २९ दिवसांकरिता किंवा ठराविक कालावधीकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना लागू होतात किंवा नाही याबाबत स्पष्टीकरण .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.वेपुर १२०१/प्र.क्र.३१/सेवा ९ दि. २१ डिसेंबर, २००१ .

- वाचा: १) शासन अधिसूचना वित्त विभाग क्र.वेपुर १२९८/प्र.क्र.१३/सेवा १० दि. १०.१२.१९९८ .
२) वित्त विभाग परिपत्रक क्र. वेपुर १२९८/प्र.क्र.१६/सेवा १० दि. ५ जानेवारी, १९९१ .

शासन अधिसूचना वित्त विभाग क्र. वेपुर १२९८/प्र.क्र.१३/सेवा १० दिनांक १०.१२.१९९८ अन्वये महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ शासकीय कर्मचारी व इतर यांना दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून लागू करण्यात आले आहेत . या संदर्भात तात्पुरत्या, रजा मुदती रिक्त पदी, तदर्थ किंवा अंतरीम व्यवस्था म्हणून २९ दिवसांकरिता किंवा ठराविक कालावधीकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांना नियमांचा लाभ अनुज्ञेय आहे किंवा कसे असा प्रश्न उपस्थित करण्यात आला होता .

- (२) शासन आता असा खुलासा करित आहे की, तीन वर्षांपेक्षा कमी कालावधीकरिता निर्माण केलेली व निश्चित वेतन दर असलेल्या अस्थायी पदांवरील नियुक्त्या वगळता स्थायी व सर्व उद्दिष्टांकरिता वा प्रयोजनांकरिता स्थायीवत तसेच तीन वर्षांपेक्षा अधिक कालावधीकरिता मंजूर केलेल्या अस्थायी पदांवरील तदर्थ, अंतरीम किंवा रजा मुदती रिक्त पदांवर तात्पुरत्या म्हणून २९ दिवसांकरिता किंवा ठराविक कालावधीकरिता नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचा-यास महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ च्या अनुषंगाने सुधारित वेतनश्रेणी लागू होतात .मात्र सदर कर्मचा-यांना सदर नियमातील नियम ५ खालील स्पष्टीकरण अनुसार

दिनांक १ जानेवारी १९९६ रोजी किंवा नंतर त्यांच्या नियुक्तीच्या तारखेपासून सुधारित वेतनश्रेणीत वेतन अनुज्ञेय करण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श .वि .लागवणकर,
शासनाचे सहसचिव

वनववनवनवन

विषय :-सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना वेतन निश्चितीचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन २००२/प्र .क्र .१ /सेवा ३ दिनांक ११ जानेवारी, २००२ .

- संदर्भ: १) सा .प्र .वि .निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .१/९५/बारा दि . ८ .६ .१९९५ .
२) सा .प्र .वि .निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .३३/बारा दि . १ .११ .१९९५ .
३) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .एसआरव्ही १०९५/प्र .क्र .३३/९५/बारा दि . २० मार्च १९९७ .
४) वित्त विभाग निर्णय क्र .वेतन १०९९/प्र .क्र .२/९९/सेवा ३ दि . २० जुलै २००१ .

संदर्भाधीन अनुक्रमांक १ येथील दिनांक ८ जून १९९५ च्या शासन निर्णयान्वये गट -क व गट -ड (वर्ग ३ व वर्ग ४) मधील कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या संधी उपलब्ध नसल्यामुळे असलेली कुंठितता घालविण्यासंबंधीची (कालवध्द पदोन्नती) योजना लागू करण्यात आली होती . वरील अनुक्रमांक ४ येथील दिनांक २० जुलै २००१ च्या आदेशान्वये पूर्वीच्या कालवध्द पदान्तीच्या योजनेची व्याप्ती रु .८००० - १३५०० या वेतनश्रेणीच्या मर्यादित राजपत्रित अधिका-यांपर्यन्त वाढविण्यात आली आहे . हा लाभ राजपत्रित अधिका-यांना दिनांक १ ऑगस्ट २००१ पासून देय झाला आहे .

- (२) या संदर्भातील शासन निर्णयांच्या तरतूदीनुसार राजपत्रित अधिका-यांची या योजनेखालील लाभ देय करण्यासंबंधी प्रकरणे मंत्रालयातील प्रशासकीय विभागांकडे येणे अभिप्रेत आहे . ही कार्यपध्दती अवलंबिल्यामुळे राजपत्रित अधिका-यांना या योजनेचा लाभ मिळण्यास होत असलेला विलंब विचारात घेऊन शासन आता पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे .
- (अ) गट “ ब ” च्या ज्या राजपत्रित अधिका-यांना सदर योजने अंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय होते त्यांना विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून अशा वेतनश्रेणी देण्याबाबतचे अधिकार यथास्थिती कार्यालय प्रमुख/प्रादेशिक विभाग प्रमुख यांना प्रदान करण्यात येत आहेत .
- (ब) गट “ अ ” च्या ज्या राजपत्रित अधिका-यांना सदर योजने अंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय होत त्यांना विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून अशा वेतनश्रेणी देण्याबाबतचे अधिकार राज्यस्तरीय विभाग प्रमुखांना प्रदान करण्यात येत आहेत .
- (क) मंत्रालयीन विभागातील गट “ ब ” व “ अ ” मधील ज्या राजपत्रित अधिका-यांना सदर योजने अंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी अनुज्ञेय होते त्यांना विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून अशा वेतनश्रेणी देण्याबाबतचे अधिकार संबंधित मंत्रालयीन विभागाच्या सचिवांना देण्यात येत आहेत .
- (३) अराजपत्रित कर्मचा-यांच्या बाबतीत या योजनेतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यासंबंधी अधिकाराबाबतची विद्यमान तरतूद अशीच यापुढे चालू राहिल .

विवाग .

- (४) शासन पुढे असेही आदेश देत आहे की, हे आदेश निर्गमित झाल्यापासून २ महिन्यांच्या कालावधीत लाभार्थ्यांना उच्च वेतनश्रेणी देण्याबाबतची कार्यवाही त्या त्या स्तरावर पूर्ण करण्यात यावी व कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुख/प्रशासकीय विभाग प्रमुख यांनी अनुज्ञेय लाभार्थी व त्यापैकी प्रत्यक्षात किती लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आले यासंबंधीचे विवरणपत्र संबंधित प्रशासकीय विभागांकडे दिनांक १५ फेब्रुवारी २००२ पूर्वी सादर करावे .
- (५) जिल्हा परिषदांमधील राजपत्रित अधिका-यांच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे अधिकार प्रदान करण्याबाबतचे आदेश ग्राम विकास विभागामार्फत निर्गमित करण्यात येतील .
- (६) हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे सहसचिव .

वनवनवनवनवन

विषय :- राज्य शासन सेवेतील निरनिराळ्या वेतनश्रेणीतील पदांचे वर्गीकरण .

सा . प्र . विभाग निर्णय क्र . एसआरव्ही १०९८/१६७४/प्र . क्र . २/९९/बारा दिनांक २ . ०७ . ०२ .

- वाचा: १) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . एसआरव्ही १०८८/प्र . क्र . १३/८८/बारा दि . २९ . ०७ . १९९३ .
२) केंद्र शासनाचे कार्मिक व प्रशिक्षण विभागाचे कार्यालयीन आदेश क्र . १३०१२/१/९८/इएसटीटी डी) दिनांक १२ . ०६ . १९९८ .

चौथ्या वेतन आयोगाच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाने वेतनश्रेणीनुसार ज्याप्रमाणे पदांचे वर्गीकरण केले त्या धर्तीवर राज्य शासनाने परिस्थितीनुरूप काही बदल करून राज्य शासन सेवेतील पदांचे वर्गीकरण उपरोल्लेखित दिनांक १९ जुलै १९९३ च्या शासन निर्णयानुसार केले .

आता राज्य शासनाने पाचव्या वेतन आयोगाच्या अनुषंगाने सुधारित वेतनश्रेणी मंजूर केल्या असल्याने , उपरोल्लेखित दिनांक १९ . ०७ . १९९३ च्या शासन निर्णय अधिक्रमित करून राज्य शासन सेवेतील पदांचे सुधारित वेतनश्रेणीनुसार खालीलप्रमाणे नव्याने वर्गीकरण करण्यात येत आहे .

अ . क्र . पदाचा तपशिल पदांचे वर्गीकरण .

१ . ज्या पदांचे वेतन किंवा पदांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु . ११५००/-पेक्षा कमी नाही अशी पदे .	गट-अ
२ . ज्या पदांचे वेतन किंवा पदांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु . ९०००/- पेक्षा कमी नाही अशी पदे आणि रु . ११५००/- पेक्षा कमी आहे अशी पदे .	गट -ब .
३ . ज्या पदांचे वेतन किंवा पदांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु . ४४००/- पेक्षा कमी नाही अशी पदे . आणि रु . ९०००/- पेक्षा कमी आहे अशी पदे .	गट- क .
४ . ज्या पदांचे वेतन किंवा पदांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रु . ४४००/- पेक्षा कमी नाही अशी पदे .	गट- ड .
- ३ . अ) जुन्या वर्गीकरणानुसार ज्या पदांचा दर्जा “ अराजपत्रित” समजला जातो, तोच दर्जा सुधारित वर्गीकरणानंतरही कायम राहिल . तसेच ज्या पदांचा अगोदरच राजपत्रित दर्जा घोषित केला आहे त्या पदाचा तो दर्जा यापुढेही कायम राहिल . अराजपत्रित पदांना केवळ वेतनश्रेणीच्या आधारे किंवा विशिष्ट गटामधील समावेशनामुळे आपोआप राजपत्रित दर्जा प्राप्त होणार नाही .

- ब) विद्यमान वर्गीकरणानुसार ज्या पदांकरिता मागासवर्गीयांचे आरक्षण लागू आहे, त्या पदांचे सुधारित वर्गीकरणानुसार गट बदलत असले तरी, त्या पदांना मूळ दर्जा कायम रहात असल्याने विद्यमान तरतूदीनुसार त्या पदांकरिता आरक्षण यापुढेही कायम राहिल .
- ४ . वरील नियमामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी पदनिर्मितीच्या आदेशामध्ये ज्या पदांचा उल्लेख विवक्षितपणे गट- क (वर्ग ३) असा आहे व विद्यमान वर्गीकरणानुसार ती पदे गट- ड संवर्गामध्ये अंतर्भूत होत असतील तर अशी पदे गट- क संवर्गामध्ये असल्याचे मानण्यात यावे . संबंधित पदधारकांच्या बाबतीत गट -क प्रमाणे सध्याच्या सेवाशर्ती /सवलती लागू आहेत त्यामध्ये बदल करण्यात येऊ नये .
- ५ . विद्यमान गट -ड संवर्गामधील काही वेतनश्रेणीतील पदे , सुधारित गट- क संवर्गामध्ये अंतर्भूत होतील, त्यामुळे त्यांच्या सेवाशर्ती व सवलतीमध्ये काही संदिग्धता निर्माण होण्याची शक्यता असल्यामुळे विद्यमान वर्गीकरणप्रमाणे जी पदे वेतनश्रेणीनुसार गट- ड ची समजली जात आहेत ती पदे सुधारित वर्गीकरणामुळे गट -क मध्ये अंतर्भूत होणार असली तरी, त्या वेतनश्रेणीतील पदधारकांच्या बाबतीत गट- ड प्रमाणे सध्या ज्या सेवाशर्ती /सवलती लागू आहेत त्यामध्ये बदल करण्यात येऊ नये .
- ६ . राज्य शासन सेवेतील ज्या पदांना विद्यापीठ आयोगाची वेतनश्रेणी लागू आहे त्या पदांना हे वर्गीकरणाचे आदेश लागू होणार नाही . अशा पदांबाबत संबंधित विभागांनी स्वतंत्रपणे निर्णय घ्यावेत .
- ७ . हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.११३०३/सेवा १० दिनांक २२.५.२००० अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार नावाने ,

प्रकाश लोखंडे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

वक्वक्वक्वक्वक्व

No. 11026/0/2002-PMA
Government of India.
Ministry of Home Affairs.
New Delhi,
Dated the 2nd Dec, 2002.

To,

- 1) The Home Secretaries of all the States/Uts
- 2) DsGP/IsGP of all the States/Uts
- 3) Director, IB/CBI/NCRB/NICFS/SPG
- 4) DsG to Assam Rifles/BSF/BPR & D/CRPF/CISF/NSG/ITBP/SSB

**Subject :-Grant of Monetary Allowance to the recipients of
Prime Minister's Police Medal for Life Saving.**

Sir,

I am directed to say that a proposal for giving Monetary Allowance to the Awardees of Prime Minister's Police Medal for Life Saving has been under consideration of this Ministry for some time.

2. It has now been decided that an Allowance of **Rs. 300/-** per month with effect from 1st November 2002 be paid to the recipient of Prime Minister's Police Medal for Life Saving. The amount would be paid by the Organisation where the recipient is serving. Expenditure in respect of State Government police personnel would be made by the concern State Government.

Expenditure in respect of Police personnel working in CPOs, CPMFs will be borne by them from their Budget. The Allowance would be payable to awardees even on superannuation and will also be available to the family in the event of the death of the awardee.No.DA will however be admissible on this amount.

3. This issues with the concurrence of Ministry of Finance Department of Expenditure vide their DO No. 8213/SE/2002 dated 22.8.2002 and Integrated Finance Wing Dy.No. 3902/FA (Home)/2002 dated 21.10.2002.

Yours faithfully,

R.K.Mitra,
Dy.Secr.to the Govt. Of India.
Tel 3093359.

वववववववववव

**विषय :- सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना: विभागीय चौकशी
प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना लाभ देण्याबाबत .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . संकीर्ण २००२/प्र.क्र.२२/सेवा ३ दिनांक २१ एप्रिल, २००३ .

- वाचा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र.वेतन ११९९/प्र.क्र.२/९९/सेवा ३ दि.२० जुलै,२००१ .
२) सा.प्र.वि.परिपत्रकक्र.एसआरव्ही १०७६/दहा दिनांक २ एप्रिल १९७६ .
३) सा.प्र.वि.निर्णय क्र. एसआरव्ही १०९५/प्र.क्र.२९/९५/बारा, दि.२२ एप्रिल १९९६ .

परिपत्रक: संदर्भाधीन अनुक्रमांक १ येथील शासन निर्णयान्वये सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना अंमलात आली आहे . या योजनेअंतर्गत कर्मचा-यांना पदोन्नतीच्या पदाची वेतनश्रेणी देय असून पदोन्नतीचे पद उपलब्ध नसलेल्या तसेच एकाकी पदावरील कर्मचा-यांना या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टात नमूद केलेली वेतनश्रेणी देय होते . या योजनेअंतर्गत अधिकारी/कर्मचा-यांना पदोन्नतीची कार्यपध्दत अनुसरणे आवश्यक आहे . विभागीय चौकशी प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना या योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ कशाप्रकारे द्यावा याबाबत काही कार्यालयात संभ्रम निर्माण झाला आहे . यासंदर्भात शासन पुढीलप्रमाणे खुलासा करित आहे .

२ . सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्यासाठी नियमित पदोन्नतीचीच कार्यपध्दत अवलंबणे आवश्यक आहे . विभागीय चौकशी प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना नियमित पदोन्नती देण्याबाबत काय कार्यवाही करावी याबाबत संदर्भाधीन अनुक्रमांक २ व ३ येथील शासन परिपत्रक व शासन निर्णयान्वये आदेश देण्यात आले आहेत . विभागीय चौकशी प्रलंबित असलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेनुसार वरिष्ठ वेतनश्रेणी देण्याबाबत वरील शासन परिपत्रक व शासन निर्णयातील आदेशाचे पालन करणे आवश्यक आहे . कार्यालय प्रमुख /प्रादेशिक विभाग प्रमुख/राज्यस्तरीय विभाग प्रमुख यांनी त्याप्रमाणे तात्काळ कार्यवाही करून त्या संबंधीचा अहवाल प्रशासकीय विभागास सादर करावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शु.श.कारेकर,
शासनाचे उप सचिव .

विवाम .

वववववववववव

विषय :- पुनर्सुधारित वेतनश्रेणी .

पोलीस निरीक्षकांच्या वेतनातील तफावत दूर करणेबाबत
श्री.मा.खा.जगदाळे व इतर ३२ पोलीस निरीक्षक .

गृह विभाग निर्णय क्र.पीएए ०३९७/सीआर २१४/पोल ५ अ, दिनांक २५ एप्रिल, २००३ .

- वाचा: १) पो.आयुक्त, वृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र.३०२/कक्ष २/रवका शाखा/९७ दि.१०.४.९७ .
२) पोलीस म.सं.यांचे पत्र क्र.पौमसं/३/२०/वेतन तफावत/११/९९ दि.१४.०६.२००२ .

शासन निर्णय :- शासन निर्णय, गृह विभाग, दिनांक ४.११.१९९२ अन्वये पोलीस उप निरीक्षकांच्या मंजूर पदापैकी १५०० पदांची श्रेणीवाढ करून सहाय्यक पोलीस निरीक्षक हा नवीन संवर्ग रु. १६४०-२९०० या वेतनश्रेणीत निर्माण करण्यात आला आहे . सहाय्यक पोलीस निरीक्षक या नवीन संवर्गाची कर्तव्ये व जबाबदा-या पोलीस उप निरीक्षक या पदापेक्षा उच्च दर्जाच्या आहेत . त्यामुळे पोलीस उप निरीक्षक पदावरून सहाय्यक पोलीस निरीक्षक पदावर पदोन्नती मिळाल्यानंतर संबंधितांची वेतननिश्चिती महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ (१) नुसार करण्यास शासन निर्णय गृह विभाग, क्रमांक पीएए ०३९३/सीआर ३३/पोल ५ अ ,दिनांक २७.०६.१९९४ अन्वये मंजुरी दिली आहे .

२ . ज्या पोलीस उप निरीक्षकांना सहाय्यक पोलीस निरीक्षक पदावर पदोन्नती मिळाली असून सहाय्यक पोलीस निरीक्षक पदावरून पोलीस निरीक्षक पदावर पदोन्नती मिळाली आहे , अशा अधिका-यांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम ११ (१) मधील तरतुदींचा फायदा दोन वेळा मिळाला आहे मात्र दिनांक ४.११.१९९२ चा शासन निर्णय निर्गमित होण्यापूर्वी ज्या पोलीस उप निरीक्षकांना थेट पोलीस निरीक्षक पदावर पदोन्नती मिळाली आहे, त्यांना वरील महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम ११(१) चा फायदा एक वेळच मिळाला असल्याने असे ज्येष्ठ अधिकारी त्यांच्या कनिष्ठांपेक्षा कमी वेतन घेत असल्याने त्यांच्या वेतनात तफावत आहे .

३ . ज्येष्ठ कर्मचा-यांचे वेतन कनिष्ठ कर्मचा-यांच्या वेतनाइतके उंचावण्याची तरतूद महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११ (५) खालील सूचना १ व सूचना २ मध्ये करण्यात आली आहे .

४ . श्री.मारुती खाशावा जगदाळे व अन्य ३२ पोलीस उप निरीक्षकांना पोलीस निरीक्षकपदी पदोन्नती देण्यात आली होती . मात्र त्यांच्या पदोन्नतीनंतर पोलीस उप निरीक्षक व पोलीस निरीक्षक संवर्गामध्ये सहाय्यक पोलीस निरीक्षक हा संवर्ग निर्माण करण्यात आला . त्यामुळे त्यांच्यापेक्षा कनिष्ठ पोलीस उप निरीक्षकांना प्रथम सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक व त्यानंतर पोलीस निरीक्षकपदी पदोन्नती देण्यात आल्याने त्यांना वेतननिश्चितीचा फायदा दोनवेळा मिळाला आहे . तथापि श्री. जगदाळे व अन्य ३२ पोलीस निरीक्षकांना वेतननिश्चितीचा फायदा एकदाच मिळाल्याने त्यांना त्यांच्या कनिष्ठापेक्षा कमी वेतन मिळत आहे . श्री. जगदाळे व अन्य ३२ अधिका-यांचे निम्न पद व पदोन्नतीचे पद तसेच त्यांच्या कनिष्ठांचे निम्न पद व पदोन्नतीचे पद हे भिन्न असल्याने या प्रकरणी महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील नियम ११(५) खालील सूचना १ खालील अट (एक) व (दोन) ची पूर्तता होत नाही .मात्र असे असले तरी या अधिका-यांच्या वेतनातील विसंगती ही नियम ११ चा प्रत्यक्ष परिणाम म्हणून उद्भवली असल्याने अट (तीन)ची पूर्तता होत आहे .

५ . विक्रीकर विभागात ज्येष्ठ सहाय्यक विक्रीकर आयुक्त हा संवर्ग नव्याने निर्माण केल्यानंतर असाच स्वरूपाचा प्रश्न उद्भवला असता केंद्र शासनाच्या कार्मिक व प्रशिक्षण विभागाच्या कार्यालयीन ज्ञापन क्रमांक ५/१६/८० सीएसएफ दिनांक १३ एप्रिल १९८८ च्या आदेशातील तरतूदी विचारात घेऊन संबंधित अधिका-यांना केंद्र शासनाच्या आदेशातील विहित अटींच्या पुर्ततेच्या अधिन व किमान ३ वर्षे खालच्या पदावर सेवा झाल्यानंतर पदोन्नती देण्याबाबतची अट शिथिल करण्यात आली असावी या धारणेच्या पुष्ठांच्या अधिन राहून संबंधित ज्येष्ठ अधिका-यांचे वेतन उंचावून देण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिलेली आहे . त्यानुसार श्री. जगदाळे व सोबतच्या जोडपत्रात नमुद ३२ पोलीस निरीक्षकांची प्रकरणे तपासण्यात आली . त्यांच्या प्रकरणी (१) केंद्र शासनाच्या वर नमूद आदेशातील अटींची पूर्तता होत आहे .(२) खालच्या पदावर किमान ३ वर्षे सेवा झाल्यावर पदोन्नती देण्याची अट शिथिल करण्यास

सा.प्र.विभागाने मान्यता दिलेली आहे. (३) नवीन पदावर संबंधितांच्या नियुक्त्या पदोन्तीसंबंधीच्या अटी व शर्ती विचारात घेऊन व त्यासंबंधीच्या कार्यपद्धतीचे पालन करून करण्यात आलेल्या आहेत.

वरील बाबी विचारात घेऊन श्री.मारुती खाशाबा जगदाळे व सोबतच्या जोडपत्रात नमूद अन्य ३२ पोलीस निरीक्षकांचे वेतन त्यांच्या पोलीस निरीक्षक पदावरील पदोन्तीच्या दिनांकापासून त्यांच्या कनिष्ठांच्या वेतनाइतके उंचावून देण्यास या शासन निर्णयाद्वारे मंजूरी देण्यात येत आहेत.

६. हा शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने तसेच वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ९१/सेवा ३ दिनांक १०.३.२००३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि.शुं.धुमाळे,
सह सचिव,महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

ककककककक

**विषय : पोलीस विभागातील कर्मचा-यांना मंजूर करण्यात येणा-या
अतिकालीन भत्त्यांच्या (आहार भत्त्यांच्या) दरात वाढ करण्याबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र.पीए ०३०४/सीआर-१२/पोल- ५ (अ) दि.२१.०२.२००४ .

- वाचा:-**
- १) गृहविभाग,निर्णय क्र. पीए १८८०/२६/पोल ५ (अ), दिनांक २५.०५.१९८१ .
 - २) गृह विभाग निर्णय पीए-०३९१/सीआर २७२/ पोल (५ अ) दि.४.११.९२ .
 - ३) गृह विभाग, निर्णय क्र.पीए- ०३९५/सीआर २५५/पोल (अ) दि.०२.११.९९ .
 - ४) पौमसं.म.राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र.पौमसं/३०/५२५२/२००४ दि. ०७.०१.०४ .

शासन निर्णय :- राज्यातील पोलीस शिपाई ते पोलीस उप निरीक्षक पदापर्यन्तच्या अधिकारी/कर्मचारी यांना २४ तासांच्या कालावधीत सतत १० तास बंदोबस्त ड्युटी किंवा इतर कामासाठी कर्तव्यार्थ राहिल्यास विशेष अतिकालीन भत्ता (आहार भत्ता) मंजूर करण्यात येतो. सध्या महागाई दिवसेंदिवस वाढत असून पोलीस कर्मचा-यांना देण्यात येणारा आहार भत्ता तोकडा पडतो. त्यामध्ये वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यावर शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, पोलीस कर्मचा-यांना देण्यात येणा-या आहार भत्त्याच्या दरात दुपटीने वाढ करण्यात यावी व त्यांना खाली सुधारित दराने आहार भत्ता देण्यात यावा .

१. पोलीस उप निरीक्षक /सहाय्यक पोलीस
उपनिरीक्षक /फोटोग्राफर .	रु . ३६/- प्रति दिवस .
२. पोलीस हवालदार/पोलीस नाईक/पोलीस
शिपाई (सशस्त्र व निःशस्त्र)	रु . ३०/- प्रति दिवस .

२. सुधारित दराने देण्यात येणा-या आहार भत्त्यावर होणारा खर्च “ २०५५ पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस (०२) शहर पोलीस (०२)(०१) आस्थापना ” (२०५५००९७)” १०९ जिल्हा पोलीस (००)(०१) जिल्हा पोलीस दल “ (२०५५०१६८)” या लेखाशिर्षाखाली दर्शविण्यात यावा आणि प्रथमतः हा खर्च आकस्मिकता निधीतून मंजूर करण्यात आलेल्या (शासन ज्ञापन, वित्त विभाग, क्र.आकनि ११०४/१२७/अर्थसंकल्प-१० दिनांक १ फेब्रुवारी २००४ संगणक संकेतांक क्र. ८०००-१२७-१) रु. १, ७८,००,०००/- (एक कोटी अठ्याहत्तर लाख फक्त)

अग्रिमामधून भागविण्यात यावा . सदरची रक्कम फेब्रुवारी २००४ या महिन्यासाठी असून ही रक्कम पुरवणी मागणी आगामी अधिवेशनात विधानमंडळास सादर करून परिपूर्ती करण्यात यावी .

३ . पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी आकस्मिकता निधीतून खर्च करण्यासाठी आहरण व सवितरण अधिका-यांकडे रक्कम सुपूर्द करण्यासंबंधीच्या आदेशांमध्ये प्रपत्रात आगावू रकमेतून खर्च करताना सादर करण्यात येणा-या शासन ज्ञापन, वित्त विभाग, क्र. आकनि ११०४/१२७/अर्थसंकल्प १० दिनांक २१.२.२००४ अन्वये मंजूर असे लिहावे . अशी स्पष्ट सूचना त्या आदेशामध्ये/प्रपत्रात अंतर्भूत करावे व ही सूचना लाल शाईने अधोरेखित करावी . मंजूर करण्यात आलेला अग्रिमाचा संपूर्ण विनियोग दिनांक ३१.०३.०४ पूर्वी करणे आवश्यक आहे . केलेल्या विनियोगाचे विवरणपत्र दिनांक ५ एप्रिल २००४ पूर्वी न चुकता शासनास सादर करावे .

४ . पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी आकस्मिकता निधी नियम ६,८ आणि १२ मधील असलेल्या तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करून गृह विभाग, वित्त विभाग आणि महालेखापाल यांचेकडे आकस्मिकता निधीमधून खर्च केलेल्या रकमेचा अहवाल सादर करावा .

५ . पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी वित्त विभागाच्या उपरोक्त ज्ञापनाद्वारे मंजूर करण्यात आलेला आकस्मिकता निधी तसेच संगणक कोड क्रमांक संबंधित आहरण व सवितरण अधिकारी यांच्या निदर्शनास आणावा आणि याबाबतचा खर्च आकस्मिकता निधीमध्ये विनचूक दर्शविण्यात येईल याची दक्षता घ्यावी .

६ . हा आहार भत्ता हा शासन निर्णय निर्गमित करण्याच्या दिनांकापासून मंजूर करण्यात येत असून तो देय असणा-या पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांना एक आर्थिक वर्षात जास्तीत जास्त २०० कामकाजाच्या दिवसांसाठी अनुज्ञेय राहिल . (हा आहार भत्ता हा शासन निर्णय निर्गमित करण्याच्या दिनांकापासून मंजूर करण्यात येत असून तो देय असणा-या पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांना एका आर्थिक वर्षात जास्तीत जास्त एकूण सर्व कामकाजाच्या दिवसांसाठी अनुज्ञेय राहिल . असा बदल शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. पीएए ०३०४/सीआर १२/पोल ५ अ दिनांक २० जुलै २००४ प्रमाणे करण्यात आलेला आहे .)

७ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संमतीने आणि त्यांच्या क्र.सीआर ८१/०४/व्यय ७ दिनांक २०.०२.२००४ व १९०५/अर्थोपाय दि. २१.२.२००४ च्या अनौपचारिक संदर्भाने निर्गमित करण्यात येत आहे . महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना . रा . शिरे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धांमधील सहभागामुळे
राज्य शासकीय कर्मचारी यांना द्यावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी
व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत खुलासा .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. एलव्हीई १४०४/प्र.क्र.८/सेवा ८ दिनांक २७.०२.२००४ .

संदर्भ :- शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. एलव्हीई १४८५/प्र.क्र. ८३३-अ/सेवा ९ दि. ११ मे, १९८९ .

संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेत भाग घेऊन विशेष प्राविण्य मिळविणा-या राज्य शासकीय कर्मचा-यास आर्थिक प्रोत्साहन व सवलती मंजूर करण्याच्या संदर्भात शासन खालीलप्रमाणे खुलासा करित आहे .

मुद्दा	खुलासा
--------	--------

<p>१. शासनाने निवडलेल्या/नियुक्त केलेल्या कर्मचा-यापुरतेच दिनांक ११ मे १९८९ चे आदेश सिमित आहेत किंवा कसे ?</p>	<p>राष्ट्रीय, आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेत भाग घेणा-या त्याकरिता शासनाने नियुक्त (Depute) वा निवड केलेल्या कर्मचा-यांसाठीच नव्हे तर सर्व कर्मचा-यांसाठी हे आदेश लागू आहेत .</p>
<p>२. शासनाने आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेत सहभागासाठी परवानगी नाकारली असतांना सहभाग घेणा-या कर्मचा-यास दि.११.०५.८९ च्या आदेशातील तरतुदी लागू होतात किंवा कसे ?</p>	<p>ज्या आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेसाठी आवश्यक त्या परिमाणाची (Standard) पूर्तता होत नसल्यामुळे वा अन्य कारणास्तव शासनाने खेळ स्पर्धेमधील सहभागासाठी परवानगी नाकारली असेल व तरी देखील संबंधीत खेळ प्राधिकरण वा संस्थांनी अशा स्पर्धेत भाग घेतला तर ते शासनाच्या धोरणाविरुद्ध ठरेल . म्हणून केवळ शासनाने परवानगी, मान्यता दिलेल्या संघास वा खेळाडूस या निर्णयातील तरतुदी लागू राहतील . अन्यथा नाही .</p>
<p>३. अतिप्राविण्य शब्दाची व्याप्ती कोणती ?</p>	<p>खेळातील अतिप्राविण्य म्हणजे व्यायामांचे खेळ प्रकरणातील (Athletics) १ला, २रा व ३ रा क्रमांक व इतर क्रिडा प्रकारातील फक्त पहिला क्रमांक .</p>
<p>४. राष्ट्रीय /आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेतील विजयी संघातील सर्व खेळाडूंना अतिरिक्त वेतनवाढी अनुज्ञेय आहेत किंवा कसे?</p>	<p>राष्ट्रीय खेळ स्पर्धेत विजयी संघात प्रत्यक्ष सहभाग असलेले खेळाडू अतिरिक्त वेतनवाढीस पात्र ठरतात . त्या संघातील इतर खेळाडूंना अतिरिक्त वेतनवाढ अनुज्ञेय नाही .</p>
<p>५. संघातील प्रशासक/प्रशिक्षक/ व्यवस्थापक/ डॉक्टर यांना दिनांक ११.५.८९ च्या तरतुदी लागू होतात किंवा कसे ?</p>	<p>प्रशासक/प्रशिक्षक/व्यवस्थापक/डॉक्टर हे संघाचा घटक समजून त्यांना दिनांक ११.५.८९ च्या तरतुदी लागू ठरतील . तथापि, शासन पुरस्कृत संघातील प्रशासक/ प्रशिक्षक/व्यवस्थापक/डॉक्टर यांना अतिरिक्त वेतनवाढ मंजूर करण्याबाबत गुणवत्तेनुसार व प्रकरणापरत्वे विचार करण्यात येईल . मात्र तांत्रिक पदधारकांना या सवलतीपैकी केवळ विशेष नैमित्तिक रजा अनुज्ञेय राहिल .</p>
<p>६. दिनांक ११.५.८९ च्या आदेशानुसार अनुज्ञेय वेतनवाढीवर महागाई भत्ता व घरभाडे भत्ता देय आहे किंवा कसे ?</p>	<p>राष्ट्रीय वा आंतरराष्ट्रीय खेळांमध्ये अतिप्राविण्य मिळविणा-या कर्मचा-यास मंजूर करण्यात आलेल्या अतिरिक्त वेतनवाढी त्याच्या नियमित वेतनवाढीत समाविष्ट करावयाच्या नसून त्या स्वतंत्रपणे वेगळ्या दाखविणे आवश्यक आहे . या वेतनवाढीवर महागाई भत्ता व घरभाडे अनुज्ञेय नाही . अशा प्रकारे दिलेल्या अतिरिक्त वेतन वाढ वेतनवाढीत संबंधित शासकीय कर्मचारी सेवानिवृत्त होईपर्यन्त त्याच दराने दिल्या जातील आणि त्या सेवानिवृत्त लाभाकरिता विचारात घेण्यात येतील . पदोन्नतीवर होणा-या वेतननिश्चितीसाठी या वेतनवाढी विचारात घेता येणार नाहीत .</p>
<p>७. विकलांग (Handicapped)अंध (Blind</p>	<p>अंध/विकलांग/मुकवधिर खेळाडू (Blinds,Physically</p>

<p>) मुकबधिर(Deaf/Dumb) खेळाडू वा वैयक्तिक विक्रम(Outstanding Individual feat) करणा-या कर्मचा-यास अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी व विशेष नैमित्तिक रजा देय ठरतात किंवा कसे ?</p>	<p>Hnadicapped,Deaf sport persons) व खेळातील वैयक्तिक विक्रम करणा-या कर्मचा-यास अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी अनुज्ञेय नाहीत . मात्र शासनाने आयोजित केलेल्या खेळ स्पर्धेकरिता व शासन नियुक्त/प्राधिकृत वा निवड केलेल्या अपंग कर्मचा-यास अशा खेळ स्पर्धेत सहभागी होण्याकरिता १० दिवसाची विशेष नैमित्तिक रजा अनुज्ञेय आहे .</p>
<p>८ . केंद्र वा राज्य शासनाने आयोजित केलेल्या राष्ट्रीय /आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील नृत्य, गायन वा आंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक कार्यक्रमात भाग घेणा-या शासकीय कर्मचा-यास विशेष नैमित्तिक रजा देय ठरते किंवा कसे ?</p>	<p>केंद्र शासन, राज्य शासन पुरस्कृत संस्था,(Government sponsorded bodies) संघटना /महासंघ, खेळ, मंडळांनी आयोजित केलेल्या नृत्य व गायनाच्या राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय कार्यक्रमासाठी १५ दिवस विशेष नैमित्तिक रजा अनुज्ञेय ठरविण्यात येत आहे . ही सवलत आंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक कार्यक्रमासाठी (International cultural events such as Festival of India, abroad) देखील देय आहे . मात्र अशा कायक्रमाची पूर्व तयारी/सराव करण्यासाठी रजा अनुज्ञेय नाही . तसेच शासन पुरस्कृत संस्था/संघटना/महासंघ म्हणजे ज्यांना भरीव सहाय्यक अनुदान मिळते अशा संस्था होय .</p>
<p>९ . ११ मे १९८९ च्या आदेशानुसार व अपंग लाभार्थी ठरतात किंवा कसे ?</p>	<p>Veterans meet करिता विचाराधीन आदेशान्वये तरतूदी लागू नाही .</p>
<p>१० . गिर्यारोहण मोहिम लांबल्यास ३० दिवसांपेक्षा अधिक विशेष नैमित्तिक रजा अनुज्ञेय ठरते किंवा कसे ?</p>	<p>भारतीय युवक हॉटेलसद्वारे आयोजित व भारतीय पर्वतारोहण संघाची मान्यता मिळालेल्या गिर्यारोहण मोहिमेकरिता ३० दिवसांची विशेष नैमित्तिक रजा मंजूर करता येईल . तथापि अशी मोहिम लांबल्यास संबंधित कर्मचा-यास ३० दिवसाच्या विशेष नैमित्तिक रजेस जोडून म . ना . से . (रजा)नियम १९८१ च्या तरतूदीनुसार देय अनुज्ञेय रजा मंजूर करण्यात यावी .</p>
<p>११ . Shooting ball च्या खेळात अतिप्राविण्य मिळविलेल्या कर्मचा-यास दिनांक ११ .०५१९८९ च्या आदेशातील तरतूदी अनुज्ञेय ठरतात किंवा कसे ?</p>	<p>Shooting ballच्या खेळास Volly ball समजण्यात येऊ नये . हा वेगळा क्रिडा प्रकार असून ह्या खेळांतर्गत येणारा खेळाडू दि . ११ .०५ .८९ च्या सवलतीस पात्र नाही .</p>
<p>१२ . कोणत्या खेळ स्पर्धेसाठी दि . ११ .०५८९ च्या शासन आदेशातील तरतूदी लागू नाहीत .</p>	<p>खाली मान्यताप्राप्त खेळस्पर्धांची यादी जोडलेली आहेत .</p>

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शुभदा कारेकर,
शासनाचे उप सचिव .

शासन निर्णय क्र.एलव्हीई १४०४/प्र.क्र.८/सेवा ८ दिनांक २७.२.२००४
मधील अनुक्रमांक १२ संदर्भातील मान्यताप्राप्त खेळांची यादी .

1. Archery	2. Atya-Patya	3. Ball -Badminton
4. Billiards & Snooker.	5. Bridge	6. Chess
7. Cycling	8. Football	9. Gymnastics (including
body building)
10 Hockey	11. Kabaddi	12. Kayaking & Canoeing
13 Polo	14. Rifle Shooting	15. Rowing
16. Squash	17. Table Tennis	18. Tenni-Koit
19. Volleyball	20. Wrestling	21. Athletics(including Track
& Field events)
22. Badminton	23. Basketball	24. Boxing
25. Carrom	26. Cricket	27. Equestrian Sports
28. Golf	29. Handball	30 Judo
31. Karate- Do	32. Kho-Kho	33. Powerlifting
34. Skating	35. Softball	36. Swimming
37. Taekwondo	38. Tennis	39. Weight Lifting.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- भापोसे अधिका-यांनी अतिरिक्त कार्यभार
धारण केल्याबद्दल विशेष वेतन .

गृह विभागाचे पत्र क्र . आयपीएस २४०४/प्र.क्र.२२/पोल १ दिनांक १८ मे ,२००४ .

प्रति,

महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .

(लक्षवेध :- श्री . डी . कनकरत्नम, पोलीस महानिरीक्षक (आस्थापना)

उपरोक्त विषयासंदर्भात कळविण्यात येते की, अतिरिक्त कार्यभाराबद्दल विशेष वेतन देण्याबाबतचे असे प्रस्ताव अतिरिक्त कार्यभाराचा कालावधी संपल्यानंतर लगतच्या ३ महिन्यांच्या आत शासनाकडे मंजूरीसाठी पाठविण्यात यावेत . संबंधितांना याबाबत आवश्यक त्या सूचना कृपया देण्यात याव्यात .

श . शा . पंढारळ,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय :- केंद्र शासनाच्या आदेशानुसार राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचारी यांना महागाई भत्त्यातील ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. मभवा ११०४/प्र.क्र.५ /सेवा ९ दिनांक १९ जुलै, २००४ .

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाने वित्त मंत्रालयाच्या क्रमांक १०५/१/२००४/आयसी दिनांक १.३.२००४ पासून विलीन करण्याचा निर्णय घेतला . त्यानुसार राज्य शासनाकडील राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांना केंद्र शासनाच्या उपरोक्त निर्णयानुसार मूळ वेतनाच्या ५० टक्के एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय : शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, दिनांक १.८.२००४ पासून राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांना त्यांच्या मूळ वेतनावर देय असणा-या एकूण महागाई भत्त्यापैकी, मूळ वेतनाच्या ५० टक्के एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्यात यावा . याबाबतची कार्यवाही खालीलप्रमाणे करण्यात यावी .

दिनांक १.८.२००४ रोजी राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांना त्यांच्या मूळ वेतनाच्या ६१ % एवढा महागाई भत्ता सध्या अनुज्ञेय आहे .तेव्हा राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांचे वेतनपत्रक तयार करतांना त्यांच्या मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता, त्यांच्या मूळ वेतनामध्ये दिनांक १.८.२००४ पासून विलीन करण्यात यावा . मात्र तो वेतनपत्रकामध्ये प्रत्यक्षात मूळ वेतनामध्ये न दर्शविता महागाई वेतन (Dearness Pay (DP) म्हणून स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात यावा . सदर महागाई वेतन (Dearness Pay (DP) वेतनावरील भत्ता संयुक्त बदली अनुदान (Transfer grant), शासकीय निवासस्थानाचे अनुज्ञप्ती शुल्क (Licence Fees) C.G.H.S.ची मासिक वर्गणी, भविष्य निर्वाह निधी वर्गणी आणि अनुज्ञेय भत्त्यांच्या परिगणनेसाठी मूळ वेतनामध्ये विलीन केल्याचे गृहित धरून त्याप्रमाणे परिगणना करण्यात यावी . तथापि सदर महागाई भत्ता (Dearness Pay (DP) हा रजा प्रवास सवलतीसाठी (L.T.C.) किंवा दौ-यावर असतांना किंवा बदली झालेली असल्यास देय होणा-या प्रवासभत्ता/दैनिक भत्ता (T.A./D.A) अथवा शासकीय निवासस्थानाची अनुज्ञेयता ठरवितांना विचारार्थ घेण्यात येऊ नये . या बाबींच्या परिगणनेसाठी संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी यांचे फक्त मूळ वेतन विचारार्थ घेण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(टीप :- दि.१४.१.२००५ चे परिपत्रकही पहावे .)

शुभदा कारेकर,
शासनाच्या उप सचिव .

वनवनवनवनवन

विषय :- पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना साप्ताहिक सुट्टीच्या मोबदल्यात देण्यात येणा-या दैनिक भत्त्याच्या दरात वाढ करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र. पीएए-०३९८/सीआर ४० /पोल- ५ अ दि. २० जुलै ,२००४ .

- वाचा:-**
- १) गृह विभाग निर्णय क्र. पीएए ०३९८/सीआर १८/ पोल ५ अ, दि. ६.६.१९९२ .
 - २) गृह विभाग, निर्णय क्र. पीएए ०३९२/सीआर -१८/पोल ५ अ, दि. २४.२.१९९९ .
 - ३) पो.महासंचालकांचे क्र. पामसं ३०/९०७८/२००४ दिनांक ७.१.२००४ चे पत्र .
 - ४) शासन पत्र क्र. बीजीटी १००४/नवीन बाब/२००४-२००५/बीयुडी १ दि. २.७.०४
 - ५) शासन पत्र क्र. बीजीटी १००४/२०५५/२००४-२००५/बीयुडी १ दि. ८.७.२००४ .

विवाम .१५१

पोलीस विभागातील पोलीस निरीक्षक या हुद्यापर्यन्तच्या पोलीस अधिकारी व पोलीस कर्मचारी यांना साप्ताहिक सूट्टीच्या मोबदल्यात देण्यात येणा-या दैनिक भत्याच्या दरामध्ये त्यांच्या वेतन मर्यादेनुसार खालीलप्रमाणे वाढ करण्यास शासन मंजूरी देत आहे .

वेतन मर्यादा (असुधारित)	दैनिक भत्ता (रुपये)
रु . २८८० - ३४००	रु . १०५/-
रु . १९०० - २७९९	रु . ९० /-
रु . १४०० - १८९९	रु . ८० /-
रु . १४०० पेक्षा कमी	रु . ६८ /-

२ . सदरचा दैनिक भत्ता ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांनी साप्ताहिक सूट्टीच्या दिवशी कर्तव्य बजाविलेले आहे त्यांनाच देण्यात यावा .त्यासाठी संबंधित पोलीस ठाण्यात /घटक कार्यालयात नोंदवही ठेवण्यात यावी व त्यामध्ये ज्या कामासाठी अधिकारी/कर्मचारी सुट्टीच्या दिवशी कर्तव्यावर आले होते त्याची नोंद घेण्यात यावी . ही नोंदवही आवश्यक तेव्हा तपासणीसाठी उपलब्ध करून देण्यात यावी .हा दैनिक भत्ता सरसकट दिला जाणार नाही याची जबाबदारी यथास्थित संबंधित पोलीस ठाणे प्रमुख/कार्यालय प्रमुख इत्यादीची राहिल .

३ . हे सुधारित दर दिनांक १.४.२००४ पासून अंमलत येतील . याकरिता येणारा खर्च “२०५५ पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस (०२) शहर पोलीस (०२)(०१) आस्थापना ” “२०५५ पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस (००)(०१) जिल्हा पोलीस दल ” लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व सन २००४-२००५ या आर्थिक वर्षात अतिरिक्त अर्थसंकल्पासह मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा .

४ . हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . सीआर ३१०/०४/व्यय- ७, दिनांक १७.५.२००४ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि .श .धुमाळे,
सह सचिव,गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पोलीस मुख्यालयाच्या सशस्त्र शाखेत काम करण्या-या पोलीस नाईक पदावरील कर्मचा-यांना रायफल भत्ता अदा करणेबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र .पीएए ०३०३/सीआर-५४६/पोल- ५ अ, दि . २० जुलै ,२००४ .

- वाचा:-**
- १) पोमसं .यांचे क्र .पोमसं/३०/ हत्यारभत्ता/२००४ दि . ६.३.२००४ चे पत्र .
 - २) पोलीस आयुक्त, मुंबई यांचे पत्र क्र . पोआ/कक्ष २/५५/०४ दि .२३.२.२००४ .
 - ३) शासन पत्र क्र .बीजीटी १००४/नवीन बाव/२००४-२००५/बीयुडी १ दि .२.७.०४ .
 - ४) शासन पत्र क्र .बीजीटी १००४/२०५५/२००४-२००५/बीयुडी १ दि .८.७.२००४ .

शासन निर्णय :- महाराष्ट्र राज्य पोलीस दलामध्ये पोलीस नाईक हा संवर्ग शासन निर्णय क्र . पीएए ०३११/सीआर-२७२/ पोल ५ अ दिनांक ४.११.१९९२ अन्वये दिनांक १.११.१९९२ पासून निर्माण करण्यात आला आहे . सशस्त्र पोलीस दलातील पोलीस शिपाई व पोलीस हवालदार यांना अनुक्रमे रु . ८०/- व रु . १००/- दरमहा रायफल भत्ता अदा करण्यात येतो .

विवा .

सशस्त्र पोलीस दलातील पोलीस शिपाई आणि हवालदार यांच्या सारखेच पोलीस नाईक ते कर्तव्य करित असले तरी त्यांना रायफल भत्ता मिळत नाही. शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, पोलीस मुख्यालयातील सशस्त्र शाखेत काम करणा-या पोलीस नाईक पदावरील कर्मचा-यांना दिनांक १ एप्रिल २००४ पासून रु. ८०/ या दराने रायफल भत्ता देण्यात यावा.

२. यासाठी होणारा खर्च “ २०५५ पोलीस १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस (०१) शहर पोलीस (०२)(०१) आस्थापना (२०५५००९७)” “ २०५५ पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस (००)(०१) जिल्हा पोलीस दल (२०५५०१६८) ” या मुख्यलेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व सन २००४ -२००५ या आर्थिक वर्षाच्या अतिरिक्त अर्थसंकल्पासह मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

३. हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. सीआर २७७/०४/व्यय ७ दिनांक ७.५.२००४ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि.शुं.धुमाळे,
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

ककककककककक

**विषय :- अंध, अस्थिव्यंगाने अधु आणि कण्याच्या विकाराने पीडीत असणारे
राज्य शासकीय कर्मचारी व इतरांना वाहतूक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .**

वित्त विभाग , निर्णय क्र. वाहभ-१००३/प्र.क्र.६४/सेवा-५ दिनांक २ ऑगस्ट,२००४ .

- वाचा:- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआरए १३७९/सीआर१७३७/एसईआर ५ दि.२०.२.८० .
२) वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआरए १०८३/प्र.क्र.१३७५/एसईआर ५ दि.४.१.८४ .
३) वित्त विभाग ,परिपत्रक क्र.टीआरए १३८३/सीआर १४५४/एसईआर ५ दि.१०.१.८४ .
४) वित्त विभाग ,निर्णय क्र.विवाभ १३८८/सीआर ६८०/सेवा ५ दि.८.३.८९ .
५) वित्त विभाग ,निर्णय क्र.विवाभ १३९०/प्र.क्र.३६१/सेवा ५ दि. २०.४.९० .
६) वित्त विभाग ,निर्णय क्र.वाहभ १०८९/प्र.क्र.८३/९८/सेवा ५ दि.१४.१२.९८ .
७) वित्त विभाग, शुध्दीपत्रक क्र.वाहभ १०९८/प्र.क्र.८३/९८ सेवा ५ दि.६.१.९९
८) वित्त विभाग निर्णय क्र.वाहभ १०९९/प्र.क्र.८२/९९/सेवा ५ दि.७.९.९९
९) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वाहभ १३००/प्र.क्र.५७/सेवा ५ दि.४.६.२००१ .
१०) वित्त विभाग परिपत्रक क्र.वाहभ १०९९/प्र.क्र.४५/सेवा ५ दि.९.५.२००३ .

अंध, हातापायाच्या विकलांगतेसहित अस्थिव्यंगामुळे अधु किंवा कण्याच्या विकाराने पीडीत असलेले राज्य शासकीय कायम अस्थापनेवरील (कार्यव्ययी आस्थापनेसह) कर्मचारी व इतरांना उपरोल्लिखित अ.क्र.५ येथील आदेशानुसार विशेष वाहनभत्ता बंद करून त्याऐवजी त्यात विहित केलेल्या अटीच्या अधीन सर्वसाधारण कर्मचा-यांसाठी विहित करण्यात आलेल्या दराच्या दुप्पट दराने वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यात आला आहे . मात्र कर्तव्यस्थानापासून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान व निवासस्थान यांचा एकच परिसर असेल अशा ठिकाणी राहाणा-या कर्मचा-यांना हा भत्ता सर्वसाधारण कर्मचा-यांसाठी लागू असणा-या दरानेच मंजूर करण्यात आला आहे .

२. उपरोल्लिखित कर्मचा-यांच्या वाहतूक भत्त्याच्या दरात सुधारणा करण्याची मागणी काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होती . शासन आता असे आदेश देत आहे की, अंध, हातापायाच्या विकलांगतेसहित अस्थिव्यंगामुळे अधु

किंवा कण्याच्या विकाराने पीडित असलेले राज्य शासकीय कायम आस्थापनेवरील (कार्यव्ययी आस्थापनेसह) कर्मचारी व ज्यांना यापूर्वी राज्य शासकीय कर्मचा-याप्रमाणे वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यात आला आहे. अशा इतर कर्मचा-यांना अ.क्र.६ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद २ (पाच) मध्ये विहित केलेल्या दराएवजी खालील तक्त्यात दर्शविलेल्या दराने वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यात यावा.

अ.क्र.	कर्मचा-यांची वेतनश्रेणी	दरमहा वाहतूक भत्त्याचा दर (रुपये)	
		अ-१ आणि अ वर्ग शहरे	इतर ठिकाणे
१.	रु.८०००-१३५०० किंवा त्याहून वरच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी.	१६००	८००
२.	रु.६५००-१०५०० किंवा त्याहून वरच्या परंतु रु.८०००-१३५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी	८००	५००
३.	रु.६५००-१०५०० पेक्षा खालच्या वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणारे कर्मचारी	५००	५००

- १) अपंगत्वासंबंधी यापूर्वी विहित करण्यात आलेल्या अटीसह उर्वरित अटींची पूर्तता करण्याच्या अधीन राहून वरीलप्रमाणे वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यात येईल.
- २) कर्तव्यस्थानापासून एक किलोमीटर अंतराच्या आत किंवा कर्तव्यस्थान व निवासस्थान यांचा एकत्र परिसर असेल अशा ठिकाणी राहणा-या कर्मचा-यांना वरील तक्त्यात नमूद केलेल्या दराच्या निम्मा दराने, मात्र अशा प्रकारे दर निम्मा केल्याने तो रु.५००/- या दराने वाहतूक भत्ता मंजूर करण्यात येईल.
- ३) ज्या कर्मचा-यांना शासकीय वाहन पुरविलेले आहे त्यांना वाहतूक भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही.
- ४) हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू असतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शु.श.कारेकर,
शासनाचे उपसचिव .

कककककककक

विषय :- मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीन करण्याबाबत स्पष्टीकरण...

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. संकीर्ण १००४/प्र.क्र.५५/सेवा ५ दिनांक १४ जानेवारी, २००५ .

- पहा:-
- १) वित्त विभाग निर्णय क्र.मभवा ११०४/प्र.क्र.५/सेवा ९ दि.१९ जुलै २००४ .
 - २) वित्त विभाग निर्णय क्र.वाहभ १०९८/प्र.क्र.८३/९८/सेवा ५ दि.१४.१२.१९९८ .
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र. घभाव २०००/प्र.क्र.९७/२०००/सेवा ५ दि. १७.२.२००१ .

राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांचा त्यांच्या मूळ वेतनावर देय असणा-या एकूण महागाई भत्त्यापैकी मूळ वेतनाच्या ५० % एवढा महागाई भत्ता त्यांच्या मूळ वेतनामध्ये विलीन करण्याविषयीचे आदेश वरील (१) येथील शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आले आहेत. काही विवक्षित बाबीं संदर्भात त्या आदेशांतील तरतूदीची अंमलबजावणी कश रीतीने करावी याबाबत शासनाकडे विचारणा करण्यात येत होती .

(२) शासन या संदर्भात आता खालीलप्रमाणे खुलासा करित आहे .

मुद्दे

स्पष्टीकरण

(१) मूळ वेतनामध्ये महागाई भत्त्याचे विलीनीकरण करण्याविषयीच्या वरील आदेशानंतर शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ती शुल्काची वसुली कशी करावी ?

वरील (३) येथील आदेशातील तरतूदीनुसार पूर्वीप्रमाणेच कर्मचा-यांच्या प्रत्यक्ष ताब्यात असलेल्या निवासस्थानाच्या प्रकारानुसार अनुज्ञप्ती शुल्काची वसूली करण्यात यावी .

(२) निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणा-या सेवाशुल्क माफीच्या प्रयोजनार्थ वित्तलब्धीची रक्कम परिगणित करतांना मूळ वेतनात महागाई भत्त्याचे विलीनीकरण करावयाचे आहे का ?

महागाई भत्त्याचे मूळ वेतनात विलीनीकरण करावयाचे नसल्याने सेवा शुल्क माफीच्या प्रयोजनार्थ वित्तलब्धीची मर्यादा पूर्वीप्रमाणे रु . ४३८०/- इतकीच असेल .

(३) वरील आदेशानंतर व्यवसायरोध भत्त्याची परिगणना कशी करावी ? मूळ वेतन आणि व्यवसायरोध भत्ता यांच्या वेरजेवरील रु . २९,५००/-ची मर्यादा तपासतांना मूळ वेतनात महागाई भत्त्याचे विलीनीकरण करावयाचे आहे किंवा कसे ?

व्यवसायरोध भत्त्याच्या परिगणनेच्या प्रयोजनार्थ मूळ वेतनात महागाई भत्त्याचे केलेले विलीनीकरण विचारात घ्यावयाचे आहे . म्हणजे मूळ वेतन आणि महागाई वेतन यांच्या वेरजेवर व्यवसायरोध भत्त्याची परिगणना करावयाची आहे . मात्र व्यवसायरोध भत्त्याच्या कमाल रकमेच्या अनुज्ञेयते संदर्भात घालण्यात आलेली मूळ वेतन आणि व्यवसायरोध भत्ता यांच्या वेरजेवरील रूपये २९५००/-ची मर्यादा तपासतांना मूळ वेतनात महागाई वेतनाचा समावेश करण्यात येऊ नये .

(४) वरील आदेशानंतर वाहतूक भत्त्याचे प्रदान करताना मूळ वेतनात महागाई भत्त्याचे झालेले विलीनीकरण कसे विचारात घ्यावे ?

वरील (२) येथील आदेशान्वये कर्मचा-यांना त्यांच्या वेतनाऐवजी वेतनश्रेणी लक्षात घेऊन वाहतूक भत्ता मंजूर करतांना मूळ वेतनात महागाई भत्त्याचे विलीनीकरण विचारात घेण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शु . श . कारेकर,
शासनाच्या उप सचिव .

वक्ववक्ववक्ववक्व

विषय :- संपूर्ण राज्यातील शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक देय वेतन व भत्त्यांचे प्रदान बँकेमार्फत करण्याची कार्यपध्दती निश्चित करणे .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . डी . डी . ओ . १००५ / प्र . क्र . ५ / कोषा-प्रशा-५ दि . २९ ऑगस्ट, २००५ .

वाचा :- १) निर्णय क्र . डी . डी . ओ . १००० / प्र . क्र . १६१ / कोषा-४ दि . १६ एप्रिल, २००१ .

२) निर्णय क्र . वेतन १००२ / प्र . क्र . ११८ / ०४ / कोषा-प्र-५ दि . २४ . ९ . २००४ .

प्रस्तावना :-

मुंबई शहरात एप्रिल २००१ पासून अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णयान्वये व पुणे शहरात ऑक्टोबर २००४ पासून अनुक्रमांक (२) येथील शासन निर्णयान्वये शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक वेतनाचे प्रदान बँकेमार्फत वितरित करण्याची सुधारित पध्दत अंमलात आणण्यात आली . दिनांक १ जून २००५ पासून केंद्र

शासनाकडून रोख रक्कम काढण्यावर **Banking Cash Transaction Tax** हा नवीन कर आकारण्यात आल्यामुळे, मुंबई व पुण्याप्रमाणेच आता महाराष्ट्रातील सर्व जिल्ह्यातील सर्व शासकीय कर्मचा-यांना बँकेमार्फत मासिक वेतन व भत्ते प्रदान करणे अनिवार्य झाले आहे . या कारणामुळे तसेच बँकेमार्फत शासकीय कार्यालयांना व शासकीय कर्मचा-यांना वेतन व भत्त्याचे प्रदान करणे हितकारक असल्यामुळे राज्यातील सर्व शासकीय कर्मचा-यांना बँकेमार्फत मासिक वेतन व भत्ते प्रदान करण्याचा निर्णय शासन घेत आहे . या निर्णयाची रूपरेषा निर्धारित करण्यासाठी शासन स्तरावत प्रथम मुंबई व पुणे या दोन्ही शहरात सदर योजनेचा अनुभव आणि त्यामध्ये कोणत्या मुद्यांवर सुधारणा करण्याची गरज आहे, तसेच कर्मचा-यांना या योजनेतून आणखी कोणकोणते लाभ देता येतील या सर्व बाबींचा विचार करण्यात आलेला आहे . तसेच ही योजना कर्मचारीभिमूख करण्याचा मुलभूत उद्देश लक्षात घेता बँकांशी सुधारित अटी व शर्ती निर्धारित करून बँकांवर अधिक जबाबदारी टाकण्यात आलेली आहे . या योजनेची अंमलबजावणी प्रभावीरित्या व्हावी यासाठी आवश्यक ती उपाययोजना करण्यात आलेली आहे . या सुधारित अटी व शर्ती मुंबई व पुणे शहरातील या योजनेतील बँकांसाठीही लागू होतील . मुंबई व पुणेसह महाराष्ट्रात बँकेमार्फत वेतन व भत्ते प्रदान योजनेसाठी शासनाने बँकांची सूची निर्धारित केलेली आहे तसेच बँकांशी झालेला करार व त्यातील अटी व शर्तीवर आधारित योजना पुढीलप्रमाणे असेल .

शासन निर्णय:-

ही योजना मुंबई व पुणे यासह राज्यात सर्वत्र त्वरीत अंमलात येईल . ऑक्टोबर २००५ च्या नोव्हेंबर २००५ मध्ये देय ठरणा-या वेतनापूर्वी योजना पूर्णपणे कार्यान्वित होईल . योजनेचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे असेल .

(१) मुंबई व पुणे सह संपूर्ण महाराष्ट्रात बँकेमार्फत वेतन व भत्ते प्रदान योजनेसाठी शासनाने राज्याच्या निधीची सुरक्षितता विचारात घेऊन, ज्या बँकांना अभिकर्ता म्हणून भारतीय रिझर्व बँकेने घोषित केलेले आहे अशा राष्ट्रीयकृत व खाजगी बँकांनी पुढाकार घेऊन सदर योजनेत रस दर्शविला आणि निर्धारित केलेल्या अटी व शर्ती मान्य केल्या अशाच राष्ट्रीयकृत बँका तसेच खाजगी बँकांशी शासनाने करार केलेला आहे . कराराद्वारे या योजनेत समाविष्ट केलेल्या बँकांची सूची जोडपत्र- एक मध्ये देण्यात आलेली आहे .

(२) शासन परिपत्रक वित्त विभाग, क्र. डी. डी. ओ. १००५ / प्र. क्र. ५ / कोषा-प्रशा-५ दिनांक ७ जून, २००५ अन्वये दिलेल्या सूचनेनुसार व जोडपत्र-एक येथे नमूद बँकांपैकी कर्मचा-यांच्या पसंतीनुसार जी एक बँक जास्तीत जास्त कर्मचा-यांनी निवडली असेल अशा बँकेच्या शाखेत आहरण व संवितरण अधिका-यांनी त्यांच्या पदनामाने चालू (Current) खाते शून्य रकमेने (Zero Balance) ऊघडावयाचे आहे . कार्यालयातील कर्मचा-यांना आहरण व संवितरण (आ. व सं.) अधिका-यांच्या बँकेतच शून्य रकमेने वेतन वचत खाते उघडणे किंवा पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारून त्यांच्या पसंतीच्या कोणत्याही बँकेतील (सूचीतील बँकेत किंवा अन्य कोणत्याही बँकेत) खात्यात पे ऑर्डर जमा करणे हे पर्याय उपलब्ध असतील . पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारल्यानंतर संबंधित कर्मचारी त्यांच्या पसंतीच्या बँकेत त्यांच्या खात्यात वेतन व भत्त्याप्रित्यर्थ स्विकारलेली पे ऑर्डर जमा करू शकतो . तथापि असेही नमूद करण्यात येत आहे की जर कर्मचा-यांनी आहरण व संवितरण अधिका-यांचे खाते असलेल्या बँकेतच वेतन वचत खाते उघडले तर त्यांना आहरण व संवितरण अधिका-याने जमा केलेला एकत्रित वेतन व भत्त्याचा धनादेश वटल्याबरोबर वेतन व भत्त्याची रक्कम त्वरीत मिळू शकेल . कर्मचा-याने दुसरा पर्याय निवडल्यास त्यांना वेतन व भत्ते मिळण्यास काहीसा विलंब होऊ शकतो . ज्या शहरांमध्ये इ. सी. एस. सुविधा उपलब्ध आहे त्या शहरांमध्ये विनामूल्य इ. सी. एस. सुविधेद्वारे वेतन व भत्त्याचे वितरण करण्याचे योजनेतील बँकांनी मान्य केले आहे . अशा ठिकाणी आहरण व संवितरण अधिकारी इ. सी. एस. द्वारे वेतन व भत्त्याचे वितरण करू शकतील . त्यासाठी भारतीय रिझर्व्ह बँकेने विहित केलेली कार्यपध्दती लागू असेल .

(३) आ.व सं.अधिका-याने त्यांच्या कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचा-यांच्या वेतनाचा धनादेश कोषागारातून प्राप्त झाल्यानंतर सदर धनादेश बँकेतील वरीलप्रमाणे पदनामाने उघडलेल्या स्वतःच्या चालू खात्यात जमा करावा. तसेच धनादेशावरोबर कर्मचा-याचे नांव, पदनाम, बँक खाते क्र., संबंधित महिन्याची कर्मचा-याच्या खात्यात जमा करावयाची वेतनाची रक्कम, इत्यादी तपशिल बँकेला त्यांच्या गरजेनुसार त्यांनी विहित केलेल्या नमुन्यात हार्डकॉपीवर शक्यतो फ्लॉपीसह उपलब्ध करून द्यावा. कर्मचा-यांना उपलब्ध असलेल्या वरील पर्यायांसाठी बँक मागणी करत असल्यास स्वतंत्र हार्डकॉपीवर शक्यतो फ्लॉपीसह पर्यायनिहाय आहरण व संवितरण अधिका-यांने माहिती उपलब्ध करून द्यावी. धनादेश जमा केल्यानंतर बँकेने तो तात्काळ वटण्यासाठी पाठविणे आवश्यक आहे. तथापि बँकेत सदर धनादेश केव्हा जमा केला जातो त्यावर तो वटण्यास किती कालावधी लागेल हे ठरू शकते. उदा. हाय व्हल्यू धनादेश असल्यास व तो सकाळी १० ते १०.३० च्या दरम्यान सादर झाल्यास तो त्याच दिवशी वटला जाईल. अशा पध्दतीने धनादेश वटल्यानंतर आहरण व संवितरण अधिका-यांने हार्ड कॉपी/फ्लॉपीवर उपलब्ध करून दिलेल्या उपरोक्त तपशिलानुसार संबंधित कर्मचा-याच्या वेतन बचत खात्यात बँक वेतनाची रक्कम जमा करील किंवा कर्मचा-याच्या नावांने पे ऑर्डर देईल. सदर योजना रोख रकमेची हाताळणी कमी व्हावी व बँक कॅश ट्रान्झॅक्शन टॅक्स (BCTT) भरावा लागू नये या उद्देशाने सुरु करण्यात आलेली असल्याने आहरण व संवितरण अधिकारी किंवा बँकेने रोखीने व्यवहार करू नये अशा स्पष्ट सूचना देण्यात येत आहेत.

(४) ज्या कर्मचा-यांनी पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारण्याचा पर्याय स्विकारला असेल त्यांना वगळून उर्वरित कर्मचा-यांनी म्हणजेच ज्यांनी आ.व सं.अधिका-याचे खाते असलेल्या बँकेतच वेतन बचत खाते उघडले असेल किंवा योजनेत सामील असलेल्या कोणत्याही एका बँकेत वेतन बचत खाते उघडले असेल त्यांना त्यांचे वेतन सुलभ व शिघ्रतेने उपलब्ध होण्यासाठी बँकेने विनाशुल्क ए.टी.एम.कार्ड/डेबिट कार्ड, बँकेच्या बचत खात्यासाठी विहित असलेल्या संख्येची धनादेश पुस्तिका व खात्यातील व्यवहारांचे मासिक विवरणपत्र अथवा पासबुक देणे बँकांवर बंधनकारक आहे. याव्यतिरिक्त सदर खाते हे वेतन बचत खाते असल्याने या खात्यात शून्य किमान रक्कम शिल्लक असण्याची सुविधा योजनेतील बँका कर्मचा-यांना उपलब्ध करून देणार आहेत. त्याचप्रमाणे आहरण व संवितरण अधिका-याचे चालू खाते देखिल शून्य रकमेने उघडता येईल. खात्यात शून्य किमान रक्कम शिल्लक असण्याची मुभा असेल, निःशुल्क धनादेश पुस्तिका व बँकेतून केलेल्या व्यवहारांचे मासिक विवरणपत्र दिले जाईल तसेच या कुठल्याही व्यवहारांसाठी शुल्क आकारले जाणार नाही.

(५) शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक वेतन व भत्त्याचे प्रदान बँकेमार्फत करण्याबाबत आ.व सं.अधिका-यांने अवलंबावयाची कार्यपध्दती जोडपत्र-दोन प्रमाणे असेल.

(६) अधिका-यांनी/कर्मचा-यांनी उपरोक्त कोणत्याही पध्दतीने वेतन स्विकारण्याचे मान्य केल्यानंतर वेतन वितरित केल्याचे व त्यांनी वेतन स्विकारले आहे यासाठी अॅक्वेटन्स रोलवर सही करणे बंधनकारक आहे.

(७) आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या चालू खात्यातील व्यवहार व कार्यालयीन रोखवही (कॅशबुक) याचा मेळ घेणे सुकर व्हावे म्हणून बँक खात्यावर मागील महिन्यात झालेल्या व्यवहाराचे मासिक विवरणपत्र संबंधित बँकेच्या शाखेने संबंधित कार्यालयास पाठविणे आवश्यक राहिल.

(८) मार्च महिन्याचा अपवाद वगळता इतर सर्व महिन्यासाठी कोषागार कार्यालयाकडून आहरण व संवितरण अधिकारी यांना देण्यात येणारे वेतन व भत्त्यांचे धनादेश, वित्त विभाग शासन निर्णय क्रमांक टिआरडब्ल्यू १३८८/प्र.क्र.१३७/८८ कोषागारे ४ दिनांक ११ जुलै १९८८ अन्वये संबंधित विभागाच्या वेतन व भत्ते देय असलेल्या दिवसांपेक्षा तीन कामाचे दिवस आधी देण्यात यावेत. तथापि ते संबंधित विभागांसाठी विहित वेतन वितरण दिनांकाच्या एक दिवस आधी देय दर्शविण्यात यावेत. तसेच संबंधित कार्यालयाने त्यांच्या वेतन व भत्त्याची मासिक

देयके तत्पूर्वी सहा कामाचे दिवस अगोदर कोषागार कार्यालयास सादर करावीत . आवश्यक ती देयके वेळीच सादर करणे व कोषागार कार्यालयाकडून तत्संबंधीचे धनादेश वेळेवर प्राप्त करून घेणे या कार्यवाहीस विलंब झाल्यास वेतन व भत्त्याचे मासिक प्रदानात होणा-या विलंबाची जबाबदारी संबंधित कार्यालयाची असेल .

(९) कोषागार कार्यालयाने अराजपत्रित व राजपत्रित कर्मचा-यांच्या मासिक वेतन व भत्त्याचा एकत्रित धनादेश संबंधित कार्यालयाचे आहरण व संवितरण अधिकारी यांच्या पदनामाने काढावा व सदर धनादेश रेखांकित व “ केवळ पैसे घेणा-याच्या खाती ” (क्रॉस व अकौन्ट पेयी) असा काढण्यात यावा . या प्रयोजनाकरता राजपत्रित कर्मचा-यांच्या नावाने वेतन व भत्त्याचे धनादेश स्वतंत्रपणे देण्याची, शासन निर्णय क्र.मकोनि १३९९/प्र.क्र.१६८ /९९/ कोषा-४ दिनांक २३.२.२००० च्या जोडपत्रातील “ प्रदानाची पध्दत व दिनांक ” या शिर्षाखालील अनुक्रमांक (२) मधील तरतूद एक विशेष बाब म्हणून याद्वारे शिथिल करण्यात येत आहे .

(१०) नियंत्रण अधिका-यांनी प्रत्येक कार्यालयाच्या निरीक्षणाचे वेळी बँक खात्यातील व्यवहारासंबंधी सखोल तपासणी करावी व सदर बँकेचे व्यवहार विहित पध्दतीने झाल्याची वैयक्तिक खात्री करावी .

(११) बँक किंवा बँकेच्या शाखेकडून त्यांच्या चुकीमुळे वेतन व भत्त्याचे अतिप्रदान झाल्याने जर शासनास नुकसान झाले तर त्या रकमेची भरपाई बँक करेल .

(१२) “ बँकेमार्फत वेतन व भत्त्यांचे प्रदान ” या योजनेखाली आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या चालू खात्यासाठी संबंधित बँकांकडून देण्यात येणा-या कोणत्याही सेवा व सुविधेसाठी बँक कोणतेही आकार लावणार नाही .

(१३) संबंधित बँकांनी स्वतःहून उपरोक्त योजनेचा प्रस्ताव शासनास सादर केला असल्यामुळे (**Voluntary Offer**) या योजनेअंतर्गत डिडिओ अकाऊन्ट उघडणे,सदर अकाऊन्ट कार्यान्वित करणे तसेच शासकीय कर्मचा-यांचे मासिक वेतन व भत्त्यांच्या पे-ऑर्डर प्रदान करणे या प्रयोजनांसाठी व तत्संबंधीच्या आवश्यक त्या सर्व कार्यवाहीसाठी बँकेला कोणतेही अभिकर्ता शुल्क (एजन्सी चार्जेस/कोणताही आकार) मंजूर केले जाणार नाहीत .

(१४) ज्या तालुक्यांमध्ये बँकेतर उपकोषागारे आहेत म्हणजे जेथे रोखीचे व्यवहार उपकोषागार कार्यालयांद्वारेच पार पाडले जातात, त्या तालुक्यांमध्ये सदर योजना सध्या लागू होणार नाही . बँकेतर उपकोषागारांचे रूपांतर बँक उपकोषागार झाल्यानंतर त्या तालुक्यात सदर योजना लागू होईल .

(१५) बँक उपकोषागार असलेल्या तालुक्यांमध्ये सदर योजना लागू होईल, मात्र आ .व सं .अधिका-यास शासकीय व्यवहार करणा-या बँकेच्या शाखेतच चालू खाते उघडावे लागेल . वेतन व भत्ते देयकाची रक्कम आ .व सं .अधिका-यांना रोखीने न देता त्यांच्या पदनामाने उघडलेल्या बँक खाती जमा केली जाईल .

(१६) वेतन देयकांचे संगणीकरण करण्यासाठी शासनातर्फे विकसित करण्यात आलेल्या सेवार्थ आज्ञावलीमध्ये शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण १००४/प्र.क्र.१६४/कोषा-प्र.-५ दिनांक ६ जून २००५ अन्वये प्रसृत करण्यात आलेल्या “ **A** ” व “ **B** ” नमुन्यातील अनुक्रमे कार्यालय व कर्मचा-यांची माहिती आ .व सं .अधिका-याने भरून दिल्यानंतर सेवार्थ मध्यवर्ती सर्व्हरमध्ये सदर माहिती भरण्याचे एक वेळचे (**One time data entry**) काम करणे बँकांनी मान्य केले आहे . उपरोल्लेखित शासन परिपत्रकाद्वारे दिलेल्या सूचनांनुसार आ .व सं .अधिका-यांनी विहित नमुन्यात माहिती संकलित करण्याचे काम पूर्ण केले असावे . आ .व सं . अधिका-याने कोणत्याही एका बँकेत चालू खाते उघडल्यानंतर तात्काळ सदर संकलित माहिती बँकेला पुढील कार्यवाहीस्तव सुपूर्द

करावी . बँकेने सदर माहिती संगणित केल्यानंतर आ . व सं . अधिका-याने दिलेल्या माहितीशी तिची अचुकता तपासावयाची आहे . बँकेने ही कार्यवाही पूर्ण केल्यानंतर सदर माहिती अचूक आहे किंवा कसे हे आहरण व संवितरण अधिका-याने किंवा कार्यालय प्रमुखाच्या संबंधित प्रतिनिधीने तपासणे आवश्यक आहे . माहितीच्या अचुकतेबाबत मात्र अंतिमतः कार्यालय प्रमुखच जबाबदार राहणार आहेत . बँका सदर काम एक वेळचे (**One time data entry**) म्हणून करणार असल्याने सर्व कार्यालय प्रमुखांना असे सूचित करण्यात येते की, त्यांच्या कार्यालयातील सर्व अधिकारी / कर्मचा-यांची माहिती ते बँकेला एकाच वेळेस उपलब्ध करून देतील . तदनंतर या माहितीत कोणत्याही सुधारणा करावयाच्या झाल्यास त्या कार्यालय प्रमुखांनाच कराव्या लागतील याची सर्व कार्यालय प्रमुखांनी नोंद घ्यावी . ही माहिती भविष्यात शासनाच्या वेगवेगळ्या कामकाजाच्या संदर्भात मुलभूत स्वरूपाचा तपशिल म्हणून वापरली जाणार असल्याने या माहितीच्या अचुकतेबाबत कार्यालय प्रमुखांनी सर्व काटेकोर तपासणी करावी .

(१७) करारातील तरतुदीनुसार आ . व सं . अधिका-याच्या बँकेतील चालू खात्यावर बँक टाच/जप्ती आणू शकणार नाही .

(१८) सर्व बँकांना असे सूचित करण्यात येते की, शासन निर्णयाला जोडलेल्या **जोडपत्र चार** मध्ये दर तिमाहीस आहरण व संवितरण अधिका-याला व **जोडपत्र-पाच** मध्ये (सदर योजनेची प्रगती शासनाला अवगत करण्यासाठी) दर पंधरवड्याला जिल्हास्तरावर संबंधित कोषागार अधिका-यांना व मुंबईत संचालक , लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना माहिती उपलब्ध करून द्यावी .

(१९) सुधारित स्वरूपात योजना मुंबई व पुण्यासह सर्वत्र लागू केलेली असल्याने मुंबई व पुणेकरिता यापूर्वी निर्गमित केलेले सर्व शासन निर्णय व परिपत्रके आता आवश्यक नसल्याने या आदेशाच्या दिनांकापासून ते आपोआप रद्द होतील याची सर्वांनी नोंद घ्यावी .

(२०) सदर योजनेबाबत कोणताही संभ्रम अथवा शंका असल्यास संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या कार्यालयाशी संपर्क साधण्यात यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कविता गुप्ता,
शासनाचे सचिव .

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र . डी . डी . ओ . १००५ / प्र . क्र . ५ / कोषा-प्रशा-५ दि . २९ ऑगस्ट, २००५ चे

जोडपत्र-“ एक ”

संपूर्ण महाराष्ट्रा बँकेमार्फत वेतन वितरण योजनेत सामील होण्यासाठी शासनाशी करात केलेल्या

बँकांची सूची

१)	भारतीय स्टेट बँक	२)	इंडियन बँक	३)	बँक ऑफ महाराष्ट्र
४)	बँक ऑफ इंडिया	५)	पंजाब नॅशनल बँक	६)	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद

७) सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	८) देना बँक	९) आंध्र बँक
१०) कॉर्पोरेशन बँक	११) युनियन बँक ऑफ इंडिया,	१२) युटीआय बँक लिमिटेड
१३) आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड	१४) एचडीएफसी बँक लिमिटेड .	

=====

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र.डी.डी.ओ. १००५/प्र.क्र.५/कोषा-प्रशा-५ दि.२९ ऑगस्ट,२००५ चे

जोडपत्र-“ दोन ”

शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या मासिक वेतन व भत्यांचे प्रदान बँकेमार्फत करण्याबाबत आहरण व संवितरण (आ.व सं.) अधिकारी यांनी अवलंबावयाची कार्यपध्दती .

- १) कर्मचा-यांना विहित तारखेला वेतन व भत्ते मिळतील याची पूर्णपणे जबाबदारी आ.व सं.अधिका-याची आहे . याकरिता
 - (अ) विहित तारखेपर्यन्त कोषागारात देयक सादर करावे जेणेकरून कोषागारातील कार्यवाही पूर्ण होऊन वेतनाच्या रकमेचा धनादेश आ.व सं.अधिका-यास वेळेवर प्राप्त होऊ शकेल .
 - (ब) आ.व सं.अधिका-याने हा धनादेश विनाविलंब त्यांच्या बँकेतील खात्यात जमा करावा . बँकेकडून धनादेश शक्यतो त्याच दिवशी वटविला जाईल असे पहावे . धनादेशासोबत कर्मचा-यांचा अचूक तपशिल देखिल बँकेला उपलब्ध करून दिला जाईल याची खबरदारी आहरण व संवितरण अधिका-याने घ्यावी .
 - (क) धनादेश वटताच आ.व सं.अधिका-याने बँकेकडून ज्यादिवशी धनादेश वटला त्याच दिवशी त्याच बँकेत अथवा तिच्या शाखेत असलेल्या कर्मचा-यांच्या खात्यात रक्कम जमा केली जाईल असे पहावे . ज्या कर्मचा-यांचे वेतन पे-ऑर्डरद्वारे करावयाचे आहे त्यांच्या पे-ऑर्डर त्याचदिवशी बँकेकडून मिळतील असे आ.व सं.अधिका-याने पहावे .
 - (ड) कर्मचा-याला पे-ऑर्डर दिल्यानंतर त्या कर्मचा-यांना त्यांच्या अन्य बँकेतील खात्यात ती जमा केल्यानंतर त्यामुळे त्याला मिळणा-या वेतनाची रक्कम त्याला विनाविलंब उपलब्ध होते किंवा कसे यावर आ.व सं.अधिका-याने लक्ष ठेवावे . वरील बाबतीत सर्व स्थिती दर्शविणारी माहिती त्रैमासिक विवरणपत्रामध्ये (जोडपत्र-चार) बँक आ.व सं.अधिका-याला उपलब्ध करून देणार आहे . या माहितीच्या आधारे आ.व सं.अधिका-याने वेतन वितरणास विलंब होत नसल्याची खात्री करून घ्यावी . विलंब होत असल्यास ते कोणत्या टप्प्यावर होत आहेत त्याचा शोध घेऊन बँकेकडून ग्बुलासा प्राप्त करावा .विलंब होणार नाही यासाठी आ.व सं.अधिका-याने सर्व उपाय योजना कराव्यात .
 - (इ) बँकाबरोबर करण्यात आलेल्या करारपत्राची प्रत आ.व सं.अधिका-यांच्या माहितीसाठी महाराष्ट्र शासनाच्या माहितीजालावर (Website) यथावकाश उपलब्ध केली जाईल .
- (२) कोषागारातून ज्या शासकीय कार्यालयांच्या वेतन व भत्याची देयके पारित केली जातात अशा सर्व

- कार्यालयातील आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या पदनामाने जोडपत्र एक मधील कोणत्याही एका बँकेच्या एका शाखेमध्ये चालू खाते (करंट अकाऊंट) सुरु करावे . संबंधित कार्यालय प्रमुखाने त्यांचे आहरण व संवितरणाचे प्राधिकार महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ चा नियम १५६ अन्वये त्यांच्या अधिपत्याखालील इतर अधिका-यास प्रदान केले असतील तर संबंधित बँकेच्या शाखेला तसे कळवून त्या बँकेच्या शाखेतील खात्यातून उपरोक्त व्यवहार करण्यास प्राधिकृत केलेल्या संबंधित अधिका-याचे नाव व स्वाक्षरी संबंधित बँकेच्या शाखेकडे पाठवावी . ज्या ज्या वेळी अशा अधिका-याच्या गैरहजेरीत आहरण व संवितरण अधिका-याच्या नावाने उघडलेल्या खात्यातून व्यवहार करण्यासाठी प्रशासकीय व्यवस्था केली जाईल त्या त्या वेळी बँकेच्या संबंधित शाखेस हा बदल कळवावा व संबंधिताची नमुना स्वाक्षरी पाठविण्यात यावी .
- (३) सदर बँक खात्यातून व्यवहार करण्यास प्राधिकृत केलेल्या अधिका-याचे नांव व नमुना स्वाक्षरी (**Specimen Signature**) बँकेत पाठवावी . वेळोवेळी त्यामध्ये झालेला बदल बँकेस लेखी कळविण्याची दक्षता घेण्यात यावी .
- (४) कोषागारातून मासिक वेतन व भत्त्याप्रित्यर्थ आहरण व संवितरण अधिकारी यांना देण्यात येणारे धनादेश “ रेखांकित ” धनादेश (कॅश व अकाऊंट पेयी) असतील . कोषागार अधिका-याकडून असे धनादेश प्राप्त झाल्यानंतर आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी नेहमीप्रमाणे आवश्यक ती नोंद धनादेश नोंदवहीत घेऊन सदर धनादेश संबंधित बँकेत जमा करावेत .
- (५) कर्मचा-यांकडून वसूल केलेली अशासकीय रक्कम उदा . सोसायटी, सहकारी बँक, विमा, अल्पवचत आवर्ती ठेव इत्यादी यांचा हिशोब नेहमीप्रमाणे ठेवावा . ही रक्कम आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी त्यांच्या बँकेच्या खात्यातून ती संबंधित संस्थेकडे रेखांकित व अकाऊंट पेयी धनादेशाद्वारे तात्काळ भरावी .
- (६) आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी कर्मचा-यांच्या असंवितरीत वेतन भत्त्याच्या रकमेबाबत दरमहा आढावा घेऊन तीन महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीची असंवितरीत रक्कम खात्यातून काढून ती शासन लेख्यात तात्काळ जमा करावी .
- (७) कर्मचारी गैरहजर राहिल्याने त्यास अतिप्रदान झाल्याचे आढळून आल्यास अशा रकमेची वसूली पुढील महिन्याचे वेतन देताना करण्यात यावी .
- (८) आहरण संवितरण अधिका-यास या योजनेअंतर्गत उघडलेल्या चालू खात्यामध्ये अधिकर्ष सुविधा (**overdraft**) अनुज्ञेय नसेल .
- (९) आहरण व संवितरण अधिका-यांनी बँकेच्या शाखेत उघडावयाचे खाते हे फक्त कर्मचा-यांच्या वेतन व भत्त्याच्या प्रदानासाठी राहिल . त्या खात्यामध्ये कार्यालयाचा आकस्मिक खर्च (विद्युत देयके/दूरध्वनी देयके/ कार्यालयाचे मासिक भाडे) या सारख्या इतर प्रदानांचा संबंध राहणार नाही . अशा प्रदानांसाठी सध्याचीच पध्दत चालू राहिल .
- (१०) वेतन व भत्त्यांचे प्रदान करताना आयुर्विमा, मुदत ठेव, बँकेचे कर्ज यासारख्या अशासकीय स्वरूपाच्या रकमांची वसूली खालील प्रमाणे करण्यात यावी .
- (अ) **Salary Saving Scheme** नुसार आयुर्विमा महामंडळाकडे पाठवावयाच्या मासिक वर्गणीसाठी कर्मचा-यांची एकत्रित यादी बनविण्यात यावी व एकूण एकमेवढा धनादेश सोबत जोडून सदर यादी आयुर्विमा महामंडळाकडे पाठविण्यात यावी .
- (ब) **Recurring Deposit Scheme** ,सहकारी बँकेचे कर्ज यासारख्या इतर अशासकीय स्वरूपाच्या रकमांच्या वसुलीसाठी वरील प्रमाणेच कर्मचा-यांची एकत्रित यादी तयार करून एकूण रकमेचा धनादेश तयार करून संबंधित संस्थेकडे पाठविण्यात यावा .
- (११) ज्या कर्मचा-यांच्या नांवे पे ऑर्डर प्राप्त करून घेण्यात आली असल्यास व काही कारणास्तव त्या कर्मचा-याला पे ऑर्डरचे वितरण तीन महिन्यापर्यन्त झाले नसल्यास अशा पे ऑर्डर्स बँकेकडे रद्द करण्याच्या सूचनेसह परत करण्यात याव्या . अशा असंवितरित रकमा विहित कार्यपध्दती /नियमानुसार शासन लेख्यात परत जमा करण्यात याव्या .

- (१२) आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी संबंधित बँकेमधील आर्थिक व्यवहारासाठी स्वतंत्र रोखवही ठेवावी . कर्मचा-यास प्रदान करताना त्याला दिलेल्या पे ऑर्डरचा तपशील रोखवहीत क्रमांक ३ (अ) या रकान्यात दर्शवावा .
- (१३) प्रत्येक महिन्याचे पहिल्या आठवड्यात बँक पास बुक/मासिक विवरणपत्र व कार्यालयीन रोखवही याचा ताळमेळ पाहण्यासाठी बँकेकडून बँकेतील खात्यावर मागील महिन्यात झालेल्या व्यवहारासंबंधी पासबुक भरून घ्यावे किंवा मासिक विवरणपत्र प्राप्त करावे . या पासबुक/विवरणपत्राचे आधारे महिन्यात निर्गमित केलेले, न वटलेले व प्रलंबित राहिलेले धनादेश इत्यादीची तपासणी करून पासबुकाप्रमाणे शिल्लक व कॅशबुकप्रमाणे शिल्लक याचा मेळ आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी दरमहा पुढील महिन्याच्या १० तारखेपूर्वी घ्यावयाचा असून नोंदी बरोबर असल्याची व शिल्लक रकमा बरोबर जुळत असल्याची खात्री करावी व तसे प्रमाणपत्र रोखवहीत नोंदवावे .
- (१४) आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी बँकेकडून प्राप्त करून घ्यावयाच्या धनादेश पुस्तकांसाठी विहित नमुन्यात (जोडपत्र- “ तीन ” प्रमाणे) नोंदवही ठेवावयाची असून त्यात प्राप्त साठा, उपयोगात आणलेली धनादेश पुस्तके व शिल्लक साठा याची नोंद ठेवावयाची आहे . आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी ही नोंदवही बरोबर ठेवल्याची प्रत्येक व्यवहाराचे दिवशी खात्री करून साक्षांकित करावी . को-या धनादेश पुस्तकाचा साठा आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी स्वतःचे ताब्यात ठेवावा व वेळोवेळी तपासणी करून साठा बरोबर असल्याची खात्री करावी .

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र.डी.डी.ओ. १००५/प्र.क्र.५/कोषा-प्रशा-५ दि.२९ ऑगस्ट,२००५ चे

जोडपत्र-“ तीन ”

धनादेश पुस्तकाची नोंदवही

प्राप्त धनादेश पुस्तकाचा तपशील				निर्गमित धनादेशाचा तपशील				अधिका-याची स्वाक्षरी व शेरा .
दिनांक	धनादेश पुस्तक क्रमांक	धनादेश क्रमांकते	धनादेश पुस्तके प्राप्त झाल्याबाबत अधिका-याची सही .	दिनांक	धनादेश पुस्तक क्रमांक	धनादेश क्रमांकते	शिल्लक धनादेश पुस्तके	
१	२	३	४	५	६	७	८	९

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र.डी.डी.ओ. १००५/प्र.क्र.५/कोषा-प्रशा-५ दि.२९ अगस्त,२००५ चे जोडपत्र-“ चार”

Format of Quarterly statement to be submitted by the banks

S r. N o	Perio d	D.D.O Details	District	No. of Em plo yee s	Date on which salary cheque receiv ed by the bank	Date of encash ment of Cheque	Date of Disbursement by the bank			Amount of disbursement		Reasons of delay if any	
							By transfer to employee s account in the bank	Pay Orders/ transfer to employee s account in other banks	In case of pay orders	By transfer to emplo yees account in the bank	Pay Orders/ transfer to employees account in other banks		
									Date when pay order receiv ed for clearan ce by the bank	Date when bank gave clear ance			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र.डी.डी.ओ. १००५/प्र.क्र.५/कोषा-प्रशा-५ दि.२९ अगस्त,२००५ चे
जोडपत्र-“ पाच ”

Format of fortnightly report to be submitted by the bank to the Government

Sr. No.	District	DDOs (Designation who have opened A/c with the bank	No.of employees with DDO	No. of employees of concerned DDO who have opened A/c with the Bank.	No.of employees of other DDOs who have opened A/c with the Bank.	No.of employees whose information in Form A & B has been given by the DDO.	No.of DDOs whose data entry has been completed.	No. of DDos whose date has been validated.
1	2	3	4	5	6	7	8	9

विषय :-पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या गणवेश शिल्लार्डच्या दरामध्ये वाढ करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . युएनएफ ०१०५/१४५/प्र.क्र.१/पोल ४ ,दि.१.९.२००५ .

- वाचा:- १) शासन पत्र युएनएफ ०१९८/१६६७/६/पोल ४ दिनांक १.१०.१९९९ .
२) पोमसं .म .रा .मुंबई यांचे पत्र क्र .पोमसं/१८/५६९२/विठक दि.३०.१२.०४

शासन पत्र क्र.युएनएफ ०१९८/१६६७/६/पोल ४ दिनांक १.१०.१९९९ अन्वये पोलीस दलातील जवानांना गणवेश शिल्लार्डसाठी खालीलप्रमाणे शिल्लार्ड दर मंजूर करण्यात आले आहेत .

- १) फुल शर्ट (टेरीकॉट) रु . ३०/-
२) हाफ शर्ट (टेरीकॉट) रु . २८/-
३) फुल पॅन्ट (टेरीकॉट) रु . ५५/-

२ . वरील प्रमाणे शिल्लार्डदर निश्चित करताना पोलीस कर्मचा-यांच्या गणवेशास प्रती जोडी शर्ट पॅन्ट करिता रु . ८३/ ८५ या दराने शिल्लार्डदर मंजूर करण्यात आला आहे . परंतु सध्याच्या प्रचलित वाजारभावानुसार रु . ८३/८५ या दराने गणवेश शिवून मिळणे शक्य नसल्याने पोलीस दलातील जवानांच्या (पोलीस शिपाई/पोलीस नाईक/ पोलीस हवालदार/ सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक) खालीलप्रमाणे सुधारित गणवेश शिल्लार्डदरस शासन मंजूरी देण्यात येत आहे .

- १) फुल/हाफ शर्ट रु . ७५/-प्रती नग
२) फुल पॅन्ट रु .१५०/-प्रती नग .

३ . गणवेश शिल्लार्डच्या उपरोक्त सुधारित दरामुळे येणा-या खर्चासाठी सन २००५-०६ साठी वाढीव अर्थसंकल्पीय तरतूद प्राप्त झाल्यानंतरच सन २००५-०६ चा खर्च करण्यात यावा . त्यापुढील वर्षी मंजूर अनुदानातून खर्च करण्यात यावा .

४ . हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र .सीआर २६५/०५/व्यय ७ दिनांक ११.०८.२००५ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

र . ग . पांचाळ,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग,
महाराष्ट्र शासन .

ववववववववववव

विषय: राज्यातील पोलीसांना मिळणा-या गणवेश धुल्लार्ड भत्त्यात वाढ करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . युएनएफ ०२९३/४८३/(९१)/ पोल ४ दिनांक १६.९.२००५ .

- वाचा: १) गृह विभाग निर्णयक्र . युएनएफ ०१८०/२१५९८/पोल ४, दिनांक २०.८.८५ .
२) पोमसं .यांचे पत्र क्र .पोमसं/३०/३२५०/ग .भ .वाढ/२००४दि.३१.१२.०४

पोलीस कर्मचा-यांना सन १९८२ पासून रु. २०/- दरमहा या प्रमाणे गणवेश धुलाई भत्ता मिळत असून पोलीस उप निरीक्षक या संवर्गातील अधिका-यांना रु. ४०/- दरमहा व पोलीस उप अधीक्षक या संवर्गातील अधिका-यांना रु. ५०/- दरमहा याप्रमाणे गणवेश धुलाई भत्ता शासन निर्णय, गृह विभाग दिनांक २०.८.१९८५ अन्वये देण्यात येत आहे .

२ . पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांच्या गणवेश धुलाई भत्त्यात वाढ करण्याची बाब विचाराधीन होती . त्यानुसार पोलीस शिपाई ते महाराष्ट्र पोलीस सेवा संवर्गातील पोलीस अधीक्षक दर्जापर्यन्तच्या पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांना दरमहा प्रत्येकी रु . १००/- (रूपये शंभर फक्त) इतका गणवेश धुलाई भत्ता देण्यास शासन मंजूरी देत आहे .

३ . गणवेश धुलाई भत्त्यात सदर सुधारित दरामुळे येणा-या वाढीव खर्चासाठी सन २००५-०६ साठी वाढीव अर्थ संकल्प तरतुद प्राप्त झाल्यानंतरच खर्च करण्यात यावा .

४ . हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.सीआर ३६३/०५/व्यय ७ दिनांक ०१.०९.२००५ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

र . ग . पांचाळ,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग .
महाराष्ट्र शासन .

ववनवनवनवनवन

**विषय :-अतिरिक्त कार्यभारासाठी अनुज्ञेय अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन
वेतनाच्या दरात सुधारणा करणेबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र .वेतन २०००/प्र.क्र.५/सेवा ३ दिनांक २३ मे ,२००६ .

- वाचा :- १) वित्त विभाग निर्णय क्र . वेतन १३९०/प्र.क्र.२/९०/सेवा ८ दि . १० मे १९९० .
२) वित्त विभाग परिपत्रक क्र .वेतन १३९०/प्र.क्र.६५/९०/सेवा ३ दि .४ .१२ .१९९० .
३) वित्त विभाग परिपत्रक क्र .वेतन १४९१/प्र.क्र.१२८/९१/सेवा ३ दि .२९ .३ .१९९४ .
४) वित्त विभाग अधिसूचना क्र .वेपूर १२९८/प्र.क्र.१३/९८/सेवा १० दि .१० .१२ .१९९८ .
५) निर्णय क्र .असंक १००१/प्र.क्र.२९/२००१ वित्तीय सुधारणा, दि .१० .९ .२००१ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ नुसार शासकीय कर्मचा-याकडे त्याच्या पदाव्यतिरिक्त दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आल्यास विशेष वेतन देय होते .वित्त विभागाच्या वरील अ.क्र.(१) येथील दिनांक १० मे १९९० च्या शासन निर्णयान्वये कर्मचा-याकडे दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आल्यास कर्मचा-यास अशा दुस-या पदाकरिता त्या पदाच्या संभाव्य वेतनाच्या १० टक्के दराने परंतु दरमहा रु . ५०० इतक्या मर्यादितपर्यन्त अतिरिक्त वेतन /विशेष वेतन अनुज्ञेय केले आहे . शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेणीत वित्त विभागाच्या वरील अ.क्र.(४) येथील दिनांक १० डिसेंबर १९९८ च्या अधिसूचनेन्वये सुधारणा करण्यात आली असून त्यासंबंधीचे महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ हे दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून अंमलात आले आहेत . दिनांक १० डिसेंबर १९९८ च्या अधिसूचनेनुसार सुधारणा करण्यात आलेली वेतनश्रेणीतील सुधारणा विचारात घेऊन अतिरिक्त कार्यभारासाठी अनुज्ञेय अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतनाच्या दरात सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

विभाग .

२. यासंदर्भात शासन आता खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे .

अ) महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ नुसार शासकीय कर्मचा-याकडे स्वतःच्या पदाव्यतिरिक्त दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविल्यास अशा दुस-या पदाकरिता यापुढे त्या पदाच्या संभाव्य वेतनाच्या ५ टक्के दराने परंतु दरमहा रु.७५०/- एवढ्या मर्यादेपर्यन्त, अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन अनुज्ञेय राहिल .

ब) वरील नियमातील खंड (सी) नुसार रु.१८,४०० व त्याहून अधिक किमान वेतन असलेल्या सुधारित वेतनश्रेणीमध्ये किंवा विस्तारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेणा-या शासकीय कर्मचा-यांना अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन अनुज्ञेय होणार नाही .

क) महागाईभत्ता तसेच घरभाडे भत्ता व स्थानिक पूरक भत्ता देण्याच्या प्रयोजनार्थ सदर अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन विचारात घेतले जाणार नाही .

ड) एक वर्षाच्या कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याबाबत शासन निर्णय वित्त विभाग वेतन १४११ /प्र.क्र.१२८/९१/सेवा ३ दिनांक २९.३.१९९४ अन्वये विभाग प्रमुख/प्रादेशिक प्रमुखांना प्रदान केलेले अधिकार यापुढे खाली नमूद केलेल्या अधिका-यांच्या बाबतीत वापरण्यात यावे:-

(१) ज्या पदाच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु.१०६५०/- हून कमी आहे अशा दुस-या गट अ चा पदाचा कार्यभार धारण करणा-या त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली गट अ चा अधिकारी (अखिल भारतीय सेवेतील अधिकारी वगळून)

(२) ज्या पदांच्या वेतनश्रेणीतील किमान वेतन रु.१०६५० हून कमी आहे अशा गट अ च्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार धारण करणारा गट ब चा अधिकारी .

३. शासन निर्णय, वित्त विभाग , क्र. वेतन १२८१/प्र.क्र. ८४७/सेवा ७ दिनांक १९.२.१९८३ नुसार महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन)नियम १९८१ मधील नियम ५६ खाली अतिरिक्त कार्यभारासाठी विशेष वेतन मंजूर करताना खालील तीन अटींची पूर्तता होत आहे वा कसे ही बाब विचारात न घेताच अतिरिक्त कार्यभार देण्यात येतो व त्यानंतर मंजूरीसाठी प्रस्ताव शासनाकडे पाठविण्यात येतो असे निदर्शनास आले आहे . याबाबत पुन्हा स्पष्ट करण्यात येते की, अतिरिक्त कार्यभाराच्या प्रत्येक प्रकरणी खालील तीन अटींची पूर्तता पूर्णतः होत असल्याची खात्री संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी/प्रशासकीय विभागांनी करून घेणे आवश्यक आहे .

अ) ज्या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविण्यात आला असेल ते पद मुख्य पदास (कर्मचा-याने धारण केलेल्या पदास) दुय्यम नसावे .

ब) कामात व जबाबदारीत विशिष्ट वाढ झालेली असावी .

क) दुसरे पद स्वतंत्र असून त्यास स्वतंत्र अधिकारीता असावी .

४. शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.वेतन १४९१/प्र.क्र.१२८/९१/सेवा ३ दिनांक २९ मार्च १९९४ नुसार पद प्रथम रिक्त झाल्यापासून एक वर्षापर्यन्तच्या कालावधीसाठी अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार विभाग प्रमुख/प्रादेशिक विभाग प्रमुख यांना देण्यात आले आहे . पद प्रथम रिक्त झाल्यापासून दोन वर्षापर्यन्तच्या कालावधीचे अतिरिक्त वेतन/विशेष वेतन मंजूर करण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागास देण्यात आले आहेत .शासन निर्णय क्र. असंक १००१/प्र.क्र.२९/२००१/वित्तीय सुधारणा दिनांक १० सप्टेंबर २००१ मधील आदेशानुसार सहा महिन्यांपेक्षा अधिक काळ रिक्त राहूनही व्यपगत न होणा-या पदांच्या बाबतीत हे अधिकार यापुढेही चालू ठेवण्यात यावेत . मात्र सहा महिन्यांपेक्षा अधिक काळ रिक्त राहिल्याने व्यपगत होणा-या पदांचा अतिरिक्त कार्यभार सहा महिन्यांपेक्षा जास्त काळ सुरु ठेवता येणार नाही .

५. दोन वर्षांपुढे अतिरिक्त कार्यभार सुरु ठेवावयाचा असेल अशा प्रकरणी दोन वर्षांच्या कालावधी संपण्यापूर्वी सामान्य प्रशासन विभाग आणि वित्त विभागाची पूर्वानुमती घेणे आवश्यक असल्याचे शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक २९ मार्च , १९९४ मधील परिच्छेद -२ मध्ये स्पष्ट करण्यात आले आहे .तथापि , काही वेळा संबंधित

कार्यालयाच्या वा प्रशासकीय विभागाच्या स्तरावर दोन वर्षांपुढे अतिरिक्त कार्यभार व्यवस्था चालू ठेवण्यात येते व त्यानंतर कार्योत्तर मंजूरीचे प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाकडे मंजूरीसाठी सादर करण्यात येतात . याबाबत पुन्हा स्पष्ट करण्यात येते की , सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाची पुर्वानुमती न घेता अतिरिक्त कार्यभाराची व्यवस्था दोन वर्षांपेक्षा जास्त काळ चालू राहिल्यास कार्योत्तर मंजूरीचे प्रस्ताव विचारात घेतले जाणार नाहीत . यासंदर्भातील दिनांक २९ मार्च, १९९४ च्या आदेशातील तरतुदीचे पालन करण्याची जबाबदारी संबंधीत अधिका-याची राहिल . दोन वर्षांपेक्षा जास्त काळ अतिरिक्त कार्यभार चालू ठेवून विशेष वेतन मंजूर करणा-या अधिका-यांच्या विरुद्ध जबाबदारी निश्चित करण्याची कार्यवाही प्रशासकीय विभागांमार्फत होणे आवश्यक आहे .

६ . हे आदेश दिनांक १ .६ .२००६ पासून लागू होतील . ज्या कर्मचा-यांनी दिनांक १ .६ .२००६ च्या पूर्वीपासून अतिरिक्त कार्यभार सांभाळला असेल अशा कर्मचा-यांना दिनांक १ .६ .२००६ पूर्वीच्या कालावधीसाठी संभाव्य वेतनावर असुधारित दराने विशेष वेतन देय होईल व दिनांक १ .६ .२००६ पासून या आदेशातील तरतुदीनुसार सुधारित दराने विशेष वेतन देय होईल .

७ . महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ५६ व त्यामधील परिशिष्ट एक, अ .क्र .१४ मधील याबाबतच्या विद्यमान तरतुदी या शासन निर्णयातील तरतुदीपुरत्या सुधारण्यात आल्या आहेत, असे मानण्यात यावे . या नियमात व परिशिष्टात यथावकाश सुधारणा करण्यात येतील .

८ . सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेवसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६०५२२१५५३४००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसर व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाध्य उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- निलंबित कर्मचा-यांच्या निर्वाह भत्त्याची परिगणना करताना
मूळ वेतनामध्ये ५० % महागाई भत्ता(Dearness Pay)
विलीन करण्याबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . स्वीयेसे १००६/प्र.क्र.०३/२००६/सेवा ८ दिनांक २६ जून ,२००६ .

पहा:- वित्त विभाग, निर्णय क्र .स्वीयेसे १००५/प्र.क्र.१३/२००५/सेवा ८, दिनांक १६ डिसेंबर २००५ अन्वये निलंबित राज्य शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या निर्वाह भत्त्याची परिगणना करताना दिनांक ०१.०८.२००४ पासून ५० टक्के महागाई भत्ता मूळ वेतनामध्ये विलीन करून परिगणना करण्यात येते .सदर आदेशाची अंमलबजावणी करण्याच्या दृष्टीने खाली नमूद केलेले मुद्दे उपस्थित करण्यात आले . उपस्थित मुद्द्यांबाबत खालील प्रमाणे खुलास करण्यात येत आहे .

मुद्दा	स्पष्टीकरण
१. जे शासकीय अधिकारी/कर्मचारी दिनांक ०१.०१.१९९६ पूर्वी शासकीय सेवेतून निलंबित आहेत; ज्यांना ५ व्या वेतन आयोगांतर्गत वेतन निश्चितीचा लाभ मिळाला नाही व ते आजतागायत जुन्या वेतनश्रेणीत निर्वाह भत्ता घेत आहे, त्यांना ५० टक्के महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीनीकरणाचा लाभ कसा द्यावयाचा आहे .	जे शासकीय अधिकारी/कर्मचारी दिनांक १.१.१९९६ पूर्वी शासकीय सेवेतून निलंबित आहेत व ज्यांना ५ व्या वेतन आयोगांतर्गत वेतन निश्चितीचा लाभ मिळाला नाही व ते आजतागायत जुन्या वेतनश्रेणीत निर्वाह भत्ता घेत आहेत त्यांना ५० टक्के महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीनीकरणाचा लाभ देय होणार नाही .

२. जे अधिकारी/कर्मचारी दिनांक १.१.१९९६ नंतर निलंबित झालेले आहेत त्यांना कोणत्या पध्दतीने ५० टक्के महागाई भत्ता विलीन करून महागाई भत्ता अदा करण्यात यावा .	जे शासकीय अधिकारी/कर्मचारी पाचव्या वेतन आयोगानुसार सुधारित वेतनश्रेणीत वेतननिश्चिती झाल्यावर निलंबित झालेले आहेत, त्यांना दिनांक ०१.०८.२००४ पासून निर्वाह भत्त्याची परिगणना करताना ५० टक्के महागाई भत्ता मूळ वेतनात विलीन करून महागाई भत्ता देय होईल .
---	--

२. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २००६०६१३१५३९४७००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसर व नावाने ,

नसीमा शेख,
शासनाध्य उप सचिव .

ववनवनवनवनवन

विषय :-राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धांमधील सहभागामुळे राज्य शासकीय कर्मचारी यांना घावयाच्या अतिरिक्त वेतनवाढ/वेतनवाढी व अनुपस्थितीचा कालावधी नियमित करण्याबाबत .

वित्त विभाग निर्णय क्र . एलव्हीई १४०६/प्र.क्र.१२/सेवा ८ दि.२८ ऑगस्ट, २००६ .

- संदर्भ:- १) वित्त विभाग निर्णय क्र .एलव्हीई १४८५/प्र.क्र.८३३ अ/सेवा ९ दि . ११ मे, १९८९ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र .एलव्हीई १४०४/प्र.क्र.८/सेवा ८ दि .२७ फेब्रुवारी, २००४ .

संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धेत भाग घेऊन विशेष प्राविण्य मिळविण्या-या राज्य शासकीय कर्मचा-यास आर्थिक प्रोत्साहन व सवलती मंजूर करण्यात आलेल्या आहेत .

शासन आणखी असाही आदेश देत आहे की,

१) राज्य शासकीय कर्मचा-यांनी राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय खेळ स्पर्धांमध्ये सहभागी होण्यासाठी सक्षम प्राधिका-याची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक असेल .

२) ज्या ठिकाणी भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिकारी स्वतःच विभाग प्रमुख असतील, अशा भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना खेळ स्पर्धेत भाग घ्यावयाचा असल्यास स्पर्धेचा कालावधी “ कर्तव्य कालावधी ” म्हणून नियमित करण्याबाबत/स्पर्धेतील सहभागासाठी पूर्वपरवानगी प्रदान करण्याचे अधिकार सामान्य प्रशासन विभागाकडे राहतील .

३) केंद्र शासनाने केलेल्या खुलाशाच्या अनुषंगाने राज्य शासनाच्या संदर्भातील शासन निर्णय क्र . १ मधील परिच्छेद १ (चार) (तीन) आणि संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र . २ मधील मुद्दा क्र .६ च्या पुढील खुलाश्या ऐवजी पुढील प्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे .

“ राष्ट्रीय वा आंतरराष्ट्रीय खेळांमध्ये अतिप्राविण्य मिळविण्या-या कर्मचा-यास मंजूर करण्यात आलेल्या अतिरिक्त वेतनवाढी त्यांच्या नियमित वेतनवाढीत समाविष्ट करावयाच्या नसून त्या स्वतंत्रपणे वेगळ्या दाखविणे आवश्यक आहे . अशाप्रकारे दिलेल्या अतिरिक्त वेतनवाढ / वेतनवाढी संबंधित शासकीय कर्मचारी सेवानिवृत्त होईपर्यन्त त्याच दराने दिल्या जातील . कर्मचारी वेतनश्रेणीच्या अंतीम टप्प्याला पोहचला तरीही सदरील वेतनवाढी चालू राहतील .परंतु या वेतनवाढी पदोन्नतीनंतर होणा-या वेतन निश्चितीसाठी, सेवानिवृत्तीच्या लाभाकरिता किंवा महागाई भत्ता/स्थानिक पूरक भत्ता या करिता विचारात घेता येणार नाही ” .

४. हे आदेश दिनांक १ सप्टेंबर २००६ पासून अंमलात येतील .

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in. या वेब साईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २००६०८२९११०९५६००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाच्या उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :-कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घभाव १००४/प्र . क्र . २८/सेवा ५ दिनांक २१ सप्टेंबर , २००६ .

पहा:- वित्त विभाग, निर्णय क्र . घभाव २०००/प्र . क्र . ९७/२०००/सेवा ५ दि . १७ . ०२ . २००१ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम, १९९८ मधील तरतूदीनुसार शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेणी सुधारण्यात आल्यानंतर, वरील दिनांक १७ फेब्रुवारी २००१ च्या आदेशान्वये शासकीय निवासस्थानांसाठी आकारावयाच्या अनुज्ञप्ति शुल्काच्या दरांतही सुधारणा करण्यात आली आहे . या आदेशात नमूद केलेल्या वेतन मर्यादांमध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता .

२. शासनाने या वेतनमर्यादांमध्ये सुधारण करण्याचा निर्णय घेतला असून त्यानुसार, शासकीय निवासस्थानाचे वाटप करताना निवासस्थानाच्या प्रकारांची/चटईक्षेत्राची अनुज्ञेयता दर्शविणारा तक्ता सुधारून खालीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहे :-

तक्ता

अ.क्र .	वेतनमर्यादा (रुपये)	अनुज्ञेय निवासस्थानाचा प्रकार	अनुज्ञेय चटईक्षेत्र (चौ . फूट)	अनुज्ञप्ति शुल्काचा ठराविक दर (रु . दरमहा)
१	२५५० ते ४०००	एक	२२० पर्यन्त	६०
२	४००१ ते ६५००	दोन	२२१ - ३२०	१३०
३	६५०१ ते ८०००	तीन	३२१ - ४२०	२२०
४	८००१ ते ९७००	चार	४२१ - ५५०	२९०
५	९७०१ ते १४३००	पाच	५५१ - ७५०	४६०
६	१४३०० व त्याहून अधिक	सहा	७५१ - १११०	७००
७		सात (विशेष प्रकार)	११११ व त्याहून अधिक	७००

हे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर २००६ पासून अंमलात येतील . या दिनांकास आणि त्यानंतर रिक्त होऊन वाटपासाठी उपलब्ध झालेल्या निवासस्थानाचे वाटप करताना वरील सुधारणा विचारात घ्याव्यात . संबंधित कर्मचा-यांच्या वेतनारूप निवासस्थानाच्या पात्रतेचा विचार न करता प्रत्यक्षात ताब्यात असलेल्या निवासस्थानाच्या प्रकारासाठी विहित केलेले अनुज्ञप्ति शुल्क वसूल करण्याविषयीची तरतूद यापूढेही अंमलात राहिल .

३. भाडेमाफ निवसास्थानाच्या ऐवजी अनुज्ञेय होणारा घरभाडे भत्ता हा सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडेभत्ता आणि वेतनाच्या आधारे ज्या प्रकारचे निवासस्थान मिळण्यात संबंधित कर्मचारी पात्र असेल त्या प्रकारच्या निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणारे अनुज्ञप्ति शुल्क यांच्या वेरजेइतका मंजूर करण्यात येतो. हे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर २००६ पासून अंमलात यावयाचे असल्याने, त्या दिनांकापासून या आदेशातील वेतनमयदिसमोरील अनुज्ञप्ति शुल्क लक्षात घेऊन भाडे माफ निवासस्थानाऐवजीचा घरभाडेभत्ता मंजूर करण्यात यावा.

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६०९२११४८२६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म. शेख,
शासनाच्या उपसचिव .

(टीप :- या संदर्भातील दि. २६.२.२००७ चे शुद्धिपत्र पहावे.)

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- राज्य शासकीय व इतर कर्मचा-यांना दिनांक १ सप्टेंबर , २००६
पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. मभवा ११०६/प्र.क्र.१९/सेवा ९ दिनांक ४.१०.२००६ .

पहा: वित्त विभाग निर्णय क्र. मभवा ११०६/प्र.क्र.५/सेवा ५ दिनांक ९.५.२००६ .

राज्य शासकीय कर्मचारी व महागाई भत्ता अनुज्ञेय असणा-या इतर सर्व पात्र पूर्णकालिक कर्मचा-यांना महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

२. शासन असे आदेश देत आहे की, दिनांक १ सप्टेंबर २००६ पासून वेतनश्रेणीतील मूळ वेतन अधिक महागाई वेतनाच्या २९ टक्के दराने महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्यात यावी .
३. महागाई भत्त्याची रक्कम प्रदान करण्यासंदर्भात विद्यमान तरतुदी व कार्यपध्दती आहे तशाच यापुढेही लागू राहतील .
४. शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या महागाई भत्त्यामुळे येणारा खर्च हा त्यांचे वेतन व भत्ते यासंबंधीचा खर्च ज्या लेखा शीर्षाखाली खर्ची घालण्यात येतो, त्याच लेखा शीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा . अनुदानप्राप्त संस्था, नगरपरिषदा व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत संबंधित प्रमुख लेखा शीर्षाखालील ज्या उप लेखाशीर्षाखाली त्यांच्या सहायक अनुदानाबाबत खर्च खर्ची घालण्यात येतो त्या उपलेखा शीर्षाखाली हा खर्च खर्ची घालण्यात यावा .
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या(www.maharashtra.gov.in) वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००६०९३०१४०७२७००१ असा आहे .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विनाम .

विषय :- कर्तव्यस्थानी दिलेल्या शासकीय निवासस्थानासाठी अनुज्ञप्ति शुल्काची वसुली...
आदेशात सुधारणा...

वित्त विभाग शुद्धिपत्रक क्र. घभाव १००४/प्र.क्र.२८/सेवा ५ दि. २६ .०२ .२००७ .

- पहा:- १) वित्त विभाग निर्णय क्र. घभाव २०००/प्र.क्र.९७/२०००/सेवा ५ दि.१७.२.२००६ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र. घभाव १००४/प्र.क्र.२८/सेवा ५ दि.२१.०९.२००६ .

शासन शुद्धिपत्र

वर नमूद केलेल्या दि. २१ सप्टेंबर २००६ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ३ ऐवजी पुढील परिच्छेद वाचण्यात यावा .

“ ३ . सध्या अंमलात असणा-या आदेशातील तरतुदीनुसार भाडेमाफ निवासस्थानाच्या ऐवजी द्यावयाच्या घरभाडेभत्ता हा सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडेभत्ता आणि वेतनाच्या आधारे ज्या प्रकारचे निवासस्थान मिळण्यास संबंधित कर्मचारी पात्र असेल त्या प्रकारच्या निवासस्थानासाठी आकारण्यात येणारे अनुज्ञप्ति शुल्क यांच्या वेरजेइतका मंजूर करण्यात येतो . ही तरतूद सुधारून शासन आता असे आदेश देत आहे की, भाडेमाफ निवासस्थानाऐवजी घरभाडे भत्ता मंजूर करताना संबंधित कर्मचा-यास सर्वसाधारणपणे देय होऊ शकणारा घरभाडेभत्ता आणि (या आदेशातील वेतनमर्यादा आणि त्यासमोर विहित केलेले अनुज्ञप्ति शुल्क लक्षात न घेता वर (१) येथे नमूद केलेल्या दिनांक १७ फेब्रुवारी २००१ च्या आदेशातील परिच्छेद १ मधील तक्त्यात त्याच्या वेतनासाठी विहित केलेले अनुज्ञप्ति शुल्क यांच्या वेरजेऐवजी रक्कम मंजूर करण्यात यावी . ”

२ . हे आदेश शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २००७०२२७१२१४२२००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख
शासनाच्या उप सचिव .

कककककककक

विषय :- राज्य शासकीय व इतर पात्र कर्मचा-यांना दिनांक
१ एप्रिल २००७ पासून महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . मभवा ११०७/प्र.क्र.२७/सेवा ९ दिनांक १० .४ .२००७ .

पहा: वित्त विभाग, निर्णय क्र .मभवा ११०६/प्र.क्र.१९/सेवा ९ दिनांक ४ .१० .२००६ .

राज्य शासकीय कर्मचारी व महागाई भत्ता अनुज्ञेय असणा-या इतर सर्व पात्र पूर्णकालिक कर्मचा-यांना महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

- २ . शासन असे आदेश देत आहे की, दिनांक १ एप्रिल २००७ पासून वेतनश्रेणींतील मूळ वेतन अधिक महागाई वेतनाच्या ३५ टक्के दराने महागाई भत्ता वाढ मंजूर करण्यात यावी .

३. महागाई भत्त्याची रक्कम प्रदान करण्यासंदर्भात विद्यमान तरतुदी व कार्यपध्दती आहे तशाच यापुढेही चालू राहतील .
४. शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या महागाई भत्त्यामुळे येणारा खर्च हा त्यांचे वेतन व भत्ते यासंबंधीचा खर्च ज्या लेखा शीर्षखाली खर्ची घालण्यात येतो त्याच लेखा शीर्षखाली खर्ची घालण्यात यावा . अनुदानप्राप्त संस्था, नगरपरिषदा व जिल्हा परिषदा यांच्या कर्मचा-यांच्याबाबतीत संबंधित प्रमुख लेखा शीर्षखालील ज्या उपलेखा शीर्षखाली त्यांच्या सहायक अनुदानाबाबतचा खर्च खर्ची घालण्यात येतो त्या उपलेखा शीर्षखाली हा खर्च खर्ची घालण्यात यावा .
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००७०४१०१०५३४५००१ असा आहे .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- महाराष्ट्र पोलीस दलातील पोलीस शिपाई , पोलीस नाईक व पोलीस हवालदार पदाच्या वेतनात सुधारणा करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र.पीएए ०३०५/प्र.क्र.१९०/पोल - ५अ, दि. १९ एप्रिल, २००७ .

- वाचा :** १) शासन अधिसूचना वित्त विभाग, क्र.वेपूर १२९८/प्र.क्र.१३/९८/सेवा १० दि.१०.१२.९८ .
 २) पो.म.सं.व महानिरीक्षक म.रा.मुंबई यांचे पत्र क्र. पेमसं/३०/८८/सु.वे.श्रे. /पाचवे वेतन आयोग /९८ दिनांक १.४.२००५ .

प्रस्तावना :- महाराष्ट्र पोलीस दलातील काही संवर्गातील कर्मचा-यांच्या वेतनात सुधारणा करण्याचा प्रस्ताव पोलीस महासंचालक , महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त झाला होता . पोलीस दलातील भुपातळीवरील कार्यबळास अतिशय जोग्जिमीची कर्तव्ये पार पाडावी लागतात . प्रसंगी अतिरेकी, दहशतवादी, गॅंगस्टर्स इ. समाज विघातक व्यक्तींशी सामना करताना प्राणाशी वेतत असल्याच्या पार्श्वभूमीवर शासनाच्या इतर विभागातील क्षेत्रीय स्तरावरील कर्मचा-यांपेक्षा पोलीसांना दिलेली वेतनश्रेणी तुलनात्मकरित्या कमी असल्याने त्यात सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :-

उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेऊन शासनाने दिनांक १.१०.२००६ पासून पोलीस दलातील खालील संवर्गातील कर्मचा-यांच्या वेतनात पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्याचा निर्णय घेतला आहे .

अ.क्र.	पदाचे नाव	पाचव्या वेतन आयोगाप्रमाणे देण्यात येत असलेली वेतनश्रेणी .	सुधारित करण्यात आलेली वेतनश्रेणी .
१.	पोलीस शिपाई	रु. ३०५०-७५-३९५०-८०- ४५९० .	रु. ३२०० -८५-४९०० + विशेष वेतन रु. ५०० /-
२.	पोलीस नाईक	रु. ४०००-१००-६००० .	रु. ४०००-१००-६००० + विशेष वेतन रु. २०० /-
३.	पोलीस हवालदार	रु. ४०००-१००-६००० .	रु. ४०००-१००-६००० + विशेष वेतन रु. ५०० /-

२. सदर सुधारित वेतनश्रेणी व विशेष वेतन दिनांक १.१०.२००६ पासून लागू राहिल .
३. पोलीस शिपाई पदाची वेतनश्रेणी दिनांक १.१.१९९६ पासून तत्पूर्वीच्या रु. ९५०-२०-११५०-द.रो.-२५-१४०० या वेतनश्रेणीऐवजी रु. ३२००-८५-४९०० अशी सुधारित वेतनश्रेणी करण्यात येत आहे. शासन अधिसूचना वित्त विभाग, क्र.वेपुर १२९८/प्र.क्र.१३/९८/सेवा १० दिनांक १० डिसेंबर १९९८ मध्ये विहित केल्याप्रमाणे या पदाची दि. १.१.१९९६ पासून वेतननिश्चिती करण्यात येईल. त्यानंतर दिनांक ३०.९.२००६ पर्यन्तच्या वार्षिक वेतनवाढी काल्पनिकरित्या देऊन प्रत्यक्षात दिनांक १.१०.२००६ पासून वेतन निश्चितीचा लाभ रोख स्वरूपात देय होईल. दिनांक १.१.१९९६ ते ३०.९.२००६ पर्यन्तच्या कालावधीतील वेतननिश्चितीच्या अनुषंगाने फरकाची कोणतीही थकवाकी अनुज्ञेय राहणार नाही .
४. पोलीस शिपाई यांनी विद्यमान वेतनश्रेणी चालू ठेवण्याचा किंवा सुधारित वेतनश्रेणी निवड करण्याचा विकल्प सोबतच्या प्रपत्र “ अ ” मध्ये या निर्णयाच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत विभाग प्रमुखाला/कार्यालय प्रमुख यांच्याकडे द्यावा, मात्र
- (अ) जर विकल्प शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून एक महिन्याच्या आत संबंधित विभाग प्रमुखाला/कार्यालय प्रमुखाला सादर न केल्यास संबंधित कर्मचारी यांनी सुधारित वेतनश्रेणी १.१.१९९६ पासून स्विकारली आहे असे गृहित धरण्यात येईल .
- (ब) एकदा दिलेला विकल्प अंतिम असल्याचे गृहित धरण्यात येईल .
५. पोलीस शिपाई , पोलीस नाईक व पोलीस हवालदार यांना सुधारित वेतन दिनांक १ ऑक्टोबर २००६ पासून रोखीने अदा करण्यात यावे . सदर वेतन सुधारणेमुळे दि. १.१०.२००६ ते २८.२.२००७ पर्यन्तची थकवाकी सन २००७ च्या दुस-या (पावसाळी) अधिवेशनात पुरवणी मागणी मंजूर केल्यानंतर त्यामधून अदा करण्यात यावी . सदर वेतनवाढीचा दिनांक १.३.२००७ पासूनचा खर्च सन २००७-०८ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजातील लेखाशीर्ष “ २०५५ पोलीस ” यामधील खालील उपशिर्षांतर्गत “ ०१ वेतन ” मध्ये केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा .
- १) ००१ संचालन व प्रशासन
 - २) ००३ शिक्षण व प्रशिक्षण
 - ३) १०१ गुन्हे अन्वेषण व दक्षता
 - ४) १०५ सीमा सुरक्षा दल
 - ५) १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस
 - ६) १०९ जिल्हा पोलीस
 - ७) १११ रेल्वे पोलीस
 - ८) ११२ बंदर पोलीस .
- तसेच “ २०७० इतर प्रशासनिक सेवा ” मधील १२० केंद्रीय अधिनियम/विनियम यांच्या अंमलबजावणीकरिता राज्य संघराज्य यांना प्रदाने या उपशिर्षांतर्गत “ ०१ वेतन ” मध्ये केलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा .
६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.७९/०७/सेवा ९ दिनांक १.३.२००७ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .
७. सदर शासन निर्णय राज्य शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००७०३१३११०१४८००१ असा आहे .
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र.ता.गौड,
सह सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

ककककककककक

विषय:- जलद प्रतिसाद पथकातील वाहनचालकाना घरभाडे भत्ता व स्थानिक पुरक भत्ते वगळून इतर सर्व भत्ते यांच्या ३० % जादा वेतन देण्याबाबत .

गृह विभाग (विशेष) निर्णय क्र. एसएसए १०/२००२/५३/वि.शा. ४ दि. २५ एप्रिल , २००७ .

- वाचा: १) गृह विभाग (वि) निर्णय क्र. एसएसए १०/२००२/५३/विशा ४ दि. ५.३.२००३ .
२) गृह विभाग (वि), निर्णय क्र. एसएसए १०/२००२/५३/विशा ४ दि. १७.१०.२००५ .
३) पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र. पोआ/कक्ष २(३)/रवका/२७४/२००५ दि. ९.९.०५

प्रस्तावना:- मुंबई शहरातील दहशतवाद्यांच्या संभाव्य कारवायांशी थेट, त्वरेने व परिणामकारक मुकाबला करण्यासाठी पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांच्या अधिपत्याखाली उपरोक्त दिनांक ५.३.२००३ च्या शासन निर्णयान्वये एक जलद प्रतिसाद पथक स्थापन करण्यात आले आहे. तसेच उपरोक्त दिनांक १७.१०.२००५ च्या शासन निर्णयान्वये सदर पथकातील सर्व अधिकारी/कर्मचा-यांना मूळ वेतनाखेरीज मिळणा-या १०० % वेतनावर ५० % महागाई वेतन व त्यावरील अनुज्ञेय महागाई भत्ता देण्यात येतो. तथापि सदर जलद प्रतिसाद पथक निर्माण करतेवेळी वाहनचालक पदांची निर्मिती करण्यात आली नव्हती. परंतु सदर पथकासाठी पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांनी ५ वाहने उपलब्ध करून दिलेली आहेत. तसेच पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांनी त्यांच्या दिनांक ९.९.२००५ च्या पत्रान्वये जलद प्रतिसाद पथकाच्या ५ वाहनांसाठी त्यांच्या आस्थापनावरील ३ पोलीस हवालदार चालक व ७ पोलीस शिपाई चालक यांना जलद प्रतिसाद पथकामध्ये वर्ग करून त्यांना ३० % अतिरिक्त वेतन देण्याचे प्रस्तावीत केले होते. पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय:- पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांच्या अधिपत्याखालील जलद प्रतिसाद पथकांमध्ये, सदर पथकातील ५ वाहने चालविण्यासाठी, पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील मंजूर पदांमधून ३ पोलीस हवालदार चालक व ७ पोलीस शिपाई चालक अशी १० पदे वर्ग करण्यास शासन मान्यता देत आहे. तसेच सदर १० वाहनचालकांच्या पदांचे काम हे जोखमीचे व कुशलतेचे असल्याने, सदर जलद प्रतिसाद पथकातील ५६ पदांची संख्या कोणत्याही परिस्थितीत कायम राहिल याची दक्षता घेण्याच्या अधीन राहून सदरहू ३ पोलीस हवालदार चालक व ७ पोलीस शिपाई चालक या पदांना घरभाडे भत्ता व स्थानिक पूरक भत्ता वगळता देय असणा-या स्थूल रक्कमेच्या ३० % अधिक विशेष वेतन देण्यास शासन मंजूरी देत आहे .

२. सदर खर्च हा लेखाशिर्ष “ २०५५ पोलीस, १०८ राज्य मुख्यालय पोलीस, १०८ (२)(१) शहर पोलीस ” या लेखाशिर्षाखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

३. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. सीआर ८८/०७/व्यय दिनांक २९ मार्च २००७ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

४. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २००७०४२५१६४३१५००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र. चं. मयेकर,
शासनाचे कार्यासन अधिकारी .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ देण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . वेतन ११०६/प्र . क्र . ३०/सेवा ३ दिनांक १० सप्टेंबर, २००७ .

वाचा:- शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . वेतन ११९९/प्र . क्र . २/९९/सेवा-३ दि . २० जुलै , २००१ .

संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना दिनांक १ . ८ . २००१ पासून लागु करण्यात आली आहे . या योजनेंतर्गत पदोन्नतीसाठीची विहित कार्यपध्दती अनुसरून ज्येष्ठतेच्या दिनांकापासून १२ वर्षांच्या नियमित सेवेनंतर संदर्भाधिन शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्तीच्या अधीन राहून वरिष्ठ वेतनश्रेणीचा लाभ संबंधित कर्मचा-यांना अनुज्ञेय करण्यात येतो .

२ . शासन आता असे आदेश देत आहे की, स्वविनंतीनुसार अथवा अन्य कारणास्तव बदली झाल्यामुळे ज्येष्ठता गमावलेल्या कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ अनुज्ञेय करण्यासाठी त्यांचा १२ वर्षांचा नियमित सेवा कालावधी मोजताना बदलीपूर्वीची नियमित व सलग सेवा विचारात घेण्यात यावी . याप्रमाणे सेवेची गणना केल्यानंतर १२ वर्षांची नियमित सेवा तसेच संदर्भाधिन शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्तीची पूर्तता करणा-या कर्मचा-यांना सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेचा लाभ अनुज्ञेय करण्यात यावा .

३ . सदर आदेश मा . सर्वोच्च न्यायालयात प्रलंबित एसएलपी क्र . १८०९३/०१ संबंधी अंतिम निर्णयाच्या अधीन राहून निर्गमित करण्यात येत आहेत . सदर याचिकेचा निर्णय शासनाच्या बाजूने लागल्यास या आदेशान्वये बदलीपूर्वीची सेवा विचारात घेऊन देण्यात आलेले लाभ काढून घेण्यात येतील आणि बदलीनंतरच्या ज्येष्ठता दिनांकापासून १२ वर्षांची नियमित सेवा विचारात घेऊन संदर्भाधिन शासन निर्णयातील इतर अटी व शर्तीनुसार पात्रता तपासून या योजनेचा लाभ अनुज्ञेय करण्यात येईल .

४ . या आदेशाप्रमाणे कर्मचा-यांना लाभ मंजूर करण्यासाठी निर्गमित करण्यात येणा-या आदेशामध्ये या शासन निर्णयाचा उल्लेख करावा .

५ . सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००७०९०५१३२८४१००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

आ . श्रा . जिवने,
शासनाचे अवर सचिव .

कवकवकवकवक

विभाग .

: लेखा , कौषागार नियम ,वित्तीय नियम, आकस्मिक खर्च नियम ई. :

—0—

**Sub :- Loss through misappropriation, defalcation,
embezzlement etc... Mode of redrawal for the----**

G.R.No. FNR 1076 /611/VII, dated the **5th May, 1971** .

Govt. has now decided that the redrawal of an amount following loss through misappropriation, defalcation, embezzlement, etc. pending further action regarding investigation, etc, and recovery if any, of the loss, shall require a specific sanction of the authority competent to write- off the loss in question in each case and that the amount so sanctioned shall be redrawn on a simple receipt containing the information required in the enclosed (Not printed) form. The concerned Drawing and Disbursing Officer, however, shall redraw the amount of losses etc. on a simple receipt supported by a copy of the sanction issued by the authority competent to write-off the loss.

The amount so redrawn will be classified in the accounts as a “ Special Advance ” under the Major Head “ Departmental Advances ” in Section- T, “ Deposits and Advances – Part III- Advances not bearing Interest ”. The amount if any recovered subsequently, shall be credited to the above head and the balance, if any, under that head, if found irrecoverable, should be written off by the competent authority and adjusted as a loss under the head of account of which the expenditure of the Departmental concerned is debitabale in accordance with the accounting procedure laid down in the Govt.Cir. Memorandum F.D.No. ACC 1065-39-A-XVII, dated the 8th July 1965.

(टीप : लेखा शिर्षामध्ये वित्त विभाग, परिपत्रक दिनांक १८ जानेवारी १९९९ अन्वये बदल करण्यात आला आहे.)

कककककककक

**Sub :Retention of Govt. Telephones after
retirement----- Request for –**

GAD No.Tel.1176/XXII, dated **27th February, 1976.**

It is observed that number of officers approach this department for retention of residential telephones after their retirement. The residential telephones are provided to the Govt. officers with a view to enable them to discharge Govt. duties expeditiously. There is a general feeling that the officers are entitled to retain Govt. telephones after their retirement. This is however not correct . According to the rules of the telephone department a retired Govt. officer whose pay is Rs. 1600/- or more is entitled to get himself registered under a separate category i.e. Retired Govt. officer Category, if the officer approaches the telephone department for a telephone. Normally, the Govt. telephones are under the O.Y.T. category, wherein Govt. pays a deposit of Rs.5000. The

adjustment of deposits creates huge amount of correspondence at both the ends if the telephone is transferred in personal name.

The Secretariat Department are therefore, requested to bring this position to the notice of Officers and advise them to approach the telephone department for a telephone preferably 3 to 4 months prior to their retirement.

कवकवकवकवकवक

**Sub:- Arrangement during leave of Class II having
Drawing and Disbursing power.**

F.D. G.R.No. TRW 1376/518/ADM -9 Dated **11 May, 1976.**

Whenever any Class II Officer, who also happens to be the Head of Office having drawing and disbursing powers proceeds on leave, it is for the authority competent to make appointment in leave vacancy to decide what arrangement should be made for the conduct of duties of the officer on leave. If due to non availability of Gazetted Officer it is intended by the competent authority to entrust the duties of the officer on leave to a Class III person, either of the following two alternatives are open as per Bombay Civil Services Rules 609.

1. The Class III Officer may be appointed to officiate in Class II post in which case he would automatically be enabled to perform the duties and functions of the officer on leave. If the above arrangement is not deemed feasible administratively or on any other grounds and it is decided that the Class III officer should merely hold additional charge of the Class II post in addition to his own, the competent authority should specify in this order what duties of the higher post are to be performed by the person placed in additional charge.

2. A question has been raised as to whether in such cases it is possible to issue directions to the Treasury Officers to accept bills signed by Class III officers during absence on leave of their respective heads of officers,. Government is pleased to direct that whenever arrangement in leave vacancy is made as mentioned above the handing over/taking over reports and specimen signature of the incoming officer should be furnished to the Treasury Officer.

A.G.Deshmukh,
Section Officer, Finance Department.

कवकवकवकवकवक

विवाग .

विषय :- अपंग चलित वाहकांना वाहन कर माफ करण्याबाबत .

Govt. of Maharashtra, Home Department,
Dated the 29th November, 1976.

Notification

Bombay Motor Vehicles Tax Act, 1958.

No.MTA 1775 / 31-XXXIV-TR – In exercise of the powers conferred by sub-section (2) of Section 13 of the Bombay Motor Vehicles Tax Act, 1958 (Bom LXV of 1958) the Government of Maharashtra hereby exempts totally from the payment of tax all motor vehicles which are temporarily registered and used for body building purposes in the State and motor vehicles specially adapted for the use of persons suffering from a physical defect or disability, where such vehicles are owned, or are used solely, by persons suffering from such a defect or disability; and for these purposes amends Government Notification, Home Department No MTA 1773-XII-C dated the 31 st May 1973 as follows, namely-

In the said notification, under the heading “ (a) Classes of Motor Vehicle” after clause (x) the following shall be inserted namely:-

“(**xi**) All Transport Vehicles which are temporarily registered and used in the State for body building purposes:

(**xii**) All motor vehicles specially adapted for the use of persons suffering from a physical defect or disability, where such vehicles are owned or are used solely, by persons suffering from such a defect or disability.

2. The exemption granted by this notification in respect of the motor vehicles falling under clause (xi) shall be effective from the 1 st June 1973 and in respect of those falling under clause (xii) shall be effective from the 1st December 1976.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

N.L.Salvi,
Under Secretary to Government.

ककककककककक

Sub :- Cheques...

**Issue of Fresh... in lieu of lost and stoppage of
payment of the Lost...**

F.D. Circular No.MIS-1078/ 741 /ADM-9 Dt . 15th July, 1978.

It has been brought to the notice of the Government that the provisions in respect of lost cheques as contained in the Rule 172 of the Maharashtra Treasury Rules, 1968

Vol. I , are not being observed by Departmental officers. Whenever a cheque is lost they approach the Reserve Bank of India / State Bank of India directly with a request to stop payments against the lost cheque. Since the Banks cannot take action on such requests in the absence of intimation from the drawal viz. the Pay and Accounts Officer in Bombay and the Treasury Officers elsewhere ,the Bank have invariably to advise these officers to approach the Pay and Accounts Officer/Treasury Officers. It is only then that the Officers notify the loss of cheques to the Pay and Accounts office/Treasury offices who had issued the cheques and apply for a fresh cheque. By this time more than 2 or 3 weeks pass from the date of issue of the lost cheque and therefore, the Pay and Accounts Office/Treasury Offices have to verify before issue of a fresh cheque all the Bank scrolls for the above period for ensuring that the lost cheque has not been encashed. If the Govt. Officers report the loss of cheque to the Pay and Accounts Officer/Treasury Officers with a copy to the Bank authorities the work of verification of bank scrolls can be reduced considerably and the fresh cheque issued in lieu of the lost cheque earlier than at present. It will also be possible for the Treasury Officers to issue early instruction to the Bank authorities for stopping the payments against the lost cheques. All the Head of Departments/Offices are requested to instruct the drawing and disbursing Officers in their Department that in the event of a loss of cheque issued by the Pay and Account Office, Bombay and Treasury Offices elsewhere, the intimation about loss of cheque and stoppage of payment against it is invariably issued by them to the Pay and Accounts Office/Treasury Office (as the case may be) with a copy of the Bank authorities.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

N.V.Deshmukh,
Section Officer, Finance Department.

विषय :- शासकीय अर्थव्यवहारांत फसवणूकीस आळा घालणे .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.टीआरब्यू १३७८/२३८९/सीआर ७८/एडीएम-९ दि.१८.०१.१९८०.

शासनाच्या निदर्शनास असे आले आहे की, (धनादेशाद्वारे) चेक पुस्तकाद्वारे (Cheques) बँकेकडून पैसे काढतांना महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८, खंड १ व तसेच धनादेश पध्दतीचा स्वीकार करतेवेळी देण्यात आलेल्या सूचना संबंधितांनी नीट न पाळल्यामुळे बँकेला खोटे धनादेश सादर करून पैशांचा अपहार करण्याचा संभव आहे. असे प्रकार होऊ नये म्हणून सर्व संबंधितांचे लक्ष महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ खंड १ मधील नियम १५३, १६४ ते १६६, २९७(२) ४११ व ४१९ आणि कोषागारांत धनादेश पध्दती बदलचे नियमातील परिच्छेद तेरा (XIII) कडे वेधण्यात येत आहे. सदरहू नियमातील तरतुदी सर्व संबंधितांनी कटाक्षाने पाळणे आवश्यक आहे असे शासनाचे आग्रहपूर्वक मत आहे ह्याची त्यांनी नोंद घ्यावी. शासन असाही आदेश देऊ उच्छिते की ह्यापुढे निम्नलिखित कार्यवाही करून त्यांनी असे गुन्हेगारीचे प्रकार टाळण्याचे आटोकाट प्रयत्न करावे.

- १) धनादेश पुस्तके अधिका-यांनी स्वतःजवळ सुरक्षित जागी ठेवावी व महाराष्ट्र कोषागार नियम १६५ व १६६ (१) व (२) अनुसार कार्यवाही करावी.
- २) धनादेश पुस्तके वापरात आणताना पुस्तक क्रमांक तसेच त्यांतील धनादेश क्रमांक बँकेस कळविणे आवश्यक आहे. (महाराष्ट्र कोषागार नियम १६४).

- ३) धनादेश पुस्तके गहाळ झाल्यास किंवा कोरे धनादेश हरविल्यास त्याची माहिती त्वरीत संबंधित कोषागार अधिकारी तसेच बँकेस द्यावी. जी धनादेश पुस्तके रद्द झाली असतील ती “ रद्द ” असे शब्द धनादेश व त्याची प्रत त्यावर लिहून कोषागार अधिका-याकडे परत करावीत.
- ४) धनादेश देतांना महाराष्ट्र कोषागार नियम १६६ (४) मधील सूचना तंतोतंत पाळण्यात याव्यात.
- ५) ज्यावेळी शासकीय सेवेत नसणा-या व्यक्तीस धनादेशाद्वारे रक्कम द्यावयाची असेल तेव्हा ती शक्यतो रेपित धनादेशाद्वारे देण्यात यावी. रु.१०००/- किंवा त्याहून अधिक रकमांचे धनादेश रेपित(Crossed) करूनच देण्यांत यावेत.
- ६) आहरण व वितरण अधिका-यांनी महाराष्ट्र कोषागार नियम १५३ (बारा) प्रमाणे बाहेरगावी पाठविण्याच्या रकमेसाठी आवश्यक धनादेश/दर्शनी हुंडी व त्यांच्या कार्यालयीन खर्चासाठी लागणारी रक्कम अशा दोन वेगवेगळ्या रकमा देयकावर दाखवून त्याप्रमाणे कोषागाकडून वेगळे धनादेश/दर्शनी हुंड्या मागाव्यात.
- ७) ज्या ज्या वेळी देयकाच्या निव्वळ देय रकमा रु.५०,००० पेक्षा जास्त रकमेच्या असतील त्यावेळी आहरण व वितरण अधिका-यांनी एकाहून अधिक धनादेश मागावेत. त्यांनी जर तसे केले नसेल तर कोषागार अधिकारी अशा देयकांच्या बाबतीत स्वतःच एकाहून अधिक धनादेश देतील. (कोषागारात धनादेश पध्दतीबद्दलचे नियम (परिच्छेद सात)(२)(इ) यथावकाश सुधारित करण्यात येतील).
- ८) संचालकांचे परिपत्रक क्रमांक टीआरवाय १०८०/१९/सीआर ३०३६/डीएटी -अकरा दिनांक निरंक (सहपत्र पहावे) प्रमाणे एकाहून अधिक देयकांसाठी जर त्या सर्व देयकांची एकूण रक्कम रु.५०,०००/- पेक्षा अधिक होत नसेल तर एकच धनादेश देण्यात यावा. अन्यथा दोन धनादेश देण्यात यावेत. सर्व संबंधितांचे लक्ष संचालकांच्या वरील परिपत्रकाकडे (सहपत्र पहावे) वेधण्यात येत असून त्यांनी कोषागार अधिका-यांना ह्या प्रकरणी संपूर्ण सहकार्य द्यावे अशी अपेक्षा आहे.
- ९) महाराष्ट्र कोषागार नियम ४१९ मध्ये निर्देश केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र कोषागार नियम प्रपत्र ४६ (Form MTR 46) चा उपयोग जेव्हा आहरण व वितरण अधिकारी स्वतः कोषागारांत /बँकेत न जाता आपल्या एखाद्या कार्यालयीन कर्मचा-यामार्फत देयकाची रक्कम घेतात तेव्हा करणे आवश्यक आहे.
- १०) बँकेतून देयकांचे/धनादेशांचे आहरण करणा-या कार्यालयीन व्यक्तीस कायम स्वरूपाची ओळखपत्र देण्यांत यावीत. ज्यास ओळखपत्र देण्यांत आलेले आहे अशी प्राधिकृत व्यक्ती गैरहजर असेल तर किंवा नवीन नेमणूक झाली असेल अशावेळी ओळखपत्रिका देण्यांत यावी व तीवर तीची मुदत लाल शार्डने निर्देशित करावी. पहिले ओळखपत्र रद्द करण्यात येईल त्यावेळी कोषागार व बँक ह्या दोहोंनाही त्यांची सूचना देण्यात यावी. ओळखपत्र देण्याचा खर्च प्रत्येक कार्यालयाने आपल्या कार्यालयीन खर्चाच्या तरतुदीतुन भागवावा.
- ११) कार्यालयीन तपासणीच्यावेळी सदरहू सूचना पाळल्या जातात कि नाही हे तपासणी अधिका-यांनी कटाक्षाने पहावे.

सर्व कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुखांना विनंती करण्यात येते की वरील सूचना त्यांनी आपल्या हाताखालील संबंधित अधिका-यांच्या नजरेस योग्य त्या कार्यवाहीसाठी आणाव्यात.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नी.वि. देऊस्कर,
सहाय्यक सचिव, वित्त विभाग.

कककककककक

विभाग .

संचालक, लेखा व कोषागारे महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचे परिपत्रक क्र. टीआरवाय
१०८०/१९/सीआर ३०३६/डीएटी-अकरा दिनांक निरंक.

Attention of the Treasury Officers is invited to the provisions contained in para 3 below Section VII of the Booklet of Rules of procedure on the introduction of system of payment by cheque according to which a single cheque can be prepared in respect of two or more bills when they are payable to the same person / office. However, it has been brought to the notice of Government by Reserve Bank of India that large number of salary cheques are being issued to one and same Department resulting in presentation of large number of cheques at the counter of the Banks. If the provisions referred to above are rigidly followed by treasuries they would not be required to issue large number of cheques to one and the same department unless a single Drawing and Disbursing officer operates on different major heads which cases may be very few. This would also minimise heavy rush at the counters of the bank and also have the labour at the Treasuries in the issue of Treasury cheques and their ultimate accounting and reconciliation in the Books of Treasuries.

All the Treasury officers are therefore directed to follow the provisions referred to above strictly and avoid complaints from the Banks in future.

वक्तव्यवक्तव्यवक्तव्य

विषय :-लेखाविषयक पडताळणीसंबंधी दाखले व पडताळणी अधिका-यांची जबाबदारी .

वित्त विभाग क्र.टीआरडब्ल्यु २९८१/सीआर २९१/८१/एडीएम ९ दिनांक ५.९.१९८१.

वित्तीय नियम,आकस्मिक खर्च नियम वा कोषागर नियमानुसार निरनिराळ्या प्रकारचे लेखा विषयक पडताळणी दाखले देण्यात येतात . असे दाखले देताना ते कार्यालयातील कर्मचा-यांपैकी एखाद्या विश्वासातील इसमाने लिहून त्या दाखल्यावर पडताळणी अधिका-याने फक्त स्वाक्षरी करणे योग्य होईल काय अशा अर्थाची विचारणा शासनाकडे आल्यावरून शासन असा स्पष्ट आदेश देत आहे की, पडताळणी करणा-या अधिका-याने नियत दाखला /प्रमाणपत्र द्यावे ह्याचाच अर्थ ते जरी दुस-या कोणीतरी लिहून त्यावर अशा अधिका-याने स्वाक्षरी केली असली तरी ते स्वतःच अशा प्रमाणपत्राबद्दल संपूर्णपणे जबाबदार असतात . त्यांच्या हाताखालील कर्मचारी/अधिकारी नव्हे .करिता सर्व विभाग / कार्यालय प्रमुखानी ह्या बाबतीत सर्व संबंधीत अधिका-यांच्या नजरेस वरील आदेश आणून लेखा विषयक नियत प्रमाणपत्रे पडताळणी करणा-या अधिका-यांनी आपली जबाबदारी ओळखून असे पडताळणी विषयक दाखले द्यावेत अशा स्पष्ट सूचना द्याव्यात .

मो .तु .गांगुर्डे,
उप सचिव, वित्त विभाग .

वक्तव्यवक्तव्यवक्तव्य

विवाम .

**विषय :- थकवाकीच्या रकमांच्या मागण्यांची महालेखापालांकडून
पूर्वलेखापरीक्षा करण्याचे बंद करणे .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. एफएनआर १०८४/सीआर-७०/जीइएन ५ दिनांक ५ नोव्हेंबर, १९८४ .

मुंबई वित्तीय नियमावली, १९५९ यातील नियम ३९(अ)(एक) अनुसार, शासनाकडे करावयाची कोणत्याही रकमेची मागणी ही, ती रक्कम देय झाल्यापासून एक/तीन वर्षांच्या आत मागणी केलेली नसल्यास महालेखापालांच्या प्राधिकारपत्राशिवाय सादर करता येत नाही . महालेखापालांच्या कार्यालयाची पुनर्रचना केल्यामुळे दिनांक १ फेब्रुवारी १९८४ पासून महालेखापालांना वेतन व भत्ते यांच्या किंवा वेतनवाढीच्या रकमांबाबत मागण्यांची पूर्वपरीक्षा करणे शक्य होत नाही . कारण प्रस्तुत विषय महालेखापालांच्या कार्यालयातील लेखा शाखेच्याही कक्षेत येत नाही आणि लेखापरीक्षा शाखेच्याही कक्षेत येत नाही .

२ . शासनाकडे थकवाकीच्या रकमांच्या मागण्यांची लेखापालांकडून पूर्वलेखापरीक्षा करण्याची आवश्यकता काढून टाकण्याकरिता मुंबई वित्तीय नियमावली, १९५९ यातील तत्सम नियम ३९ आणि महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ यातील तत्सम नियम १५१ यांच्या तरतूदीमध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन आहे . उपरोक्त नियमांमध्ये सुधारणा होईपर्यन्त शासन असा निदेश देत आहे की, मुंबई वित्तीय नियमावली, १९५९ यातील नियम ३९ (अ)(एक), नियम ३९(ब) व महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ यातील नियम १५१(अ)(एक) आणि नियम १५१(ब) आणि वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ यातील भाग एक मधील अनुक्रमांक ४ व ५ अन्वये प्राधिका-यांना प्रदान केलेले अधिकार यात अंशतः फेरफार करून थकवाकीच्या रकमांच्या शासनाकडे केलेल्या मागण्या लेखापरीक्षेसाठी न पाठविता पुढे दर्शविलेल्या प्राधिका-यांनी मंजूर कराव्यात आणि सक्षम प्राधिका-यांनी अशा मागण्या मंजूर केलेल्या असतील त्यावेळी महालेखापालांकडून त्या देण्यात याव्यात . सक्षम प्राधिका-यांनी त्या रकमांच्या प्रदानास दिलेल्या मंजुरीची एक प्रत अशी देयके कोषागाराकडे सादर करताना त्यास जोडण्यात यावी:—

वर्णन	मागण्या मंजूर करण्याचा अधिकार वापरण्यास सक्षम केलेले प्राधिकारी	अधिकार प्रदानाची व्याप्ती
-------	---	---------------------------

१ . शासकीय कर्मचा-यांच्या (स्वतःच्या मागण्यांसह) वेतन व भत्त्यांच्या थकवाकीच्या किंवा वेतनवाढीच्या मागणी रकमा आणि शासकीय सेवेत नसलेल्या व्यक्तींच्या मागणी रकमा (ज्या एक वर्षाहून अधिक काळ परंतु सहा वर्षाहून अधिक नाही एवढा काळ आस्थगित ठेवण्यास परवानगी दिलेली असेल अशा)

विभाग प्रमुख आणि प्रादेशिक प्रमुख

संपूर्ण अधिकार

२ . शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनाच्या किंवा भत्त्यांच्या थकवाकीच्या मागणी रकमा किंवा वेतनवाढीच्या मागणी रकमा आणि शासकीय सेवेत नसणा-या व्यक्तींच्या मागणी रकमा, ज्या सहा वर्षांपेक्षा अधिक काळ आस्थगित ठेवण्यास परवानगी दिलेली असेल परंतु मुदतकाल मर्यादितवाढीच्या कायद्यांच्या तरतुदी नुसार ज्या मुदतवाढी झालेल्या नसतील अशा .

(१) प्रशासनिक विभाग
(२) विभाग प्रमुख

संपूर्ण अधिकार

ज्यांची ते नियुक्ती करू शकतात अशा वर्ग एक व वर्ग दोनच्या अधिका-यांसह शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत रु . ३००० पर्यन्त .

विषय .

(३) प्रादेशिक प्रमुख	ज्यांची ते नियुक्ती करू शकतात अशा वर्ग एक व वर्ग दोनच्या अधिका-यांसह शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत रु . २०००/- पर्यंत .
(४) कार्यालय प्रमुख	ज्यांची ते नियुक्ती करू शकतात अशा शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत रु . १०००/- पर्यंत .

३. शासकीय कर्मचा-यांच्या मागण्यांव्यतिरिक्तच्या शासनाकडे केलेल्या रु . १००० पेक्षा अधिक रकमेच्या परंतु त्या देय झाल्यापासून एक वर्षाच्या आत मागणी न केलेल्या मागण्या आणि रुपये १००० पेक्षा अधिक नसलेल्या व देय झाल्यापासून ३ वर्षांच्या आत मागणी न केलेल्या मागण्या .	प्रशासनिक विभाग	संपूर्ण अधिकार
---	-----------------	----------------

३. वरील परिच्छेद १ मध्ये उल्लेखिलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतन व भत्ते यांच्या रकमांसाठी शासनाकडे करावयाच्या मागण्या त्या रकमांच्या प्रदानास मंजूरी देण्याकरिता सक्षम प्राधिका-यांस सादर करण्यात याव्यात . परंतु, तत्पूर्वी अशा मागण्यांची योग्य ती छाननी व तपासणी करून त्या मुंबई वित्तीय नियमावली , १९५९ यातील नियम ३९ (ब) खालील टीप ३ अन्वये विहित केलेल्या प्रपत्रातील माहितीसह तसेच, या कार्यालयात उपलब्ध असलेल्या परिपोषक अभिलेखाच्या संदर्भात त्या मागण्या तपासण्यात/पडताळून पाहण्यात आल्या आहेत आणि ती रक्कम पूर्वी काढण्यात आणि देण्यात आली नाही, अशा अर्थाच्या कार्यालय प्रमुखांच्या प्रमाणपत्रासह सादर करण्यात याव्यात .

४. मुंबई वित्तीय नियमावली, १९५९ यातील नियम ३९ चे उपबंध आणि महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ यातील १५१ यांचे इतर उपबंध हे जेथवर या आदेशांशी विसंगत नसतील तेथवर अंमलात असण्याचे चालू राहतील .

५. हा शासन निर्णय काढण्यात आल्याच्या तारखेस प्रलंबित असलेल्या सर्व मागण्या, यात वर देण्यात आलेल्या सूचनांनुसार चुकत्या करण्यात याव्यात .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :-कोषागार कार्यपध्दतीचा आढावा:- आहरण व संवितरण
अधिका-यांनी देयकांच्या बाबतीत करावयाची कार्यवाही .**

वित्त विभाग परिपत्रक क्र . टिआरडब्ल्यू १३८५/सीआर २२०८५/एडीएम ९ दि . १९ . ०९ . १९८५ .

पहा: वित्त विभाग, निर्णय क्र .टीआरडब्ल्यू १३८/सीआर २२०/८५/एडीएम ९ दि . १८ . ०५ . १९८५ .

राज्यातील कोषागारे/उपकोषागारे यांच्याकडे निरनिराळ्या आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून सादर केल्या जाणा-या विविध प्रकारच्या देयकांवर घेतल्या जाणा-या आक्षेपांची संख्या आणि प्रमाण कमी व्हावे यादृष्टीने कोषागारांमधील देयके संमत करून धनादेश त्वरीत देण्याच्या कार्यवाहीची फेररचना करण्याच्या दृष्टीने शासनाने एक अभ्यासगट नियुक्त केला होता व त्या अभ्यासगटाने केलेल्या शिफारशीनुसार असे दृष्टोत्पत्तीस आले आहे की, काही आक्षेपांच्या बाबतीत पर्यवेक्षक अधिका-यांनी देयके कोषागारात किंवा अधिदान व लेखा कार्यालयात पाठविण्यापूर्वी

फेरतपासणी केल्यास आक्षेपांची संख्या फार मोठ्या प्रमाणात कमी होण्याची शक्यता आहे . अशा प्रकारच्या आक्षेपांची एक तपासणी सूची (चेक लिस्ट) (परिशिष्ट- व) सदरहू अभ्यासगटाने दिली असून ती या परिपत्रकासोबत संबंधितांच्या माहितीसाठी पाठविण्यात येत आहे . याबाबतीत संबंधित अधिका-यांनी योग्यती दक्षता घेतल्यास एकूण आक्षेपांपैकी किमान निम्मे आक्षेप कमी होतील असाही निष्कर्ष काढला आहे . या परिपत्रकासोबत पाठविण्यात आलेल्या परिशिष्टातील आक्षेपांची यादी व त्यासंबंधीचे प्राधिकार पहाता असे दिसून येते की, सदरहू नियमांचे काटेकोरपणे पालन केल्यास अभ्यास गटाने प्रस्ताविक केलेला निष्कर्ष सहज साध्य होणे शक्य आहे . तरी सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांनी यापुढे सर्व देयके संबंधित कोषागार/उपकोषागार किंवा अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई यांच्याकडे पाठविण्यापूर्वी सदरहू देयकांचे पुन्हा एकदा परिक्षण करावे व परिशिष्टामध्ये प्रस्ताविलेल्या आक्षेपांबाबत योग्य ती नोंद देयकात घेतलेली आहे याची खात्री करून घ्यावी व नंतरच सदरहू देयके संबंधित कोषागारे इत्यादीकडे पाठविण्यात यावीत .

२ . या अभ्यासगटाने आहरण व संवितरण अधिकारी तथा नियंत्रक अधिकारी त्यांनी देयके तयार करतांना त्यांच्यावर प्राथमिक जबाबदारी सोपविण्यायोग्य बाबी निदर्शनास आणल्या आहेत .सदरहू बाबी परिशिष्ट “ ड ” मध्ये दर्शविण्यात आल्या असून त्यांचे अनुपालन न केल्यामुळे अनेक देयके पारित न होता परत करण्यात येतात . ह्या बाबी देयकांसोबत विविध प्रमाणपत्रे किंवा माहिती उपलब्ध न करून दिल्यासंबंधीची असून, त्याबाबतची जबाबदारी प्रामुख्याने आहरण व संवितरण अधिकारी व नियंत्रक अधिकारी यांचीच आहे . यास्तव अशा उणीवा यापुढे जर देयके पारित करतांना कोषागार अधिकारी इत्यादींनी दर्शविल्या नाहीत तर त्यांची संपूर्ण जबाबदारी आहरण व संवितरण अधिकारी आणि नियंत्रक अधिकारी यांचीच राहिल . आहरण व संवितरण अधिकारी आणि नियंत्रक अधिकारी यांना विनंती करण्यात येते की, परिशिष्ट “ ड ” मध्ये नमूद केलेल्या प्रकारचे आक्षेप येणार नाहीत अशाप्रकारे देयके तयार करण्याची काळजी घ्यावी . त्याचबरोबर हेही स्पष्ट करण्यात येते की, कोषागार अधिकारी इत्यादिना अशा उणीवा असलेल्या देयकांबाबत आक्षेप घेण्यास कोणत्याच प्रकारचा प्रत्यवाय नाही .

३ . सदरहू अभ्यासगटाने शासनाच्या असेही निदर्शनास आणले आहे की, कोषागार अधिकारी इत्यादींना त्यांच्या कार्यालयात देयके सादर केल्यानंतर तपासतांना गणिती दृष्ट्या उघड उघड चुका असतानाही देयके परत करतात . यासंबंधी संबंधित अधिका-यांचे महाराष्ट्र कोषागार नियमावली, १९६८ मधील नियम क्र . २५ व १८८ कडे लक्ष देण्यात येत आहे . या नियमातील तरतुदीनुसार संबंधित कोषागार अधिकारी इत्यादींना अशा प्रकारच्या चुकीमुळे परत करण्यात येणा-या देयकांची संख्या कमी होईल . तरी संबंधित कोषागार अधिकारी किंवा अधिदान व लेखा कार्यालयातील अधिकारी यांनी उपरोक्त नियमांनुसार यापुढे देयकांवर आक्षेप न घेता आवश्यक त्या दुरुस्त्या करून देयके पारित करावीत .

४ . या आदेशाचे पालन योग्य प्रकारे व्हावयाच्या दृष्टीने संचालक , लेखा व कोषागारे यांनी कोषागारे व अधिदान व लेखा कार्यालये यांच्यावर योग्यती देखरेख करावी व वार्षिक निरीक्षणच्या वेळी त्याचे अनुपालन होत असल्याची नोंदही घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

च . रा . आजगांवकर,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

परिशिष्ट -ब

देयकाचे बाबतीत सर्व साधारण आक्षेपांची यादी.

अ.क्र.	आक्षेप	प्राधिकार
(१)	देयकावर स्वाक्षरी नाही.	म.को.नि.१५३
(२)	देयकाची रक्कम लिहिलेली नाही. चुकीची आहे.	म.को.नि.१५३(३)
(३)	देयकांत खाडाखोड/उपरिलेखन आढळते.	म.को.नि.१५३(५)
(४)	देयकांवर अभिलिखित केलेले वर्गीकरण वरोवर/पूर्ण नाही.	म.को.नि.१५३(६)
(५)	आहरण व अधिका-यांची नमुन्याची सही मिळालेली नाही.	म.को.नि.१७८
(६)	आहरण व संवितरण अधिका-याचे सहीत फरक आढळून येतो.	म.को.नि.१८२
(७)	संगणक चिड्डीवरील कोषागार व आहरण संवितरण अधिकारी/ खर्च संकेत क्रमांक लिहिलेला नाही. चुकीचा आहे/ संगणक चिड्डी जोडलेली नाही. . . .	शा.नि.वि.वि.क्रमांक टीआरडब्ल्यु २५७५/१३० / एडीएम ९ दि. ६.१०.१९७५.
(८)	देयक फाटलेल्या अवस्थेत आहे.	म.को.नि.१८
(९)	रुपयाच्या आत असे देयकांवर पुष्टांकित केले नाही.	म.को.नि.१५३(१५)
(१०)	आवश्यक नसलेली प्रमाणपत्रे खोडलेली नाहीत.	म.को.नि.२४
(११)	रकाने व्यवस्थित भरलेले नाहीत.	म.को.नि.२४
(१२)	अदा करावयाची निव्वळ रक्कम अक्षरी लिहिलेली नाही.	म.को.नि.१५३(३)
(१३)	देयक विहित नमुन्यात सादर केले नाही.	म.को.नि.१५४
(१४)	एकत्रित निधी/आकस्मिक निधी यापैकी एक खोडलेले नाही.	म.को.नि.१५३(६)
(१५)	देयकाचा खर्च दत्तमत/भारीत हे स्पष्ट केलेले नाही (व्होटेड/ चार्जड).	म.को.नि.१५३(६)
(१६)	अर्थसंकल्पीय अनुदानाचे आकडे भरलेले नाहीत . . .	म.को.नि.२४
(१७)	संदेश वाहकाचे नावाचा उल्लेख नाही, सही सांक्षातिक केली नाही . .	म.को.नि.१५३(११)
(१८)	खर्च योजनांतर्गत/योजनेतर आहे हे दाखविले नाही . .	म.को.नि.१५३(६)
(१९)	आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून महालेखाकारानी प्राधिकार पत्र दिलेले नाही . .	म.को.नि.१५(३)
(२०)	देयकासोबत प्रमाणक चिड्डी जोडण्यात आली नाही.	शासन परिपत्रक अर्थ विभाग क्र.आरसीएल १०५७/बी १ दि. ७.५.१९५७.
(२१)	देयकांत एक वर्षापेक्षा जास्तीच्या कालावधीची आकारणी आहे. सबब सक्षम अधिका-यांची मंजूरी आवश्यक आहे	म.को.नि.१५१(१)
(२२)	आकस्मिक निधीतील खर्चाचे देयक स्वतंत्रपणे सादर केले नाही . .	परिच्छेद १९१(क) महाराष्ट्र वजेट मॅन्युअल.

परिशिष्ट -इ

अराजपत्रित अधिका-यांची वेतन/रजा देयके.

अ.क्र.	आक्षेप	प्राधिकार
(१)	अनुसूचितील भविष्य निर्वाह निधी लेखा क्रमांक अनुक्रमांकाने नोंदलेले नाहीत/ विभागीय मालिका निहाय/लेखा परीक्षा मंडळनिहाय वेगळ्या अनुसूचि जोडलेल्या नाहीत.	शासन परिपत्रक क्र.वित्त विभाग क्र.एमआयएस १०८०/सीआर ४५१/८०/एडीएम ९ दिनांक २३.६.८०.
(२)	मागणी सादर करण्यास आलेल्या विलंबाची कारणे अभिलिखित केलेली नाहीत.	म.को.नि.१५१(१)(४)
(३)	१२० दिवसापेक्षा अधिक रजा कालावधीसाठी घरभाडे भत्ता, स्थानिक पुरकभत्ता काढण्यासाठी अत्यावश्यक असे विहित प्रमाणपत्र सादर केले नाही.	मुं.नागरी सेवा नियम ३३९.

- (४) भविष्य निर्वाह निधी/घरभाडे/व्यवसायकर, आयकर, घरवांधणी अग्रिम वट्टलची प्रमाणशिर रक्कम वजा केलेली नाही. वेगवेगळ्या नियमानुसार /आदेशानुसार .
- (५) व्यवसाय कराची परिगणना करतांना अतिकालिक भत्ता/ मानधन रोगभत्ता इत्यादी विचारात घेतले आहेत अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर केलेले नाही . . शा .नि .वि .वि क्र .पीएफटी/१०७६/ सीआरआर/१२९/७६ दि .५ .०६ .१९७६ .
- (६) वर्ग ४ मधील शासकीय कर्मचा-यांच्या वावतीत धुलाईभत्ता काढण्याकरिता विहित प्रमाणपत्र देयकासोबत जोडलेले नाही /अभिलेखीत केलेले नाहीत . महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम १९६५ चा नियम १३९ (२) तीन .
- (७) ४/७६ ते १९७७ पर्यन्तच्या फरक भविष्य निर्वाह निधीमध्ये समाविष्ट करणे . शा .प .वि .वि क्रमांक पीसीआर १३७८/ सीआर ६५/एसईआर १० दि .३० .५ .१९७८ .
- (८) पोलीस खात्याचे गणवेश भत्ता विल देतांना त्याची नोंद सेवा पुस्तकांत घ्यावी .

राजपत्रित अधिका-याचे वेतन/रजा वेतन देयके

- १) भविष्य निर्वाह निधी वर्गणी वर्षातून एकदा कमी करता येईल आणि वर्षातून फक्त दोनदाच वाढवता येईल . भ .नि .नि .नियम १०(४) .
- २) शासकीय वाहन जितक्या दिवसांकरिता वापरण्यांत आले त्या दिवसासाठीचा भत्ता (वाहन) प्रमाणात कापण्यात आला नाही . . शा .नि .वि .वि .टीआरए/१०५८/५/सात दिनांक १८ .१२ .१९७८ .
- ३) शासकीय निवासस्थानामध्ये राहिल्यामुळे भरावयाच्या घर भाड्यासाठीची रक्कम वजा करण्यात आली नाही . म .को .नि . २२७ .
- ४) अ) शारीरिक स्वास्थाविषयक प्रमाणपत्रावट्टल दाखला . . म .को .नि २३४ .
ब) प्रशिक्षण, प्रतिनियुक्ती किंवा तात्पुरता बदली तसेच १८० दिवसाहून अधिक नाही इतक्या रकमेच्या कालावधीकरिता घरभाडे भत्त्याच्या मागणी वावतचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आलेले नाही . मुं .ना .से नियम ३३९
क) हा कर्मचारी त्यांच्या कुटुंबातील दुस-या कोणत्याही व्यक्तीला किंवा दुस-या कोणत्याही शासकीय कर्मचा-याला देण्यात आलेल्या निवासस्थानात राहत नाही असे घरभाडे भत्त्याची रक्कम सरसकट दराने आकारतांना पुष्टर्थ घावयाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आलेले नाही . म .ना .से .नियम खंड २ चे परि . पंधरा याचा नियम ४ (सहा)
ड) अधिका-याचे निवृत्तीपूर्व रजेवर असतांना कोणतीही नोकरी स्विकारलेली नाही अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आलेले नाही . म .को .नि . २४७ (टीप)

- ५) भविष्य निर्वाह निधीची वर्गणी १ महिन्याच्या पगारापेक्षा जास्त भरता येत नाही . भ .वि .नि .नि .१०(१) व
- ६) भविष्य निर्वाह निधीची किमान वर्गणी आणि अग्रिमाचे हप्ते यांच्या वजातीच्या रकमा वजा करण्यात आल्या नाहीत . भ .वि .नि .नि .१०(१)(५) आणि १२ (१)
- ७) आयकर/अभिमार /व्यवसायकर यांच्या वजातीच्या रकमा दर्शविणारे विवरणपत्र सोबत जोडले नाही . ल .सं .नि . क्र .२ नि .क्र .२६

वैद्यकीय खर्चाच्या रकमेची प्रतिपूर्ती मागणी देयके

१. अवलंबित प्रमाणपत्र जोडण्यात आलेले नाही . म .वै .से .नि . २ (३)

- २ . औषधामध्ये /औषधामध्ये मद्यार्क नसल्याचे प्रमाणपत्र देण्यात आलेले नाही . . शा .नि .नगर विकास, आरोग्य व गृहनिर्माण विभाग क्र .एमएजी १०७२ / ६००७२ / एस .दि . २४ .९ .१९७३ .
- ३ . कुटुंबात किती व्यक्ती आहेत या संबंधीचे प्रमाणपत्र जोडण्यात आलेले नाही /आहरण व संवितरण अधिका-याने स्वाक्षरित केलेले नाही . महाराष्ट्र वैद्यकीय सहाय्यक नियम १९६१ चा नियम १४ .

भविष्य निर्वाह निधी देयके

- १ . घरवांधणीसाठी मंजूर झालेली रक्कम दोन हप्त्यामध्ये देय आहे . . . भ .नि .नि .नि .१५ (अ) (३)क
- २ . विमा हप्ता भरण्याचा सवलती कालावधी नियम दिनांक नमूद केलेला नाही . भ .नि .नि .नि .१६
- ३ . (अ) विशिष्ट धार्मिक विधीचा आदेशात उल्लेख नाही . भ .नि .नि .नि .१४ (१) (ब)
(ब) मंजूर अग्रिम ३ महिन्यांचे वेतनापेक्षा अधिक असल्याने भ .नि .नि .नि .१४ (१) (क)
देय नाही .
(क) ज्या कारणासाठी अग्रिम मागितले त्या करिता भ .नि .नि .नि .१४ (१) (ब)
भविष्य निर्वाह निधी नियम १४ मध्ये तरतुदी नाही .
- ४ . शासकीय कर्मचा-यावर अवलंबून असलेली व्यक्ती ही खरोखर त्याचेवर अवलंबून असल्याचे आदेशात उल्लेख नाही . भ .नि .नि .नि .१४
- ५ . मंजूर अग्रिम हा विशेष कारणासाठी नसल्याने त्याची वसुली २४ हप्त्यांमध्ये जास्त दाखविता येणार नाही . भ .नि .नि .नि .१५ (१)
- ६ . विशेष कारणास्तव अग्रिमाचे मंजूरीसाठी आपण सक्षम अधिकारी नाहीत . भ .नि .नि .नि . अनुसूची पाच
- ७ . सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी मंजूरीमध्ये खाजगी कारणाकरिता भ .नि .नि .नि .१४ (क)
भ .नि .नि .नि .३ महिन्यांचा पगार व शिल्लक रकमेच्या निम्मी रक्कम यामध्ये जी कमी असेल ती मंजूर करणे . .
- ८ . भविष्य निर्वाह निधीतील अगोदर काढलेल्या अग्रिमाची रक्कम शिल्लक असेल व दुसरा अग्रिम खाजगी कारणाकरिता असेल तर सक्षम मंजूरीची आवश्यकता आहे . भ .नि .नि .नि .१४ (क)

प्रवासभत्ते देयक राजपत्रित/अराजपत्रित

- १ . कार्यालयीन कामासाठी स्वतःचे वाहन वापरावढल सक्षम मंजूरी देयकासोबत जोडावी .
- २ . राज्याबाहेर प्रवास करण्यासाठी खाते प्रमुखाची मंजूरी आवश्यक आहे . म .ना .से . (वेतन)नियम ३४
- ३ . ऑडिट सर्कल बदलामुळे प्रवासभत्ते विलास महालेखापाल याचे फ्री ऑडिटची जरूरी आहे . म .को .नि . २३७ (२७)
- ४ . राजधानी एक्सप्रेसने प्रवास केला असल्यामुळे प्रवासाच्या कालावधीचे फक्त ५० टक्के प्रवासभत्ता देय आहे . शा .नि .वि .वि .क्रमांक टीआरए १०७७/१५६ सी /एसईआर ५ दिनांक ११ .८ .१९७७ .
- ५ . प्रवासाची दोन्ही ठिकाणे रेल्वेने जोडली असल्याने स्वतःच्या मोटारीने (कार) केलेल्या प्रवासासाठी सडक भत्ता २/३ अनुज्ञेय आहे . (३९७)अ .म .ना .से .चे प्रमाणपत्र आवश्यक आहे .

६. प्रवास भत्याच्या देयकांत पुरक निधी मिलाविण्याचे उत्तरदायित्व स्विकारणारे प्रमाणपत्र दिलेले नाही . म.को.नि. १५३
७. प्रवास व सामान वाहतूक नजिकच्या व किफायतशीर भागानि केलेले दिसत नाही . मुं.ना.से.नि. ३९६
८. न्यायालयात हजर राहिल्याचा दाखला जोडावा . मुं.ना.से.नि.५३६

आकस्मिक खर्चाची देयके

१. . . .च्या खरेदीकरिता सक्षम प्राधिका-यांची मंजूरी आवश्यक आहे . म.को.नि. २९०
२. खरेदी संबंधातील मंजूरीची प्रत मिळाली नाही . . .च्या संबंधात पृष्ठांकित केलेली नाही . म.आ.खर्च.नि. १४
३. शासकीय वाहनांची दुरुस्ती, महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम ६९ अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे शासकीय परिवहन सेवेमार्फत का करण्यात आली नाही याचे कारण नमुद करण्यात यावे . .
४. मंजूर करण्यात आलेली रक्कम खरेदी करिता/निगा राखण्यासाठी /परीक्षणा करिता/दुरुस्ती करिता नियम पुस्तिका १९७८ च्या विभाग दोनच्या अनुक्रमामध्ये विहित करण्यात आलेल्या द्रव्यविषयक मर्यादपेक्षा अधिक आहे .
५. लेखन सामुग्रीची स्थानिक खरेदी महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम १९६५ च्या नियम ७५ अनुसार करण्यात आलेली नाही .
६. महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च अधिनियम ७४ अन्वये विलंब आकाराची रक्कम प्रदान करण्याकरिता सक्षम अधिका-यांची मंजूरी मिळणे आवश्यक आहे . म.आ.ख.नियम १९६५ चा नियम ७४
७. खरेदी स्थानिकरित्या करण्यात आलेली असल्यामुळे खरेदीची नेहमीची पध्दती म्हणजे दर पत्रक मागविणे आणि सर्वात कमी दराचे दरपत्रक स्विकारणे ही पध्दती अनुसरण्यात आलेली आहे अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र संबंधित वीजके/रोख्वांची टिपणे यासोबत सादर करण्यात आलेली नाही . म.आ.ख.नि.परिशिष्ट ६ मधील नियम २ .
८. विजेच्या आकारामध्ये विजेच्या शुल्काचा समावेश नाही . अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आलेले नाही . म.आ.ख.नियम १४७ म.खालील टीप-३,म.आ.ख.नि. ३१
९. विक्रीकराचे विहित प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले नाही . म.आ.ख.नि. ३१
१०. वीजेकावरील रकमेच्या २ टक्केइतक्या दराने आयकर कंत्राटदाराच्या देयकातून वजा करण्यात आलेला आहे अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले नाही . म.आ.ख.नि. ६०-६१
११. टॅक्सी भाड्याच्या संबंधातील द्रव्यविषयक मर्यादा पाळल्याबद्दल प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले नाही . म.आ.ख.नि. ६०-६१
१२. दुरध्वनीच्या देयकामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेल्या नगराबाहेर दुरध्वनीचा (ट्रॅन्क कॉल/खर्च केवळ ख-या खु-या शासकीय कामाकरिताच आकारलेला आहे अशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर करण्यात आलेले नाही . म.आ.ख.नि. ६२ .

.....
गट विमा योजनेची देयके
.....

१. संबंधित देयक यापूर्वी केलेले नाही याबाबत विलावर दाखला असणे आवश्यक आहे .
२. सेवापुस्तकाच्या गोपवा-यात कर्मचा-याच्या गटविमा योजनेच्या अर्थिक वर्गणीची माहिती भरावी
३. आवश्यक नोंदीचा दाखला देयकावर द्यावा .

.....
व्याजी आगाऊ रकमांची देयके
.....

१. उत्सव अग्रिम मूळ पगार रु . ७५०/- वर असेला तर मुं . वि . नि . १४२ (जे) (१) व (८)
मंजूर करता येत नाही . देयक उत्सवाच्या अगोदर १४
दिवस सादर करावे . वि . नि . १४२ (जे) (८)
२. हातमाग कापडावरील उचल मूळ पगार व जास्तीत जास्त शा . नि . नि . वि . वि . क्र . एससीए
रु . ८०० इतकी मंजूरी करावी . १०८०/सीआर ३२५/जीईन ५ दि .
८ . २ . १९८१ .
३. पूर्ण पगारी रजेवर/सेवेत असतांनाच उत्सव अग्रिम देता येतो . मुं . वि . नि . १४२ (जे)
४. मंजूरी आदेशात निधी उपलब्ध आहे हे नमूद करण्यात आले नाही . मुं . वि . नि . १३३ (१)

.....
टीप:

म . को . नि .	=	महाराष्ट्र कोषागार नियम
मुं . ना . से . नि .	=	मुंबई नागरी सेवा नियम
भा . नि . नि . नि .	=	भविष्य निर्वाह निधी नियम
ले . सं .	=	लेखा संहिता
म . व . स . नि .	=	महाराष्ट्र वैद्यकीय सहाय्यक नियम
म . ना . से . (वेतन) नि .	=	महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम .
म . आ . ख . नि .	=	महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम .
मुं . वि . नि .	=	मुंबई वित्तीय नियम .

.....
(टीप : उत्सव अग्रिमाच्या रकमेत बदल झालेला आहे .)

वक्वक्वक्वक्व

विषय :-डाक आयुर्विमा— विमा हप्त्यांची वसुली .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . टीआरडब्ल्यू १३८६/प्र . क्र . १३५/कोषा ४ दिनांक २६ . ८ . ८६ .

१. डाक आयुर्विमा विमापत्रधारकांच्या पगारातून विमा हप्ता वसूल करताना आहरण व संवितरण अधिका-यांनी स्वतंत्र अनुसूची तयार करून त्यामध्ये संबंधित डाक आयुर्विमा विमापत्रधारकांची संपूर्ण माहिती (उदा . विमापत्र-धारकाचे नाव, विमापत्र क्रमांक, विमा हप्त्याच्या वसुलीची रक्कम, वगैरे) देऊन ती अनुसूची वेतन देयकासोबत कोषागारांकडे पाठवावी . कोषागारानी या अनुसूचीतील माहितीचे संकलन करून परिपूर्ण याद्या तयार कराव्यात व त्या संबंधित महालेखापालांकडे पाठवाव्यात .

२. शासन असेही आदेश देत आहे की, कोषागारांकडे काही प्रलंबित अनुसूची पडून असल्यास त्या त्या कोषागारांनी त्या अनुसूची संचालक (डाक आयुर्विमा) कलकत्ता यांचेकडे आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी आणि पोस्ट

मास्तर जनरल (डाक आयुर्विमा) महाराष्ट्र , मुंबई यांजकडे विमापत्रधारकांच्या वैयक्तिक खातेवहीत नोंदी न घेतलेल्या जमा रकमांच्या नोंदी घेण्याचे काम विनाविलंब पूर्ण करण्यासाठी तात्काळ पाठविण्याची व्यवस्था करावी .

३ . शासन असेही आदेश देत आहे की, यापुढे सर्व आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी त्यांच्या अखत्यारातील डाक आयुर्विमा विमापत्रधारकांच्या आडनावांच्या वर्णाणुकामाने अद्ययावत याद्या तयार करून त्या संचालक (डाक आयुर्विमा) कलकत्ता यांचेकडे पाठवून द्याव्यात . त्याचप्रमाणे या योजनेत सहभागी झालेल्या व योजनेतून बाहेर पडलेल्या विमापत्रधारकांची माहिती ते कोटून आले व कोठे गेले याबाबतच्या माहितीसह सर्व आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी प्रत्येक महिन्याला संचालक (डाक आयुर्विमा) कलकत्ता यांचेकडे न चुकता पाठवावी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- निवासी शिपायांऐवजी रोख भत्ता देण्यासंबंधी .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . चवक १०८६ / सीआर-९ / सेवा-८, दिनांक १ सप्टेंबर, १९८६ .

पहा :- शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . सीएफएस १४६३ / ६१४-पाच दि . १६ जानेवारी, १९६४ .

परिपत्रक :- निवासी शिपायाऐवजी रोख भत्ता देताना वरील शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट २ मधील मंजुरी प्रपत्र मधील अट क्र . ३ प्रमाणे संबंधित अधिका-याने विहित केलेल्या नमुन्यात हस्तलिखित पावती दिल्यावर विशेष आकस्मिक खर्च म्हणून सदर रक्कम द्यावयाची आहे . याबाबत हस्तलिखित मुद्रांकित पावती घेणे व ती देयकासोबत जोडण्याबाबत वेगवेगळी पध्दत अवलंबिण्यात येते असे आढळून आल्याने याबाबत एकसूत्रता असावी म्हणून शासन असा निदेश देत आहे की, निवासी शिपायाऐवजी देण्यात येणारा रोख भत्ता रु . २० वा त्याहून जास्त असल्याने संबंधित अधिका-याने विहित प्रपत्रात हस्तलिखित मुद्रांकित पावती दिल्यानंतरच सदरहू भत्ता देण्यात यावा . तसेच हा भत्ता विशेष आकस्मिक खर्च म्हणून देण्यात येत असल्यामुळे व रु . १०००/- पर्यन्तच्या रकमेची मुद्रांकित पावती देयकासोबत लावण्याची आवश्यकता नाही . मात्र, अशी पावती आहरण व संवितरणा अधिका-यांनी लेखा परिक्षणार्थ जपून ठेवावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वि . वि . फाटक,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

Subject :- Amendment to the Maharashtra Contingent Expenditure Rules 1965

Constitution of India

No. MCE 1087/(152)/TRY 6 :- In exercise of the powers conferred by Article 166 of the Constitution of India, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules further to amend the Maharashtra Contingent Expenditure Rules, 1965 namely :-

1. These rules may be called the Maharashtra Contingent Expenditure amendment Rules, 1989.
2. In Maharashtra Contingent Expenditure Rules, 1965 in Appendix VI, for rule 2, the following shall be substituted namely:-

“ **Rule 2 :-** The purchases shall ordinarily be made after inviting public tenders. When the value of the goods proposed to be purchased is Rs. 20,000/- or over, the tender notice shall be published in the weekly bulletin as a supplement to Part II of the Maharashtra Government Gazette. The purchases of articles or group of articles costing up to Rs. 500/- on each occasion may be made without inviting the tender or quotations. Such tenders or quotations need not also be invited for such purchases costing upto Rs. 1000/- or each occasion if, in the opinion of the Competent Authority, it is not possible to follow the procedure prescribed in this Appendix. In cases of smaller orders, i.e. for amounts less than Rs. 20000/- enquires shall be addressed to all the concerns on the approved list of the Central Stores Purchase Organisation, except where the amount of the order is below Rs. 1000/-. Any departure from the procedure laid down here, shall be made only with the personal knowledge of the Central Stores Purchase Officer and for reasons to be recorded by him. The tenders shall be invited subject to a condition that supply shall be made in India for payment in rupees in India and that no tender which fails to comply with this condition shall be accepted .”

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

D.D.Patki,
Desk Officer.

विषय :- नागरी बँकांनी दिलेले धनादेश /धनाकर्ष प्रतिभूती म्हणून स्विकारण्याबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.मुविनि १०९० /१३५८/विनिमय दिनांक २३ जानेवारी, १९९० .

ज्या बँकांचे खेळते भांडवल रु.५ कोटीपेक्षा अधिक आहे अशा मोठ्या नागरी बँकांनी दिलेले धनादेश किंवा धनाकर्ष आणि “ अ ” “ ब ” किंवा “ क ” वर्गातील मध्यवर्ती सहकारी बँका व विगर अनुसुचित राज्य सहकारी बँका यांनी दिलेले धनादेश किंवा धनाकर्ष प्रतिभूतीचा (Security) एक प्रकार म्हणून स्विकारण्यास खालील अटीच्या अधीन हरकत नाही .

(१) खाजगी ठेकेदार किंवा पुरवठेदार यांनी दिलेले धनादेश किंवा धनाकर्ष करार करण्यासाठी प्रथमतः स्विकारण्यात यावे .

(२) खाजगी ठेकेदारांनी किंवा पुरवठादारांनी दिलेले धनादेश किंवा धनाकर्ष सक्षम प्राधिका-यांकडे प्राप्त होताच त्यांनी ते वटविण्याची व रोखीकरण करण्याची कार्यवाही तात्काळ करावी व धनादेशांचे किंवा धनाकर्षांचे रोखीकरण झाल्यानंतरच संबंधित ठेकेदारांना किंवा पुरवठादारांना ठेका देण्याबाबत संबंधित सक्षम प्राधिका-यांनी योग्य ती कार्यवाही करावी .

(३) राष्ट्रीय कृत बँकांनी दिलेले धनादेश किंवा धनाकर्ष प्रतिभूतीचा एक प्रकार म्हणून वरील अटीच्या अधीन राहून राज्य शासकीय विभागाने किंवा कार्यालयाने स्विकारण्याची सध्याची पद्धत यापुढेही चालू ठेवावी .

टेका देण्यास सक्षम असलेल्या प्राधिका-याने किंवा पुरवठ्याची मागणी करण्यास सक्षम असलेल्या प्राधिका-यांनी वरील सूचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी .

दि .दि .पत्की,
कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- अतिमहत्वाच्या व महत्वाच्या व्यक्तींच्या संरक्षणासाठी निर्माण केलेल्या विशेष सुरक्षा विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचा विमा उतरविण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . एसएसअे १०८८/१९७८/विशा -४ दि . १७ मार्च , १९९० .

शासन निर्णय गृह विभाग (विशेष) क्र . एसएसए १०८६ /२९४५/रोमन एक/विशा ४ दिनांक १०.११.१९८६ व शासन निर्णय, गृह विभाग (विशेष) क्र.एसएसए १०८६ /२९४५ रोमन एक /सीआर १२९२ /विशा ४ दिनांक ११.११.८७ अन्वये अति महत्वाच्या व महत्वाच्या व्यक्तींच्या सुरक्षतेकरिता विशेष सुरक्षा विभाग निर्माण करण्यात आला आहे . या विभागात सुरक्षेचे काम करणा-या अधिकारी/कर्मचारी यांना प्रसंगी जीव धोक्यात घालून अतिमहत्वाच्या व्यक्तींच्या जिवाचे रक्षण करावे लागते . यासाठी त्यांना सवलती व फायदे देणे आवश्यक वाटल्याने शासनाने वरील दिनांक १०.११.१९८६ च्या निर्णयानुसार कांही सवलती दिल्या आहेत . त्यातील अनुक्रमांक (२) येथील सवलतीनुसार विशेष सुरक्षा विभागातील सुरक्षा काम करणारा अधिकारी/कर्मचारी हा कर्तव्य बजावित असता मरण पावला तर त्याला रु .१,२५००० /-, कायमचा अपंग झाल्यास रु ७५,०००/- व जखमी झाला तर रु . १०,०००/- इतका विमा संरक्षणाचा फायदा देण्यात आला आहे . सदर विमा उतरविण्यासाठी भरावयाच्या विमा हप्त्यासाठी (Insurance Premium) लागणा-या रु . ६१,९५१/- इतक्या खर्चास शासन मंजूरी देत आहे .

हा खर्च २०५५ पोलीस १०१ (दोन) गुन्हा अन्वेषण विभाग मुफझल २० इतर खर्च या लेखाशीर्षाखाली टाकून तो सन १९८९-९० या वित्तीय वर्षातील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र .सीआर १७५/९० /व्यय ७ दिनांक ३१.१.९० अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यांत येत आहे .

क . गो . देशपांडे,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग (विशेष) .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :-चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांनी रोख रक्कम हाताळणे...

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . चवक १०९०/प्र .क्र .२५/९०/सेवा- ८ दि .१४ .०६ .१९९० .

महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ च्या नियम ९८(२)(आठ) मधील तरतुदीनुसार पैशाची ने-आण करण्याचे काम चपराशावर सोपविण्याच्या पध्दतीत प्रोत्साहन दिले जाऊ नये . शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र . एमआरएस

१०७३/१६५१/एस- १ दिनांक ८ ऑगस्ट १९७३ (सोबत मुद्रित केले आहे) अनुसार महाराष्ट्र कोषागार नियमांच्या या तरतुदीकडे सर्व विभाग प्रमुख आणि कार्यालय प्रमुख यांचे लक्ष वेधण्यात येऊन त्यांना असे निदेश देण्यात आले होते की, त्यांनी चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांवर बँकांतून पैसे ने-आण करण्याचे काम शक्यतो सोपविले जाणार नाही याची काळजी घ्यावी आणि ही कार्यपध्दती भविष्यकाळात कोटकोरपणे अंमलात आणली जाईल असे पहावे . तथापि शासनाकडे काही विभागात रोख शाखेत काम करणा-या चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांवर काही वेळा बँकेतून पैशाची ने-आण करण्याचे काम सोपविले जाते अशी तक्रार केली जाते . म्हणून सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांचे लक्ष पुन्हा उपरोक्त नियमांच्या तरतुदीकडे व तदनुषंगाने काढलेल्या दिनांक ८ ऑगस्ट १९७३ च्या परिपत्रकाकडे वेधण्यात येत असून त्यांना पुन्हा असे निदेश देण्यात येत आहेत की, त्यांनी उपरोक्त नियमांच्या/आदेशांच्या तरतुदींचे यापुढे काटेकोरपणे पालन करावे व चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांवर बँकांतून पैशाची ने -आण करण्याचे काम सोपवू नये .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- चोरी, अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान
करण्यासाठी विशेष अग्रिम काढणे .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . शारअ १०९०/प्र.क्र.१७०/१९०/विमा, दिनांक १५ जून, १९९० .

संदर्भ: शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .एफएनआर १०७६/६११/सात दिनांक ५ मे, १९७१ .

चोरी, अपहार, अफरातफर, इ.प्रकरणांमध्ये अडकलेल्या रकमेची चौकशी होऊन निर्णय लागेपर्यन्त रक्कम रोखून न ठेवता शासकीय रक्कम निलेखित करण्याचे अधिकार असलेल्या अधिका-यांकडून आवश्यक तो दाखला घेऊन आहरण व संवितरण अधिका-यांनी अपहाराची “ रक्कम ” कोषागारातून “ विशेष अग्रिम ” म्हणून काढून संबंधितांची प्रदाने त्वरीत करण्याबाबतचे आदेश संदर्भाधीन शासन निर्णयाद्वारे निर्गमित केलेले आहेत .

२ . परंतु असे निदर्शनास आले आहे की, सदर आदेशांचे काटेकोरपणे पालन होत नाही . परिणामी अपहृत रकमेची संपूर्ण चौकशी होऊन निर्णय लागेपर्यन्त किंवा ती “ रक्कम ” वसूल होईपर्यन्त कर्मचा-यांना, त्यांना देय असलेल्या रकमांचे प्रदान होत नाही . आणि अशी प्रदाने करण्याकरिता असलेली उपाययोजना करण्यात येत नाही असे आढळून आले आहे . यास्तव सर्व नियंत्रण अधिकारी/ आहरण व संवितरण अधिकारी यांना असे कळविण्यात येते की, चोरी, अपहार, अफरातफर इत्यादि प्रकरणांत अडकलेल्या “ रकमेची ” त्वरीत प्रदाने करण्याकरिता संदर्भाधीन शासन निर्णयातील आदेशानुसार विनाविलंब कार्यवाही करून संबंधितांना त्यांची प्रदाने त्वरीत करण्याची दक्षता घ्यावी . हे विशेष अग्रिम काढतांना सुधारित अर्थसंकल्प शीर्ष विचारात घेण्यात यावे .

३ . शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .एफएनआर १०७६ /६११/सात दिनांक ५ मे १९७१ ची प्रत माहितीसाठी या सोबत जोडली आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल याच्या आदेशानुसार व नावाने,

प . कृ . लोखंडे,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

(टीप: दि .१८ .१ .१९९९ चे परिपत्रकही पहावे .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवम .

विषय :- निरूपयोगी , दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय भांडार वस्तू, यंत्रसामग्री, वाहने इत्यादींची लिलावाने विक्री करण्याची व्यवस्था .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. डीएफपी १०९१/प्र.क्र.४/विनियम, दिनांक १८ जून, १९९१.

निरूपयोगी, उपयोगात नसलेल्या किंवा गरजेपेक्षा अधिक असलेल्या भांडार वस्तुंचे निर्लेखन करणे व त्यांची विक्री करणे याबाबत सूचना शासन परिपत्रक क्र. वित्त विभाग क्र. डीएफपी १०६१/१२१९५/ सात दिनांक २८ फेब्रुवारी १९६२ अन्वये देण्यात आल्या आहेत. आता शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, अशा वस्तुंची लिलावाने विक्री करताना विविध विभाग अनुसरत असलेल्या कार्यपध्दतीत एकरूपता नाही. अशा विक्रीकरिता एक समान कार्यपध्दती असावी या उद्देशाने खालील सूचना सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या मार्गदर्शनाकरिता देण्यात येत आहेत.

२. शासकीय वस्तुंची लिलावाने विक्री करण्यापूर्वी प्रस्तावित लिलावाला पुरेशी प्रसिध्दी देणे आवश्यक असते. प्रसिध्दीची व्याप्ती काय असावी हे अर्थातच विक्री करावयाच्या वस्तुंचे अपेक्षित मूल्य, संख्या, विक्रीचे स्थळ इत्यादी बाबींवर अवलंबून राहिल. सामान्यतः याबाबत अनुसरावयाचे तत्व असे असावे की विक्री करावयाच्या वस्तुंचे एकूण अपेक्षित मूल्य रुपये ५,००० पेक्षा जास्त नसेल तर ज्या जिल्ह्यामध्ये लिलाव करावयाचा आहे. त्या जिल्ह्यात चांगला खप असणा-या एका मराठी वृत्तपत्रात लिलावाची जाहिरात प्रसिध्द करावी. त्यापेक्षा अधिक मूल्य असेल, तेव्हा राज्य पातळीवर चांगला खप असणा-या एका इंग्रजी व एका मराठी वृत्तपत्रात जाहिरात देण्यात यावी.

३. लिलावापूर्वी विक्रीच्या वस्तुंची हातची किंमत (अपसेट प्राईस) काळजीपूर्वक निश्चित करणे आवश्यक असते. हातची किंमत ठरविण्याचे सर्वसाधारण तत्व खालीलप्रमाणे असावे -

(अ) ज्या वस्तुंची विक्री करावयाची आहे, ती वस्तू नवीन खरेदी करण्यासाठी प्रचलित बाजारभावाने जी किंमत द्यावी लागेल (रिप्लेसमेंट व्हॅल्यू) त्याच्यातून विक्री करावयाच्या वस्तुंचे घसारा मूल्य वजा करून राहणारे मूल्य म्हणजे त्या वस्तुंची लिलावाची हातची किंमत समजण्यात यावी. घसारा मूल्य ठरविण्याकरिता महाराष्ट्र पब्लिक वर्क्स मॅन्युअलच्या परिच्छेद ४१५ (प्रत संलग्न) मध्ये विहित केलेले दर वापरून वस्तुंच्या खरेदीनंतर जेवढी वर्षे उलटली असतील तेवढ्या वर्षांचे घसारा मूल्य काढावे व ते नवीन वस्तुंच्या खरेदी मुल्यातून वजा करावे. उरणारे मूल्य म्हणजे " हातची किंमत " समजावी.

(ब) मात्र तशाच प्रकारच्या वस्तुंचा संबंधित जिल्ह्यामध्ये अगोदरच्या एका वर्षाच्या कालावधीत लिलाव झाला असेल व अशा लिलावात प्राप्त झालेली किंमत वर (अ) मध्ये दर्शविलेल्या हातच्या किंमतीपेक्षा जास्त असेल तर अगोदरच्या लिलावात प्राप्त झालेली किंमत ही हातची किंमत समजण्यात यावी.

(क) अगोदरच्या एका वर्षाच्या कालावधीत पूर्वोदाहरण मानण्यासारखा लिलाव झाला नसेल, आणि वर (अ) मधील पद्धतीनुसार येणारी हातची किंमत नगण्य असेल तर मुंबई वितीय नियमातील नियम १४६ खालील टिप्पणी क्रमांक दोन मध्ये नमूद केलेल्या तत्वानुसार मूळ खरेदीच्या किंमतीच्या १० टक्के एवढी रक्कम लिलाव विक्रीसाठी हातची किंमत ठरविण्यांत यावी.

४. शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र. डीएफपी १०८०/पीआर ५६४/जीईएन ५ दिनांक २९ मे १९८४ अन्वये विहित केलेल्या निकषानुसार निरूपयोगी ठरविण्यात आलेल्या मोटार वाहने, जीप्स, मोटार सायकली इत्यादीच्या विक्रीची व्यवस्था स्थानिकरित्या, जिल्हा पातळीवर करण्यास हरकत नाही. मात्र अवजड किंवा वाणिज्यिक स्वरूपाच्या वापरातील मोटार वाहनांची विक्री खालील परिच्छेद ५ (दोन) च्या तरतूदीनुसार करण्यात यावी. ज्या प्रशासकीय विभागाच्या नियंत्रणाखालील एका जिल्ह्यातील स्थानिक कार्यालयांच्या वाहनांची विक्री करावयाची असेल, अशा सर्व कार्यालयांच्या वाहनांच्या विक्रीची व्यवस्था संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या त्या जिल्ह्यातील जिल्हा पातळीवरील ज्येष्ठतम कार्यालय प्रमुखाने स्थानिकरित्या करावी. अशी विक्री जाहीर लिलावाने करावयाची, की पुरेशी प्रसिध्दी देऊन लेखी निविदा मागवून करावयाची, हे संबंधित जिल्हा पातळीवरील ज्येष्ठतम कार्यालय प्रमुखाने ठरवावे. मात्र विक्रीच्या

वाहनांची हातची किंमत वर परिच्छेद ३ मध्ये नमूद केलेल्या तत्वानुसार काळजीपूर्वक निश्चित केली जाईल, व प्रस्तावित विक्रीला वर परिच्छेद २ मध्ये विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार पुरेशी प्रसिद्धी दिली जाईल अशी दक्षता घेण्याची जबाबदारी विक्री व्यवस्था करणा-या कार्यालय प्रमुखांची राहिल .

५ . परिच्छेद ४ मध्ये नमूद केलेल्या वाहनांव्यतिरिक्त अन्य वस्तूंच्या विक्रीच्या संदर्भात करावयाची व्यवस्था पुढीलप्रमाणे असावी .

(एक) संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या नियंत्रणाखालील एका जिल्ह्यातील विविध स्थानिक कार्यालयांच्या एका आर्थिक वर्षात विक्री करावयाच्या सर्व वस्तूंची एकूण हातची किंमत रुपये ५०००/- पेक्षा जास्त नसेल तेव्हा त्या विभागाच्या जिल्हा पातळीवरील कार्यालय प्रमुखाने अशा सर्व कार्यालयांच्या वस्तूंचा लिलाव स्थानिक पातळीवर करावा . लिलावाच्या प्रसिद्धीची व्याप्ती, हातची किंमत, इत्यादी बाबत वरील परिच्छेद २ व ३ मध्ये नमूद केलेल्या तत्वानुसार निर्णय घेण्यास जिल्हा पातळीवरील कार्यालय प्रमुख अशा प्रकरणांमध्ये सक्षम असतील .

(दोन) कोठल्याही एका प्रशासकीय विभागाच्या एका जिल्ह्यातील विविध स्थानिक कार्यालयांच्या एका आर्थिक वर्षात विक्री करावयाच्या सर्व वस्तूंची एकूण हातची किंमत रुपये ५००० पेक्षा जास्त असेल तेव्हा लिलावाच्या प्रसिद्धीची व्याप्ती, हातची किंमत , लिलावाचे स्थळ व दिनांक इत्यादीबाबत निर्णय घेण्याकरिता एक समिती नियुक्त करण्यात यावी . संबंधित विभागाच्या नियंत्रणाखालील ज्येष्ठतम प्रादेशिक विभाग प्रमुख हे अशा समितीचे अध्यक्ष असावे व संबंधित विभागाने निवडलेले अन्य दोन अधिकारी समितीचे सदस्य असावेत . समितीने घेतलेल्या निर्णयानुसार लिलाव पार पाडण्याची व्यवस्था ज्येष्ठतम प्रादेशिक विभाग प्रमुखाने करावी, किंवा व्यावसायिक लिलावदारामार्फत लिलाव करण्याचा प्रस्ताव संबंधित राज्यस्तरीय विभाग प्रमुखामार्फत मंत्रालयीन विभागास पाठवावा .

६ . एखाद्या मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागाच्या नियंत्रणाखालील विविध कार्यालयांच्या एक वर्षात लिलावाव्दारे विक्री करावयाच्या सर्व वस्तूंचे एकूण हातचे मूल्य, लिलाव करावयाच्या वस्तूंचे स्वरूप इत्यादी बाबी लक्षात घेऊन लिलाव करण्याची जबाबदारी व्यावसायिक लिलावदाराकडे (ऑक्शनियर) सोपविणे आवश्यक किंवा इष्ट आहे असे संबंधित प्रशासकीय विभागाचे मत असेल, तर त्या विभागाने व्यावसायिक लिलावदाराची नेमणूक करण्यास हरकत नाही . अशी नेमणूक करतांना खालील मार्गदर्शक तत्वांचे अनुपालन करण्यात यावे .

(१) वृत्तपत्रात जहिरात देऊन शासनाच्यावतीने लिलावाचे काम करू इच्छिणा-या व्यावसायिकांकडून निविदा मागविण्यांत याव्या . त्यासाठी द्यावयाची जाहीरात संपूर्ण राज्यात चांगला खप असणा-या कमीत कमी एका इंग्रजी व एका मराठी वृत्तपत्रात देण्यात यावी .

(२) इच्छुक लिलावदाराकडून ते आकारणार असलेल्या शुल्क (कमीशन) दराची सीलबंद बोली मागविण्यात यावी .

(३) कमीत कमी शुल्क (कमीशन) दराची बोली करणा-या लिलावदाराची निवड करण्यात यावी . तथापि शुल्क दर हा निवडीचा एकमेव निकष ठेवण्याचे कारण नाही . लिलावदारांच्या संदर्भात आणखी काही बाबी विचारात घेणे इष्ट ठरेल . उदाहरणार्थ :-

- (अ) लिलावाच्या व्यवसायातील संबंधित लिलावदाराचा अनुभवीपणा (अगोदरच्या तीन वर्षांमध्ये सदर लिलावदाराने पार पाडलेल्या लिलावांची संख्या, लिलावातील उलाढालींची व्याप्ती व मूल्य, शासनाच्या वतीने पार पाडलेले लिलावासंबंधी वरील तपशील इत्यादी) .
- (आ) अगोदरच्या तीन वर्षात लिलावदाराने पार पाडलेल्या लिलावात विक्रीसाठी ठेवलेल्या वस्तूंची संख्या व प्रत्यक्षात विक्री झालेल्या वस्तूंची संख्या यांचे प्रतिशत प्रमाण .
- (इ) अगोदरच्या तीन वर्षात पार पाडलेल्या लिलावातील हातची किंमत व प्रत्यक्ष प्राप्त झालेले मूल्य यामधील तफावतीचे प्रतिशत प्रमाण .
- (ई) ज्यांच्यावतीने गेल्या तीन वर्षात लिलाव पार पाडले असतील अशा प्रमुख संस्थानी, विशेषतः केंद्र किंवा राज्य शासनाच्या अन्य विभागांनी दिलेल्या प्रमाणपत्रातून दिसून येणारी लिलावदाराची सर्व साधारण ख्याती .

७. वरील सर्व बाबी विचारात घेऊन कमीत कमी शुल्क दर आकारण्या-या लिलावदाराची नियुक्ती करण्यास संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग सक्षम असतील. जेव्हा मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागाने निवड केलेल्या लिलावदाराचा शुल्क दर न्युनतम नसेल, तेव्हा अशा कंत्राटदाराची नियुक्ती करण्यापूर्वी वित्त विभागाचा सल्ला घेणे आवश्यक राहिल.

८. निवडलेल्या लिलावदाराची नेमणूक नेमणूकीच्या महिन्यापासून जास्तीत जास्त दोन वर्षांच्या कालावधी पुरती करावी. लिलावदाराशी करावयाच्या करारामध्ये अशी स्पष्ट तरतूद असावी की, वरील परिच्छेद ५ मध्ये उल्लेखिलेल्या समितीने निर्देशित केल्याप्रमाणे लिलावाच्या जाहिराती आपल्या खर्चाने प्रसिध्द करण्याची जबाबदारी लिलावदाराची राहिल.

९. प्रत्येक लिलावाच्या वेळी, तसेच लिलावात विक्री झालेल्या वस्तूंचा ताबा खरेदीदारास देण्याच्या वेळी संबंधित विभागाचा संबंधित कार्यालय प्रमुख किंवा एक जबाबदार राजपत्रित अधिकारी उपस्थित असावा. लिलावास पात्र वस्तूंची संख्या, अवस्था, हातची किंमत इत्यादीची लिलावापूर्वी नोंद घेणे, लिलाव योग्य प्रकारे पार पाडला जाईल हे पाहणे तसेच लिलावात विक्री झालेल्या वस्तूंचा ताबा खरेदीदारास देण्यापूर्वी त्या वस्तूंची अवस्था व संख्या यांची विनचूक नोंद ठेवणे ही या अधिका-याची जबाबदारी राहिल. यासाठी संदर्भाधीन दिनांक २८.०२.१९६२ च्या शासन परिपत्रकासोबत जोडलेल्या प्रपत्रात माहिती संकलित करून ठेवणे आवश्यक राहिल.

१०. सर्व मंत्रालयीन विभागांनी वरील सूचना आपल्या नियंत्रणाखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांच्या निदर्शनास आणाव्या व त्यांचे अनुपालन योग्य प्रकारे होत आहे अशी दक्षता घ्यावी.

सहपत्र:-१) महाराष्ट्र पब्लिक वर्क्स मॅन्युअलच्या परिच्छेद ४१५ चा उतारा.

२)संदर्भाधीन शासन परिपत्रकाची इंग्रजी प्रत.

सहपत्र (१)

RATES OF DEPRECIATION

415. The rates of depreciation noted against the several articles below should be adopted-

Description	Rate of Depreciation.
Materials at site and stock.	1 to 10 per cent in accordance with the nature of materials as may be fixed by the Superintending Engineer.
Road Metal	7 ½ per cent.
Scientific and mathematical instruments (including electrical instruments ,drawing Materials .)	5 per cent.
Plant and machinery	10 per cent to 20 per cent accordance with the types of machinery and nature of work on which they are used as may be fixed by the Superintending Engineer.
Tools	20 per cent.
Navigation plant	7 ½ per cent.
Camp equipge	10 per cent.
Live stock	15 per cent

Furniture	5 per cent.
Motor lorries and cycles	15 per cent.
Electric wiring and accessories	8 per cent.
Electric Motors and fans	5 per cent.
Electric light fittings	.	..	7 ½ per cent.
Electric heating appliances	15 per cent.
Electric transformers	5 per cent.
Water pumps	7 ½ per cent.
Oil-engines	15 per cent.
Storage type lead cell batteries	15 per cent.
Storage type nickel cells	7 ½ per cent.

Note 1 :- The percentage rate for depreciation mentioned above is to be calculated on the original cost of the article, i.e. the value of the article is to be depreciated annually with reference to the original cost and not on the diminishing value.

Note 2 :- Road rollers, asphalt boilers, concrete mixers and the like should have separate rates of depreciation worked out. This should be relatively simple as there should be very complete records of receipts, renewals, etc, to road rollers and similar records can be maintained in respect of asphalt boilers etc., in future.

Note 3 :- As regards road metal, the best way to work out depreciation would be from the returns of scarcity metal, more particularly scarcity metal at site of quarry. It should not be difficult to arrive at a fair estimate of the yearly depreciation from computing the wastage in such metal.

Note 4 :- The local officers should work out the percentage rate of depreciation for heavy plant and machinery by dividing the cost by its normal life i.e. total number of hours for which the plant and machinery is expected to give service (assuming 8 hours for working day).

सहपत्र (२)

Unserviceable, obsolete or surplus stores-disposal of----

Circular No. DFP 1061/12195/VII dated 28th February ,1962.

Attention of the Secretariate Departments and Heads of Departments etc., is invited to (i) Rule 146 of the Bombay Financial Rules, 1959 and Rules 181 and 182 of Bombay Contingent Expenditure Rules (ii) serial No. 30 of Financial Publication VII with amendments, if any, thereto and (iii) othe orders issued from time to time relating to the write off of losses of Stores/disposal of unserviceable, obsolete or surplus stores.

The instructions contained in these orders have been reviewed by Government in consultation with the Accountant General, Maharashtra, Bombay and it has been decided in Supersession of Government Circular, Finance Department No., DFP 1060/10371-VII

विवाम .

dated 23rd September, 1960 that the following procedure should invariably be followed by all officers entrusted with the disposal of stores.

(i) Whenever stores become unserviceable, obsolete or surplus, they should be declared as such and disposed of under the order of an authority competent to sanction the write off of a loss caused by deficiencies and depreciation equivalent to their value. The powers of the various authorities for sanctioning write off of losses on account of deficiencies and depreciation in the value of Stores are given at serial No. 30 of the Manual of Financial Powers (Financial Publication VII), 1950 reprint and as amended vide Government Resolution, Finance Department No. DFP 1058-1-4 dated 27th January 1959. This procedure should be followed both in cases of normal wear and tear as well as in cases where wear and tear may be held to be abnormal. The authority competent to order disposal should take into account the circumstances in which stores have become unserviceable, obsolete or surplus. Where the competent authority holds that stores have become unserviceable, obsolete or surplus owing to normal wear and tear, no question of loss arises. Where the competent authority holds that stores have become unserviceable, obsolete or surplus owing to negligence, fraud, etc on the part of individual Government servants, it will be necessary to fix the responsibility for the loss and to devise remedial measures to prevent recurrence of such cases. In either case, the order of the competent authority declaring the stores in question as unserviceable, obsolete or surplus and directing the mode in which they should be disposed of would be sufficient to cover the loss of Government, if any, and no separate sanction for the write off of the loss will be necessary.

(ii) Each order declaring stores as unserviceable, obsolete or surplus should indicate the causes leading to the stores having become unserviceable, obsolete or surplus. A copy of each such order should be endorsed by the competent authority to the Audit Accounts officers concerned in accordance with the procedure laid down in Rule 146 of the Bombay Financial Rules, 1959.

(iii) It will be seen from clause (i) above that a sanction for write off of loss would not be necessary where the stores are bodily present. It is only in such cases where the stores are missing (as in cases of fire, theft, etc) that final sanctions for write off of losses will be necessary.

(iv) The ' *Value of stores* ' for the purposes of issue of sanction for the write off of losses of stores/disposal of unserviceable, obsolete or surplus stores should be taken as (a) the ' *Book value* ' where priced accounts are maintained (i.e. written down value which is the residuary value of the articles left over after charging off the depreciation on the original value from year to year at the rate applicable to that article) and (b) ' *Replacement value* ' in other cases (i.e. the current market value of the new article purchased, required to be purchased to replace the lost article less the depreciation to be calculated for such number of years for which the articles lost was used) as contemplated in Note 2 under Rule 146 of Bombay Financial Rules, 1959. The sale proceeds of unserviceable, obsolete or surplus stores should not be taken into account for determining the value of the stores for the purposes of issue of sanction for disposal of stores as this amount is to be treated as a miscellaneous receipt of the department concerned.

(v) Where the articles are sold by public auction, the Head of Office or any other Gazetted officer should invariably attend the auction and record the final bids.

(vi) The Head of the Office or any other gazetted officer should also be present when the articles sold are being released, his presence being most essential when the release of the articles takes place sometime after the auction or when it involves processes such as weighment etc.,

(vii) A report of surplus stores should also be prepared in Form A enclosed. This report should be signed by the Head of Office or other gazetted Officer after satisfying that all the surplus stores are included in the report.

(viii) A sale Account should also be prepared in Form enclosed. The sale Account should be signed by the Officer who supervised the auction after comparing the entries made in the Sale Accounts with the report of surplus stores. If the articles are released in the presence of an officer other than the one who supervised the auction, the entries in column 9 of the sale Account should be attested by dated signature of such officers.

(टीप :- याच संदर्भातील पुढील दिनांक १५ जून २००१ चे आदेश पहावेत)

वचनवचनवचन

विषय :- वित्तीय व प्रशासकीय अधिकार प्रदान .
वाहने निरुपयोगी ठरविण्याबाबत सुधारित अटी .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. विअप्र १०९१/प्र.क्र.१२/विनियम दिनांक ०१ ऑक्टोबर, १९९१ .

शासकीय मोटार परिवहन कार्यशाळेचा आढावा घेण्यासाठी नेमलेल्या तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार वाहन निरुपयोगी ठरविण्याबाबतच्या अटी सुधारणे बाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . त्यानुसार या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या विवरणपत्रात दर्शविलेल्या मर्यादित सुधारणा करण्यात यावी असा शासन आदेश देत आहे .

२ . या आदेशान्वये प्रदान केलेल्या शक्तीचा वापर हा अर्थसंकल्पीय तरतूद आणि वित्तीय प्रकाशने, नियम व विनियम यामध्ये समाविष्ट केलेल्या किंवा अमलात असलेल्या आदेशांच्या अधीन राहिल .

३ . ज्या प्रशासकीय विभागांना, विभागप्रमुखांना व इतर प्राधिका-यांना वेळोवेळी अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत, त्या अधिका-यांनी त्यांना प्रदान केलेल्या अधिकारांचा सर्व स्तरावर कोणताही हस्तक्षेप, भिती अथवा अनुग्रह याशिवाय त्यांचा पूर्णपणे व परिणामकारक वापर करण्यात येत असल्याची खात्री करून घ्यावी .

४ . वित्तीय अधिकार नियमावली १९७८ भाग १ आणि त्यासंबंधीत नियम जेथे सुधारण आवश्यक आहेत, तेथे सुधारणा यथावकाश करण्यात येईल .

विवरणपत्र

अधिकाराचे स्वरूप	अधिकाराचा वापर करण्यास सक्षम असलेले प्राधिकारी	प्रदान केलेले सुधारित अधिकार
(१)	(२)	(३)

शासकीय वाहन निरुपयोगी ठरविणे .

विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख

खालील अटींच्या अधीन राहून (१) निरनिराळ्या वाहनांचे आयुष्य खालील अटींवरून ठरविण्यात यावे- धावल्याचे अंतर (किलोमिटरमध्ये) आणि वाहन वापरण्याचा कालावधी (वर्षामध्ये) यापैकी जे नंतर पूर्ण होईल ते .

	<u>किलोमिटर</u>	<u>वर्ष</u>
(१) लॉरी व इतर अवजड मोटार वाहने .	२,००,०००	१०
(२) मोटार वाहने व जीप	२,४०,०००	१०
(३) मोटार सायकली	३,००,०००	१०

(२) वरील अटी पूर्ण करण्यापूर्वी एखादे वाहन (अपघात वगैरेमुळे) निरुपयोगी ठरवावयाचे झाल्यास कार्यकारी अभियंता, यांत्रिकी विभाग किंवा शासकीय परिवहन सेवा यांच्याकडून वाहन “या पलिकडे उपयोगात आणणे अर्थिकदृष्ट्या किफायतशीर राहणार नाही ” असे प्रमाणपत्र मिळविल्यावरच ते वाहन निरुपयोगी ठरविण्यात यावे . मात्र वरील अटी पूर्ण झाल्यास तसे प्रमाणपत्र मिळविण्याची आवश्यकता नाही .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- ग्रंथालयातील पुस्तके /ग्रंथ/नियतकालिके यांच्या भांडार पडताळणीबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . मआख १०८८/प्र.क्र.३०/विनियम दिनांक २ डिसेंबर, १९९१ .

वित्त विभागाच्या दिनांक ३० जुलै १९६८ च्या उपरोक्त शासन निर्णयानुसार ग्रंथालयातील पुस्तके, ग्रंथ, नियमकालिके, प्रकाशने यांची भांडार पडताळणी लेखा व कोषागारे संचालनालयाच्या भांडार पडताळणी शाखेकडून करण्यात यावी असे आदेश निर्गमित करण्यात आलेले होते . तसेच वित्त विभागाच्या दिनांक १७.०९.१९८५ च्या उपरोक्त शासकीय अधिसूचनेनुसार केलेली दुरुस्ती विचारात घेता “ भांडार ” या संज्ञेत “ पुस्तके, प्रकाशने, नियतकालिके ” यांचा अंतर्भाव होत नाही, असे आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत . प्रशासकीय विभागाच्या तसेच त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली असलेल्या निरनिराळ्या विभागांमधील/कार्यालयांमधील लहान मोठ्या ग्रंथालयातील पुस्तकांची, ग्रंथांची, नियतकालिकांची भांडार पडताळणी इतःपर कुणी करावी याबाबतचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . याचा पुनर्विचार करून शासन आता असे आदेश देत आहे की, शासकीय विभागाच्या /कार्यालयांच्या ग्रंथालयातील पुस्तकांची, ग्रंथांची, नियतकालिकांची भांडार पडताळणी जी पूर्वी लेखा व कोषागारे संचालनालयाच्या भांडार पडताळणी शाखेकडून करण्यात येत होती, ती पद्धत तात्काळ बंद करण्यात यावी .

२ . शासकीय विभागांच्या/कार्यालयांच्या ग्रंथालयांतील पुस्तकांची, ग्रंथांची, नियतकालिकांची भांडार पडताळणी खाली नमूद केलेल्या वेळापत्रकानुसार विभाग प्रमुखांनी (किंवा विभाग प्रमुखांनी प्राधिकृत केलेल्या कार्यालय प्रमुखांनी) किंवा संबंधित कार्यालयाच्या कार्यालय प्रमुखांनी करावी .

- (१) १० हजारपर्यन्त ग्रंथ, पुस्तके (नियतकालिक वगळून) असलेल्या ग्रंथालयाची तपासणी वर्षातून एकदा करण्यात यावी .
- (२) १० हजार ते २५ हजार ग्रंथ किंवा पुस्तके (नियतकालिके वगळून) असलेल्या ग्रंथालयाची तपासणी २ वर्षातून एकदा करण्यात यावी .
- (३) २५ हजार ते ५० हजार ग्रंथ, पुस्तके (नियतकालिके वगळून) असलेल्या ग्रंथालयाची तपासणी ३ वर्षातून एकदा करण्यात यावी .

३. वर नमूद केलेल्या नियतकालिके तपासणी खेरीज दरवर्षी एकदा अचानक चाचणी तपासणी (सरप्राईज टेस्ट चेक) सुध्दा संबंधित प्राधिका-याने करावी . नियतकालिक तपासणीचा अहवाल तसेच अचानक चाचणी तपासणीचा अहवाल संबंधित प्राधिका-यांनी व संबंधित विभाग प्रमुखाने प्रशासकीय विभागाकडे तपासणी केलेल्या तारखेपासून १ महिन्याच्या आत पाठवावा . निरनिराळ्या शासकीय विभागाच्या कार्यालयातील ग्रंथालयांची नियतकालिक तपासणी तसेच अचानक चाचणी तपासणी करणारा प्राधिकारी कोण राहिल यासंबंधी संचालक, लेखा व कोषागार, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई आणि संबंधित महालेखापाल यांना लेखी कळविण्याची दक्षता घेण्यात यावी .
४. निरनिराळ्या शासकीय विभागांतील/ कार्यालयांतील पुस्तकांच्या, ग्रंथांच्या , नियतकालिकांच्या निर्लेखनांच्या संदर्भात खाली नमूद केल्याप्रमाणे अधिकार प्रदान करण्यात येत आहेत :-

(१)	प्रशासकीय विभाग	पूर्ण अधिकार .
(२)	विभाग प्रमुख	रु .१०००/- पर्यन्त प्रतिवर्षी .
(३)	प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख	रु .५०० /-पर्यन्त प्रतिवर्षी .
(४)	कार्यालय प्रमुख	रु .२५०/- पर्यन्त प्रतिवर्षी .

५. वरील अधिकार प्रदानासंबंधीच्या अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे राहतील .
- (१) रु .१०० पेक्षा जास्त मूल्य असलेली पुस्तके/ग्रंथ हरवल्यास आवश्यक ती चौकशी करून त्यासंबंधीची जबाबदारी निश्चित करून वसुलीबाबत आवश्यकती कारवाई करण्यात यावी .
- (२) कालबाह्य/निरुपयोगी/खराब झालेली पुस्तके/ग्रंथ कार्यालयाचे हित लक्षात घेऊन रद्दवातल करण्यासाठी/ग्रंथालयांच्या नोंदवहीवरून काढून टाकण्यासाठी किंवा अन्य त-हेने विल्हेवाट लावण्यासाठी त्या त्या शासकीय विभागातील/कार्यालयातील तीन जबाबदार सभासदांची एक समिती नेमण्यात यावी व सदर समितीने दिलेल्या निर्णयाप्रमाणे आवश्यकती कार्यवाही करावी . अशा प्रकारची समिती संबंधित विभाग प्रमुखाने /कार्यालय प्रमुखाने दरवर्षी नेमावी .
- (३) ज्या शासकीय ग्रंथालयांची नियतकालिक तपासणी प्रतिवर्षी होणे आवश्यक नाही अशा ग्रंथालयातील पुस्तकांची, नियतकालिक तपासणी झाली नसली तरीही अचानक चाचणी तपासणी झाल्यानंतर अशा ग्रंथालयातील निर्लेखनायोग्य पुस्तकांची/ग्रंथाची विल्हेवाट विहित पद्धतीनुसार लावण्यात यावी .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- अधिका-यांचे निवासस्थानी वृत्तपत्रे पुरविण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र .विअप्र-१०९२/प्र.क्र.४५/९२/विनियम दि .११ जून, १९९२ .

- वाचा: १) वित्त विभाग निर्णय क्र .एफएनआर १०६६/२५३९/सात दि . २७ .०४ .१९६७ .
- २) वित्त विभाग निर्णय क्र .विअप्र-१०८९ (८१) (९२/विनियम दि .०६ .११ .१९९० .

शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक विअप्र १०८९/(८१)(९२)/विनियम दिनांक ६ नोव्हेंबर, १९९० ला जोडलेल्या विवरणपत्रातील अनुक्रमांक ४३ खाली विभाग प्रमुख, प्रादेशिक विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांना, त्यांच्या स्वतःच्या उपयोगासाठी व त्यांना दुय्यम असलेल्या अधिका-यांच्या उपयोगासाठी वृत्तपत्रे विकत घेण्यास मंजूरी देणे, या वर्णनाखाली काही अटींच्या अधीन राहून पूर्ण अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत . शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या अधिकारांचा ब-याच प्रमाणात गैरवापर केला जातो . त्यामुळे यापूर्वी काढण्यात आलेल्या आदेशांचे अधिकरण करून शासन पुढील सुधारित आदेश देत आहे:-

विवाच .

- १) शासकीय खर्चानि निवासस्थानी वृत्तपत्रे पुरविण्याची सवलत फक्त विभाग प्रमुख आणि मंत्रालयीन विभागातील उप सचिव व त्यांच्या वरील दर्जाचे इतर कार्यालयातील अधिकारी यांच्यापुरतीच मर्यादित राहिल .
- २) दुय्यम अधिका-यांना कार्यालयीन कामकाजाच्या दृष्टीने वृत्तपत्रे आवश्यक असली, व ती कार्यालयात घेतली जात नसली, तर तशी वृत्तपत्रे कार्यालयात घेण्यास मंजुरी देण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखास असतील .
- ३) कोणत्याही दुय्यम अधिका-याला शासकीय खर्चानि निवासस्थानी वृत्तपत्रे घेण्याची सवलत असणार नाही .
- ४) केवळ एक मराठी व एक इंग्रजी वृत्तपत्र घेण्यात यावे .
- ५) अधिका-यांनी निवासस्थानी घेतलेल्या वृत्तपत्रांची रद्दी विकून त्यातून येणारे उत्पन्न शासकीय लेख्यामध्ये जमा करण्याची आवश्यकता नाही .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने ,

पु . ल . सवाई,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- दुरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती आकस्मीक खर्चाच्या देयका सोबत
(नमुना म . को . नि ३१) जोडण्याबाबत .**

वित्त विभाग , परिपत्रक क्र . टीआरडब्ल्यू १०९१/प्र . क्र . २२०/कोषागार ४ दिनांक १ फेब्रुवारी, १९९३ .

ज्या दुरध्वनी देयकाची रक्कम रु . १०००/- पेक्षा जास्त असते अशा दुरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती/सत्यप्रती आकस्मीक खर्च देयकासोबत न जोडताही ती देयके कोषागार/अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई यांचे कार्यालयातून पारित करण्याचा आग्रह धरला जातो .

२ . दुरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती/सत्यप्रती या प्रत्यक्षात उपप्रमाणक/प्रमाणक नसल्या तरीही त्या देयकाच्या रक्कमेचा खरेपणा व अचूकपणा तपासण्यासाठी आकस्मीक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकासोबत जोडणे आवश्यक आहे .

३ . वरील बाव आणि महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ खंड एक मधील नियम ३०६ खालील टीप (१) मधील तरतुदी विचारात घेता, शासन आता असा आदेश देत आहे की, आकस्मीक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकासोबत दूरध्वनी देयकाच्या छायाप्रती/सत्यप्रती जोडण्यात याव्यात . दुरध्वनी देयकाची रक्कम भरणा झाल्यानंतर त्याबाबतच्या पावत्या लेखा परिक्षक कार्यालयाकडे नंतर पाठविण्यात याव्यात .

४ . दूरध्वनी देयकाच्या आकस्मीक खर्चाच्या संक्षिप्त देयका सोबत दुरध्वनी देयकांच्या छायाप्रती/सत्यप्रती जोडलेल्या नसल्यास ती देयके पारित केली जाणार नाहीत याची नोंद घेण्यात यावी .

ह . द . पाटील,
कार्यासन अधिकारी , वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय :- वाहन खरेदीबाबतची सुधारित अट .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. विअप्र १०९२/प्रक्र २११/९२/विनियम, दिनांक २.२.१९९३ .

वाचा : निर्णय क्र. वित्त विभाग विअप्र १०९२/प्र.क्र. ११३ /९२/विनियम दि.१ जून ९२ .

शासन निर्णय वित्त विभाग, दिनांक १ जून १९९२ सोबतच्या विवरणपत्रातील भाग पहिला उपविभाग २ अ.क्र. १९- अ नियम ६९ नुसार सध्या असलेल्या मोटार वाहनांच्या बदली त्याच प्रकारची मोटार कार, जीप किंवा मोटार-सायकल बदली म्हणून खरेदी करण्याच्या खर्चास मंजूरी देण्यासाठी सदर विवरणपत्रातील अ.क्र. १९- अ समोरील स्तंभ ६ मधील अट क्र. १ त ४ च्या पुर्ततेच्या अधीनतेने मंत्रालयातील प्रशासकीय विभागांना पूर्ण अधिकार प्रदान केले आहेत . उपरोक्त विवरणपत्रातील अ.क्र.१९- अ समोरील स्तंभ ६ मधील अट क्र. १ ते ४ नंतर खालील प्रमाणे नवीन अट क्र. ५ विहित करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

“(५) केंद्र शासन पुरस्कृत योजना तसेच राज्य शासनेतर निधीद्वारे राबविण्यात येणा-या इतर कोणत्याही योजनां संदर्भात खरेदी केलेली वाहने तसेच देणगी रूपाने मिळालेली वाहने, निर्लेखित केल्यानंतर त्यांच्या बदली नवीन वाहने खरेदी करण्यासाठी हे आदेश लागू नहीत . ”

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

पु.ल. सवाई ,
शासनाचे अवर सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- महाराष्ट्र कोषागार नियम २६-अ नमुन्याच्या नोंदवही संबंधी .
अधिदान व लेखा कार्यालय,महाराष्ट्र शासन, बांदा (पूर्व) मुंबई ५१ .

परिपत्रक क्र. अले/नियंत्रण/र.व का. / फा २ /२८ दिनांक २६ जुलै, १९९३ .

सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांना कळविण्यात येते की, अधिदान व लेखा कार्यालयात देयके सादर करण्यासाठी म.को.नियम २७७ च्या टीप ६ अन्वये आवश्यक असलेल्या नोंदवहीतील रकाना ४ मध्ये आहरण व संवितरण अधिका-याने संक्षिप्त स्वाक्षरी ऐवजी पूर्ण स्वाक्षरी करण्याबाबत महाराष्ट्र शासन, वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. टीआरडब्यु १३८१/सीआर/११४/एडीएम ९ दिनांक ६ ऑक्टोबर १९८१ अनुसार सूचना प्रस्तुत करण्यात आल्या असतांना त्याचे अनुपालन होत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे .तसेच सदरहू नोंदवहीत एका पेक्षा जास्त देयके सादर करतेवेळी सर्व देयके मिळून महिरपी कंस करून एकच स्वाक्षरी किंवा सर्व देयकांच्या नोंदी संपल्यावर शेवटी एकच स्वाक्षरी करण्यात येते . त्यामुळे लबाडीने बनावट देयके सादर होण्याची प्रकरणे घडण्याची शक्यता टाळता येत नाही . महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ खंड एक प्रथम आवृत्ती मधील नियम २७७ खालील टीप ६ मध्ये विहित केल्याप्रमाणे **“ कोषागारात लबाडीने बिले सादर करण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी संबंधीत कार्यालयाच्या आहरण व संवितरण अधिका-याने आठवड्यातून दोनदा बिल प्रेषण नोंदवहीचे पुनर्विलोकन करावे आणि पुनर्विलोकनाचा निष्कर्ष त्या नोंदवहीमध्ये अभिलिखित करावे . ”**

तसेच या परिपत्रकाद्वारे सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांना सूचना देण्यात येत आहेत की, त्यांनी म.को.नियम २६-अ मध्ये देयके सादर करताना रकाना क्र.४ मध्ये प्रत्येक देयकाच्या नोंदीसमोर पूर्ण स्वाक्षरी करण्यात यावी .सर्व देयके मिळून एकच स्वाक्षरी असल्यास देयके स्वीकारण्यात येणार नाहीत . याची नोंद घेण्यात

यावी . त्याच प्रमाणे म.को.नि २६ अ खाली दिलेल्या टीप क्र. १ ते ३ काटेकोर पालन करण्यात यावे . तसेच दोन नोंदीच्यामध्ये व नोंदी व साक्षरी मध्ये प्रक्षेपास वाव मिळेल अशी जागा सोडू नये .

“म.को.नियम २६-अ ” नोंदवही वित्तीय वर्ष संपण्यापूर्वी संपली तर नवीन नोंदवही करतेवेळी प्रथम पृष्ठावर जुनी नोंदवही संपल्यामुळे नवीन नोंदवही तयार करण्यात आली आहे अशा आशयाचा शेर देण्यात यावा . तसेच नवीन नोंदवहीतील अनुक्रमांक जुन्या नोंदवहीतील अनुक्रमांकाच्या पुढील असावा .

उपरोक्त सूचनांचे अनुपालन करून या कार्यालयास सहकार्य देण्यात यावे .

सही .

अधिदान व लेखा अधिकारी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय:-आहरण व संवितरण अधिकारी घोषित करण्याच्या
संदर्भात सूचना .**

वित्त विभाग ,परिपत्रक क्र.टिआरडब्ल्यू -१०९३/प्र.क्र.१०४/कोषा-४, दि.०४.०८.१९९३

वाचा:- वित्त विभाग, परिपत्रक ,क्र.टिआरडब्ल्यू १०८३/सीआर-६११/८३/एडीएम-९ दि ८.३.१९८४ .

परिपत्रक

महालेखापाल, महाराष्ट्र , मुंबई यांनी शासनाच्या असे निदर्शनास आणून दिले आहे की, संदर्भाधीन दिनांक ८ मार्च १९८४ च्या शासन परिपत्रकामध्ये स्पष्ट सूचना दिलेल्या असूनही कार्यालय प्रमुख/आहरण व संवितरण अधिकारी प्राधिकृत करण्याबाबतचे आदेश निर्गमित करताना काही कार्यालये त्या आदेशात त्या अधिका-यांच्या पदानामांचा उल्लेख करित नाहीत व त्यामुळे संबंधित कार्यालयांशी महालेखापालांना अनावश्यक पत्रव्यवहार करावा लागतो .

२ . महालेखापालांनी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिलेली वाव विचारात घेता शासनाच्या या संदर्भातील सूचनांचे पालन व्हावे व महालेखापालांना कार्यालयांशी करावा लागणारा अनावश्यक पत्रव्यवहार टाळावा या दृष्टीने संदर्भाधीन दिनांक ८ मार्च १९८४ च्या परिपत्रकातील सूचना पुन्हा सर्वांच्या निदर्शनास आणून देण्यात येत आहेत . त्यानुसार अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, जेव्हा नवीन कार्यालय उघडण्यात येते किंवा आहरण व संवितरण अधिकारी प्राधिकृत करण्यात येतो तेव्हा त्या मंजूरीच्या आदेशामध्येच त्या कार्यालयाचे कोणते अधिकारी कार्यालय प्रमुख/आहरण व संवितरण अधिकारी राहतील त्यांच्या पदनामाचा न चुकता स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा .

३ . सर्व मंत्रालयीन विभागांना अशीही विनंती करण्यात येत की, वरील सूचना त्यांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील कार्यालयांच्या निदर्शनास आणाव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ह . द . पाटील,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विदाम .

**विषय :- कंत्राटाचे करारनामे आणि कंत्राटदारांना प्रदान करण्यासाठी
कोषागारातून काढण्यात आलेल्या रकमा .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. मकोनि १०९१ /प्र.क्र. ७३/ कोषागार-४ दिनांक १६.८.१९९३ .

महालेखापालांनी शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, प्रशासकीय विभागाच्या नियंत्रणाखालील निरनिराळ्या कार्यालयांकडून निविदा स्विकारल्याचे आदेश आणि निविदा स्विकारल्याबाबतची कंत्राटदारांना लिहिलेली पत्रे त्यांच्या कार्यालयात प्राप्त होतात. परंतु या आदेश /पत्रासोबत संबंधित कंत्राटाच्या करारनाम्याचे/कार्यालय प्रमुखाने (किंवा माल घेणा-या कार्यालयाने) केलेल्या बंधपत्राची प्रत इत्यादी जोडलेली नसते. तसेच खंडशः खरेदी करण्यात येणा-या प्रकरणी उपप्रमाणके किंवा प्रमाणकांवर कंत्राटाचा क्रमांक आणि दिनांक कंत्राटाचे मूल्य, कोणत्या प्राधिका-याने कंत्राट निश्चित केले याबाबतचा तपशील दिलेला नसल्यामुळे कंत्राटाच्या प्रकरणांच्या नस्तीस प्रदानाची प्रमाणके जोडणे व त्यांची आवश्यक ती तपासणी करणे महालेखापालांच्या कार्यालयास कठीण जाते .

२. ही बाब विचारात घेऊन शासन आता अशा सूचना देत आहे की, कंत्राट करणा-या कार्यालयांनी त्या कंत्राटाच्या करारनाम्यांच्या प्रती महालेखापालांकडे पाठवाव्यात. तसेच कंत्राटांचे प्रदान करण्यासाठी कोषागारातून काढलेल्या रकमांचा तपशील (उदाहरणार्थ कोषागाराचे नांव, प्रमाणक क्रमांक, दिनांक, मुख्य लेखाशिर्ष, सविस्तर बंधपत्र इत्यादि) महालेखापालांना पाठविण्यात यावा . खंडशः खरेदी करण्यात येणा-या प्रकरणी उप प्रमाणके किंवा प्रमाणकांवर कंत्राटाचा क्रमांक आणि दिनांक, कंत्राटाचे मूल्य, कोणत्या प्राधिका-याने कंत्राट निश्चित केले याबाबतचा तपशील न चुकता देण्यात यावा .

३. मंत्रालयीन विभागातील सर्व प्रशासकीय विभागांना विनंती करण्यांत येते की, त्यांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुखांना वरील बाबींचे काटकोरपणे पालन करण्याच्या सूचना द्याव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

ह . द . पाटील,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

कककककककक

विषय :-“ वेतने ” याखालील अर्थसंकल्पीय अनुदानाचे पुनर्विनियोजन .

वित्त विभाग ,निर्णय क्र .अंदाज १०९५ /सीआर १४ /अर्थसंकल्प-१ दि .२४ .११ .१९९५ .

प्रस्तावना:-भारत सरकारने वित्तिय अधिकार नियम १९७८ च्या नियम १० मध्ये सुधारणा करून “ वेतने ” या उद्दिष्टाखालील तरतुदीचे इतर उद्दिष्टांकडे पुनर्विनियोजन न करण्याबाबत केंद्रिय मंत्रालये/विभाग यांना सूचना दिलेल्या आहेत .

महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमपुस्तिका खंड १ च्या परिच्छेद १६२ नुसार परिच्छेद १६३ व १६४ च्या अधिन राहून विनियोजन अधिनियमातील एकाच अनुदानाखालील एका प्रधान,गौण किंवा दुय्यम शीर्षातून अशाच शीर्षाकडे पुनर्विनियोजन करता येते . वित्त विभागाकडे पाठविण्यात येणा-या अर्थसंकल्पाच्या अंदाज प्रस्तावांत प्रशासकीय विभागाकडून मोठ्या प्रमाणात वाढ मागितलेली असते .काही प्रमाणात योग्य तो तपशील सादर करण्यात आलेला नसतो . वित्त विभागास ठरविण्यात आलेल्या निकषानुसार अर्थसंकल्पीय अंदाजाची छाननी करून अर्थसंकल्पीय अंदाज स्वीकृत केले जातात . असे असले तरी वेतनासाठी तरतूद कमी पडू नये म्हणून जादा तरतूद स्वीकृत केली जाण्याची शक्यता नाकारता येत नाही . अशा वेळी वर्षभरात पुनर्विनियोजनाद्वारे सदर तरतुदीचा इतर उद्दिष्टाखालील जादा खर्च

भागविण्यासाठी वापर केला जातो . या प्रकारास आळा घालण्याचे दृष्टीने केंद्र सरकारने घेतलेल्या निर्णयाच्या धर्तीवर “ वेतन ” या उद्दिष्टाखाली मंजूर करण्यात आलेल्या अर्थसंकल्पीय व वर्षाग्वेरीज मंजूर करण्यात आलेल्या अंतिम सुधारित तरतूदीचे पुनर्विनियोजन करण्यात येऊ नये किंवा कसे ही बाब राज्य शासनाच्या विचाराधीन होती .

निर्णय: केंद्र शासनाने वित्तीय अधिकार नियम १९७८ च्या नियम १० मध्ये सुधारणा करून “ वेतने ” या उद्दिष्टाखालील तरतूदीचे इतर उद्दिष्टाकडे पुनर्विनियोजन न करण्याबाबच्या केंद्र शासनाच्या ज्ञापनानुसार राज्य शासन असा आदेश देत आहे की, “ वेतने ” या उद्दिष्टाखाली मंजूर करण्यात आलेल्या अर्थसंकल्पीय व वर्षअग्वेरीस मंजूर करण्यात आलेल्या अंतिम सुधारित अनुदानाचे पुनर्विनियोजन इतर कोणत्याही उद्दिष्टाकडे करता येणार नाही .

२ . हे आदेश राज्य शासन पुरस्कृत अनुदानित योजनांना तसेच स्थानिक क्षेत्र योजनांना पण लागू करण्यात येत आहेत .

३ . सदर आदेश १९९५-९६ या आर्थिक वर्षापासून लागू करण्यात येत आहेत .

४ . या आदेशानुसार संबंधित आदेश नियमपुस्तिका मधील नियमात सुधारणा करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येत आहे .

५ . हे आदेश महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याशी विचार विनिमय करून काढण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

सु . सा . गायकवाड,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

कनककनककनक

विषय :- अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई कोषागारे/उपकोषागारे
याजकडे सादर करावयाची देयके आहरण व संवितरण
अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . टीआरडब्ल्यू १३९५/प्र . क्र . २०९/कोषा ४ दिनांक २१ जून, १९९६ .

पहा :- (१) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . टीआरडब्ल्यू १३८७/२३८९/सीआर ७८ /एडीएम ९ दि .
१८ . ०१ . १९८० .

(२) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . टीआरडब्ल्यू १३८०/३६८/८०/सीआर /एडीएम ९ दि .
१६ ऑगस्ट १९८० .

शासन परिपत्रक :- आहरण व संवितरण अधिका-यांनी अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई कोषागारे/उपकोषागारे यामध्ये देयके सादर करण्याबाबतची तपशीलवार कार्यपद्धती महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मध्ये विहित करण्यात आलेली आहे . तसेच वर नमूद केलेल्या शासनाच्या आदेशानुसार शासनाने याबाबत वेळोवेळी खुलासेवार आदेश /सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत, परंतु या नियमांचे //कार्यपद्धतीचे काटेकोरपणे पालन आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून होत नसल्याचे निदर्शनास आले आहे . परिणामतः देयके पारित करताना विलंब होतो .

अधिदान व लेखा कार्यालय /कोषागारे/उपकोषागारे यामध्ये सादर केली जाणारी देयके पारित करताना विलंब होऊ नये तसेच शासनाच्या आर्थिक व्यवहारात फसवणूकीचे प्रकार होऊ नयेत यासाठी शासन पुन्हा आदेश देत आहे की, सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांनी देयके सादर करताना विहित कार्यपद्धती तसेच शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे . या संदर्भात आहरण व संवितरण अधिका-यांनी पुढील बाबींवर विशेष लक्ष देणे आवश्यक आहे .

(१) महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ च्या नियम २७७ खालील टीप-६ अन्वये नमुना क्रमांक २६ मध्ये

देयक पारगमन नोंदवही ठेवावयाची आहे . देयके सादर करताना त्याची नोंद या “ पारगमन नोंदवहीत ” करून आहरण व संवितरण अधिका-यांने त्यावर स्वाक्षरी करावयाची असते . व-याच प्रकरणी अशा नोंदी आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून विहित रकान्यानुसार केलेल्या नसतात . काही वेळा नोंदवहीत आहरण व संवितरण अधिका-यांची देयके सादर करण्याबाबतची स्वाक्षरी केलेली नसते . काही वेळेस या नोंदवहीत नमुना स्वाक्षरी सारखी स्वाक्षरी केली जात नाही . काही वेळा या नोंदवहीवर कार्यालयीन शिक्का उमटविलेला नसतो . त्याचप्रमाणे पृष्ठ क्रमांकही प्रमाणित केलेले नसतात . एक नोंदवही संपल्यानंतर नवीन नोंदवही सुरु करताना मागील नोंदवहीतील अनुक्रमांक या नोंदवहीत बरोबर नोंदवून पुढील नोंदी सुरु केल्याचे प्रमाणित केलेले नसते . या नोंदवहीप्रमाणे दुबार नोंदवही उघडून बोगस देयके सादर केल्याची काही प्रकरणे उघडकीस आल्याने या नोंदवहीची आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून परिपूर्ण तपासणी होऊन नोंदी अचूक असल्याबाबत तसेच सादर नोंदवहीचा गैरवापर होणार नाही या दृष्टीने काटेकोरपणे खबरदारी घेण्यात यावी .

(२) आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी “ देयक नोंदवही ” नुसार स्वाक्षरीत केलेली देयकेच अधिदान व लेखा कार्यालयात/ कोषागारात “ पारगमन नोंदवही ” तून पारित करण्यासाठी सादर झाली आहेत याची कोषागार स्तरावर खात्री होण्यासाठी “ देयक नोंदवही ” तील संबंधित देयकांच्या नोंदीचा उतारा व्दिप्रतीत काढून आहरण व संवितरण अधिका-यांने पूर्ण स्वाक्षरीने साक्षांकित करून तो उतारा मोहोरबंद लग्नोटयात अधिदान व लेखा अधिकारी/कोषागार अधिकारी /उपकोषागार अधिकारी यांचे नावाने स्वतंत्ररित्या संबंधित देयके ज्या दिवशी कोषागारात पाठविली त्याच दिवशी पाठविण्यात यावा . जेणेकरून कोषागाराकडून पारित झालेली देयके संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी पूर्ण स्वाक्षरीत करून पाठविलेली नाहीत अशा प्रकारची तक्रार त्यांना नंतर करण्यास वाव राहणार नाही . असे केल्याने आहरण व संवितरण अधिका-याव्यतिरिक्त अन्य व्यक्तीने कोषागारात बोगस देयके सादर करून अपहार होण्याच्या घटनेस पायबंद बसू शकेल . अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई /कोषागार अधिकारी/ उपकोषागार अधिकारी यांनी सादर उतारा प्राप्त झाल्याशिवाय अशी देयके पारित करू नयेत तसेच देयक पारित झाल्यावर /धनादेश काढल्यावर या उता-यावर देयके पारित केल्याचा/धनादेश (क्रमांकासह) काढल्याचा दिनांक नमूद करून नोंद कोषागार अधिकारी यांनी साक्षांकित करावी .

(३) महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील नियम २७७ टिप ३ अनुसार आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी अधिदान व लेखा कार्यालय/कोषागार/उपकोषागारात किती देयके सादर केली व त्यापैकी किती देयके पारित होऊन त्यांचे धनादेश प्राप्त झाले, किती देयके आक्षेपासह परत आली याबाबत संबंधित आहरण व संवितरण अधिका-यांने दरमहा मेळ खात्री करून घ्यावी .

(४) देयके तयार करताना त्रुटी राहू नयेत म्हणून आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी खालील प्रातिनिधिक स्वरूपाच्या त्रुटी काटेकोरपणे टाळण्यात याव्यात .

- (अ) कोषागाराकडे संपूर्ण कोरे देयक सादर होणे .
- (ब) आहरण व संवितरण अधिका-यांनी देयकावर स्वाक्षरी नसणे .
- (क) असल्यास, ती नमुना स्वाक्षरीशी न जुळणे .
- (ड) एकाच वेळी दोन किंवा अधिक आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या स्वाक्ष-या असणे .
- (इ) जेथे पूर्ण स्वाक्षरी आवश्यक आहे तेथे छोटी स्वाक्षरी असणे .
- (प) ज्या नियमांचे/शासन आदेशाचे अधीन देयक सादर केले जाते त्यामधील विहित तरतूदीचे पालन करण्याबाबत योग्य खबरदारी न घेणे .
- (फ) सक्षम अधिका-याचे मंजूरी आदेश देयकासोबत न जोडणे .
- (भ) तात्पुरत्या स्वरूपात नेमणूका केलेल्या कर्मचा-याबाबत वेतन काढताना शासन आदेश क्रमांक देयकात नमूद न करणे .
- (म) विहित मुदतीत प्रदान करण्याकरिता सादर केलेली देयके (उदा . वीज आकार, भाडे इत्यादी) अथवा ज्या प्रकरणी न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाच्या संदर्भात विहित मुदतीत प्रदान होणे आवश्यक असेल अशी देयके इतर देयकांबरोबरच सादर करणे .

(५) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र.टीआरडब्ल्यु १३८०/३८६/८०/सीआर/एडीएम ९ दिनांक १६ ऑगस्ट १९८० अन्वये संबंधित कार्यालयाचे जे प्रतिनिधी कोषागारात देयके सादर करण्यासाठी/धनादेश नेण्यासाठी येतात त्यांच्याकडे विशिष्ट प्रकारचे ओळखपत्र आणि प्राधिकारपत्र असणे आवश्यक असते.विहित नमुन्यातील ओळखपत्रावर त्या प्रतिनिधींचा कालावधी नमूद करणे आवश्यक आहे. अशा प्रतिनिधीची बदली झाल्यास, रजेवर असल्यास अथवा त्याचे निलंबन झाल्यास कोषागारात देयक सादर करण्यासाठी /धनादेश स्वीकृत करण्यासंबंधी ओळखपत्र /प्राधिकारपत्र त्या कालावधीपुरते रद्द करून तसे कोषागारात तात्काळ कळविण्यात यावे. अधिकृत कर्मचा-याच्या ओळखपत्राचे वेळोवेळी नूतनीकरण करणे या बाबी कटाक्षाने पाळण्यात याव्यात.

(६) महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमातील तरतूदीनुसार योग्यवेळी योग्य पध्दतीने खर्च मेळाचे काम आहरण व संवितरण तसेच नियंत्रण अधिका-याने वेळच्या वेळी पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

(७) बँकेतून रोख रक्कम आणण्यासंदर्भात महाराष्ट्र कोषागार नियम ९८ (८) मध्ये कार्यपध्दती विहित केलेली आहे. त्याव्यतिरिक्त शासन आता असे आदेश देत आहे की, कर्मचा-यांचे वेतन देयकांच्या रकमा, भविष्य निर्वाह निधीच्या रक्कमा, तसेच सेवानिवृत्तीनंतर निवृत्तिवेतन धारकांना मिळणा-या लाभाचे धनादेशांची रक्कम अशा प्रकारच्या रकमा बँकेतून आणताना दोन व्यक्तीपैकी एक लिपिक/किंवा रोखपाल आणि दुसरा आहरण व संवितरण अधिकारी स्वतः असावा. (या परिच्छेदात शासन परिपत्रक दि. ३०.९.९६ अन्वये बदल करण्यात आलेला आहे.)

(८) कोषागाराकडून पारित झालेल्या देयकांच्या प्राप्त झालेल्या धनादेशांची नोंद योग्य त-हेने कार्यालयीन नोंदवहीत झाली किंवा कसे, बँकेत जाऊन त्याची रोख रक्कम आणली किंवा कसे, त्याचे लेखांकन रोखवहीत रोजच्या रोज केले किंवा नाही, रोख पेटीतील शिल्लक रोख वहीतील शिल्लकेशी जुळते किंवा नाही व अशी रक्कम अदत्त रकमांशी जुळते किंवा कसे याबाबत आहरण व संवितरण अधिका-यांनी वेळोवेळी काळजीपूर्वक तपासणी करावी.

२. सर्व मंत्रालयीन विभागांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी त्यांच्या विभागातील आणि त्यांच्या विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांना वरील सूचनांचे कोटिकोरपणे पालन करण्याचे आदेश द्यावेत. या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन न झाल्याचे आढळल्यास, संबंधित आहरण व संवितरण अधिका-यास जबाबदार धरण्यात येईल याचीही जाणीव करून द्यावी.

३. संबंधीत नियमांत यथावकाश सुधारणा करण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वा. व. सावंत,
शासनाचे अवर सचिव .

ककककककककक

**विषय :- अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई /कोषागार, उप
कोषागार यांजकडे सादर करावयाची देयके .
आहरण व संवितरण अधिका-यांनी घ्यावयाची दक्षता .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. टीआरडब्ल्यु १३९५/प्र.क्र.२०९/कोषा ४ दिनांक ३० सप्टेंबर, १९९६ .

दुरुस्ती पत्रक

शासन परिपत्रक क्र.टीआरडब्ल्यु १३९५/प्र.क्र.२०९/कोषा ४ दिनांक २१ जून १९९६ मधील परिच्छेद १
(७) खालीलप्रमाणे वाचण्यात यावा :-

“ बँकेतून रोख रक्कम आणण्यासंदर्भात महाराष्ट्र कोषागार नियम ९८ (आठ) मध्ये कार्यपध्दती विहित केलेली आहे. त्या व्यतिरिक्त शासन आता असे आदेश देत आहे की, कर्मचा-याचे वेतन देयकाच्या रकमा, भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमा तसेच सेवा निवृत्ती वेतन धारकांना मिळणा-या लाभाचे धनादेशाची रक्कम अशा प्रकारच्या रकमा

बँकेतून आणताना दोन व्यक्तीपैकी एक लिपीक किंवा रोग्रपाल आणि दुसरा वरिष्ठ लिपीक / ज्येष्ठ लिपीक / उपलेखापाल / कनिष्ठ लेखापाल / लेखापाल / प्रमुख लेखापाल / सहाय्यक लेखाधिकारी / तृतीयश्रेणी पर्यवेक्षक / अधीक्षक किंवा ज्या कार्यालयात अशा पदांवरील कर्मचारी उपलब्ध नसेल त्या कार्यालयाच्या बाबतीत त्या कार्यालयाच्या आहरण व संवितरण अधिका-याने कार्यक्षेत्रील नेमून दिलेला अन्य जबाबदार कर्मचारी / अधिकारी असावा .”

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

ह . द . पाटील,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वववववववववव

विषय :- शासकीय प्रदाने करतांना आयकर अधिनियमानुसार आयकर वसूली करण्याबाबत व आयकाराची वसूली कपातीची रक्कम केंद्र शासनाच्या खात्यावर वेळेवर जमा करण्याविषयी .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . आयकर १०९७ / प्र . क्र . १३ / अर्थबळ दिनांक २८ . २ . १९९७ .

शासकीय प्रदाने करताना उदा . वेतन, लॉटरीची वक्षिसे, ठेकेदारांना द्यावयाचा मोबदला , व्यावसायिक वा तांत्रिक सेवेबद्दल भाडे किंवा शुल्क, इत्यादि त्यातून आयकराची आवश्यक ती वजाती आहरण व संवितरण अधिका-यांनी अथवा तत्सम अधिका-यांनी करणे आयकर अधिनियमान्वये आवश्यक आहे . तसेच त्यायोगे जमा करणे आवश्यक आहे .

२ . मुख्य आयकर आयुक्त, मुंबई यांनी शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, काही संवितरण अधिकारी या जबाबदारीबद्दल जागरूक नाहीत . त्यांच्याकडून आवश्यक ती आयकरा प्रित्यर्थची वसूली केली जात नाही व वसुली केली असली तरी पुस्तकी समायोजनाने किंवा रोग्ररित्या केंद्र शासनाच्या खात्यावर सदर रक्कमेची भरणा केली जात नाही .

३ . यास्तव सर्व प्रशासकीय विभागांना / विभाग प्रमुखांना विनंती करण्यात येती की, त्यांच्या अखत्यारिखालील आहरण व संवितरण अधिका-यांना किंवा संबंधितांना शासकीय प्रदाने करताना आयकराची वसूली आयकर अधिनियमातील तरतुदीनुसार करून जमा रकमेचा भरणा केंद्र शासनाच्या खात्यावर विहित काल मर्यादित वेळेवर करण्याबाबतचा सूचना द्याव्यात . तसेच सन १९९६-९७ मधील सर्व प्रदानांच्या बाबतीतील केलेल्या आयकर वसूलीची रक्कम दिनांक ३१ . ३ . ९७ पूर्वी केंद्र शासनाच्या खात्यावर जमा करणे आवश्यक आहे . याबाबतच्या सूचना देण्यात याव्यात . यासंदर्भात असे स्पष्ट करण्यात येते की, आहरण व संवितरण अधिका-यांनी अथवा तत्सम अधिका-यांनी नजिकच्या आयकर कार्यालयाकडून आयकर अधिनियमाखालील विविध प्रयोजनार्थ आयकर वसूलीबाबतचे सुधारित दर काय आहेत याची माहिती वेळोवेळी घेणे आवश्यक आहे . आयकर विषयक परिपत्रक एखाद्या कार्यालयास काही कारणस्तव प्राप्त होऊ शकले नाही या कारणास्तव आहरण व संवितरण अधिकारी अथवा तत्सम अधिकारी आयकर वसूल करण्याच्या व ती केंद्र शासनाच्या खात्यावर जमा करण्याच्या जबाबदारीतून मुक्त होऊ शकत नाहीत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

दि . श्री . दिक्षित,
वित्त विभाग .

वववववववववव

**विषय :- भंडार सामान व साधनसामग्री खरेदीतील अनियमितता
व कार्यात्तर मंजूरीचे प्रस्ताव टाळण्याबाबत .**

गृह विभाग, परिपत्रक क्र . पीईक्यु ०१९६/३०४/१०८/पोल ४, दिनांक २५ नोव्हेंबर, १९९७ .

- वाचा : १) शासन परिपत्रक गृह विभाग, क्र .०१९३/२५०८/६१४५/पोल ४ दि .१३ .१ .९४ .
२) शासन परिपत्रक ,गृह विभाग क्र .पीईक्यु ०१९५/११०७/३८/ पोल ४ दिनांक ४ .१ .९६ .

परिपत्रक: महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम १९६५ मधील परिशिष्ट सहा, नियम क्र .२ अन्वये भंडार खरेदीबाबत तसेच शासन निर्णय उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्र .भांग्ररा १०८८/(२५१२)/उद्योग ६ दिनांक २ .१ .९२ अन्वये भंडार खरेदी संदर्भात स्पष्ट सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत . तसेच महाराष्ट्र वित्तीय अधिकार नियमावली १९७८ अन्वये विभाग प्रमुख, प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख, कार्यालय प्रमुख यांना विशिष्ट मर्यादित खर्चाचे वित्तीय अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत . तथापि बरेचसे घटक प्रमुख वरील सूचनांचे व वित्तीय अधिकाराचे पालन न करता त्याचे उल्लंघन करून भंडार सामानाची व साधन सामुग्रीची खरेदी करतात आणि परिणामी घडलेल्या अनियमितता क्षमापीत करून घेण्यासाठी कार्यात्तर मंजूरीचे प्रस्ताव सादर करतात असे शासनाच्या वारंवार निदर्शनास आले असून अशा अनियमितता व परिणामी कार्यात्तर मंजूरीचे प्रस्ताव टाळणे संदर्भात शासनाने शासन परिपत्रक गृह विभाग क्र . पीईक्यु ०१९३/२५०८/(१४५)/पोल ४ दिनांक १३ .१ .९४ व क्र .पीईक्यु ०१९५/११०७ / (३८) / पोल ४ दिनांक ४ .१ .९६ अन्वये निर्गमित केलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन होत नसल्याचे व कार्यात्तर मंजूरीच्या प्रस्तावांमध्ये घट न झाल्याचे (कार्यात्तर मंजूरीचा प्रस्तावांच्या संख्येस अनुसरून) शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . त्यामुळे सर्व विभाग प्रमुख, कार्यालय प्रमुख, प्रादेशिक कार्यालय प्रमुखांना खरेदीपूर्वी सक्षम अधिका-याची पूर्व परवानगी घेऊन आणि व नमूद केलेल्या अटी नियमांचे काटेकोरपणे पालन करूनच खरेदी करण्याची दक्षता घेण्याबाबत पुन्हा एकदा या परिपत्रकाचे सूचित करण्यात येत आहे . सदर नियमांचे पालन न करणा-या घटकांवर अत्यंत कठोर कार्यवाही करण्यात येईल असेही सूचित करण्यात येत आहे . तसेच अनियमित पद्धतीने खरेदी केलेल्या खर्चास कार्यात्तर मंजूरी दिली जाणार नाही व ती रक्कम संबंधितांकडून वसूल केली जाईल .

अ . के . कर्णिक,
अवर सचिव, गृह विभाग .

वक्तव्यवक्तव्य

**विषय :- आकस्मिक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकांद्वारे काढण्यात आलेल्या रकमांची
तपशीलवार देयके सादर करण्याच्या पद्धतीत सुधारणा करण्याबाबत .**

वित्त विभाग परिपत्रक क्र . मकोनि १०९७/प्र . क्र ४०/९७/कोषा ४ दि . ७ . ०२ . १९९८ .

आकस्मिक खर्चाच्या संक्षिप्त देयकांद्वारे काढलेल्या रकमेच्या समायोजनाच्या पृष्ठयर्थ आकस्मिक खर्चाची तपशीलवार देयके आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून संबंधित महालेखापालांना सादर केली जातात . तपशीलवार देयके हस्ताक्षरामध्ये लिखित सादर केल्याच्या परिणामस्वरूपी अशा रकमांचे समायोजन करताना देयकातील चुकीचे वर्गीकरण किंवा नोंदीमुळे त्यांचे तपासणीत वेळ लागतो व विभागांना /कोषागारांना अनावश्यक पत्रव्यवहार करावा लागतो . हे सर्व टाळण्यासाठी आकस्मिक खर्चाची देयके हस्ताक्षरामध्ये लिखित सादर करण्याऐवजी ती टंकलिखित करून महालेखापालांकडे सादर करावीत अशी महालेखापालांनी सूचना केली आहे .

२ . महालेखापालांची वरील सूचना विचारात घेऊन शासन असे आदेश देत आहे की, ज्या शासकीय कार्यालयांना टंकलेखन यंत्र/संगणक संयंत्राची सुविधा असेल त्या कार्यालयांनी तपशिलवार देयके टंकलिखित करून महालेखापालांना सादर करावी व ज्या शासकीय कार्यालयांना टंकलेखन यंत्र/संगणक संयंत्र पुरविण्यात आलेली नाहीत अथवा ज्या शासकीय कार्यालयांची सदर यंत्रे नादुरुस्त असल्याने तपशिलवार देयके टंकलिखित करणे शक्य होणार नाही अशाच कार्यालयांनी आकस्मिक खर्चाची तपशिलवार देयके सुवाच्च हस्ताक्षरात तयार करून महालेखापालांना सादर करावीत . तपशिलवार देयके हस्ताक्षरात तयार करून महालेखापालांना सादर करताना या कार्यालयाला टंकलेखन यंत्र/संगणक संयंत्र पुरविण्यात आलेले नाही अथवा सदर यंत्रे नादुरुस्त आहेत असे प्रमाणपत्र सादर करण्यात यावे .

३ . सर्व प्रशासकीय विभागांनी वर नमूद केलेले आदेश त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांच्या नजरेस आणावे व त्यानुसार त्यांच्याकडून कार्यवाही केली जाईल याची दक्षता घ्यावी .

४ . महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ खंड एक मधील नियम ३०१ व महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम १९६५ मधील नियम ३४ मध्ये यथावकाश सुधारणा करण्यात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

बा . व . सावंत,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

कवकककककक

विषय :- संक्षिप्त देयके व त्या अनुषंगाने सादर होणा-या तपशिलवार देयकाबाबत महाराष्ट्र कोषागार नियम ३०२ व ३०३ चे काटेकोरपणे पालन करणेबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . मकोनि ११९८/प्र . क्र . ७९/९८/कोष-४ दि . १३ जुलै, १९९८ .

महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, यांनी शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, आकस्मिक खर्चाकरिता कोषागारातून रकमांचे आहरण करण्यासाठी महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ भाग १, नियम ३०२ व ३०३ मध्ये विहित केलेल्या कार्यपद्धतीचे पालन आहरण व संवितरण अधिकारी तसेच कोषागार अधिकारी यांचेकडून केले जात नाही . यामुळे संक्षिप्त देयकाद्वारे काढलेल्या रकमांचे समायोजन करण्यासाठी सादर करावयाची तपशिलवार देयके महालेखापालांकडे कित्येक महिने पाठविली जात नाहीत . ही एक गंभीर वित्तीय अनियमितता आहे . यास्तव शासन सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांना असे सूचित करत आहे की, महाराष्ट्र कोषागार नियम ३०३ नुसार विहित करण्यात आलेले “ तपशिलवार देयके महालेखापालांना सादर झाली असल्याबाबतचे ” प्रमाणपत्र कोषागारात/उपकोषागारात सादर होणा-या प्रत्येक संक्षिप्त देयकावर नोंदविण्यात यावे . असे प्रमाणपत्र नसलेली सर्व संक्षिप्त देयके कोषागार/उपकोषागार अधिका-यांनी आक्षेपासह संबंधितांकडे परत पाठवावीत . अन्यथा प्रमाणपत्राशिवाय असलेले संक्षिप्त देयक मंजूर केल्याबाबत कोषागार /उपकोषागार अधिका-यांना व्यक्तीसः जबाबदार धरण्यात येईल .

२ . उपरोक्त सूचनांचे काटेकोरपणे पालन न करणा-या आहरण व संवितरण अधिकारी यांचेवर संबंधित विभाग प्रमुखांनी तसेच कोषागार/उपकोषागार/अधिदान व लेखा अधिकारी यांचेवर संचालक, लेखा व कोषागारे यांनी कडक कारवाई करावी असेही येथे सूचित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

बा . व . सावंत,
शासनाचे अवर सचिव .

विवा म .

कवकककककक

**विषय : चोरी, अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्यासाठी
विशेष अग्रिम काढण्यासाठी सुधारित लेखाशीर्षाचा वापर करणे बाबत .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. शारअ १०९८/प्र.क्र.५६/९८/लेखापरीक्षा दिनांक १८ जानेवारी, १९९९.

- संदर्भ : १) निर्णय क्र.वि.वि. एसीसी १०६५/३९/ए/सतरा दिनांक ८.७.६५ .
२) निर्णय क्र.वि.वि.एफएनआर १०७६/६११/सात दिनांक ५.५.१९७१ .
३) परिपत्रक क्र. वि.वि. शारअ १०९०/प्र.क्र.१७०/९०/विमा दि. १५ जून १९९० .

चोरी,अपहार, अफरातफर इत्यादि प्रकरणांमध्ये अडकलेल्या रकमेची चौकशी होऊन निर्णय लागेपर्यन्त रक्कम रोखून न ठेवता शासकीय रक्कम निर्लेखित करावयाचे अधिकार असलेल्या अधिका-यांकडून आवश्यक तो दाखला घेऊन आहरण व संवितरण अधिका-यांनी या प्रकरणात अडकलेली रक्कम कोषागारातून “ विशेष अग्रिम ” म्हणून काढून संबंधितांची प्रदाने त्वरीत करण्याबाबतचे आदेश संदर्भाधिन क्र.२ च्या शासन निर्णयाद्वारे देण्यात आले असून “ विशेष अग्रिम ” काढताना विचारात घ्यावयाचे लेखाशीर्ष सदर शासन निर्णयात दर्शविण्यात आले आहे .

शासकीय लेख्याच्या संरचनेत दिनांक १ एप्रिल १९८६ पासून बदल करण्यात आला असल्याने दि. ५ मे १९७१ च्या शासन निर्णयामध्ये नमूद करण्यात आलेल्या लेखाशीर्षाचा समावेश खाली नमूद केलेल्या प्रधान लेखाशीर्षा खाली करण्यात आला आहे .

- के -ठेवी व आगाऊ रकमा
(सी) आगाऊ रकमा
८५५०, नागरी आगाऊ रकमा
१०४ इतर आगाऊ रकमा
विशेष आगाऊ रकमा (८५५० ००७ २)

३. चोरी , अपहार, अफरातफर झालेल्या रकमेचे प्रदान करण्याबाबत संदर्भाधिन शासन निर्णय/परिपत्रकान्वये कार्यवाही करतांना उपरोक्त सुधारित अर्थसंकल्पीय लेखाशीर्षाचा वापर करण्यात यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने ,

वि . रा . शिरसाट,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

कककककककक

**विषय :- महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील नियम १५३ खालील पोट
नियम (दहा) ऐवजी पोट नियम (दहा) अंतर्भूत करण्यात यावा .**

(अधिसूचना वित्त विभाग दिनांक १९ जून, १९९९)

१७६

भारताचे संविधान .

क्रमांक मकोनि १०९७/सीआर १६० /कोषा ४- भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद २८३ पोट कलम (२) अन्वये प्रदान केलेल्या शक्तींचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मध्ये पुढीलप्रमाणे दुरुस्ती करित आहेत :-

१. या नियमांना महाराष्ट्र कोषागार (सुधारणा) नियम १९९९ असे संबोधण्यात यावे.
२. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम १५३ खालील पोट नियम (दहा) ऐवजी पुढील पोट नियम (दहा) अंतर्भूत करण्यात यावा :-

“ (दहा) मंजूर नियत अनुदानातील शिल्लक अनुदान देयकावर नमूद करावे. अनुदान शिल्लक असल्याच्या अधीन राहून कोषागार अधिका-याने वेतन, गुप्त सेवा खर्च आणि निवृत्तीवेतन याबाबतचे देयकाचे प्रदान करावे, किंवा प्रदानास मंजुरी द्यावी. तथापि कार्यालय प्रमुखाने अनुदान प्राप्त करून देण्याबाबतचे लेखी हमी दिल्यास आणि मागणी अन्यथा योग्य असल्यास प्रदान नाकारू नये.

पुरेसे अनुदान शिल्लक नसल्यास किंवा अनुदान उपलब्ध नसल्यास वेतन, गुप्त सेवा खर्च आणि निवृत्तीवेतन ही प्रदाने वगळून कोषागार अधिकारी इतर प्रकारच्या मागण्यांचे प्रदान करणार नाही.

परंतु संबंधित प्रशासकीय विभागाने पुरक मागणी द्वारे अनुदान प्राप्त करून घेण्याची लेखी हमी दिल्यास आणि मागणी अन्यथा योग्य असल्यास, कोषागार अधिकारी प्रदान नाकारणार नाही. अशा प्रकारचे प्रमाणपत्र नित्याची बाब म्हणून देण्यात येणार नाही. संबंधित प्रशासकीय विभागाचे सचिव अशा प्रकारचे प्रमाणपत्र देण्याच्या गरजेबाबत स्वतःचे समाधान करून घेतील. प्रत्येक प्रशासकीय विभाग असे प्रमाणपत्र देण्यास एका अधिका-यास निर्देशित करील. प्रशासकीय विभागाने दिलेले असे प्रमाणपत्र आर्थिक वर्षामध्ये ३१ मे पूर्वी किंवा १ फेब्रुवारी नंतर सादर केलेल्या देयकासाठीच वैध राहिल. प्रशासकीय विभाग अशा प्रमाणपत्राची एक प्रत संबंधित कोषागारास पृष्ठांकित करील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार वा नावाने,

वा.व. सावंत,
शासनाचे उप सचिव.

(टीप:- या संदर्भात दि. २८.१०.१९९९ चे परिपत्रकही पहावे)

वक्तव्यवक्तव्यवक्तव्य

विषय:- दूरध्वनी व तत्सम देयकांच्या विलंब आकाराबाबत.

वित्त विभाग, निर्णय क्र. संकीर्ण १०९७/प्र.क्र.६/९७/विनियम दि. १ जुलै, १९९९.

शासन निर्णय:- शासनाने शासकीय कार्यालयामध्ये व शासकीय अधिका-यांच्या/कर्मचा-यांच्या निवासस्थानी पुरविलेल्या दूरध्वनी, विद्युत आणि तत्सम सेवांवरील विलंब आकारास आळा बसावा म्हणून शासनाने शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. संकीर्ण १०९६/प्र.क्र.५५/९६/विनियम दिनांक ५ सप्टेंबर, १९९६ अन्वये संबंधितांना काही सूचना दिलेल्या होत्या. परंतु संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई यांनी असे निदर्शनाला आणले आहे की, अशा प्रकारच्या सूचना देऊनही मोठ्या प्रमाणात विलंब आकारासहीत दूरध्वनी व इतर सेवांची देयके कोषागारातून रक्कम काढण्यासाठी सादर करण्यात येतात. ही बाब विचारात घेऊन ज्या अधिका-यांना/कर्मचा-यांना निवासी दूरध्वनी किंवा इतर सेवा पुरविण्यात आल्या आहेत त्यांना व सर्व कार्यालये व कोषागारे यांना पुढील सूचना देण्यात येत आहेत:-

- १) ज्या अधिका-यास/कर्मचा-यास निवासी दूरध्वनी, वीज किंवा इतर तत्सम सेवा पुरविण्यात आली असेल तर त्याने शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. संकीर्ण १०९६/प्र.क्र.५५/९६/विनियम दिनांक ५.९.१९९६ मध्ये दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे.
- २) आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी आपल्या कार्यक्षेत्रातील अधिकारी/कर्मचारी यांच्या दूरध्वनी, वीज वा तत्सम देयकांसोबत विलंब आकार आकारण्यात आला असेल तर विलंब आकाराची रक्कम संबंधित अधिका-याकडून/ कर्मचा-याकडून परस्पर किंवा वेतनातून वसूल करावी व देयकाची

रक्कम विलंब आकारसहित कोषागारातून काढण्यासाठी कोषागारात विल सादर करताना विलावर पुढीलप्रमाणे प्रमाणपत्र द्यावे .

“ प्रमाणित करण्यात येते की, श्री..... (पदनाम)..... यांच्या निवासी दूरध्वनी क्र..... च्या माहे..... च्या देयकातील विलंब आकाराची रक्कम रुपये त्यांच्याकडून वसूल करण्यात आली आहे .”

३) कार्यालयात पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, वीज वा तत्सम इतर देयकांसोबत विलंब आकार आकारण्यात आला असेल तर आहरण व संवितरण अधिका-यांनी देयकाची विलंब आकारासहित रक्कम कोषागारातून काढण्यासाठी कोषागारात विल सादर करताना विलावर पुढीलप्रमाणे प्रमाणपत्र जोडावे .

“ मी श्री . /श्रीमती.....आहरण व संवितरण अधिकारी प्रमाणित करतो /करते की,..... या संस्थेकडून दूरध्वनीच्या /विजेच्या /..... देयकाची प्रत विहित कालावधीत मिळविण्याचा प्रयत्न केला . परंतु प्रयत्न करूनही देयकाची प्रत प्राप्त झाली नाही .”

४) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई, सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, उप कोषागार अधिकारी यांनी दूरध्वनी, वीज किंवा इतर तत्सम देयकांच्या विलाबरोबर उपरोक्त प्रमाणपत्रे असल्याशिवाय विलंब आकारासहित असलेली विले पारित करू नयेत .

२ . वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८, भाग पहिला, उप विभाग २, अनुक्रमांक ७ मध्ये यथावकाश सुधारणा करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

बा . व . सावंत,
शासनाचे उप सचिव .

कककककककक

विषय:- शासकीय रकमांचा भरणा करताना संपूर्ण माहितीसह चलन सादर करणे .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . संकीण-१०९९ / प्र . क्र . १०१ / कोष-४ दि . २३ सप्टेंबर, १९९९ .

परिपत्रक

महालेखापालांनी शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, शासकीय रकमांचा भरणा करताना त्या सोबत सादर करावयाच्या चलनात संपूर्ण माहिती भरलेली नसते . यामुळे खर्चाचे योग्य प्रकारे वर्गीकरण करण्यात अडचणी येतात . भविष्यात या अडचणी उद्भवू नयेत म्हणून सर्व शासकीय कार्यालयांना असे सूचित करण्यात येत की, चलन संपूर्ण माहितीसह सादर होईल याची खबरदारी घेण्यात यावी . विशेष करून खालील मुद्यांची पूर्तता झाली आहे याची खात्री करून घ्यावी .

(१) शासन तिजोरीत रक्कम भरण्याचा उद्देश चलनात स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावा .

- (२) ज्या कार्यालयाच्या जमा शिर्षाखाली रकमेचा भरणा होणार आहे त्या कार्यालयाचे नांव स्पष्टपणे नमूद करावे .
- (३) भरणा ज्या लेखाशिर्षाखाली करावयाचा आहे, त्या लेखाशिर्षाचे संपूर्ण वर्गीकरण चलनाच्या द्वितीय/तृतीय प्रतीत नमूद करावे व चलनाच्या छापील प्रतींचाच वापर करण्यात यावा .
- (४) खाजगी व्यक्ती जेव्हा शासन तिजोरीत भरणा करत असेल तेव्हा जो अधिकारी शासनाच्या वतीने सदर रक्कम स्विकारत असेल त्याने चलन स्वाक्षरीत करणे आवश्यक आहे .

महालेखापाल कार्यालयात माहिती संगणकावर संकलित करणे सुकर व्हावे याकरिता शासकीय रकमेचा भरणा करताना उपरोक्त सर्व माहिती चलनात अंतर्भूत असेल याची सर्व संबंधितांनी खात्री करून घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

मु . मा . पाटील,
शासनाचे अवर सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८, कंड १ मधील नियम १५३ (१०)ला सुधारणा करण्याबाबत . प्रधान लेखा “ २२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य ” खालील प्रदाने मंजूर करण्याबाबत .

वित्त विभाग , परिपत्रक क्र . मकोनि १०९७/प्र . क्र . १६०/९७/कोषा ४ दि . २८ . १० . १९९९ .

संदर्भ : शासन अधिसूचना समक्रमांक दिनांक १९ जून, १९९९ .

परिपत्रक : संदर्भाधिन शासन अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ खंड १ मधील नियम १५३ (१०) ला सुधारणा करण्यात आली असून सुधारित नियमान्वये पुरेसे अनुदान शिल्लक नसल्यास/उपलब्ध नसल्यास वेतन, गुप्तसेवाखर्च आणि निवृत्तिवेतन ही प्रदाने वगळून इतर प्रकारच्या मागण्यांचे प्रदाने न करण्याविषयी तरतूद करण्यात आली आहे .

तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या तरतूदीमुळे नैसर्गिक आपत्तीमुळे उद्भवणा-या टंचाई वा अन्य गंभीर परिस्थिती निर्माण झाल्यास प्रदाने करणे शक्य होणार नाहीत . हे लक्षात घेता शासन याद्वारे सर्व संबंधितांना सुचित करित आहे की, मुख्य लेखाशिर्ष “ २२४५- नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य ” खालील प्रदाने सुध्दा सदर अधिसूचनेतील अंतिम परिच्छेदातील तरतूदीस अधिन राहून मंजूर करण्यात यावीत .

यासंबंधीच्या नियमातील दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वा . व . सावंत,
शासनाचे उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवा .

विषय:- कोषागारात देयके सादर करताना आहरण व संवितरण
अधिका-यांनी महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६८ मधील तरतुदीचे
काटेकोरपणे पालन करणेबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . कोषाका १०९९/प्र.क्र.१९४/२०००/कोषा ४ दिनांक २२ जून, २००० .

- पहा:- १) वित्त विभाग निर्णय क्र .एमआयएस १०७६/सीआर १३९५/एसईआर ७ दि .१९ .०४ .१९७७ .
२) अधिसूचना क्र .मकोनि १०९७/प्र.क्र.१६०/कोषा ४ दिनांक १९ जून १९९९ .
३) परिपत्रक क्र .मकोनि १०९७/प्र.क्र.१६०/९७/कोषा ४ दिनांक २८ सप्टेंबर १९९९ .

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) दोन, महाराष्ट्र , नागपूर यांनी शासनाचे असे निदर्शनास आणले आहे की, कोषागारात देयके सादर करून रकमा आहरित करतांना शासनाचे निरनिराळ्या विभागाचे आहरण व संवितरण अधिकारी महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम व शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशांचे व सूचनांचे पालन करित नाहीत .

२ . महालेखापालांच्या सूचनेनुसार आहरण व संवितरण अधिका-यांकडून प्रामुख्याने पुढील नियमातील तरतुदीचे पालन होत नाही असे निदर्शनास आले आहे .

(१)(अ) महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ खंड १ मधील नियम १५३(१०) नुसार कोषागारात देयक सादर करतांना संबंधित प्रयोजनार्थ मंजूर नियत अनुदानातील शिल्लक देयकांवर नमूद करणे आवश्यक आहे . अनुदान शिल्लक असल्याचे अधीन राहून कोषागार अधिकारी वेतन, गुप्त सेवा खर्च, निवृत्तीवेतन आणि नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणार्थ सहाय्य याबाबतच्या देयकांचे प्रदान करील . तथापि कार्यालय प्रमुखाने अनुदान प्राप्त करून घेण्याबाबत लेखी हमी दिल्यास आणि मागणी अन्यथा योग्य असल्यास अशी प्रदाने नाकारण्यात येणार नाहीत , अशी तरतूद विहित केली आहे .अनुदान प्राप्त करून घेण्याबाबत लेखी हमीपत्र/प्रमाणपत्र कार्यालय प्रमुखानेच देण्याची सुस्पष्ट तरतूद नियमात विहित केली असतांना काही आहरण व संवितरण अधिकारी हे स्वतः कार्यालय प्रमुख नसतांनाही तसे प्रमाणपत्र देयकांसोबत देऊन अनियमितपणे कोषागारात देयके सादर करतात . भविष्यात सदर हमीपत्र/प्रमाणपत्र कार्यालय प्रमुखच देतील याची खबरदारी घेण्यात यावी . आहरण व संवितरण अधिका-याने असे हमीपत्र/प्रमाणपत्र दिले असल्यास देयक पारित करण्यात येऊ नये असे सर्व कोषागार अधिका-यांना सूचित करण्यात येत आहे .

(ब) या व्यतिरिक्त अन्य मागण्यांच्या देयकांकरिता पुरेसे अनुदान नसल्यास किंवा अनुदान उपलब्ध नसल्यास कोषागार अधिकारी हे इतर प्रकारच्या मागण्यांचे प्रदान करणार नाहीत . अशा मागण्यांची देयके आर्थिक वर्षात जर ३१ मे पूर्वी व १ फेब्रुवारी नंतर अर्थसंकल्पित अनुदान उपलब्ध नसतांना सादर करावयाची असतील तर प्रशासकीय विभागाने सदर मागणी करिता अनुदान उपलब्ध करून देणेबाबत दिलेले हमीपत्र/प्रमाणपत्र सोबत जोडणे बंधनकारक आहे . आर्थिक वर्षाच्या उर्वरित कालावधीत मात्र अनुदान उपलब्धतेशिवाय उपरोल्लेखित देयके वगळून इतर मागण्यांची देयके पारित केली जाणार नाहीत याची सर्व शासकीय कार्यालयांनी नोंद घ्यावी .

(२) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . एम . आय . एस १०७६/सीआर १३९५/एस . ई . आर ७ दिनांक १९ .०४ .१९७७ अन्वये फक्त कार्यालय प्रमुखांनाच प्रवासभत्ता देयकांवर “ नियंत्रण अधिकारी ” म्हणून प्रतिस्वाक्षरी करता येते . कार्यालय प्रमुखांना या अधिकारांचे त्यांच्या दुय्यम अधिका-यांना पुनः प्रदान करता येत नाही . तथापि आहरण व संवितरण अधिका-यांनी प्रतिस्वाक्षरित केलेली प्रवास भत्ता देयके कोषागारात सादर केली जातात असे निदर्शनास आले आहे . कार्यालय प्रमुखांचा प्रवास भत्त्यांच्या देयकांवर नियंत्रण अधिकारी म्हणून प्रतिस्वाक्षरी करण्याचा अधिकार भविष्यात आहरण व संवितरण अधिका-यांनी वापरू नये याबाबत सर्व कार्यालय प्रमुखांना दक्षता घेण्याच्या सूचना देण्यात येत आहेत . आहरण व संवितरण अधिका-यांनी प्रतिस्वाक्षरित केलेली प्रवास भत्ता देयके कोषागारात सादर झाल्यास ती आक्षेप लावून परत करण्यात यावीत असे सर्व कोषागार अधिका-यांना सूचित करण्यात येत आहे .

३. महालेखापालांनी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिलेल्या वरील अनियमितता विचारात घेऊन या द्वारे सर्व कार्यालय प्रमुख/विभाग प्रमुख व आहरण व संवितरण अधिकारी यांना असे सर्वसाधारण निदेश देण्यात येत आहेत की, त्यांनी कोषागारात किंवा अधिदान व लेखा कार्यालयात देयके सादर करण्यापूर्वी महाराष्ट्र कोषागार नियम खंड एक व खंड दोन मधील नियम व शासनाने वेळोवेळी प्रसृत केलेल्या आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करावे. विशेष करून संबंधित अधिका-यास शासनाने अथवा सक्षम अधिका-यांने प्रदान केलेल्या अधिकारानुसारच देयके सादर करताना कार्यवाही करण्यात यावी. कोषागार अधिकारी व अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई यांना असे निदेश देण्यात येत आहेत की महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ खंड एक व खंड दोन मधील नियमानुसार व शासनाने वेळोवेळी दिलेले आदेश /सूचना यांचेनुसार देयके सादर झाली तरच ती पारित करण्यात यावी. परंतु देयकावर आक्षेप घेताना महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील नियम क्र. २५ व १८८ या नियमातील तरतुदी नुसार गणिती दृष्ट्या चुका व क्षुल्लक तसेच स्पष्ट चुकांसाठी देयकावर आक्षेप न घेता अशा प्रकारच्या चुका दुरुस्त करून देयके पारित करावीत.
४. सर्व मंत्रालयीन विभागांना अशी विनंती करण्यात येते की उपरोक्त सूचनांची काटेकोर अंमलबजावणी करणेबाबत त्यांचे नियंत्रणाखालील सर्व कार्यालय प्रमुखांना सूचित करण्यात यावे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वि.प्र.कुळकर्णी,
शासनाचे उपसचिव .

कनककनककनक

विषय :- वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका . . १९७८,
भाग पहिला उप विभाग २ अनुक्रमांक १३ .
सायकल-रिक्षा, ऑटोरिक्षा, टॅक्सी किंवा गाडी जरूरी पडेल
तेव्हा भाड्याने घेण्यास परवानगी देणे आणि त्यापोटीच्या
भाडे खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजूरी देणे .

पुरक पत्र क्र. विअप्र १०९९/प्र.क्र.३०/९९/विनियम दिनांक २० जुलै, २००० .

- वाचा: १) वित्त विभाग, निर्णय क्र. विअप्र १०९३/प्र.क्र.१३/९३/विनियम दिनांक १९.०१.१९९३ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र. विअप्र १०९९/प्र.क्र.९९/विनियम दिनांक ०२.०९.१९९९ .

राज्य शासनाच्या कोणत्याही प्रकारची नवीन वाहने खरेदी करण्यावर बंदी आणली असून वाहनांची ज्या ज्या वेळी निकड असेल त्या त्या वेळी ठराविक कालावधीसाठीच वाहने भाड्याने घेण्याबाबत सूचना दिलेल्या आहेत. त्यानुसार शासकीय कार्यालयांना त्यांच्या कामकाजासाठी अत्यंत तातडीची गरज असल्यास वाहन भाड्याने घ्यावे लागते. वाहन भाड्याने घेताना ते योग्य त्या भाड्याने घेतलेले असावे अशी शासनाची अपेक्षा असते. परंतु वाजवी दरापेक्षा जास्त भाडे देऊन वाहन भाड्याने घेतली जातात आणि त्यामुळे शासनाला नाहक भूदंड पडत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. तरी ही बाब टाळण्यासाठी व वाहन भाड्याने घेण्याच्या पध्दतीत सुसुत्रता यावी म्हणून शासनाने याबाबत पुढील निर्णय घेतला आहे .

२. वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८, भाग पहिला, उप विभाग २ च्या संदर्भात शासन निर्णय वित्त विभाग, क्रमांक विअप्र १०९९/प्र.क्र.११/९९/विनियम दिनांक २.०९.१९९९ सोबतच्या परिशिष्टानुसार वित्तीय अधिकारात सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. सदर परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८

भाग पहिला, उपविभाग २, अनुक्रमांक १३ समोरील स्तंभ क्रमांक ६ खालील अटीमध्ये पुढील अट क्र. ८ चा समावेश करण्यात येत आहे .

अट क्र. (आठ):-

कार्यालयीन कामकाजासाठी (सामान, साधनसामग्री इत्यादीच्या त्वरीत वाहतुकीसाठी) मिटरवर आधारित ज्या वाहनांचे भाडे आकरण्यात येते ते वगळून इतर वाहन भाडे दराने घ्यावयाचे असल्यास विभाग प्रमुखांची/प्रादेशिक कार्यालय प्रमुखांची मंजूरी घेण्यात यावी व असे वाहन भाड्याने घ्यावयाचे ठरेल तेव्हा त्या मुख्यालयाच्या ठिकाणाचा भाडे दर विचारात घ्यावा व निविदा मागवून कमीत कमी भाडे वाहन भाड्याने घ्यावे .

३. वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ भाग पहिला, उप विभाग २, अनुक्रमांक १३ समोरील स्तंभ (६) खालील इतर अटी व इतर स्तंभाखालील बाबी तशाच राहतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं.ज. खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :-निरूपयोगी, दुरुस्ती न होण्याजोग्या अथवा गरजेपेक्षा अतिरिक्त असलेल्या शासकीय वाहनांची लिलावाने विक्री करण्याबाबत .

वित्त विभाग ,परिपत्रक क्र . विअप्र १०००/प्र.क्र.३१/२००१/विनियम दि . १५ जून ,२००१ .

- वाचावे: १) गृह विभाग, निर्णय क्र.जीटीएस १२७७/५-टीआरजे ६ दि. ४.०६.१९८१ .
२) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.डीएफपी १०९१/प्र.क्र.४/विनियम दि.१८.०६.९१ .

शासनाने विहित केलेल्या निकषानुसार निरूपयोगी ठरविण्यात आलेल्या तसेच दुरुस्ती न होण्याजोग्या मोटार वाहनांच्या विक्री संदर्भात शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, अनेक वाहने त्यांच्या परिगणित केलेल्या हातच्या किंमतीत लिलावामध्ये विकली जात नाहीत . परिणामी ती बराच काळ विक्री अभावी पडून राहिल्यामुळे त्यांच्या विक्रीच्या किंमतीत अधिक घट होते व योग्य ते विक्री मुल्य शासनास प्राप्त होत नाही . त्यामुळे अशा निरूपयोगी व दुरुस्त न होणा-या वाहनांच्या विक्रीबाबत पुढीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत .

- (१) प्रशासकीय विभागांनी निरूपयोगी व दुरुस्त न होण्याजोग्या वाहनांच्या विक्री संदर्भात शासन निर्णय दिनांक ४.६.१९८१ किंवा १८.६.१९९१ मधील पध्दत अवलंबावी .
(२) हातची किंमत रु. २०,०००/- पेक्षा जास्त असेल तेव्हा संदर्भाधिन दिनांक १८.६.१९९१ च्या शासन परिपत्रकामधील परिच्छेद ५(१) नुसार वृत्तपत्रात निविदा मागविणारी किंवा लिलावाची जाहिरात द्यावी . हातची किंमत रु.२०,०००/- पेक्षा कमी असेल तेव्हा लिलावाची नोटिशीची किंवा निविदा मागविणारी जाहिरात कार्यालय प्रमुखाने महाराष्ट्र शासनाच्या वेवसाईटवर देणे पुरेसे असेल .

विभाग .

- (३) हातच्या किंमतीपेक्षा निविदेची/लिलावाची किंमत कमी येत असेल तर विभाग प्रमुखांने एक महिन्यांचे आत पुन्हा जाहिरात देऊन निविदेची/लिलावाची पुनप्रक्रिया करावी . तदनंतरही आलेली किंमत जर हातच्या किंमतीपेक्षा कमी येत असेल तर विभाग प्रमुखांनी वित्त विभागाच्या सल्ल्याने निविदा स्विकारावी .
- (४) वाहन निकामी झाल्यानंतर ३ महिन्यांच्या आत त्याची हातची किंमत ठरवून निकाली काढण्याची दक्षता घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं . ज . खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयातील
सह पोलीस आयुक्त (प्रशासन) यांना
“ विभाग प्रमुख ” घोषित करणे .**

गृह विभाग, निर्णय क्र . अपीओ ३१०१/११६८/प्र . क्र . ४३/पोल ३ दि . १९ . ४ . २००२ .

वाचा:- पो . आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र . पोआ/कक्ष २/८/६१/विभागप्रमुख/रभिक
(र व का शाखा)/२००१ दिनांक २७ . ४ . २००१ .

पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या अधिपत्याखालील विविध आस्थापना अधिका-यांना प्रादेशिक वा कार्यालय प्रमुख म्हणून घोषित करण्यात आले आहेत . अपर पोलीस आयुक्त आणि पोलीस उप आयुक्त हे अनुक्रमे “ प्रादेशिक विभाग प्रमुख ” आणि “ कार्यालय प्रमुख ” म्हणून त्यांना प्रदान केलेल्या वित्तीय शक्तीच्या अंतर्गत असलेल्या बाबीची कामे करू शकतात . तथापि विभाग प्रमुखांना ज्या वित्तीय शक्ती प्रदान केलेल्या आहेत त्या शक्तीच्या अंतर्गत मोडणा-या प्रत्येक बाबीच्या कामासाठी विभाग प्रमुख म्हणून पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे मंजूरी आदेश घेणे क्रमप्राप्त ठरते .

२ . मुंबई शहर व मुंबई शहराबाहेर घडणा-या प्रत्येक राजकीय, सामाजिक घटना, गुन्हेगारी यांचे पडसाद जनमानसात पडत असतात . त्यामुळे मुंबई तसेच महाराष्ट्रात होणा-या प्रत्येक लहानमोठ्या घडामोडीवर पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांना बारीक लक्ष ठेवावे लागते . अशा परिस्थितीत वित्तीय बाबी प्रकरणे हाताळण्यात त्यांना पुरेसा अवधी मिळू शकत नाही . त्यामुळे वित्तीय विषयक बाबी हाताळण्याच्या दृष्टीने पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयातील सह पोलीस आयुक्त (प्रशासन) यांना वित्तीय अधिकार नियमपुस्तिका १९७८ भाग पहिला, उपविभाग एक मधील अनुक्रमांक १ नियम क्रमांक २ नुसार प्रशासनिक विभागाला प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून “ विभाग प्रमुख ” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

सं . शं . इंगळे,
कार्यासन अधिकारी , गृह विभाग
महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाग .

विषय :- शासकीय महसुली जमा व महसुली खर्चाचा ताळमेळ घालण्याबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. संकीर्ण १००१/प्र.क्र.१४/कोमा-प्र.५ दिनांक १ मार्च ,२००४ .

परिपत्रक

महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमावलीतील प्रकरण १४ मधील नियम १५७ अन्वये परिशिष्ट ३ मध्ये शासकीय महसुली जमा व महसुली खर्चाचा ताळमेळ घेणेबाबत सविस्तर कार्यपध्दती विहित करण्यात आलेली आहे . तरीही खर्च मेळाचे काम नियमित होत नसल्याचे निदर्शनास आल्यावर, यामुळे येत असलेल्या अडचणींवर तोडगा शोधण्यासाठी वित्त विभागाने वरिष्ठ उपमहालेखापाल (लेखा परीक्षा) मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली एका अभ्यासगटाची स्थापना केली होती . या अभ्यासगटाने केलेल्या शिफारशींवर विचार विनिमय करून खर्चमेळाचे कामकाज नियमित करण्याच्या दृष्टिने सर्व संबंधितांना शासन परिपत्रक क्रमांक खर्चमे- १०८९/प्र.क्र.४८२/८९/लेखा परीक्षा दिनांक २.२.१९९४ अन्वये सूचना देण्यात आल्या . लोक लेखा समितीने खर्चमेळाचे काम नियमितपणे करण्याबाबत केलेल्या सूचना देखील सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणल्या . तरीही खर्चमेळ नियमित होत नाही म्हणून पुनःश्च शासन परिपत्रक क्र. खर्चमे १०९६/प्र.क्र.७५/९६ लेखा परीक्षा, दिनांक ९ ऑक्टोबर १९९६ अन्वये सूचना देण्यात आल्या . याबाबत वारंवार सूचना दिल्यानंतरही खर्च मेळाच्या कामाची निकड व गांभीर्य आजही लक्षात घेतले जात नाही असे प्रकषाने शासनाच्या निदर्शनास येत आहे . खर्चमेळाचे काम योग्यरित्या व नियमित होत नसल्याने काही अफरातफरीची प्रकरणे वेळीच उघडकीस येत नसल्याने महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेता)यांनी शासनाच्या निदर्शनास आणले आहे . परिणामतः अशा अफरातफरीच्या प्रकरणांचा शोध लावणे फार कठीण होते व त्यामुळे आर्थिक नुकसानही होत आहे . ही अत्यंत गंभीर बाब आहे . यास्तव शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. खर्चमे १०९६/प्र.क्र.७५/९६/ लेखा परीक्षा दिनांक ९.१०.१९९६ अन्वये दिलेल्या सर्व सूचनांचे पालन काटेकोरपणे होणे अनिवार्य आहे . या परिपत्रकातील काही अत्यंत महत्वाच्या सूचना येथे पुनःश्च नमूद करण्यात येत आहेत . या सूचनांची सर्व नियंत्रण अधिका-यांनी दक्षतापूर्वक काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे आता अपरिहार्य आहे .

- (१) महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमावलीतील परिशिष्ट ३ अन्वये विहित केल्याप्रमाणे शासकीय लेख्याचे खर्चमेळाचे काम नियमित मासिक/त्रिमासिक करावे . शासकीय लेख्यांचे काम महालेखापाल कार्यालयाकडून जुलैमध्ये पूर्ण करण्यात येते . हे लक्षात घेऊन तत्पूर्वी नियंत्रक अधिका-यांनी संपूर्ण वर्षाच्या खर्चमेळाचे काम पूर्ण करावे . नियंत्रण अधिका-यांच्या , महालेखापाल, मुंबई /नागपूर यांच्या आणि अधिदान व लेखा अधिकारी ,मुंबई यांच्या नोंदीमध्ये खर्चमेळाचे काम करताना तफावत आढळल्यास, अशा नोंदीची मूळ प्रमाणके शोधून काढून चुक दुरुस्तीचे प्रस्ताव महालेखापाल, मुंबई/ नागपूर, अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांना विहित नमुन्यांत लेखे बंद होण्यापूर्वी वेळीच सादर करून ते त्यांचेकडून मान्य करून घ्यावेत . मासिक/त्रिमासिक मेळाचे काम पूर्ण केल्याबद्दलचे प्रमाणपत्र नियंत्रक अधिका-यांनी महालेखापाल, मुंबई/नागपूर, अधिदान व अधिकारी, मुंबई यांचेकडून प्राप्त करून ते संबंधित प्रशासकीय विभागांना त्वरीत पाठवावे .
- (२) महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियमावलीतील परिच्छेद १५५ (चार) मध्ये नमूद केल्यानुसार सर्व नियंत्रक अधिका-यांनी खर्चावर प्रभावी नियंत्रणासाठी अर्थसंकल्प नियमावलीनुसार विहित केलेल्या नमुना १० मध्ये नोंदवही ठेवणे आवश्यक आहे . या नोंदवहीत नियमितपणे नोंदी घेतल्या जात आहेत व नोंदवही अद्ययावत आहे याची तपासणी संबंधित अधिका-याने नियमितपणे करणे आवश्यक आहे . नियंत्रण अधिका-याकडून खर्चमेळाचे काम करण्याकरीता महालेखापाल कार्यालयात जे पथक किंवा प्रतिनिधी पाठविण्यात येतील त्यांनी आपल्यासोबत सादर अद्ययावत नोंदवही घेऊन जावी .

विषय .

(३) खर्चमेळाचे काम करणारे अधिकारी/कर्मचारी बरेचदा महालेखापाल, मुंबई/नागपूर, अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांच्या कार्यालयातील नोंदी उतरवून घेऊन खर्चमेळाचे काम करतात. यामुळे योग्यार्थाने खर्चमेळ होतच नाही व त्रुटी प्रत्यक्षात सुधारल्याच जात नाहीत. खर्चमेळाची योग्य पध्दत ही आहे की, कार्यालयात प्रत्यक्ष नोंदविलेला खर्च, महालेखापाल, अधिदान व लेखा अधिकारी यांच्या कार्यालयात घेतलेल्या नोंदीशी पडताळला जावा. त्यात त्रुटी आढळल्यास त्यांचे उपरोक्त अनुक्रमांक (१) येथे सूचित केल्याप्रमाणे दुरुस्ती करून खर्चमेळाचे काम करावे. चुकीच्या पध्दतीने खर्चमेळाचे काम करणा-या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या विरुद्ध नियंत्रक अधिका-यांनी उचित करवाई करावी.

२. शासन परिपत्रक दिनांक ९.१०.१९९६ मधील सूचनांनुसार खर्चमेळाचे काम योग्यरित्या न केल्याने अपहाराचे प्रकरण उद्भवल्यास अगर असा अनुचित प्रकार घडण्यास वाव मिळाल्याचे आढळून आल्यास, संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्या विरुद्ध शिस्तभंग विषयक कडक कारवाई करण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

गौ.जो.रसाळ,
शासनाचे उप सचिव .

कककककककक

विषय :- वातानुकूलीत यंत्रणेच्या वापराबाबत .

गृह विभाग, क्र.एमआयएस ०४०५/९१०/प्र.क्र.४६/पोल ४ दि.२०.४.२००५ .

सामान्य प्रशासन विभागाचे शासन निर्णय क्र. शाकाजा १०९१/ प्र.क्र.७२/ २२ दिनांक ६.६.१९९१ अन्वये राज्यातील जे शासकीय अधिकारी, ज्या वेतनश्रेणीमध्ये किमान वेतन रु. १८४०० किंवा त्यापेक्षा अधिक आहे अशा वेतनश्रेणीत काम करतात, त्यांची दालने वातानुकूलीत करता येतील. प्रत्येक मंत्रालयीन विभागाने त्यांच्या अधिपत्याखालील अशा अधिका-यांची यादी करून घेऊन व संबंधित कार्यकारी अभियंता (विद्युत), सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचेकडून नकाशे व अंदाजपत्रक घेऊन त्यासाठी लागणा-या खर्चाची तरतुद अंदाजपत्रकात करून हे काम सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत करून घ्यावे. अशा सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत.

२. शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, अनेक पोलीस स्टेशनचे प्रभारी पोलीस निरीक्षक खाजगीरित्या दिलेली वातानुकूलीत यंत्रे किंवा संगणकाच्या वापरासाठी म्हणून वातानुकूलीत यंत्रे बसवून वापर करीत आहेत.

तरी अशा प्रकारे वातानुकूलीत यंत्रणेचा वापर होत असल्यास तो त्वरीत थांबविण्यात यावा आणि अधिकारी जर या शासन आदेशाचे पालन करीत नसतील तर त्याबाबतचे विद्युत देयकाची प्रतीपूर्ती संबंधित अधिका-यांच्या वेतनातून करण्यात यावी. कारण वातानुकूलीत यंत्रणेचा मोठया प्रमाणावर विद्युत खर्च होतो. त्यामुळे भारी रकमेची विद्युत देयके भरावी लागतात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

र.ग.पांचाळ,
कक्ष अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

ककककककक

विभाग .

विषय :- शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र.विअप्र १० ०५/प्र.क्र.३९/२००५/विनियम दि.२३.०१.२००६ .

- वाचा: १) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टिईएल १०.००/प्र.क्र.३६/२०००/२२ दि.२७.९.२००० .
 २) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टिईएल ११.०३/प्र.क्र.४०/२००३/२२ दि.२३.७.२००३ .
 ३) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.मातंस/नस्ती ०४/५७२/३९ दि.२७.०४.२००४ .
 ४) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टिईएल ११.०३/प्र.क्र.४०/२००३/२२ दि.४.८.२००५ .
 ५) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टिईएल ११.०५/प्र.क्र.१२/२००५/२२ दि.४.६.२००५ .
 ६) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टिईएल ११.०५/प्र.क्र.१२/२००५/२२ दि.२८.११.२००५ .

प्रस्तावना :-सामान्य प्रशासन विभागाच्या उपरोक्त संदर्भाधिन शासन निर्णयान्वये शासकीय अधिका-यांना श्रेणीनुसार शासकीय खर्चाने निवासस्थानी दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा अनुज्ञेय करण्यात आली आहे . शासकीय खर्चाने सदर सुविधा असलेल्या अधिका-यांना त्याबाबतची महानगर टेलिफोन निगमकडून प्राप्त झालेली देयके सादर केल्यानंतर संबंधित विभागांकडून मंजूर केली जातात .मोबाईल दूरध्वनीबाबतच्या देयकांबाबत देखील त्याचप्रमाणे कार्यवाही केली जाते .अधिका-यांनी दूरध्वनी, इंटरनेट/मोबाईल दूरध्वनीची देयके सादर केल्यानंतर त्याबाबतचे देयक तयार करून ते अधिदान व लेखा अधिका-याकडून मंजूर झाल्यानंतर त्याबाबतचा धनादेश महानगर टेलिफोन निगम/संबंधित मोबाईल दूरध्वनी कंपनीस अदा केला जातो . त्यामुळे सदर कार्यवाहीत बराच कालापच्यय होतो .तसेच

त्यासाठी नेमावा लागणारा कर्मचारी वृंद आणि त्यासाठी वापरावी लागणारी लेखनसामग्री यावर देखील खर्च होते . वेळेवर देयके अदा न झाल्यास अडचणी निर्माण होतात . तसेच मर्यादित जास्त खर्च झाल्यास काही बाबतीत विशेष बाब म्हणून सवलती देण्याची परिस्थिती उद्भवते . त्या सर्वांचे निवारण व्हावे या दृष्टीने निवासस्थानी दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी , इंटरनेट सुविधा अनुज्ञेय असलेल्या अधिका-यांना यासाठी श्रेणी निहाय एक ठोक रक्कम “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” म्हणून देणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . सदर प्रस्तावावर सांगोपांग विचारविनिमय करून शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय :-सामान्य प्रशासन विभागाच्या संदर्भाधीन अनु.क्र.१ ते ६ येथील शासन निर्णयानुसार शासकीय खर्चाने निवासी लॅण्डलाईन दूरध्वनी/मोबाईल/निवासी इंटरनेट सुविधा या सर्व सुविधासाठी असलेली सध्याची रक्कम मर्यादा एकत्रित करून सदर सवलत अनुज्ञेय असलेल्या खालील अधिका-यांना सोबत जोडलेल्या प्रमाणपत्राच्या (जोडपत्र अ) आधारे एक ठोक रक्कम दरमहा “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” म्हणून देण्याबाबतचा निर्णय शासनाने घेतला असून, दूरध्वनी खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी सह सचिव/उप सचिव व त्या समकक्ष अधिका-यांना निवासस्थानी इंटरनेट सुविधा अनुज्ञेय ठरविण्यात आली आहे .

१)	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव व त्या पदाच्या समकक्ष असणारे तत्सम अधिकारी .	रु .५,००० दरमहा
२)	सह/उप सचिव व त्या पदाच्या समकक्ष असणारे तत्सम दर्जाचे अधिकारी	रु .२,००० दरमहा
३)	इतर अधिकारी ज्यांना यापूर्वीच निवासी दूरध्वनीची सुविधा अनुज्ञेय आहे .	रु .७५० दरमहा

वरील सुविधापैकी एखादी सुविधा उपरोक्त अधिका-यांस अनुज्ञेय नसल्यास किंवा त्याने घेतली नसल्यास खाली दर्शविल्यानुसार त्यांना अनुज्ञेय असलेल्या उपरोक्त रक्कमेतून सदर सुविधेसाठी विहित केलेली रक्कम वजा करून उर्वरित रक्कम त्यांना “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” म्हणून अनुज्ञेय होईल .

अनु.क्र.	तपशील	अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव	सचिव तसेच मोबाईल /इंटरनेट सुविधा अनुज्ञेय असणारे अधिकारी	सहसचिव/उप सचिव व त्या समकक्ष अधिकारी
१.	मोबाईल दूरध्वनीसाठी विहित रक्कम	रु. ३,०००	रु. २,५००
२.	निवासस्थानी इंटरनेट सुविधेसाठी विहित रक्कम	रु. ४००	रु. ४००	रु. ४००

२. शासकीय खर्चाने निवासस्थानी लॅण्डलाईन दूरध्वनी/मोबाईल/इंटरनेट सुविधा पुरविण्याची सवलत असलेल्या अधिका-यांना “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” खालील अटींच्या अधिन राहून अनुज्ञेय राहिल :-

- १) दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय होण्यासाठी संबंधित अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी मोबाईल दूरध्वनी (ज्यांना या दोन्ही सुविधा अनुज्ञेय आहेत, त्यांना) व इतर निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय असलेल्या अधिका-यांना किमान निवासी लॅण्डलाईन असणे बंधनकारक राहिल .
- २) अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव या अधिका-यांच्या वाहन चालकांसाठी संदर्भाधीन अनु.क्र ६ येथील शासन निर्णयानुसार मोबाईल दूरध्वनीच्या सुविधेकरिता प्रतिमहा २४ महिन्यांपर्यन्त रु. ३००/- व त्यानंतर दरमहा रु. १७५/- एवढी रक्कम संबंधित अधिका-यांना अनुज्ञेय असलेल्या दूरध्वनी खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या विहित मर्यादित समाविष्ट असेल .मात्र वाहन चालकास मोबाईल दूरध्वनीची सेवा उपलब्ध करून देण्याबाबत संबंधित अधिका-यांवर कोणतेही बंधन नसून ही बाबत ऐच्छिक राहिल .
- ३) ज्या शासकीय अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय आहे असे अधिकारी जर रजेवर असतील तर अशा अधिका-यांच्या अधिकतम १२० दिवसांच्या मंजूर रजेच्या कालावधीत अथवा प्रशिक्षणाच्या /दौ-याच्या कालावधीतील ही प्रतिपूर्ती उपरोक्त विहित दराच्या ५० % एवढी अनुज्ञेय राहिल .
- ४) निवासस्थानी दूरध्वनी , मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यासाठी अनुज्ञेय असलेला दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्यासाठी दरमहा सोबत जोडलेल्या जोडपत्र- अ च्या नमुन्यात प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल .
- ५) निवासी दूरध्वनीची अनामत रक्कम, मोबाईल दूरध्वनीच्या हॅन्डसेटची रक्कम तसेच त्या अनुषंगाने कोणत्या स्वरूपाची रक्कम शासनाने दिली असल्यास त्याच्यावरील हक्क शासनाकडे राहिल .
- ६) शासकीय अधिका-यांना शासनाने निवासस्थानी दिलेला दूरध्वनी,मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा अधिका-यांच्या सेवा निवृत्तीनंतर चालू ठेवण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही . सेवानिवृत्त अधिका-यांनी सदर दूरध्वनी, इंटरनेट व मोबाईल उपकरण शासकीय खर्चाने घेतले असल्यास शासनाकडे सेवा निवृत्तीच्यावेळी तात्काळ परत करावे .
- ७) निवासी दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यासाठी होणारा उपरोक्त प्रतिपूर्तीचा खर्च हा संबंधित विभागाने त्यांच्या मंजूर अंदाजपत्रकातील “ कार्यालयीन खर्च ” या लेखाशिर्षाखालील मंजूर अनुदानातून करावा .
- ८) शासकीय खर्चाने निवासस्थानी दूरध्वनी, मोबाईल दूरध्वनी , इंटरनेट सुविधा यासाठी अनुज्ञेय दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती मंजूर करण्याचे पूर्ण अधिकार (सामान्य प्रशासन विभागाच्या वेळोवेळी जारी केलेल्या आदेशास अधिन राहून) विभाग प्रमुख/प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांना राहतील .

विवाम .

- ९) विभाग प्रमुखांना त्यांच्या स्वतःच्या कार्यालयातील प्रशासन/लेखा विषयक कार्यभार सांभाळणा-या राजपत्रित अधिका-याला हे अधिकार पुर्नप्रदान करता येतील .
- ३ . मुख्य सचिव व त्यांचे सह सचिव यांना सध्या असलेल्या कॉल्सच्या मर्यादेची “ अनलिमिटेड ” सुविधा मुख्य सचिव कार्यालयाच्या कामाचे स्वरूप व गरज पहाता कायम ठेवण्यात येत आहे . त्यामुळे त्यांना स्वतंत्र “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” अनुज्ञेय असणार नाही .
- ४ . निवासस्थानी दूरध्वनी, मोबाईल व इंटरनेट सुविधेसाठी देण्यात येणा-या दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्तीबाबतची सवलत दिनांक १ फेब्रुवारी २००६ पासून अंमलात येईल . दिनांक ३१ .०१ .२००६ नंतर प्राप्त होणारी देयके संबंधित अधिका-यांनी स्वखर्चाने परस्पर भरावीत .
- ५ . हा शासन निर्णय “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देण्यापुरताच मर्यादित राहिल . अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी/मोबाईल दूरध्वनी व इंटरनेट सुविधा मंजूर करण्याबाबतचे सामान्य प्रशासन विभागाच्या संदर्भाधीन आदेशातील इतर तरतूदी जशाच्या तशा अंमलात राहतील व त्यांची सर्वस्वी अंमलबजावणी यापुढेही सामान्य प्रशासन विभागाकडूनच होईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना . हे . सोनारे,
शासनाचे अवर सचिव .

शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, इंटरनेट, मोबाईल सुविधेसाठी मिळणा-या “ दूरध्वनी खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची ” मागणी व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र .

जोडपत्र - अ .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्रमांक विअप्र १० .०५/प्र.क्र.९/२००५/विनियम दिनांक २३ .१ .२००६ अनुसार खालील कालावधीसाठी अनुज्ञेय असलेल्या “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” मला देण्यात यावी .

कालावधी

एकूण दिवस

मी प्रमाणित करतो/करते की, अनुज्ञेय नसलेला १२० दिवसांपेक्षा जास्त असलेला रजेचा कालावधी, पदग्रहण अवधी, प्रतिनियुक्तीचा कालावधी, प्रशिक्षण कालावधी, सक्तीचा प्रतीक्षा कालावधी किंवा इतर कालावधी वरील कालावधीत समाविष्ट नाही .

२ . मी प्रमाणित करतो/करते की, निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, इंटरनेट, मोबाईल दूरध्वनी या सुविधांपैकी खालील सुविधांचा मी वापर करतो/करते .

- १) निवासी लॅण्डलाईन दूरध्वनी
- २) निवासी इंटरनेट सुविधा
- ३) मोबाईल दूरध्वनी

दिनांक :
कार्यालयाचा संपूर्ण पत्ता :-

अधिका-याची स्वाक्षरी :-
(नाव व पदनाम)

प्रमाणित करण्यात येणा-या सक्षम अधिका-याची स्वाक्षरी :-

(नाव व पदनाम)

कार्यालयाचा शिक्का

कवकवककवक

विदाम .

विषय :- शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी पुरविण्यात येणा-या दूरध्वनी, मोबाई दूरध्वनी, इंटरनेट सुविधा यावरील खर्चासाठी “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” देणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र .विअप्र-१० .०५ /प्र .क्र .३९ (भाग२)२००५/विनियम दि .०१ .०९ .२००६ .

- वाचा:** १) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .टिईएल १० .०० /प्र .क्र .३६ /२००० /२२ दि .२७ .९ .२००० .
 २) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .टिईएल ११ .०३ /प्र .क्र .४० /२००३ /२२ दि .२३ .७ .२००३ .
 ३) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .मातंस /नस्ती ०४ /५७२ /३९ दि .२७ .४ .२००४ .
 ४) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .टिईएल ११ .०३ /प्र .क्र .४० /२००३ /२२ दि .४ .८ .२००५ .
 ५) सा .प्र .वि .निर्णय क्र .टिईएल ११ .०५ /प्र .क्र .१२ /२००५ /२२ दि ४ .६ .२००५ .
 ६) वित्त विभाग निर्णय क्र .विअप्र १० .०५ /प्र .क्र .३९ /२००५ /विनियम दि .२३ .१ .२००६ .

प्रस्तावना:- शासकीय अधिका-यांना त्यांच्या श्रेणीनुसार निवासी दूरध्वनी , मोबाईल दूरध्वनी तसेच इंटरनेट सुविधा याकरिता सामान्य प्रशासन विभागाने उपरोक्त अ .क्र .१ ते ५ येथील वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयानुसार निर्धारित केलेल्या आर्थिक मर्यादेचे एकत्रिकरण करून या सर्व सुविधांसाठी श्रेणीनिहाय एक ठोक रक्कम “ दूरध्वनी खर्चाची प्रतिपूर्ती ” म्हणून देण्याचा निर्णय, शासन निर्णय, वित्त विभाग क्रमांक विअप्र १० .०५ /प्र .क्र .३९ /२००५ /विनियम दिनांक २३ .०१ .२००६ अन्वये घेण्यात आला आहे . सदर शासन निर्णयातील तरतुदीतून राजशिष्टाचार शाखेतील निवासी दूरध्वनी व मोबाईल दूरध्वनीची सुविधा अनुज्ञेय असलेल्या अधिका-यांना वगळण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचारधीन होता .

शासन निर्णय:-

राजशिष्टाचार विभागामार्फत मुंबई तसेच महाराष्ट्र राज्यात येणा-या अति-अति मान्यवरांचे, राज्य अतिथींचे स्वागत करणे, निरोप देणे , त्यांची परिवहन व्यवस्था करणे ,त्यांच्या कार्यक्रमाचे आयोजन करणे त्यासाठी सर्व संबंधित कार्यालयांशी संपर्क साधणे इत्यादी राजशिष्टाचार विषयक बाबी पार पाडण्या लागतात व त्यासाठी सर्व संबंधित अधिका-यांच्या निवासस्थानी दूरध्वनी व तसेच फ्लिडवर कार्यरत असताना मोबाईल दूरध्वनीची सेवा उपलब्ध असणे देखील आवश्यक असते . राजशिष्टाचार विषयक दायित्व पार पाडण्याकरिता सर्व संबंधित अधिका-यांशी दिवसरात्र दूरध्वनीकरण तसेच आवश्यकतेप्रमाणे मोबाईलवरून सतत संपर्कात राहावे लागते . त्यामुळे त्यांच्या कामाचे विशिष्ट असे वेगळे स्वरूप विचारात घेऊन सामान्य प्रशासन विभागाच्या क्रमांक टीईएल १०९२ /प्र .क्र .१९१ /९२ /२४ दिनांक ११ .१० .१९९४ क्रमांक संकीर्ण १००० /२५१५ /प्र .क्र .८१ /३१ दि . १६ .८ .२००० व २३ .७ .२००२ तसेच क्र .संकीर्ण १००५ /प्र .क्र .४० /३१ दिनांक १ .९ .२००५ च्या शासन निर्णयान्वये राजशिष्टाचार शाखेतील अधिका-यांना खालीलप्रमाणे निवासी दूरध्वनी व मोबाईल दूरध्वनी सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे .

अ .क्र .	अधिका-याचे पदनाम	निवासी दूरध्वनी (दरमहा अनुज्ञेय कॉलस)	मोबाईल दूरध्वनी (मासिक कमाल मर्यादा)
१	प्रधान सचिव व मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी	कॉलसची मर्यादा नाही	कॉलसची मर्यादा नाही

२	सह सचिव व सह मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी	कॉल्सची मर्यादा नाही	रु .२,५०० /-
३	उप सचिव राजशिष्टाचार	कॉल्सची मर्यादा नाही	रु .२,५०० /-
४	राजशिष्टाचार कक्षात कार्यरत असलेले अवर सचिव	कॉल्सची मर्यादा नाही	रु .१,५०० /-
५	विमानतळावर कार्यरत असलेले अधिकारी १) विशेष राजशिष्टाचार अधिकारी (एकूण १०) २) राजशिष्टाचार शाखेतील दोन अवर सचिव व एक कक्ष अधिकारी	रु .१,५०० /-

वरीलप्रमाणे निवासी दूरध्वनी व मोबाईल दूरध्वनीची सुविधा अनुज्ञेय असलेल्या राजशिष्टाचार शाखेतील अधिका-यांना शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . विअप्र-१००५/प्र.क्र.३९/२००५/विनियम दिनांक २३.०१.२००६ मधील तरतूदी लागू असणार नाहीत .

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २००६०९१३१२१८५१००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना.हे .सोनारे ,
शासनाचे अवर सचिव .

वक्कवक्कवक्कवक्क

विषय :- शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण .

वित्त विभाग, निर्णय क्र .वाहन- १० .०६/प्र.क्र.६९/०६/विनियम दिनांक १४ .०२ .२००७ .

वाचा: वित्त विभाग, निर्णय क्र .वाहन १० .०६/प्र.क्र.२७/२००६/विनियम दि .२० .०७ .२००६ .

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . वाहन १० .०५/प्र.क्र.१३/२००५/विनियम, दिनांक २५ .५ .२००५ अन्वये शासकीय वाहन अनुज्ञेय असलेल्या अधिका-यांना खाजगी वाहन शासकीय कामकाजासाठी वापरण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी एक ठोक रक्कम देण्याचे विहित करण्यात आले असून सदर शासन निर्णयानुसार सचिव दर्जापर्यन्तच्या शासकीय वाहन वापरण्यास पात्र असलेल्या अधिका-यांसाठी इंधनाची मर्यादा **दरमहा** १२५ लिटर तर प्रधान सचिव व त्यावरील दर्जाच्या अधिका-यांसाठी इंधनाची मर्यादा दरमहा १५० लिटर व राज्यातील उच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्तींना २०० लिटर अशी ठरविण्यात आली आहे . सदर शासन निर्णयाच्या परिच्छेद- ३(६) नुसार दरवर्षी एप्रिल आणि ऑक्टोबर महिन्याच्या १ तारखेला लागू असणारा पेट्रोल/डिझेलचा प्रति लिटरचा दर त्यापुढील सहा महिन्यांसाठी अनुज्ञेय राहणार असून सदर दर वित्त विभागातर्फे घोषित करावयाचा आहे . त्यानुसार वित्त विभागाच्या दिनांक २५ .५ .२००५ च्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार शासकीय कामकाजासाठी खाजगी वाहन वापराचा पर्याय

स्वीकारलेल्या अधिका-यांना उपरोक्त इंधन वापराच्या विहित मर्यादित इंधनाची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी दिनांक १ ऑक्टोबर २००६ रोजी पेट्रोल/डिझेलचा प्रति लिटरचा दर खालीलप्रमाणे घोषित करण्यात येत आहे .

दिनांक १ ऑक्टोबर, २००६ रोजीचा प्रति लिटरचा दर .

पेट्रोल (एमएस) (रु .)	डिसेल (एचएस्डी) (रु .)
५२ . ७१	३९ . ६८

- २ . उपरोक्त दर हा दिनांक ३१ मार्च २००७ पर्यन्त अनुज्ञेय राहिल .
- ३ . हे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर २००६ पासून लागू राहतील . दिनांक १ . १० . २००६ पासून १३ . २ . २००७ पर्यन्तच्या कालावधीतील उपरोक्त इंधनाच्या खर्चाच्या फरकाची थकवाकी रक्कम संबंधित अधिका-यांना अनुज्ञेय राहिल .
- ४ . सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २००७०२१५१२२६३८००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना . हे . सोनारे,
शासनाचे अवर सचिव .

ककककककककक

विषय :- शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण .

वित्त विभाग निर्णय क्र . वाहन १० . ०७ / प्र . क्र . १८ / ०७ / विनियम दि . ४ जून , २००७ .

वाचा: शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . वाहन १० . ०६ / प्र . क्र . ६९ / २००६ / विनियम दि . १४ . २ . २००७

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . वाहन १० . ०५ / प्र . क्र . ६९ / २००५ / विनियम दि . २५ . ५ . २००५ अन्वये शासकीय वाहन अनुज्ञेय असलेल्या अधिका-यांना खाजगी वाहन शासकीय कामकाजासाठी वापरण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी एक ठोक रक्कम देण्याचे विहित करण्यात आले असून सदर शासन निर्णयानुसार सचिव दर्जापर्यन्तच्या शासकीय वाहन वापरण्यास पात्र असलेल्या अधिका-यांसाठी इंधनाची मर्यादा **दरमहा १२५** लिटर तर प्रधान सचिव व त्यावरील दर्जाच्या अधिका-यांसाठी इंधनाची मर्यादा **दरमहा १५०** लिटर व राज्यातील उच्च न्यायालयाच्या न्यायमूर्तीना २०० लिटर अशी ठरविण्यात आली आहे . सदर शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ३ (६) नुसार दरवर्षी **एप्रिल** आणि **ऑक्टोबर** महिन्याच्या १ तारखेला लागू असणारा पेट्रोल/डिझेलचा प्रति लिटरचा दर त्यापुढील सहा महिन्यांसाठी अनुज्ञेय राहणार असून सदर दर वित्त विभागातर्फे घोषित करावयाचा आहे . त्यानुसार वित्त विभागाच्या दिनांक २५ . ०५ . २००५ च्या शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार शासकीय कामकाजासाठी खाजगी वाहन वापराचा पर्याय स्वीकारलेल्या अधिका-यांना उपरोक्त इंधन वापराच्या विहित मर्यादित इंधनाची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी दिनांक १ एप्रिल २००७ रोजी पेट्रोल/डिझेलचा प्रति लिटरचा दर खालीलप्रमाणे घोषित करण्यात येत आहे .

दिनांक १ एप्रिल २००७ रोजीचा प्रति लिटरचा दर

पेट्रोल (एमएस) रुपये ४८.४१	डिझेल (एचएसडी) रुपये ३४.९६
--------------------------------	--------------------------------

२. उपरोक्त दर हा दिनांक ३० सप्टेंबर, २००७ पर्यंत अनुज्ञेय राहिल .
३. हे आदेश दिनांक १ एप्रिल २००७ पासून लागू राहतील .दि . १.४.२००७ पासून ३.६.२००७ पर्यंतच्या कालावधीत इंधनाच्या खर्चासाठी जादा प्रदान केलेली रक्कम संबंधित अधिका-यांकडून वसूल करण्यात यावी .
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २००७०६०४१६१६३९००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना .हे . सोनारे,
अवर सचिव,वित्त विभाग .

— ० — ० —

: प्रवास भत्ता , रजा प्रवास सवलत,
प्रवास अग्रीम, सवलतीचा गैरवापर ई. :

ककककक

**Sub:- Travel concession to Government Servants
during regular leave.**

G.R.F.D.No. TRA 1163/2726-V, dated 23 rd October, 1963.

The question of granting some traveling concession to Government servants, serving at places distant from their homes for journeys to their homes during regular leave, has been under the consideration of Govt. for some time. Government is now pleased to direct that the concessions detailed in the accompanying schedule should be granted to all Government servants under the administrative control of the Government of Maharashtra.

2. These orders will come into force with effect from the 1st October 1963 and will cover journeys commence on or after that date.

K.Ramkrishna Ayyar,
Financial Advisor to Government.

कककककक

विवाम .

Accompaniment to Govt.Resolution,F.D.No.TRA/1163/2726-V dated 23rd Oct.63.

SCHEDULE

Travel concessions to Government Servants during regular leave.

1. The concessions detailed below will be admissible to Government servants of all grades under the administrative control of the Government of Maharashtra, whose home town are beyond a distance of 250 Kilometers from their head quarters, once in a period of two calander years for visiting their homes.

They will apply in respect of journeys performed by the Government servants travelling to their home towns on leave, and back from their home towns to their head quarters, and by the members of their families travelling between the same stations.

2. (1) The Government servants whose “ homes ” are beyond 250 Kilometers from the head quarters but within the State, shall themselves meet the entire cost of fares for the initial 250 Kilometers on each of the outward and returned journey. For the remaining distance (over the initial 250 Kilometers) Government will meet 75 per cent of the actual fares, the balance of 25 percent being borne by the Government servant.

(2) The Government servants whose “homes” are beyond the boundaries of the State, shall themselves meet the entire cost of fares for the initial 250 Kilometers of each of the outward and return journeys. For the remaining distance (over the initial 250 Kilometers) and upto 400 Kilometers beyond the boundaries of the State, Government will bear 75 % of the cost of the actual fares, the balance of 25% being borne by the Government servants.

In every case, the journey should be to the “home” and back, but it need not necessarily commence from or and at the headquarters of the Government servant, either in his own case or in the case of his family. However, the assistance admissible will be the amount admissible from the actual distance travelled, limited to the amount that would have been admissible had the journey been performed between the head quarters and the home of the Government servant.

The fare for the initial 250 Kilometers of the Journey which is the liability of the Government servant, will be the fares shown in the railway fare table, and not calculated as a proportion of the fare for the total distance travelled.(**Para 2 substituted vide G.R.dt.15.4.64.**)

3. The concession will be admissible to each Government servant and members of His family once in a period of two calander years. The first block of two years will be counted from the 1963.

(a) In the event of the return journey falling in the succeeding calander year, the concession should be counted against the year in which the outward journey commenced.

(b) The families need not necessarily travel with the Government servant. They may either travel together or separately in different groups as may be convenient to them. When they travel in different groups at different times, reimbursement of expenditure may be allowed in respect of each such groups if the outward journey of the last such group commences before the expiry of six months from the date of commencement of the outward journey of the first group, and the return journey of each group is

completed within six months from the date of commencement of the outward journey of that group.

Note :- For the purpose of these rules :-

(i) The term “ Family ” will have the same meaning as is assigned to it for the purposes of transfer traveling allowance in the Bombay Civil Services Rules.

(ii) “ Leave ” means regular leave for a period of not less than 15 days and includes leave on average pay, earned leave, commuted leave, maternity leave, leave on half average pay, half pay leave and extraordinary leave.

In the case of a Government servant serving in a vacation Department , vacation will be treated as regular leave for this concession.

The minimum limit of 15 days leave for admissibility of the concession may be relaxed by the Administrative Departments or Heads of Departments at their discretion in cases where they consider and certify in writing that it is necessary in the public interest to curtail the leave of the Officer to a period less than 15 days.

4. Leave travel concession will be admissible to the members of a Government servant’s family with reference to the facts existing at the time of forward and return journeys independently. The following types of cases are given by way of illustration.

I. **Entitled to reimbursement in respect of the outward Journey only.**

(i) A dependent son/daughter getting employment or getting married respectively after going to home-town, or remaining there for prosecution of studies.

(ii) The family having performed the journey to home town have no intention of completing the return journey from home town provided the Government servant foregoes in writing the concession in respect of the return journey if performed by the family members at a subsequent date.

II. **Entitled to re-imburement in respect of return journey only.**

(i) A newly married wife coming from home town to headquarters station or a wife who has been living long long at home town and did not avail herself of the leave travel concession in respect of the outward journey.

(ii) a dependent son/daughter returning with parents or coming alone from home town where he/she has been prosecuting studies or living with grant parents etc.

(iii) A child who was previously below three/twelve years of age but has completed three/twelve years of age only at the time of the return journey.

(iv) A child legally adopted by a Government servant while staying in the home-town.

5. For the purpose of these rules, the term “Home ” means the permanent home-town or village of the Government servant as entered in the serviced book or other appropriate official record of the Government servant concerned or such other place as has been declared by him, duly supported by reasons (such as ownership of immovable property, permanent residence of near relatives, like parents, brothers etc.) as the place where he would normally reside but for his absence from such station for service in Government. For this purpose, each Government servant should make to the authority who has been declared to be the Controlling Officer in respect of Government servant for

purposes of Travelling Allowance claims, a declaration as to his home-town within a period of six months from the date these rules come into force, or on a date prior to the availing of the concession under these rules, whichever is earlier. In the case of a Government servant on foreign service, the period of six months should be reckoned from the date of his reversion to Government service, unless the concession is extended to him during his foreign service, in which case a declaration should be made within six months of the date on which it is decided to extend the concession to him.

Persons who enter Government service in future should make such a declaration before the expiry of six months from the date of entry into service.

The declarations will be subject in each case to the acceptance of the Controlling Officer who shall satisfy himself about the correctness thereof after calling for such evidence as he may consider necessary. The correct test to determine whether a place declared by a Government servant may be accepted as his home-town or not is to check whether it is the place where the Government servant would normally reside but for his absence from such a station for service under Government. The criteria mentioned below may be applied for acceptance of such a declaration.

- (i) Whether the place declared by the Government servant is the one which requires his physical presence at intervals for discharging various domestic and social obligations, and, if, so whether after his entry into service, the Govt. servant had been visiting that place frequently.
- (ii) Whether the Govt. servant owns residential property in that place or whether he is a member of a joint family having such property there.
- (iii) Whether his near relations are residing in that place,
- (iv) Whether prior to his entry into Govt. service the Govt servant had been living there for some years.

Note : **I** The criteria, one after the other need be applied only in cases where the immediately preceding criterion is not satisfied.

Note **II** Whether a govt. servant or the family on which he is a member owns residential or landrd property in more than one place, it is left to the government servant to make a choice giving reasons for the same provided the decision of the Controlling Officer whether or not to accept such a place as the home-town of the Govt. servant shall be final.

Note **III** Where the presence of near relations at a particular place is to be the determining criterion for the acceptance of declaration of home town, the presence of near relations should be of a more or less permanent nature.

An Officer who is his own Controlling Officer for purposes of Travelling Allowance should make to his next superior administrative authority the initial or any subsequent declarations of his home town.

Head of Departments and all Departments of the Secretariat are requested, for the purpose of administrative convenience, to forward to the respective Accounts Officers a list of all concerned gazetted officers who are eligible for the concession with their approved home-town lists.

विवाम .

In the case of non gazetted staff, the declaration will be kept on the service book or other appropriate service record of the Government servant. In the case of a Gazetted Officer the Controlling Officer shall forward the declaration after due verification to the Accounts Officer concerned who shall keep them with the Officers History of service.

A declaration of " Home " once made will ordinarily be treated as final, but in exceptional circumstances, the Head of the Department or if the Government servant himself is the Head of the Department, the Administrative Department may authorize a change in such declaration provided that such a change shall not be made more than once during the entire service of the Government servant.

6. The Government servant and members of his family may travel either independently or together as may be convenient to them. The claim for reimbursement in respect of the journey of the one need not depend on the journey performed by the other members of his family will, therefore, be entitled to the concession irrespective of the fact that the Government servant may or may not proceed on regular leave or that his leave has or has not been officially refused, but the return journey must be completed within six months from the date of commencement of the outward journey and the concession will be counted against the block in which the outward journey commenced. The limit of six months may be relaxed in special cases by Government at its discretion. The claim in each case, however, shall be for both outward and inward journeys.

7. **Contract officers and re-employed officers :-** Officers appointed on contract basis will be eligible for the concession on completion of one year's continuous service if the period of contract is more than one year. Where the initial contract is for one year but it later extended, the total duration of the contract will be taken into account for this purposes. The grant of the concession to contract officers will be subject to the conditions laid down in para 2 above.

8. The concession will also be admissible to a Govt. servant and his family in respect of only the outward journey from headquarters to home town during "Refused Leave " and leave preparatory to retirement provided the concession had not been availed of earlier during that particular block of two calendar years. In case of leave preparatory to retirement, refused leave, the journey by both the Government servant and his family should, however, commence within the period of leave. The concession will not, however, be admissible to a Government servant who proceeds on regular leave and then resigns his post without returning to duty.

9. Government servants on foreign service with commercial or industrial under-taking, statutory bodies or any other foreign agency will also be eligible for the travel concessions which should and normally be incorporated in the orders placing them on foreign service. In respect of the Government servants who are already on foreign service, the terms of their deputations may be suitably modified so as to make the concession admissible to them.

The cost of the concession in all such cases should be met by the foreign employer.

10. The assistance will also be admissible as in case of a journey on leave travel concession combined with one on transfer or tour. The following types of cases are likely to arise.

- i) **LEAVE TRAVEL CONCESSION IN COMBINATION WITH TRANSFER JOURNEY.**

A Government servant going to home town on regular leave proceeds there from on transfer to the new headquarter;

ii) **LEAVE TRAVEL CONCESSION IN COMBINATION WITH TOUR JOURNEY.**

(a) A Government servant proceeds with proper prior permission to home town on regular leave from tour station and returns to head quarters direct from home town and

(b) a Government servant proceeds to tour station from home town with proper prior permission and returns to head quarters there from.

The combined claims in such cases should be regulated as indicated below :-

(a) ***In the case of the category (i) above :-***

The Government servant may be allowed as his minimum entitlement transfer travelling allowance under the Bombay Civil Services Rules, He may be allowed, in addition, leave travel concession under these rules to the extent the distance from old head quarters to home town and from home town to the new head quarters exceeds the distance from which transfer traveling allowance is admissible plus 500 Kilometers.

In cases where the distance for which leave travel concession would be admissible as above, is negligible, it will, however be open to the Government servant not to avail of the leave travel concession at all, he being permitted to avail of it on some other occasion within the block period, subject to other conditions being fulfilled.

The option has to be exercised is not availed of, the leave travel concession advance, if any, taken by the Govt. servant should be adjusted against his traveling allowance entitlement.

(b) ***In the case of the category (ii) (a) above :-***

Travelling allowance as on tour may be allowed for the journeys from the head quarters to the tour station from which the Govt. servant proceeds to home town and leave travel concession for the journey from tour station to home town station as the starting points for the onward journey.

The limitation contained in para 2 will be applicable in computing the amount of leave travel concession admissible.

(c) ***In the case of the category (ii) (b) above :-***

Leave travel concession as admissible under the rules may be allowed from head quarters to home-town and travelling allowance as on tour for the journey from home town to tour station and back to head quarters.

11. Govt. servant who has a family, as defined for the purpose of the “ Leave travel concession ” living away from his place of work, may instead of having the concession for his family as well as for himself once in a block of two years, avail of the concession for himself alone once every year for visiting his home town.

12. The Govt. servants and their families who are unable to avail themselves of the concession in a block of two years, may be permitted to count the next block period from

the end of the first year. Thus, in a case where the officer and his family cannot avail themselves of the concession in the 1963-64 block, they should be eligible to count the next block with effect from the 1st January 1964. The concession due for the 1963-64 block must, however, be availed of by them before 31st December 1964. In case they fail to avail themselves of the concession before that date, their title to concession for that block should be treated as having lapsed.

13. Where the wife of a Govt. servant is also a Govt. servant, the concession will be admissible to the family on the scale admissible to the husband or the wife, and not both.

14. Where the wife/husband of a Govt. servant is eligible for grant of leave travel assistance under any other rules, the Govt. servant should furnish a certificate, along with the bill for assistance under these rules to the effect that such other assistance was not availed off or the journey for which assistance is being claimed.

15. The concession is ordinarily admissible for journey by rail within India.

The concession will also be admissible for journey between station which are not connected by rail such journeys should, however, be performed by the shortest road route steamer services. The extent of assistance from Govt. in such cases will be indicated below:-

(i) For the journey which is covered by a recognised public transport system the Govt. assistance should be on the basis of 75 % of the fares actually charged by such a system for the appropriate class of accommodation in respect of the admissible distance. (Vide para 2.)

(ii) For the portion of the journey which is not covered by a recognised public transport system, Govt. assistance should be on the basis of 75 % of the amount admissible as Travelling Allowance in terms of Rule 414 of Bombay Civil Services Rules, or the actual expenses incurred, whichever is less pertaining to admissible distance (Vide para 2 above.) In either case, the amount of Govt. assistance should be calculated on the basis of actual fares or mileage allowance as above, as the case may be, at single rates for Govt. servant himself and each entitled member of his family for whom full fares are payable and at half the rates for children between the age of 3 and 12 years or whom half fares are payable.

16. A Govt. Servant who declares, subject to the satisfaction of the controlling officer that his home town is outside India, will also be entitled to the leave travel concession for visiting his home town. Govt.'s assistance in such a case will be limited to the share of the fares for journeys (i) upto and from the railway station (by the shortest route) nearest from the home town or (ii) the railway station for the nearest port of embarkation/ disembarkation, in India subject to the provision of para 2 (ii) above. The term "nearest port" for this purpose means the port in India nearest to the home town of a Govt. servant.

17. The class of railway accommodation to which a Govt. servant and his family will be entitled will be the class to which he is entitled under the normal rules at the time the journeys are undertaken. It will be permissible for the Govt. servant/and/or his family to travel in a class higher or lower than that to which he is entitled; in the former case, Government's liability for the distance in excess of 250 Kms. will be restricted to 75 percent of the fare for the excess distance by the class to which he is entitled and in the latter case 75 per cent of the fare for the excess distance by the class in which he or his family actually traveled. If on such journeys or parts of such journeys the Govt. servant

or a member of his family traveled by air or by road or by steamer, the extent of Govt. assistance will be limited to what would have been admissible had he traveled by rail in the authorized class or the actual expenses, whichever is less.

There is no objection to Government servants, normally entitled to travel by the I or II class, traveling also by III Class in the deluxe air conditioned trains while availing themselves of the leave travel concession. The cost on account of the surcharge over the third class fare which is levied in such a case will be apportioned between Govt. and the officer in the same manner as the cost of the basis III class fare.

A Govt. servant may travel in any class for the first 250 Kms. of each journey which is his own liability. Beyond 250 Kms. also there would be no objection to an officer travelling in a lower or a higher class, but Govt.'s assistance would be limited to 75 % of the fares or the accommodation of the entitled class and /or the lower class, to the extent actually used.

There is also no objection to Govt. servant (or their families) availing themselves of any concessional return journey tickets announced by the Railway authorities (i.e. seasonal concession, student's concession, etc.) in conjunction with the leave travel concession. In such a case, the fares for the first 250 Kms. at either end should be calculated proportionately on the basis of the concessional fare charged by the Railway and this amount then deducted from the total fare actually paid. The amount reimbursable to the Govt. servant will then be $\frac{3}{4}$ th of the balance, subject to provision in para 2 above.

Where the officer and /or his family travel by road, between two point connected by rail, by private car, the cost of propulsion being borne by he Govt. servant himself., the extent of Govt. assistance admissible will be equivalent to what would have been admissible had the journey been performed by rail by the entitled class. In such cases, no scrutiny of actual expenses incurred for the journey by car will be made. In the case of Govt. servants who are their own controlling officers, a certificate by them to the effect that they and /or the members of their family traveled by private car may be accepted as adequate. In other cases reimbursement will be allowed provided the controlling officer is satisfied that the journeys were actually performed by private car.

There is no objection to Govt. servants (or their families) traveling also by III class and availing of the " sleeper " accommodation. In such cases 75% of the extra cost incurred for sleeper accommodation will be borne by Govt.

There is no objection to a Govt. servant or his family availing themselves of concessional Circular Trip Ticket offered by the Railway authorities in conjunction with the leave travel concession.

It will also be permissible while utilising such a concessional ticket, to travel in any class, higher or lower than the entitled one.

In such cases , double the fares for 250 kms. should be calculated proportionately on the basis of the concessional fare charged by the railways for the entitled or the lower class actually used and this amount deducted from the fare for the shortest route between head quarters and the home town, calculated proportionately on the basis of the concessional fare charged, The amount reimbursable to the officer will then be $\frac{3}{4}$ th of the balance.

18. Government's liability for the cost of railway fare between the Government servant's headquarters and his home shall be limited to the share of the fare by the shortest route.

A Government servant or his family members may travel by any route or half any where on the way to or from the home town, but Govt. assistance shall be limited to its share of the fare by the shortest route calculated on a “ through ” ticket basis.

The reimbursement admissible in respect of persons whose home towns are beyond the boundaries of the State will be calculated on the same lines subject to the admissibility of the assistance upto the distance of 400 kms. beyond the boundaries of the State.

When a Government servant or any members of his family performs the journey by a longer route (which is not the cheapest) in two different classes of railway accommodation beyond the first 250 km,s for example, partly by II Class to which he is entitled and partly by III class, the entitled Class rate will be admissible for the corresponding proportion of the shortest or the cheapest route and the lower class rate for the remaining mileage by such route.

Example :-If the total distance by the longer route is 600 kms. and that by the shortest route is 500 kms and if the Govt. servant concerned has travelled the initial 400 kms. by III class and the remaining 200 kms. by II class, government’s share of the reimbursement of the expenditure incurred in this case should be as follows :-

For person whose homes are within the State.

1) ***Mileage for which III Class fare will be admissible.***

Distance actually traveled by III Class	X	Total = 400 X 500 = 334 kms.
‘-----		-----
Total Distance by the longer route		Distance 600 (aprox) by the shortest route.

2) ***Mileage for which II Class fare will be admissible.***

Distance actually traveled by II Class	X	Total 200 X 500 = 167 kms.
-----		-----
Total distance by the longer route.		Distance 600 kms. by the shortest route

Since the entire cost of fares for the initial 250 kilometers is to be met by the officer, the Govt.’s share for reimbursement will be ¾ th of III class fare for 334 kms. minus 250 i.e. 084 kilometers plus ¾ th of II class fare for 167 kilometers.

The reimbursement admissible in respect of persons whose “ Home towns “ are beyond the boundaries of the State will be calculated on the same lines subject to the admissibility of the concession for the distance upto 400 kms. beyond the boundaries of the State.

19. The assistance may be claimed by presenting claims in T.A. Bills forms on the usual certificates that the journeys were performed by the class of accommodation not lower than for which reimbursement of fare is claimed.

20. The Govt. servants should inform their controlling officers before journeys for which assistance under these rules will be claimed are undertaken. The controlling officers, should in each case satisfy themselves about the genuineness of the claim and bonafides of the journeys performed by Govt. servant, before countersigning the bills for Leave Travel Concession.

21. Advances may be granted to Govt. servants to enable them to avail of the concession. The amount of such advance in each case will be limited to 4/5 th of the estimated amount of assistance admissible under these rules.

Where the Govt. servant and members of his family avail themselves of leave travel concession separately i.e at different times, there would be no objection to the advance being drawn separately to the extent admissible.

The advance may be drawn for both the forward and return journeys of the Govt. Servant and /or the members of his family at the time of the commencement of the forward journey provided the period of leave taken by the Govt. servant or period of anticipated absence of the members of the family does not exceed three months or 90 days.

Where an advance has been drawn for both the forward and the return journey and later it becomes clear that the period of absence either of the Govt. Servant or of the Govt. Servant's family from the headquarters is likely to exceed three months or ninety days, one half of the advance should be refunded to Govt. forthwith.

Govt. servants who are their own controlling officers for traveling allowance purposes may sanction the advance to themselves. In the case of others, the sanction of the controlling officer concerned would be required.

The advance in respect of temporary Govt. servants and their families will be sanctioned subject to the production by them of surety of a permanent Govt. Servant.

The accounts of an advance drawn for leave travel journeys will be rendered after completion of the journeys in the same way as for an advance of Travelling Allowance on Tour.

The advance will have to be refunded forthwith if the outward journey is not commenced within 15 days of the grant of advance.

The travelling allowance claim in adjustment of the advance drawn should be preferred within one month of the completion of the return journey.

22. The concession is not admissible to a Government servant who has not completed one year of continuous service on the date of the journey performed by him or his family as the case may be.

23. A record of all assistance granted under these rules shall be suitably maintained. In the case of gazetted officers, the record shall be maintained by the Accounts Officer concerned, In the case of non gazetted staff, the record should be in the form of entries in the Service Book or other appropriate service records and should indicate the date or dates on which the journey or journeys to "Home town" commenced. The authority responsible for the maintenance of service record shall ensure that on every occasion a Govt. servant proceeds on leave which is entered in his service record, the fact to whether or not he availed of the travel assistance under these orders is entered on that record.

24. The following two certificates one from the Controlling Officer and the other from the Govt. servant concerned should be submitted to the Audit authorities along with the bills for leave travel concession.

Certificate to be given by the Controlling Officer

Certified :-

(I) That Shri/Smt./kumari (name of the Govt. Servant)
..... has rendered continuous service for one year or more than on
the date of commencing the outward journey.

*(ii) That necessary entries required under para 23 of the govt. resolution, finance Department No. TRA 1163/2726/V dated the 23 rd October 1963 have been made in the Service Book of Shri/Smt/Kumari

(Signature and designation of the
Controlling officer)

*(For non gazetted officer only)

Certificate to be given by the a Government Servant.

(i) I have not submitted any other claim so far leave travel concession in respect of myself or my family in respect of the block of two years..... ..&.....

(ii) I have already drawn Travelling Allowance for the Leave Travel concession in respect of a journey performed by me/my wife/myself with children. This claim is in respect of the journey performed by my wife/myself with children none of who traveled, with the party on the earlier occasion.

(iii) The journey has been performed by me/my wife with children to the declared “ Home town “ viz.....

*(iv) That my husband/wife is not employed in govt. service.

That my husband /wife is employed in Govt. service.

And the concession has not been availed of by him/her separately for himself/herself or for any of the family members for concerned block of two years.

* (Deleted which is not applicable.)

Signature of Govt. servant.

25 The expenditure on account of Travel concession should be debited to newly opened detailed head “Travel concessions under the Sub-Head “ Allowances, Honoraria etc. ”subordinate to the appropriate Major heads of accounts.

26. These orders will not apply to persons who are :-

- (i) not in the whole time employment of Government.
- (ii) paid from contingencies.
- (iii) eligible for any other form of leave travel concession.
- (iv) All-India Service Officers serving in this State who are entitled to such concession or officers on deputation to this State from the Government of India.
- (v) Staff borne on work charge establishment.

(टीप:- याच संदर्भात सुधारित आदेश पहावेत .)

विवाह .

कककककककक

Sub :- Travelling concession to Govt. Servants during regular leave.

F.D.G.R.No. TRA 1163/2726/V dated 15th April ,1964.

Corrigendum :- Govt. is pleased to direct that for Rule 2 of the Schedule appended to Govt. Resolution, F.D.No. TRA 1163/2726-V dated the 23rd Oct.1963 the following shall be substituted, viz :-

2. :-“ Government servants whose “ Home ” are beyond 250 Kms from their headquarters, shall themselves meet the entire cost of fares for the initial 250 Kms. on each of the outward and return journeys. For the remaining distance (over the initial 250 Kms.) Government will meet 75 % of the actual fares, the balance of 26 % being borne by the Government servants.

For the purposes of this Rule, in the case of a Govt. servant whose “Home town” is situated outside the State of Maharashtra, if the distance between the home town and the nearest border of the State of Maharashtra exceeds 400 Kms., Govt.’s share of the actual fares shall be admissible only upto a distance of 400 Kms. beyond the State border on the outward journey, and the return journey shall be deemed to have commenced at a point situated at a distance of 400 Kms .beyond the State border.

In every case, the journey should be to the “home ” and back but it need not necessarily commence from or and at the headquarters of the Govt. servant, either in his own case or in the case of his family. However, the assistance admissible will be the amount admissible for the actual distance traveled, limited to the amount that would have been admissible had the journey been performed between the head quarters and the “home” of the Govt. servant.

The fare for the initial 250 Kms. of the journey, which is the liability of the Govt. servant, will be the fare as shown in the railway fare tables, and not calculated as appropriation of the fare for the total distance travelled.”

G.P.Patankar,
Under Secretary to Government.

G.R.F.D. No. FNR 1074/1068/F-1 dated 30.10.74 regarding family Planning Programme/withdrawal of concession/Benefits Production of

Certificate

1) Certified that the size of the family of
as on 15th August 1968 was..... living children and that size has
not been exceeded.

OR

2) Certified that the size of the family of Shri/Smt.....
..... as on 15th August was living children
and that size has not been exceeded.

Note:- Certificate No. (2) is to be given in respect of Govt. Servants who had more than 3 living children as on 15 August 1968.

Signature of the
Controlling Officer

Signature of the
Govt. servant.

कवककककककक

**विषय :- एका वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित असलेल्या
प्रवास भत्ता देयकाबाबत .**

मुंबई नागरी सेवा नियम ६०१ (अ) व वित्त विभागाकडील अधिसूचना क्र . एफएनआर १०६७-११८०२१-७ दिनांक २२.०३.१९६८ अन्वये कर्मचा-याने /अधिका-याने प्रवास संपल्यापासून एक वर्षाचे आत प्रवास भत्त्याची मागणी न केल्यास त्याने प्रवासभत्त्याची मागणी सोडून दिली अथवा त्याग केली असे गृहित धरून सदर मागणी व्यपगत झाल्याचे समजण्यात येते .

परंतु प्रस्तुत कर्मचा-याने /अधिका-याने प्रवास संपल्यानंतर एक वर्षाच्या आत मागणी केली असेल, मात्र प्रशासकीय कारणास्तव कार्यालयातील अतीकामाच्या व्यापामुळे, कार्यवाह्यामुळे सदर देयक एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी कार्यालयात प्रलंबित राहिल्यास सदर कर्मचा-याने/अधिका-याने मागणी सोडून दिली/देयक व्यपगत झाले असा अर्थ होत नाही . त्याच्या पुष्ट्यर्थ वित्त विभागाने निर्गमित केलेले क्र . एफ .एन .आर १०६८-११४५१-११२-७ दिनांक २० जानेवारी १९६९ चे परिपत्रक सर्वांच्या माहितीकरिता खाली प्रसिध्द करण्यात येत आहे .

तरी अशा प्रकारची देयके प्रलंबित असल्यास ती अधिदान व लेखा कार्यालयात सादर करताना ती एक वर्षा पेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित का राहिली याबाबत दि . २० .०१ .१९६९ मधील तरतूदीचा तसेच वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८, भाग पहिला, उपविभाग एक, अ.क्र.चार नियम क्र.३९(ब) टीप ४ किंवा अ.क्र.५ नियम क्र . ३९ (ब) टीप ५ मधील योग्य त्या तरतूदीचा त्यातील संबंधीत अटीसह कार्यालयीन आदेशात समावेश करून नंतरच कार्यालयीन आदेश निर्गमित करणे आवश्यक राहिल . म्हणजेच देयके सादर करताना ती एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीसाठी का प्रलंबित राहिली या आक्षेपाकरिता ती अधिदान व लेखा कार्यालयाकडून परत येणार नाहीत व कार्यालयीन कामकाजात अडथळा निर्माण होणार नाही .

कवककककककक

**Sub:- Forfeiture of right to travelling allowance,
If the claim is not preferred within one year.**

Government of Maharashtra.

F.D.Circular No. FNR 1068-11451-112-VII dt. 20th January, 1969.

Circular :According to the second sub-para of Note 1 below Rule 39(b) of Bombay Financil Rules, 1959 (inserted by Government Notification, Finance Department No. FNR 1067-1180121-VII , dated the 22nd March 1988), the right of a Government servant to the travelling allowance including daily allowance, transfer travelling allowance, conveyance allowance and permanent travelling allowance, shall be forfeited or deemed to have been relinquished of the claim therefore is not preferred to the Head of Office or to the Controlling Officer within one year from the date on which it accrues. In view of

this, it is hardly necessary to re-emphasise the urgency of the drawl of such claims within the prescribed time limit.

2. In this connection it is clarified that- (1) the orders contained in Government Notification dated 22 nd March 1968 have no retrospective effect and apply only to travelling allowance claims in respect of Jouneys / halts which arise on or after 22nd March 1968 (ii) the orders in question do not apply to claims on accounts of leave travel concession (iii) the date of preferring the claim may be taken as (a) the date on which the Government servant concerned prefeere the claim to the Head of the Office or the Controlling Officer and (b) in the case of an officer who has been declared to be his own Controlling Officer for travelling allowance purpose the date on which he presents the claim at the treasury.

3. If the travelling allowance claim is not preferred by the administrative authority oncerned for payment withn one year from the date of its becoming due it should not be paid unless the reasons for delay are investigated in details by the authority competent to sanction investigation of the claim under Rule 39 of the Bombay Financial Rules and a specific sanction issued by it. If the investigation shows that the claim was not preferred in time merely due to administrative delay and without adequate and cogent reasons suitable action may be taken against the officer or officers concerned, so that such delays do not recur in future

ककककककककक

Finanace Department,
Sachaivalaya, Bombay 32. 27th March ,1969.

Part IV A-M.G.G. Sr.No. 107.

Constitution of India.

Amendment

1. These Rules may be called the Bombay Civil Services (9th amendment) Rules 1969.
2. In the Bombay Civil Services Rules, the following shall be inserted as Rule 601 A after the existing rule 601 :-
“ 601- A. The right of a Government servant to the travelling allowance, including daily allowance, transfer travelling allowance, conveyance allowance and permanent travelling allowance shall be forfeited or dedeed to have been relinquished if the claim therefor is not preferred within one year from the date on which it accrues.”

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

N. N. Supe,
Under Secretary to Government.

ककककककककक

विवाग .

Sub:- Administrative Staff College, Drawal of Pay and Allowances by the Officers attending the training programme.

GAD Resolution No. TRG, 1075 , SC- VI dated the **11 th December , 1975.**

In supersession of the orders contained in G.R.G.A.D. No. TRG 1063-SC dated the 4th October 1963 and Government Resolutions, GAD of even number dated the 10th December 1958, 3rd March 1964 and 24th March 1964, Government is pleased to direct that the following allowances will be admissible to the Officers, gazetted as well as non-gazetted and the stenographers attending the training programmes of the Administrative Staff College held at Bombay /Pune or any other District Headquarters :-

- (1) Out of pocket allowance equal to 1/3 rd of normal D.A. admissible at Bombay/Pune any other District Headquarter wherever the training programme is conducted.
- (2) Pay and other allowances equal to the amount they were drawing before joining the programme.
- (3) Travelling Allowance as on tour except daily allowance. This T.A.not admissible for the Local Trainees.
- (4) The officers are entitled to tantage allowance if they fulfil the conditions mentioned in Bombay Civil Services Rules 348.
- (5) No Permanent Travelling Allowance and or Conveyance Allowance will be admissible to the officers attending the programme at Bombay / Pune /District place during the period of training programme.
- (6) The offices from districts or outside Greater Bombay who arrive at the college on the previous day of the programme are entitled to out of pocket allowance equal to 1/6th of the D.A. admissible, on that day.
- (7) The Officers from Greater Bombay attending the training programmed in Bombay are not allowed to stay in the college hostel but they are provided with lunch and tea at the College mess. The officers from outside Greater Bombay are provided with bed tea, breakfast, lunch and dinner at the College mess, and also a room in the college Hostel.

The expenditure on account of lodging and boarding charges in respect of officers whose salary is paid from the Consolidated Fund of the State, will be borne by the College. The expenditure on account of Pay and Allowance etc. of the officers should be debited to the budget head to which their pay and allowances are normally debited.

This resolution issues with the concurrence of the Finance Department vide that Department un-official reference No. 521/C/SER-5 dated the 9th December 1975.

ककककककककक

विवामा .

Sub:- Clarification regarding revised Travelling Allowance Rules.

F.D.Circular No. TRA 1078/CR-615/SER 5 dated **12 th June, 1978.**

Under Government Resolution, Finance Department No. TRA 1077/156 C/ SER 5 dated 11th August 1977 provision of certain Travelling Allowance Rules and rates there under have been revised with effect from 1 st August 1977. In the context of the said Govt. orders, certain points about the application of the revised provisions of travelling allowance are commonly raised . Govt is pleased to clarify such common points for the guidance of all concerned, as under :-

POINT	CLARIFICATION
1. If a Govt. Servant visits more than one Outstation during his tour, whether grace period is to be allowed for arrival and Departure at each outstation.?	NO. Grace period is to be allowed for departure from Head Quarters and arrival at Head Quarters.
2. Whether Daily Allowance mentioned in paras 15 & 11 of the G.R. is admissible in addition to road mileage for journey in owned or hired vehicle ?	YES. Daily Allowance in addition to road mileage is admissible, ever for the journey period. Daily Allowance is also admissible for journey in Govt vehicle (but no road mileage or any incidentals are admissible)
3. Whether Daily Allowance for journey Period, grace period and halts at different places is to be calculated separately ?	NO. It is not be calculated separately ,but is to be calculated for entire period of absence, including journey period, halt at outstations and grace period.
4 Whether Daily Allowance for halt at Different places where special rate of Daily allowance is held admissible in one Tour, is to be calculated separate ?	NO. Total halting hours at all special localities are to be taken together for regulation of Daily allowance as per para 16 of the Govt. Resolution.
5. When are the provisions of para 16 of the Resolution attracted ?	The provisions of para 16 are attract ed, whenever there is an occasion to visit a place where special rate of daily allowance is admissible, irrespective of whether the place is visited from a ordinary place or from a place where a special of Daily Allowance is admissible, because Daily Allowance for journey period and grace period is admissible only at ordinary rate on all occasions.

6. What is “ Scheduled Tariff “Referred to in para 12 of the G.R. ?
- “Scheduled Tariff “ means the Govt. approved rates of lodging inclusive of boarding charges in the Hotels approved by Govt./local Authorities.
7. Whether and if so in what circumstances is two times ordinary Daily Allowance admissible for Delhi or any other outside the State ?
- The employee has an option to Daily Allowance at ordinary rate or at the rates admissible at place the place of visit plus 25 %. Two times ordinary Daily Allowance is the ceiling on Daily Allowances which would apply where daily allowance is claimed at the rate admissible at the place of visit plus 25 %.
8. Whether ½ bus fare provided for in Bombay civil Services Rules 414(II)A Is to be continued ?
- NO. It stands withdrawn as the same was being allowed against incidental charges and payment of incidental charges has since been discontinued.
9. Whether the Bombay Civil Services Rule, 499 mentioned in the title of Para 17 is correct ?
- NO. It is a printing error, and the rule should be read as 449.
10. How is daily allowance for self and family members to be regulated in the case of transfer ?.
- Daily Allowance for self and member of family is to be regulated with reference to the period spent in journey and by applying the percentage scale of Daily Allowance prescribed in para 15 of the Govt. Resolution,

R.G.Lanjekar,
Section Officer, Finance Department.

कनकनकनकनकन

Reference G.R. No. FD No. TRA 1777/CR1914/SER 5 dt. 17.2.1978.

Corrigendum : For the words “ **one year** ” appearing in line 4 of the G.R. referred to above, the word “ **Six months** ” should be substituted.

Smt. S.G.Warthy,
Asstt. Secretary to Government.

कनकनकनकनकन

विनाम .

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठी प्रवास सवलत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआरअे -११८०/सीआर ३१८/एसआरआर- ५ दि.९ सप्टेंबर ,१९८० .

- पहा: वित्त विभाग क्र.टीआरजे ११६३/२७२६/पाच दिनांक २३.१०.१९६३ .
वित्त विभाग क्र.टीआरअे ११६५/अठरा दिनांक ६.५.६८ .
वित्त विभाग क्र. टीआरअे ११७५/सी २२२/एसईआर १० दिनांक २२.१२.७५ .
वित्त विभाग क्र. टीआरअे ११७६/सी ८६७/एसईआर ५ दिनांक ८.१२.१९७६ .

शासन निर्णय दिनांक २३ ऑक्टोबर १९६३ अन्वये शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठीच्या प्रवास सवलतीची योजना प्रथम सुरू करण्यात आली . सदर योजनेनुसार कर्मचा-यांस मुख्यालयापासून सुरूवातीच्या २५०/१६० (चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांचे बाबतीत) किलोमीटर प्रवासाचा खर्च जाता येता दोन्ही वेळी स्वतःच सोसावा लागतो व शासनातर्फे केवळ ७५ टक्के अर्थसहाय्य लाभते . शिवाय ह्या सवलतीचा लाभ घेण्यासाठी कमीतकमी १५ दिवसांची रजाही घ्यावी लागते . ह्या सर्व निर्बंधामुळे योजनेचा लाभ सर्वच कर्मचा-यांना न मिळता तो मर्यादित प्रमाणात अल्पसंख्य कर्मचा-यांना मिळतो . मध्यंतरीच्या काळात केंद्र शासनानेही आपल्या प्रवास सवलतीच्या योजनेत सुधारणा करून दर ४ वर्षातून एकदा देशात कुठेही प्रवास करण्याची सवलत आपल्या कर्मचा-यांना दिली . ह्या सर्व गोष्टींचा विचार करून, राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सध्या मिळणा-या सवलतीत काही सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाचे विचाराधीन होता . ह्या संदर्भात केंद्र शासनाची तसेच इतर राज्य शासनाच्या प्रवास सवलतीची योजना व शासनाची आर्थिक परिस्थिती वगैरे बाबी विचारात घेऊन शासनाने सध्याच्या प्रवास सवलत योजनेत काही प्रमाणात सुधारणा करण्याचे ठरविले असून,त्यात खालील प्रमाणे फेरवदल करण्याचा शासन आदेश देत आहे :-

(१) कर्मचा-याने मुख्यालयापासूनच्या सुरूवातीच्या २५०/१६० किलोमीटर प्रवासाचा खर्च स्वतः सोसावा ही अट काढून टाकण्यात यावी व शासकीय आर्थिक सहाय्याची मर्यादा ७५ टक्के वरून १०० टक्के करण्यात यावी . म्हणजेच शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठी राज्यसीमेपलीकडे ४०० किलोमीटर अंतरापर्यन्तच्या प्रवासासाठी संपूर्ण प्रवासभाड्याइतके शासकीय अर्थसहाय्य उपलब्ध होईल .

(२) प्रवास सवलतीचा उपभोग घेण्यासाठी कमीतकमी १५ दिवसांची रजा घेतली पाहिजे ही अट काढून टाकली आहे . म्हणजे कर्मचा-यांना थोडक्या रजेत अथवा लागून आलेल्या सार्वजनिक सुटटयामध्ये स्वग्रामी जाऊन आल्यास वरीलप्रमाणे सवलत मिळू शकेल . यासाठी संबंधित वरिष्ठ अधिका-यांस प्रवास सवलत उपभोगण्याचा उद्देश पूर्व सूचित करणे मात्र पूर्वीप्रमाणेच आवश्यक राहिल .

(३) ह्या योजनेखालील प्रवास सवलतीसाठी कुटुंबियात फक्त पती/पत्नी व अवलंबी मुले यांचाच समावेश आहे . ही सवलत कर्मचा-यांच्या अवलंबी माता/पिता,भाऊ अगर बहिणी वगैरेसाठी मिळू शकणार नाही .

२ . ज्या कर्मचा-यांची स्वग्रामे मुख्यालयापासून २५०/१६० कि.मी . अंतरापर्यंत आहेत, त्यांना दिनांक ३१ डिसेंबर १९८० पर्यन्त स्वग्रामे घोषित करण्याची विशेष परवानगी देण्यात येईल व ती त्यांची स्वग्राम घोषित करण्याची पहिली संधी समजण्यात येईल . ३१ डिसेंबर १९८० नंतर कर्मचा-यांनी स्वग्राम घोषित केल्यास त्याचे शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.टीआरअे ११७५/सी-२२२ एसईआर १० , दिनांक २२ डिसेंबर १९७५ मधील तरतुदीनुसार नियमन करण्यांत यावे .

३ . प्रवास सवलत पूर्वीप्रमाणे दोन वर्षातून एकदा उपलब्ध असेल व त्यासाठी सध्या अस्तित्वात असलेले १९७९-८०, १९८१-८२ असेच कॅलेंडर वर्ष गट चालू राहतील . तसेच मूळ योजनेतील सीमारेषेपलिकडे ४०० कि.मी.अंतरापुढील प्रवासाचा खर्च कर्मचा-याने सोसावा ही अट अग्रीमाची सवलत ,कर्मचा-यांना व कुटुंबियांना स्वतंत्रपणे सवलत उपभोगता येणे, नियंत्रण अधिका-यांना प्रदान करण्यात आलेले याबाबतीतील अधिकार, घोषित स्वग्राम स्वीकारण्याबाबतचे निकष वगैरे अन्य तरतुदी तशाच चालू राहतील .

४ . शासन निर्णय , वित्त विभाग, दिनांक ८ डिसेंबर, १९७६ मधील आदेश , या आदेशांचे प्रमाणात सुधारीत

समजण्यात यावेत .

५ . हे आदेश निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून अंमलात येत आहेत .

६ . ज्या कर्मचा-यांनी १९७९-८० ह्या वर्षासाठीची प्रवास सवलत उपभोगली नसेल अशा कर्मचा-यांना सुधारित योजनेनुसार प्रवास सवलत मिळू शकेल . ह्याबाबत शासन असाही आदेश देत आहे की, ज्या कर्मचा-यांची १९७९-८० वर्षगटातील प्रवास सवलतीची देयके अद्याप आदा झाली नसतील अशी देयके सुधारित योजनेनुसार नियमित करण्यात यावीत . परंतु आदा झालेली देयके मात्र पुन्हा उघडण्यात येऊ नयेत .

श्रीमती एस . व्ही . पंडित,
शासनाचे उप सचिव .

(टीप :- या संदर्भात दि . १ . ८ . ८६ तसेच इतर शासन निर्णयही पहावेत .)

कककककककक

Sub:- Grant of free traveling Facility to Police Officers and men.

Home Dept. G.R.No. TRA 0680 / 6-POL- 5 , Dt. 20. 4. 1981.

Read: Govt. resolution F.D.No. TRA 1180/CR-318/ SRL 5 , dated 19th September 1980. Letter No. XVII / 4242 / II dated the 31 st October 1979 from Inspector General of Police, State of Maharashtra, Bombay.

Resolution :- The question of grant of free travel concession to Police officers and men once in every two years, in modification of provision made in Rule 336 (1) of Bombay Police Manual, 1959, Volume- I was under consideration of Government .In view of Leave Travel concession facilities extended to all Government employees vide G.R.F.D.No. TRA 1180/ CR 318/SER-5 dated the 9th September 1980 , Government is now pleased to extend the leave travel concession facilities to all Police Officers and Men on the lines contained in the aforesaid F.D.G.R.dated 9.9.80, once in every two years, instead of once in three years as provided in rule 336 (1) of Bombay Police Manual, Volume I ,1959.

These orders shall be effective from the date of issue.

Asstt. Secretary to the
Govt.of Maharashtra., Home Departme

कककककककक

विषय - रजा प्रवास सवलत - खाजगी वाहनांचा वापर .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . प्रवास १०८५/ प्र . क्र . ९२५/ सेवा- ५, दिनांक १ ऑगस्ट, १९८६ .

पहा: १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र . टीआर अे १०६३/ २७२६/५ दिनांक २३ . १० . ६३ .

२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र . टीआरअे ११८० / सीआर ३१८/एसईआर ५ दि . ९ . ९ . ८० .

विवाम .

शासकीय कर्मचा-यांना, रजेचे कालावधीत स्वग्रामी जाण्यासाठी अर्थसहाय्याची सवलत योजना वर दर्शविलेला शासन निर्णय क्र. १ अन्वये प्रथम मंजूर करण्यात आली व वर दर्शविलेला शासन निर्णय क्र. २ अन्वये त्यात काही सुधारणा करण्यात आल्या. शासन निर्णय दिनांक २३.१०.१९६३ सोबतच्या परिशिष्टात देण्यात आलेल्या तपशिलातील परि.१५ (दोन) व परि.१७ खालील उप परिच्छेद ५ अन्वये मुख्यालयापासून स्वग्रामी जाण्यासाठी, खाजगी मोटार गाडीचा किंवा भाड्याच्या गाडीचा वापर केल्यावरही विहित मर्यादित रजा प्रवास सवलत देय समजण्यात आली आहे. अशा खाजगी वाहनाने केलेल्या प्रवासाची सत्यासत्यता पडताळणे कठीण होते. तसेच त्यामुळे रजा प्रवास सवलतीचा दुरुपयोग होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. या सर्व बाबींचा विचार करून शासन असा आदेश आहे की, भाड्याने घेतलेली बस, मोटारगाडी किंवा अन्य वाहनाने केलेला तसेच स्वतःच्या मोटार गाडीने केलेला प्रवास, रजा प्रवास सवलतीसाठी पात्र समजण्यात येऊ नये. मात्र राज्य परिवहन महामंडळ किंवा सार्वजनिक क्षेत्रातील पर्यटन विकास महामंडळ किंवा शासनाच्या स्थानिक संस्था तर्फे चालविल्या जाणा-या बसगाड्या, मोटारगाड्या यांनी केलेल्या प्रवासासाठी प्रवास सवलत योजने अंतर्गत अर्थसहाय्य अनुज्ञेय राहिल.

२. हे आदेश दिनांक १.८.१९८६ पासून अंमलात येतील. ह्या दिवशी किंवा त्यानंतर सुरू होणा-या प्रवासांच्या बाबतीत हे आदेश लागू होतील, ह्यापूर्वी सुरू झालेला प्रवास किंवा यापूर्वी निकालात काढलेल्या प्रकरणांचा नव्याने विचार केला जाऊ नये.

(टीप :-याच संदर्भात दिनांक ३० जून १९८८ चा शासन निर्णय पहावा .)

कवकककककक

विषय :- रेल्वे प्रवासाच्या प्रवास भत्ता देयकाबाबत...

**प्रवासभत्ता देयकात रेल्वे प्रवासाच्या तिकीटांचे क्रमांक, दिनांक
इत्यादी तपशील .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. प्रवास ११८७ / ७३ /सेवा- ५, दिनांक ०२.०२.१९८७ .

संदर्भ : शासन परिपत्रक क्र. टीआरए १०७५ /सेवा- ५, दिनांक १ नोव्हेंबर १९७५ .

शासन परिपत्रक वित्त विभाग, क्र. टीआरए १०७५ /सेवा- ५ दिनांक १ नोव्हेंबर १९७५ अन्वये शासकीय कर्मचा-याने रेल्वेच्या प्रथम वर्गाने प्रवास केल्यास त्या प्रवासाचे तिकीट क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील प्रवासभत्ता देयकात नमूद करणे आवश्यक आहे. असा निदेश शासनाने दिला आहे. ह्या संदर्भात असा मुद्दा उपस्थित करण्यांत आला आहे की, प्रथम वर्गपिक्षा उच्च दर्जाच्या वर्गाने प्रवास केल्यास प्रवासभत्ता देयकामध्ये तिकीट क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील नमूद करणे आवश्यक आहे काय ? याबाबत असे स्पष्ट करण्यात येते की, ज्या ज्या वेळी रेल्वेच्या प्रथम वर्गपिक्षा अधिक प्रवासभाडे देऊन अन्य वर्गाने (उदा. वातानुकूलित प्रथम व द्वितीय श्रेणीच्या वर्गाने, राजधानीने, वातानुकुलीत कुर्सीयाने) प्रवास केला असेल, त्या त्या वेळी प्रवासभत्ता देयकात तिकीट क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील नमूद करणे आवश्यक आहे.

२. विमान प्रवासाचे बाबतीतही, विमान प्रवासाचे भाडे प्रथम वर्गपिक्षा अधिक असल्याने व विमान प्रवासाचे प्रतितिकीट प्रवाशास दिले जात असल्याने शासन असाही निदेश देत आहे की, ज्या ज्या वेळी विमान प्रवासाच्या

खर्चाची, प्रवासभत्ता देयकात मागणी करण्यात येते, त्या त्या वेळी विमान प्रवासाच्या तिकीटाची प्रत देयकासोबत जोडली जावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नरेंद्र कर्णिक,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

(टीप:- या संदर्भात दि . ४ . ६ . १९८७ व इतरही शासन निर्णय पहावेत .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- प्रवासभत्ता देयकासोबत विमान प्रवासाचे प्रति तिकीट जोडण्याबाबत .

वित्त विभाग परिपत्रक क्र . प्रवास ११८७ / ५२८ / सेवा ५ दिनांक ४ जून, १९८७ .

संदर्भ : परिपत्रक क्र . प्रवास ११८७ / ७३ / सेवा ५ दिनांक २ . २ . १९८७ .

उपरिनिर्दिष्ट शासन परिपत्रकातील परिच्छेद २ अन्वये विमान प्रवासाचे प्रतितिकीट प्रवासभत्ता देयकासोबत जोडले जावे असा निदेश देण्यात आला होता . त्या संदर्भात प्रथम वर्गाच्या प्रवासासाठी प्रथम वर्गाच्या तिकीटाचा क्रमांक देणे पुरेसे असता विमान प्रवासासाठीच मात्र प्रतितिकीट जोडण्यास सांगणे सुसंगत ठरत नाही असे निदर्शनास आणण्यात आले . म्हणून शासन असा निदेश देत आहे की, विमान प्रवासाच्या खर्चाची मागणी करताना देयकासोबत प्रतितिकीट जोडणे सक्तीचे समजण्यात येऊ नये . त्याऐवजी प्रवासभत्ता देयकामध्ये विमान प्रवासाचा उड्डाण व तिकीट क्रमांक नमूद केला जावा .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- रजा प्रवास सवलत खाजगी वाहनाच्या वापरासंबंधी स्पष्टीकरण .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . प्रवास १०८८ / सीआर-३३४ / सेवा- ५ दि . ३० जून, १९८८ .

पहा: वित्त विभाग, निर्णय क्र . टीआरअ-१०८५ / ९२५ / सेवा ५ दि . १ ऑगस्ट, १९८६ .

वर निर्देशिलेल्या शासन निर्णयाद्वारे स्वग्रामी जाण्यासाठी खाजगी वाहनाने केलेल्या प्रवासाठी सत्यासत्यता पडताळणे कठीण असल्याने असा खाजगी वाहनाने केलेला प्रवास रजा प्रवास सवलतीसाठी पात्र समजला जाऊ नये असे आदेश देण्यात आले आहेत . या संदर्भात असे निदर्शनास आले की, काही बस सेवा खाजगी असल्या तरी त्या विवक्षित ठिकाणामधील ठराविक अंतरासाठी नियमितपणे धावत असतात व त्यांच्या भाड्याचे दरही प्रादेशिक परिवहन अधिका-याने मंजूर केलेले असतात . तसेच काही विवक्षित ठिकाणामधील ठराविक अंतरासाठी उपलब्ध असलेल्या टॅक्सी सेवाही, शासनाने प्रवास भत्ता वगैरेसाठी मान्य केलेल्या आहेत व अशा टॅक्सीने केलेल्या प्रवासाच्या संदर्भात एका आसनाच्या भाड्याची पावतीही उपलब्ध होऊ शकते . या सर्व गोष्टी विचारात घेऊन शासन असा आदेश देत आहे की, विवक्षित ठिकाणामधील ठराविक अंतरासाठी व नियमित वेळापत्रकानुसार चालविल्या जाणा-या व ज्यांचे भाडे

प्रादेशिक परिवहन अधिका-याने संमत केलेले आहे, अशा खाजगी बस सेवेने केलेला प्रवास रजा प्रवास सवलतीसाठी पात्र समजला जावा . त्याचप्रमाणे, मुंबई-पुणे, मुंबई-नाशिक, ठाणे-पुणे इत्यादी ठराविक अंतरासाठी उपलब्ध असलेल्या टॅक्सी सेवेचा लाभ घेऊन प्रवास केला असल्यास तो प्रवासही रजा प्रवास सवलतीसाठी पात्र समजण्यात यावा .

हे आदेश दिनांक १ जुलै १९८८ पासून अंमलात येतील . त्या दिवशी किंवा त्यानंतर सुरु होणा-या प्रवासांच्या बाबतीत हे आदेश लागू होतील . ह्यापूर्वी सुरु झालेला प्रवास किंवा यापूर्वी निकालात काढलेल्या प्रकरणांचा नव्याने विचार केला जाऊ नये .

ववववववववववव

विषय :-भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत .

सा . प्र . विभाग , परिपत्रक क्र . भाप्रसे २१८७ / ४०२९ / ९ दिनांक ११ जुलै, १९८८ .

भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलतीचा लाभ (Leave Travel Concession) दोन कारणाकरिता उपभोगता येतो . (१) स्वग्रामी (Home Town) व (२) भारतात कुठेही जाण्याकरिता (Any where in India) . स्वग्रामी जाण्याकरिता रजेतील प्रवास सवलत दोन वर्षातून एकदा व भारतात कुठेही जाण्याकरिता चार वर्षातून एकदा या प्रमाणे उपभोगता येते .

२ . राज्य शासनाच्या कर्मचा-यांना फक्त स्वग्रामी जाण्याकरिता दोन वर्षातून एकदा रजेतील प्रवास सवलत उपभोगता येते . केंद्र शासन व राज्य शासनाच्या स्वग्रामी जाण्यास असलेल्या रजेतील प्रवास सवलतीच्या गट वर्षात फरक आहे . केंद्र शासनाची गट वर्षे सम (Even) सालापासून सुरु होत असून ती १९५६-५७ या गट वर्षापासून सुरु करण्यात आली आहेत, तर राज्य शासनाचे गट वर्ष विषम (odd) सालापासून सुरु होत असून , ती १९६३-६४ या गट वर्षापासून सुरु करण्यात आली आहेत . भारत प्रशासन सेवेतील अधिकारी हे केंद्र शासनाचे कर्मचारी असल्यामुळे त्यांनी वरील स्वग्रामी जाण्यास देय असलेली रजेतील प्रवास सवलत केंद्र शासनाच्या गट वर्षाप्रमाणेच उपभोगावयास पाहिजे .

३ . भारत प्रशासन सेवेतील अधिका-यांनी स्वग्रामी व भारतात कुठेही जाण्याकरिता रजेतील प्रवास सवलतीचा लाभ घेताना वरील दोन्ही सवलती अलग अलग गट वर्षांमध्ये घेणे आवश्यक आहे . उदा . एखाद्या अधिका-याने जर १९८६-८७ या गट वर्षात रजेतील प्रवास सवलत, स्वग्रामी जाण्यास उपभोगली असेल तर त्याला भारतात कुठेही जाण्याची रजेतील प्रवास सवलत, भारतात कुठेही जाण्याचे चार वर्षांचे सध्याचे गट वर्ष १९८६-८९ असे असल्यामुळे १९८८/८९ या गट वर्षाच्या रजेतील प्रवास सवलती उपभोगता येईल . तसेच जर एखाद्या अधिका-याने चार वर्षातून एकदा भारतात कुठेही जाण्याच्या रजेतील प्रवास सवलतीचा लाभ एका गट वर्षात घेतला असेल, तर सदर रजेतील प्रवास सवलत त्यावेळी त्या कर्मचा-यास स्वग्रामी जाण्यास देय असलेल्या रजेतील प्रवास सवलतीसोबत समायोजित (Adjust) करावी लागते .

संबंधित अधिका-यांच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे व रजेतील प्रवास सवलतीबाबत इतर आणखी आवश्यक असलेली माहिती उपलब्ध झाल्यास, त्या अधिका-याने विनंती केल्यास नंतर चुकीने त्याला रजेतील प्रवास सवलत देय नसताना सुध्दा मंजूर होण्याची शक्यता आहे . तेव्हा अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत मंजूर करण्यापूर्वी त्यांच्या रजेतील प्रवास सवलतीबाबत शासनाकडे संबंधित अधिका-याने रजेतील प्रवास सवलतीचा लाभ केव्हा घेतला होता,

वरील सवलत त्याने राज्य शासनाच्या गट वर्षाप्रमाणे किंवा केंद्र शासनाच्या गट वर्षाप्रमाणे उपभोगली होती इत्यादीची माहिती उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. तेव्हा सर्व भारत प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना त्यांनी रजेतील प्रवास सवलत उपभोगण्यास परवानगी मिळविण्यास अर्ज करतेवेळी अर्जासोबत या परिपत्रकातील परिशिष्ट “अ” येथे असलेल्या विवरणपत्रात नमूद केल्याप्रमाणे माहिती पाठविणे आवश्यक राहिल .

४ . भारत प्रशासन सेवा संवर्गातील अधिका-यांनी या नंतर नियमित रजेच्या कालावधीत रजेतील प्रवास सवलत उपभोगावयाची असेल तर, रजेचा अर्ज व परिशिष्ट “ अ ” येथील विवरणपत्रात आवश्यक असलेली माहिती सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना पाठवावी .

५ . रजेतील प्रवास सवलत नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत उपभोगावयाची असेल तर खाली नमूद केलेल्या पदावरील अधिका-यांनी त्यांच्या पदासमोर नमूद केलेल्या पदावरील अधिका-यांस त्या रजेच्या संबंधीत अर्ज व परिशिष्ट “अ” येथे नमूद केलेल्या विवरणपत्राप्रमाणे माहिती सादर करावी व अर्जाची प्रत व परिशिष्टाची प्रत सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय मुंबई यांना पाठविणे आवश्यक राहिल .

पद	प्राधिकारी
(१) अपर मुख्य सचिव, विशेष सचिव, सचिव, अपर सचिव	मुख्य सचिव .
(२) विभागीय आयुक्त . .	महसूल सचिव .
(३) विभागीय अपर आयुक्त . . . (भारत प्रशासन सेवेतील अधिकारी असतील तर) /जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी	विभागीय आयुक्त .
(४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद... .	विभागीय आयुक्त .
(५) सहायक जिल्हाधिकारी / परिविक्षाधीन सहायक जिल्हाधिकारी...	त्या त्या जिल्हाचा संबंधीत जिल्हाधिकारी .
(६) मंत्रालयात कार्यरत असलेल्या अपर मुख्य सचिव, विशेष सचिव,अपर सचिव व सचिव सोडून इतर भारत प्रशासन सेवेतील अधिकारी .	ते ज्या विभागाच्या अस्थापनेवर कार्यरत असतील त्या त्या विभागाचे सचिव .
(७) केंद्र शासनाकडे प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या भारत प्रशासन सेवेतील अधिकारी सोडून महाराष्ट्र शासनाच्या अधिपत्याखालील असलेल्या महामंडळ तसेच महानगरपालिका व शासनाच्या इतर उपक्रमावर प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या अधिका-यांनी... .	त्यांचे महामंडळ / शासनाचे उपक्रम / महानगरपालिका वगैरे ज्या विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणेत येत असतील त्या विभागाचे सचिव .

६ . केंद्र शासनाकडे प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या भारत प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना वरील तरतूद लागू नाही . परंतु त्यांना प्रतिनियुक्तीवरून परत आल्यानंतर रजेतील प्रवास सवलत उपभोगण्याच्या वेळेत परिशिष्ट “ अ ” येथे नमूद केलेल्या विवरणपत्रात माहिती देणे आवश्यक राहिल .

विभाग .

७. रजेच्या कालावधीत सर्व भारत प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत सामान्य प्रशासन, विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्यातर्फे मंजूर करण्यात येईल. तसेच जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिका-यांना जरी स्थायी समितीने रजा मंजूर केली असली, तरी सदर रजेच्या कालावधीत रजा प्रवास उपभोगण्याची परवानगी सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्यातर्फेच मंजूर करण्यात येईल.

८. रजा प्रवास सवलत मंजूरी आदेशाची एक एक प्रत महालेखापाल १ व २ व अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई, संबंधित कोषाधिकारी व संबंधित अधिकारी, अधिकारी ज्या ठिकाणी कार्यरत असेल त्या कार्यालयास /विभागास यांना पाठविणे आवश्यक राहिल.

९. भारत प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना वर परिच्छेद ५ येथे नमूद केल्याप्रमाणे नैमित्तिक रजा मंजूर करण्याचे अधिकार, ज्या प्राधिका-यांना दिले असतील, त्या प्राधिका-यांनी संबंधित अधिका-यांच्याबाबतीत नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत रजेतील प्रवास सवलत उपभोगण्यास परवानगी देणेबाबतचे आदेश निर्गमित करणे आवश्यक राहिल व त्याची एक प्रत प्रत्येकी, महालेखापाल १ व २, अधिदान व लेखा अधिकारी, संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी, संबंधित कार्यालय, संबंधित अधिकारी व सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना पाठविणे आवश्यक राहिल.

१०. सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई व ज्या ज्या अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत मंजूर करण्याचे अधिकार दिले आहेत अशा सर्व अधिका-यांनी संबंधित अधिका-यास रजेतील प्रवास सवलत देय आहे किंवा नाही, हे त्यांनी रजेतील प्रवास सवलत मिळणावावत केलेल्या अर्जासोबत जोडलेल्या विवरणपत्रातील माहिती व त्यांनी त्यापूर्वी उपभोगलेल्या रजेतील प्रवास सवलती संबंधित कार्यालयात उपलब्ध असलेली माहिती तपासून पाहिल्यानंतरच रजेतील प्रवास मंजूर करण्यास परवानगी द्यावी. परिशिष्ट “ अ ” येथे नमूद केलेल्या विवरणपत्रात माहिती दिल्याशिवाय परवानगी देऊ नये. तसेच महालेखापाल १ व २ तसेच अधिदान व लेखा अधिकारी यांनी सुध्दा त्यांच्या त्यांच्या कार्यालयात उपलब्ध असलेल्या माहितीवरून संबंधित अधिका-यास रजेतील प्रवास सवलत देय आहे किंवा नाही हे पडताळून पाहावे व देय नसल्यास त्वरीत शासनाच्या निदर्शनास आणून द्यावे.

११. सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई, महालेखापाल १ व २, अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई व ज्या ज्या अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत मंजूर करण्याचे अधिकार दिले आहेत. अशा सर्वांनी संबंधित अधिका-यांच्या बाबतीत रजेतील प्रवास सवलतीचा तपशील (Recod) ठेवावा व शासनाने तसा तपशील सादर करण्यास सांगितल्यास तो त्वरीत शासनाला सादर करावा.

१२. रजेतील प्रवास सवलती संबंधित असलेल्या नियमांची माहिती व ठळक वैशिष्ट्ये संक्षिप्त स्वरूपात परिशिष्ट “ ब ” येथे दिली आहेत.

१३. हे परिपत्रक वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४६२/८८/सेवा ५ दिनांक १७ जून १९८८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सतिश त्रिपाठी,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

(टीप : याच संदर्भात शासनाचे दिनांक ३० जानेवारी १९९३ चे परिपत्रक पहावे.)

विवाम .

परिशिष्ट “ अ ”

रजेतील प्रवास सवलत उपभोगण्याची परवानगी मिळण्याबाबतचा अर्ज

१. अधिका-याचे नांव :
२. पदनाम :
३. वरील पद ज्या ठिकाणी धारण करित असतील
त्या कार्यालयाचे नाव :
४. सेवेत रुजू होण्याचा दिनांक :
५. सध्याचे वेतन :
६. घोषित केलेल्या स्वग्रामाचे नाव :
७. सेवापुस्तकातील नोंदीप्रमाणे /अधिका-याने घोषित
केल्याप्रमाणे स्वग्राम कायम आहे का? :
८. रजेतील प्रवास सवलत स्वग्रामी जाण्यास उपभोगावयाची
आहे की भारता कुठेही जाण्याकरता . .त्या ठिकाणचे नाव . :
९. वरील रजेतील प्रवास सवलत कोणत्या गट वर्षाकरिता
उपभोगावयाची आहे ते गट वर्ष तसेच मुदतवाढ व सवलत
उपभोगण्यात येत आहे का ? :
१०. स्वग्रामी जाण्यास व भारतात कुठेही जाण्यास याआधी
उपभोगलेल्या रजेतील प्रवास सवलतीचे गट वर्ष .तसेच
मुदतवाढीत सवलत उपभोगण्यात आली होती का? :
११. वर अनुक्रमांक ८ मध्ये नमूद केलेली सवलत अनु . ९ मध्ये
नमूद केलेल्या गट वर्षाकरिता कुटुंबातील व्यक्तीने या पूर्वी
उपभोगलेली आहे का? असल्यास त्यांची नावे व वय, नाते
व रजा प्रवास सवलतीचा कालावधी :
दिनांक ते दिनांक..... :
१२. वरील सवलत आता कुटुंबातील कोणकोणत्या व्यक्तींना
उपभोगावयाची आहे . त्यांची नावे, नाते व वय . :
१३. रजेचे स्वरूप व कालावधी :
१४. प्रवासाकरिता अनुज्ञेय वर्ग :
१५. नजिकच्या मार्गाने प्रवास खर्चाचे देयक सादर करण्यात
येणार आहे का? :

वववववववववव

विवाम .

विषय :- कार्यभार क्षेत्राच्या बाहेर दौरा करण्याकरिता आणि नैमित्तिक रजा घेण्याकरिता सक्षम प्राधिका-यांची पूर्वीच मंजूरी मिळविणे .

सा .प .विभाग, परिपत्रक क्र .एसआरव्ही ११८९/प्र .क्र .१०/बारा दिनांक ५ जून, १९८९ .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, काही अधिकारी ज्याच्यांत काही विभाग प्रमुखांचाही समावेश आहे, त्यांच्या कार्यभार क्षेत्राच्या पलिकडे/मर्यादेबाहेर (राज्यात अथवा राज्याबाहेर) सक्षम प्राधिका-यांची मंजूरी न घेता दौ-यावर जातात . अशा प्रकरणी महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या नियम ३४ ची तरतूद लागू होते . या नियमानुसार कोणताही शासकीय सेवक (नियमानुसार विनिर्दिष्टपणे अपवाद केला नसल्यास) त्याने योग्य अशा प्राधिकाराखेरीज त्याच्या कार्यक्षेत्राच्या पलिकडे व्यतीत केलेल्या कालावधीकरिता वेतन व भत्ते यांकरिता हक्क सांगू शकणार नाही . त्यामुळे शासकीय सेवकाने त्याच्या कार्यक्षेत्राच्या पलिकडे व्यतीत केलेला कालावधी कर्तव्यकाल समजण्याकरिता, तसेच अशा कर्तव्य कालावधीकरिता वेतन व भत्ते मिळणे शासकीय सेवकास शक्य व्हावे म्हणून त्यासाठी सक्षम प्राधिका-यांची मंजूरी आवश्यक असते . या नियमाखालील प्राधिकार सर्व मंत्रालयीन विभागांना , विभाग प्रमुखांना आणि नियंत्रण अधिका-याना ,त्यांना अनुक्रमे दुय्यम असणा-या शासकीय सेवकांपुरते महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ च्या परिशिष्ट एक च्या अनुक्रमांक ८ नुसार प्रदान करण्यात आले आहेत . त्यामुळे सर्व अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्राच्या बाहेर कर्तव्यार्थ निघण्यापूर्वी सक्षम प्राधिका-यांची मंजूरी मिळवावी अशी सूचना त्यांना देण्यात येत आहे . विभाग प्रमुखांनी अशा प्रकरणी शासनाची पूर्व मंजूरी मिळविणे आवश्यक आहे .

२ . शासनाला असेही आढळून आले की, शासकीय सेवक पूर्व मंजूरी खेरीज नैमित्तिक रजेवर जातात . केवळ आकस्मिकपणे आणि/अथवा अनपेक्षित उद्भवणा-या परिस्थितीचे अपवाद वगळता सर्व विभागांचे सचिव आणि विभाग प्रमुख यांसह सर्व शासकीय सेवकांनी नैमित्तिक रजा घेण्याकरिता सक्षम प्राधिका-यांची अगोदर मंजूरी मिळविणे अपेक्षित आहे . आकस्मिकपणे आणि अनपेक्षितपणे उद्भवणा-या परिस्थितीत त्यांनी सक्षम प्राधिका-यांची कार्यांतर मंजूरी मिळविण्याकरिता शक्य तितक्या लवकर प्रयत्न करावा .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :-रजा प्रवास सवलत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . प्रवास-१८९/२५५/सेवा-५ दिनांक २५ सप्टेंबर ,१९८९ .

- पहा :-**
- १) वित्त विभाग निर्णय क्र .टीआरअ १०६३/२७२६/५ दिनांक २३ ऑक्टोबर, १९६३ .
 - २) वित्त विभाग निर्णय क्र .टीआरअ ११८०/सीआर ३१८/एसईआर ५ दि .९ .९ .८० .
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र .आरपीएस १२८८/५६८/सेवा १० , दिनांक ३ .१० .१९८८ .

परिपत्रक :

रजा प्रवास योजनेसंबंधीच्या आदेशानुसार विशिष्ट मर्यादित शासकीय कर्मचा-यांना स्वग्रामी जाण्यासाठी १२ वर्षावरील कुटुंबियांना पूर्ण व १२ वर्षाखालील मुलांसाठी अनुज्ञेय वर्गाच्या अर्ध्या प्रवास भाड्याइतके अर्थसहाय्य अनुज्ञेय आहे . शासन निर्णय दिनांक ३ .१० .१९८८ च्या सुधारित तरतुदीनुसार रुपये १४००/- पेक्षा अधिक वेतनधारकांना राज्य परिवहन मंडळाच्या आराम बस गाडीने प्रवास करण्यास पात्र समजण्यात आले आहे . परंतु आरामगाडीने प्रवास करताना १२ वर्षाखालील मुलांसाठीही पूर्ण दराने भाडे आकारले जाऊ लागल्यामुळे अशा प्रसंगी १२ वर्षाखालील मुलांसाठीही पूर्ण दराच्या भाड्याइतके अर्थसहाय्य मंजूर करावे किंवा कसे, असा प्रश्न उपस्थित झाला होता . ह्या बाबत

असे स्पष्ट करण्यात येते की, आराम गाडीने प्रवास केलेल्या प्रवासासाठी अर्थे तिकिट दिले जात नसल्यामुळे जेव्हा दोन ठिकाणे प्रत्यक्ष लोहमार्गाने जोडली नसतील, तेव्हा आरामगाडीने प्रत्यक्ष प्रवास करून १२ वर्षांखालील मुलासाठी पूर्ण दराने प्रवासभाडे द्यावे लागले असल्यास, त्या आधारे रजा प्रवास सवलतीपोटी अर्थसहाय्य दिले जावे. दोन ठिकाणी लोहमार्गाने जोडलेली असल्यास, सर्वसाधारण नियमांनुसार जवळच्या मार्गाने म्हणजे लोहमार्गानेच प्रवास करणे अपेक्षित असल्याने, अशा प्रसंगी आरामगाडीने केलेल्या प्रवासासाठी दिले जाणारे अर्थसहाय्य रेल्वेने अनुज्ञेय असलेल्या अर्थ सहाय्या इतके मर्यादित केले जावे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अ.

अ.कृ.गोलतकर,
अवर सचिव, वित्त विभाग.

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- प्रवासासाठी “ एजन्सी ” कडून जागा राखून ठेवण्याकरिता
एजन्सी शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याबाबत .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . प्रवास १०९१/प्र .क्र .१२/सेवा ५ दिनांक ३१ ऑगस्ट १९९१ .

शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र . १९२२/३३ दिनांक १४ एप्रिल १९४८ मध्ये प्रवासासाठी “ एजन्सी ” कडून जागा राखून ठेवण्यासाठी एजन्सी शुल्क अनुज्ञेय नाही . असे स्पष्ट करण्यात आले आहे . सदर आदेश शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . टीआरए ११५७ (एस- ७) दिनांक २२ ऑगस्ट १९५७ सोबत सहपत्राच्या रूपाने जोडलेले आहेत .सदर आदेश अद्यापही अस्तित्वात असल्याने त्या आदेशान्वये म्हटल्याप्रमाणे एजन्सी शुल्क अनुज्ञेय नाही . त्यामुळे असे स्पष्ट करण्यात येते की, प्रवासासाठी “ एजन्सी ” कडून जागा राखून ठेवण्यासाठी एजन्सी शुल्क अनुज्ञेय असणार नाही .

सर्व प्रशासकीय विभागांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी आपल्या विभागांतर्गत सर्व कार्यालय प्रमुखांच्या नजरेस वरील वस्तुस्थिती आणावी .

वक्वक्वक्वक्व

**Sub:- Travelling Allowance Cancellation charge
in respect of unused tickets.**

Resolution No. TRA 1157 (S-7) dated 22nd August, 1957.

Read :- G.R. F.D. No. 1922/33, dated 14th April ,1948.

(I) Substitute the following paragraph for paragraph 4 of the above Government Resolution.:-

4. **Air Passage :-**As regards the deductions made by Air Transport Companies on cancellation of Air Passages, it has been decided that when the cancellation of the journey is solely in the interest of public service or due to circumstances which were unavoidable and beyond the control of the Government servant concerned, he may be

reimbursed by Government. This reimbursement is restricted to such of the Government servants as have been authorised by a competent authority to travel by air and the amount limited to the net deduction made by the Air Transport Companies. The Controlling Officer should certify in all such cases that the cancellation was in the public interest or due to circumstances beyond the control of the Government servant etc.

(II) Substitute the following for paragraph 5 of the said Government Resolution :-

5. **Traveling by Air conditioned Accommodation on Railways :-** In the case of Government servants who are eligible to travel by air conditioned class, whether at public expense or on payment of 3 pies per mile and who have actually bought Air conditioned class ticket, reimbursement of the cancellation charges (*including charges for reservation*) may be allowed, provided that the cancellation is *solely due to official reasons*.

वन्द्यवन्द्यवन्द

**ACCOMPANIMENT TO GOVERNMENT RESOLUTION, FINANCE DEPARTMENT
, No. TRA 1157 (S- 7) dated 22nd August 1957.**

“ Government servants intending to travel on duty have to cancel their journeys at times on account of other urgent public work, and in such cases if they have already purchased the tickets they have to pay cancellation charges for the same. Government has under consideration the question of reimbursement of such cancellation charges and the following orders are issued in connection therewith,

2, **Railway tickets :-** Ordinarily the Railway authorities make a deduction of 10 per cent of the value of the unused ticket on a claim to refund in respect of it, They are, however, authorised to waive the deduction in certain circumstances and the Government of India has prescribed following procedure for Government servants claiming a refund in respect of an unused ticket. The refunding authorities on Railways are authorized to waive the 10 per cent deduction in exceptional circumstances and in practice the deduction would not normally be made in respect of a reservation cancelled two hours or more before the departure of a train by a Government servant forced to take such action for official reasons. As however, all railway reservations made by Government servants do not pertain to travel on Government business in a case in which an official journey is cancelled under orders of a superior officer a certificate to that effect will be necessary if the refunding authority is to consider favourably the relaxation of the 10 per cent, rule.

3. In case where the 10 per cent deduction is waived as above, Government will reimburse to the Government servant the reservation fee, if any paid for a berth.. If the deduction is not waived, the cancellation charges will be reimbursed to the Government servant should be restricted to what it would be, had the officer booked his journey by the shortest route, save in exceptional cases when the route actually adopted by the Government servant is certified to be in the interests of public service.

4. **Air passages :-** As regards the deduction made by Air Transport Companies on cancellation of air passages it has been decided that when the cancellation of the journey is solely in the interests of public service the Government servant concerned may be reimbursed by Government. This reimbursement is restricted to such of the Government servants as have been authorized by a competent authority to travel by Air, and the amount limited to the net deduction made by the Air Transport Company concerned.

5. The travelling allowance rules do not provide for journeys by air conditional coaches. No claim for refund of these charges can, therefore be entertained by Government. The refund of these charges is a matter for the individual Railway to deal with, and it is open to the Government servant concerned to approach the Railway Administration direct for this purpose.

No refund of the “ Agency charges ” should also be made, as Government servant who book his journey through a “ Travel Agent ” does so for his own convenience.

6. These orders will have effect from 1 st April, 1948.

वक्वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :-विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्बंध .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. प्रवास १०९१ /३३५ / सेवा ५ दिनांक २० मार्च ,१९९२ .

- संदर्भ : १) वित्त विभाग निर्णय क्र. आरपीएस १२८८ /५६८/सेवा १० दिनांक ३.१०.८८ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र. प्रवास १६८९/ ४८/८९/सेवा ५ दिनांक २९.८.८९ .

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. आरपीएस १२८८/५६८/सेवा-१०, दिनांक ३ ऑक्टोबर, १९८८ अन्वये प्रवास भत्त्याच्या दरात सुधारणा करण्यात आली . तदनंतर शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. प्रवास १६८९ /४८/ सेवा ५ दिनांक २९ ऑगस्ट १९८९ अन्वये विमान प्रवासावरील काही निर्वन्ध काढून टाकण्यात आले . त्यामुळे देशांतर्गत मार्गावरील विमान प्रवासासाठी उपलब्ध असलेल्या एक्झिक्युटीव्ह वर्ग व इकॉनॉमी वर्ग या २ वर्गा पैकी एक्झिक्युटीव्ह हा वर्ग रु .७३०० - १०० - ७६०० या व यापेक्षा अधिक वेतनश्रेणीत वेतन घेणा-या अधिका-यांना अनुज्ञेय झाला . तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ३.१०.८८ च्या परिच्छेद क्र.४ (२) अनुसार रु . ५१०० /- व त्याहून अधिक वेतन घेणा-या अधिका-यांना रेल्वेने वातानुकुलीत प्रथम वर्ग अनुज्ञेय आहे . आता काटकसरीच्या उपाययोजना लागू करण्याच्या दृष्टीने विमान प्रवास व रेल्वे प्रवास याबाबत काही निर्वन्ध लागू करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

शासन आता असा आदेश देत आहे की, राज्य शासनाच्या रु .७३०० - १०० - ७६०० या व यापेक्षा अधिक वेतनश्रेणीत वेतन घेणा-या अधिका-यांना विमान प्रवासासाठी एक्झिक्युटीव्ह हा वर्ग अनुज्ञेय असणार नाही . या निर्णयानुसार राज्य शासनातील ज्या अधिका-यांना विमान प्रवास अनुज्ञेय आहे असे सर्व अधिकारी “ इकॉनॉमी ” वर्गाने विमान प्रवास करण्यास पात्र असतील . याचप्रमाणे जे अधिकारी रेल्वेच्या वातानुकुलीत प्रथम वर्गाने प्रवास करण्यास पात्र आहेत, त्यांना यापुढे रेल्वेच्या वातानुकुलीत प्रथम वर्ग अनुज्ञेय असणार नाही . राजधानी एक्सप्रेसने प्रवास करतानासुद्धा वातानुकुलीत प्रथम वर्ग हा या अधिका-यांना अनुज्ञेय असणार नाही .

हे आदेश सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमे, मंडळे इत्यादीमधील अध्यक्ष, संचालक आणि अन्य अधिकारी यांनासुद्धा लागू आहेत . मंत्रालयातील संबंधीत प्रशासकीय विभागांनी हे आदेश त्यांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमे ,मंडळे इत्यादींच्या नजरेस तात्काळ आणावेत .

हे आदेश १ एप्रिल १९९२ पासून लागू असतील .

मंगला म . कोरगांवकर,
शासनाच्या उप सचिव, वित्त विभाग .

विवा .

वक्वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- विमान व रेल्वे प्रवासावरील निर्बन्ध .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. प्रवास १०९२/प्र.क्र.२१०/सेवा-५, दिनांक २६ ऑगस्ट, १९९२ .

शासनाने काटकसरीच्या उपाययोजना लागू करण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय , वित्त विभाग क्रमांक प्रवास १०९१/३३५/सेवा ५ दिनांक २० मार्च १९९२ मधील आदेशान्वये सर्व शासकीय अधिका-यांकरिता विमानप्रवासासाठी केवळ “ इकोनॉमी ” वर्ग अनुज्ञेय ठरविला आहे .आणि रेल्वेच्या “ प्रथम वर्ग वातानुकूलित ” प्रवासावर राजधानी एक्सप्रेसच्या प्रवासासह निर्बन्ध घातले आहेत .

२ . शासन आता असे स्पष्ट करित आहे की, वरील आदेश महानगरपालिका, बी.ई.एस.टी. इत्यादि निमशासकीय व स्वायत्त संस्था व त्यांचे उपक्रम यामध्ये स्वीयेतर सेवेत वा प्रतिनियुक्तीवर असलेल्या सर्व शासकीय कर्मचा-यांनाही लागू राहतील . मंत्रालयीन विभागांनी हे आदेश संबंधित अधिका-यांच्या नजरेस तात्काळ आणावेत .

शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत .

सा .प्रशासन विभाग, परिपत्रक क्र .भाप्रसे २१९३-(३०/९३)- नऊ दि . ३० जानेवारी , १९९३ .

वाचा : सा .प्र .विभाग परिपत्रक क्र .भाप्रसे २१८७-४०२९-नऊ दिनांक ११ जुलै, १९८८ .

या विभागाच्या परिपत्रक क्र . भाप्रसे २१८७-४०२९-नऊ दिनांक ११ जुलै १९८८ भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना रजेतील प्रवास सवलत कशी देण्यात यावी याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत . या परिपत्रकातील परिच्छेद ५ मध्ये भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांनी धारण केलेले पद आणि सदर पदधारक अधिका-यास नैमित्तिक रजा व त्या नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत रजा प्रवास सवलत उपभोगण्यास परवानगी देण्यास सक्षम असणा-या प्राधिका-यांची यादी देण्यात आली आहे . तथापि या यादीत विविध मंत्रालयीन विभागांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील विभाग प्रमुखांच्या / प्रादेशिक कार्यालय प्रमुखांच्या कार्यालयाच्या आस्थापनेवर कार्यरत असणा-या भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना नैमित्तिक रजा व त्या नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत रजा प्रवास सवलत उपभोगण्यास परवानगी देण्यास कोणता प्राधिकारी सक्षम आहे हे स्पष्ट होत नव्हते .

याबाबतीत सूस्पष्टता आणण्यासाठी आता असे स्पष्ट करण्यात येते की, विविध मंत्रालयीन विभागांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील विभाग प्रमुखांच्या/प्रादेशिक कार्यालय प्रमुखांच्या आस्थापनेवर कार्यरत असणा-या भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना नैमित्तिक रजा मंजूर करण्यास व अशा मंजूर केलेल्या नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत संबंधित भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना नियमानुसार अनुज्ञेय “ रजा प्रवास सवलत ” मंजूर करण्यास संबंधित विभाग प्रमुख किंवा प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख सक्षम प्राधिकारी राहतील .

उदा :- भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-याने धारण केलेले पद सक्षम प्राधिकारी .

विक्रीकर उप आयुक्त विक्रीकर आयुक्त, मुंबई .

विदाम .

आणखी असेही स्पष्ट करण्यात येते की, भारतीय प्रशासन सेवेतील अधिका-यांना नैमित्तिक रजेच्या कालावधीत रजा प्रवास सवलत उपभोगण्यास परवानगी/मंजूरी देण्यास सक्षम असलेले प्राधिकारी अशा अधिका-यांच्या कुटुंबियांना संबंधित अधिका-यासमवेत किंवा अन्यथा केवळ कुटुंबियांना स्वतंत्रपणे (एकत्रित किंवा निरनिराळ्या वेळी) रजा प्रवास सवलत (स्वग्रामी किंवा भारतात कुठेही जसे नियमानुसार अनुज्ञेय असेल तसे) उपभोगण्यास विहित अटींच्या व शर्तींच्या अधीन राहून परवानगी/मंजूरी देण्यासाठीसुद्धा सक्षम राहतील . मात्र अशा आदेशांच्या प्रती कार्यासन १० सामान्य प्रशासन विभाग यांच्याकडे पाठविणे अनिवार्य राहिल याची प्रकर्षाने नोंद घेण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

दिनकर पत्की,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विषय:- प्रवास भत्ता/प्रवास खर्च तरतुदीबाबत .

वित्त विभाग,परिपत्रक क्र.प्रवास-१०९३/प्र.क्र.१०८/सेवा-५ दिनांक २९ सप्टेंबर, १९९३ .

परिपत्रक

शासकीय कर्मचा-यांना सरकारी कामकाजाच्या (कार्यालयीन काम, टपालवाटप इ.) अनुषंगाने नियमित प्रवास करावा लागत असल्यास अशा प्रवासाकरिता येणा-या खर्चासाठी वेगळा भत्ता मंजूर करावा असे शासनाच्या निदर्शनास आणण्यात आले आहे . वास्तविक प्रवासभत्ता नियमातील तरतुदी स्वयंस्पष्ट आहेत . त्यामुळे वेगळा भत्ता मंजूर करण्याचा प्रश्न येत नाही . असे असले तरी, सर्वसाधारणपणे सरकारी कामकाजाच्या अनुषंगाने प्रवास केला असल्यास त्याबाबतच्या काही तरतुदी पुनः सर्व नियंत्रण अधिका-यांच्या नजरेस आणण्यात येत आहेत .

२ . शासकीय कर्मचा-याला दौ-यावरील त्याच्या दैनंदिन कामकाजाच्या अनुषंगाने नियमित प्रवास अपेक्षित असल्यास त्यासाठी येणा-या प्रवासखर्च, दैनिक भत्त्याबाबतच्या काही तरतुदी मुंबई नागरी सेवा नियम,१९५९ मधील नियम क्र . ३८३, ३८८, ३८९, ४०१, ४४६, ४५१(अ), ४६६ खाली आहेत .

३ . उपरोक्त तरतुदीखाली प्रवासभत्ता/प्रवास खर्च मंजूर करण्याचे अधिकारी प्रदान करण्यात आले असल्याने मुंबई नागरी सेवा नियमातील अटी व शर्तींच्या अधीन, मागणी केलेला प्रवास भत्ता/प्रवास खर्च अधिनस्त अधिकारी/कर्मचारी यांची अडवणूक होणार नाही याची दक्षता घेऊन मंजूर करण्यात यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वि .वि . फाटक,
अवर सचिव, वित्त विभाग .

कककककककक

विवाम .

विषय :- सामग्री भत्ता

परदेशी कामानिमित्त /प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिका-यांना देण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. पदोनि- १०९३ /११५/सेवा- ५ दिनांक ७ ऑक्टोबर ,१९९३ .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.पदोनि १०८७/सीआर-७८४/सेवा- ५ दिनांक ४ .९ .१९८७ अन्वये सामुग्री भत्त्याचा दर रु.२०००/- निश्चित करण्यात आलेला आहे .त्यामध्ये वाढ करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन असा आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (वेतन) नियम १९८१ मधील परिशिष्ट २ मधील नियम १३ च्या तरतुदीनुसार अनुज्ञेय असलेला, सामुग्री भत्ता रुपये २०००/-वरून रुपये ४०००/- इतका वाढविण्यात यावा . सामुग्री भत्त्याच्या अनुज्ञेयतेबाबतचे अन्य नियम तसेच लागू रहावेत .

हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून अंमलात येतील व दिनांकानंतर परदेशी नियुक्त होणा-या सर्व अधिका-यांच्या बाबतीत लागू राहतील .

सौ . उ . उ . रणदिवे,
कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग .

कवककककककक

विषय :- विमान प्रवास.....

वित्त विभाग , निर्णय क्र. प्रवास १६९३/१५९/सेवा-५ दिनांक ४ डिसेंबर, १९९३ .

पहा :- वित्त विभाग, निर्णय क्र. प्रवास १६८९ /४८/८९/सेवा ५ दिनांक २९ ऑगस्ट, १९८९ .

वित्त विभाग , निर्णय क्र. प्रवास १०९१/३३५/ सेवा ५ दिनांक २० मार्च ,१९९२ .

वित्त विभाग , निर्णय क्र. प्रवास १०९२/प्र.क्र. २१० /सेवा ५ दिनांक २६ ऑगस्ट, १९९२ .

प्रशासकीय अधिकारी शासकीय दौ-यावर किंवा बदलीच्या प्रवासासाठी विमान प्रवास करण्यास पात्र असल्यास सार्वजनिक क्षेत्रातील विमान कंपन्यांच्या विमान सेवेने केलेला प्रवासच प्रवासभत्ता तरतुदीसाठी अनुज्ञेय आहे .देशांतर्गत विमान प्रवासासाठी खाजगी कंपन्यांच्याही विमानसेवा उपलब्ध आहेत . अत्यावश्यक परिस्थितीत शासकीय अधिकारी अशा खाजगी विमानसेवेच्या विमानाने प्रवास करतात .त्यामुळे खाजगी कंपन्यांच्या विमानाने केलेला प्रवास मुंबई नागरी सेवा नियमातील प्रवासभत्ता तरतुदीसाठी अनुज्ञेय ठरविण्याबाबतचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन आता असे आदेश देत आहे की, खाजगी विमान कंपन्यांच्या विमानाने केलेला प्रवास मुंबई नागरी सेवा नियमातील प्रवासभत्ता तरतुदीसाठी अनुज्ञेय राहिल . अशा विमान सेवेने केलेल्या विमान प्रवासभाड्याची रक्कम मुंबई नागरी सेवा नियमातील तरतुदीच्या अधीन राहून मंजूर करण्यात यावी . मात्र असे विमान प्रवासभाडे, सार्वजनिक क्षेत्रातील विमान कंपन्यांकडून आकारले जाऊ शकणारे प्रवासभाडे आणि खाजगी कंपनीने आकारलेले प्रवासभाडे यापैकी जे कमी असेल तेवढ्यापुरतेच मर्यादित राहिल . विमान प्रवासाच्या अनुषंगाने लागू असण-या इतर सर्व तरतुदी तशाच लागू असतील .

सदर आदेश निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून लागू आहेत . प्रलंबित असलेली प्रकरणे उपरोक्त शासन निर्णयान्वये विनियमित करण्यात यावीत .

मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील नियम ४१७ (अ) तील तरतूदी ह्या आदेशाच्या मर्यादिपर्यन्त दुरूस्त करण्यात आल्या आहेत असे समजले जावे . ह्या नियमांना औपचारिक दुरूस्ती यथावकाश करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

कांता वाघमारे,
शासनाच्या उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय:- चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . रप्रस १९९४/१८४/सेवा-५ दिनांक २८ मार्च , १९९५ .

शासन निर्णय :- केंद्र शासनाने आपल्या कर्मचा-यांना चार वर्षातून एकदा देशात कोठेही जाण्यास “ रजा प्रवास सवलत ” ही योजना मंजूर केलेली आहे . केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्य शासकीय कर्मचा-यांनाही अशा प्रकारची “ चार वर्षातून एकदा राज्यात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत ” योजना लागू करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असे आदेश देत आहे की, राज्य शासकीय कर्मचा-यांना देखिल चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यासाठीही रजा प्रवास सवलत ही योजना खाली दर्शविल्याप्रमाणे मंजूर केली जावी .

२ . या प्रवास सवलतीला यानंतर “ रजा प्रवास सवलत ” व सध्याच्या दोन वर्षातून एकदा स्वग्रामी जाण्यासाठी अनुज्ञेय असणा-या रजा प्रवास सवलतीचा “ स्वग्रामी रजा प्रवास सवलत ” असे संबोधिले जावे . ही रजा प्रवास सवलत महाराष्ट्र राज्याच्या भौगोलिक सीमेच्या आत अनुज्ञेय राहिल . राज्यात कोठेही जाण्याची ही प्रवास सवलत असल्याने , या रजा प्रवास सवलतीखाली प्रवास करावयाच्या अंतरासाठी किमान व कमाल अंतराची मर्यादा राहणार नाही . परंतु या रजा प्रवास सवलतीचे ठिकाण घोषित करण्याची पूर्व अट राहिल व मुख्यालय ते घोषित ठिकाण यासाठीचा प्रवास खर्च जवळच्या मार्गाने व प्रत्यक्ष तिकिट भाड्याच्या आधारावर अनुज्ञेय राहिल .

३ . या रजा प्रवास सवलतीसाठीच्या पहिल्या गट वर्षाची सुरुवात सन १९९३ पासून झाली आहे असे समजण्यात यावे . त्यामुळे ही गट वर्षे १९९३-९६, १९९७-२००० अशी असतील . या सवलतीचा फायदा घेतला गेल्यास संबंधित स्वग्राम रजा प्रवास सवलतीच्या गट वर्षाची स्वग्राम रजा प्रवास सवलत अनुज्ञेय होणार नाही . या प्रवास सवलतीच्या चार वर्षांच्या गट वर्षात दोन स्वग्राम रजा प्रवास सवलती किंवा एक प्रवास सवलत व एक स्वग्राम रजा प्रवास सवलत अनुज्ञेय राहिल .

४ . जे शासकीय कर्मचारी शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . टीआरए ११६३/२७२६/५ दिनांक २३ .१० .१९६३ च्या परिच्छेद ११ मधील सवलतीचा लाभ घेत असतील त्यांना अशी सवलत पुढे चालू ठेवावी किंवा या योजनेचा लाभ घ्यावा याबाबत विकल्प देता येईल .

५ . या प्रवास सवलतीचा लाभ घेण्यासाठी प्रवास करण्याचे ठिकाण अर्जाद्वारे लेखी घोषित करणे तसेच प्रवास सुरु करण्यापूर्वी सक्षम अधिका-याची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहिल .

६ . स्वग्राम रजा प्रवास सवलतीसाठीचा शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .टीआरए/११६३/२७२६/५ दिनांक २३ .१० .१९६३ व त्यानंतर त्या संदर्भात निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशातील सर्व तरतुदी या रजा सवलतीसाठी आवश्यकत्या फेरफारासह लागू राहतील .

विवाम .

७. शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत या रजा सवलतीवरील सर्व मागणी क्र. जी/२०७० इतर प्रशासकीय सेवा, ८०० इतर खर्च (दोन) महागाई भत्ता, सुधारित वेतन, घरभाडे भत्ता इत्यादीसाठी ठोक तरतूद (२०७०/५२१) या शीर्षाखालील शासन ज्ञापन वित्त विभाग क्र. आकनि ११९५/२३४/अर्थसंकल्प ७ दिनांक २८ मार्च १९९५ संगणक संकेतांक क्र.८०००/२३४-९ अन्वये मंजूर केलेल्या रु. ७०० कोटी आकस्मिकता निधी अग्रिमातून करण्यात यावा. आहरण व संवितरण अधिका-यांनी सदर खर्च अग्रिमाच्या प्रतिपूर्तीनंतर शेवटी कोणत्या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकावयाचा हे सूचित करावे. त्यानंतर रजा प्रवास सवलतीसाठीचा खर्च स्वग्राम रजा प्रवास खर्च ज्या प्रमुख लेखाशिर्षा खाली खर्ची घालण्यात येतो, त्या लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा. नियंत्रक अधिका-यांनी पूरक मागण्या विधानमंडळाने संमत करताच या बाबींवरील खर्च संबंधित कार्यात्मक प्रमुख लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकावा.

८. हे आदेश दिनांक १ एप्रिल १९९५ पासून अंमलात येतील.
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि.लागवणकर,
शासनाचे उपसचिव.

(टीप:- या संदर्भात दि. ६.१२.२००६ चा शासन निर्णयही पहावा.)

कककककककक

विषय :- चार वर्षातून एकदा महाराष्ट्रात कोठेही जाण्यास रजा प्रवास सवलत .

वित्त विभाग, क्र. संकिर्ण १०९६/प्र.क्र.११३/ सेवा ५ दिनांक १८ जुलै, १९९६ .

संदर्भ:- जिल्हा परिषद जालना कार्यालयाचे अर्थ शासकीय पत्र क्र. वित्त विभाग/९६ दि.६.७.९६
महोदय ,

उपरोक्त विषयावरील सचिव, ग्रामविकास विभाग यांना लिहिलेल्या दिनांक ६.७.९६ च्या पत्रासंदर्भात आपणास कळविण्यात येते की, त्यात नमूद केलेले आपले दिनांक ३१.५.९६ चे पत्र ग्रामविकास व जलसंधारण विभागास पुढील कार्यवाहीस्तव हस्तांतरित केले आहे .

२. वित्त विभागाच्या दिनांक २८.३.९५ च्या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद २ मध्ये “ विचाराधीन सवलत प्रत्यक्ष तिकीट भाड्याच्या आधारावर अनुज्ञेय राहिल ” या आशयाच्या अटीच्या संदर्भात आपल्या कार्यालयात संभ्रम निर्माण झाल्याने आपण मार्गदर्शनाबाबत पुच्छा केल्याचे दिसते . याबाबत आपले लक्ष मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील नियम ६०२ अन्वये नियंत्रण अधिका-यांच्या विहित केलेल्या कर्तव्ये आणि अधिकारांकडे वेधण्यात येत आहे . त्वरीत संदर्भासाठी हे अधिकार येथे थोडक्यात उद्धृत करण्यात येत आहे .

- १) प्रवासाची आवश्यकता ,वारंवार प्रवास, प्रवासाचा कालावधी व मुक्कामाचा कालावधी तपासून पाहणे आणि अनावश्यक प्रवासाचा व मुक्कामाचा प्रवासभत्ता पूर्णतः वा अंशतः रद्द करणे .
- २) प्रवासभत्ता देयकात नोंदविलेले अंतर पडताळून पाहणे करणे .
- ३) किलोमीटर भत्ता व दैनिक भत्ता योग्य दराने आकारला आहे किंवा नाही आणि शक्य तेथे सवलतीच्या दराने परतीची तिकीट खरेदी करण्यात आली आहे किंवा नाहीत .शासकीय कर्मचा-यांच्या वैयक्तिक चीजवस्तूची ने-आण करण्याचा खर्च वाजवी आहे किंवा नाही याबद्दल नियंत्रण अधिका-यांनी स्वतःची खात्री करून घेणे .
- ४) सक्षम प्राधिका-याने काढलेल्या आदेशाचे व दुय्यम नियमाचे पालन करणे .
- ५) अयोग्यरित्या केलेल्या मागणीवर प्रतिबंध करण्यासाठी राजपत्रित अधिका-याबरोबर दौ-यावर गेलेले

लघुलेखक, स्वीय सहाय्यक व चतुर्थ वर्ग कर्मचारी यांच्या दौ-याचा तपशील ते ज्या अधिका-याचे आदेशाने दौ-यावर गेले असतील त्या राजपत्रित अधिका-यांनी प्रमाणित केला आहे किंवा नाही हे पाहणे . उपरोक्त नियमांतील तरतुदींचा ध्वनितार्थ लक्षात घेता, प्रवासाची सत्यासत्यता ठरविण्यासाठी नियंत्रण अधिकारी आवश्यक ते अभिलेख पुरावा म्हणून सादर करण्याचा आग्रह त्यांना प्रदान केलेल्या अधिकारांत धरू शकतात हे कृपया लक्षात घ्यावे .

आपला विश्वासू ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय : मुंबई पोलीस नियमावली १९५९ भाग १ नियम ३३८ खाली पोलीस
अधिकारी/कर्मचारी यांना कोकण रेल्वे मार्गावर रेल्वे वॉरंटवर प्रवास
करण्याची सवलत देण्याबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र . सीव्हीए ०१९७/१७३/प्र.क्र. ३०/पोल ५ व, दि . २४ जुलै , १९९७ .

वाचा : कोकण रेल्वे कॉर्पोरेशन लिमिटेड यांचे पत्र क्र . केआर/सीओ/टीए/विल्स/१/२१ दिनांक
२ . १२ . ९७
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १ , महाराष्ट्र मुंबई, यांचे पत्र क्र . एसी/मायनर रेल्वे/
इनवर्ड क्लेम/६३१ दिनांक २० . १२ . १९९६ .
पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य , मुंबई यांचे पत्र क्र . ३० (१६)/३५७७/९७ दिनांक
५ . ४ . १९९७ .

सध्या मुंबई पोलीस नियमावली, भाग १, मधील नियम क्र . ३३८ पोटनियम २ अन्वये शासकीय कामासाठी प्रवास करणेकरिता पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यास रेल्वे वॉरंट देण्याची तरतूद आहे . सदर रेल्वे वॉरंट वापरल्याची एक प्रत रेल्वे प्रशासनाकडून महालेखापाल यांना पाठविण्यात येते व मुंबई पोलीस नियमावली, भाग १ , मधील नियम ३३८ (१८) अन्वये रोग्नीने अथवा पुस्तक समायोजनेनुसार सदरचा खर्च महालेखापाल यांचेकडून रेल्वे प्रशासनास देण्यात येतो .

२ . कोकण रेल्वे कॉर्पोरेशन हे स्वतंत्र महामंडळ आहे . कोकण रेल्वे हद्दीत कायदा व सुव्यवस्था राखण्याकामी तसेच गुन्ह्यात अटक झालेल्या आरोपींची कोर्टात ने आण करण्यासाठी कोकण रेल्वे ही सोयीस्कर ठरत आहे . तरी मुंबई पोलीस नियमावली, भाग १ मधील नियम ३३८ मधील प्रचलीत नियमाप्रमाणे कोकण रेल्वे मार्गावर रेल्वे वॉरंट वापरण्यास पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना शासन परवानगी देत आहे . मुंबई पोलीस नियमावली भाग १ नियम ३३८ मध्ये नमूद केलेल्या तरतुदीनुसार पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांचा कोकण रेल्वे वॉरंटवर रेल्वे प्रवासावर होणारा खर्च रोग्नीने अथवा पुस्तक समायोजनेनुसार महालेखापाल १ महाराष्ट्र , मुंबई यांना कोकण रेल्वे महामंडळस देण्यास शासन मान्यता देत आहे .

३ . याबाबतचा खर्च २०५५ पोलीस १०९ जिल्हा पोलीस १०९ (एक) जिल्हा पोलीस दल . (आणि २०५५ पोलीस १११ (एक) मुंबई, रेल्वे पोलीस... (दिनांक २३ . १० . १९९७ अन्वये शुध्दीपत्रक) या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वर्षीच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

विवा .

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४५९/व्यय ७ दिनांक १४.७.१७ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

ना.गो. काकड,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :-अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम १९८९ व सुधारित नियम १९९५ अन्वये अत्याचारात बळी पडलेल्या व्यक्ती व त्यांचेवर/तिच्यावर अवलंबून असलेले साक्षीदार यांचा प्रवासभत्ता/दैनिक भत्ता/ परिरक्षण खर्च /आहार खर्च/वाहतूक खर्च मंजूर करणेबाबत .

समाज कल्याण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे . पत्र क्र .सक/नाहसं/अन्या/नि.भ. / प्र.भ. /९८ /का- ११/३१, दिनांक ५ .५ .१९९८ .

प्रति

विभागीय समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)
समाज कल्याण अधिकारी (सर्व)

अनुसूचित जाती , अनुसूचित जमाती, (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम १९८९, सुधारित नियम १९९५ च्या ३३ व्या कलमाचे पोटकलम ११.१, ११.२ व त्याच्यावर/तिच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्ती/साक्षीदार/परिचारास त्यांच्या /तिच्या राहण्याच्या ठिकाणापासून किंवा थांबण्याच्या ठिकाणापासून प्रवास भत्ता /दैनिक भत्ता /परिरक्षण खर्च /वाहतूक खर्च परिपूर्ती देण्याचा प्रस्ताव शासनाकडे या कार्यालयाचे पत्र .सक/नाहसं/अन्या/नि.भ. /प्र.भ. /९८ का- ११ /६६० दिनांक १९.२.१९९८ प्रमाणे सादर करण्यात आला होता . शासनाने सदर प्रस्तावावर विचार करून शासनाचे पत्र क्र.युटीके १०९५/प्रक्र.१६९/मावक दिनांक २० मार्च, १९९८ अन्वये उपरोक्त प्रस्तावास मान्यता दिलेली आहे .

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम १९८९ व सुधारित नियम १९९५ च्या ३३ कलमाच्या पोटकलम ११.१, ११.२, ११.३, ११.४, ११.५ प्रमाणे अत्याचारास बळी पडलेल्या व त्याच्यावर/ तिच्यावर अवलंबून असलेल्या साक्षीदार/परिचर यांना प्रवासभत्ता, दैनिक भाा, शासनाच्या उपरोक्त पत्रान्वये खालीलप्रमाणे मंजूर करण्यात यावा .

११.१ अत्याचाराला बळी पडलेली व्यक्ती किंवा त्याच्यावर /तिच्यावर अवलंबून असलेली व्यक्ती व साक्षीदार यांना त्याच्या/तिच्या राहण्याचे ठिकाणापासून किंवा थांबण्याच्या ठिकाणापासून या अधिनियमाग्वाली गुन्ह्याच्या अन्वेषणाच्या किंवा न्यायचौकशीच्या ठिकाणावर जाण्या येण्याचे एक्सप्रेस, मेल, पॅसेंजर गाडीचे दुस-या वर्गाचे रेल्वे भाडे किंवा बस किंवा टॅक्सीचे प्रत्यक्ष भाडे देण्यात येईल .

११.२ जिल्हा दंडाधिकारी किंवा उपविभागीय दंडाधिकारी किंवा इतर कोणताही कार्यकारी दंडाधिकारी, अन्वेषण अधिकारी, पोलीस अधिक्षक, पोलीस उपअधिक्षक, जिल्हा दंडाधिकारी किंवा इतर कोणताही दंडाधिकारी यांना भेटण्यासाठी गेलेल्या अत्याचाराला बळी पडलेल्या व्यक्ती किंवा साक्षीदार यांना वाहतूक सुविधा पुरविण्याची व्यवस्था वरील किंवा त्यासाठी लागलेल्या संपूर्ण रकमेची प्रतिपूर्ती करील .

- ११.३ प्रत्येक महिला साक्षीदार, अत्याचाराला बळी पडलेली किंवा तिच्यावर अवलंबून असलेली महिला किंवा लहान मूल, आठ वर्षांपेक्षा जास्त वय असलेली व्यक्ती आणि ४० टक्क्यापेक्षा अधिक विकलांग असलेली व्यक्ती, त्यांच्या/तिच्या निवडीचा परिचर सोबत म्हणून घेण्यास हक्कदार असेल. अधिनियमाखालील गुन्हाची सुनावणी, अन्वेषण व न्याय चौकशी दरम्यान भेटीस जाईल तेव्हा अत्याचाराला बळी पडलेल्या व्यक्तीला किंवा साक्षीदाराला लागू असलेला प्रवास व परिरक्षण खर्चही परिचराला देण्यात येईल.
- ११.४ साक्षीदार, अत्याचाराचे बळी किंवा त्याच्यावर/तिच्यावर अवलंबून असलेली व्यक्ती व परिचर यांना गुन्हाचे अन्वेषण, सुनावणी व न्याय चौकशी वरील त्याचा/तिचा रहिवास किंवा वास्तव्य असलेल्या ठिकाणापासून तो/ती जितके दिवस दूर असेल त्या दिवसांचा दैनिक, परिरक्षण खर्च, राज्य शासनाकडून शेतकी कामगारांसाठी निश्चित करण्यात येईल अशा किमान मजुरीपेक्षा नसेल अशा दराने देण्यात येईल.
- ११.५ साक्षीदार, अत्याचाराला बळी पडलेले (किंवा त्याच्यावर/तिच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्ती) व परिचर यांना दैनिक परिरक्षण खर्चा शिवाय राज्य शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेल्या दराने आहार खर्च सुद्धा देण्यात येईल. वर नमूद भत्ते हे खालील पद्धतीने संबंधितांना देण्यात यावेत.

अत्याचारग्रस्त व्यक्ती, तिच्यावर अवलंबून असलेली व्यक्ती, साक्षीदार, परिचर व व्यक्ती संबंधित प्रकरणात संबंधित ठिकाणी हजर राहिल्याचे प्रमाणपत्र संबंधित खात्याच्या अधिका-याने संबंधित अत्याचारग्रस्त व्यक्ती/तिच्यावर अवलंबून असलेली व्यक्ती, साक्षीदार, परिचर यांना द्यावे व सदर प्रमाणपत्र जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, यांनी त्यांचेकडून घेऊन सदर कलमाखालील मदत त्यांचेकडे ठेवलेल्या निधीतून देण्याची व्यवस्था करावी.

सबब आपणास सुचित करण्यात येते की, वरील प्रकारचा प्रवासभत्ता, दैनिक भत्ता, परिरक्षण खर्च, वाहतूक खर्च हे अत्याचाराचे बळी ठरणा-या अनुसुचित जाती/अनुसुचित जमाती कुटुंबातील सदस्यांना आर्थिक सहाय्य देण्याचे योजनेखाली असलेल्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. तसेच अत्याचारग्रस्त व्यक्तींना दिलेले आर्थिक सहाय्य याबाबतची माहिती मुख्यालयास सादर करतांना अत्याचारग्रस्त व्यक्तींना नुकसान भरपाई व भत्यावर झालेला एकूण खर्च स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात यावा.

संचालक, समाजकल्याण,
महाराष्ट्र राज्य, पुणे १. यांचे करिता.

वक्रवक्रवक्रवक्र

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवासभत्ता, दैनिक भत्याच्या दरात सुधारणा.

वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. प्रवास-१०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा-५ दिनांक ४.१२.१९९९.

- पहा:-**
- १) वित्त विभाग निर्णय क्र. टीआरए १०७७/१५६-सी/एसईआर ५ दिनांक ११ ऑगस्ट १९७७.
 - २) वित्त विभाग निर्णय क्र. आरपीएस १२८८/५६८/सेवा १० दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८.
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र. प्रवास १०९२/सीआर - ५९/सेवा ५ दिनांक १ एप्रिल १९९२.
 - ४) वित्त विभाग निर्णय क्र. प्रवास १०९२/प्र.क्र.१८८/सेवा-५ दिनांक २१ ऑक्टोबर १९९२.
 - ५) केंद्र शासन वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग यांचे कार्यालयीन जापन क्र. एफ क्र. १०/२/९८ आयसी व एफ क्र. १९०३०/९७-ई, चार दि. १७ एप्रिल १९९८.

पाचव्या केंद्रिय वेतन आयोगाच्या शिफारशीच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाने शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवास भत्याच्या दरामध्ये वर अ.क्र.५ मध्ये नमूद केलेल्या दिनांक १७ एप्रिल १९९८ च्या आदेशान्वये

सुधारणा केली आहे . शासकीय कर्मचा-यांच्या प्रवास भत्याच्या दरात त्याप्रमाणे सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या काही काळ विचाराधीन होता . शासन आता असे आदेश देत आहे की, दौ-यावर व बदलीच्या वेळी प्रवास भत्याच्या नियमांतील विशिष्ट तरतूदी व दर खालील परिच्छेदात दर्शविल्याप्रमाणे सुधारण्यात यावेत . प्रवास भत्ता नियमांच्या/आदेशांच्या अन्य तरतूदी व वर निर्देशित केलेल्या शासन निर्णयातील आदेश तसेच अंमलात राहतील . शासन असेही आदेश देत आहे की, प्रवासभत्ता विषयक सर्व तरतूदी काटकसरीच्या उपाययोजना संबंधीच्या चालू तसेच भविष्यात काढल्या जाणा-या आदेशांच्या अधीन अंमलात राहतील .

२ . ह्या आदेशांच्या प्रयोजनार्थ “ वेतन ” म्हणजे महाराष्ट्र नागरी सेवा (सुधारित वेतन) नियम १९९८ अन्वये लागू करण्यात आलेल्या सुधारित वेतनश्रेणीतील मूळ वेतन, ज्यामध्ये कुंठीत वेतनवाढ/वेतनवाढीचाही समावेश असेल परंतु जे कर्मचारी असुधारित वेतनश्रेणीमध्ये वेतन घेतील त्यांच्या बाबतीत प्रवास भत्याची रक्कम परिगणित करताना त्यांचे असुधारित वेतनश्रेणीतील मूळ वेतन, असल्यास कुंठीत वेतनवाढी व त्यावर दिनांक १ जानेवारी १९९६ रोजी अनुज्ञेय असलेला महागाई भत्ता आणि अंतरिम वाढ १ व २ मिळून होणारी रक्कम विचारात घेण्यात यावी .

३ . शासकीय कर्मचा-यांची वर्गवारी (मुंबई नागरी सेवा नियम ३७७)

वर (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय , वित्त विभाग दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८ मधील परिच्छेद ३ मध्ये सुधारणा करून, दौ-याच्या व बदलीच्या प्रवास भत्याच्या नियमनासाठी, शासकीय कर्मचा-यांच्या वर्गवारीकरिता वेतन मर्यादा खालीलप्रमाणे असतील .

श्रेणी	सुधारित वेतनश्रेणीतील वेतन
प्रथम श्रेणी	रुपये १०,००० व त्याहून अधिक
द्वितीय श्रेणी	रुपये ४,५०० ते ९,९९९
तृतीय श्रेणी	रुपये ४,५०० पेक्षा कमी .

४ . निरनिराळ्या प्रवास साधनातील जागेच्या वर्गासाठीची पात्रता :

वर (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८ मधील परिच्छेद ४ मध्ये अंशतः सुधारणा करून शासकीय कर्मचा-यांची स्वेच्छानिर्णयानुसार दौ-यावरील व बदली निमित्ताच्या विमान प्रवासासाठी आणि रेल्वे, सार्वजनिक बसेस व आगवोट यांच्यावरील वेगवेगळ्या जागेच्या वर्गासाठीची पात्रता खालीलप्रमाणे असेल .

४.१ विमान प्रवास (मुंबई नागरी सेवा नियम ४१७-ब आणि ४९०):

शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र . प्रवास १६८९/४८/८९/सेवा ५ दिनांक २९ ऑगस्ट १९८९, शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र . प्रवास- १६९३/१५९/सेवा ५ दिनांक ७ डिसेंबर १९९३, शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र . प्रवास १०९३/प्र . क्र . १४७/सेवा ५ दिनांक २७ मे १९९४, शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . प्रवास १०९४ /प्र . क्र . १९६/सेवा ५ दिनांक १२ डिसेंबर १९९४ ,शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . प्रवास १०९५/प्र . क्र . ७७/सेवा ५ दिनांक १४ सप्टेंबर १९९५ व शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . प्रवास १६९६/ प्र . क्र . २०१/सेवा ५ दिनांक २४ डिसेंबर १९९६ मधील अधिक्रमित

टीप-१: वर्ग १ च्या शासकीय अधिक्रा-यांना मुंबई-औरंगाबाद-जयपूर-दिल्ली व परत हा विमान प्रवास इंडियन एअरलाईन्स कॉर्पोरेशन विशिष्ट बोइंग सेवेमार्फत करण्यास देण्यात आलेली परवानगी यापुढेही चालू राहिल .

टीप-२: ज्या शासकीय कर्मचा-यांना विमानाने प्रवास करण्यास पात्र समजण्यात आले आहे त्यांना वायदत्त विमान सेवेने यापुढेही प्रवास करण्याची परवानगी राहिल .

- टीप-३:** विमान प्रवासासाठी “ प्रथम ” व “ इकॉनॉमी ” असे दोन वर्ग सध्या उपलब्ध आहेत . मंत्री, राज्यमंत्री आणि रु . २२,४०० - ५२५ - २४,५०० या व त्यापेक्षा वरच्या वेतनश्रेणीत वेतन घेणारे अधिकारीच केवळ “प्रथम” वर्गाने विमान प्रवास करण्यास पात्र समजले जातील .
- टीप-४:** विभाग प्रमुखांनी आपल्या नियंत्रणाखालील रु . १०,००० व त्याहून अधिक पण रु . १४३०० पेक्षा कमी मासिक वेतन घेणा-या कर्मचा-यांना शासकीय कामानिमित्त विमान प्रवास करण्यास परवानगी देताना संबंधित प्रशासकीय विभागाच्या सचिवांची आवर्जून पूर्व संमती घ्यावी .
- टीप-५:** रु . २२,४०० - ५२५ - २४,५०० व त्यापेक्षा वरच्या वेतनश्रेणीत वेतन घेणा-या कर्मचा-यांच्या खाजगी विमान कंपनीने देशांतर्गत प्रवासासाठी आकारलेले पूर्ण विमान प्रवास भाडे अनुज्ञेय राहिल . मात्र मंत्रालयातील प्रशासकीय विभागाचे सचिव व त्या दर्जाचे अधिकारी, विभाग प्रमुख व रु . १४३०० आणि त्याहून अधिक मासिक वेतन घेणा-या निम्न स्तरावरील शासकीय कर्मचा-यांना “संप वगैरे बाबींमुळे सार्वजनिक विमान सेवेची उड्डाने रद्द झाल्यामुळे अथवा सार्वजनिक विमान सेवेच्या अनुपलब्धतेमुळे मला खाजगी विमान सेवेच्या विमानाने प्रवास करावा लागला,” असे प्रमाणपत्र प्रवास भत्ता देयका सोबत जोडणाऱ्या अधीन राहून खाजगी विमानाने केलेल्या प्रवासावरील खर्चाची प्रतीपूर्ती त्या खाजगी विमान सेवेच्या सर्वात खालच्या वर्गाच्या भाड्याशी सीमित करून अनुज्ञेय असेल . सचिव व त्या दर्जाचे अधिकारी आणि विभाग प्रमुखांच्या बाबतीत असे प्रमाणपत्र देण्यास ते स्वतः सक्षम राहतील व रु . १४,३०० व त्याहून अधिक मासिक वेतन घेणा-या निम्न स्तरावरील इतर कर्मचा-यांच्या बाबतीत असे प्रमाणपत्र त्यांना यथास्थिती आपल्या विभाग प्रमुखाकडून /प्रशासकीय विभागाच्या सचिवांकडून घेणे आवश्यक राहिल . मात्र आणखी असे की, बदलीनंतरच्या प्रवासासाठी कोणत्याही कर्मचा-यास खाजगी विमान सेवेचा प्रवास अनुज्ञेय असणार नाही .

टीप -६: शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एमआयएस १०८५/२३८८/(५९९) /२१ दिनांक ७ जानेवारी १९८६ व शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र. प्रवास १०९४/११०/सेवा ५ दिनांक २६ सप्टेंबर १९९४ मधील मुख्यमंत्री/मंत्री/राज्यमंत्री यांच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांच्या विमान प्रवासास मंजूरी देण्याबाबतच्या विद्यमान तसेच भविष्यात करण्यात येणा-या तरतुदी यापुढेही तशाच चालू राहतील .

रेल्वे प्रवास (मुंबई नागरी सेवा नियम ४०० आणि ४९०):

दौ-यावर व बदलीनंतर रेल्वे प्रवासासंबंधीची पात्रता वेतन मयदिनुसार पुढीलप्रमाणे असेल:

“ तक्ता- अ ”

श्रेणी	वेतन मर्यादा	प्रवास पात्रता : ऑर्डिनरी मेल, एक्सप्रेस पॅसेंजर ट्रेन आणि अन्य सुपर फास ट्रेन्स .
प्रथम श्रेणी	अ) रु . १६,४०० व त्याहून अधिक ब) रु . १०,००० - १६३९९	वातानुकूलित प्रथम वर्ग / द्वितीय वर्ग वातानुकूलित २-स्तर शयनयान . द्वितीय वर्ग वातानुकूलित २ स्तर शयनयान / प्रथम वर्ग / वातानुकूलित खुर्चीयान .
द्वितीय श्रेणी .	अ) रु . ७,५०० - ९,९९९ *	प्रथमवर्ग / द्वितीयवर्ग वातानुकूलित ३-स्तर शयनयान / वातानुकूलित खुर्चीयान .
तृतीय श्रेणी .	ब) रु . ४,५०० - ७,४९९ ** रु . ४५०० पेक्षा कमी .	द्वितीय वर्ग शयनयान . द्वितीय वर्ग शयनयान .

***टीप:-** १) वेतन मर्यादित अधिकारी, प्रवासाचे सुरुवातीचे व शेवटचे ठिकाण अखंडितपणे व सर्वात जवळच्या मार्गाने जोडणा-या कोणत्याही रेल्वेमध्ये त्यांना अनुज्ञेय ठरविण्यात आलेले वर्ग उपलब्ध नसल्यास, द्वितीय वातानुकूल २ स्तर शयनयानाने प्रवास करण्यास पात्र असतील .

****टीप:-** २) वेतनमर्यादित राजपत्रित अधिकारी, प्रथम वर्ग/द्वितीय वर्ग वातानुकुलीत ३ स्तर शयनयानाने वातानुकूलित खुर्चीयानाने प्रवास करण्यास पात्र असतील .

“ तक्ता - ब ”

श्रेणी	वेतन मर्यादा	प्रवास पात्रता	
		राजधानी एक्सप्रेस	शताब्दी एक्सप्रेस
प्रथम श्रेणी	अ) रु . १६४०० व त्याहून अधिक	वातानुकूलिक प्रथम वर्ग /द्वितीय वर्ग वातानुकूलित २ स्तर शयनयान .	एक्झिक्युटिव्ह क्लास
	ब) रु . १००००-१६३९९	द्वितीय वर्ग वातानुकूलित -२ इतर शयनयान .	वातानुकूलित खर्चीयान .
द्वितीय श्रेणी	रु . ७५००- ९९९९ *	वातानुकूलित खर्चीयान

***टीप- १:-** वेतन मर्यादित अधिकारी, वातानुकूलित खर्चीयान पुरविलेले नसल्यास वातानुकूलित ३ स्तर शयनयानाने प्रवास करण्यास पात्र असतील .

टीप-२:- जेव्हा भोजनाची व नाशत्याची विनामुल्य सोय असलेल्या कोणत्याही गाडीने प्रवास केला जाईल तेव्हा प्रवास कालावधीचा ५० % दैनिक भत्ता शासकीय कर्मचा-यांच्या प्रवास भत्ता देयकातून कमी केला जाईल .

तात्काळ आरक्षण शुल्क:- रेल्वेच्या विशिष्ट गाड्यांसाठी तात्काळ आरक्षण सुविधा आता उपलब्ध झाली आहे . यापुढे अत्यंत तातडीच्या परिस्थितीत कार्यालयीन कामकाजाकरिता प्रवासासाठी आकारल्या जाणा-या तात्काळ आरक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती मुंबई ते दिल्ली, नागपूर व औरंगाबाद ह्या मार्गावरील प्रवासासाठी अनुज्ञेय राहिल .

एजन्सी शुल्क:- प्रवास भत्यावरील मुख्यत्वे विमान प्रवासावरील खर्च कमी व्हावा म्हणून, ज्या कर्मचा-यांना स्वेच्छा निर्णयानुसार किंवा सचिवांच्या पूर्वपरवानगीने विमान प्रवास अनुज्ञेय आहे अशा कर्मचा-यांना यापुढे आरक्षणासाठी रेल्वेने परवाना दिलेल्या अधिकृत एजन्सीने आकारलेल्या ठराविक दराच्या शुल्काची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल .

सार्वजनिक वाहनातून खुष्कीच्या मार्गाने प्रवास (मुंबई नागरी सेवा नियम ४१४ आणि ४९०)

अ.क्र.	वेतनमर्यादा	प्रवासभत्त्याची पात्रता
१.	रु.१०,००० आणि त्याहून अधिक .	वातानुकूलित बससहित इतर कोणत्याही प्रकारच्या सार्वजनिक बसचे प्रत्यक्ष भाडे .
२.	+रु.४५०० पेक्षा अधिक परंतु १०,००० पेक्षा कमी .	वातानुकूलित बसखेरीज इतर सार्वजनिक कोणत्याही प्रकारच्या सार्वजनिक बसचे प्रत्यक्ष भाडे .
३.	रु.४५०० पेक्षा कमी .	सर्वसाधारण सार्वजनिक बसचे प्रत्यक्ष भाडे .

४.४ आगबोटीने प्रवास (समुद्र आणि नदी) (मुंबई नागरी सेवा नियम ४०६ आणि ४९०)
समुद्र अथवा नदीवरील आगबोटीच्या प्रवासासाठी पात्रता खालीलप्रमाणे असेल:-

श्रेणी	वेतन मर्यादा	समुद्र किंवा नदीवरील आगबोटीच्या वर्गाची पात्रता .
प्रथम श्रेणी	रु.१०००० व त्याहून अधिक .	उच्चतम वर्ग .
द्वितीय श्रेणी	अ) रु.७५०० - ९९९९ .	दोन वर्गातील वरचा,तीनमधील मधला वर्ग, चार मधील दुसरा .
	ब) रु.४५०० - ७४९९ . .	दोन वर्गातील खालचा,तीन मधील मधला वर्ग, चार मधील तिसरा .
तृतीय श्रेणी	रु.४५०० पेक्षा कमी . .	अगदी खालचा वर्ग .

रेल्वेने जोडलेल्या अथवा न जोडलेल्या दोन विवक्षित ठिकाणादरम्यान वाहतूक अधिका-यांनी दर प्रमाणित केलेल्या टॅक्सीमधील एक सीट भाड्याने घेतल्यास अशा प्रकरणी जर ती दोन ठिकाणे रेल्वेने जोडलेली असतील तर आलेल्या प्रत्यक्ष खर्च संबंधितांस त्या मार्गावर उपलब्ध असलेल्या रेल्वेच्या अनुज्ञेय वर्गाच्या भाड्याशी सिमित करून आणि जर ती दोन ठिकाणे रेल्वेने जोडलेली नसतील तर सार्वजनिक परिवहन सेवेच्या त्या मार्गावर उपलब्ध असलेल्या अनुज्ञेय वाहनाच्या भाड्याशी मर्यादित करून देण्यात येईल .

५. किलोमीटर भत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम ४१४ (१) आणि (२):-

वर निर्देशिलेल्या (२) येथील शासन निर्णय , वित्त विभाग दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८ मधील परिच्छेद ५ मध्ये बदल करून मालकीच्या अथवा भाड्याच्या वाहनानून *प्रवासासाठी किलोमीटर भत्त्याचे दर खालीलप्रमाणे + (सुधारण्यात)यावेत .

विवाम .

श्रेणी	वेतनमर्यादा	मोटर कार/जीप		मोटर/	मोपेड	अन्य वाहने
		पेट्रोल	डिझेल	सायकल	लुना	
		रु.	रु.	रु.	रु.	रु.
प्रथम श्रेणी	१०००० व त्याहून अधिक	५.००	३.००	१.७०	०.८०	...
द्वितीय श्रेणी .	अ) ७५०० -९९९९ **	५.००	३.००	१.७०	०.८०	०.४०
	ब) ४५०० - ७४९९	१.७०	०.८०	०.४०
तृतीय श्रेणी	४५०० पेक्षा कमी	०.८०	०.४०

- * टीप:- १) ज्या वेतनमर्यादेच्या समोर किलोमीटर भत्त्याचे दर दर्शविण्यात आले आहेत त्या वेतन मर्यादेतील अधिकारी त्या प्रकारचे वाहन वाळगण्यास पात्र समजण्यात येतील .
- **टीप:- २) वेतनगटातील अधिकारी टॅक्सीने प्रवास केल्यास स्तंभ ३ मधील दराने कि .मी .भत्ता मिळण्यास पात्र असतील .

५अ) आनुषंगिक प्रवासाचा खर्च:-

वर (१) येथे उल्लेखिलेल्या वित्त विभाग दिनांक ११ ऑगस्ट १९७७ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ४ मध्ये अंशतः सुधारणा करून शासन आता असे आदेश देत आहे की दौ-यानिमित्त करावयाच्या मुख्य प्रवासाच्या अनुषंगाने करावयाचा आनुषंगिक (म्हणजे कामाच्या ठिकाणापासून रेल्वे /विमान/बस स्थानकापर्यन्तच्या व परत असा) प्रवास शासकीय कर्मचा-यास दौ-यासाठी अनुज्ञेय असलेल्या रेल्वे/सार्वजनिक बस सेवेच्या अनुज्ञेय वर्गाने करता येईल .वरील वाहनांव्यतिरिक्त इतर साधनांनी प्रवास केल्यास त्यासाठीचा प्रत्यक्ष खर्च हा त्या वाहनांसाठी विहित केलेल्या किलोमीटर भत्त्याच्या दराशी सिमित करून अनुज्ञेय ठरेल .

आनुषंगिक प्रवास खर्चाचा सामावेश मूळ प्रवास भत्ता देयकातच करण्यात यावा .

६ . रिकाम्या मोटारीची वाहतूक (मुंबई नागरी सेवा नियम (४६२):-

वर (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८ मधील परिच्छेद ६ मध्ये बदल करून रिकाम्या मोटार वाहतुकीचा भत्त्याचा दर रु .२ .५० प्रति किलोमीटर करण्यात यावा . मात्र त्यासाठी येणारा खर्च रेल्वेने/आगबोटीने अथवा अन्य वाहनाने वाहतूक करण्यासाठी येणा-या खर्चापेक्षा अधिक नसावा व शासकीय कर्मचा-याने स्वतः प्रत्यक्षात रेल्वेने किंवा आगबोटीने प्रवास केलेला असावा .

६ . वाहनभत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम ३८८):-

वर(२) आणि (४) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय वित्त विभाग अनुक्रमे दिनांक ३.१०.१९८८ च्या परिच्छेद ७ मध्ये आणि शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक २१.१०.१९९२ च्या परिच्छेद १ मध्ये अंशतः बदल करून त्यात नमूद करण्यात आलेले वाहन भत्त्याचे दर पुढीलप्रमाणे सुधारण्यात यावेत .

वाहन भत्त्याचे दर

मसिक सरासरी किलोमीटर	मोटार कार/जीप		मोटार/सायकल स्कूटर/	मोपेड/लुना	सार्वजनिक वाहने
१	२	३	४	५	६
	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये	रुपये
२०१ - ३००	३७५	२८८	१५०	१०६	९४
३०१ - ४५०	५६३	४१३	२२५	१३१	११९
४५१ - ६००	८३८	६२५	३३८	१५६	१४४
६०१ - ८००	११२५	८५०	४५०	१८१	१५६
८०१ व त्याहून अधिक	१५००	११२५	६००	२३१	१६९

८. सायकल भत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम ३८९):-

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र. प्रवास १०८९/प्र.क्र.२४५/सेवा ५ दिनांक ५ जुलै १९८९ मधील दर सुधारून तो आता रु. ३० करण्यात यावा .

९. दैनिक भत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम ४२०)

वर (३) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक १ एप्रिल १९९२ च्या परिच्छेद १ मध्ये बदल करून दैनिक भत्त्याच्या प्रयोजनार्थ सुधारित वेतनश्रेणी खालीलप्रमाणे असतील .

तक्ता -१

अ.क्र.	श्रेणी	वेतनमर्यादा	सर्व साधारण दर	विशेष दर मुंबई, पुणे नागपूर, औरंगाबाद, नाशिक व अमरावती .	अनुसुचित दर आकारणा-या हॉटेलमधील वास्तव्यासाठी दैनिक भत्त्याचे दर	विशेष दर मुंबई,पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, नाशिक, अमरावती, दिल्ली व भारतातील इतर राज्याच्या राजधानीहीची शहरे .
		(रुपये)	(रुपये)	(रुपये)	(रुपये)	(रुपये)
१	२	३	४	५	६	७
१	(अ) प्रथम श्रेणी	१६४०० व त्याहून अधिक	७८	८५	२०५	२२५

	(ब)	१०००० - द्वितीय श्रेणी .	७०	८४	१६०	१८०
२ .	(अ)	८५०० - द्वितीय श्रेणी	७०	८४	१६०	१८०
	(ब)	६००० - ८४९९	६०	७५	११५	१३५
	(क)	४५०० - ५९९९ .	५३	६८	७५	१००
३	तृतीय श्रेणी .	४५०० पेक्षा कमी .	४५	६०	६०	७५

टीप:- हॉटेल वास्तव्यासाठी दैनिक भत्त्याची मागणी करताना शासकीय कर्मचा-यास हॉटेलमध्ये राहण्याचा व जेवणाचा आलेला खर्च, साधारणपणे अनुज्ञेय असलेल्या दैनिक भत्त्याच्या रकमेपेक्षा अधिक आहे हे दर्शविणारी एकच पावती सादर करावी लागेल .

राज्यावाहेरील अनुसुचित दर आकारणा-या हॉटेल व्यतिरिक्त
इतरत्र वास्तव्यास असल्यास दैनिक भत्त्याचे दर .

अनु .	दौ-याचे ठिकाण	दैनिक भत्त्याचे दर
१ .	दिल्ली	स्तंभ (३) मधील अनु .१ (अ) येथील उच्चतम वेतनमर्यादेतील कर्मचा-यासाठी रु .१५० , उर्वरित कर्मचा-यांसाठी रु .१२५ .
२ .	भारतातील इतर राज्यांच्या राजधानीची ठिकाणे .	स्तंभ (३) मधील अ .क्र .१ (अ) येथील उच्चतम वेतन मर्यादेतील कर्मचा-यांसाठी रु .१२५, उर्वरित कर्मचा-यांसाठी रु .११० .
३ .	राज्यावाहेरील भारतातील इतर ठिकाणे .	तक्ता एकच्या स्तंभ (५) मधील दैनिक भत्त्याचा विशेष दर .

१० . बदली प्रवासभत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम ४९०) :-

(अ) कुटुंबाची व्याख्या :

महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ च्या नियम ९ (१६) :
कुटुंब म्हणजे, यथास्थिती शासकीय कर्मचा-याबरोबर राहणारी त्याची पत्नी किंवा राहणारा तिचा पती शासकीय कर्मचा-याबरोबर राहणारी आणि संपूर्णपणे त्याच्यावर अवलंबून असणारी औरस मुले व सावत्र मुले . याशिवाय या संज्ञेत शासकीय कर्मचा-याबरोबर राहत असतील आणि संपूर्णपणे त्याच्यावर अवलंबून असतील तर त्याचे आई-वडील, वहीण आणि अज्ञान भाऊ यांचा समावेश होतो .

टीप :-१- ह्या प्रयोजनार्थ " कुटुंब " या संज्ञेमध्ये एकाहून अधिक पत्नीचा समावेश होत नाही .

टीप :-२- जर शासकीय कर्मचा-याच्या व्यक्तिगत कायद्याप्रमाणे दत्तक मुलाला नैसर्गिक मुलाचा दर्जा देणा-या

+ (दत्तक विधानास) कायदेशीर मान्यता मिळालेली असेल तर ते दत्तक मूल औरस मूल म्हणून समजण्यात येईल .

स्पष्टीकरण :-१

कुटुंबात दिनांक + (१५ सप्टेंबर २०००) या दिनांकापासून केवळ २ मुलांचा समावेश असेल . परंतु ही अट दिनांक + (३ सप्टेंबर २०००) पर्यन्त २ पेक्षा जास्त मुले असलेल्या शासकीय कर्मचा-यास लागू असणार

नाही . तसेच एकही मूल नसलेल्या आणि दिनांक + (१४ सप्टेंबर २०००) रोजी एक मूल असलेल्या परंतु पुढील प्रसुतीत एकापेक्षा जास्त मुलांचा जन्म झाल्यामुळे त्यांची संख्या दोनपेक्षा अधिक झालेल्या मुलांचाही समावेश असेल .

२) या प्रयोजनार्थ अविवाहित मुली, विधवा मुली व “ गार्डीयन्स अन्ड वॉर्ड्स ॲक्ट १८९० ” खाली पालकत्व स्विकारलेले मुल जे शासकीय कर्मचा-यासोबत राहते व ज्यास शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबाचा सदस्य म्हणून मान्यता आणि विशेष मृत्युपत्राद्वारे औरस मुलाचा दर्जा दिला आहे अशा मुलाचाही समावेश आहे .

३) घटस्पोटीत, परित्यक्ता किंवा पतीपासून वेगळी आणि पालकासोबत राहणा-या आणि त्याच्यावर आर्थिकदृष्ट्या अवलंबित असणा-या विवाहित मुलींचाही समावेश आहे .

४) बहिर्णामध्ये शासकीय कर्मचा-यासोबत राहणा-या व त्याचेवर पूर्णपणे अवलंबून असणा-या विधवा बहिणी, ज्यांचे वडील हयात नाहीत किंवा असल्यास ते शासकीय कर्मचा-यावर अवलंबून आहेत यांचाही समावेश आहे .

५) शासकीय कर्मचा-यासोबत राहणा-या व त्याचेवर पूर्णपणे अवलंबित असणा-या सावत्र आईचाही समावेश आहे .

टीप:- या व्याख्येच्या प्रयोजनार्थ शासकीय कर्मचा-यावर पूर्णपणे अवलंबित व्यक्ती म्हणजे ज्यांचे दरमहा निवृत्तिवेतनासह सर्व साधनांपासूनचे उत्पन्न रु . १५५० पेक्षा अधिक नाही असा कुटुंबाचा सदस्य .

(ब) बदली निमित्त खाजगी/भाड्याच्या वाहनाने प्रवास (मुंबई नागरी सेवा नियम ४९०):-

रेल्वेने न जोडलेल्या ठिकाणांदरम्यान बदली निमित्त खाजगी/भाड्याच्या वाहनाने केलेल्या प्रवासासाठी किलोमीटर भत्त्याची रक्कम मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मधील नियम ४९० खालील तरतूद अंशतः सुधारून आता शासकीय कर्मचा-याने आणि/किंवा त्यांच्या कुटुंबियांनी बदली निमित्तचा प्रवास खाजगी/भाड्याच्या वाहनाने केल्यास त्यासाठी आलेला प्रवास खर्च आणि वरील परिच्छेद ५ मध्ये विहित केलेल्या किलोमीटर भत्त्याच्या दरानुसार खालीलप्रमाणे परिगणना करून येणारी रक्कम यापैकी कमी असेल ती रक्कम अनुज्ञेय ठरेल .

१ .	फक्त शासकीय कर्मचा-याने प्रवास केल्यास	किलोमीटर भत्त्याचा विहित दर .
२ .	शासकीय कर्मचा-यासोबत कुटुंबातील एका सदस्याने प्रवास केल्यास .	अतिरिक्त काही नाही .
३ .	शासकीय कर्मचा-यासोबत कुटुंबातील दोन सदस्यांनी प्रवास केल्यास . .	किलोमीटर भत्त्याच्या विहित दराच्या दुप्पट दर .
४ .	शासकीय कर्मचा-यासोबत कुटुंबातील दोनपेक्षा अधिक सदस्यांनी प्रवास केल्यास . .	किलोमीटर भत्त्याच्या विहित दराच्या तिप्पट दर .

टीप:- दोन्ही ठिकाणे रेल्वेने जोडली असल्यास मात्र आलेला प्रत्यक्ष खर्च हा त्या मार्गावर रेल्वेच्या उपलब्ध असलेल्या अनुज्ञेय वर्गाच्या भाड्याशी सिमित करून देण्यात येईल .

(क) संयुक्त बदली अनुदान:-

वर (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय वित्त विभाग, दिनांक ३ . १० . १९८८ मधील आदेशात बदल करून शासन परिपत्रक वित्त विभाग, क्रमांक टीआरए १७७०/६५४-७०/एस ३ दिनांक ११ . ४ . १९७२ मधील तरतुदी खालीलप्रमाणे अंशतः सुधारण्यात याव्यात .

विवाम .

वर उल्लेखित शासन निर्णयान्वये सध्या अनुज्ञेय असलेल्या टोक रकमी बदली अनुदान व बांधाबांध भत्ता यांचे ऐवजी आता शासकीय कर्मचारी संयुक्त बदली अनुदान मिळण्यास पात्र असतील. परंतु त्यासाठी बदलीनंतर त्यांचे निवासस्थानातील बदल होणे आवश्यक आहे.

अ.क्र.	बदलीचा प्रकार	संयुक्त बदली अनुदानाचा दर.
१.	त्याच मुख्यालयात	मूळ वेतनाच्या १/३ इतकी रक्कम.
२. अ)	नवीन व जुन्या मुख्यालयातील अंतर २० कि.मी.पेक्षा कमी असल्यास.	मूळ वेतनाच्या १/३ इतकी रक्कम.
ब)	नवीन व जुन्या मुख्यालयातील अंतर २० कि.मी.वा त्यापेक्षा अधिक असल्यास.	मूळ वेतना एवढी रक्कम.

(टीप: या तक्त्यामध्ये दिनांक ७.१२.१९९९ च्या शुध्दीपत्रकान्वये बदल करण्यात आलेला आहे तो कृपया पहावा)

वर (१) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ११ ऑगस्ट १९७७ मधील परिच्छेद २४ (ii) अन्वये कर्मचा-यांना बदली निमित्तच्या प्रवासासाठी मिळणारा दैनिक भत्ता व मुं.ना.से.नियम मधील तरतुदीनुसार अनुज्ञेय असलेल्या बदलीनिमित्तच्या आनुषंगिक प्रवासाचा (म्हणजे जुन्या व नव्या मुख्यालयाचे निवासस्थान आणि रेल्वे स्टेशन /बस स्थानक/विमानतळ या दरम्यानच्या प्रवासाचा किंवा त्याच मुख्यालयाच्या बदलीनंतरच्या प्रवासाचा) खर्च आता संयुक्त बदली अनुदानात समाविष्ट झाल्याने वेगळा अनुज्ञेय होणार नाही.

ड) वैयक्तिक सामानासाठी पात्रता:

१) रेल्वे वाहतूक :- वर (१) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ११ ऑगस्ट १९७७ मधील परिच्छेद २४ (पाच) व (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ३ ऑक्टोबर १९८८ मधील परिच्छेद १० (क) येथे अंशतः बदल करून वेतन मर्यादा आणि वैयक्तिक सामानाच्या वाहनाची पात्रता खालील तक्त्यात दर्शविलेल्याप्रमाणे असेल. शासकीय कर्मचारी वैयक्तिक सामान स्वतःच्या जोखमीवर खालील तक्त्यातील रकाना ३ मध्ये दर्शविलेल्या मर्यादिपर्यन्त मालगाडीने वाहून नेण्याचा प्रत्यक्ष खर्च मिळण्यास पात्र असेल. या प्रयोजनार्थ कुटुंब असलेला किंवा कुटुंब नसलेला असा भेदभाव राहणार नाही.

श्रेणी	वेतनमर्यादा	वहनीय वैयक्तिक सामान
प्रथम श्रेणी	रु.१६,४०० व त्याहून अधिक.	मालगाडीने ६००० कि.ग्रॅ. किंवा ४ चाकांची पूर्ण वॅगन किंवा १ दुहेरी कंटेनर प्रत्यक्षात / आरक्षित केलेली /केला असल्यास.
	रु.१०,००० - १६,३९९	मालगाडीने ६००० कि.ग्रॅ. किंवा ४ चाकी पूर्ण वॅगन किंवा १ एकेरी कंटेनर प्रत्यक्षात आरक्षित केलेली /केलेला असल्यास.
द्वितीय श्रेणी	रु.८५०० - ९९९९	मालगाडीने ६००० कि.ग्रॅ. किंवा ४ चाकी पूर्ण वॅगन किंवा १ एकेरी कंटेनर प्रत्यक्षात आरक्षित केलेली /केलेला असल्यास.
	रु.४५०० - ८४९९	मालगाडीने ३००० कि.ग्रॅ.
तृतीय श्रेणी	रु. ४५०० पेक्षा कमी	मालगाडीने १५०० कि.ग्रॅ.

२) खुष्कीच्या मार्गाने वाहतूक :-

दोन्ही ठिकाणे रेल्वेने जोडली असतांना खुष्कीच्या मार्गाने शासकीय कर्मचा-याने वैयक्तिक सामान वाहून नेल्यास वैयक्तिक सामानाच्या वाहतूकीचा प्रत्यक्ष खर्च किंवा मालगाडीने वाहतूकीसाठी अनुज्ञेय असलेल्या खर्चाच्या २५ टक्के वाढीव रक्कम, यापैकी जे कमी असेल ते मिळण्यास तो पात्र असेल .

३) रेल्वेने न जोडलेल्या ठिकाणांमध्ये वैयक्तिक सामानाची वाहतूक:

जेव्हा शासकीय कर्मचारी आपले वैयक्तिक सामान रेल्वेने न जोडलेल्या ठिकाणांमध्ये खुष्कीच्या मार्गाने वाहून नेईल तेव्हा वैयक्तिक सामानाच्या वाहतूकीचा प्रत्यक्ष खर्च किंवा रेल्वेने अनुज्ञेय मण वजनासाठी आकारल्या जाणा-या वाहतूक शुल्काच्या सव्वापट रक्कम यापैकी कमी असेल ते मिळण्यास पात्र असेल .

तसेच वरील परिस्थितीत शासकीय कर्मचा-यांना खुष्कीच्या मार्गाने वैयक्तिक सामान वाहून नेण्यासाठी खालील दराने कि .मी .भत्ता स्विकारण्याचा पर्याय निवडता येईल .

वेतन मर्यादा	अ-१ /अ/ ब-१ वर्ग शहरे (रुपये प्रति कि .मी .)	इतर शहरे (रु .प्रति कि .मी .)
१ .	२ .	३ .
रु .८५०० व त्यापेक्षा अधिक	३० .००	१८ .००
रु .४५०० - ८४९९ .	१५ .००	९ .००
रु .४५०० पेक्षा कमी .	७ .६०	४ .६०

टीप :-स्तंभ २ मधील किलोमीटर भत्त्याचा उच्च दर अ-१/अ/ब-१ शहरांच्या (शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .घभाभ १०९८/प्र.क्र.८२/९८/सेवा ५ दिनांक ११ डिसेंबर १९९८) हद्दीत एका ठिकाणाहून दुस-या ठिकाणी वैयक्तिक सामानाची वाहतूक केल्या प्रकरणी अनुज्ञेय असेल .

४) वाहनाची वाहतूक :-

वर (२) येथे निर्देशिलेल्या शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ३ .१०.१९८८ मधील परिच्छेद १०(ड) मध्ये बदल करून स्वयंचलित वाहनाच्या वाहतूकीसाठीचे दर खालीलप्रमाणे असतील .

(अ) मोटार कार	रु .२ .५० प्रति कि .मी .
(ब) मोटार सायकल/स्कूटर	रु .० .८० प्रति कि .मी .
(क) मोपेड/लूना	रु .० .४० प्रति कि .मी .
(ड) सायकल	रु .० .१५ प्रति कि .मी .

टीप :- या शासन निर्णयातील परिच्छेद ५ मधील तरतूदीनुसार वाळगण्यास पात्र असणा-या वाहन प्रकारापैकी एका वाहनाच्या वाहतूकीचा खर्च अनुज्ञेय राहिल . तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ११ .०८ .१९७७ मधील रेल्वेने वाहनांची वाहतूक करण्याबाबतची तरतूद या पुढेही अंमलात राहिल .

इ) बदली होणा-या शासकीय कर्मचा-यांस अनुज्ञेय वर्गाचे अतिरिक्त भाडे :-

बदलीनंतर नव्या मुख्यालयाच्या ठिकाणी शासकीय निवासस्थान न मिळाल्यामुळे कुटुंब जुन्याच मुख्यालया टेंवल्यांच्या प्रकरणी , नवीन मुख्यालयात रुजू होण्याच्या दिनांकापासून ६ महिन्यांच्या आत सर्व साधारण बदली प्रवास भत्त्याशिवाय, नवीन मुख्यालय ते जुने मुख्यालय या दरम्यान जाता - येतानाच्या दोन्ही प्रवासासाठी अनुज्ञेय वर्गाचे अतिरिक्त भाडे द्यावयाची सवलत यापुढेही चालू राहिल .

विवाम .

फ) दुस-या शासनाकडील बदली (मुंबई नागरी सेवा नियम ५०६ बी):-

दुस-या शासनाकडे तात्पुरत्या बदलीवर असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना त्या शासनाकडील पदावर रुजू होण्यासाठी व परतीच्या प्रवासासाठी द्यावयाच्या प्रवास भत्त्याच्या बाबतीत त्यांची प्रवास भत्त्यांची मागणी, उसनवारीवर घेणा-या शासनाच्या नियमानुसार किंवा या राज्य शासनाच्या नियमानुसार विनियमित करण्याबाबतचा विकल्प देण्याची तरतूद यापुढेही अंमलात राहिल .

११. अशासकीय सदस्यांचा प्रवास भत्ता (मुंबई नागरी सेवा नियम खंड २ परिशिष्ट ४२ अ विभाग -एक)

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.टिआरए १४७७/१०३२-सी/एसईआर ५ दिनांक २३.९.१९७७ आणि शासन परिपत्रक क्र.वित्त विभाग प्रवास १४८८/प्र.क्र.८५/सेवा ५ दिनांक १४ मार्च १९८८ चे आदेश रद्द करून शासन आता असे आदेश देत आहे की,अशासकीय सदस्यांच्या प्रवासभत्ता व दैनिक भत्त्यासंबंधीच्या मुंबई नागरी सेवा नियम, खंड २ परिशिष्ट ४२ (अ) विभाग १ मधील तरतूदी आता खालीलप्रमाणे सुधारण्यात याव्यात . त्या त्या प्रशासकीय विभागाच्या नियंत्रणाखालील समित्या/मंडळ/आयोग वगैरेवर अशासकीय सदस्यांच्या नियुक्तीच्या आदेशात त्यांच्या प्रवासभत्त्याबाबत पुढील सुस्पष्ट असा स्वतंत्र परिच्छेद अंतर्भूत करण्यात यावा .

“ राज्य/विभाग/जिल्हा स्तरावरील समिती/मंडळ/आयोग यावर नियुक्त केलेल्या अशासकीय सदस्यांना रु. १६,४०० व त्याहून अधिक वेतन घेणा-या शासकीय कर्मचा-यांच्या दराने प्रवासभत्ता व दैनिकभत्ता अनुज्ञेय असेल .मात्र त्यांना विमान प्रवास आणि रेल्वेच्या वातानुकूलित प्रथम वर्गाच्या प्रवास अनुज्ञेय असणार नाही .तालुका स्तरावरील समिती/मंडळ/आयोग यावर नियुक्त केलेल्या अशासकीय सदस्यांना रु.४५०० - ७४९९ ह्या वेतनश्रेणीतील शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या दराने प्रवासभत्ता मिळेल . हे सदस्य रु. ६००० - ८४९९ ह्या वेतन मर्यादेतील शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या दराने दैनिक भत्ता मिळण्यास पात्र असतील . समिती/मंडळ/आयोग वगैरेवर अशासकीय सदस्य म्हणून नियुक्त झालेल्या आमदार/खासदार यांचा प्रवास भत्ता/दैनिक भत्ता शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.टीआरए १४७०/१३१/अठरा दिनांक २७ जानेवारी १९७९ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे आमदार व खासदार यांना विधान मंडळाच्या कामकाजासाठी अनुज्ञेय असलेल्या भत्त्याप्रमाणे नियमित केला जाईल .

१२. सेवानिवृत्त/ मृत्युनंतर प्रवास भत्ता:-

परिच्छेद १० मधील बदली प्रवास भत्त्याच्या सुधारित तरतुदी सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचारी व त्यांचे कुटुंब किंवा मृत शासकीय कर्मचा-यांचे कुटुंब यांना लागू होतील .

१३. अंमलबजावणी दिनांक:-

अ) हे आदेश दिनांक १ नोव्हेंबर, १९९९ पासून अंमलात येतील, मात्र अपवाद असा की,हे आदेश निर्गमित होण्यापूर्वी प्रवासासाठी अनुज्ञेय ठरविलेला मार्ग/वर्ग ह्या आदेशातील पात्रतेपेक्षा वरचा असल्यास त्यात कपात केली जाऊ नये .परंतु दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९९९ च्या + (मध्यरात्रीपूर्वी) सुरु झालेल्या दौ-यावरील/बदलीवरील प्रवास दिनांक १ नोव्हेंबर १९९९ नंतर पूर्ण झाले तरीही त्यांचे नियमन हे आदेश अंमलात येण्यापूर्वी अस्तित्वात असलेल्या नियमानुसार अथवा आदेशानुसार केले जाईल .दिनांक १ नोव्हेंबर १९९९ रोजी वा नंतर सुरु झालेल्या दौ-याची /बदलीची प्रवास भत्ता देयेके जुने नियम किंवा आदेश या अन्वये भागविली गेली असल्यास ती पून्हा विचारात घेतली जाऊ नयेत .

ब) दिनांक १ नोव्हेंबर १९९९ पूर्वी ज्या शासकीय कर्मचा-यांची बदली झाली असेल किंवा जे सेवानिवृत्त झाला असेल त्यांचे कुटुंबिय आणि /किंवा वैयक्तिक सामान दिनांक १ नोव्हेंबर १९९९ रोजी किंवा त्यानंतर नवीन मुख्यालयाच्या ठिकाणी त्याने कार्यभार स्विकारण्याच्या/सेवानिवृत्तीच्या तारखेपासून सहा महिन्यांच्या आत हलविले असल्यास अशा प्रकरणी परिच्छेद १० मधील सुधारित तरतुदी लागू असतील .

या निमित्त होणारा अतिरिक्त खर्च संबंधित विभाग/कार्यालय यांनी आपापल्या मंजूर अनुदानातून भागवावा .

मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील यासंबंधातील सध्याच्या तरतूदी ह्या आदेशाच्या मर्यादिपर्यन्त दुरुस्त करण्यात आल्या आहेत असे समजले जावे. या नियमांना औपचारिक दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल.
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि.लागवणकर,
शासनाचे सह सचिव .

(+ टीप: दिनांक ७ डिसेंबर १९९९ चे शुद्धीपत्रक पहावे .)

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेल्या प्रवास व
दैनिक भत्त्याच्या दरात सुधारणा:**

वित्त विभाग, शुद्धीपत्रक क्र.प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा ५ दि. ७.१२.१९९९.

पहा: वित्त विभाग, निर्णय क्र.प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा ५ दि. ४.१२.१९९९.

शुद्धीपत्रक: उपरोल्लिखित दिनांक ४ डिसेंबर १९९९ च्या शासन निर्णयातील खालील तरतूदी पुढीलप्रमाणे वाचाव्यात .

२. परिच्छेद ४.३ खालील तक्त्यातील अनुक्रमांक २ येथील वेतन मर्यादा “ रु.४५०० पेक्षा अधिक परंतु १०००० पेक्षा कमी या वाक्यांच्या ऐवजी ” “ रु.४५०० - ९९९९ ”अशी वाचावी .
३. परिच्छेद ५ मधील दुस-या ओळीत “ खालीलप्रमाणे ” ह्या शब्दानंतर “ सुधारण्यात ” हा शब्द वाचावा .
४. परिच्छेद ९ खालील तक्ता १ मधील स्तंभ ६ च्या शीर्षकाच्या कंसामधील शब्द “ रकाना ६ मधील ” या ऐवजी “ रकाना ७ मधील ” असे वाचावेत .
५. परिच्छेद १० खालील टीप-२ मधील “ दत्तविधानास ” हा शब्द “ दत्तक विधानास ” असा वाचावा .
६. परिच्छेद १० खालील स्पष्टीकरण (१) पुढीलप्रमाणे वाचावे:-
“ कुटुंब या संज्ञेत दिनांक १५ सप्टेंबर २००० या दिनांकापासून केवळ २ मुलांचा समावेश असेल, परंतु ही अट दिनांक १४ सप्टेंबर २००० पर्यन्त २ पेक्षा जास्त मुले असलेल्या शासकीय कर्मचा-यास लागू असणार नाही . तसेच एकही मूल नसलेल्या आणि दिनांक १४ सप्टेंबर २००० रोजी एक मुल असलेल्या परंतु दुस-या प्रसुतीत एकापेक्षा जास्त मुलांचा जन्म झाल्यामुळे त्यांची सख्या दोन पेक्षा अधिक झालेल्या मुलांचाही वरील संज्ञेत समावेश असेल ”
७. परिच्छेद १० (क) मधील संयुक्त बदली अनुदान विषयीच्या दरांच्या विद्यमान तक्त्याऐवजी पुढील तक्ता वाचावा .

अ.क्र.	बदलीचा प्रकार	संयुक्त बदली अनुदानाचा दर .
१.	त्याच जिल्ह्यात बदली . .	५ दिवसांचे मूळ वेतन .
२.	जिल्ह्याबाहेर बदली...	१५ दिवसांचे मूळ वेतन .

१. परिच्छेद १३ (अ) मधील तिस-या ओळीतील “ परंतु दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९९९ च्या मध्यरात्रीपासून ” ह्या वाक्यांऐवजी “ परंतु दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९९९ च्या मध्यरात्रीपूर्वी ” असे वाचावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे सह सचिव .

(टीप :- या संदर्भात दि . ६ . १ . २००६ चा शासन निर्णयही पहावा .)

कवकवकवकवकवक

विषय :- तात्काळ आरक्षण सेवा शुल्काची प्रतिपूर्ती . . रेल्वे प्रवास .

वित्त विभाग निर्णय क्र . प्रवास १०९९ / प्र . क्र . १०३ / ९९ / सेवा ५ दिनांक २ फेब्रुवारी, २००० .

- वाचा: १) केंद्र शासनाचे ज्ञापन क्र . फ . स . : १९०२३ / १ / ९९ / संस्था IV भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, दिनांक १६ . ०८ . १९९९ .
- २) वित्त विभाग, निर्णय क्र . प्रवास १०९८ / प्र . क्र . ७४ / ९८ / सेवा ५ दिनांक ४ डिसेंबर, १९९९ .

परिपत्रक

१. वित्त विभागाच्या वरील दिनांक ४ डिसेंबर १९९९ च्या आदेशान्वये “ रेल्वेच्या विशिष्ट गाड्यांसाठी तात्काळ आरक्षण सुविधा आता उपलब्ध झाली आहे . यापुढे अत्यंत तातडीच्या परिस्थितीत कार्यालयीन कामकाजाकरिता केलेल्या प्रवासासाठी आकारल्या जाणा-या तात्काळ आरक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती मुंबई ते दिल्ली, नागपूर व औरंगाबाद ह्या मार्गावरील प्रवासासाठी अनुज्ञेय राहिल ” अशी तरतूद करण्यात आलेली आहे .

२. भारतीय रेल्वे प्रशासनाने प्रवासासाठी आरक्षण ताबोडतोव उपलब्ध व्हावे यासाठी तात्काळ आरक्षण सुविधा सुरु केलेली आहे . केंद्र सरकारने क्र . फ . सं . १९०२३ / १ / ९९ / संस्था IV भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, नवी दिल्ली, दिनांक १६ . ०८ . १९९९ च्या कार्यालयीन ज्ञापनाद्वारे त्यांच्या अधिकारी / कर्मचा-यांना कार्यालयीन कामासाठी अत्यंत तातडीच्या परिस्थितीत या सुविधेचा उपयोग केल्यास त्यांच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय केली आहे .

३. या बाबीचा साकल्याने विचार करून शासन आता असे आदेश देत आहे की, शासकीय दौ-याच्या अनुषंगाने उपरोक्त मार्गावरील तात्काळ सेवा या सुविधेचा उपयोग करून जे अधिकारी / कर्मचारी आरक्षण मिळवतील त्यांना तात्काळ सेवा शुल्काची प्रतिपूर्ती शासनातर्फे करण्यात येईल तथापि याबाबत संबंधित नियंत्रण अधिका-यांनी अशा प्रवासाची निकड प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल .

४. उपरोक्त सुविधा लक्षात घेता शासन असेही आदेश देत आहे की, शासकीय अधिकारी व इतरांनी कटाक्षाने तात्काळ आरक्षण सेवेचा फायदा घ्यावा व विमान प्रवास टाळावेत .

५. शासन असेही निदेश देत आहे की, तात्काळ आरक्षण सेवेच्या सवलतीच्या परिणामस्वरूप विमान प्रवासाची संख्या उत्तरोत्तर कमी होत आहे किंवा कसे याची पडताळणी करण्यासाठी सर्व प्रशासकीय विभागांनी दर सहा महिन्यांनी याबाबत आढावा घ्यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे सह सचिव .

विभाग .

कवकवकवकवकवक

विषय :-महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत .

संसदीय कार्य विभाग, निर्णय क्र . सुविधा १०९७/मुमंस ५३/प्र.क्र.४७/दोन दि.२७.३.२००० .

संदर्भ: संसदीय कार्य विभाग निर्णय क्र.सुविधा १०९७/मुमंस-५३/प्र.क्र.४७/दोन दि.२३.२.२००० .

प्रस्तावना: महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना, एका सोबत्यासह दिनांक १ जानेवारी २००० पासून रेल्वेच्या प्रथम वर्गाने किंवा वातानुकूलित द्वितीय शयनयानाने विनामूल्य प्रवास सवलत, राज्यातील प्रवासाकरिता प्रतीवर्षी २०,००० किलो मीटर्स आणि राज्याबाहेर प्रतिवर्षी ५,००० किलो मीटर्स इतक्या मर्यादिपर्यन्त, देण्यात यावी व ही रेल्वे प्रवास सवलत महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयकडून ज्या धर्तीवर पुरविली जाते, त्याच धर्तीवर माजी सदस्यांनाही प्रस्तुत सवलत त्या सचिवालयकडून देण्यात यावी . असा शासनाने उपरोक्त शासन निर्णयान्वये निर्णय घेतला आहे .

तथापि, माजी विधानमंडळ सदस्यांना रेल्वे प्रवासासाठी देण्यात येत असलेली कुपन्सची पध्दत दिनांक १.०२.२००० रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्रमांक २ मध्ये सुधारणा करून माजी विधानमंडळ सदस्यांनी, एका सोबत्यासह, प्रथम प्रवास करावा आणि त्यांनी केलेल्या प्रवासाच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयकडून करण्यात यावी .असा निर्णय शासनाने घेतला आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रा .सु .कांबळे,
उप सचिव,महाराष्ट्र शासन .

(टीप: याच संदर्भात पुढील दि .८ जून २००० चा शासन निर्णय पहावा)

ववववववववववव

विषय :-महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना विनामूल्य रेल्वे प्रवासाची सवलत .

संसदीय कार्य विभाग, निर्णय क्र . सुविधा १०/२०००/२४४/प्र.क्र.६/दोन दि. ०८.०६.२००० .

वाचा: १) निर्णय क्र . सुविधा १०९७/मुमंस ५३/प्र.क्र.४७/दोन दि.२३.२.२००० .

२) निर्णय क्र .सुविधा १०९७/मुमंस ५३/प्र.क्र.४७/दोन दि.२७.३.२००० .

प्रस्तावना : उपरोक्त संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्रातील माजी विधानमंडळ सदस्यांना राज्यात व राज्याबाहेरील विशिष्ट किलोमीटर्सच्या मर्यादिपर्यन्त रेल्वेप्रवासाची सवलत अनुज्ञेय करण्यात आली आहे . तथापि, सदस्यांना स्वतः किंवा सोबत्यासह प्रवास केल्यानंतर, प्रस्तुत प्रवासाच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याबाबत काही अटी व शर्ती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :- यासंदर्भात सांगोपांग विचार करून शासन आता असे आदेश देत आहे की, माजी विधानमंडळ सदस्यांना उपरोक्त शासन निर्णयान्वये लागू करण्यात आलेल्या रेल्वे प्रवास सवलतीच्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची रक्कम अदा करण्यासाठी ते सदस्य सध्या ज्या ठिकाणी वास्तव्य करीत आहेत, त्या जिल्ह्याचे कोषागार अधिकारी अथवा त्या

तालुक्याचे उप कोषागार अधिकारी हे आहरण व संवितरण अधिकारी(Drawing and Disbursing Officer) असतील .

- (२) सदरहू प्रतिपूर्ती संदर्भात खालील नमूद केलेल्या अटी व शर्तीची पूर्तता करणे आवश्यक आहे :-
- (अ) माजी विधानमंडळ सदस्यांनी प्रथम स्वतः अथवा एका सोबत्यासह, प्रस्तुत रेल्वे प्रवासाच्या सवलतीचा लाभ घ्यावा . अनुज्ञेय वर्गाच्या प्रवासाची तिकिटे उपलब्ध नसल्यामुळे निम्न श्रेणीच्या वर्गाने सदस्यांने प्रवास केल्यास ज्या वर्गाने त्यांनी प्रत्यक्ष प्रवास केला असेल, त्या वर्गाच्या भाड्याची प्रतिपूर्ती त्यांना अनुज्ञेय राहिल .
- (ब) माजी विधानमंडळ सदस्यासोबतच त्याच्या सोबत्याने प्रवास करावा . परंतु, त्या सोबत्याने केलेल्या प्रवासाची परिगणना सदस्यांना अनुज्ञेय असलेल्या किलो मीटर्सच्या मर्यादेमध्ये करण्यात येऊ नये .
- (क) प्रस्तुत प्रवास सवलतीच्या प्रतिपूर्तीची मागणी माजी विधानमंडळ सदस्यांनी प्रवास केल्याच्या तारखेपासून तीन महिन्यांच्या आत करावी आणि सदरहू मागणी सादर करताना माजी विधान मंडळ सदस्यांनी सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रातील माहिती संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी अथवा संबंधित तालुक्याचे उप कोषागार अधिकारी यांच्याकडे सादर करावी व मागणी करताना प्रवासाचे मूळ तिकिट सादर करावे .
- (३) सदर सवलत दिनांक १ जानेवारी २००० पासून लागू करण्यात आली असल्याने, माजी सदस्यांनी सदरहू सवलतीचा लाभ त्या तारखेनंतर घेतला असेल त्यांना, प्रस्तुत शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या कालावधीत त्यांनी केलेल्या रेल्वे प्रवासाच्या प्रतिपूर्तीची मागणी सादर करण्याची मुभा देण्यात येत आहे .
- (४) प्रस्तुत बाबींवर होणारा खर्च महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या “ २०११ संसद/राज्य/संघराज्य क्षेत्र विधानमंडळ ०२ राज्य/संघराज्य क्षेत्र विधानमंडळ १०१-विधानसभा/१०२ विधान परिषद ” या लेखाशीर्षाखालील मंजूर तरतूदीमधून भागविण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र . प्र . क्र . ७५३ / २००० / व्यय ४ दिनांक ५ जून २००० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रा . सु . कांबळे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

शासन निर्णय क्र . सुविधा १० / २००० / २४४ / प्र . क्र . ६ / दोन दि . ८ . ६ . २००० सोबतचे विवरणपत्र .
माजी विधानमंडळ सदस्यांनी केलेल्या विनामूल्य रेल्वे प्रवासाचा तपशिल दर्शविणारे विवरणपत्र

अ . क्र .	माजी विधान मंडळ सदस्याचे नाव व राहण्याच पत्ता .	प्रवास सुरु केल्याचा दिनांक व स्थळ	प्रवास संपल्याचा दिनांक व स्थळ	प्रवास केलेले अंतर (कि . मी . मध्ये)	रेल्वेच्या ज्या वर्गाने प्रवास केला तो वर्ग भाडे तिकिट क्रमांक व दिनांक	सदस्यानेसोबत्या सह प्रवास केला असल्यास त्या सोबत्याचा तिकिट क्रमांक दिनांक व तिकिटाची रक्कम .	प्रतिपूर्तीची मागणी सादर केल्याच्या तारखेपर्यन्त केलेला एकूण प्रवास
१ .	२ .	३ .	४ .	५ .	६ .	७ .	८ .

विवाम .

कवकककककक

विषय : विमान सेवेने प्रवास करण्यास पात्र असलेले गृह विभागाच्या अखत्यारितील पोलीस विभागातील रूपये १८४००-५००-२२४०० व त्यावरील दर्जाच्या वेतनश्रेणीमधील शासनाच्या सचिव व प्रधान सचिव दर्जाच्या अधिका-यांची पदे .

गृह विभाग क्र . आयपीएस २६ /२०००/प्र.क्र.२५१/पोल १ दिनांक ५ .२ .२००१ .

- वाचा :- १) वित्त विभाग निर्णय क्र .बीजीटी २५९९/प्र.क्र.९९/अर्थसंकल्प १९ .२० .२ .९९ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र .बीजीटी २५००/१६/२०००/अर्थसंकल्प १९ दि .१ .६ .२००० .

ज्ञापन : महाराष्ट्र शासनातील सचिव दर्जाची रूपये १८४०० - ५०० -२२४०० व प्रधान सचिव दर्जाची रूपये २२४०० - ५२५- २४५०० या वेतनश्रेणीमधील पदाप्रमाणे गृह विभागाच्या अखत्यारित असलेल्या पोलीस विभागामध्ये विशेष पोलीस महानिरीक्षक दर्जाचा रु .१८४०० - ५०० - २२४०० या वेतनश्रेणीतील सचिव दर्जाचा तसेच अपर पोलीस महासंचालक दर्जाचा रु .२२४०० - ५२५- २४५०० या वेतनश्रेणीतील प्रधान सचिव दर्जाची पदे पुढीलप्रमाणे आहेत .

१) विशेष पोलीस महानिरीक्षक

अ.क्र. पदनाम

- १ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नागरी हक्क संरक्षण (PCR) मुंबई .
- २ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, राज्य राखीव पोलीस बल, मुंबई .
- ३ . सह पोलीस आयुक्त (प्रशासन) वृहन्मुंबई .
- ४ . सह पोलीस आयुक्त (गुन्हे) वृहन्मुंबई .
- ५ . सह पोलीस आयुक्त (कायदा व सुव्यवस्था)वृहन्मुंबई .
- ६ . पोलीस आयुक्त, नवी मुंबई .
- ७ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, अमरावती परिक्षेत्र, अमरावती .
- ८ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, कोल्हापूर परिक्षेत्र, कोल्हापूर .
- ९ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, औरंगाबाद परिक्षेत्र, औरंगाबाद .
- १० . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, ठाणे परिक्षेत्र, ठाणे .
- ११ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक , नागपूर परिक्षेत्र, नागपूर .
- १२ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक ,नाशिक परिक्षेत्र, नाशिक .
- १३ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नांदेड परिक्षेत्र, नांदेड .
- १४ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक, लोहमार्ग, मुंबई .
- १५ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक , अॅन्टी करप्शन ब्युरो, मुंबई .
- १६ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक,गुन्हा अभिलेख केंद्र पुणे .
- १७ . विशेष पोलीस महानिरीक्षक , नक्षल विरोधी अभियान, नागपूर .
- १८ . उप महासमादेश, गृह रक्षक दल व उपसंचालक नागरी संरक्षण ,मुंबई .
- १९ . संचालक, पोलीस बिनतारी संदेश, पुणे .
- २० . संचालक ,महाराष्ट्र पोलीस अकादमी, नाशिक .
- २१ . अपर पोलीस आयुक्त, (वाहतूक) मुंबई .

अपर पोलीस महासंचालक

१. अपर पोलीस महासंचालक , कायदा व सुव्यवस्था, मुंबई .
२. अपर पोलीस महासंचालक (आस्थापना) पोलीस महासंचालक कार्यालय, मुंबई .
३. अपर पोलीस महासंचालक (नियोजन व समन्वय) मुंबई .
४. अपर पोलीस महासंचालक, प्रशिक्षण व विशेष पथके, मुंबई .
५. पोलीस आयुक्त, नागपूर .
६. पोलीस आयुक्त, पुणे .
७. पोलीस आयुक्त, ठाणे .
८. अपर पोलीस महासंचालक, राज्य गुन्हा अन्वेषण विभाग , पुणे .
९. अपर पोलीस महासंचालक व आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग, महाराष्ट्र राज्य मुंबई .
१०. अपर पोलीस महासंचालक,अॅन्टी करप्शन ब्युरो ,मुंबई .
११. अपर पोलीस महासंचालक व कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य पुणे .
१२. महासंचालक, गृह रक्षक दल व संचालक नागरी संरक्षण मुंबई .
१३. अपर पोलीस महासंचालक (प्रशासन)मुंबई .
१४. अपर पोलीस महानिरीक्षक (वाहतूक) मुंबई .

वर नमूद केलल्या पदांवरील अधिका-यांच्या विमान प्रवासासाठी अपर मुख्य सचिव (गृह) अथवा मा . मंत्री (गृह) यांच्या परवानगीची आवश्यकता राहणार नाही . हे आदेश दिनांक १.६.२००० पासून अंमलात येतील हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . पीएस/एफ २६४ / दिनांक १२.१.२००१ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . दा . कारखानीस,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन , गृह विभाग .

ककककककककक

विषय :- स्वग्राम आणि रज प्रवास सवलतीच्या अनुज्ञेतेसाठी लागू असणारी कुटुंबाची व्याख्या सुधारण्याबाबत...

वित्त विभाग निर्णय क्र . संकीर्ण १०००/प्र.क्र.७०/सेवा- ५ दिनांक १०.०२.२००१ .

- पहा :-
- १) वित्त विभाग निर्णय क्र .टीआरअे ११६३/२७२६/सेवा ५ दिनांक २३.१०.१९६३ .
 - २) वित्त विभाग निर्णय क्र .टीआरअे ११८०/सीआर ३१८/एसईआर- ५ दि .०९.०९.१९८० .
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र .रप्रस ११९४/१८४/सेवा ५ दिनांक २८.०३.१९९५ .
 - ४) वित्त विभाग निर्णय क्र .संकीर्ण १०००/प्र.क्र.७०/सेवा ५ दिनांक ११.०८.२००० .

राज्य लोकसंख्या धोरणाच्या यशस्वी अंमलबजावणीकरिता शासनाने “ छोटे कुटुंब ” या संकल्पनेचा स्वीकार केला आहे . या धोरणानुसार वरील (४) येथील आदेशाद्वारे दिनांक १.०९.२००१ पासून स्वग्राम आणि रजा प्रवास सवलतीच्या प्रयोजनासाठी वरील (२) येथील आदेशान्वये विहित केलेली कुटुंबाची व्याख्या सुधारण्यात आली आहे .

२ . उपरोल्लेखित अनुक्रमांक (४) येथील दिनांक ११.०८.२००० च्या शासन निर्णयान्वये प्रसूत केलेले आदेश रद्द करून शासन आता या संदर्भात असे आदेश देत आहे की, दिनांक १ मे २००१ पासून केवळ पती/पत्नी आणि दोन

हयात अपत्यांच्या कुटुंबालाच स्वग्राम आणि रजा प्रवास सवलत ह्या दोन्ही सवलती अनुज्ञेय असतील. अपत्यांना ह्या सवलतीचा लाभ मिळण्यासाठी ते शासकीय कर्मचा-यावर अवलंबून असण्याची अट यापुढेही लागू राहिल.

टीप:- १) ज्या कर्मचा-यांना दिनांक ३० एप्रिल २००१ रोजी २ पेक्षा अधिक हयात अपत्ये असतील आणि त्या दिनांकास हयात असणा-या अपत्यांची संख्या नंतर वाढली नसेल तर त्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत ह्या आदेशान्वये मुलांच्या संख्येवर घालण्यात आलेली मर्यादा लागू असणार नाही.

टीप:- २) दिनांक ३० एप्रिल २००१ रोजी हयात नसलेल्या किंवा एकच हयात अपत्य असलेल्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबातील हयात अपत्यांची संख्या दिनांक ३० एप्रिल २००१ नंतर एकाच प्रसुतिमुळे दोन पेक्षा अधिक होत असेल तर अशा शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबासही उक्त सवलती लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि.लागवणकर,
सह सचिव, वित्त विभाग .

वक्तव्यवक्तव्य

**विषय :- शासकीय वाहनाचा दौ-यासाठी व खाजगी कामासाठी
वापर करण्याबाबतच्या तरतूदी... .**

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. प्रवास १०००/प्र.क्र.५९/सेवा ५ दिनांक ८ जून, २००१.

- पहा:-**
- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र. टीआरए १०६६/५७८/१८ दिनांक २८ जून १९६७.
 - २) वित्त विभाग, निर्णय क्र. टीआरए १०७७/१५६-सी/एसईआर ५ दि. ११.०८.१९७७.
 - ३) वित्त विभाग, निर्णय क्र. टीआरए १०८१/सीआर १६४६/एसईआर ५ दि. २०.११.१९८१.
 - ४) वित्त विभाग, निर्णय क्र. प्रवास १०८७/प्र.क्र.४६४/८७/सेवा ५ दि. १७.०८.१९८८.
 - ५) वित्त विभाग, निर्णय क्र. प्रवास १०९०/प्र.क्र.३२०/९०/सेवा ५ दि. १७.१०.१९९०.

शासन परिपत्रक

शासकीय वाहनाचा दौ-यासाठी व खाजगी कामासाठी वापर करण्यासंदर्भातील तरतूदी शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशान्वये विहित केल्या आहेत. त्यापैकी सध्या अंमलात असलेल्या तरतूदी प्रशासकीय सोयीसाठी एकत्रितरित्या उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. शासन आता या विषयीच्या आदेशांतील अंमलात असणा-या तरतूदी खालीलप्रमाणे एकत्रितरित्या उपलब्ध करून देत आहे. पुढील परिच्छेदात नमूद केलेल्या तरतूदी कोणत्या आदेशान्वये आणि केव्हापासून अंमलात आल्या आहेत हे त्या तरतूदीखाली नमूद केले आहे.

(२) शासकीय कामानिमित्तच्या दौ-यासाठी शासकीय वाहनाचा वापर करणारे अधिकारी आपल्या बरोबर कितीही अशासकीय सभासद किंवा कुटुंबातील सदस्य नेऊ शकतील. त्यासाठी त्यांच्याकडून कोणताही आकार वसूल केला जाणार नाही. परंतु अशावेळी शासकीय वाहन प्रमाणापेक्षा अधिक भरलेले नसल्याची तसेच वाहनांत जागा नाही म्हणून अधिका-याबरोबर जाणा-या कर्मचारीवृंदांस इतर वाहनाचा उपयोग करावा लागणार नाही ह्याची खात्री करण्यात यावी.

(वरील (३) येथील आदेशान्वये दिनांक १ सप्टेंबर १९८१ पासून अंमलात)

(३) शासकीय वाहनाने केलेल्या दौ-याच्या प्रकरणी सवलतीचा कालावधी (Grace Period) अनुज्ञेय नाही.

(वरील (२) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९७७ पासून अंमलात)

(४) शासकीय वाहनांचा खाजगी कामासाठी वापर केल्यास अशा वापरासाठी पेट्रोल व डिझेलवर चालणा-या सर्व वाहनांसाठी सरसकटपणे रु.४ (रु.चार फक्त) प्रति किलोमीटर या दराने वसुली करण्यात यावी. अशा खाजगी वापरासाठीची कमाल मर्यादा २५० किलोमीटर इतकीच असेल, यापेक्षा अधिक खाजगी वापरास परवागनी देण्यात येऊ नये.

(वरील (५) येथील आदेशान्वये १ नोव्हेंबर, १९९० पासून अंमलात)

(५) शासकीय वाहन खाजगी वापरात असतांना, त्यासाठी असलेला खोळंब्याचा (Detention) दर प्रति तास वा ३० मिनीटांपेक्षा जास्त असलेल्या तासाच्या भागासाठी (यांत प्रवासासाठी लागलेला वेळही समाविष्ट आहे) रु.२/- व प्रति दिवशी १० तास वा त्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी कमाल रु.२०/- इतका असेल.

(वरील (१) येथील आदेशान्वये दिनांक १ ऑगस्ट, १९६७ पासून अंमलात)

खोळंब्याचा कालावधी मोजताना पहिल्या तीन तासांचा वापर सोडण्यात यावा.

(वरील (३) येथील आदेशान्वये दिनांक १ सप्टेंबर, १९८१ पासून अंमलात)

(६) शासकीय वाहनाचा खाजगी वापराबाबतचे वरील आदेश सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम, मंडळे इत्यादीकडील वाहनांच्या, त्यातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्याकडून होणा-या वापरासाठीही लागू आहेत. मंत्रालयातील संबंधित प्रशासकीय विभागांनी, त्यांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम, मंडळे इत्यादींच्या नजरेस हे आदेश आणावेत.

(वरील (३) येथील आदेशान्वये दिनांक १ सप्टेंबर, १९८१ पासून अंमलात)

(७) या परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात येत असलेल्या सूचना म्हणजे या विषयी पूर्वीच देण्यात आलेल्या आदेशांतील तरतुदीपैकी सध्या अंमलात असणा-या तरतुदींचे केवळ माहितीसाठी केलेले एकत्रिकरण आहे. या परिपत्रकान्वये कोणतेही नवे आदेश देण्यात आलेले नाहीत. मात्र प्रकरणे सादर करतांना या परिपत्रकाचा संदर्भ देण्यास हरकत नाही. ह्या आदेशापूर्वीची प्रकरणे त्या-त्या कालावधीत अंमलात असणा-या आदेशांतील तरतुदीनुसार विनियमित करावीत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि.लागवणकर,
शासनाचे सह सचिव.

वनवनवनवनवन

विषय :-प्रवास अग्रीम घेतलेल्या प्रकरणात विहित कालावधीत प्रवासभत्ता देयके संबंधिताकडून प्राप्त न झाल्यास प्रवास अग्रीमाची रक्कम वेतन देयकांतून वसूल करण्याबाबत.

गृह विभाग, परिपत्रक क्र.एसआयएस -०१२००/४००४/प्र.क्र.११०/पोल ४दि. ११.०९.०२.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापाल परीक्षक त्यांच्या सन १९९७-१९९८ च्या नागरी अहवालात परिच्छेद क्र. ३.१.२.२.१ (परिशिष्ट १७) अन्वये आक्षेप नोंदविलेला आहे की, मुंबई वित्तीय नियमावलीनुसार प्रवास अग्रीम घेतलेल्या प्रकरणात प्रवास पूर्ण झाल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत संबंधितांनी प्रवासभत्ता देयक सादर न केल्यास त्यांच्या मासिक वेतनातून प्रवास अग्रीमाची रक्कम वजा करून तिचा अंतिम निपटारा करण्याबाबत तरतूद आहे. तथापि काही विवाम.

प्रकरणात प्रवास संपल्यापासून ३ महिन्यांच्या कालावधीत संबंधितांकडून प्रवासभत्ता देयके सादर करण्यात आलेली नव्हती. तसेच ३ महिन्यांनंतरच्या कालावधीत वेतनातून प्रवास अग्रीम वसूलीबाबतही कार्यवाही झालेली नव्हती.

२. उक्त पार्श्वभूमीवर वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. विअप्र १०००/प्र.क्र.४६/२००१/विनियम दिनांक ११.०७.२००१ सोबतच्या परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ भाग १ ला उपविभाग १ मधील अ.क्र. १७ व १८, मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम क्र. १४२ (क) अनुसार प्रवास अग्रीमाची रक्कम काढण्याच्या दिनांकापासून ३ महिन्यांच्या आत समायोजित करण्याबाबत आवश्यकता/दक्षता/खबरदारी घ्यावी. अशी सूचना या परिपत्रकाद्वारे देण्यात येत आहे.

रा.बा.घाडगे,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन.

कककककककक

**विषय :- प्रवासभत्ता देयक तिकीटाचा क्रमांक, दिनांक
इत्यादी तपशील सादर करण्याबाबत.**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. प्रवास ११०१/प्र.क्र.४४/सेवा- ५, दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २००२.

- पहा:- १) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. टीआरए १०७५/सेवा ५ दिनांक ०१.११.१९७५.
२) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. टीआरए १०८१/सीआर ९०९/एसईआर ५ दि. १८.०६.८१.
३) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र. प्रवास ११८७/७३/सेवा ५, दिनांक ०२ फेब्रुवारी, १९८७.

वरील (१) आणि (३) मधील आदेशांतील तरतुदीनुसार शासकीय कर्मचा-यांनी रेल्वेच्या प्रथम वर्गाने किंवा प्रथम वर्गाच्या भाड्यापेक्षा अधिक प्रवासभाडे देऊन अन्य वर्गाने प्रवास केला असेल तर प्रवासभत्ता देयकात तिकीट क्रमांक, दिनांक आदि तपशील नमूद करणे आवश्यक आहे. तसेच वरील (२) येथील आदेशातील तरतुदीनुसार शासकीय समितीच्या कामकाजानिमित्त अशासकीय सदस्याने प्रथम वर्गाने केलेल्या रेल्वे प्रवासाच्या प्रकरणी त्यास प्रवासभत्ता मंजूर करण्यासाठी त्यांनी प्रथम वर्गाच्या तिकीटाचा क्रमांक, दिनांक इ. तपशील देण्याची आवश्यकता नाही.

२. शासकीय कर्मचारी आणि अशासकीय सदस्य यांनी रेल्वेने केलेल्या प्रवासाच्या प्रकरणी विहित करण्यात आलेल्या वरील तरतुदींचा पुनर्विचार करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता. यासंदर्भात विचार करून शासन आता खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

(अ) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. टीआरए १०७५/सेवा ५ दिनांक १ नोव्हेंबर १९७५, शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. टीआरए १०८१/सीआर ९०९/एसईआर ५ दिनांक १८ जून १९८१ आणि शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. प्रवास ११८७/७३/सेवा ५ दिनांक २ फेब्रुवारी १९८७ अन्वये प्रसृत करण्यात आलेले आदेश रद्दबादल समजण्यात यावेत.

(ब) शासकीय कर्मचा-यांनी ज्या वेळी रेल्वेच्या प्रथम वर्गाने वा कोणत्याही वातानुकूल वर्गाने प्रवास केला असेल, त्या वेळी प्रवासभत्ता देयकात तिकीट क्रमांक, दिनांक इत्यादी तपशील नमूद करणे आवश्यक असेल.

विभाग.

३. अशासकीय सदस्यांचे समाजातील स्थान, त्यांच्या मागे असलेले सामाजिक कार्यांचे अनेक व्याप इ. बाबी लक्षात घेऊन शासन असेही आदेश देत आहे की, समिती /मंडळ/आयोग वगैरेवर नेमलेल्या अशासकीय सदस्यांनी त्यांना रेल्वेच्या अनुज्ञेय असलेल्या कोणत्याही वर्गाने केलेल्या प्रवासाचा, प्रवासभत्ता मंजूर करण्यासाठी, प्रवासभत्ता देयकात तिकीट क्रमांक, दिनांक आदी तपशील देण्याची आवश्यकता नाही .

४. हे आदेश दिनांक १ नोव्हेंबर, २००२ पासून व त्यानंतर सुरु होणा-या प्रवासांच्या प्रकरणी लागू करण्यात यावेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

बा . व सावंत,
शासनाचे उप सचिव .

ककककककक

**विषय :- अति महत्वाच्या व्यक्तिसोबत वैयक्तिक सुरक्षा अधिकारी
म्हणून जाणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना विमान प्रवासाची
आगाऊ टिकिटे खरेदी करण्यास परवानगी .**

गृह विभाग (विशेष) निर्णय क्र . एसएसए १०/०३/२५/विशा ४ दिनांक ४ जानेवारी, २००४ .

वाचा:- पो . आ . बृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र . पोआ/कक्ष ६/खरेदी/२९/०३ दिनांक २७ . ०६ . २००३ .

महत्वाच्या व अति महत्वाच्या व्यक्तिसोबत वैयक्तिक सुरक्षा अधिकारी म्हणून जाणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना विमान तिकिटे वेळेवर खरेदी करून जाण्यात अडचणी येतात . ही बाब विचारात घेऊन दरवर्षी १०० विमान प्रवास तिकिटे खरेदी करण्यासाठी व त्यासाठी संक्षिप्त देयकावर एक विशेष बाब म्हणून शासन मंजूरी देण्यात येत आहे .

संक्षिप्त देयकाची रक्कम काढल्यानंतर त्याबाबतची तपशीलवार देयके विनाविलंब सादर करण्याबाबतच्या नियमांचे पालन करण्यात यावे .

यासाठीचा खर्च २०५५ पोलीस या लेखाशिर्षाखाली मंजूर झालेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ६६२/०३/व्यय-७ दिनांक ०३ डिसेंबर २००३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

झं . सा . रणदिवे,
कक्ष अधिकारी, गृह विभाग (विशेष)
महाराष्ट्र शासन .

ककककककक

विवाम .

विषय :- सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-यास प्रवास भत्ता आणि दैनिक भत्ता मिळणे बाबत .

वित्त विभाग, (भाग चार अ) जून २३, २००५/आपाढ २,शके १९९७ दिनांक २१ मे ,२००५ .

अधिसूचना

भारताचे संविधान

क्रमांक संकीर्ण १००४/प्र.क्र.५७/सेवा-५ भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकाराचा वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल, मुंबई नागरी सेवा नियम १९५९ मध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी पुढील नियम करित आहे .

- १) i) या नियमांना मुंबई नागरी सेवा (सुधारणा) नियम २००५ असे म्हणावे .
ii) हे नियम दिनांक १ डिसेंबर २००४ पासून अंमलात आल्याचे समजण्यात यावे .
- २) मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील नियम ५३२ खालील सध्याच्या टीपेऐवजी पुढील टीप समाविष्ट करण्यात यावी .

“ टीप:- शासकीय सेवेतून निवृत्त झालेल्या अथवा जिच्या सेवा अन्यथा समाप्त करण्यात आल्या आहेत अशा व्यक्तीला शासन सेवेत कर्तव्य बजावत असतांना ज्ञात झालेल्या बाबीसंदर्भात साक्ष देण्यासाठी न्यायालयात वा विभागीय चौकशीच्या कामी उपस्थित राहवे लागणार असल्यास, काटकसरीविषयी अंमलात असणा-या तरतूदीच्या अधीन राहून सेवानिवृत्त होण्यापूर्वी सदर व्यक्ती जितके वेतन घेत होती तितके वेतन घेणा-या त्या व्यक्तीच्या संवर्गातील शासकीय कर्मचा-यास दौ-यासाठी मिळणा-या दराने प्रवासभत्ता आणि दैनिक भत्ता मिळेल ”

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मीना अ . जोशी,
शासनाच्या उप सचिव .

वचनवचनवचन

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय असलेला बदली प्रवासभत्ता .
संयुक्त बदली अनुदानासंबंधी सुधारणा...

वित्त विभाग, निर्णय क्र . प्रवास १००५/प्र.क्र.८०/सेवा ५ दिनांक ०६ जानेवारी ,२००६ .

- पहा:-
- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र . प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा ५ दि . ४ डिसेंबर, १९९९ .
 - २) वित्त विभाग, शुध्दीपत्रक क्र . प्रवास १०९८/प्र.क्र.७४/९८/सेवा ५ दि . ७ . १२ . १९९९ .
 - ३) वित्त विभाग , निर्णय क्र . मभवा ११०४/प्र.क्र.५/सेवा ९ दि . १९ . ०९ . २००४ .

शासकीय कर्मचा-याची बदली झाल्यावर, त्याने निवासस्थान बदलले असल्यास त्याला वर (१) व(२) येथील आदेशांतील तरतुदीनुसार संयुक्त बदली अनुदान मंजूर करण्यात येते . संयुक्त बदली अनुदान मंजूरीचे निकष आणि त्याचे दर सुधारण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता .

३. शासन या संदर्भात आता असे आदेश देत आहे की, शासकीय कर्मचा-याची बदली झाल्यावर त्याला खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे संयुक्त बदली अनुदान मंजूर करण्यात येईल. मात्र त्यासाठी बदलीनंतर त्याच्या निवासस्थानात बदल होण्याची अट यापुढेही लागू राहिल.

तक्ता

अ.क्र. १.	बदलीचा प्रकार २	संयुक्त बदली अनुदानाचा दर ३
१	त्याच मुख्यालयात	मूळ वेतनाच्या १/३ इतकी रक्कम.
२अ)	नवीन व जुन्या मुख्यालयातील अंतर २० किलोमिटर पेक्षा कमी असल्यास	मूळ वेतनाच्या १/३ इतकी रक्कम.
२ ब)	नवीन व जुन्या मुख्यालयातील अंतर २० किलोमिटर वा त्यापेक्षा अधिक असल्यास	मूळ वेतनाएवढी रक्कम.

टीप:- वरील (३) येथील आदेशानुसार, संयुक्त बदली अनुदानाची वरीलप्रमाणे परिगणना करताना मूळ वेतनात महागाई वेतनाची रक्कम मिळवून परिगणना करावयाची आहे.

३. हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू होतील. त्यामुळे त्या दिनांकास किंवा त्यानंतर कर्मचा-याची बदली झाली असेल वा तो सेवानिवृत्त झाला असेल तर अशी प्रकरणे या आदेशातील तरतूदीनुसार निकाली काढण्यात यावीत.

४. हे आदेश शासनाच्या खालील संकेतस्थळांवर (Web sites) उपलब्ध होऊ शकतील.

- (i) finance.mah.nic.in
- (ii) www.maharashtra.gov.in

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
उप सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पोलीस अधिका-यांसाठी विमान प्रवासाचे अधिकार
अपर मुख्य सचिव, गृह विभाग यांना देणेबाबत .

वित्त विभाग निर्णय क्र . आयपीएस २६०५ / प्र . क्र . ६३० / पोल १ दि . ०६ . ११ . २००६ .

पहा: वित्त विभाग, निर्णय क्र . बीजीटी १००० / प्र . क्र . ५६ / २००० / वित्तीय सुधारणा दि . १० . ०९ . ०१ .

शासन निर्णय : राज्यातील पोलीस अधिका-यांना तातडीच्या/गोपनीय कामकाजासाठी परिस्थितीनुसार तातडीने विमान प्रवास करावा लागतो . अशावेळी शासनाची पूर्वपरवानगी घेणे शक्य होत नाही . यास्तव पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांचे विमान प्रवास करण्यासाठी परवानगी देण्याचे अधिकार अपर मुख्य सचिव (गृह) यांना देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

२. उपरोक्त संदर्भाधीन वित्त विभाग, शासन निर्णय दिनांक १०.९.२००१ अन्वये न्यायालयीन कामकाज व विधीमंडळ कामकाज यासाठी तातडीने विमान प्रवास करावयाचा असल्यास विमान प्रवासासाठी पूर्वपरवानगी देण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागांचे सचिव यांना देण्यात आलेले आहेत. आता या संदर्भात शासन असे आदेश देत आहे की, अपर मुख्य सचिव (गृह) यांच्या पूर्वपरवानगीने गट-अ व त्यावरील पोलीस अधिका-यांना पुढील कारणांसाठीही केवळ ईकॉनॉमी वर्गाने विमान प्रवास देय असेल.

- १) कायदा व सुव्यवस्था संबंधित तातडीचे /गोपनीय कामकाज.
- २) गंभीर गुन्हातील आरोपीबाबत गुप्त माहिती मिळविणे /त्यांना अटक करणे.

यासाठी पुढील अटी व शर्ती विहित करण्यात येत आहेत.

- १) राज्यातील पोलीस विभागातील गट-अ व वरील अधिका-यांना तातडीच्या कामकाजासाठी विमान प्रवास आवश्यक असल्यास त्याबाबत विभाग प्रमुखांनी अपर मुख्य सचिव (गृह) यांची पूर्व परवानगी घ्यावी. वर नमूद केलेल्या कारणांसाठी पूर्वपरवानगी न घेता तातडीने केलेल्या विमान प्रवासाच्या प्रकरणी कार्योत्तर मंजूरी देण्याचे अधिकार अपर मुख्य सचिव, गृह यांनाच असतील.
- २) शासनाचे खर्चाच्या काटकसरीचे धोरण विचारात घेऊन एकेरी विमान प्रवासास मंजूरी दिली जाईल.
- ३) अपवादात्मक प्रसंगी दुहेरी (जाणे व येणे) विमान प्रवास करणे आवश्यक असल्यास त्याबाबत टोस समर्थन सादर करून, अपर मुख्य सचिव (गृह) यांची पूर्व परवानगी घेण्यात यावी.
- ४) अन्य कोणत्याही मार्गाने नियोजित ठिकाणी विहित वेळेत पोहोचणे शक्य नसेल अशाचवेळी विमान प्रवासास मंजूरी देण्यात येईल.
- ५) राज्यांतर्गत व देशांतर्गत विमान प्रवासासाठी परवानगी देण्यासाठी फक्त या अधिकारांचा वापर करण्यात यावा.
- ६) यासाठी होणार खर्च मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.
- ७) सदर प्रवास शक्यतो अल्प दराने विमान सेवा पुरविणा-या विमान सेवेच्या विमानांनी प्रवास करावा आणि ते शक्य नसल्यास, लेखी कारणे नोंदवून सर्वसाधारण विमानांनी प्रवास करण्यासाठी अपर मुख्य सचिव, गृह यांची लेखी पूर्वपरवानगी घेण्यात यावी. अपर मुख्य सचिव, (गृह) यांची लेखी पूर्वपरवानगी घेतलेली नाही, अशा प्रकरणी विमान प्रवासास मान्यता देण्यात येणार नाही.

३. या आदेशाचे पोलीस विभागातील गट-अ च्या अधिका-यांनी कटाक्षाने पालन करावे. हे आदेश हा शासन निर्णय निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३४५/सेवा ५ दिनांक ५ ऑगस्ट २००६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००६११०६९०५७५१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

कैलास वि. विलोणीकर,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन गृह विभाग.

विषय :- स्वग्राम रजा प्रवास सवलत/रजा सवलती अंतर्गत विमान प्रवास .

वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. रप्रस-११०६/प्र.क्र.७७/सेवा-५ दि. ६ डिसेंबर, २००६ .

- पहा:-**
- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र.टीआरए ११६३/२७२६-५ दि. २३.१०.१९६३ .
 - २) वित्त विभाग, शुध्दीपत्रक क्र.टीआरए ११६४/९४/२/५ दि. ३ जून १९६४ .
 - ३) वित्त विभाग निर्णय क्र.टीआरए ११८०/सीआर ३१८/एसओआर ५ दि. ९.९.१९८० .
 - ४) वित्त विभाग निर्णय क्र.रप्रस ११९४/१८४/ सेवा ५ दिनांक २८ मार्च , १९९५ .

सध्या स्पर्धात्मक वातावरणामुळे वेगवेगळ्या विमान कंपन्यांच्या विमान सेवा किफायतशीर दरात उपलब्ध झाल्या आहेत . या पाश्चिमात्य शासन असे आदेश देत आहे की,विमान प्रवास अनुज्ञेय नसलेल्या राज्य शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांना यापुढे स्वग्राम रजा प्रवास सवलत/रजा प्रवास सवलती अंतर्गत, रेल्वेने जोडलेल्या ठिकाणांदरम्यानचा प्रवास सार्वजनिक /खाजगी विमान कंपन्यांच्या विमानांनी करता येईल . मात्र यासाठी संबंधितास रेल्वेच्या (राजधानी/शताब्दी एक्सप्रेस वगळून अन्य गाड्यांच्या) अनुज्ञेय वर्गाचे भाडे व विमान प्रवासाचे भाडे यापैकी कमी असलेल्या रकमेची प्रतिपूर्ती मंजूर करण्यात येईल . या विषयीचा दावा सादर करताना,विमानाचे तिकीट/बोर्डिंग पास आणि तिकीटावर प्रवासाचे भाडे नमूद केलेले नसेल तर कर्मचा-याने/अधिका-याने भरलेल्या भाड्याची रक्कम दर्शविणारी संबंधित विमान कंपनीची पावतीही सोबत जोडावी लागेल .

१ . स्वग्राम रजा प्रवास सवलत/रजा प्रवास सवलती अंतर्गत रेल्वेच्या एसी फर्स्ट क्लास व एसी टु टीयर वर्गाचे भाडे कमाल प्रथम वर्गाच्या भाड्याच्या मर्यादितच अनुज्ञेय आहे, ही वाव वरील आदेशांच्या अनुषंगाने निदर्शनास आणण्यात येत आहे .

२ . स्वग्राम रजा प्रवास सवलत आणि रजा प्रवास सवलती विषयीच्या आदेशांतील अन्य तरतूदी यापुढेही तशाच चालू राहतील .

३ . हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००६१२०६१०३९०५००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाच्या उप सचिव .

कककककककक

**विषय:- दैनिकभत्याच्या दरात सुधारणा
तरदतुर्दीमध्ये सुधारणा आणि स्पष्टीकरण...**

वित्त विभाग, पूरक पत्र क्र. प्रवास १-५/प्र.क्र.१७/सेवा ५ दिनांक ११ डिसेंबर, २००६ .

- पहा:-**
- १) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.टीआरए १०७७/१५६सी/एसईआर ५ दि.११.८.१९७७ .
 - २) शासन निर्णय,वित्त विभाग क्र.प्रवास १००५/प्र.क्र.१७/सेवा ५ दि.१९ जून ,२००६ .

दौ-यावर जाणा-या कर्मचा-यांना मंजूर करावयाच्या दैनिकभत्याचे सुधारित दर वर (२) येथे नमूद केलेल्या आदेशांच्ये विहित करण्यात आले आहेत . या आदेशांतील तरतूदीनुसार दैनिक भत्याची परिगणना करताना

उद्भवणा-या मुद्द्यांच्या अनुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे स्पष्ट करित आहे :-

अ.क्र.	मुद्दा	स्पष्टीकरण
१.	दौ-यावरील प्रवासाचा कालावधी व सवलतीच्या कालावधीत कोणत्या दराने दैनिकभत्ता मंजूर करावयाचा आहे ?	या दोन्ही कालावधीतील दौ-याच्या ठिकाणासाठी विहित केलेला दराने दैनिकभत्ता मंजूर करण्यात यावा .
२.	एकाच दौ-यात अनेक ठिकाणांना भेटी देण्यात आल्यास आणि त्या ठिकाणी दैनिकभत्त्याचे वेगवेगळे दर लागू असल्यास, दैनिकभत्त्याची परिगणना कशा रितीने करण्यात यावी?	अशा प्रकरणी कर्मचा-यास पुढील मुक्कामाचे ठिकाण लक्षात घेवून दैनिक भत्ता मंजूर करण्यात यावा . म्हणजे एखादा कर्मचारी मुंबई-पुणे-नाशिक-मुंबई असा प्रवास करित असेल तर त्यास मुंबई-पुणे प्रवास व पुणे येथील मुक्कामाच्या कालावधीत पुणे शहरासाठी विहित केलेल्या दराने,पुणे-नाशिक प्रवास आणि नाशिक येथील मुक्कामाच्या कालावधीत नाशिकच्या दराने आणि नाशिक-मुंबई प्रवासासाठी मात्र नाशिकच्याच दराने दैनिक भत्ता मंजूर करण्यात यावा .
३.	८ किलोमीटरच्या पलीकडे परंतु नागरी हद्दीच्या आत केलेल्या प्रवासासाठी कोणत्या दराने दैनिकभत्ता मंजूर करावा?	नागरी हद्दीच्या आत केलेल्या प्रवासासाठी यापुढे दैनिकभत्ता मंजूर करण्यात येवू नये .
४.	शासकीय विश्रामगृहात वास्तव्य केल्यास मंजूर करावयाचे दैनिक भत्त्याचे दर (तक्ता १) च अनुसूचित दर आकारणा-या हॉटेलमध्ये वास्तव्य केल्यास मंजूर करावयाचे दर (तक्ता२) पाहता, तक्ता २ मधील अ.क्र.३ समोरील शेवटच्या दोन स्तंभांतील दर (रु.८५,रु.६५) कमी आहेत .	वरील (२) येथील आदेशातील तक्ता २ च्या अनुक्रमांक ३ समोरील स्तंभ क्र.४ ते ८ मध्ये विहित केलेल्या दरांऐवजी सुधारित दर अनुक्रमे रुपये २००, रुपये २००, रुपये १५०, रुपये १५०, व रुपये १०० असे वाचण्यात यावे .
५.	दैनिकभत्त्याच्या दर सुधारणेच्या नव्या आदेशानुसार देशातील “ अ-वर्ग ” आणि “ ब-१ ” वर्ग शहरांसाठी वेगवेगळे दर विहित करण्यात आले आहेत . या शहरांची यादी उपलब्ध करून द्यावी .	सुलभ संदर्भासाठी देशातील व राज्यातील “ अ-वर्ग ” आणि “ ब-वर्ग ” शहरांची यादी खाली दिली आहे . “ अ- वर्ग ” शहरे :- पुणे,नागपूर (महाराष्ट्र),अहमदाबाद,सुरत (गुजरात), जयपूर (राजस्थान),लखनौ, कानपूर (उत्तर प्रदेश), “ ब-१ ” वर्ग शहरे :- नाशिक (महाराष्ट्र),विजयवाडा,विशाखापट्टणम (आंध्रप्रदेश), पटना (बिहार),राजकोट, बडोदरा (गुजरात), फरीदाबाद (हरीयाणा), जमशेदपूर, धनबाद (झारखंड), कोच्चो (केरळ), जबलपूर, भोपाल, इंदोर (मध्यप्रदेश), अमृतसर, लुधियाना , (पंजाब), कोईंबतूर, मदुराई (तामीळनाडू),मीरत, आग्रा, अलाहाबाद, वाराणासी (उत्तर प्रदेश), असनसोल (प. बंगाल)
६.	कर्मचारी ज्या दिवशी तो दौ-यावर गेला त्या दिवशी दौ-याच्या ठिकाणी रात्री मुक्काम न करता रात्रीचा प्रवास करून पुढील दिवशी (म्हणजे रात्री १२.०० नंतर) मुख्यालयी पोहोचत असेल तर त्याच्या प्रकरणीही तक्ता १ मधील स्तंभ ८ येथे दर्शविलेल्या दराने दैनिकभत्ता मंजूर करावा किंवा कसे ?	नाही . सदर दौरा एकाच दिवसात आटोपत नसल्याने अशा प्रकरणी वरील (२) येथील आदेशातील परिच्छेद १ मधील तरतूद लागू होत नाही .
७.	भारतातील इतर राज्यांच्या राजधान्यांसाठी दैनिकभत्त्याचे कोणते दर लागू होतील ?	वरील (२) येथील आदेशातील तक्त्यामधील स्तंभ क्र.४ मध्ये नमूद केलेली राज्यांच्या राजधान्यांची शहरे वगळून,भारतातील अन्य राज्यांच्या राजधान्यांची शहरे सदर तक्त्यांमधील कोणत्याही स्तंभात समाविष्ट होत असली तरी, तेथे मुंबई साठी विहित केलेल्या दराने दैनिकभत्ता मंजूर करण्यात यावा .

४ . हे पूरक आदेश दिनांक १९ जून २००६ पासून लागू झाल्याचे समजण्यात यावे .

- ५ . मुंबई नागरी सेवा नियम, १९५९ मधील या संबंधातील सध्याच्या तरतूदी या आदेशांच्या मर्यादितपणे दुरुस्त करण्यात आल्या आहेत असे समजण्यात यावे . ह्या नियमाना औपचारिक दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल .
- ६ . हे आदेश महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्यांचा संगणक संकेतांक २००६१२१६१५१९३२००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाच्या उप सचिव .

(टीप:- दि . १० . १ . २००७ चे शुध्दीपत्रही पहावे .)

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- नागपूर येथे विधी मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनाच्या कामासाठी जाणा-या कर्मचा-यांना दैनिक भत्ता मंजूर करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . संकीर्ण १००६/प्र . क्र . ८६/सेवा ५ दिनांक ४ जानेवारी, २००७ .

पहा:- वित्त विभाग, निर्णय क्र . संकीर्ण १००४/प्र . क्र . ७/सेवा-५ दिनांक १२ फेब्रुवारी, २००४ .

शासन असे आदेश देत आहे की, विधी मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनाच्या कामासाठी नागपूर येथे जाणा-या कर्मचा-यांना सन २००६ च्या विधी मंडळाच्या हिवाळी अधिवेशनापासून नागपूर येथे विभागीय शिबीर कार्यालय उघडण्यात येणा-या दिनांकापासून ते कार्यालय बंद होईपर्यन्तच्या कालावधीत सर्व अधिकारी आणि कर्मचारी यांना दैनिक भत्त्याचे खाली नमूद केलेले दर लागू असतील .

अ . क्र .	वेतन मर्यादा रूपये	दैनिक भत्त्याचे दर रूपये
१	२	३
१	१६४०० व अधिक	१६०
२	१०००० - १६३९९	१४०
३	८५०० - ९९९९	१४०
४	६००० - ८४९९	१३०
५	४५०० - ५९९९	१२५
६	४५०० पेक्षा कमी	१२५

२ . या आदेशानुसार दैनिक भत्ता प्रदान करण्यासाठी होणारा खर्च संबंधित प्रशासकीय विभागांनी आपल्या मंजूर अनुदानातून भागवावा .

३ . हे आदेश शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २००७०१०६१०२०१५००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाच्या उप सचिव .

विभाग .

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- दैनिक भत्याच्या दरात सुधारणा .
तरतुदीत सुधारणा आणि स्पष्टीकरण.....

वित्त विभाग, शुद्धिपत्रक क्र. प्रवास १००५ / प्र. क्र. १७ / सेवा ५ दिनांक १० जानेवारी , २००७ .

पहा :- शासन पूरकपत्र क्र. प्रवास १००५ / प्र. क्र. १७ / सेवा-५ दिनांक ११ . १२ . २००६ .

वरील दिनांक ११ डिसेंबर २००६ मधील अनुक्रमांक ३ येथे नमूद केलेल्या मुद्यासमोरील स्पष्टीकरणाऐवजी खालील स्पष्टीकरण वाचण्यात यावे :-

अ . क्र .	मुद्दा	स्पष्टीकरण
३	८ किलोमीटरच्या पलीकडे परंतु नागरी हद्दीच्या आत केलेल्या प्रवासासाठी कोणत्या दराने दैनिकभत्ता मंजूर करावा ?	दैनिकभत्याचा दर सुधारणेनंतर मुंबईसह कोणत्याही मुख्यालयी कार्यरत असणा-या कर्मचा-याने ८ किलोमीटरच्या पलीकडे परंतु त्या शहराच्या पलीकडे परंतु त्या शहराच्या हद्दीत केलेल्या प्रवासासाठी त्या शहरासाठी अनुज्ञेय असलेल्या दराच्या ५० टक्के दराने दैनिकभत्ता मंजूर करण्याची तरतूद यापुढेही तशीच लागू राहिल .

सदर शुद्धिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेवसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २००७०११११३५०४००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

नसीमा म . शेख,
शासनाच्या उप सचिव .

कवकवकवकवक

: भविष्य निर्वाह निधी नियम :

—०—०—

**Sub :- The General Provident Fund and the
Contributory Provident Fund Necessary checks of
admissibility of advances to subscribers.**

Govt .Cir. GAD No., PFR 1061- J, dated the 9th October, 1961.

Sanctioning authority to see that no advance is granted unless he is convinced of the applicant's pecuniary circumstances and that the advance would be spent on object specified in the rules/orders.

कवकवकवकवक

विदाम .

Sub:- The General Provident Fund and the Contributory Provident Fund...Advances from the P.F.Accounts are Sanctioned only when the purpose for which the advance is asked in genuine and is admissible.

Govt. Cir. GAD No. PFR -1061 J dated the **9th October ,1961.**

It has been brought to the notice of Government by the Audit that in a certain cases the competent authority for sanctioning an advance from the General Provided Fund had not satisfied itself regarding the purpose for which the advance was asked for and sanctioned the advance as a matter of course, completely overlooking the Government orders contained in Govt, Resolution ,Political and Services Department No. PFR 1053, dated the 7th August 1953. The irregular sanction of the advance from Provident Fund has led to the Provident Fund account in this case being equated to a more loan account ,to be drawn upon by the subscriber without reference to the rules.

2. It is very necessary that the sanctioning authority should see that no advance is granted unless he is convinced that the applicant's pecuniary circumstances justify it, and that the advance will be expended on the object or objects specified in the rules/orders under which the advance is admissible. Instructions to this effect are already there, in Rule 14 (1) (a) of the Bombay General Provident Fund Rules and Rule 12(a) of the Contributory Provident Fund Rules (Bombay).

3. It, however, appears from the instance cited that Government orders are not being followed invariably. These orders, if observed properly, should provide a check on the improper use of Provided Fund amounts to the credit of the subscribers.

4. Since the careful regulation of advances from Provided Fund is in the interest of subscribers themselves. All Secretariat Departments and Head of Departments including all authorities who are competent to grant advances under the Fifth Schedule (Rule 14) (Rule 12) of the Bombay General Provident Fund Rules are again Contributory Provided Fund Rules (Bombay) requested to see that advances from the Provided Fund Accounts are sanctioned only when the purpose for which the advance is asked is genuine and the advance is admissible under the order in force.

Sub: Disbursement of Provident Fund money to persons on behalf of minors.

GAD. Resolution No. PFR 1065-2516-J Dt. **10th August ,1965.**

Ref. G.R. Political and Services Dept No. 1059-16199-1333 – J dated 24th June 1959.

In supersession of the orders issued in Govt. Resolution Political and services Department, No PFR 1059-16199-1333- J dated he 24th June 1959 ,Govt. is pleased to direct that the payment of provident fund money payable from the Bombay General Provident Fund or the Contributory Provident Fund (Bombay) to the extent of Rs. 5000/- (or the first Rs. 5000/- where the amount payable exceeds Rs. 5000/-) on behalf

of the minor (s) should be allowed to be made to his/their natural guardian or where no natural guardian exists to the persons considered fit by the Head of Office to received payment on behalf of minor(s) without requiring him to produce a guardianship certificate. Persons receiving payment on behalf of the minor (s) should be required to execute a bond signed by two sureties agreeing to indemnify Government against any subsequent claim. The balance in excess of Rs. 5000/- should be paid in accordance with the normal rules.

2. It is assential , however, in the absence of a natural guardian that there should be adequate prima facie grounds for making payment to the person claiming it. Such ground can exist only if he/she is shown by sworn declaration to be defacto guardian and his/her bonafides have been ascertained. Even if a guardian has not yet been appointed by the Court, if the minor and his property are in the custody of some person, such person is in law a defacto guardian. The authorities make payment should therefore require the person who comes forward to claim payment on behalf of the minor to satisfy them by an affidavit that he is in charge of the property of the minor and is looking after it or that if the minor has no property other than the provident fund money, the minor is in his custody and care. The affidavit is to be produced addition to the indemnity bond with suitable sureties.

These orders issued with the concurrence of the Finance Department vide its unofficial referene No 6860/1284 VI, dated the 19th July 1965.

D.S Kasbekar,
Under Secretary to Government.

कवककककककक

**Sub:- Disbursement of Provident Fund money
to persons on behalf of minors.**

GAD G.R.No. PFR 1067-66144- J 2 dated **16 th November ,1973 .**

Read : Govt. Resolution dated 10.8.65. office memorandum No, F-35 (3) E-V.67 dt. 11.7.67, and No. 35(3) E-V-67 dt. 29.7.68 from the Govt. of India, Ministry of Finance ,New Delhi.

According to Govt.Resolution, GAD No. PFR 1065-2516 J dated the 10th August 1965, payment of Provident Fund money payable from the Bombay General Provident Fund or the Contributory Provident Fund (Bombay) to the extent of Rs. 5000/- (or the first Rs. 5000/- where the amount payable exceeds Rs. 5000/-) on behalf of the minor(s) should be allowed to be made to his/their natural guardian or where no natural guardian exists the persons considered fit by the Head of Office to receive payment on behalf of the minor(s) without requiring him to produce sureties agreeing to indemnify Govt. against any subsequent claim. The question of prescribing a form for such a bond was under consideration of Govt. for some time past. Govt is now pleased to direct that the

Indemnity Bond should be in the form appended to this Resolution. The Indemnity Bond should be executed on any durable plain paper. It should be signed by the obligator and two sureties personally or by their respective constituted attorneys duly appointed by the power of attorneys. It should be executed for and on behalf of the Governor of Maharashtra by an officer duly authorised under article 299 (1) of the Constitution of India. According to the orders in force it will be executed by a Secretary , Additional Secretary, Joint Secretary or Deputy Secretary to Government vide S.No. 1 in Government Notification, Law and Judiciary Department No. DD 1068-J dated the 26th June 1971.

2. The stamp duty chargeable in respect of such Indemnity Bond has been remitted vide Govt. order, Revenue and Forests Department No. STP 1067- 66144 N dated the 23rd March 1973.

3. These orders issued with the concurrence of the Revenue and forest Department and Finance Department vide unofficial reference No. 3767-72 –F-12 dated 11 th Janaury 1973.

K. R. Nilaver,
Section Officer, Govt. of Maharashtra.

ककककककककक

**Sub:- Deposit Link Insurance Scheme for subscribers
to the Provident Funds.**

F.D.G.R.No. PEN-1776/CR 1230-76/SER-8 Dt. **24. 01. 1977.**

Resolution :- Under the Deposit–Link Insurance Scheme introduced by Government Resolution, Finance Department No. PEN 1775/144-75/S-2 dated the 31st March 1975, the person(s) eligible to receive under the relevant Provident Fund Rules. Provident Fund balance of a Government servant who dies while in service is/are entitled to receive an additional amount equal to the average balance in the account during the three years immediately preceding the death of the Government servant, subject to fulfillment of the conditions mentioned therein. Certain issues regarding implementation of this scheme such as whether Administrative Departments of the Mantralaya should make necessary budget provision for payment under the scheme, authority competent to sanction the amount and the procedure to be followed in this behalf were under consideration of Government. Government is now pleased to direct that the Administrative Departments of the Mantralaya should make necessary provision in the Budget Estimates for the amount payable under the Deposit-Link Insurance Scheme to the eligible members of the deceased Government servants under their administrative control. In cases where the provisions made in the Budget for the Scheme are found to be inadequate, additional funds should be made available either by reappropriation of savings, if any, under other items within the same grant or by obtaining supplementary grants., In the cases where the requisite fund cannot be made available from the sanctioned grants and it is not possible to act till the supplementary grants are obtained, Contingency Fund Advance may be

obtained. Formal concurrence of the Expenditure Priority Committee for withdrawal of such advances from the Contingency Fund is not necessary.

2. Government is also pleased to direct that the Head of Office under whom the Government servant was serving at the time of his death should be the sanctioning authority and also the drawing and disbursing Officer for payment of the amount admissible under the scheme. He should ensure that the Demand Numbers and Head of Account to which the expenditure would be debited is invariably indicated in each sanction. He should also see a copy of each sanction is invariably endorsed to the concerned Administrative Department of Mantralaya.

3. Government is further pleased to direct that the following procedure for sanctioning the amount and for its payment under the scheme should be observed;

1) The person (s) eligible to receive the amount admissible under the scheme should submit an application to the Head of Office under whom the Government servant was serving at the time of his death;

i) Immediately on receipt of application the Head of Office should-
(a) furnish to audit information on –

- i) Full name of the Subscriber,
- ii) Designation of the post held and class (I, I, and III) in which the post is included.
- iii) Name (s) of Nominee(s), if any, age and relationship,
- iv) Details of family members /dependents of the subscriber.

(b) Obtain from audit (i) a certificate regarding the minimum balance and the average balance in the fund of the deceased Government servant during the three years immediately preceding the month in which his death occurs, (ii) information on item (a) (iii) above in respect of Government servants.

(c) ascertain from the concerned Administrative Department of the Mantralaya the availability of Funds for payment;

(d) sanction, subject to the availability of funds but without obtaining separate authorization from audit, the amount admissible under the scheme in favour of the eligible person (s);

(e) draw and disburse the amount under intimation to audit.

4. A couple of points of doubt have also been raised in regard to the implementation of the scheme. They have been clarified in the Annexure 1 appended to this resolution.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra ,

S. M. Pisal,
Dy.Secretary to Government.

....

Accompaniment to Government Resolution, Finance Department No. PEN-1776/CR 1230- 76/SER-8 dated 24th January, 1977.

ANNEXURE – 1.

Point raised	Clarification.
i) Whether the interest should be taken into account while determining the minimum prescribed fund balance and the average balances for the purpose of additional benefit.	a) The interest credited to the account of the subscriber should be taken into account to check that the minimum prescribed Fund balance has been maintained. b) The average balance for purposes of the additional benefits should also include the amount of interest upto the month preceding the month in which death occurs.
ii) Different minimum limits for balance in the accounts of the Government Servants have been prescribed. It is not clear what limits should be applied during the period of 3 years preceding the date of death if a Government Servant held post in more than one grade during that period of 3 years, i.e. if he had held post partly in Column IV and partly in Column III.	The post which a Government servant was holding at the time of death should be taken for the purpose of minimum balances in his account.

कककककककक

विषय :-अज्ञान व्यक्तीच्या वतीने व्यक्तीना भविष्य निर्वाह निधीतील रकमेचे संवितरण करण्याबाबत.

सा.प्र.विभाग ,निर्णय क्र. पीएफआर १०७९-१३ अ दिनांक २६.२.१९८०.

शासन निर्णय क्र. पीएफआर १०६७/७०८५४/४५९२ जे दिनांक १३ एप्रिल १९६८ पहावा .

शासकीय सेवेत असलेल्या आपल्या पत्नीच्या निधनानंतर हिंदू विधूरही हिंदू विधवेप्रमाणे कोणत्याही निर्वधाशिवाय, भविष्य निर्वाह निधीतील रक्कम अज्ञान मुलांच्या वतीने घेण्यास पात्र ठरतो का अशी शंका उपस्थित करण्यात आली आहे . हिंदू अज्ञानवयता व पालकत्व अधिनियम १९५६ (हिंदू मायनॉरिटी अँड गार्डियनशिप अँक्ट १९५६) नुसार हिंदू मुलगा किंवा अविवाहीत मुलगी यांच्याबाबत नैसर्गिक पालक म्हणणे त्यांचे वडिल आणि वडिलांचे नंतर त्यांची आई असे असल्यामुळे शासन असा आदेश देत आहे की, ज्या प्रकरणात नैसर्गिक पालक हा हिंदू विधूर

असेल आणि वडिलांचे हितसंबंध हे अज्ञान मुलांचे बाबतीत प्रतिकूल आहेत असे प्रत्यक्ष सिद्ध होत नसेल तर अशा प्रकरणात, त्याच्या अज्ञान मुलांच्या वतीने भविष्य निर्वाह निधीतील रक्कम ती कितीही असली तरी, पालकत्वाचे किंवा क्षतिपूर्ती बंधपत्र (इंडेन्सिटी बॉन्ड) सादर न करताही त्याला देय होईल .

सहाय्यक सचिव, महाराष्ट्र शासन .

ककककककक

Bombay General Provident Fund (Second amendment) Rules, 1981.

Dated the 10th December, 1981.

Constitution of India :

No. PFR -1079 /25051-CR-34/XIII-A :- In exercise of the powers conferred by the proviso to Article 309 of the Constitution of India, the Government of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules further to amend the Bombay General Provident Fund Rules, namely :-

1. These rules may be called the Bombay General Provident Fund (Second amendment) rules 1981.
2. In rule 9 of the Bombay General Provident Fund Rules (hereinafter referred to as the “said Rules ”) after sub-rule (3) the following sub-rule shall be added, namely :-

“ (4) Notwithstanding anything contained in sub-rule (1), a subscriber shall not subscribe to the Fund for the month in which he quite service unless before the commencement of the said month his option to subscribe for the said month”.

3. In rule 10 of the said Rules, for sub-rule (4) the following shall be substituted , namely
“ (4) The amount of subscription so fixed may be—

- (a) reduced once at any time during the course of the year; or
- (b) enhanced twice during the course of the year; or
- (c) reduced and enhanced as foresaid:

Provided that, when the amount of subscription is so reduced, it shall not be less than the minimum prescribed in sub-rule (1);

Provided further that, if a subscriber is on leave without pay or leave of half pay or half average pay for a part of any calendar month and he has acted not to subscribed during such leave the amount of subscription payable shall be proportionate to the number of days spent of duty including leave, if any, other than those referred to above ”

4. In rule 14 of the said rules, in sub-rule (1) in clause (a) for sub-clause (iv) and (v), the following sub-clauses shall be substituted, namely :-

“ (iv) to meet the cost of legal proceeding instituted by or against the subscriber, any member of his family or any person actually dependent upon him, the advance in this case being available in addition to any advance admissible for the same purpose from any other Government source.

(v) to meet the cost of the subscriber's defense where he engages a legal practitioner to defend himself in an enquiry in respect of any alleged a official misconduct on his part .”

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- भविष्य निर्वाह निधी . .

**वर्गणीदार किंवा हक्कदार यांना विनाविलंब प्रदान करणे
व “ संवितरण प्रमाणपत्र ” सादर करणे . .**

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . पीएफआर-१०८१११७२-सीआर-११६-तेरा अ दि . ५ जानेवारी , १९८५ .

सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचारी किंवा मयत शासकीय कर्मचा-यांच्या नामनिर्देशित व्यक्ती किंवा इतर हक्कदार यांना देय असलेली भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम विनाविलंब प्रदान करण्याबाबत विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी वेळीच व तत्परतेने कार्यवाही करावी अशा सूचना शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या आहेत . तसेच भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम साधिकार मागणीदार (राईटफूल क्लेमंट) यांना प्रदान करून त्यांच्याकडून रक्कम मिळाल्याची योग्यती पावती घेऊन ती कार्यालयीन अभिलेखावर ठेवावी आणि रक्कम प्रदान केल्याचे संवितरण प्रमाणपत्र (डिसवर्समेंट सर्टिफिकेट) तत्परतेने संबंधित महालेखापालाकडे पाठवावे अशा सूचनाही शासनाने दिलेल्या आहेत . याबाबत विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख तत्परतेने कार्यवाही करित नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आणून देण्यात आले आहे . वर्गणीदार/साधिकार मागणीदार यांना देय असलेली भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम विनाविलंब मिळावी तसेच संवितरण प्रमाणपत्र तत्परतेने संबंधित महालेखापालाकडे पाठविले जावे यासाठी विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी कृपया पुढील सूचनांचे पालन करावे .

१ . सेवानिवृत्तीनंतर कर्मचा-यास त्याच्या भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम विनाविलंब मिळावी यासाठी विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी , मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम ३१(३) किंवा अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधी नियम (मुंबई) चा नियम २७(३) अनुसार प्रत्येक कर्मचा-याकडून त्याचे नियत वयमान होण्याच्या तारखेच्या एक वर्ष अगोदर निधीची रक्कम घेण्याचा विहित नमुन्यातील अर्ज भरून घ्यावा . अर्ज संपूर्ण व अचूकपणे भरल्याची खात्री केल्यानंतरच तो संबंधित महालेखापालाकडे अर्पित करावा .

२ . मयत कर्मचा-याबाबत त्याने नामनिर्देशन केलेल्या व्यक्ती किंवा इतर हक्कदार यांनी त्याच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेची मागणी करीपर्यन्त वाट न पहाता कर्मचा-याचा मृत्यु घडल्याचे समजताच त्याने नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्ती किंवा इतर हक्कदार इत्यादींचा शक्य तो शोध घेऊन त्यांच्याकडून निधीची रक्कम घेण्याचा विहित नमुन्यातील अर्ज व कागदपत्रे आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी संबंधित महालेखापालाकडे पाठवावीत . मयत कर्मचा-याने नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्ती किंवा इतर हक्कदार यांना निधीची रक्कम मिळवून देण्याची जबाबदारी विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांची आहे . त्यामुळे मयत कर्मचा-याने नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्ती किंवा इतर हक्कदार यांना याबाबत योग्य ते मार्गदर्शन करून रक्कम विनाविलंब मिळवून देण्याबाबत विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी विशेष प्रयत्न करावेत .

३ . कर्मचारी किंवा साधिकार मागणीदार यांना निधीची रक्कम अंतिमतः प्रदान करण्याबाबत महालेखापालाकडून प्राधिकारपत्र (अॅथोरिटी लेटर) प्राप्त झाल्यानंतर देयक तयार करून ते तत्परतेने कोषागारात सादर करणे, देयक संमत

ज्ञाल्यानंतर रक्कम संबंधित व्यक्तीस प्रदान करणे याबाबत विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी कृपया तत्परतेने आणि विहित कालमर्यादेनुसार कार्यवाही करावी .

४ . निधीची रक्कम मिळाल्याची पावती संबंधित व्यक्तीकडून घ्यावी व ती कार्यालयीन अभिलेखात ठेवावी . रक्कम प्रदान केल्याच्या तरखेपासून तीस दिवसांच्या आत रक्कम संबंधितांना प्रदान केल्याचे संवितरण प्रमाणपत्र संबंधित महालेखापालाकडे पाठवावे .

५ . प्राधिकार पत्रानुसार निधीची रक्कम प्रदान करू शकत नसल्यास किंवा विहित मुदतीत प्रदान केली नसेल तर प्राधिकारपत्र महालेखापालाकडे परत पाठवावे . प्राधिकारपत्र महालेखापालाकडे परत पाठविताना त्यासोबत रक्कम प्रदान केली नसल्यास प्रमाणपत्र पाठवावे आणि रक्कम कोणत्या कारणामुळे प्रदान केली नाही ती कारणेही त्या प्रमाणपत्रात नमूद करावीत . याबाबत विभाग प्रमुख /कार्यालय प्रमुख यांच्या बरोबर कोषागार अधिकारी यांनी योग्य ती कार्यवाही करावी .

६ . चतुर्थश्रेणी कर्मचारी किंवा त्यांनी नामनिर्देशित केलेल्या व्यक्ती किंवा हक्कदार यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम अंतिमतः प्रदान करण्याबाबत अर्ज स्विकारणे, त्याची छाननी करणे, प्राधिकारपत्र काढणे, देयक तयार करणे, रक्कम प्रदान करून योग्यती पावती घेणे इत्यादी बाबत कार्यालय प्रमुखांनी कार्यवाही करावयाची आहे .

७ . भविष्य निर्वाह निधीची रक्कम अंतिमतः प्रदान करण्याच्या प्रकरणात शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र.पीएफआर १०६९-८३९२७-४६३१-जे दिनांक ७ मार्च १९७० अन्वये विहित केलेल्या कालमर्यादेनुसार कार्यवाही करण्याची दक्षता घ्यावी .

वक्कवक्कवक्क

विषय :- चतुर्थश्रेणी शासकीय कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधी हिशेबाबाबतची नियतकालिक विवरणपत्रे नियमितपणे व अचुकरित्या लेखा कार्यालयाकडे पाठविण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग परिपत्रक क्र . पीएफआर १०८१/प्र-१६५/तेरा अ दिनांक २१ मे ,१९८५ .

शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र . पीएफआर १०६४ जे दिनांक १२ मार्च १९६४ खाली परिच्छेद ९ व १० अन्वये दिलेल्या आदेशानुसार चतुर्थश्रेणी शासकीय कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधी हिशेबाबाबतची पुढील नियतकालिक विवरणपत्रे प्रत्येक विभाग प्रमुखाने विहित नमुन्यात नियमितपणे व अचुकरित्या संबंधित महालेखापालांच्या कार्यालयाकडे पाठविणे आवश्यक आहे .

- (अ) चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीबाबत प्रत्येक महिन्यातील एकूण जमा करण्यात आलेल्या व काढलेल्या रकमा दर्शविणारे नमुना १० मधील त्रैमासिक विवरणपत्र .
- (ब) चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीतील शिल्लक रकमा दर्शविणारे नमुना ११ मधील वार्षिक विवरणपत्र .
- (क) चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीबाबत व्याजाच्या एकत्रित रकमा दर्शविणारे नमुना १४ मधील वार्षिक विवरणपत्र .

२ . वर नमूद केलेली विवरणपत्रे नियमितपणे व अचुकरित्या तयार करून संबंधित महालेखापालांच्या कार्यालयाकडे पाठविण्यात यावीत अशा सूचना आतापर्यंत अनेकवेळा देण्यात आल्या आहेत . परंतु बहुसंख्य विभाग प्रमुख सदर विवरणपत्रे नियमितपणे पाठवित नाहीत व जी पाठविण्यात येतात तीही अचुक नसतात ही बाब महालेखापालांनी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिली आहे .

३ . चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीबाबतची महालेखापालांच्या कार्यालयात नोंदलेली आकडेवारी व विभाग प्रमुखांच्या कार्यालयात नोंदलेली आकडेवारी यांचा मेळ (रिकनसिलीएशन) घालण्याबाबत विभाग प्रमुखांनी

विभाग .

वेळीच कार्यवाही करावी अशाही सूचना शासनाने वेळोवेळी दिल्या आहेत . परंतु ही बाबही महालेखापालांनी शासनाच्या निदर्शनास आणून दिली आहे .

४ . चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीबाबतची नियतकालिक विवरणपत्रे नियमितपणे व अचूकरित्या विभाग प्रमुख सादर करित नसल्यामुळे आणि या निधीच्या आकडेवारीचा मेळ घालण्याबाबत कार्यवाही हे करित नसल्यामुळे महालेखापालांना अर्थसंकल्प विषयक प्रस्ताव सादर करता येत नाही . तसेच या निधीच्या हिशोबासंबंधी ब्रॉडशिटसही त्यांना अचूक ठेवता येत नाहीत असे महालेखापालांनी शासनास कळविले आहे .

५ . चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांचे भविष्य निर्वाह निधीचे हिशेब अचूक ठेवले जावेत या उद्देशाने शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचनांची अंमलबजावणी विभाग प्रमुखांनी न करणे ही गंभीर बाब आहे आणि कर्मचा-यांच्या हिताच्या दृष्टीनेही ही चांगली बाब नाही .या परिस्थितीत सर्व विभाग प्रमुख यांना पुनः एकदा विनंती करण्यात येत आहे की, त्यांनी आपल्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व कार्यालय प्रमुखांची माहिती वेळच्यावेळी मागवून घेऊन ती वेळीच व अचूकरित्या विहित विवरणपत्रातून संबंधित महालेखापालांकडे पाठविण्याची दक्षता घ्यावी .तसेच चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांच्या भविष्य निर्वाह निधीची त्या त्या कार्यालयात नोंदण्यात आलेली आकडेवारी व महालेखापालाच्या कार्यालयात नोंदलेली आकडेवारी यांचा वेळच्यावेळी मेळ घालण्याचीही दक्षता त्यांनी घ्यावी . असा मेळ घालण्यासाठी कर्मचारी महालेखापालांच्या कार्यालयात पाठविण्यापूर्वी त्या कार्यालयास आगावू प्रथम तसे कळवावे .

६ . मंत्रालयीन विभागांना अशी विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख वर परिच्छेद ५ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे कार्यवाही करतील याची त्यांनी दक्षता घ्यावी . तसेच त्यांना अशीही विनंती करण्यात येते की, प्रत्येक आर्थिक वर्षानंतर जून अखेरपर्यंत त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुखांनी मागील आर्थिक वर्षात आवश्यक ती कार्यवाही केल्याचे या विभागास न चुकता कळवावे . त्यांना अशीही विनंती करण्यात येते की, त्यांनी १९८-८५ या आर्थिक वर्षाची माहिती ३१ ऑगस्ट १९८५ पूर्वी या विभागास मिळेल याप्रमाणे कृपया पाठवावी .

वक्कवक्कवक्क

**विषय :- नियत सेवावधीस सेवानिवृत्त होताच भविष्य निर्वाह निधी
वर्गणीदारांस त्यांची भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम त्वरीत
प्रदान करण्याबाबत .**

सा . प्र . विभाग निर्णय क्र . भनिनि ११८५ / प्र . ५२ / तेरा अ दिनांक २८ मे , १९८६ .

भविष्यनिर्वाह निधी (सर्वसाधारण आणि अंशदायी) नियमावलीतील अनुक्रमे नियम २८ व २३ च्या तरतुदीनुसार वर्गणीदारास त्याच्या भविष्यनिर्वाह निधी खात्यात जमा असलेली रक्कम, त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेच्या दुस-या दिवशी देय होते . मुंबई सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियमावलीतील नियम ३१ (१) व अंशदायी भविष्यनिर्वाह निधी (मुंबई) नियमावलीतील नियम २७ (१) अनुसार वर्गणीदाराच्या खात्यात जमा असलेली रक्कम वर्गणीदाराला प्रदेय झाल्यानंतर ती याबाबत त्याच्याकडून लेखी अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर, त्याला प्रदान करणे हे लेखा अधिका-याचे कर्तव्य आहे . उपरोल्लिखित दोन्ही नियमावलीतील अनुक्रमे नियम ३१(३) व २७(३) अनुसार वर्गणीदाराने नियत वयोमान प्राप्तीनंतर सेवानिवृत्त होणाऱ्या तारखेच्या एक वर्ष आधी भविष्य निर्वाह निधीतील आपली रक्कम अंतिमतः मिळण्यासाठी लेखा अधिका-याकडे अर्ज सादर करावयाचा आहे . असा अर्ज लेखा खात्यात जमा असलेली रक्कम प्रदान करण्याबाबतचे प्राधिकारपत्र, त्या वर्गणीदाराच्या नियत वयोमान प्राप्तीच्या तारखेच्या कमीत कमी एक महिना अगोदर पाठवावयाचे आहे . मात्र, प्रत्यक्षात सदर रक्कम ही त्या वर्गणीदाराला त्याच्या नियत वयोमान प्राप्तीच्या तारखेनंतर ताबोडतोव प्रदान केली जावयाची आहे .

विभाग .

२. वर्गणीदाराच्या सेवेच्या अखेरच्या वर्षातील वर्गणी व अग्रिमाच्या परताव्यादाखल जमा होणारी रक्कम वर्गणीदाराला त्याच्या सेवानिवृत्तीनंतर त्याने दुसरा स्वतंत्र अर्ज केल्यानंतर प्राधिकृत केली जाते .

३. भविष्यनिर्वाह निधीच्या नियमावलीत वरील तरतुदी केल्या तरी सर्वसाधारणपणे असा अनुभव येतो की, वर्गणीदाराला ह्या रकमा वेळेवर मिळत नाहीत . तेव्हा ह्या रकमा, विशेषतः परिच्छेद १ मध्ये उल्लेख केलेली रक्कम वर्गणीदाराला तो नियत वयोमान प्राप्ती दिनांकाला सेवानिवृत्त झाल्यानंतर ताबोडतोव मिळण्यासाठी जी सध्याची कार्यपद्धती आहे ती अधिक सुलभ करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . त्याबाबत काळजीपूर्वक विचार केल्यानंतर शासन पुढील कार्यपद्धती विहित करित आहे .

(१) वर्गणीदाराने भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम मिळण्यासाठीचा अर्ज नियत वयोमान प्राप्तीनंतरच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी एक वर्ष अगोदर लेखा अधिका-याकडे सादर करण्याची सध्याची कार्यपद्धती यापुढेही तशीच चालू ठेवण्यात येत आहे .

(२) नियत वयोमान प्राप्तीनंतर सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदाराने त्याच्या सेवेच्या शेवटच्या तीन महिन्यात भविष्यनिर्वाह निधीची वर्गणी भरू नये . अशा प्रकारे शेवटच्या तीन महिन्यात भविष्य निधीची वर्गणी न भरणे हे प्रत्येक वर्गणीदाराला सक्तीचे असेल .

(३) वर्गणीदाराने परतावा अग्रिम घेतलेले असेल तर नियत वयोमान सेवानिवृत्ती होताना त्याच्या सेवेच्या शेवटच्या तीन महिन्यांत त्याने घेतलेल्या अग्रिमाच्या परतफेडीच्या हप्त्यांची रक्कम वसूल करण्यात येऊ नये .

(४) नियत वयोमान प्राप्तीनंतर सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदारास त्याच्या सेवेच्या तीन महिन्यांत परतावा अग्रिम किंवा ना परतावा रक्कम मंजूर करण्यात येऊ नये . तथापि, अपवादात्मक परिस्थितीत वर्गणीदारास त्या कालावधीत ना परतावा रक्कम मंजूर करणे आवश्यक आहे अशी सक्षम मंजूरी प्राधिका-याची खात्री पटल्यास त्या कालावधीत त्याला ना परतावा रक्कम मंजूर करता येईल . मात्र ही मंजूर करण्यात येणारी रक्कम महालेखापालांनी प्राधिकृत केल्याखेरीज काढण्यात येऊ नये . तसेच याप्रमाणे ना परतावा रक्कम मंजूर केल्यामळे वर्गणीदारास भविष्य निर्वाहनिधीची रक्कम अंतिमतः प्रदान करण्यास विलंब झाल्यास त्याची जबाबदारी सर्वस्वी त्या वर्गणीदाराची असेल .

(५) मुंबई सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियमावलीतील नियम ३१ अ व अंशदायी भविष्य निर्वाह निधी (मुंबई नियमावलीतील नियम २५ अ खालील तरतुदीनुसार सुरू करण्यात आलेल्या ठेव निगडीत विमा (डिपॉझिट लिंकड इन्सुरन्स) योजनेच्या प्रयोजनेसाठी नियत सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदाराने सेवेच्या अखेरच्या तीन महिन्यांमध्ये भविष्य निर्वाहनिधीमध्ये वर्गणी जरी भरलेली नसली तरी नियत वयोमान प्राप्तीच्या तारखे पर्यंत तो भविष्यनिर्वाह निधीच्या वर्गणीदार आहे असे समजण्यात येईल . अर्थातच त्या शेवटच्या तीन महिन्यांच्या कालावधीत जरी त्या वर्गणीदाराच्या दुदैवाने त्याचा मृत्यु झाला तरीमुद्धा त्याच्या भविष्य निर्वाह निधी खाल्यात जमा असलेल्या रकमेबरोबर नियम ३१ अ किंवा २५अ खालील ठेव निगडीत विमा योजनेखाली अनुज्ञेय असलेली रक्कम त्याची भविष्यनिर्वाह निधीची रक्कम मिळण्यास जी व्यक्ती/ ज्या व्यक्ती पात्र ठरतील तिला/ त्यांना प्रदान करण्यात येईल .

(६) भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीची शेवटची रक्कम वर्गणीदाराच्या वेतनातून वजा करून घेतल्यानंतर लगेच वर्गणीदाराने वर परिच्छेद ३ (१) मध्ये नमूद केलेल्या अर्जाच्या कक्षेत न आलेल्या वर्गणी व अग्रिमाच्या परताव्या दाखल भरलेल्या रकमेच्या मागणीसाठी दुसरा अर्ज सादर करावयाचा आहे .

(७) वर्गणीदाराच्या नियत सेवावधीच्या तारखेच्या एक वर्ष आधी भविष्यनिर्वाह निधीची अंतिम रक्कम मिळण्यासाठीचा अर्ज त्याच्याकडून प्राप्त झाल्यानंतर त्या अर्जात नमूद केलेल्या कालावधीपर्यन्तचा हिशेब लेखा अधिकारी पडताळून पाहिल . तसेच दुसरा अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर राहिलेल्या नऊ महिन्यांचा हिशेब पडताळून पाहिल आणि सेवानिवृत्तीच्या कमीत कमी एक महिना अगोदर रक्कम वर्गणीदारास अदा करण्याचे प्राधिकारपत्र निर्गमित करील . मात्र प्रत्यक्षात त्या रकमेचे प्रदान त्या वर्गणीदाराला त्याच्या प्रत्यक्ष सेवानिवृत्तीनंतरच करण्यात येईल .

(८) भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम अंतिमतः मिळण्यासाठी सादर करावयाच्या अर्जाचा सुधारित नमुना सोबत जोडला आहे . हे अर्ज दोन प्रतीत करण्यात यावेत .

४. वर परिच्छेद तीनमध्ये विहित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीचा मुख्य उद्देश वर्गणीदाराच्या भविष्यनिर्वाह निधीतील रकमेच्या हिशेबाचे वेळीच पुनर्विलोकन व पडताळणी करणे आणि आवश्यक तर तो सुधारून पुनः लिहिणे

आणि तो त्याच्या नियत वयोमान प्राप्तीनंतर सेवानिवृत्त होण्याच्या तारखेच्या पुरेशा आधी पूर्ण करणे लेखा अधिका-यास शक्य व्हावे हा आहे . ह्यासाठी भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम मिळण्यासाठीच्या अर्जाचा पहिला भाग प्राप्त झाल्यानंतर त्याबाबतची कार्यवाही म्हणजे सापडत नसलेल्या जमा रकमांचा (मिसिंग क्रेडिटस) शोध घेणे, आवश्यकता असल्यास हिशेबाचे पुनर्लेखन करणे इत्यादि सर्व कार्यवाही लेखा अधिका-याने ताबोडतोव सुरू करून हिशेब पूर्ण व अद्ययावत करावेत आणि भविष्यनिर्वाह निधीतील रक्कम त्याला त्याच्या नियत सेवावधीच्या तारखेस किंवा त्यानंतर ताबोडतोव मिळू शकेल .

५ . हे आदेश १ जून १९८६ पासून अंमलात येतील म्हणजे ३१ ऑगस्ट १९८६ रोजी सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदारांनी जून , जुलै व ऑगस्ट १९८६ मध्ये भविष्यनिर्वाह निधीत वर्गणी भरणे आवश्यक राहणार नाही . त्यानंतर निवृत्त होणा-या कर्मचा-यांनी त्यांच्या सेवानिवृत्तीच्या तारखेअगोदर ३ महिने भविष्य निर्वाहनिधीची वर्गणी भरणे बंद करावे .

६ . सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख ह्यांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की त्यांनी हे आदेश त्यांच्या कार्यालयातील सर्व कर्मचा-यांच्या नजरेस आणावेत .

७ . मुंबई स.भ.निधी व अंशदायी भ.निधी (मुंबई) नियमावलीतील विद्यमान तरतुदी प्रस्तुत निर्णयाच्या तरतुदीच्या मर्यादित सुधारण्यात आल्या आहेत असे मानण्यात येईल व संबंधीत नियमात यथावकाश सुधारणा करण्यात येईल .

८ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . सीआर ६०४ /८६ दिनांक २५ एप्रिल १९८६ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

ग . गं . बेलवलकर,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वचनवचनवचन

विषय :- ठेव संलग्न विमा योजनेची रक्कम विनाविलंब मिळण्यासाठी प्रत्येक टप्प्यावर करावयाच्या कार्यवाहीसाठी कालमर्यादा विहित करणे .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . भनिनि १०९१/प्र . क्र . २६-९१/१३-अ, दि . २१ ऑक्टोबर, १९९१ .

पहा : शासन निर्णय क्र . भनिनि १०९१/प्र . क्र . ७-९०/१३ अ दिनांक १२ . ९ . १९९० .

भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदाराच्या कुटुंबियांना विशेष सामाजिक सुरक्षा मिळावी आणि शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीमधील वचत वाढविण्यास उत्तेजन मिळावे या हेतुने दिनांक १ एप्रिल १९९५ पासून भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांसाठी “ ठेव संलग्न विमा योजना ” सुरू केलेली आहे . ही योजना महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निधी नियमावलीतील नियम “ ३१ अ ” मध्ये अंतर्भूत करण्यात आलेली आहे . उपरोक्त शासन निर्णय दिनांक १२ . ९ . १९९० अन्वये ठेव संलग्न विमा योजनेच्या वित्तीय मर्यादामध्ये वाढ करण्यात आली आहे . सदर योजनेनुसार वर्गणीदारांच्या कुटुंबियांना विनाविलंब लाभ मिळावा म्हणून सदर योजनेनुसार मिळणारी रक्कम लवकरात लवकर प्रदान करण्यासाठी खालीलप्रमाणे जास्तीत जास्त कालमर्यादा विहित करण्यात येत आहे :-

१) **निधन पावलेल्या कर्मचा-याच्या वारसदाराने अर्ज करणे :-** निधन पावलेल्या कर्मचा-याच्या वारसदाराचा अर्ज येईपर्यन्त वाट न पहाता, शासकीय कर्मचारी मृत झाल्याची माहिती/सूचना मिळाल्यानंतर कार्यालय प्रमुखाने सरासरी निश्चित करण्यासाठी महालेखापालांकडे पुढीलप्रमाणे १५ दिवस प्रस्ताव पाठविणे .

विवाम .

- १) वर्गणीदाराचे नाव व पदनाम .
 - २) खाते क्रमांक
 - ३) विभागाचे नाव .
 - ४) वर्गणीदाराने ५ वर्षे सेवा पूर्ण केली आहे किंवा कसे व शासकीय सेवेत असताना मृत्यु आला आहे का .
 - ५) सदर पद सावधि नियुक्ती पद/ पुनर्नियुक्तीने भरलेले पद असल्यास, सेवेचा/ पुनर्नियुक्तीचा कालावधी .
 - ६) मृत्युचा दिनांक / मृत्युचा दाखला .
 - ७) मृत्युच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वीच्या ३६ महिन्यांमध्ये ज्या पदावर शासकीय कर्मचारी काम करित होता त्याचा वर्ग व त्या पदाची वेतनश्रेणी .
 - ८) नामनिर्देशन / कुटुंबातील पात्र सदस्य... मुसलमान कर्मचा-यांच्या बाबतीत वारसा प्रमाणपत्र/ पालकत्व प्रमाणपत्र अज्ञान मुलांच्या बाबतीत रक्कम कायद्याने पालकास द्यावयाची असल्यास तसे नमूद करावे .
 - ९) मृत्युपूर्वीच्या १२ महिन्यात अग्रिम दिला असल्यास त्याचा तपशिल .
- २) महालेखापालांच्या कार्यालयाने सरासरी रक्कम प्रमाणित करणे
विभागाकडून संपूर्ण माहिती दिली असल्यास २० दिवस .
 - ३) मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागाने निधी उपलब्ध करणे : ३० दिवस .
 - ४) कार्यालयीन प्रमुखाने निधी उपलब्ध झाल्यानंतर संबंधितास
रक्कम मंजूर झाल्याचे आदेश काढणे १५ दिवस .
 - ५) रक्कम मंजूर झाल्यानंतर कोषागारातून काढून ती संबंधितांस
प्रदान करणे १५ दिवस .

वर्ग ४ च्या कर्मचा-याचे भविष्य निर्वाह निधीचे लेखे कार्यालय प्रमुखाने कार्यालयात ठेवण्यात येत असल्यामुळे टप्पा क्र. २ नुसार कार्यवाही कार्यालय प्रमुखाने करणे आवश्यक आहे . कार्यालय प्रमुखाने ही कार्यवाही १५ दिवसाच्या आत करावी .

२ . वरील कालमर्यादा या कमाल अनुज्ञेय कालमर्यादा असून आवश्यक अशी कार्यवाही त्या त्या कमाल कालमर्यादेच्या अगोदरच व्हावी असे अपेक्षित आहे .

३ . मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग तसेच कार्यालय प्रमुखांनी शासकीय कर्मचा-यांच्या वारसदारांना ठेव संलग्न विमा योजनेखाली देय असलेली रक्कम विनाविलंब देण्याची कार्यवाही करण्यात येते किंवा नाही हे वेळोवेळी घेण्यात येणा-या निरीक्षणाच्या वेळी तपासून पहावे व उपर्युक्त विहित कालमर्यादा पाळल्या जातात याची दक्षता घ्यावी .

हे आदेश महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मंबई यांच्याबरोबर विचारविनिमय करून निर्गमित करण्यात येत आहेत .

कककककककक

**विषय :- भविष्य निर्वाह निधी नियम १३ (४) मध्ये सुधारणा .
(व्याज देण्यासंबंधी .)**

सा . प्रशासन विभाग, निर्णय क्र . भनिनि १०९२ / प्र . क्र . ८ / ९२ - तेरा - अ , दि . २८ जुलै , १९९२ .

महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम १३ (१) (अ) नुसार भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेव्यतिरिक्त ज्या महिन्यात ही रक्कम दिली गेली त्या आधीच्या महिन्या अखेरपर्यन्त किंवा ही रक्कम देय झाल्यानंतरच्या सहाव्या महिन्याअखेरपर्यन्त यापैकी कमी असेल त्या कोणत्याही कालावधीसाठी अशा रकमेवरील व्याज ते देय असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीला देण्याची तरतूद केली आहे . परंतु या नियमाखालील टिपेनुसार लेखाधिका-यास एक वर्षाच्या कालावधीपर्यन्त व त्याच्या निकटच्या वरिष्ठ अधिका-यास वर्गणीदाराच्या किंवा ज्यांना अशी अधिकृत मंजूरीचा अधिकार द्यावयाचा आहे अशा व्यक्तींच्या आवाक्याबाहेरील परिस्थितीमुळे त्यांच्या कार्यालयाकडून अधिकृत मंजूरी देण्यास विलंब झाला असल्याबाबत त्याची स्वतःची खात्री करून घेतल्यानंतर कोणत्याही कालावधीपर्यन्त व्याज देण्यास त्यास मंजूरी देता येते .

२ . वरील तरतूदीनुसार अधिकृत मंजूरी देण्यास महालेखापालांच्या कार्यालयात विलंब झाला असेल तरच वर्गणीदारास त्याच्या खात्यावरील रकमेवर व्याज देय होईल . तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, विभाग प्रमुखांच्या कार्यालयामध्ये सुध्दा विलंब होतो व त्यास वर्गणीदार जबाबदार नसतो . सबब विलंबाच्या कालावधीसाठी वर्गणीदार व्याजास पात्र होतो .

३ . याबाबत सखोल विचार केल्यानंतर शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमाच्या नियम १३ (४) (अ) मधील टिपेतील दुस-या ओळीतील “ त्यांच्या कार्यालयाकडून ” व सातव्या ओळीतील “ त्यांच्या कार्यालयातील ” हे शब्द वगळण्यात यावेत .

४ . महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमात योग्यती दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल .

५ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . एस (ए अँड टी) सीआर-३६०६ दिनांक २९ जून, १९९२ द्वारे निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

का . पंकजम,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वनववनवनवन

**विषय :- सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमात सुधारणा
करण्याबाबत .**

सामान्य प्रशासन विभाग , निर्णय क्र . भनिनि १०९२ / प्र . क्र १५ / ९३ / १३ अ दि . १२ मे , १९९३ .

वाचा :- शासन निर्णय, सा . प्र . वि . क्र . भनिनि-१०९२ / प्र . क्र . ८ / ९२ / १३ अ दि . २८ जुलै, १९९२ .

शासन निर्णय :- भविष्य निर्वाह निधी नियमातील पाचव्या अनुसूचितील तरतूदीनुसार, तात्पुरते अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असलेल्या अधिका-यांचा तपशील दिला आहे . या अनुसूचितील (२) मध्ये ज्या अग्रिमाच्या मंजूरीसाठी नियम १४ च्या पोटनियम (१) च्या खंड (क) खाली विशेष कारणांची आवश्यकता असते असे अग्रिम अनुसूचितील स्तंभ क्र . १ मध्ये नमूद केलेल्या वर्गणीदारांच्या बाबतीत स्तंभ क्र . २ मध्ये त्यांच्या नावापुढे नमूद केलेल्या प्राधिका-याला मंजूर

विवरण .

करता येईल अशी तरतुद आहे . या अनुसूचितील २ (५) नुसार विभाग प्रमुखांना अग्रिम मंजूर करण्याचे अधिकार आहेत . हे अधिकार प्रादेशिक विभाग प्रमुखांना प्रदान करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . या संबंधात भविष्य निर्वाह निधी नियमातील पाचव्या अनुसूचित खालील प्रमाणे दुरुस्ती करून विभाग प्रमुखांना असलेले अधिकार प्रादेशिक विभाग प्रमुखांना प्रदान करण्यांत येत आहेत .

२ . पाचव्या अनुसूचिमधील परिच्छेद २ (५) मधील सध्याच्या मजकुराऐवजी खालील मजकूर समाविष्ट करण्यांत यावा . :

“ २ (५) वरील (१) ते (४) मध्ये *महाराष्ट्र नागरी सेवा नियमाच्या परिशिष्ट दोन मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या वर्गणीदारा व्यतिरिक्त इतर वर्गणीदार .* *महाराष्ट्र नागरी सेवा नियमाच्या परिशिष्ट दोन मध्ये विनिर्दिष्ट केलेले विभाग प्रमुख व या नियमांनुसार विनिर्दिष्ट केलेले प्रादेशिक विभाग प्रमुख ”*

३ . महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमास योग्यती दुरुस्ती यथावकाश करण्यांत येईल .

४ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.९९/९३/सेवा २ दिनांक २४ फेब्रुवारी, १९९३ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम...

शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीतून मिळणा-या

अग्रिमांबाबत . (दिनांक १६.४.१९८५ चा आदेश बनावट असल्याबाबत .)

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . भनिनि-१०९२ / प्र . क्र . १४१ / ९२ / सेवा २ दिनांक १० . ०९ . १९९३ .

शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीमधून अग्रिम मिळण्यासंबंधीच्या तरतुदी मुंबई सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियामामधील नियम १४ व नियम १५ मध्ये विहित करण्यात आलेल्या आहेत . अशा नियमात काही आवश्यक बदल करणे क्रमप्राप्त ठरल्यास त्या संबंधीचे शासकीय आदेश सामान्य प्रशासन विभागातर्फे काढले जातात .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . भनिनि २००५ / सेवा ८ दिनांक १६ एप्रिल, १९८५ असा सचिव, वित्त विभाग, माधव गोडबोले, यांच्या नावे एक बनावट आदेश प्रसृत झाल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले असून त्यात शासकीय कर्मचा-यांना त्याचे स्वतःचे किंवा त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींच्या वैद्यकीय उपचारार्थ भविष्य निर्वाह निधीतून खास वाव म्हणून अग्रिम मंजूर करण्याबाबतचा उल्लेख केलेला आहे . प्रसृत झालेल्या या आदेशाचा आधार घेऊन काही कर्मचा-यांनी अशा प्रकारच्या अग्रिमाची मागणी केल्याची / करण्याची शक्यता आहे व मागणी केली असल्यास असा अग्रिम मंजूरही झाल्याची शक्यता नाकारता येत नाही . तथापि, अशा सूचना असलेले क्रमांक भनिनि २००५ / सेवा-८ दिनांक १६ एप्रिल १९८५ चे कोणतेही आदेश वित्त विभागाने निर्गमित केलेले नाहीत . सदर आदेश बनावट असल्याचे आढळून आले असे आदेश देण्यात येत आहेत . सर्व आहरण व संवितरण अधिका-यांनी बनावट आदेशाचा वापर केला जाणार नाही याची दक्षता घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

बा . व . सावंत,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विनाम .

विषय :- भविष्य निर्वाह निधीच्या वर्गणीदारांसाठी ठेव विमा योजनेमध्ये सुधारणा .

सा.प्र.विभाग निर्णय क्र. भनिनि १००३/प्र.क्र.४४/२००३/१३ अ दिनांक १ डिसेंबर, २००३ .

भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांच्या कुटुंबियांना विशेष सामाजिक सुरक्षा मिळावी आणि शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधीमधील बचत वाढविण्यास ऊत्तेजन मिळावे या हेतुने ठेव संलग्न विमा योजना महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमावलीतील नियम ३० मध्ये अंतर्भूत करण्यात आलेली आहे .

२ . पाचव्या वेतन आयोगाच्या शिफरशीनुसार शासकीय कर्मचा-यांना दिनांक १.१.१९९६ पासून सुधारित वेतनश्रेणी लागू करण्यात आली आहे . त्यामुळे महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमावलीतील नियम ३० मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या ठेव संलग्न विमा योजनेच्या या संदर्भातील वित्तीय मर्यादामध्ये बदल करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . या मर्यादा खालीलप्रमाणे सुधारण्यात येत आहेत:-

(अ) या योजनेखालील अतिरिक्त देय रकमेच्या कमाल मर्यादित वाढ करण्यात येत असून ही मर्यादा रुपये ३००००/- वरून रुपये ६०,०००/- इतकी वाढविण्यात येत आहे .

(ब) वरील कमाल मर्यादेच्या अनुषंगाने या योजनेखालील अतिरिक्त देय रक्कम मिळण्यास पात्र होण्यासाठी शासकीय कर्मचा-यांच्या मृत्युलगत पूर्वीच्या ३ वर्षांमध्ये त्यांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यामध्ये शिल्लकीची किमान मर्यादा देखील खालील प्रमाणे वाढविण्यात येत आहे .

(१) वर्गणीदाराने मृत्युलगत पूर्वीच्या ३ वर्षांमधील जास्तीत जास्त कालावधी ज्या पदावर व्यतीत केला असेल त्या पदांच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रुपये १२,०००/- किंवा त्याहून अधिक असल्यास त्याच्या खात्यावरील शिल्लक उक्त ३ वर्षात कोणत्याही वेळी रुपये २५,०००/- पेक्षा कमी नसावी .

(२) वर्गणीदाराने मृत्युलगत पूर्वीच्या ३ वर्षांमधील जास्तीत जास्त कालावधी ज्या पदावर व्यतीत केला असेल त्या पदाच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रुपये ९,०००/-किंवा त्याहून अधिक परंतु रु.१२,०००/- पेक्षा कमी असल्यास,खात्यातील शिल्लक उक्त ३ वर्षात कोणत्याही वेळी रुपये १५,०००/- पेक्षा कमी नसावी .

(३) वर्गणीदाराने मृत्युलगत पूर्वीच्या ३ वर्षांमधील जास्तीत जास्त कालावधी ज्या पदावर व्यतीत केला असेल त्या पदाच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रुपये ३,५००/-किंवा त्याहून अधिक परंतु ९,०००/- पेक्षा कमी असल्यास खात्यावरील शिल्लक उक्त ३ वर्षात कोणत्याही वेळी रुपये १०,०००/- पेक्षा कमी नसावी .

(४) वर्गणीदाराने मृत्युलगत पूर्वीच्या ३ वर्षांमधील जास्तीत जास्त कालावधी ज्या पदावर व्यतीत केला असेल त्या पदाच्या वेतनश्रेणीची कमाल मर्यादा रुपये ३,५००/- पेक्षा कमी असल्यास, खात्यावरील शिल्लक उक्त ३ वर्षात कोणत्याही वेळी रुपये ६,०००/- पेक्षा कमी नसावी .

३ . हे आदेश दिनांक १.१२.२००३ पासून अंमलात येतील .

४ . परंतु हे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर ३ वर्षांच्या कालावधीत एखाद्या वर्गणीदाराचा मृत्यु झाल्यास त्याला त्याच्या खात्यावरील कमीत कमी शिल्लक रक्कमेविषयक शर्तीमुळे हे सुधारित आदेश लागू होत नसतील, तर त्याचे प्रकरणी या पूर्वीचे महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम १९९८ मधील नियम ३० लागू करावेत व सदर नियमानुसार देय असलेले फायदे संबंधितास द्यावेत .

५ . महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निधी नियमामध्ये या प्रमाणे सुधारणा करण्याची अधिसूचना यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल . भविष्य निर्वाह नियम ३० मधील इतर अटीच्या अनुषंगाने या आदेशाची अंमलबजावणी करावी .

सदर आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४६२/०३/सेवा २ , दिनांक २४.९.०३ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

वक्कवक्कवक्क

विभाग .

**विषय : भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना संगणक विकत घेण्यासाठी
भविष्य निर्वाह निधीमधून रक्कम (ना परतावा) काढण्यास मंजूरी देण्याबाबत .**

सा.प्र.विभाग, निर्णय क्र. भनिनि २००३/प्र.क्र.४५/२००३/१३ अ दिनांक ०७ जुलै , २००४ .

राज्य शासनाने शासकीय कामकाजामध्ये संगणीकरणाचा वापर करण्याचा निर्णय घेतला असून शासन सेवेतील अधिकारी/ कर्मचारी यांना संगणक वापराचे ज्ञान असणे आवश्यक केले आहे . शासनाचे सदर धोरण विचारात घेवून महाराष्ट्र राज्य शासकीय अधिकारी/कर्मचारी संघटनेने शासनाकडे केलेल्या मागणीनुसार भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी भविष्य निर्वाह निधीमधून (ना-परतावा) रक्कम काढण्यास परवानगी देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासन आता असे आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमामधील नियम क्रमांक १६ नुसार वर्गणीदाराच्या सेवेची ५ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर वैयक्तिक संगणक संच खरेदी करण्यासाठी खालील अटीच्या अधिन राहून निधीतून रक्कम काढण्यास परवानगी देण्यात येत आहे .

- १) खरेदी करावयाच्या संगणकाची प्रिंटरसहित प्रत्यक्ष किंमत किंवा वर्गणीदाराच्या खाती जमा निधीच्या तीन चतुर्थांश एवढ्या रकमेपर्यन्त किंवा कमाल रुपये ५०, ०००/- (पन्नास हजार फक्त) यापैकी कमी असलेली रक्कम मंजूर करण्यात यावी .
 - २) सदर रक्कम शासन सेवेतील संपूर्ण कालावधीत फक्त एकदाच अनुज्ञेय असेल .
 - ३) ज्या वर्गणीदारांनी राज्य शासनाच्या मंजूर अनुदानातून संगणक अग्रिम घेतला आहे त्यांना संगणक खरेदीसाठी भविष्य निर्वाह निधीतून अग्रिम देय होणार नाही .
 - ४) वर्गणीदार ज्या पदावर कार्यरत आहे त्या पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार संगणक वापराचे ज्ञान असणे आवश्यक नाही अशा पदांवरील वर्गणीदारांना संगणक अग्रिम अनुज्ञेय होणार नाही .
- २ . महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमामध्ये वरील प्रमाणे सुधारण करण्याबाबतची अधिसूचना यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल .
- ३ . हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४१४/२००३/सेवा २ दिनांक २७.०८.२००३ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

भि.रा.वाढवे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

ककककककककक

**विषय : भविष्य निर्वाह निधीच्या रकमेतून शासनाला येणे रकमा / शासन
नुकसान यांची वसुली न करण्याबाबत .**

सा.प्र.विभाग, परिपत्रक क्र. प्रानिमं २००५/४८६/प्र.क्र.०४/०६/१३-अ ,दि. २३ जानेवारी , २००६ .

महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियम १९९८ मधील नियम २५ (२) खालील टीप (१) येथे अनुक्रमे शासनाला देय रकमांची वसूली आणि भविष्य निर्वाह निधीचे अंतिम प्रदान यांची सरमिसळ करू नये . तसेच शासकीय कर्मचा-याने अफरातफर केलेली रक्कम त्याच्या भविष्य निर्वाह निधीतून वळती करण्यात येऊ नये . अशा

स्पष्ट तरतुदी करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार जरी एखाद्या सेवानिवृत्त वर्गणीदाराकडून शासनास देय असलेल्या रकमा येणे बाकी असल्यास व वर्गणीदारास सेवानिवृत्तीनंतरच्या लाभांच्या सर्व अनुज्ञेय रकमा जरी प्रदान करण्यात आलेल्या असल्या तरीही अशा परिस्थितीत संबंधीत वर्गणीदाराकडून भविष्य निर्वाह निधीच्या अंतिम प्रदानाच्या रकमेतून शासनास देय असलेल्या रकमांची वसूली करता येत नाही. असे असतानाही नियमातील सदरहू तरतुदींचे संबंधीतांकडून काटेकोरपणे पालन होत नसल्याचे व त्यामुळे या संदर्भात बरेच तक्रार अर्ज मा. लोकआयुक्त यांच्या कार्यालयाकडे प्राप्त होत असल्याचे त्या कार्यालयाने शासनाच्या निदर्शनास आणले आहे.

२. सबब वरील प्रमाणे अनियमतता टाळण्याकरिता असे आदेश देण्यात येत आहेत की, महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या नियम २५ (२) खालील टीप (१) व (३) चे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. तसेच सेवानिवृत्त होणा-या वर्गणीदारांकडून त्याच्या भविष्य निर्वाह निधीच्या अंतिम प्रदानाच्या रकमेतून शासनास येणे असलेल्या कोणत्याही प्रकारच्या रकमांची वसूली करण्यात येऊ नये. वरील प्रमाणे कार्यवाही न झाल्याने सेवानिवृत्त वर्गणीदारास भविष्य निर्वाह निधीच्या अंतिम प्रदानाची रक्कम मिळण्यास विलंब झाल्यास त्या विलंबास जबाबदार असणा-या संबंधीतांवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांच्याविरुद्ध योग्य ती शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात यावी.

वक्कवक्कवक्क

**: शासकीय निवासस्थान पात्रता, वाटप , बदल
अनुज्ञप्ती शुल्क वसूली, मुदतवाढ ई. :**

— ० ० —

विषय :-सेवानिवृत्तिनंतर शासकीय निवासस्थाने कुटुंबियांच्या नावे करणे बाबत .

सा.प्र.विभाग परिपत्रक क्र.एसीडी २५८४ / सीआर २९६ / २३ अ , दि.३१ डिसेंबर, १९८४ .

सामान्य प्रशासन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने मिळालेले कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर अशा सेवानिवृत्त कर्मचा-यांच्या नावे असलेले शासकीय निवासस्थान त्यांच्या कुटुंबातील शासकीय सेवेत असलेल्या व्यक्तीच्या नावे करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

याबाबत सर्वांगीण विचार करून असा निर्णय घेण्यात आला आहे की, सा.प्र.विभागाच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थान मिळालेला शासकीय कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर अशा सेवानिवृत्त कर्मचा-यांसमवेत राहाणारा शासन सेवेतील त्यांचा कुटुंबीय सदर शासकीय निवासस्थान अथवा अशा कुटुंबियांच्या सेवा श्रेणीनुसार त्याला अनुज्ञेय असलेले असे शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र समजला जावा. तथापि अशा कुटुंबियाची शासन सेवेतील नियुक्ती लोकसेवा आयोगामार्फत झालेली असेल अथवा अशी कुटुंबीय व्यक्ती किमान ३ वर्षे सलग शासन सेवेत असेल तरच शासकीय निवासस्थान नावे करण्यास अशी व्यक्ती पात्र समजण्यात यावी. सेवानिवृत्त कर्मचा-याने शासकीय निवासस्थानाचा गैरवापर केला असल्यास त्याचा कुटुंबीय या सवलतीस पात्र समजला जाऊ नये .

सेवानिवृत्ती नंतर स्वतःच्या राहाण्याची अन्यत्र व्यवस्था केलेल्या कर्मचा-यांच्या कुटुंबियास वरील सवलत लागू होणार नाही .

वक्कवक्कवक्क

विवाम .

**विषय :- बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे
परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर बृहन्मुंबईतील
शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत .**

सा . प्र . वि . परिपत्रक, क्र . शानिवा १५९३ / ४४३३ / प्र . क्र . ६६७ / ९३ / २३ अ दि . ०५ . ११ . १९९३ .

- पहा :-**
- १) सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . शानिवा १५८७ / प्र . क्र . ९८ / २३ अ दि . २१ . ०८ . १९९१ .
 - २) सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . शानिवा १५९२ / ८१३२ / २३ अ दिनांक ०४ . ११ . १९९२ .
 - ३) आयुक्त, कोकण भवन, नवी मुंबई वाशी यांचे पत्र क्र . साशा / कक्ष १ / इभारत / ६३९ दि . २१ . ६ . ९३
 - ४) सा . वां . विभाग, परिपत्रक क्र . आरएलए १०८९ / १९९२ / सी . आर ९७ / मिव्य २ दि . १८ . १२ . ९१ .

वर नमूद केलेल्या प्रस्तावनेतील दिनांक २१ ऑगस्ट १९९१ च्या शासन परिपत्रकान्वये बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयांतून नवी मुंबईतील, ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त करणे आवश्यक होते . तदनंतर दिनांक ४ . ११ . १९९२ च्या परिपत्रकातील आदेशानुसार ज्या शासकीय अधिका-यास / कर्मचा-यास बृहन्मुंबईमध्ये शासकीय निवासस्थान वाटप केले आहे, त्याची बदलीने नियुक्ती नवी मुंबई येथील कार्यालयात झाली असेल त्या ठिकाणी त्याला शासकीय निवासस्थान उपलब्ध नसेल तर त्यांची नियुक्ती नवी मुंबई येथे आहे तोपर्यंतच्या कालावधीसाठी त्याला बृहन्मुंबईमध्ये वाटप केलेले शासकीय निवासस्थान त्यांच्याकडे राहू देण्याची सवलत देण्यात आली होती . नवी मुंबई व ठाणे येथील खाजगी निवासस्थानांची टंचाई व तेथे शासकीय निवासस्थान मिळण्यासाठी लागणारा दीर्घ कालावधी व शासकीय अधिकारी / कर्मचा-यांना बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने आपल्या ताब्यात या दोन जिह्यांच्या ठिकाणी बदली झाल्यानंतरही ठेवण्याच्या मागणीचा व्यावहारिक दृष्टीकोनातून केलेला पुनर्विचार शासनाने लक्षात घेतला आहे आणि या दोन जिह्यांमध्ये बदली झाल्यानंतरही शासकीय कर्मचा-यांना / अधिका-यांना तेथील निवासस्थाने आपल्या ताब्यात ठेवण्यात परवानगी द्यावी असा निर्णय घेतला आहे .

२ . या नुसार शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, बृहन्मुंबईस ठाणे जिल्हा व नवी मुंबई अगदी लागून आहे, त्यामुळे बृहन्मुंबईतील ज्या शासकीय अधिकारी / कर्मचा-यांची नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयांत बदली झाली असेल अशांनाही नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरात तेथे त्यांना शासकीय निवासस्थान मिळेपर्यंतच्या कालावधीसाठी बृहन्मुंबईतील वाटप केलेले निवासस्थान त्यांच्याकडे नियमानुसार भाडे आकारणी करून राहू देण्यात यावे . तद्वतच नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील ज्या शासकीय अधिका-यांची / कर्मचा-यांची बृहन्मुंबईत बदली झाली आहे अशा शासकीय अधिकारी / कर्मचारी यांना त्यांची नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय निवासस्थाने त्यांना जोपर्यंत बृहन्मुंबईत शासकीय निवासस्थाने उपलब्ध होत नाहीत तोपर्यंत ती निवासस्थाने नियमानुसार भाडे आकारणी करून त्यांच्या ताब्यात राहू देण्यात यावी . शिवाय शासनाने असाही निर्णय घेतला आहे की, ज्या शासकीय अधिका-यांची / कर्मचा-यांची नवी मुंबईतून ठाणे येथे किंवा ठाण्याहून नवी मुंबई येथे बदली झाली असेल त्यांना देखील हा नियम लागू करण्यात यावा .

३ . वरील परिच्छेद २ मध्ये विहित केलेले आदेश फक्त बृहन्मुंबई, नवी मुंबई आणि ठाणे जिल्ह्यांपुरतेच मर्यादित आहेत .

४ हे आदेश सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २३९१ / साबांवि / मिव्य २ दिनांक १२ ऑक्टोबर १९९३ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शांता शास्त्री,
सचिव (सेवा) सामान्य प्रशासन विभाग .

विषय :-बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत तसेच नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयांतून बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर शासकीय निवासस्थाने रिक्त न करण्याबाबत .

सा .प्र .वि .,परिपत्रक क्र .शानिवा १५९३/४४३३/प्र .क्र .६६७/९३/२३ अ दि .१० .२ .१९९४ .

- वाचा: १) शासन परिपत्रक क्र .सा .प्र .वि .क्र .शानिवा १५८७/प्र .क्र ९८/२३ अ दिनांक २१ .८ .१९९१ .
 २) परिपत्रक सा .वां .वि .क्र .आरएलए १०८९/१९९२/सीआर ९७ /मिच्य २ दि .८ .१२ .९१ .
 ३) परिपत्रक .सा .प्र .वि . दिनांक ४ .११ .९२ .
 ४) आयुक्त, कोकण विभाग यांचे दिनांक २१ जून १९९३ चे पत्र .
 ५) परिपत्रक सा .प्र .वि .शानिवा १५९३/४४३३/प्र .क्र .६६७/९३/२३ अ दि . ५ .११ .१९९३ .

वर नमूद केलेल्या प्रस्तावनेतील या विभागाच्या दिनांक ५ .११ .९३ च्या शासन परिपत्रकान्वये बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातून नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर नवी मुंबई किंवा ठाणे येथे शासकीय निवासस्थान मिळेपर्यंतच्या कालावधी करिता बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थाने रिक्त करण्याचा आग्रह न धरणे, याच नियमानुसार भाडे आकाराचे तसेच नवी मुंबई किंवा ठाणे परिसरातील शासकीय कार्यालयातून बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयात बदली झाल्यानंतर तेथील शासकीय निवासस्थान त्यांना जोपर्यंत बृहन्मुंबईत शासकीय निवासस्थान उपलब्ध होत नाहीत तोपर्यंत नियमानुसार भाडे आकारणी करून ताब्यात ठेवण्यास परवानगी देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे .तसेच ज्या शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांची नवी मुंबईतून ठाणे येथे किंवा ठाणे येथून नवी मुंबई येथे बदली झाली असेल त्यांना देखील हा नियम लागू करण्यात आला आहे .

२ . हा निर्णय पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करण्यात आला आहे किंवा कसे याबाबत व-याच कार्यालयांकडून विचारणा करण्यात आली असल्याने या संदर्भात असे कळविण्यात येते की, समक्रमांकाच्या दिनांक ५ .११ .९३ अन्वये देण्यात आलेली सवलत ही, पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करण्यात आलेली नाही .

३ . तसेच अनुज्ञेय कालावधीहून अधिक कालावधीकरिता सरकारी अधिकारी/कर्मचा-यांच्या शासकीय निवासस्थानात वास्तव्य प्रीत्यर्थ भाडेआकारणी शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .सीपीए १४७०/४२८/१८ दिनांक १० .२ .१९७१ मधील तरतुदीनुसार करण्यात यावी .

४ . हे आदेश फक्त बृहन्मुंबई, नवी मुंबई आणि ठाणे जिल्हयापुरतेच मर्यादित आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

शांता शास्त्री,
 सचिव (सेवा) महाराष्ट्र शासन
 सामान्य प्रशासन विभाग .

ववववववववववव

विभाग .

विषय :- सेवानिवृत्तीनंतर शासकीय निवासस्थाने मुलाच्या नावे करण्याबाबत .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र. आरएसए ०२९०/५ /पोल-७ दिनांक १७ मार्च ,१९९४ .

गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील पोलीस अधिकारी/कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर त्यांच्या नावावर असलेले शासकीय निवासस्थान पोलीस सेवेत असलेल्या त्यांच्या मुलाच्या नावावर खालील अटींच्या अधीन राहून वर्ग करण्यात यावे .

- १) पोलीस विभागातील अधिका-यांच्या /कर्मचा-यांच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकाच्या दिवशी पोलीस सेवेत असलेल्या त्यांच्या मुलाची सलग ३ वर्षांची शासन सेवा झाली असली पाहिजे .
- २) सेवानिवृत्त पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांचे व पोलीस सेवेत असलेला त्यांच्या मुलगा यांचे मुख्यालय एकच असले पाहिजे . पोलीस कर्मचारी प्रतिनियुक्तीवर असताना सेवानिवृत्त झाल्यास त्यास देण्यात आलेले शासकीय निवासस्थान असलेल्या मुख्यालयात त्याचा मुलगा पोलीस सेवेत असला पाहिजे .
- ३) शारिरीक विकलांगता किंवा रुग्णता यामुळे सेवानिवृत्त व्हावे लागणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या बाबतीत वरील अ.क्र.१ येथील अट लागू होणार नाही .
- ४) सेवेत असताना कारवाईत वा अपघाती मृत्यु आल्यास त्यावेळी संबंधित पोलीस अधिकारी/कर्मचारी याचा मुलगा पोलीस सेवेत असेल तर त्यास मुख्यालयाच्या ठिकाणी प्राथम्याने निवासस्थान उपलब्ध करून देण्यात यावे .
- ५) शासकीय निवासस्थान हे संबंधित पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवा श्रेणीनुसार त्यांना अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफळाइतके देता येईल . त्यानुसार पोलीस शिपाई या पदासाठी असलेल्या जागेतील पोलीस कर्मचारी स्थानापन्न किंवा पदोन्नतीने पोलीस उप निरीक्षक या पदावरून निवृत्त झाला तरी ती जागा वरील अट क्र.१ व २ च्या अधीन राहून पोलीस सेवेतील त्यांच्या मुलाच्या नावे वर्ग करण्यात यावी .

२ . पोलीस विभागातील सर्व विभाग प्रमुख आणि कार्यालय प्रमुखांनी वरील निर्णय त्यांच्या अधिपत्याखालील काम करणा-या सर्व पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांच्या निदर्शनास आणावा .

३ . याबाबत यापूर्वी शासनाने निर्गमित केलेले शासन पत्र दिनांक ५ .५ .१९८२ व पत्र क्र. आरएसए १२८१ /२२०८४/पोल ७ दिनांक १९ .१० .१९८२ रद्द समजण्यात यावीत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मु . भां . मोरे,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग .

(टीप :- सदरचे आदेश शा .निर्णय गृह विभाग क्र. आरएसए ०२९९/प्र.क्र.३८/पोल ७ दिनांक १० .१० .२००० अन्वये अधिकृतित करून सुधारित आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत .)

वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

विषय :-शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र ठरविण्याबाबत .

शासकीय सेवेत असताना बेपत्ता झालेल्या किंवा क्षयरोग, कर्करोग यासारख्या गंभीर आजारांमुळे किंवा मानसिक किंवा शारिरीक विकृतीमुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांचे अनुकंपा तत्वावर शासकीय सेवेत नेमणूक झालेले नातेवाईक .

सा .प्र .विभाग, परिपत्रक क्र .शानिवा १०९३ /५९६४ /प्र .क्र .९८-९४ /२३अ दि . २५ मार्च ,९४ .

सा .प्र .विभागाच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थान वाटप झालेल्या कर्मचा-यांचे सेवेत असताना निधन झाल्यास, त्यांना वाटप करण्यात आलेले शासकीय निवासस्थान अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नेमणूक झालेल्या त्यांच्या नातेवाईकास, शासन परिपत्रक सा .प्र .विभाग क्र .शानिवा २५९१ /प्र .क्र .७५३ /२३ अ, दिनांक २२ एप्रिल १९९१ अन्वये सेवेत असेपर्यन्त, वाटप करण्यास पात्र ठरविण्यात आले आहे . शासकीय सेवेत असतांना निधन पावलेल्या कारणव्यतिरिक्त इतर कारणांमुळे अनुकंपा तत्वावर शासकीय सेवेत नेमणूक देण्यात आलेल्या नातेवाईकाला मूळ वाटप केलेल्या कर्मचा-याचे निवासस्थान देण्यात यावे किंवा कसे, याबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

२ . याबाबत सर्वांगीण विचार करून असा निर्णय घेण्यात आला आहे की, सा .प्र .विभागाच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थान मिळालेला शासकीय कर्मचारी सेवेत असताना बेपत्ता झाल्यास किंवा क्षयरोग, कर्करोग यासारख्या गंभीर आजारांमुळे किंवा मानसिक किंवा शारिरीक विकृतीमुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झाल्यास, अनुकंपा कारणास्तव शासकीय सेवेत नेमणूक देण्यात आलेला त्याचा नातेवाईक, मूळ वाटप केलेल्या कर्मचा-याचे निवासस्थान किंवा त्याच्या सेवाश्रेणीनुसार त्याला अनुज्ञेय असलेले शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र समजला जावा .

३ . वर नमूद केल्याप्रमाणे अनुकंपा तत्वावर शासकीय सेवेत नियुक्त झालेला नातेवाईक शासकीय निवासस्थान मिळण्यास पात्र ठरण्यासाठी त्याने पुढील अटीची /शर्तीची पूर्तता करणे आवश्यक आहे .

- अ) अशा नातेवाईकांनी शासन सेवेतील नियुक्ती, शासन निर्णय सा .प्र .वि .क्र .अकंपा ०८४ /१८९ /सीआर १५५ /तेरा-अ दिनांक ८ मार्च १९८५ अन्वये आणि त्यात वेळोवेळी करण्यात आलेल्या सुधारणान्वये विहित करण्यात आलेल्या नियमावलीतील तरतुदीनुसार झालेली असणे आवश्यक आहे .
- ब) अशा नातेवाईकाने त्याला मिळालेल्या शासकीय निवासस्थानात बेपत्ता झालेल्या /अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबातील इतर सदस्यांसह राहिल व त्यांची काळजी घेईल अशा आशयाचे हमीपत्र देणे आवश्यक आहे .
- क) अशा नातेवाईकाने शासकीय निवासस्थान वाटप करण्यात आलेल्या मूळ कर्मचा-याने किंवा त्याच्या कुटुंबियांने सदर निवासस्थानाचा गैरवापर केलेला नाही, अशा आशयाचे संबंधित कार्यकारी अभियंत्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे .शासकीय निवासस्थानाचा गैरवापर झाला असल्यास संबंधित नातेवाईकांच्या नावे निवासस्थान देण्यात येणार नाही .
- ड) अशा नातेवाईकाने त्याचे स्वतःचे, बेपत्ता झालेल्या /अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचा-याच्या किंवा त्याच्या कुटुंबातील कोणाही सदस्याचे वृहन्मुंबई , ठाणे किंवा नवी मुंबई येथे भाड्याचे किंवा मालकीचे घर /सदनिका नाही, असे शपथपत्र देणे आवश्यक आहे .

४ . बेपत्ता झालेल्या कर्मचा-याच्या बाबतीत बेपत्ता कर्मचारी नंतर हजर झाल्यास व त्याची शासकीय सेवेत पुन्हा नियुक्ती झाल्यास व त्याच्या नातेवाईकास शासकीय सेवेतून कमी करण्यास आल्यास, अशा नातेवाईकास देण्यात आलेले

निवासस्थान किंवा मूळ वाटपदाराच्या (शासकीय सेवेत असताना बेपत्ता झालेल्या) सेवाश्रेणीनुसार अनुज्ञेय असलेले निवासस्थान, पुन्हा मूळ वाटपदाराच्या नावे करण्यात यावे .

५ . सर्व मंत्रालयीन विभाग व बृहन्मुंबईतील विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी कृपया हे परिपत्रक सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणावे .

मा . ना जोशी,
शासनाचे उप सचिव .

कककककककक

**विषय : शासकीय निवासस्थानात अनुज्ञेय कालावधीनंतरही अधिक वास्तव्य
करण्याबद्दल दंडनीय दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करणेबाबत .**

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . शनिवा-१०९५ / प्र . क्र . ८०७ / ९५ / २३ अ दिनांक १० सप्टेंबर, १९९६ .

- वाचा:- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र . सीपीए १४७० / ४२८ / १८ / दिनांक १० . २ . १९७१ .
२) सा . वा . वि . निर्णय क्र . आरएलएफ १०८३ / ३६ / सीआर १०५ / मि . व्य . २ दि . २३ . १२ . ८५ .
३) सा . वा . वि . निर्णय क्र . आरएलएफ १०८३ / ३६९८ / सीआर १०५ / मि . व्य . २ दि . २८ . २ . ८६ .
४) वित्त विभाग निर्णय क्र . घभाव १४८९ / ४० / सेवा ५ दिनांक ३० . १२ . १९९१ .
५) सा . प्र . वि . पत्र क्र . शानिवा २५९२ / २२२ / २३ अ दिनांक ७ . ११ . ९२ .

शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या बदलीनंतर शासकीय निवासस्थान शासनाच्या पूर्व परवानगीने ताब्यात ठेवल्यास बदलीनंतरच्या पहिल्या तीन महिन्यांच्या कालावधीकरिता सवलतीच्या दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते . त्यानंतरच्या पुढील तीन महिन्यांच्या कालावधीकरिता संबंधित शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांच्या वित्तलब्धीच्या २० % रकम किंवा आर्थिक दर यापैकी जे कमी असेल त्या दराप्रमाणे अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते . बदलीनंतर जुन्या ठिकाणी शासकीय निवासस्थान सर्वसाधारणपणे सहा महिन्यापर्यन्त ताब्यात ठेवण्यास परवानगी देण्यात येते . तथापि अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये विशेष वाव म्हणून निवासस्थान ताब्यात ठेवण्यात परवानगी देण्यात आली असल्यास सहा महिन्यांनंतरच्या कालावधीकरिता संपूर्ण आर्थिक दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते . सेवानिवृत्ती नंतरच्या तारखेनंतर सर्वसाधारणपणे दोन महिन्यांच्या कालावधीकरिता शासकीय निवासस्थान ताब्यात ठेवता येते आणि या कालावधीकरिता सवलतीच्या दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते . त्याप्रमाणे ज्या शासकीय कर्मचा-याला शासकीय निवासस्थान दिलेले आहे . त्याचा शासकीय सेवेत असताना अकाली मृत्यु झाल्यास अशा शासकीय कर्मचा-यांच्या कटुवियांना जास्तीत जास्त चार महिन्यापर्यन्त शासकीय निवासस्थान ताब्यात ठेवण्यास परवानगी देण्यात येते आणि या कालावधीकरिता त्यांना सवलतीच्या दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते .

वरील कारणांव्यतिरीक्त शासनाच्या पूर्व पवानगी शिवाय शासकीय निवासस्थानांत अनधिकृतपणे ताब्यात ठेवल्यास आर्थिक दराच्या दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात येते .

शासकीय निवासस्थाने अनधिकृतपणे ताब्यात ठेवण्याची प्रवृत्ती वाढत आहे . त्यामुळे प्रतिक्षा यादीतील गरजू अधिकारी/कर्मचारी यांना निवासस्थानापासून वंचित रहावे लागते . या प्रवृत्तीला आळा घालण्याच्या दृष्टीने बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थानाच्या बाबतीत खालील प्रमाणे सुधारित आदेश करण्यात येत आहेत .

- (अ) बृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थानातील सेवानिवृत्त झालेल्या व बदली झालेल्या अधिका-यांची त्रैमासिक माहिती पाठविण्याबाबत शासन परिपत्रक , सामान्य प्रशासन विभाग क्र . शानिमु १७९५ / प्र . क्र . ९५७ / २३ अ दिनांक १० . ११ . १९९५ अन्वये आवश्यक सूचना देण्यात आलेल्या आहेत . शासकीय निवासस्थानात राहणारे अधिकारी/कर्मचारी हे ज्या प्रशासकीय कार्यालयांच्या नियंत्रणाखाली आहेत त्यांनी त्या कार्यालयातील असे अधिकारी/कर्मचारी जे सेवा निवृत्त झालेले

आहेत ,वृहन्मुंबई बाहेर बदली झालेली आहे , सेवा सोडून गेले आहेत, सेवेतून काढून टाकण्यात आले आहे किंवा त्यांचे सेवेत असताना अकाली दुदैवी निधन झाले इ . प्रकरणाबाबतची माहिती सामान्य प्रशासन विभाग (का . २३ अ) आणि संबंधित कार्यकारी अभियंता (सार्वजनिक बांधकाम) यांना वेळीच पाठविण्याबाबत काटेकोरपणे पालन करावे .

- (ब) सेवानिवृत्ती, बदली अथवा शासकीय कर्मचा-यांच्या सेवेत असताना मृत्यु झाल्यास त्यांच्या कुटुंबियांना शासकीय निवासस्थान तीन महिन्यापर्यन्त ताब्यात ठेवण्यास परवानगी देण्यात यावी आणि त्यांना फक्त त्या तीन महिन्यापुरती शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . घभाव १४८९/४० सेवा ५ दिनांक ३०.१२.१९९१ व त्यामध्ये वेळोवेळी होणा-या सुधारणेनुसार सवलतीच्या दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात यावी .
- (क) ३ महिन्यांच्या कालावधीनंतर सर्व प्रकरणी प्रती चौरस फूटास रुपये १०/- प्रमाणे निवासस्थानाच्या एकूण चटई क्षेत्रफळाची दंडनीय दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात यावी .
- (ड) बदली इ . घटनांच्या दिनांकापासून ९ महिन्यांच्या कालावधीनंतर शासकीय निवासस्थान कोणत्याही परिस्थितीत ताब्यात ठेवण्यास देऊ नये . शासकीय निवासस्थान वेळीच रिक्त करून घेण्यासाठी संबंधित कार्यकारी अभियंता यानी सक्षम प्राधिकारी यांना ८ व्या महिन्यात कळवून निष्कासन कार्यवाही करण्याची व्यवस्था करण्यात यावी .

३ . तीन महिन्यांच्या कालावधीनंतर प्रति चौ .फुटास रुपये १०/- प्रमाणे दंडनीय दराने भाडे आकारणी करण्याबाबत खालील अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये गुणवत्तेनुसार विशेष बाब म्हणून काही सूट अथवा सवलत देण्याचे अधिकार फक्त शासनाचे मुख्य सचिव यांनाच रहातील .

- (अ) शासकीय अधिकारी /कर्मचारी यांची शैक्षणिक वर्षात मध्येच वृहन्मुंबईवरून बदली झाल्यास आणि त्यांची मुले फक्त १० वी किंवा १२ वीच्या बोर्डाच्या परीक्षेकरिता वसणार असल्यास तसेच त्यांना सदर शैक्षणिक वर्षामध्ये शासकीय निवासस्थान ताब्यात ठेवण्यास परवानगी देण्यात आलेली असल्यास, शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . घभाव १४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३०.१२.१९९१ व त्यामध्ये वेळोवेळी होणा-या सुधारणेनुसार त्याला आकारल्या जावू शकणा-या अनुज्ञप्ती शुल्काच्या दुप्पट दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात यावी . तथापि ही सवलत जास्तीत जास्त नऊ महिन्यासाठी (तीन महिन्यांचा अनुज्ञेय कालावधी धरून) किंवा पर्यायी निवासस्थान मिळेपर्यन्त यापैकी जे आधी घडेल तो पर्यन्त असेल .
- (ब) शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचे सेवेत असताना अकाली निधन झाल्यास आणि तीन महिन्यांचा अनुज्ञेय कालावधीनंतर मयत कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांची प्रयत्न करूनसुद्धा पर्यायी निवासस्थानाची व्यवस्था न झाल्यास त्यांना शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . १४८९/४०/सेवा ५ दि . ३०.१२.९१ व त्यामध्ये वेळोवेळी होणा-या सुधारणानुसार त्याला आकारल्या जावू शकणा-या अनुज्ञप्ती शुल्काच्या दुप्पट दराने अनुज्ञप्ती शुल्क आकारणी करण्यात यावी . तथापि ही सवलत जास्तीत जास्त नऊ महिन्यासाठी (तीन महिन्यांचा अनुज्ञेय कालावधी धरून) किंवा पर्यायी निवासस्थान मिळेपर्यन्त यापैकी जे आधी घडेल तो पर्यन्त असेल .

हे आदेश दिनांक १ ऑक्टोबर १९९६ पासून अंमलात येतील .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ८१४/९६/ सेवा ५ दिनांक २६ ऑगस्ट १९९६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सुधा भावे,
सचिव (प्र . सु . व र . व का .)

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :-पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबिय यांना
पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र .आरएएस ०७९७ /१४५/ प्र .क्र .१०/पोल ७ दि .६ मे ,२००० .

- वाचा:-** १) वित्त विभाग, निर्णय क्र .सीपीए १४७०/४२८/रोमन १ , दि .१० .२ .१९७१ .
२) गृह विभाग, परिपत्रक क्र .आरएएस ०५८८/२३९७६/पोल ७, दि .३० .५ .९१ .
३) वित्त विभाग, निर्णय क्र .घभाव १४८९/४०/सेवा ५, दिनांक ३० .१२ .१९९१ .
४) सा .प्र .विभाग, निर्णय क्र .शानिवा १०९५/प्र .क्र .८६०/९५/२३अ ,दि .१० .९ .९६ .

प्रस्तावना :- पोलीस निवासस्थानात राहणारे पोलीस अधिकारी व कर्मचारी हे बदली /सेवानिवृत्ती/सक्तीने सेवा निवृत्ती/बडतर्फी इत्यादी कारणास्तव तसेच सेवेत असलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी मृत पावल्यानंतर त्यांचे कुटुंबियसुद्धा अन्य कारणास्तव त्यांना दिलेल्या पोलीस निवासस्थानात राहण्यासाठी मुदतवाढ मिळणेकरिता शासनाकडे अर्ज करतात . उपरोक्त दोन्ही प्रकरणी अर्जदारांनी शासनाकडे मुदतवाढ मिळणेकरिता केलेल्या अर्जांमध्ये बदलीच्या ठिकाणी पोलीस निवासस्थान उपलब्ध न होणे, सेवा निवृत्तीनंतरच्या अनुज्ञेय रक्कमा न मिळणे, झालेल्या शिक्षेविरुद्ध न्यायालयाकडे/शासनाकडे केलेले अपील प्रलंबित असणे, मुलांचे शिक्षण, परीक्षा, आजारपण इत्यादी कारणे नमूद केलेली असतात . या सर्व बाबी विचारात घेऊन शासनाकडून मुदतवाढ दिली जात असे . तथापि पोलीस निवासस्थान दीर्घकाळासाठी ताब्यात ठेवून शासनाने दिलेल्या मुदतवाढीचा गैरफायदा घेण्याची प्रवृत्ती दिवसेंदिवस वाढत असून त्यामुळे सेवेतील पोलीस अधिकारी व कर्मचा-यांना पोलीस निवासस्थाने मिळण्याकरिता दीर्घकाळ प्रतिक्षा करावी लागत आहे . सदर पार्श्वभूमीवर पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याबाबत सुधारित आदेश काढण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय : तरी वरील बाबी विचारात घेऊन पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याबाबतचे यापूर्वीचे **आदेश अधिक्रमित करून** शासन खालील प्रमाणे सुधारित आदेश देत आहे .

१ . संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांनी खालील प्रकरणी पोलीस निवासस्थानात राहणारे पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबिय यांना त्यांच्या **मुलांच्या शिक्षणाच्या दृष्टीकोनातून** विचार करता **नजिकच्या एप्रिल महिन्याअखेरपर्यंत** पोलीस निवासस्थानात राहण्यास परवानगी द्यावी .या कालावधीत त्यांना पूर्वी अनुज्ञेय असलेली भाडेमाफ सवलत किंवा पूर्वीप्रमाणेच सवलतीच्या दराने भाडे आकारण्यात यावे .

- अ) सेवेत असताना अकाली मृत्यू पावलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांचे कुटुंबीय,
ब) बदली झालेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी
क) सप्टेंबर अखेरनंतर सेवानिवृत्त होणारे पोलीस अधिकारी/कर्मचारी .

२ . परिच्छेद क्रमांक १ मध्ये नमूद केलेली प्रकरणे वगळता इतर प्रकरणी पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांच्या बदलीच्या तारखेपासून पूर्वी अनुज्ञेय असलेल्या/सवलतीच्या दराने फक्त तीन महिन्याकरिता शासकीय निवासस्थानात राहण्यास परवानगी देण्यात यावी .

३ . परिच्छेद १ व २ वगळता इतर कोणत्याही प्रकरणी सहा महिन्यांपेक्षा अधिक मुदतवाढ देता येणार नाही . अशी मुदतवाढ घेऊन राहणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांना तात्काळ निष्कासित करण्यात यावे .

४ . भाडेमाफ पोलीस निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय असलेले अथवा नसलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांच्याकडून सदर अधिकारी व कर्मचारी यांची बदली /सेवानिवृत्ती/सक्तीने सेवा निवृत्ती/बडतर्फी/सेवेत असतांना अकाली निधन या घटनेपासून खालीलप्रमाणे अनुज्ञप्ती शुल्क, दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे :-

विवा .

अ . क्र .	मुदतवाढीचा कालावधी	मुदतवाढ देण्यास सक्षम असलेले अधिकारी	मुदतवाढ घेऊन राहणा-या व्यक्तीकडून वसूल करावयाचे अनुज्ञप्ती शुल्क /दंडनीय शुल्क .
१	२	३	४ भाडे भाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय असलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी आणि/ अथवा त्यांचे कुटुंबिय . (अ) भाडेभाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय नसलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी आणि/अथवा त्यांचे कुटुंबिय . (ब)
१	बदली/सेवा निवृत्ती /सक्तीने सेवा निवृत्ती/ बडतर्फी/सेवेत असताना अकाली निधन इप्रकरणी घटना घडल्यापासून पहिल्या ३ महिन्यांचा कालावधी .	संबंधित पोलीस घटक प्रमुख	सदर ३ महिन्यांच्या कालावधी साठी भाडेभाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय राहिल . वित्त . व . शासन निर्णय क्र . घभाव १४८९/४०/ सेवा दि . ३० . १२ . ९१ मध्ये मूळ वेतनश्रेणीच्या टप्प्यानुसार मासिक दराने अनुज्ञप्ती शुल्क वसूल करण्यात यावे .
२	उपरोक्त अ . क्र . (१) मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीनंतरचे ३ महिने .	संबंधित पोलीस घटक प्रमुख	वि . वि . शासन निर्णय क्र . घभाव /१४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३० . १२ . ९१ मध्ये मूळ वेतन श्रेणीच्या टप्प्यानुसार नमूद केलेल्या मासिक दराने अनुज्ञप्ती शुल्क वसूल करण्यात यावे . उपरोक्त अ . क्र (१) मध्ये नमूद केलेल्या दिनांक ३० . १२ . ९१ च्या शासन निर्णयान्वये विहित केलेले अनुज्ञप्ती शुल्क अधिक पाचव्या वेतन आयोगानुसार निश्चित करण्यात आलेले मूळ वेतनाच्या १० टक्के मासिक दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .
३	उपरोक्त अ . क्र (२) मध्ये नमूद केलेल्या कालावधी नंतर पुढील सर्व कालावधीसाठी .	संबंधित पोलीस घटक प्रमुख	प्रती चौ . फु . प्रति मास रु . १०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे . प्रती चौ . फू . प्रति मास रु . १०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

टीप :- उपरोक्त विवरणपत्रात नमूद केलेले मूळ वेतन विचारात घेताना बदली झालेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत ते प्रत्यक्षात घेत असलेले मूळ वेतन, सेवा निवृत्त पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत त्यांचे सेवानिवृत्तीच्या वेळी असलेले अंतिम मूळ वेतन, मृत अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत मृत्युच्या वेळी ते घेत असलेले मूळ वेतन आणि बडतर्फी/सक्तीने सेवा निवृत्ती इ . प्रकरणी त्यांचे त्या त्या वेळचे अंतिम मूळ वेतन विचारात घेण्यात यावे . तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . घभाव १४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३० डिसेंबर १९९१ मध्ये वेळोवेळी होणा-या सुधारणांप्रमाणे अनुज्ञप्ती शुल्काचा दर लागू करण्यात यावा .

५ . पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याचे अधिकार संबंधित पोलीस घटक प्रमुख यांच्याकडे राहतील .

६ . जे पोलीस अधिकारी/कर्मचारी कर्तव्याच्या ठिकाणी स्वतःच्या मालकीचे असलेले निवासस्थान भाड्याने देऊन भाडेभाफ निवासस्थानात राहत आहेत व ज्यांनी सदर निवासस्थान शासन स्वाधीन केलेले नाही अशा पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकडून प्रति चौ . फूट प्रति मास रु . २०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

विभाग .

७. हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील. सर्व पोलीस घटक प्रमुखांनी सदर आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्याबाबत योग्य ती दक्षता घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

श्रीमती अं. अ. साखळकर,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

(टीप:- याबाबतील पुढील सुधारित आदेशांसाठी दिनांक १८ नोव्हेंबर २००५ चा निर्णय पहावा.)

वक्तव्यवक्तव्य

विषय :- सेवानिवृत्तीनंतर / मृत्युनंतर शासकीय पोलीस निवासस्थान
पोलीस सेवेतील कुटुंबीय व्यक्तीच्या नांवे वर्ग करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र. आरएसए ०२९९ /प्र.क्र.३८/पोल-७ दि. १० ऑक्टोबर, २००० .

वाचा:- शासन परिपत्रक, गृह विभाग क्र. आरएसए ०२९० /५/पोल ७ दिनांक १७.३.१९९४ .

प्रस्तावना :- गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील विविध घटक प्रमुखांच्या आस्थापनेवरील पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांना सेवा कालावधीतील वास्तव्यासाठी पोलीस निवासस्थानाचे वाटप केले जाते. असे पोलीस अधिकारी व कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर त्यांच्या नांवे वाटप करण्यात आलेले पोलीस निवासस्थान पोलीस सेवेमध्ये असलेल्या त्यांच्या मुलाच्या नांवे वर्ग करण्याबाबत धोरणात्मक निर्णय शासन परिपत्रक, गृह विभाग, क्रमांक आरएसए ०२९० /५/पोल ७ दिनांक १७ मार्च १९९४ अन्वये घेण्यात आलेला आहे. त्यानुसार पोलीस विभागातील संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकाच्या दिवशी पोलीस सेवेत असलेल्या त्यांच्या मुलाची सलग ३ वर्षे शासन सेवा झाली असली पाहिजे अशी अट विहित करण्यात आली होती .

शासन निर्णय :-उपरोक्त पार्श्वभूमीवर किमान ३ वर्षे सलग सेवेची अट शिथिल करून **तसेच यापूर्वीचे आदेश अधिक्रमित करून सुधारित स्वयंपष्ट आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.** यास्तव आता शासन खालील प्रमाणे सुधारित आदेश देत आहे :-

अ) गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील विविध पोलीस घटक प्रमुखांच्या आस्थापनेवरील पोलीस निवासस्थान मिळालेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त/ शारिरीक विकलांगता, रुग्णता किंवा कायमचे अपंगत्व इत्यादी कारणांमुळे सक्तीने सेवानिवृत्त झाल्यास/अथवा सेवेत असताना कारवाईत वा अपघातात अकाली मृत झाल्यास संबंधित पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या समवेत राहणा-या व पोलीस सेवेत असलेल्या कुटुंबातील व्यक्तीच्या नांवे सदर निवासस्थान वर्ग करताना ते खालील अटीच्या अधिन राहून वर्ग करण्यात यावे :-

- १) अशा कुटुंबीय व्यक्तीची पोलीस सेवेत महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत किंवा सेवा प्रवेश नियमानुसार विहित मार्गाने नियमित नियुक्ती झालेली असावी .
- २) अशा कुटुंबीय व्यक्तीची पोलीस सेवेतील नियुक्ती ही पोलीस विभागातील संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी (वडील/पती) सेवानिवृत्त /मृत होण्यापूर्वी झालेली असावी .

विषय .

- ३) अशी कुटुंबीय व्यक्ती संबंधित सेवानिवृत्त/मृत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी याच्या सोबत त्याच्या कुटुंबाचा घटक म्हणून वास्तव्य करीत असलेली असावी .
- ४) संबंधित सेवानिवृत्त/मृत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी याचे व पोलीस सेवेत असलेल्या अशा कुटुंबीय व्यक्तीचे मुख्यालय एकच असले पाहिजे . तसेच संबंधित पोलीस अधिकारी/कर्मचारी प्रतिनियुक्तीवर असताना सेवानिवृत्त/मृत झाल्यास, त्यास देण्यात आलेले पोलीस निवासस्थान ज्या मुख्यालयाच्या आस्थापनेवर असेल, त्याच मुख्यालयाच्या आस्थापनेवर अशी कुटुंबीय व्यक्ती पोलीस सेवेत असली पाहिजे .
- ५) अशा कुटुंबीय व्यक्तींच्या नांवे वर्ग करण्यात येणारे निवासस्थान हे त्या कुटुंबीय व्यक्तींच्या वेतन श्रेणीच्या टप्प्यानुसार त्याला अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफळा इतकेच/टाईपचे असावे . जर नावावर वर्ग करावयाचे निवासस्थान कुटुंबीय व्यक्तीला अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफळापेक्षा/टाईपपेक्षा अधिक क्षेत्रफळाचे/मोठ्या टाईपचे असेल तर, अशावेळी त्या कुटुंबीय व्यक्तीला अनुज्ञेय असलेल्या क्षेत्रफळाचे /टाईपचे निवासस्थान प्राथम्याने त्याच ठिकाणी अथवा अन्यत्र उपलब्ध करून देण्यात यावे .
- ६) पोलीस निवासस्थान नावावर वर्ग करण्यापूर्वी अशा कुटुंबीय व्यक्तीने “ घरभाडे भत्ता प्रदान करण्यात आलेला नाही/ येत नाही ” अशा आशयाचे प्रमाणपत्र कार्यालय प्रमुखांमार्फत सादर करणे आवश्यक राहिल . तसेच सादर निवासस्थान नांवावर वर्ग झाल्यावर देखिल अशा कुटुंबीय व्यक्तीला घरभाडे भत्ता अनुज्ञेय राहणार नाही .
- ७) सेवानिवृत्तीनंतर स्वतःच्या राहण्याची अन्यत्र व्यवस्था केलेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबीय व्यक्तींना ही सवलत अनुज्ञेय राहणार नाही .
- ८) पोलीस विभागाच्या आस्थापनेवरील मंत्रालयीन अधिकारी व कर्मचारी यांना त्यांच्या पोलीस सेवेतील वडिलांच्या/पतीच्या नांवावरील पोलीस निवासस्थान वर्ग करून देता येणार नाही . अशा मंत्रालयीन अधिकारी/कर्मचा-यांना सामान्य प्रशासन विभागाकडून अभिहस्तांकित करण्यात आलेली अथवा सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या आस्थापनेवरील निवासस्थाने अनुज्ञेय राहतील व त्यांना सामान्य प्रशासन विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. शानिवा- २५८६/प्र.क्र.६३/८६/२३ अ दिनांक २७.९.९९ मधील तरतूदी लागू राहतील .

टीप:- वरील सर्व प्रकरणी सादर पोलीस निवासस्थान नांवावर वर्ग करण्यासाठी पात्र समजली जाणारी “ कुटुंबीय व्यक्ती ” विचारात घेताना संबंधित सेवानिवृत्त पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या बाबतीत त्याचा मुलगा/अविवाहित /घटस्पोटीत मुलगी आणि संबंधित मृत पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या बाबतीत त्याची विधवा पत्नी/विधुर पती किंवा त्याचा मुलगा/ अविवाहित /घटस्पोटीत मुलगी यांना पात्र व्यक्ती म्हणून विचारात घेण्यात यावे .

(ब) हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . पोलीस विभागातील सर्व विभाग प्रमुख आणि कार्यालय प्रमुख यांनी वरील निर्णय त्यांच्या अधिपत्याखालील काम करणा-या सर्व पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ब . वा . चव्हाण,

(टीप:- याच संदर्भात दि . २० . ४ . २००२ चा निर्णयही पहावा .)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

कककककककक

विवाग .

**विषय :- शासकीय निवासस्थानांचे वाटप निवासस्थान बदलून
मिळण्याबाबतची कार्यपद्धती .**

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . शनिवा २५०१/प्र . क्र . ९१२/२००१/२३ अ दि . ०१ एप्रिल, २००२ .

वर्ग-२, वर्ग-३ व वर्ग -४ मधील अधिकारी /कर्मचा-यांना निवासस्थाने वाटप करताना वाटप आदेशासोबत जोडलेल्या जोडपत्र-ब मधील अटी व शर्तीचे अधिकारी/कर्मचारी यांचेकडून काटेकोरपणे पालन केले जावे असे अपेक्षित आहे . तथापि, असा अनुभव आहे की, वाटप झालेल्या निवासस्थानाचा अधिकारी/कर्मचा-यांकडून विहित कालावधीत ताबा न घेता उलट विशिष्ट क्रमांकाचे निवासस्थान मिळण्यासाठी अर्ज केला जातो . परिणामात : वाटप केलेली निवासस्थाने मोठ्या प्रमाणात रिकामी दिसून येतात . शिवाय शासनाचा महसूलही बुडतो . दिनांक १७ एप्रिल १९८६ व दिनांक ३ सप्टेंबर १९८७ च्या पत्रान्वये काही सूचना करण्यात आल्या आहेत . या सूचनांचे अधिकारी/कर्मचारी पालन करीत नाहीत असे दिसून येते . यास्तव संदर्भाधीन पत्रान्वये देण्यात आलेल्या सूचनांचा पुनरुच्चार करण्यात येत आहे . तसेच यापुढे या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे .

- (अ) शासकीय निवासस्थान बदलून मागणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांनी अर्ज कार्यालयामार्फत पाठवावेत .
- (ब) वैद्यकीय कारणास्तव निवासस्थान बदलून पाहिजे असल्यास अर्जासोबत शासकीय रुग्णालयाचे प्रमाणपत्र जोडावे .
- (क) निवासस्थान रहाण्यास अयोग्य असल्यास संबंधित कार्यकारी अभियंता यांच्याकडील निवासस्थान रहाण्यास अयोग्य असल्याबद्दलचे प्रमाणपत्र अर्जदाराने जोडावे .
- (ड) निवासस्थान बदलून मागताना विशिष्ट क्रमांकाचे निवासस्थान मिळावे अशी मागणी न करता विशिष्ट मजल्याचा उल्लेख करावा .
- (इ) वरील कारणाव्यतिरिक्त अन्य कारणास्तव निवासस्थान बदलून पाहिजे असल्यास निवासस्थानाचे वाटप झाल्यापासून एक वर्षापर्यन्त विनंतीचा विचार केला जाणार नाही .
- (ई) वाटपदार अधिकारी/कर्मचा-याने वाटप झालेल्या निवासस्थानाचा प्रथम ताबा घ्यावा व त्यानंतरच निवासस्थान बदलून मिळण्यासाठी कार्यालयामार्फत अर्ज करावा .

कककककककक

विषय :- शासकीय निवासस्थान मिळण्यास /नावावर वर्ग करण्यासाठी पात्र ठरविण्याबाबत .

पोलीस कर्मचा-यांच्या सेवेत असताना अकाली मृत्युमुळे/गंभीर आजारामुळे
वैद्यकीय कारणास्तव सेवानिवृत्तीमुळे अथवा सेवेत असताना बेपत्ता झाल्यामुळे
अनुकंपा कारणास्तव पोलीस सेवेत नेमणूक झालेले त्यांचे नातेवाईक .

गृह विभाग, निर्णय क्र . आरएसए ०२०१/३०६/प्र . क्र . १७/पोल ७ दि . २० एप्रिल, २००२ .

- वाचा:**
- १) गृह विभाग, निर्णय क्र . आरएसए ०२९९/प्र . क्र . ३८/पोल ७ दि . १० . १० . २००० .
 - २) सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . शानिवा २५९१/प्र . क्र . ७५३/२३ अ दि . २२ . ४ . ९१ .
 - ३) सा . प्र . वि . परि . क्र . शानिवा १०९३/५९६४/प्र . क्र . ९८-९४/२३ अ दि . २५ . ३ . ९४
 - ४) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . अकंपा १०९३/२३३५/प्रक्र . ९०/९३/आठ दि . २६ . १० . ९४
 - ५) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . शानिवा १०९५/प्र . क्र . ८०७/९५/२३ अ दि . १० . ९ . ९६ .

- ६) पो. आयुक्त, वृहन्मुंबई यांचे पत्र क्र. पोआ/कक्ष ८/१४/२००१ दि. २७.१.२००१ .
 ७) गृह विभाग आदेश क्र. आरटीआर ०३२०००/सीआर १४७/पोल ५ अ दि. ३०.५.२००० .
 ८) सा.प्र.वि. निर्णय क्र. अकंपा १०००/प्र.क्र. २०/२०००/आठ दि. २८.०३.२००१ .

प्रस्तावना: शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक १०.१०.२००० अन्वये गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील विविध पोलीस घटक प्रमुखाच्या आस्थापनेवरील पोलीस कर्मचा-यांच्या सेवानिवृत्तीनंतर/अकाली मुत्युनंतर त्यांच्या कुटुंबातील पूर्वीपासून पोलीस सेवेत असलेल्या व्यक्तीच्या नावे पोलीस निवासस्थान करण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. तथापि, सेवेत असताना मृत्यु पावलेल्या/क्षयरोग, कर्करोग यासारख्या गंभीर आजारांमुळे किंवा मानसिक/शारिरिक विकृतीमुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्ती झालेल्या अथवा सेवेत असताना बेपत्ता झालेल्या पोलीस कर्मचा-यांच्या पश्चात अनुक्रमांक तत्त्वावर पोलीस सेवेत नेमणूक झालेल्या त्यांच्या नातेवाईकांच्या नावे पोलीस निवासस्थान करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

निर्णय: याबाबत सर्वांगीण विचार करून शासन आता असा आदेश देत आहे की, पोलीस निवासस्थान मिळालेला पोलीस कर्मचारी/अधिकारी सेवेत असताना निधन पावल्यास/क्षयरोग, कर्करोग या सारख्या गंभीर आजारांमुळे किंवा मानसिक किंवा शारिरिक विकृतीमुळे वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झाल्यास अथवा सेवेत असताना बेपत्ता झाल्यास अनुक्रमांक कारणास्तव वरील अनुक्रमांक ६ येथील शासन आदेश दिनांक ३०.५.२००० मधील परिच्छेद ७ प्रमाणे पोलीस सेवेत नेमणूक देण्यात आलेल्या त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तीस मूळ वाटप केलेल्या पोलीस कर्मचा-यांचे निवासस्थान किंवा त्यांच्या सेवाश्रेणीनुसार त्याला अनुज्ञेय असलेले पोलीस निवासस्थान मिळण्यास पुढील अटींच्या अधिन राहून पात्र ठरविण्यात येत आहे .

अ) पोलीस सेवेत असताना किंवा निधन पावलेल्या ,वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या/बेपत्ता झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांच्या नातेवाईकाची अनुक्रमांक कारणास्तव पोलीस सेवेतील नेमणूक शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. अकंपा १०९३/२३३५/९३/आठ दिनांक २६.१०.९४ क्र. अकंपा १०९५/प्र.क्र. ३४अ/०९/आठ दिनांक २३.८.१९९६ व क्र. अकंपा १०००/प्र.क्र. २०/२०००/ आठ दिनांक २८.३.२००१ अन्वये आणि त्यात वेळोवेळी करण्यात येणा-या बदलान्वये विहित करण्यात आलेल्या नियमावलीतील तरतुदीनुसार करणे आवश्यक आहे .

ब) पोलीस अधिकारी/ कर्मचा-यांच्या मृत्युमुळे वैद्यकीय , कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झाल्यामुळे /बेपत्ता झाल्यामुळे अनुक्रमांक कारणास्तव पोलीस सेवेत नेमणूक झाल्यामुळे पोलीस निवासस्थान मिळण्यास पात्र ठरलेल्या पोलीस कर्मचा-याने असे हमीपत्र देणे आवश्यक आहे की, त्याला मिळालेल्या शासकीय पोलीस निवासस्थानात तो पोलीस सेवेत असताना निधन पावलेल्या/वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या/बेपत्ता झालेल्या पोलीस अधिकारी/ कर्मचा-यांच्या कुटुंबातील इतर सदस्यांसह राहिल व त्यांची काळजी घेईल .

क) पोलीस अधिकारी/ कर्मचा-यांच्या मृत्युमुळे , वैद्यकीय कारणास्तव पोलीस सेवेतून नेमणूक झालेल्या पोलीस कर्मचा-याने, पोलीस सेवेत असताना निधन पावलेल्या/वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेल्या /बेपत्ता झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-याने किंवा त्यांचे कुटुंबियांनी शासकीय पोलीस निवासस्थानांचा गैरवापर केलेला नाही अशा आशयाचे संबंधीत कार्यकारी अभियंत्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक आहे .

ड) पोलीस अधिकारी / कर्मचा-यांच्या मृत्युमुळे , वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झाल्यामुळे/बेपत्ता झालेल्या अनुक्रमांक कारणास्तव पोलीस सेवेत नेमणूक झालेल्या कर्मचा-याने त्याचे स्वतःचे पोलीस सेवेत असताना निधन पावलेल्या /वैद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झालेला/बेपत्ता झालेला अधिकारी/कर्मचारी किंवा मालकीचे कोणाही सदस्यांचे वृहन्मुंबई , ठाणे किंवा नवी मुंबई येथे भाड्याचे किंवा मालकीचे घर/सदनिका नाही असे साक्षांकित शपथपत्र देणे आवश्यक आहे .

२. पोलीस अधिकारी/कर्मचारी सेवेत असताना अकाली मृत्यू पावल्यानंतर/विद्यकीय कारणास्तव अकाली सेवानिवृत्त झाल्यानंतर/वेपत्ता झाल्यानंतर त्याचे पश्चात त्यांच्या कुटुंबियास १ वर्षांपर्यन्त शासकीय पोलीस निवासस्थानात राहण्यास परवानगी द्यावी .सदर कालावधीसाठी शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. आरएसए ०७९७/१४५ /प्र.क्र.१०/पोल ७ दिनांक ६ मे २००० अन्वये शुल्क वसूल करण्यात यावे .

३. वेपत्ता झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांच्या बाबतीत वेपत्ता अधिकारी/कर्मचारी नंतर हजर झाल्यास व त्याची पोलीस सेवेत पुन्हा नियुक्ती झाल्यानंतर त्यांच्या अनुकंपा तत्त्वावर नोकरी देण्यात आलेल्या नातेवाईकास सेवेतून कमी करण्यात आल्यास अशा नातेवाईकांना देण्यात आलेले पोलीस निवासस्थान किंवा मूळ वाटपदारांच्या सेवाश्रेणीनुसार अनुज्ञेय असलेले निवासस्थान पुन्हा मूळ वाटपदारांच्या नावे करण्यात यावे .

हा शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेने त्याचे अनौपचारिक संदर्भ क्र.२५/२३ अ दिनांक २९.०२.२००२ ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अस. एम. हक्कीम,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :-पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबिय यांना
शासकीय पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देणेबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र. आरएसए ०७९७ /१४५/प्र.क्र.१०/पोल ७ दिनांक १८ नोव्हेंबर ,२००५ .

- वाचा: १) गृह विभाग, निर्णय क्र. आरएसए ०७९७/१४५/प्र.क्र.१०/पोल ७ दि.६.५.२००० .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र. घभाव/२०००/प्र.क्र.९७/२०००/सेवा ५ दि.१७.२.०१ .
३) पो.म.संचालक, म.रा.मुंबई यांच्या कार्यालयाचे पोमसं/२७/५२/२२/शा.नि.
मुदतवाढ /२००४ दि. २८ जानेवारी २००५ चे पत्र .
४) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांच्या कार्यालयाचे क्र.पोआ/कक्ष ८ (७)/१३/०५ दिनांक
२३.२.२००५ चे अ.शा.पत्र .

प्रस्तावना :- पोलीस निवासस्थानात राहणारे पोलीस अधिकारी व कर्मचारी हे बदली /सेवानिवृत्ती/सक्तीने सेवा निवृत्ती/बडतर्फी इत्यादी कारणास्तव तसेच सेवेत असलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी मृत पावल्यानंतर त्यांचे कुटुंबियमुध्दा अन्य कारणास्तव त्यांना दिलेल्या पोलीस निवासस्थानात राहण्यासाठी मुदतवाढ मिळणेकरिता शासनाकडे अर्ज करतात . उपरोक्त दोन्ही प्रकरणी अर्जदारांनी शासनाकडे मुदतवाढ मिळणेकरिता केलेल्या अर्जांमध्ये बदलीच्या ठिकाणी पोलीस निवासस्थान उपलब्ध न होणे, सेवानिवृत्तीनंतरच्या अनुज्ञेय रक्कम न मिळणे, झालेल्या शिक्षेविरुद्ध न्यायालयाकडे/शासनाकडे केलेले अपील प्रलंबित असणे, मुलांचे शिक्षण, परीक्षा, आजारपण इत्यादी कारणे नमूद केलेली असतात . या सर्व बाबी विचारात घेऊन शासनाकडून मुदतवाढ दिली जात असे . तथापि पोलीस निवासस्थान दीर्घकाळासाठी ताब्यात ठेवून शासनाने दिलेल्या मुदतवाढीचा गैरफायदा घेण्याची प्रवृत्ती दिवसेदिवस वाढत असून त्यामुळे सेवेतील पोलीस अधिकारी व कर्मचा-यांना पोलीस निवासस्थाने मिळण्याकरिता दीर्घकाळ प्रतिक्षा करावी लागत आहे . सदर पार्श्वभूमीवर पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याबाबत धोरण निश्चित करून शासन निर्णय

गृह विभाग क्र. आरएसए ०७९७/१४५/प्र.क्र.१०/पोल ७ दिनांक ६ मे २००० अन्वये आदेश निर्गमित करण्यात आले होते. तथापि सदर शासन निर्णयामध्ये कालौघात काही त्रुटी निदर्शनास आल्यामुळे सदर त्रुटी दुर करून पोलीस अधिकारी/कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना शासकीय पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याबाबत सर्व समावेशक सुधारित आदेश काढण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-वरील सर्व बाबी विचारात घेऊन पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांना शासकीय पोलीस निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ देण्याबाबतचे **यापूर्वीचे आदेश अधिक्रमित करून शासन खालील प्रमाणे सुधारित आदेश देत आहे.**

१. बदली/सेवा निवृत्ती/सक्तीने सेवा निवृत्ती/बडतर्फी/वैद्यकीय अपात्र/वेपत्ता/सेवेत असतांना अकाली निधन इत्यादि प्रकरणी घटना घडल्यापासून पहिल्या तीन महिन्यासाठी भाडेमाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय राहिल.
२. त्यानंतरच्या पुढील ३ महिन्यांसाठी मुदतवाढ देण्याचे अधिकार संबंधित पोलीस घटक प्रमुख यांना राहतील. सदर ३ महिन्यांच्या कालावधीसाठी शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. घभाव/२०००/प्र.क्र.९७/२०००/सेवा ५ दिनांक १७.२.२००१ मध्ये मूळ वेतन श्रेणीच्या टप्प्यानुसार/प्रत्यक्ष वाटप केलेल्या निवासस्थानाच्या क्षेत्रफळाच्या प्रमाणात नमूद केलेल्या मासिक दराने अनुज्ञप्ती शुल्क वसूल करण्यात यावे.
३. त्यानंतरच्या पुढील ३ महिन्यांसाठी मुदतवाढ देण्याचे अधिकार शासनाकडे राहतील. अशा प्रकरणी सदर प्रकरणाची योग्यायोग्यता तपासून मुदतवाढ देण्याबाबत अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्तरावर निर्णय घेण्यात यावा.
४. कोणत्याही पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना ९ महिन्यांपेक्षा जास्त मुदतवाढ देण्यांत येऊ नये. तथापि खालील प्रकरणांमध्ये संबंधित प्रकरणाची योग्यायोग्यता तपासून अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्तरावर निर्णय घेण्यात यावा.

अ) उपरोक्त नऊ महिन्यांचा कालावधी जानेवारी/फेब्रुवारी/मार्च मध्ये संपत असेल व संबंधित पोलीस कर्मचा-यांचा मुलगा/मुलगी इयत्ता १० वी/१२ वीच्या परीक्षेला वसला असेल तर अशा प्रकरणी शैक्षणिक वर्ष संपेपर्यन्त मुदतवाढ देण्यात यावी.

ब) तसेच एखाद्या अपवादात्मक परिस्थितीत (एखाद्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्यापैकी पती-पत्नी या दोघांचेही निधन झाल्यास) त्यांच्या मुलांनी विनंती केल्यास अशा प्रकरणी मुदतवाढ देण्याबाबत निर्णय घेण्यात यावा.

क) कोणत्याही पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना ९ महिन्यांपेक्षा जास्त मुदतवाढ देण्यात येऊ नये. तथापि अनुक्रमा कारणास्तव एखाद्या प्रकरणी सदर ९ महिन्यांचा कालावधी कर्मचा-यांच्या कुटुंबातील सदस्य पोलीस शिपाई पदी भरती झाल्यास सदर सदस्याचे प्रशिक्षण पूर्ण होवून प्रत्यक्ष नियुक्ती होईपर्यन्त मुदतवाढ देण्याबाबत निर्णय घेण्यात यावा. अशा प्रकरणी संबंधित कर्मचा-याकडून “ अ.क्र.५ ” मध्ये नमूद दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे.

भाडेमाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय असलेले अथवा नसलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबीय यांच्याकडून सदर अधिकारी व कर्मचारी यांची बदली/सेवानिवृत्ती/सक्तीने सेवानिवृत्ती/बडतर्फी/वैद्यकीय अपात्र/वेपत्ता/सेवेत असतांना अकाली निधन या घटनेपासून खालील प्रमाणे अनुज्ञप्ती शुल्क/दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे.

अ. क्र.	मुदतवाढीचा कालावधी	मुदतवाढ देण्यास सक्षम असलेले अधिकारी .	मुदतवाढ घेऊन राहणा-या व्यक्तीकडून वसूल करावयाचे अनुज्ञप्ती शुल्क/दंडनीय शुल्क .
१	२	३	४ भाडे माफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय असलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी आणि/ अथवा त्यांचे कुटुंबिय . (अ) भाडेमाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय नसलेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी आणि/अथवा त्यांचे कुटुंबिय . (ब)
१	वदली/सेवा निवृत्ती /सक्तीने सेवा निवृत्ती / वडतर्फी/विद्यकीय अपात्र /वेपत्ता/सेवेत असताना अकाली निधन इत्यादी प्रकरणी घटना घडल्यापासून पहिल्या ३ महिन्यांचा कालावधी .	संबंधित पोलीस घटक प्रमुख	सदर ३ महिन्यांच्या कालावधी साठी भाडेमाफ निवासस्थानाची सवलत अनुज्ञेय राहिल .
२ .	उपरोक्त अ . . क्र . (१) मध्ये नमूद केलेल्या कालावधीनंतरचे ३ महिने .	संबंधित पोलीस घटक प्रमुख	वि . वि . शासन निर्णय क्र . घभाव /१४८९/४०/सेवा ५ दिनांक ३० . १२ . ९१ व १७ . २ . ०१ मध्ये मुळ वेतन श्रेणीच्या टप्प्यानुसार/प्रत्यक्ष वाटप केलेल्या निवासस्थानाच्या क्षेत्रफळाच्या प्रमाणात नमूद केलेल्या मासिक दराने अनुज्ञप्ती शुल्क वसूल करण्यात यावे .
३	उपरोक्त अ . क्र (२) मध्ये नमूद केलेल्या कालावधी नंतर पुढील ३ महिने (एकूण ९ महिन्यांपर्यन्त)	प्रशासकीय विभाग (अपर मुख्य सचिव, (गृह)	प्रती चौ . फु . प्रती मास रु . १०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

टीप :- उपरोक्त विवरणपत्रात नमूद केलेले मूळ वेतन विचारात घेताना बदली झालेले पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत ते प्रत्यक्षात घेत असलेले मूळ वेतन , सेवा निवृत्त पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत त्यांचे सेवानिवृत्तीच्या वेळी असलेले अंतिम मूळ वेतन, मृत अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बाबतीत मृत्युच्या वेळी ते घेत असलेले मूळ वेतन आणि वडतर्फी/सक्तीने सेवा निवृत्ती इ . प्रकरणी त्यांचे त्या त्या वेळचे अंतिम मूळ वेतन विचारात घेण्यात यावे . तसेच शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . घभाव २०००/प्र . क्र . ९७/२०००/सेवा ५ दिनांक १७ फेब्रुवारी २००१ मध्ये वेळोवेळी होणा-या सुधारणांप्रमाणे अनुज्ञप्ती शुल्काचा दर लागू करण्यात यावा .

६ . मुदतवाढ घेणा-या पोलीस अधिकारी व कर्मचारी अथवा त्यांचे कुटुंबिय यांच्याकडून अनुज्ञप्ती /दंडनीय शुल्क वेळोवेळी दरमहा वसूल करण्याबाबतची कार्यवाही संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांनी करावी .

७ . कोणत्याही पोलीस कर्मचा-याला ९ महिन्यांपेक्षा जास्त मुदतवाढ द्यावयाची नाही . त्यामुळे अनुज्ञप्ती/दंडनीय शुल्क माफ करण्याचा प्रश्न उद्भवणार नाही . तथापि शासकीय निवासस्थानाचे अनुज्ञप्ती/दंडनीय शुल्क माफ

करण्याबाबत काही अर्ज प्राप्त झाल्यास अशा प्रकरणी संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांचे अभिप्राय प्राप्त करून अपर मुख्य सचिव (गृह) यांचे स्तरावर निर्णय घेण्यात यावा .

८. सहायक पोलीस आयुक्त वा त्यापेक्षा वरिष्ठ दर्जाचे अधिकारी ज्यांनी स्वतःच्या मालकीचे निवासस्थान सवलतीच्या दराने भुखंड प्राप्त करून घरबांधणी अग्रीम घेऊन इत्यादी शासकीय सवलती प्राप्त करून बांधले असेल व असे स्वतःच्या मालकीचे निवासस्थान भाड्याने देवून भाडेमाफ शासकीय निवासस्थानात रहात असतील, अशा पोलीस अधिका-यांकडून दरमहा प्रति चौरस फूट रु . २०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

९. एखादा पोलीस अधिकारी पूर्वीचे शासकीय निवासस्थान रिक्त न करता बदलीच्या ठिकाणी शासकीय निवासस्थान प्राप्त करीत असेल तर त्या कर्मचा-याकडून बदलीच्या ठिकाणी त्याने शासकीय निवासस्थान स्विकारल्याच्या दिनांकापासून पूर्वीच्या शासकीय निवासस्थानाच्या वापरापोटी दरमहा प्रति चौरस फूट रु . २०/- या दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

१०. एखादा पोलीस अधिकारी/कर्मचारी राज्य गुप्तवार्ता विभाग, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग अशा मुंबईमध्ये मुख्यालय असलेल्या आस्थापनांवर बदलून गेल्यानंतर अंतर्गत नेमणूक होवून दुस-या जिल्ह्यातील युनिटमध्ये कार्यरत असेल तर त्याला वृहन्मुंबईतील शासकीय निवासस्थान ताब्यात ठेवण्याची मुभा असणार नाही . अशा प्रकरणी संबंधित कर्मचा-यांकडून “ अ.क्र.५ ” मध्ये नमूद दराने दंडनीय शुल्क वसूल करण्यात यावे .

११. शासकीय निवासस्थानात राहण्यास देण्यात आलेली मुदतवाढ संपल्यानंतर संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांनी काढलेल्या निष्कासन आदेशाविरुद्ध संबंधित पोलीस कर्मचा-याने मा . उपमुख्यमंत्री (गृह)/मा . राज्यमंत्री (गृह) यांचेकडे निष्कासन आदेशास स्थगिती मिळण्यासाठी/निवासस्थानात राहण्यास मुदतवाढ मिळण्यासाठी अर्ज केल्यास, अशा प्रकरणी जास्तीत जास्त एक महिन्यापर्यन्त स्थगिती/मुदतवाढ देण्यात यावी व अशा प्रकरणी संबंधित पोलीस घटक प्रमुखांचे अभिप्राय प्राप्त करून एक महिन्याच्या आत अंतिम निर्णय घेण्यात यावा .

१२. हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . सर्व पोलीस घटक प्रमुखांनी सदर आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्याबाबत योग्य ती दक्षता घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ.न. नाईकनवरे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वनवनवनवन

: वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती :

—0—

विषय : तात्काळ परिस्थितीत खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारांच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती . .
सुधारीत वेतनमानाप्रमाणे वैद्यकीय प्रतिपूर्तीचे सुधारीत प्रमाण...

सा.आ.विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १०८९/६०८/आरोग्य ९ दि.१२ ऑक्टोबर, १९८३ .

दिनांक १ जानेवारी १९८६ पासून शासकीय कर्मचा-यांसाठी सुधारीत वेतनश्रेणी लागू करण्यात आल्या आहेत . त्या अनुषंगाने शासन निर्णय सा.आरोग्य विभाग क्र. एमएजी १०८१/४९०७/आरोग्य ९ दिनांक १९.१०.८३ मधील परिच्छेद २ व परिच्छेद ३ खालील प्रमाणे सुधारण्यात येत आहेत .

परिच्छेद २ : शासकीय कर्मचा-यास किंवा त्यांच्या कुटुंबियांस खाजगी रुग्णालयामध्ये आंतररुग्ण म्हणून घेतलेल्या उपचारांसाठी केलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती खाली दिलेल्या विवरणपत्राच्या स्तंभ २ मध्ये दर्शविलेल्या

वेतन टप्प्यांच्या संदर्भात आणि स्तंभ ३ मध्ये नमूद केलेल्या दरानुसार विनियमित करण्यात यावी .

मासिक मूळ वेतन	प्रतिपूर्ती करावयाची रक्कम
१. रु. २८००/- पर्यंत	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ९० %
२. रु. २८०१ ते ३५०० पर्यंत .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ८५ %
३. रु. ३५०१ व त्यापेक्षा जास्त .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ८० %

वरील कोष्टकानुसार अनुज्ञेय ठरणारी प्रतिपूर्तीची रक्कम प्रत्येक प्रकरणी रु. १०,०००/ च्या कमाल मर्यादेपर्यन्तच असेल .

परिच्छेद ३ : खाजगी रुग्णालयातील राहण्याच्या खर्चाची प्रतिपूर्तीची अनुज्ञेयता ठरवितांना अशी अट असेल की (एकूण खर्चात अंतर्भूत असलेल्या) रुग्णालयात राहण्यासाठीच्या खर्चाच्या १० %, १५ % , २०% (यथोचित वेतन गटाप्रमाणे) इतकी रक्कम शासकीय कर्मचारी रुग्णालयातील अनुज्ञेय नर्सिंग होममध्ये दाखल झाला असता त्यास द्याव्या लागणा-या आकाराच्या ५०% इतक्या रक्कमेपेक्षा कमी असू नये व ही रक्कम कमी असल्यास , रुग्णालयात राहण्यासाठीच्या प्रत्यक्ष खर्चातून शासकीय रुग्णालयात अनुज्ञेय शुश्रुषा कक्षासाठी द्यावी लागणारी ५० % आकाराची रक्कम वजा करून उरलेल्या संपूर्ण रक्कमेची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल .

शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या वेतनाप्रमाणे शासकीय रुग्णालयात अनुज्ञेय असलेले नर्सिंग होम व त्यासाठी आकारले जाणारे दर खालीलप्रमाणे असावेत .

अ.क्र. मूळ मासिक वेतन	अनुज्ञेय नर्सिंग होम	ग्रामीण भागातील प्रत्येक दिवसाचे दर .	नागरी भागातील प्रत्येक दिवसाचे दर .
१. रु. ११०० पर्यंत	जनरल वार्ड	रु. १५ .००	रु. २० .००
२. रु. ११०१ ते १५००	जनरल वार्डच्या वाजूचा वाथरूम नसलेला कक्ष .	रु. २० .००	रु. ३० .००
३. रु. १५०१ ते २८००	वाथरूमसह डबल बेड	रु. ३० .००	रु. ४० .००
४. रु. २८०१ ते ३५००	वाथरूमसह एक कक्ष	रु. ४० .००	रु. ८० .००
५. रु. ३५०१ व त्यापेक्षा जास्त	वाथरूमसहित वातानुकुलीत एक कक्ष .	रु. ८० .००	रु. १२० .००

एखादा शासकीय कर्मचारी खाजगी रुग्णालयात त्याला अनुज्ञेय असलेल्या उपरोक्त नर्सिंग होमपेक्षा उच्च स्वरूपाच्या नर्सिंग होममध्ये दाखल झाला तर त्यासाठी भरावी लागणारी जादा रक्कम शासकीय कर्मचा-यास स्वतः सोसावी लागेल .

- हे आदेश ते निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . दिनांक १ जानेवारी १९८६ ते दिनांक ११ .१० .१९८९ या कालावधीतील प्रकरणे अमुधारीत वेतनश्रेणी विचारात घेऊन नियमित करण्यात यावीत .
- शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र . एमएजी १०८१/४९०७/ पीएच ९ दिनांक १९ .१० .१९८३ मधील इतर आदेश त्यामध्ये वेळोवेळी केलेल्या सुधारणांसहित तसेच जारी राहतील .

(टीप : यामध्ये दिनांक १९ मार्च २००५च्या आदेशान्वये सुधारणा झालेल्या आहेत .)

क्वक्वक्वक्व

विवाम .

**Sub: Guiding principles for reimbursement
of Medical expenses to Govt.servants
for private treatment in emergent circumstances.**

Public Health Department No. MAG 1081/4907/PH-9-A dt. **19.10.1983.**

As per the existing orders, Govt. servant are entitled to free Medical attendance for themselves and their family members at Govt. Hospitals. If they are required to incur any expenditure for treatment in Govt. Hospitals, the same is held reimburse under Maharashtra State Services (then Medical Attendance) Rules, 1961, as amended from time to time. Govt. servants are thus expected to take treatment in Govt. Hospitals only. However, in the case of emergency, it may not always be possible from the patient's health point to view, to take him to Govt. Hospitals a distant place, and therefore has to take treatment in private Hospital. In such cases, certain guidelines are being followed for regulating the claims of reimbursement according to which the reimbursement is allowed to the extent of the expenses that would have been incurred by a Govt. servant for treatment in a Govt. Hospital, in consultation with the Director of Health Services and the Finance Department. The amount of reimbursement admissible in such cases is less compared to the actual expenses incurred by a Govt. Servant. The question of liberalising the guidelines for reimbursement of medical expenses and specifying the emergencies , was under consideration of Govt. for some time past. Govt. is pleased to specify the following ailments as emergencies ...

AILMENTS

- (i) Cardiac emergency/Cerebro-Vascular/Pulmonary emergency.
- (ii) Hypertension.
- (iii) Tetanus.
- (iv) Diptheria.
- (v) Accidents/Shock syndrome Cardiological and Vascular.
- (vi) Abortions
- (vii) Acute abdominal pains/intestinal obstruction.
- (viii) Severe Haemorrhage.
- (ix) Gestro Enteritis.
- (x) Typhoid.
- (xi) Come.
- (xii) Onset of psychiatric disorder.
- (xiii) Retinal detachment in the eye.

2. Govt. is further pleased to direct that the claims of medical expenses incurred for indoor treatment tin private hospitals at a place where the govt. servant or his members of family fall sick of the above ailments, should be regulated with reference to the Payslabs indicated in col. No. 2 and at the rates mentioned in Col.3 of the Statement below.

Sr.No.	Pay (* see notes)	Amount to be reimbursed.
1.	Upto Rs. 1000/- p.m.	90% of the actual expenses.
2.	Upto Rs. 1000/- to Rs.1500/-	85% of the actual expenses.
3.	Rs.1500/- and above.	80% of the actual expenses.

*(as defined in a Rule 9(36) of the M.G.S.(Pay) Rules 1981 without the Dearness Pay.)

The reimbursement admissible according to the above rate will be subject to a overall monetary ceiling of Rs. 10000/- in individual cases.

Note : Reimbursement of medical expenses shall mean the expenses on the treatment as defined in Rule 7 of the M.S.S.(M.A.) rules 1961, as amended from time to time. However, the word "Government Hospital" appearing in the said Rule should be replaced by the words "Hospitals where the treatment is taken in emergencies" specified in Para 1 above.

3. The reimbursement of the expenses on "Hospitalisation" which are included in the actual expenses should be admissible subject to 10% ,15%,and 20% of the hospitalisation charges required to borne by the Govt. Servants should not be less than 50 % of the Nursing Home Charges. which are Generally levied in Govt. Hospitals. If they are less , the amount of reimbursement of hospitalisation charges should be equal to the actual expenses on hospitalisation **minus** 50% Nursing Home Charges recoverable in Govt. Hospitals. The present rates of Nursing Home charges in Govt. Hospitals are as under :

Pay ranges of Govt.Servant.	Mofussil area Rs. Per day.	City area Rs.per day.
Upto Rs. 300/-	No charges	No charges.
Rs. 301 to Rs.500	400/-	2000/-
Rs. 501 to Rs. 1000/-	1000/-	4000/-
Rs. 1001 onwards	1200/-	9000/-

4. The scale prescribed in para 2 above should also apply for reimbursement of the cost of medicines purchased from the market for the emergency treatment on the ailments specified in para 1 above. Irrespective of whether they are in the list of the admissible medicine or not .The cost of appliances should however, be allowed only in respect of the appliances, which are held reimbursable, on prescription from the Authorised Medical attendant of a Govt. Hospital, under M.S.S.(M.A.)Rules 1961 as amended from time to time.

5. The above principles should also apply for regulating the claims of reimbursement of govt. servants, who or whose family members fall sick of any of the above ailments/diseases, classified as emergencies in para 1 above, at on outstation, while on duty or on leave except for the illness abroad.

6. Govt. is further please to direct that if a Govt. servant happened to fall sick of any of the emergencies listed in para 1 above while on duty, and if any of the nearest relatives are required to attend on him at that place, the travelling expenses on account of Rail/Bus fare by he class of accommodation admissible to Govt. Servant, plus daily allowance at the rate of admissible to the Govt. Servant at that station for a maximum period of 5 days,

shall also be paid in the form of T.A. to the Govt. Servant from the office where he is working . This concession should be restricted of the maximum to two nearest relatives, The period of Hospitalisation of the Govt. Servant shall be treated as leave due and admissible, for which an application from the concerned Govt. servant may be obtained.

7. Govt. is further pleased to direct that the Head of Departments listed in Appendix II of the M.C.S.(General Condition of Service) Rules, 1981 should be authorised to sanction the reimbursement of medical expenses, under these orders to their subordinates staff, in consultation with Dy. Director of Health Services, of the respective Regions. The cases of reimbursement in respect of the Head of Departments should be decided by the Administrative Departments concerned.

8. The emergencies, which are not covered by the categories enlisted in para 1 above, should be referred to Govt. in the Public Health Department through Administrative Department concerned.

9. The full reimbursement of the Medical expenses on account of treatment for Cancer in "Tata Hospital " Bombay, admissible under G.R.U.D.and P.H.D. No. MAG 1071 / 7827 P dated the 25th August 1971 should continue.

10. These orders should also apply to pending cases. The cases already decided should not be reopened.

(टीप :- एकूण आजारांची संख्या व खर्चाची मर्यादा यासाठी सुधारित आदेश पहावेत.)

Sub:- Simplification of the existing procedure for reimbursement of Medical expenses admissible under the Maharashtra State Services (Medical Attendance) Rules,1961.

Public Health Dept. No. MAG 1084/116/PH 9-A dt. **21.7.1984.**

Under Maharashtra State Services (Medical attendance) Rules, 1961 as amended from time to time, a Government Servant is eligible to claim reimbursement of medical expenses incurred by him on his own treatment or the treatment of the members of his family, on the advice of the Authorised Medical Attendant,. provided the procedure prescribed therein is followed. According to the existing procedure, the Govt. Servant has to apply for claiming reimbursement of medical expenses alongwith Certificate "A" in case of patients who are not admitted to the Hospital for treatment, and certificate "B" in the case of patients who are admitted in the hospital for treatment . He has to obtain certificate "A" or "B" as the case may be, and also get the bills, vouchers for the expenses incurred, countersigned by the authorised medical attendant, in the Government Hospital. Thereafter he has to submit his claims for reimbursement alongwith the application giving details of the amount claimed together with necessary bills, vouchers in support of his claim duly countersigned by the Authorised Medical

Attendant, to the Controlling Authority, who, on verification, admits the claim of reimburses the amount after satisfying himself that the claims are admissible under the rules. This process is time consuming and sometimes delay the reimbursement of the expenses incurred by the Govt. servant. The question of simplifying the existing procedure was under consideration of Govt. for some time past. Govt. is pleased to direct that the existing procedure to reimbursement of medical expenses under the Maharashtra State Services (Medical Attendance) Rules, 1961 should be simplified as detailed below:-

- (1) Essentiality Certificates "A" and "B" should be modified as per the revised forms appendd to this resolution.
 - (2) The Authorised Medical Attendant shall issue the certificate, in the form "A" or "B" as the case may be, with all the details mentioned therein, duly filled in, at the time of prescribing the medicines/appliances which are not stocked in the Hospital for supply to the patient.
 - (3) On the basis of the certificate the Govt. servant may purchase medicines / appliances from the market and submit his claim in the application form appended to this Resolution , alongwith Certificate "A" or " B" as the case may be together with vouchers directly to his Controlling Officer. The vouchers are not required to be countersigned by the Authorised Medical Attendant.
 - (4) On the basis of the certificate " A" or " B" as the case may, issued by the Authorised Medical attendant and the vouchers submitted by the Govt. Servant, the Controlling Officer shall satisfy himself that the claims are admissible under the rules, and the medicines purchased are according to the certificate given by the Authorised Medical Attendant. Thereafter the Drawing and Disbursing Officer of the Department/Office should submit the claim, duly countersigned by the Controlling Officer to the Treasury Officer concerned or the Pay and Accounts Officer, Bombay, as the case may be for authorisation of payment. In respect of self Drawing and Disbursing Officer, Bombay as the case may be, for authorisation of payment. In respect of self drawing and Disbursing Officer, he should submit the claim directly to the Treasury or Pay & Accounts Officer, Bombay as the case may be..
2. It is necessary for the Govt. servant to use separate form for each patient and submit the claim accordingly after observing the procedure referred to in the proceeding para.
 3. All other rules regarding reimbursement of medical expenses, as contained in the Maharashtra State Services (Medical Attendance) Rules,1961 as amended from time to time shall remain in force.
 4. These orders shall take effect from 15 th August 1984 and shall remain in force on experimental basis for a period of 2 years.
 5. The claims pertaining to the period prior to 15 th August 1984 preferred in the old forms, should be admitted under the provisions of the Maharashtra State Services (Medical Attendance) Rules,1961 as amended from time to time.

विवाम .

APPENDIX 'A'

Certificate granted to Shri /Smt./Kumar/Kumari.....
 Wife , Husband / Son / Daughter / Mother / Father / Sister of Shri /Smt.
employed in the.....

CERTIFICATE " A "

(To be issued in the case of patients who are not admitted to hospital for treatment)

I Dr.....hereby certify
 (a) that the patient has been under treatment at.....
hospital / my consulting room and that the under mentioned medicines
 prescribed by me in this connection were essential for the recovery / prevention of serious
 deterioration in the condition of the patient. The medicines prescribed are, included in the
 category of medicines which are re-imbursable under G.R.No. MAG 1068/60511/(a)-P
 dated 11 the February 1971, MAG 1068-60511/(a)-P dated 29th April 1972 and G.R.No.
 MAG 1072-60072/S dated 24th September 1973 and are not stocked in the

Name of the Hospital

For supply of patients and do not include proprietary preparations for which cheaper
 substances of equal therapeutic value are available for preparations which are primarily foods,
 tonics or disinfectants.

Sr.No.	Name of Medicines/ Appliances and their Category No.	Quantity per day.	Total quantity required.
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

- (b) that the patient is /was suffering from..... and is/was under my treatment
 from..... to.....
- (c) that the patient is/was not given prenatal or postnatal treatment.
- (d) that the X ray, laboratory tests, etc. for which an expenditure of Rs..... was incurred
 were necessary and were undertaken on my advice
 at.....(Name of the hospital or laboratory)
- (e) that the patient did not require/required hospitalisation.

Name, Signature and Designation of the
 Medical Officer/Name of the hospital
 /Dispensary, etc to which attached and stamp.

Place:
 Date :

ANNEXURE " B "

Certificate granted to Shri / Smt./Kumar/Kumari/
Wife / Husband / Son / Daughter / Father / Mother / Sister of Shri/Smt.....
.....employed in the.....

CERTIFICATE " B "

(To be issued in the case of patients who are not admitted to hospital for treatment.)

(To be signed by the Medical Officer in charge of the case of the hospital)

I Dr.hereby certify :

- (a) that the patient was admitted to hospital on the advice of / my advice
- (b) that the patient has been under treatment at
(Name of Medical Officer and his Designation)

and that the under mentioned medicines prescribed by me in this connection were essential for the recovery / prevention of serious deterioration in the condition of the patient. The medicines prescribed are included in the category of medicines in G.R.No. MAG 1068/60511/(A -P) dated 11.2.1971, MAG 1068-60511/(a) P dated 19.4.1972 and G.R.No. MAG 1072-60072/S dated 24.9.1973 of Annexure I /Annexure II / Annexure III to his certificate and are not stocked in the

Name of the Hospital

for supply to patients and do not include proprietary preparations for which cheaper substances of equal therapeutic value are available for preparations which are primarily foods, tonics or disinfectants.

Sr.No	Name of Medicines/ Appliances and their Category No.	Quantity per day.	Total quantity required.
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

- (b) that the patient is/was suffering from..... and is/was under my treatment from..... To
- (c) That the X-ray, laboratory tests, etc. for which an expenditure of Rs.....was incurred were necessary and were undertaken on my advice at.....
(name of the Hospital or laboratory))

Name, Signature and Designation of the
Medical Officer-in-charge of the case at the
Hospital and name of the Hospital and
stamp.

Place:

Date:

विद्याम .

वक्त्रवक्त्रवक्त्र

वैद्यकीय अग्रिम मंजूर करण्यासंबंधातील अटी खालीलप्रमाणे आहेत .

(Annexure to Govt. Resolution, Public Health Department No. MAG 1083/4119/PH-9-A dated the 27th August ,1984.)

Rules

1. (a) This advance will be sanctioned to those Government servants who are entitles to reimbursement of Medical expenses under MSS (MA) Rules, 1961.
(b) The temporary Government servants shall be required to give two sureties of permanent Government servants.
(c) If both husband and wife are Govt. servants, the advance will be sanction one of them.
2. An advance will be sanctioned only for the purchase of appliances and costly medicines which are reimbursable to Govt. servants under MSS(MA) Rules 1961
3. A Government servant along with his application for advance, is required to furnish a certificate from the Government Hospital, tressing the necessity for operation and probable expenditure which the Government servant has to incur on purchase of appliances, medicines, etc.
Exception : Certificates from the authority of the concerned private hospital, could also be accepted, provided it is accompanied by a certificate from the Authorised Medical attendant in Government Hospital, to the effect that similar treatment is not available in Govt. Hospital.
4. The advance will be sanctioned upto Rs. 10,000/- (*Now Rs. 1,50,000/-*) *or the approximate cost on purchase of appliances, costly medicines etc. whichever is less.
5. It will be the responsibility of the Head of Office to see that the advance has been utilised for the purpose for which it was sanctioned.
6. (a) The advance will be recovered within a period of six months from the date of its sanction and shall be recovered from the reimbursement bill payable to the Government servant.
(b) If the whole amount of the advance is not recovered from the reimbursement bill, the remaining amount shall be recovered from the pay of the Government servant or other dues payable to him in one single instalment.
7. If the advance is not recovered within the period of six months from the date of its sanction, interest shall be charged at the minimum rate of interest payable on House Building Advance.
8. Heads of Departments as mentioned in Appendix- II in Maharashtra Civil Services (General Conditions of Services) Rules, 1981 should be empowered to sanction the advance in accordance with the above rules.

* टीप :(दिनांक १०.२.२००६ च्या शासन निर्णयानुसार अग्रिम रकमेत वाढ करण्यांत आलेली आहे .)

ककककककककक

विवाम .

**Sub:- MEDICAL FACILITIES TO GOVT. SERVANTS
SANCTION OF AN ADVANCE FOR HEART
OPERATION & KIDNEY TRANSPLANTATION.**

Health .D. Resolution No. MAG 1083/4119/PH 9-A dated 27. 8. 1984.

With a view to liberalising the guidelines for reimbursement of medical expenses to Govt. servants in cases private treatment in emergent circumstances. Govt. has specified certain ailments as emergency cases for the purpose of claiming medical expenses for indoor treatment in private hospitals vide Govt. Resolution P.H.D.No. MAG 1081/ 4907 / PH 9 A, dated 19.10.1983. However, many a time, in major operations such as Heart or Kedney, it becomes absolutely essential to purchase high cost appliances like valves etc. These expenses are beyond the means of Govt. servants. The question of sanctioning advance to Govt. servants for the above purposes , was therefore under consideration of Govt. some time past.

2. In order, to give further relief to Govt. servants, Govt. is now pleased to direct that an advance upto a limit of Rs. 10,000/- (Rs. ten thousand) or the actual cost of the appliances and costly medicines, whichever is less, may be sanctioned to Govt.servants, in cases of Heart Operation or Kedney Transplantation, for purchasing them. The rules for sanctioning the advance are contained in the Annexure to this Resolution.

(टीप :अग्रीमाची रक्कम आता रु.एक लाख पन्नास हजार करण्यांत आलेली आहे व आजार पाच आहेत.)

वचनवचनवचन

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांनी निकडीच्या परिस्थितीत खाजगी उपचारांसाठी केलेल्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती संबंधीच्या मार्गदर्शक तत्वांचे स्पष्टीकरण .

सा . आ . विभाग, परिपत्रक क्र . एमएजी १०८१/४९०७/पीएच ९ अ ,दिनांक २ जानेवारी, १९८५ .

संदर्भ :- निर्णय क्र . एमएच १०८१/४९०७/पीएच ९ अ दिनांक १९ .१० .८३ .

निर्णय सम क्रमांकाचा दिनांक १९ .१० .१९८३ .

शासकीय पत्र क्र . एमएजी १०८४/६३२/पीएच ९ अ दिनांक २२ .११ .१९८४ .

शासन निर्णय क्र . एमएजी १०८१/४७०९/पीएच ९ दिनांक १९ ऑक्टोबर १९८३ अनुसार शासकीय कर्मचा-यांना निकडीच्या परिस्थितीत खाजगी उपचारासाठी त्यांनी केलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती देण्याबाबत असलेली मार्गदर्शक तत्त्वे शिथिल करण्यात आली होती . आणि काही विवक्षित आजार गंभीर स्वरूपाचे आकस्मिक आजार म्हणून जाहीर करण्यात आले होते .उपरोक्त शासन निर्णयात अंतर्भूत असलेल्या काही तरतुदीचे स्पष्ट आकलन होत नसल्यामुळे लेखापरीक्षा विभागाकडून प्रतिपूर्तीची विले मंजूर होताना अडचणी अनुभवास येतात असे शासनाकडे निवेदन देण्यात आले आहे .शासकीय पत्र क्र . एमएजी १०८४/६३२/पीएच ९ अ, दिनांक २२ .११ .१९८४ अन्वये काही विवक्षित स्पष्टीकरणे यापूर्वीच अधिदान व लेखा अधिकारी यांना देण्यात आली असून त्याची प्रत या शासन निर्णयासोबत जोडली आहे .

२ . दिनांक १९ .१० .१९८३ च्या शासन निर्णयात अंतर्भूत करण्यांत आलेल्या उद्देशिकेत उद्धृत केलेल्या तरतुदीच्या संबंधात शासन आता खालीलप्रमाणे स्पष्टीकरणे देत आहे .

विवरण .

(१) कार्यालय प्रमुखांनी त्यांच्याकडे वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी सादर करण्यात येणा-या मागण्या, उपसंचालक, आरोग्य सेवा (मंडल विभाग) मुंबई मंडल सोडून संबंधीत मंडलाच्या उप संचालक, आरोग्य सेवा यांच्याकडे पाठवाव्या. मुंबई मंडलाच्या बाबतीत मागण्या उप संचालक, आरोग्य सेवा (मध्यवर्ती विभाग) मुंबई यांच्याकडे पाठवावयाच्या आहेत. संबंधित उप संचालक, आरोग्य सेवा यांनी दिनांक १९.१०.१९८३ व १९.१०.१९८४ च्या शासन निर्णयानुसार सादर प्रतिपूर्तीची मागणी विचारात घेण्यायोग्य आहे किंवा नाही यासंबंधी प्रमाणपत्र द्यावे .

(२) वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मागणीसोबत खालील कागदपत्रे जोडण्यात यावीत .

(एक) उपचार करणा-या डॉक्टरचे सोबत जोडलेल्या प्रपत्र “ क ” मधील प्रमाणपत्र .

(दोन) केलेल्या खर्चाबाबत उपचार करणा-या डॉक्टरचे सोबतच्या प्रपत्र “ ड ” मधील प्रमाणपत्र व त्याच्या पृष्ठार्थ प्रमाणके व रुग्णाची कागदपत्रे .

३ . कार्यालय प्रमुखांनी वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची मागणी सादर करतांना खालील मार्गदर्शक तत्त्वे लक्षात ठेवावीत .

(एक) वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मागण्या एका वर्षापेक्षा अधिक कालावधी पूर्वीच्या नसाव्यात .

(दोन) संबंधित उप-संचालक, आरोग्य सेवा यांच्याकडून वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची कागदपत्रे मिळाल्यानंतर अनुज्ञेय असलेली रक्कम काढण्यात यावी .

(तीन) वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मागण्या संबंधित उपसंचालक, आरोग्य सेवा यांच्याकडे थेट पाठविण्यात याव्यात आणि त्यांच्याकडून त्या मागण्या परत आल्यावर चुकत्या करण्यात याव्यात .

(चार) विभाग प्रमुखांच्या स्वतःच्या मागण्यांखेरीज अन्य मागण्या प्रशासकीय विभागाकडे पाठवण्यात येऊ नयेत .

(पाच) जे अधिकृत वैद्यकीय प्राधिकारी असतील अशा विभाग प्रमुखांच्या कार्यालयामध्ये काम करणा-या कर्मचा-यांच्या मागण्या, उप संचालक, आरोग्य सेवा यांच्याकडे पाठविण्याची गरज नाही . अशा मागण्या संबंधित अधिकृत वैद्यकीय प्राधिकारी स्वतःच निर्णय घेऊ शकतील .

(सहा) आकस्मिक आजारांच्या प्रकरणांमध्ये अधिकृत वैद्यकीय अधिका-यांकडून प्रमाणके प्रतिस्वाक्षरीत करून घेण्याची आवश्यकता नाही .

(सात) आकस्मिक आजारांच्या प्रकरणांमध्ये खाजगी रुग्णालयामध्ये उपचार घेण्यासाठी अधिकृत वैद्यकीय प्राधिका-यांची पूर्व परवानगी घेण्याची आवश्यकता नाही .

(आठ) केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती पूर्णपणे करण्यात येणार नाही परंतु शासन निर्णय क्र .एमएजी १०८१/ ४७०७/पीएच ९- अ दिनांक १९ .१० .८३ अन्वये विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या खर्चाच्या मर्यादितपर्यन्तच प्रतिपूर्ती करण्यात येईल .

(नऊ) दिनांक १९ .१० .१९८३ च्या शासन निर्णयान्वये देण्यात आलेल्या सवलती उक्त शासन निर्णयात व दिनांक १९ .१० .१९८४ च्या शासन निर्णयात दिलेल्या सूचीतील आजारांच्या बाबतीतच लागू असतील .

(दहा) परदेशामध्ये उपचारासाठी करण्यात आलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय असणार नाही .

(अकरा) शासकीय पत्र क्र .एमएजी १०८४/६३२/पीएच ९ अ दिनांक २२ .२ .१९८४ यामध्ये आधीच स्पष्ट केल्याप्रमाणे (या शासन निर्णयाची प्रत जोडली आहे) आकस्मिक आजारांच्या उपचाराच्या संबंधात शासकीय रुग्णालय जवळ असणे किंवा अन्य गोष्टी प्रस्तुत नाहीत .

पी . वी . भगरे,

कार्यासन अधिकारी .

(टीप : आजारांची संख्या आणि प्रतिपूर्तीची रक्कम मर्यादा यासंबंधी दिनांक १० .२ .२००६ चा सूधारीत निर्णय कृपया पहावा .)

प्रपत्र “ क ”

शासकीय कर्मचा-याने तातडीच्या वैद्यकीय उपचारासाठी केलेल्या खर्चाचे प्रमाणपत्र .

(उपचार करणा-या खाजगी वैद्यक-व्यवसायीने द्यावयाचे .)

प्रमाणित करण्यात येते की,.....कार्यालयात
..... पदावर काम करित असलेले श्री . /श्रीमती.....
राहणार.....यांचा/यांची पत्नी /पती / मुलगा /
मुलगी /वडील /आई /भाऊ /वहीण श्री . /श्रीमती.....यांच्यावर.....
ते.....या कालावधीमध्ये खालील तक्रारीकरिता आकस्मिक रुग्ण म्हणून.....
यांनी उपचार केले होते .

तक्रारी : :

दिसून आलेली महत्वपूर्ण लक्षणे : :

तातडीची आवश्यक तपासणी : :

रोगनिदान : :

उपचारासाठी एकूण रु..... इतका खर्च करण्यात आला . त्याबाबतचा तपशिल प्रपत्र “ ड ” मध्ये देण्यात आला आहे .

प्रमाणित करण्यात येते की, तातडीच्या उपचारानंतर रुग्णाला अधिकृत वैद्यकीय देखभाल अधिका-याकडून उपचार घेण्याचा सल्ला देण्यात आला होता .

दिनांक :

ठिकाण :

स्वाक्षरी.....

डॉक्टरचे नांव :-.....

नोंदणी क्रमांक

रुग्णालयाचे नांव

प्रपत्र . . “ ड ”

शासकीय कर्मचा-यांवर आकस्मिक आजारासाठी खाजगी रुग्णालयात करण्यात आलेल्या उपचारांवर केलेल्या खर्चासंबंधीचे तपशिलवार प्रमाणपत्र .

(उपचार करणा-या डॉक्टरने भरावयाचे व जोडपत्र “ क ” ला जोडावयाचे .)

रुग्णाचे नाव :-

रुग्णालयात दाखल केल्याचा दिनांक :

रुग्णालयातून घरी पाठवावयाचा दिनांक

रुग्णालयाचा नोंदणी क्रमांक.....

आकार :-

- अ) १) सल्ला
- २) दर दिवसाला रुपये..... इतक्या दराने दिनांक.....पासून.....पर्यंत एकूण.....दिवसांचा आंतररुग्ण आकार
- ३) शस्त्रक्रिया आकार रुपये.....
- ४) शस्त्रक्रियागाराचा आकार रुपये.....
- ५) बंधिरीकरण आकार रुपये
- ६) भेटी.....
- (अ) नित्याची भेट, संख्या प्रत्येक भेटी रुपये.....याप्रमाणे .
- (ब) विशेष संदर्भ
- डॉ..... भेटींची संख्या.....
- प्रत्येक भेटी रुपये..... याप्रमाणे .
- डॉ..... भेटींची संख्या.....
- दर भेटीस रुपये..... याप्रमाणे .
- डॉ.....भेटींची संख्या.....
- प्रत्येक भेटीसाठी रुपये..... याप्रमाणे .
- ७) उबवण पात्राचा वापर दररोज रुपये..... याप्रमाणे
-दिवसांसाठी.....रुपये.....
- ८) मॉनिटरचा वापर दररोज रुपये.....याप्रमाणे..... दिवसांसाठी.....
- एकूण रुपये.....
- ९) तपासण्या /- अ) विकृतिशास्त्र प्रयोग शाळा.....
-
- ब) क्ष-किरण
- क) हृदयविद्युतलेख (इसीजी)
- दर लेखास (इसीजी) रुपये..... याप्रमाणे .
- ड) इतर
-

(ब) औषधे :-

अनुक्रमांक	औषधाचे नाव	औषधाची किंमत	रुपये	पैसे

एकूण :-.....

एकूण बेरीज (अ + ब).....

वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

**Sub:- Guidelines for reimbursement of medical expenses
incurred on medical treatment received abroad and
specialists treatment received in India.**

P.H.D. G.R.No. MAG 1084/4157/CR-156/PH-9 A, dated 29th April ,1985.

No reimbursement is allowed to any person for medical treatment secured outside India. The question whether such reimbursement should be allowed in certain cases was under the consideration of Government for some time past. Taking into consideration the guidelines prescribed by the Government of India in this behalf, Govt. is pleased to direct that the following guidelines should be adopted in dealing with the cases relating to reimbursement of medical treatment abroad and matters relating thereto:-

1.
 - i) As a rule, reimbursement of the cost of medical treatment incurred abroad should not be allowed.
 - ii) In exceptional cases, necessitating treatment of a kind yet to be widely established in the country and, wherein Govt. servants on medical advice choose to go on their own for treatment abroad, reimbursement should be limited to the expenditure that would have been incurred had such treatment been received in India at the Bombay Hospital, Bombay. The question of reimbursement of air passage in such cases should not be considered;
 - iii) The ailments identified by the Director of Health Services as being such for which facilities for treatment in India are not yet widely established and which should be considered for treatment abroad and consequent for treatment reimbursement as mentioned in (ii) above, are mentioned below:-
 - i) Cadaver Kidney transplant;
 - ii) Old Operated by-pass surgery cases (in which the operation was done abroad) needing revasealarization;
 - iii) Bone marrow transplant;
 - iv) Operative correction for high myopia cases;
 - v) Complex cyanote-Heart-Lesion and newly born infants suffering from heart diseases;

2. The Medical Board contemplated in I para 1(ii) above shall be constituted under the Chairmanship of the Director of Health Services, Maharashtra State, Bombay and shall consist of the following members:-

- i) Additional Director of Member Health Services (Family Welfare, Maternal Child Health and School Health),Bombay.
- ii) Director of Medical Educaton and Research, Maharashtra State, Bombay,
- iii) Senior most Professor of Medicine, Grant Medial College, Bombay
- iv) Senior most Professor of Surgery, Grant Medical College, Bombay.

Claims for reimbursement shall be made through the Head of the Department/ Administrative Department who shall refer all such claims to the Board. The Board shall make specific recommendations regarding the justifiability and the disease is such as falls within para 1(iii) above;

- i) The certificate shall be endorsed by the Director of Health Services, Maharashtra State, Bombay and sent to the concerned Administrative Department/Head of Department who referred the case to the Board.
 - ii) In the case of employees of the Govt. of India whose cases may be referred to the State Board the Certificate should be endorsed by the Director of Health Services, Maharashtra State, Bombay and forwarded to the Director of Health Services, New Delhi for further action.
3. For purposes of reimbursement, the schedule of charges as applicable for private ward treatment at the Bombay Hospital Bombay as in force from time to time, shall be adopted.
4. In respect of certain specialist treatments mentioned hereafter for which requests are generally received for treatment abroad and for which treatment facilities in the State Govt. Hospitals are still inadequate, the Govt. is pleased to permit that the State Govt. Servants may avail themselves of the specialist treatment in the Hospital listed in para 5 below. In such cases reimbursement should be allowed in full as charges by the Hospital concerned in which treatment has been taken in relaxation of the provisions contained in Maharashtra State Services (Medical Attendant) Rules, 1961 except the expenses on travelling.
5. The following institutions have been identified as having facilities for Specialist treatment in India as contemplated in par 4 above.
- (a) **Bye Pass Coronary Surgery:**
 - i) Southern Railway Headquarters Hospital, Perambur, Madras.
 - ii) Christian Medical College and Hospital, Vellore.
 - iii) K.E.M. Hospital, Bombay.
 - iv) Jaslok Hospital, Bombay.
 - v) Bombay Hospital, Bombay.
 - vi) Kasturba Hospital, Bhopal.
 - vii) Sree Chitrai Tirunal Institute of Medical Sciences and Technology, Trivendrum.
 - (b) **Kidney Transplant :**
 - i) Christian Medical college and Hospital, Vellore.
 - ii) All India Institute of Medical Sciences, New Delhi.
 - iii) Post graduate Institute, Chandigarh.
 - iv) Jaslok Hospital, Bombay
 - (c) **Blood Cancer :**
 - i) Tata Memorial Hospital, Bombay.
 - ii) Cancer Institute, Adyar, Madras.
 - (d) **Heart Surgery Cases :**
 - i) Southern Railway Head Quarters Hospital, Perambur, Madras
 - ii) Christian Medical College and Hospital, Vellore.
 - iii) K.E.M. Hospital, Bombay.
 - iv) All India Institute of Medical Sciences, New Delhi.
 - v) Bombay Hospital, Bombay.
 - vi) G..B.Pant Hospital, Delhi.
 - vii) Sree Chitrai Tirunal Institute of Medical Sciences and Technology, Trivendrum.

- viii) Post Graduate Institute, Chandigarh.
- ix) S.S.K.M. Hospital, Calcutta.
- x) Kasturba Hospital, Bhopal.
- xi) Wadia Institute of Cardiology, Pune.

6. Government is further pleased to direct that no relaxation of the guidelines set forth should be considered, unless specifically approved by the Govt. for special dispensation.

7. The pending cases of reimbursement for treatment abroad and special surgical treatment indicated in para 4 which may have been brought up for consideration of Govt. on or after the 15th January 1985 & not finally decided by that date shall be regulated in accordance with these guidelines.

(टीप: दि. १९.०३.२००५ चे सुधारित आदेश पहावेत.)

कककककककक

**विषय : वैद्यकीय खर्चाच्या परिपूर्तीची देयके मंजूर करण्याचे अधिकार
जिल्हा शल्य चिकित्सक यांना देण्याबाबत .**

सा.आ.विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १०८६/३४३७/आरोग्य ९ दिनांक ३० जुलै, १९८७ .

शासकीय कर्मचा-यांना आणि त्यांच्या कुटुंबियांना शासकीय रुग्णालयामध्ये वैद्यकीय मोफत सेवा मिळण्याचा हक्क आहे परंतु ब-याच वेळी त्यांना खाजगी रुग्णालयात अति तात्काळ प्रसंगी जावे लागते . खाजगी रुग्णालयात उपचार घेतल्यावर वैद्यकीय प्रतिपूर्ती मिळण्यामध्ये ब-याच अडचणी उद्भवतात . म्हणून अशा उपचारांकरिता येणा-या खर्चास मान्यता देण्याबद्दलचे आदेश दिनांक १९ ऑक्टोबर १९८३ व १९ ऑक्टोबर १९८४ अन्वये काढले आहेत . यामधील तरतुदींप्रमाणे एकंदर १८ अति तात्काळ आजारांच्या संदर्भात खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या वैद्यकीय सेवेकरिता जो खर्च येतो त्याच्या ८० ते ९० टक्के खर्च (पगारा प्रमाणे) वैद्यकीय प्रतिपूर्तीस मान्य आहे . मात्र ही प्रतिपूर्ती व्यक्तीगत प्रमाणामध्ये रु . १०,००० /- हजार आर्थिक मर्यादितपर्यंत आहे . (प्रतिपूर्तीची टक्केवारी आणि एकूण प्रतिपूर्तीची रक्कम यामध्ये दिनांक १९ मार्च २००५ च्या शासन निर्णयानुसार बदल करण्यात आलेले आहेत .) अशा आजाराच्या संदर्भात संबंधीत मंडळाच्या उपसंचालकांशी विचार विनिमय करूनच महाराष्ट्र नागरी सेवा (सेवेच्या सर्वसाधारण शर्ती) नियम १९८१ मधील परिशिष्ट २ अन्वये सुचीबद्ध करण्यात आलेल्या विभाग प्रमुखांना त्यांच्या हाताखालील कर्मचा-यांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्तीची प्रकरणे मंजूर करण्याचे प्राधिकार देण्यात आले आहेत . तसेच विभागीय प्रमुखांच्या संदर्भात संबंधीत प्रशासकीय विभागांना निर्णय घ्यावे लागतात परंतु असे आढळून आले आहे की, संबंधीत उपसंचालकांच्या कार्यालयामध्ये त्यांच्या विभागातील सर्व कार्यालयाकडून केसेस पाठविल्या जातात आणि अशा केसेस निकाली काढण्याकरिता बराच कालावधी लागतो . कारण उपसंचालक हे महिन्यातील २० दिवस तरी कार्यालयीन कामकाजाच्या दौ-यावर असतात .

म्हणून शासन आता याद्वारे असा आदेश देत आहे की, दिनांक १ ऑगस्ट १९८७ पासून उपसंचालक आरोग्य सेवा कार्यालयाकडे अशा तात्काळ सेवेच्या संदर्भात प्रकरणे न पाठविता संबंधीत जिल्हा चिकित्सक यांचेकडे पाठविण्यात यावीत . ज्या ठिकाणी वैद्यकीय महाविद्यालये असतील तेथे महाविद्यालयाचे डीन किंवा अधीक्षक यांचेकडे अशा केसेस पाठविण्यात याव्यात . परंतु वृन्बुवईतील कार्यालयांनी, विभागांनी खाली नमूद केलेल्या रुग्णालयामध्ये त्या त्या विभागांच्या केसेस पाठवाव्या . पूर्वीप्रमाणे संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांचेकडे पाठवू नयेत .

अ.क्र. रुग्णालयाचे नांव.

१. जे.जे. रुग्णालय, मुंबई.

२. सेंट जॉर्ज रुग्णालय, मुंबई.

३. गोकुळदास तेजपाल हॉस्पिटल.

४. कामा हॉस्पिटल, मुंबई.

विभागाचे नांव.

गृह विभाग, सामान्य प्रशासन विभाग, महसुल व वन विभाग, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,समाजकल्याण विभाग,आदिवासी विकास विभाग.

वित्त विभाग, आरोग्य विभाग,वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,नियोजन विभाग, ग्राम विकास विभाग.

अन्न व नागरी पुरवठा विभाग,उद्योग,उर्जा, व कामगार विभाग, कृषि व सहकार विभाग, पाटबंधारे विभाग,विधान कार्य विभाग.

विधी व न्याय विभाग,नगरविकास विभाग,गृहनिर्माण व विशेष सहाय्यक विभाग, पर्यावरण विभाग,शिक्षण व सेवायोजन विभाग.

शासन आता याद्वारे असेही आदेश देत आहे की,ज्या कार्यालयाचे विभाग प्रमुख वैद्यकीय अधिकारी म्हणजे डॉक्टर आहेत त्या कार्यालयातील कर्मचा-यांची प्रकरणे अशा कार्यालयांनी त्यांच्या स्तरावरच निकाली काढावीत.

(टीप:- दि.२०.८.९९ चा शासन निर्णयही पहावा.)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांचे पोलीस रुग्णालयातील औषधोपचार.

सार्वजनिक आरोग्य विभाग, परिपत्रक क्र.एमएजी १०८७/९५५/आरोग्य ९ दि. ५.१.८८.

वाचा :- अधिदान लेखाधिकारी कार्यालय, मुंबई यांचे पत्र क्र.अले/आस्था/दे.वि./१९३० दि.२५.२.८७.

महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ च्या नियम २ (५) मध्ये शासकीय रुग्णालयांची व्याख्या दिली आहे. त्यामध्ये पोलीस रुग्णालयांचा स्वतंत्रपणे उल्लेख नाही. त्यामुळे शासकीय कर्मचा-यांनी पोलीस रुग्णालयांत/दवाखान्यात औषधोपचार घ्यावेत किंवा कसे हा प्रश्न शासनाचे विचाराधीन होता.

२. याबाबत असा खुलासा करण्यात येत आहे की, या रुग्णालयांमध्ये/दवाखान्यांमध्ये फक्त सेवारत पोलीस कर्मचारी/अधिकारी यांनाच औषधोपचार देण्याची योजना असून त्याचा इतर कोणत्याही शासकीय कर्मचा-यांना लाभ घेता येत नाही.त्यामुळे इतर शासकीय कर्मचा-यांनी पोलीस रुग्णालये/दवाखाने येथे औषधोपचार घेतल्यास त्यांची वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची देयके संमत करता येणार नाहीत.

३. मात्र तांतडीच्या परिस्थितीत (Emergency Circumstances) इतर खाजगी रुग्णालयांप्रमाणेच पोलीस रुग्णालयांमध्ये देखील शासकीय कर्मचा-यास औषधोपचार घेता येतील व अशावेळी त्याबाबतच्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतीपूर्ती नियमानुसार अनुज्ञेय राहिल.

४. हे परिपत्रक गृह विभाग व वित्त विभागाच्या संमतीने त्याचा अ.सं क्र.७१३/८७/सेवा ५ दिनांक २९.७.१०८७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

र.शं पिसे,
उप सचिव.

विवाग.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- अँन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रिया .

सार्वजनिक आरोग्य वि. निर्णय क्र. एमएजी १०८८/३८३७/आरोग्य ९ दि. २३ जानेवारी, १९८९ .

शासन निर्णय सा.आ.विभाग क्र. एमएजी १०८४/सीआर १५६/ पीएच ९ ए, दिनांक २९.४.८५ नुसार ४ विशिष्ट आजारांवरील औषधोपचारांसाठी भारतातील काही रुग्णालयांना मान्यता देण्यात आली आहे. या सर्व आजारांसाठी होणा-या संभाव्य खर्चाइतके पण रुपये ४५,०००/- पर्यंत अग्रीमही शासन निर्णय दिनांक २१.८.१९८५ नुसार मंजूर करण्यात येते. (आता जास्तीत जास्त रु १,५०,०००/-) अग्रीम मंजूर करण्यात येते.) त्यामध्ये बाय-पास कारॉनरी शस्त्रक्रियेचाही समावेश आहे. काही प्रकरणी सदर शस्त्रक्रियेऐवजी अँन्जीओप्लास्टीची शस्त्रक्रिया करण्यात येते. परंतु सदर शस्त्रक्रियेचा समावेश उपरोक्त शासन निर्णयामध्ये नाही. तरी आता याद्वारे अँन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रियेचा समावेश उपरोक्त दोन्ही शासन निर्णयामध्ये करण्यात येत आहे .

२ . खाली नमूद केलेली रुग्णालये अँन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रियेसाठी मान्यता-प्राप्त राहतील .

- १) सदरन रेल्वेज, हेडक्वॉर्टर्स हॉस्पिटल, पेराम्बूर , मद्रास .
- २) ग्विश्चन मेडिकल कॉलेज अँड हॉस्पिटल, वेल्लोर .
- ३) के.ई.एम. रुग्णालय मुंबई .
- ४) जसलोक हॉस्पिटल, मुंबई .
- ५) बॉम्बे हॉस्पिटल, मुंबई .
- ६) कस्तुरबा हॉस्पिटल, भोपाळ .
- ७) श्री. चित्राई तिरूनल इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस अँड टेक्नॉलॉजी , त्रिवेन्द्रम .

३ . उपरोक्त रुग्णालयांमध्ये अँन्जीओप्लास्टी शस्त्रक्रिया करून घेतली असता संपूर्ण खर्चाचा तपशील मिळेल . व रुपये ४५०००/- (आता रु. १,५०,०००/-) च्या कमाल मर्यादेपर्यंत अग्रीमही मंजूर करण्यात येईल .

४ . हे आदेश महाराष्ट्र राज्याचे मंत्री महोदय , महाराष्ट्र विधानमंडळाचे सभापती, उपसभापती ,अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, विरोधी नेते, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विद्यमान व माजी सदस्य, शासकीय कर्मचारी व या सर्वांचे कुटुंबिय यांना लागू राहतील .

(टीप:-गंभीर आजारांची संख्या आता ५ आहे .)

वनववनवनवन

विषय :- वैद्यकीय मंडळाची निर्मिती .

सा.आ.विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १०८९/२८७३/आरोग्य- ९, दिनांक ८ मे, १९९० .

वाचा : संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांचे पत्र क्र. सेआसे/वे.मदत/नवीन/डी ८ दि. २९ नोव्हेंबर ८९ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम ६६३ प्रमाणे महाराष्ट्र राज्यात खालील प्रमाणे वैद्यकीय मंडळे स्थापन करण्यात आलेली आहेत :-

- १) वैद्यकीय मंडळ , जे .जे . समुह रुग्णालय, मुंबई .
- २) वैद्यकीय मंडळ, ससून रुग्णालय , पुणे .
- ३) वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, नागपूर .

- ४) वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, औरंगाबाद .
- ५) वैद्यकीय मंडळ, इंदिरा गांधी महाविद्यालय नागपूर .
- ६) वैद्यकीय मंडळ ,गो .ते रुग्णालय,मुंबई .
- ७) वैद्यकीय मंडळ, रामानंदतीर्थ महाविद्यालय ,अंबाजोगाई ही मंडळे महाविद्यालयाशी निगडीत ठेवण्यात आलेली आहेत .

२ . राज्यातील २९ जिल्ह्यांची संख्या, राजपत्रित व अराजपत्रित अधिका-यांची संख्या विचारात घेता सध्या अस्तित्वात असलेली वैद्यकीय मंडळे विभागीय स्तरांवर असल्याने गैरसोयीची होतात . मंडळासमोर येणा-या प्रकरणांची संख्या वाढत आहे व नवीन अधिका-यांच्याही मोठ्या प्रमाणांवर नेमणूक होत आहेत . त्या दृष्टीने सद्याची फक्त ७ वैद्यकीय मंडळे हे काम वेळेवर करू शकत नाहीत व त्यामुळे विलंब होतो असे आढळून आले आहे . शासकीय सेवकांना अगर अधिका-यांना अशा वैद्यकीय तपासणीसाठी फार दुरवर जावे लागू नये व अशा तपासण्या लवकरात लवकर व्हाव्यात या दृष्टीने शासन खालील ठिकाणी नवीन वैद्यकीय मंडळ निर्माण करण्यास मंजूरी देत आहे . सदर वैद्यकीय मंडळाच्या अखत्यारीत कोणते जिल्हे येतील ह्याचा तपशील सोबतच्या प्रपत्रात दिला आहे .

- १) सोलापूर . . डॉ .वैशंपायन स्मृती वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, सोलापूर .
- २) मिरज... शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय, मिरज, सांगली .
- ३) धुळे... वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय, धुळे .
- ४) नांदेड . . वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय,नांदेड .
- ५) यवतमाळ . . वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय, यवतमाळ .

३ . ह्या नवीन प्रस्तावीत केलेल्या वैद्यकीय मंडळाचे खालील प्रमाणे राहतील . ह्या पैकी जो अधिकारी ज्येष्ठ असेल तो त्या वैद्यकीय मंडळाच्या अध्यक्ष स्थानी असेल .

- १) प्राध्यापक..... वैद्यकशास्त्र .
- २) प्राध्यापक..... शल्यचिकित्सा .
- ३) प्राध्यापक..... नेत्रचिकित्सा .

..... वैद्यकीय महाविद्यालये नव्याने स्थापन करण्यात आली असल्याने सध्या तेथे शास्त्रातील प्राध्यापक उपलब्ध नसण्याची शक्यता आहे . अशा वैद्यकीय परिस्थितीत त्यांच्या ऐवजी नव्या वैद्यकीय मंडळावर सदरहू जिल्हा रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिका-यांची नेमणूक सदस्य म्हणून खालील प्रमाणे करण्यात येईल .

- १) वैद्यकीय शास्त्रातील वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १ .
- २) शल्य चिकित्सा शास्त्रातील वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १ .
- ३) नेत्र चिकित्सा शास्त्रातील वैद्यकीय अधिकारी वर्ग १ .

अशा वैद्यकीय मंडळावर सदरहू जिल्हा रुग्णालयाचे जिल्हा शल्य चिकित्सक अध्यक्ष स्थानी राहतील . अशा वेळी जर जिल्हा शल्य चिकित्सक शल्यशास्त्र अथवा नेत्रशास्त्र ह्यापैकी कोठल्याही विषयातील तज्ञ असतील तर त्या विषयाकरीता वरीलप्रमाणे वेगवेगळ्या वैद्यकीय अधिका-यांची नेमणूक करण्याची आवश्यकता राहणार नाही . ज्यावेळी वैद्यकीय महाविद्यालयात वरील प्रमाणे आवश्यक असलेले विषयातील तज्ञ प्राध्यापक उपलब्ध होतील त्यावेळी सदरहू वैद्यकीय मंडळावर सदस्य म्हणून त्या तज्ञ प्राध्यापकाची नेमणूक करण्यात येईल .

१ . ह्या नवीन वैद्यकीय मंडळावर सदस्य/अध्यक्षांची नेमणूक करण्याचे अधिकार सर्वस्वी शासनाकडे राहतील . संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई ह्यांनी याबाबत प्रत्येक वैद्यकीय मंडळाचा प्रस्ताव स्वतंत्रपणे शासनाकडे सादर करावा .

शासनाच्या मान्यतेनंतर सदर वैद्यकीय मंडळावर सभासदांच्या नेमणूका करण्यात येतील .

२ . महाराष्ट्र सिव्हिल मेडिकल कोड भाग १ मधील प्रकरण १९ मध्ये विहित करण्यात आलेले नियम आणि मार्गदर्शक तत्त्वे यानुसार सर्व वैद्यकीय मंडळाची कार्यपध्दती राहिल व त्यांचे कार्यक्षेत्र ही संबंधीत जिह्यापुरते मर्यादित राहिल .

शासन निर्णय क्र. एमएजी १०८९/२८७३/आ.९ दिनांक १७ मे १९९७ च्या सोबतचे प्रपत्र .

नवीन वैद्यकीय मंडळाच्या अखत्यारीतील जिल्हे .

१ . वैद्यकीय मंडळ ,डॉ. वैशंपायन महाविद्यालय व जिल्हे रुग्णालय . सोलापूर .	सोलापूर व उस्मानाबाद जिल्हे .
२ . वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय . . सांगली .	कोल्हापूर, सांगली व रत्नागिरी जिल्हे .
३ . वैद्यकीय मंडळ,वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय, धुळे .	नाशिक, धुळे जिल्हे .
४ . वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय नांदेड .	नांदेड व जालना जिल्हे .
५ . वैद्यकीय मंडळ,वैद्यकीय महाविद्यालय व जिल्हा रुग्णालय यवतमाळ .	अकोला , अमरावती व यवतमाळ जिल्हे .

तसेच सध्या अस्तित्वात असलेल्या सात वैद्यकीय मंडळाच्या अधिपत्याखाली येणा-या जिह्यांचा तपशील खालील प्रमाणे आहे .

१ . वैद्यकीय मंडळ, जे .जे .समूह रुग्णालय मुंबई .	ठाणे, रायगड, सिंधुदुर्ग .
२ . वैद्यकीय मंडळ,गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय मुंबई .	मुंबई, शहर व उपनगरे .
३ . वैद्यकीय मंडळ,वी .जे वैद्यकीय महाविद्यालय पुणे .	पुणे, अहमदनगर व सातारा .
४ . वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय पुणे व रुग्णालय नागपूर .	नागपूर व भंडारा जिल्हे .
५ . वैद्यकीय मंडळ, इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालय नागपूर .	वर्धा ,चंद्रपूर ,गडचिरोली .
६ . वैद्यकीय मंडळ, वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय औरंगाबाद .	जळगांव,औरंगाबाद व बुलढाणा जिल्हे .
७ . वैद्यकीय मंडळ,रामानंदतीर्थ वैद्यकीय महाविद्यालय .	लातूर, बीड, व परभणी जिल्हे .

हा शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधे द्रव्ये विभाग आणि वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. सीआर ४/२०/व्यय १२ दिनांक १०.१.१९९० ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे .

र.शं पिसे,
महाराष्ट्र शासन उप सचिव .

विषय :- महाराष्ट्र राज्य (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ कृत्रीम उपयंत्राच्या खरेदी/दुरुस्ती/अनुयोजना/पुनःस्थापन साठीच्या वैद्यकीय प्रतिपूर्तीबाबत .

सा. आरोग्य विभाग, पूरक पत्र क्र. एमएजी १०८६/४९०७/आ.९ दिनांक ३०.४.१९९१.

वाचा : शासन निर्णय सा.आ.वि. एमएजी १०८६/४९०७/आ. दिनांक २३.६.८८.

शासन निर्णय सा.आ.वि.क्र.एमएजी १०८६/४९०७/आरोग्य ९, दि.२३.६.८८ अन्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशांसोबत जोडलेल्या कृत्रीम उपयंत्राच्या यादीमध्ये “ इनहेलर ” या दम्याच्या विकारावरील औषधांच्या उपयंत्राचा समावेश करण्यात येत आहे. या उपयंत्राच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती वरील शासन निर्णयात नमूद केलेल्या अटीच्या अधीन राहून करण्यात यावी .

सदर उपयंत्राचा समावेश केल्यानंतर एकूण प्रतिपूर्तीपात्र उपयंत्रांची यादी सोबतच्या सहपत्रात दाखविल्याप्रमाणे असेल .

हे आदेश वित्त विभागाच्या संमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.६७६/९० सेवा ५ दिनांक २१.९.९० ला अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहेत .

(टीप:- दि.१६.८.९९ चा शासन निर्णयही पहाणे)

र.शं पिसे,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

वक्वक्वक्वक्व

**List of Equipments/Appliances accompanied to Govt.Resolution No. MAG
1086/4907/PH9 Dated 23rd June, 1988.**

Sr.No. Name of Artificial Appliances.

1. Unilateral long leg brance without hip joint.
2. Hip joint with pelvic band.
3. Spinal Brace.
4. Unilateral short leg brace.
5. Shoe or Boot-Protective or aiding to paralysed or weak leg.
6. Bilateral hip joint with pelvic band/weak leg.
7. Bilateral long leg Brace without hip joint.
8. Bilateral short leg brace
9. Lumb sacral or spinal support or Back support.
10. Taylor's Brace.
11. Milwaukas brace
12. Mermaid splint.
13. Postarior slab.
14. Carvical Brace four post.
15. Bigid Carvical Collor with head extension.
16. Carvical Collar.

17. Dynamic Splint (Aluminium)
18. Cock-up Splint (Plain Aluminium).
19. Cock-up Splint (Plastic) or long opponens.
20. Turn Buckle Splint.
21. Nuckle bender Splint.
22. Anterior knee Guard Splint.
23. Denis Brown Splint.
24. Conganital Talipus Equino Varus/Valgus Splint.
25. Short Opponens P.V.C. (Plastic)
26. Knee Cage.
27. Long opponens with MP.Fl. bar and finger.
28. Extension (Plastic) Dynamio
29. Boot with C & E heal and arch support.
30. C & E Heal.
31. Arch Support.
32. M.T.Pad.
33. M.T.E.Raising.
34. T.Strap.
35. Sponge heal.
36. Wadge 1/8
37. Universal raising 1 ”.
38. Foot drop splint.
39. Below knee prosthetics (P.T.B. Type prosthstics)
40. A.K. Prosthetics.
41. Aluminium adjustable above knee right splint.
42. Plastic shoulder abduction splint.
43. Plaster of Paris or Gypsona cast.
44. Modified shoes.
45. Below Elbow Prosthesis
46. Hooks.
47. Commetic Hand.
48. Splint for C.D.H.
49. Splint for Elbow
50. Above Elbow and below Elbow Prosthetics.
51. Corset.
52. Wheel Chair.
53. Protectics shoes with microcellular rubber without nails often with additional gadgets like adjustable springs and rockers.
54. Crutches.
55. Walking iron with Plaster Casts.
56. Calipers.
57. Bracas
58. Artificial Limbs.
59. Heart Pace maker.
60. Pulse Generator.
61. Haemo Dyalists.
62. Inhaler.

विषय : प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत .

सा . आरोग्य विभाग , निर्णय क्र . एमएजी १०९० / ६९३ / आरोग्य-९ दि . ३१ मे , १९९१ .

शासन परिपत्रक , नगर विकास, आरोग्य व गृहनिर्माण विभाग क्र १०७२/३१६८८/ पी, दिनांक २९ ऑगस्ट १९७२ अन्वये स्त्री शासकीय कर्मचारी / शासकीय कर्मचा-यांची पत्नी यांना प्रसुतीपूर्वी शासकीय / नगर परिषदेच्या रुग्णालयांत नांव नोंदविणे आवश्यक आहे . अशाप्रकारे नांव नोंदविले नसल्यास प्रसुतीच्यावेळी आकस्मिक परिस्थिती निर्माण झाल्यास, खाजगी रुग्णालयात औषधोपचार घेतल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळू शकत नाही . अशा प्रकारे लवकरात लवकर प्रसुतीपूर्व नोंदणी शासकीय रुग्णालयात करणे आवश्यक आहे . त्यामुळे प्रसुतीपूर्व मातेची काळजी घेतली जाईल . लसटोचणी योग्यरितीने पूर्ण होईल व प्रसुती सुलभ होईल . तसेच प्रसुतीच्या वेळी अडचण किंवा त्रास होणार नाही व शस्त्रक्रिया आवश्यक असल्यास त्यावेळी योग्य तो सल्ला वेळेवर मिळू शकेल . या सर्व दृष्टीने प्रसुतीपूर्वी नजिकच्या शासकीय रुग्णालयात नांव नोंदणी करणे आवश्यक आहे . याची जाणीव कर्मचा-यांना करून देण्यात यावी . तसेच सदर आदेशांना विस्तृत प्रसिध्दी देण्यात यावी .

२ . शासन निर्णय क्र . एमएजी १०८६ / ४९०७ / आ . ९ दिनांक १ . ९ . १९८७ अन्वये सदर शासन निर्णयात नमूद केलेल्या २१ आकस्मिक आजारामध्ये (**आकस्मिक आजारामध्ये वाढ करण्यात आलेली आहे**) आकस्मिक परिस्थिती निर्माण होऊन खाजगी रुग्णालयात औषधोपचार घेतल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती रुपये १०,००० /- च्या मर्यादित (आता रुपये ४०,००० /- रु . चाळीस हजार) मिळू शकते . सदर आजारामध्ये क्रमांक १४ वर स्त्रीरोगशास्त्र व प्रसुतीशास्त्र संबंधीत आकस्मिक आजार असे नमूद केले आहे . त्यात सामान्यपणे सिझरीयन शस्त्रक्रिया व प्लाझन्टा प्रिवाया (Placenta Privia) तसेच सर्वसामान्य प्रसुती वगळून इतर उद्भवणारे आजार असू शकतात . या प्रसुती शास्त्रांतील इतर आजाराबद्दल आकस्मिकतेचे प्रमाणपत्र / संबंधीत जिल्हा शल्य चिकित्सकांनी दिल्यावर त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती नियमानुसार अनुज्ञेय राहिल .

३ . **या संदर्भात खालील प्रमाणे खुलासा करण्यात येत आहे .**

- स्त्री शासकीय कर्मचारी अगर शासकीय कर्मचा-यांच्या पत्नीने शासकीय रुग्णालयात उपचार घेतल्यास प्रसुतीसाठी येणारा सर्व खर्च प्रतिपूर्तीसाठी अनुज्ञेय राहिल .
- शासन परिपत्रक दिनांक २९ . ८ . १९७२ नुसार शासकीय रुग्णालयात प्रसुतीपूर्व नोंदणी केल्यास प्रसुतीच्या वेळी आकस्मिक परिस्थितीत खाजगी रुग्णालयात औषधोपचार घेतल्यास त्यावरील खर्चाची रुपये १० हजाराच्या मर्यादित प्रतिपूर्ती मिळू शकेल . (दि . १९ मार्च २००५ च्या आदेशानुसार प्रतिपूर्तीची मर्यादा रु . ४०,००० हजार करण्यात आली आहे .)

४ . शासकीय रुग्णालयात प्रसुतीपूर्वी नांव नोंदणी केलेली नसल्यास पूर्ण कालावधीच्या प्रसुतीसाठी (**सिझरीयन शस्त्रक्रिया वगैरे**) खाजगी रुग्णालयात उपचार घेतल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळू शकणार नाही .

(टीप : सदर आदेश रद्द करून शासन निर्णय सा . आ . वि . एमएजी १०९९ / प्र . क्र . २३७ / आरोग्य ३ दि . २१ . ८ . ९९ अन्वये सुधारीत आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत .)

विषय :-मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियेकरिता लागणा-या मुत्रपिंडाकरिता मुत्रपिंड दात्यावर केलेल्या शस्त्रक्रियेच्या खर्चाची संपूर्ण प्रतिपूर्ती मंजूर करण्याबाबत .

सा . आ . विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९२ / १३७९ / सीआर १७४ / आ . ७ दि . २० जुलै, १९९२ .

संदर्भ : निर्णय क्र . एमएजी १०८४-४१५७ / सीआर १५६ / आ . ९ दिनांक २९ . ४ . १९८५ .
निर्णय क्र . एमएजी १०८३ / १४१९ / पीएच ९ दिनांक २१ . ८ . १९८५ .
संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांचे पत्र क्र . संआसे / वेप / मुत्रपिंड रोपण / ८ व / ९३ दि . ६ . ६ . ९२

संदर्भित अनुक्रमांक एक येथील शासन निर्णयान्वये १) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया २) मुत्रपिंड प्रतिरोपण ३) रक्ताचा कर्करोग * ४) हृदय शस्त्रक्रिया या विशिष्ट आजारावर मान्यताप्राप्त रुग्णालयात उपचार घेतल्यास संपूर्ण खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय आहे . याच शासन निर्णयानुसार मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियेसाठी दुस-या मुत्रपिंडाची आवश्यकता असते . त्यासाठी मुत्रपिंड दान करणा-यावरही शस्त्रक्रिया करावी लागते . ही व्यक्ती मुत्रपिंड प्रतिरोपण करावयाच्या रुग्णाची नातेवाईक अथवा रुग्णाचा रक्त गट जुळणारी कोणतीही व्यक्ती असते . रुग्णाबरोबरच मुत्रपिंड दात्यावरही शस्त्रक्रिया करावी लागत असली तरी मुत्रपिंड दात्यावर शस्त्रक्रियेकरिता झालेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अस्तित्वात असलेल्या नियमानुसार अनुज्ञेय नाही . सदर खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

या शासन निर्णयान्वये मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया करतांना मुत्रपिंडरोपण शस्त्रक्रिया तसेच त्यासाठी मुत्रपिंड दात्यावर कराव्या लागणा-या शस्त्रक्रियेवरील संपूर्ण खर्चाची प्रतिपूर्ती त्या दोन्ही शस्त्रक्रिया शासन मान्यता प्राप्त रुग्णालयात केल्यास अनुज्ञेय ठरविण्यात येत आहे . मात्र मुत्रपिंड दात्याने मुत्रपिंडासाठी काही रकमेची मागणी केल्यास तिची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरणार नाही .

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ५३८ / ९२ / सेवा ५ दिनांक २५ जून १९९२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

र . शं . पिसे,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

(टीप :- एकूण गंभीर आजार ४ एवजी आता ५ आहेत . * रक्ताचा कर्करोग याएवजी दिनांक १० . २ . २००६च्या शासन निर्णयानुसार “ कर्करोग ” अशी सुधारणा करण्यात आलेली आहे .)

कककककककक

विषय :- पती अथवा पत्नी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सेवेत असलेल्या पती अथवा पत्नीवर अवलंबित असल्याबाबत .

सा . आरोग्य विभाग क्र . एमएजी १०९२ / १६७७ / सीआर २२९ / आरोग्य दि . २३ जुलै , १९९२ .

म . राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम २ (३) मध्ये “ कुटुंबाची ” व्याख्या देण्यात आली आहे . या व्याख्येत नियम २ (३) (एक) मधील तरतुदीनुसार पती किंवा पत्नी यांच्या कुटुंबाच्या व्याख्येत अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे .

३. पती किंवा पत्नी सेवानिवृत्त कर्मचारी असतील तर ते एकमेकांवर अवलंबीत आहेत हे समजण्यासाठी प्रस्तुत नियमामध्ये त्यांच्या उत्पन्नाची मर्यादा विचारात घेण्यासंबंधी विनिर्दिष्ट उल्लेख नसल्यामुळे त्यांच्याबाबतीत महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम २ (३)(सात) मध्ये आई, वडील, घटस्पोटीत बहीण यांच्यासाठी विहित केलेल्या उत्पन्नाची मर्यादा लागू होईल किंवा कसे, याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

४. पती व पत्नी यांच्यामधील नातेसंबंध हा इतर नातेसंबंधापेक्षा निराळा मानण्यात आला आहे . पती व पत्नी हे एकमेकांचे जोडीदार मानलेले आहेत . हा विशिष्ट नातेसंबंध लक्षात घेता या शासन निर्णयान्वये पती अथवा पत्नी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सेवेत असलेल्या पती अथवा पत्नीस आपल्या निवृत्त जोडीदाराच्या वैद्यकीय उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती ते अथवा ती त्यांच्यावर अवलंबीत असल्याबाबतचे कोणतेही प्रमाणपत्र सादर न करता अनुज्ञेय ठरविण्यात येत आहे .

कवकककककक

विषय :- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ .
इंद्रा ऑक्युलर लेन्सचा कृत्रिम उपकरणे, उपयंत्रे, साधने यांच्या यादीमध्ये समावेश करण्याबाबत .

सा .आरोग्य विभाग, निर्णय क्र .एमएजी १०९६/८७५/सीआर ३८/आरोग्य ७ दि . २१ .६ .९७ .

- वाचा: १) सा .आ .वि . निर्णय क्र .एमएजी १९८६/४९०७/आ .९ दि . २३ .६ .८८ .
२) सा .आ .वि .पुरकपत्र क्र .एमएजी १०८६/४९०७/आ .९ दि . ३० .४ .९१ .
३) सा .आ .वि . निर्णय क्र . एमएजी १०९१/२५२०/ सीआर २२१/९१/आरोग्य ७ दि . २४ .२ .९३ .

संदर्भित शासन निर्णयान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशांसोबत जोडलेल्या कृत्रिम उपयंत्रे/साधने/ उपकरणांच्या यादीमध्ये खाली नमूद करण्यात आलेल्या उपकरणांचा समावेश करण्यात येत आहे .

“ इंद्रा ऑक्युलर लेन्स (भारतीय बनावटीची) ”

उपरोक्त इंद्रा ऑक्युलर लेन्स भारतीय बनावटीची असणे अत्यावश्यक राहिल . कारणपरत्वे परदेशी बनावटीची “ इंद्रा ऑक्युलर लेन्स ” खरेदी केल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती भारतीय बनावटीच्या इंद्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाशी सिमित राहून करण्यात यावी . येणा-या फरकाचा भार संबंधित शासकीय कर्मचा-यास सोसावा लागेल . कोणत्याही परिस्थितीत परदेशी बनावटीच्या इंद्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय रहाणार नाही . या आदेशान्वये भारतीय बनावटीच्या इंद्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्यात आली असली तरी खाजगी रुग्णालयात “ इंद्रा ऑक्युलर लेन्स ” वसविण्यावरील केलेल्या खर्चाची त्यावरील औषधोपचाराची अथवा मोतिविंदू शस्त्रक्रियेवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय रहाणार नाही .

सदर आदेश प्रलंबित प्रकरणांना लागू रहातील . परंतु यापूर्वीच निर्णित झालेली प्रकरणे पुन्हा चालू करण्यात येऊ नयेत .

उपरोक्त उपकरणाचा समावेश केल्यानंतर एकूण प्रतिपूर्तीस पात्र उपयंत्रे/साधने /उपकरणांची यादी सोबतच्या सहपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे असेल .

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ८९०९/सेवा ५ दिनांक २६ मे १९९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(टीप:- दि .१६ .८ .९९ चा शासन निर्णयही पहाणे .)

मंगला सु . यादव,
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

विभाग .

कवकककककक

Sub :- List of items which are not admissible as per the provisions of the Medical reimbursement Rules.

(A letter from the Accountant General (Audit) Maharashtra vide No.CASS. III / 2055 Police/96-97/257 dt. 2.5.97)

गृह विभाग पत्र क्र .आरएमई ०४९७/६४१७/सीआर १९९ /पोल ५ ब दिनांक २४ .६ .९७ .

List of Items

1. Ponds Cold Cream.	2. Sanitary pads.
3. Sugar free.	4. Kailasa Jeevan.
5. Water Berry's Compound (Red)	6. Baby Soap (Johnson)
7. Baby Powder (Johnson)	8. Swaroop Kalp.
9. Latrin Pot.	10. Urine Pot.
11. Byres Tonic.	12. Cobadex Tonic.
13. Stress Cap.	14. Protinex.
15. Tooth paste/brush.	16. Shower to shower powder
17.	18. Protinex Granules
19. Sweetex	20. Hepato globin.
21. Active Clinic shampoo	22. Liv 52.
23. Sport powder	24. Parachute Oil.
25. Dettol.	26. Alprovit.
27. Nives Cream.	28. Telephone charges, during Hospitalisation.

कवकककककक

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना वैद्यकीय सुविधा—

हृदय शस्त्रक्रियांची प्रकरणे, हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अँन्जिओप्लॉस्टी शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया , व रक्ताचा कर्करोग यावरील औषधोपचार, किंमती औषधे, उपकरणे इत्यादिसाठी लागणारा खर्च भागविण्यासाठी मिळणा-या कमाल रु .४५,०००/- अग्रीमाची मर्यादा रु .७५,०००/- पर्यन्त वाढविण्याबाबत .

सार्वजनिक आरोग्य विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९५/सीआर ४५/आरोग्य ७ दि . १५ . ११ . ९७ .

- वाचा:- १) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०८३/४११९/पीएच ९ दि . २७ ऑगस्ट, १९८४ .
- २) सा . आ . वि . निर्णय क्र . १०८४/४१५७/सीआर १५६/पीएच ९ अ दि . २९ एप्रिल, १९८५ .
- ३) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०८३/४११९/पीएच ९ दिनांक २१ ऑगस्ट, १९८५ .
- ४) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०८८/३८३७/आरोग्य ९ दिनांक २३ जानेवारी, १९८९ .

शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्रमांक एमएजी १०८३/४११९/पीएच ९ दिनांक २१ ऑगस्ट १९८५ अन्वये संदर्भित अनुक्रमांक २ व ४ येथील शासन निर्णयानुसार खालील नमूद केलेल्या पाच गंभीर आजारावरील विशिष्टोपचार करून घेण्यास शासनाने मान्यता दिलेल्या खाजगी रुग्णालयातील किंमती औषधे, उपकरणे, औषधोपचार यावरील संभाव्य खर्च भागविण्यासाठी अनुज्ञेय ठरविलेल्या कमाल रुपये ४५,०००/- (अग्रीमाची मर्यादा वाढविण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

- १) हृदय शस्त्रक्रियांची प्रकणे .
- २) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया .
- ३) अँन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया .
- ४) मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया .
- ५) रक्ताचा कर्करोग . (याऐवजी कर्करोग अशी सुधारणा दि. १०.२.२००६ च्या शासन निर्णयानुसार करण्यात आली आहे.)

२. उपरोक्त पाच गंभीर आजारावर शासकीय/शासन मान्यता प्राप्त खाजगी रुग्णालयात विशिष्टोपचार करण्यासाठी लागणा-या उपकरणांची खरेदी, किंमती औषधे व औषधोपचार यावरील संभाव्य खर्च भागविण्यासाठी उपरोक्त शासन निर्णय दिनांक २१.८.१९८५ नुसार सध्या ठरविण्यात आलेल्या रूपये ४५००० इतक्या अग्रीमाची कमाल मर्यादा रूपये ७५००० पर्यंत वाढविण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे .

(दि.१०.०२.२००६च्या शासन निर्णयानुसार अग्रीमाची कमाल मर्यादा आता रु.१,५०,०००/- करण्यात आलेली आहे)

३. अग्रीम मंजूर करण्याबाबतचे सर्वसाधारण नियम या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “ अ ” मध्ये दिलेले आहेत . या नियमातील तरतूदीनुसार अग्रीम मंजूर करण्यापूर्वी प्रस्तावाची सखोल छाननी करण्याची जबाबदारी संबंधित कर्मचा-यांच्या नियंत्रण अधिका-यांची राहिल .

४. हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील . त्या दिवसापर्यंत प्रलंबित प्रकरणांना लागू राहतील . यापूर्वी निर्णित झालेल्या प्रकरणा उर्वरित अग्रीम मंजूर करण्याचे प्रस्ताव विचारात घेतले जाणार नाहीत .

५. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ८९३/सेवा ५ दिनांक २९ .१०.१९९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मंगला सु .यादव,

(टीप : दि.२१.८.९९ व दि.१०.२.२००६चे शासन निर्णयही पहावेत .)

महाराष्ट्र शासनाच्या अवर सचिव . .

वक्कव

शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्रमांक एमएजी १०९५/सीआर ४५/आरोग्य ७ दिनांक १५.११.१९९७ चे सहपत्र

परिशिष्ट— अ

- नियम : १(१)** महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार जे शासकीय कर्मचारी वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्या पात्र आहेत अशा शासकीय कर्मचा-यांना हे अग्रीम मंजूर करण्यात येईल .
- १(२) अस्थायी शासकीय कर्मचा-यांना दोन स्थायी कर्मचा-यांचा जामीन देणे आवश्यक राहिल .
- ३(३) जर पती-पत्नी दोघेही शासकीय कर्मचारी असतील तर अग्रीम दोघांपैकी एकालाच मंजूर करण्यात येईल .
- नियम : २ .** हे अग्रीम फक्त महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार शासन निर्णय दिनांक २९ २प्रिल १९८५ चा तरतूदी अन्वये उपकरणांच्या खरेदीवरील व औषधोपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय असेल तेव्हाच मंजूर करण्यात येईल .
- नियम : ३ .** शासकीय कर्मचा-याने आपल्या अग्रीमाच्या अर्जासोबत उपकरणाची खरेदी, किंमती औषधे व औषधोपचार यासाठी लागणारा संभाव्य खर्च व शस्त्रक्रियेची आवश्यकता दर्शविणारे शासकीय रुग्णालयाचे अथवा संबंधित आजारासाठी मान्यता देण्यात आलेल्या रुग्णालयाचे प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे .
- नियम : ४ .** हे अग्रीम रूपये ७५०००/- (सुधारित आदेशानुसार रु . १,५०,०००/-) च्या कमाल मर्यादे

पर्यन्त अथवा उपकरणाची खरेदी, किंमती औषधे व औषधोपचार यावरील संभाव्य खर्च यापैकी जे कमी असेल तेवढ्या रकमेशी सिमित राहून मंजूर करण्यात येईल. सदर अग्रीमाची रक्कम संबंधित कर्मचा-यास प्रत्यक्ष शस्त्रक्रियेच्या दिनांकापूर्वी **जास्तीत जास्त १५ दिवस अगोदर देण्यांत यावी** .

नियम: ५ .

नियमांचे योग्य पालन करूनच अग्रीम मंजूर करणे आणि ज्या करणासाठी हे अग्रीम मंजूर झाले आहे त्याच करणासाठी व ज्या शासकीय अथवा शासनमान्य रुग्णालयात उपचार करण्यासाठी घेतले असेल तेथेच ते उपयोगात आणले गेले आहे हे पाहण्याची जबाबदारी कार्यालय प्रमुखाची राहिल .

नियम: ६ .

(अ) अग्रीम मंजूर झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत अग्रीमाची रक्कम वसूल करण्यात येईल अथवा शासकीय कर्मचा-यांस देय असलेल्या वैद्यकीय प्रतिपूर्तीच्या रकमेतून समायोजित करण्यात येईल .

(ब) जर अग्रीमाची संपूर्ण रक्कम वैद्यकीय प्रतिपूर्तीच्या देयकामधून वसूल होण्यासारखी नसेल तर उरलेली रक्कम शासकीय कर्मचा-यांच्या वेतनातून अथवा इतर देय रकमेतून एकाच हप्त्यात वसूल करण्यात येईल .

नियम: ७ .

अग्रीम मंजूर झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीत वसूल झाले नाही तर त्यावर घरबांधणी अग्रीमासाठी आदेश (Admissible) असलेल्या व्याज दराच्या कमीत कमी दराने व्याज आकारण्यात येईल .

नियम: ८ .

वरील नियमानुसार अग्रीम मंजूर करण्याचे अधिकार महाराष्ट्र नागरी सेवा (सर्व साधारण शर्ती) नियम १९८१ च्या परिशिष्ट २ मध्ये नमूद केलेल्या विभाग प्रमुखांना राहिल .

मंगला सु. यादव,
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

कककककककक

विषय : राज्य शासकीय अधिका-यांना वैद्यकीय तपासणी सुविधा .

सा .आ .विभाग, निर्णय क्र .एमएजी १०९८/प्र .क्र .२२०/आरोग्य- ३, दि . १ डिसेंबर , १९९८ .

वाढते वय व जबाबदा-या यामुळे निर्माण होणा-या मानसिक तणावामुळे, विविध विकारांना वाव मिळत असतो . या विकारांवर प्राथमिक अवस्थेत प्रतिबंधात्मक उपाययोजना न केल्यास कालांतराने त्याचा विपरित परिणाम होऊन अतिखर्चिक उपाययोजना करणे आवश्यक ठरते . विकार वाढण्यापूर्वी योग्य वेळी वैद्यकीय तपासणी करून त्यावर त्वरीत उपचार करून नियंत्रण ठेवणे आवश्यक असते .विकारांचे हानीकारक परिणाम टाळण्यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाय करता येणे शक्य व्हावे यादृष्टीने काही विशिष्ट वयोगटातील अधिका-यांना त्यांच्या सोयीच्या ठिकाणी खाजगी रुग्णालयातून ३ वर्षातून एकदा वैद्यकीय तपासणी करून घेण्याचा व त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .या प्रस्तावावर विचार करून, सध्या ही सुविधा राज्यातील ४५ वर्षापेक्षा जास्त वयोगटातील व रु . ३७०० - ५००० (चौथा वेतन आयोग वेतनश्रेणी) व त्यावरील वेतनश्रेणीतील संवर्गामधील अधिका-यांना उपलब्ध करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

२ . त्यानुसार या शासन निर्णयान्वये राज्याच्या शासन सेवेतील ४५ अथवा त्यावरील वयोगटातील व रुपये

३७०० - ५००० व त्यावरील वेतनश्रेणी संवर्गातील अधिका-यांना त्यांच्या सोयीच्या ठिकाणी खाजगी रुग्णालयातून किंवा वैद्यकीय संस्थांमधून सोबतच्या परिशिष्टात नमूद केलेल्या वैद्यकीय तपासण्या ३ वर्षातून एकदा करून घेण्यास व त्यावरील खर्चाची रुपये ३०००/- च्या कमाल मर्यादित प्रतिपूर्ती करण्यास शासन मंजूरी देत आहे. तथापि वैद्यकीय चाचण्यांवरील खर्चाची कमाल मर्यादा कोणत्याही परिस्थितीत शिथिल करण्यात येणार नाही.

३. उपरोक्त खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजूरी देतांना कार्यालय प्रमुख किंवा इतर सक्षम अधिकारी यांनी संबंधीत अधिका-याने वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचा दावा ३ वर्षातून एकदाच केलेला आहे याची खातरजमा करून, त्यानुसार प्रमाणित करणे आणि त्यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी, आवश्यकती नोंद संबंधीत अधिका-यांच्या सेवा पुस्तकात घेणे आवश्यक राहिल.

४. याबाबतीत आवश्यकती सुधारणा महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम, १९६१ मध्ये करण्यात यावी.

यावरील खर्च, संबंधीत अधिका-यांच्या आस्थापनेवरील वेतन व भत्त्यासाठी असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

हा आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.वैप्र २५४/सेवा-५ दिनांक २४.९.१९९८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

कककककककक

शासन निर्णय सा.आ.वि. क्र.एमएजी १०९८/प्र.क्र.२२०/आरोग्य ३ दि.१.१२.१९९८.

“ परिशिष्ट ”

The tests carried out under the Comprehensive scheme are :-

- A) Blood CBC (Complete Blood Count)
Blood Group.
ESR (Erythrocyte Sedimentation Rate).
Fasting Blood Sugar.
2 Hour Random Blood Sugar.
Lipid Profile.
Total cholesterol.
Triglycerides.
Phospholipids.
Liver Profile.
Bilirubin.
Total Proteins.
A/G Ratio (Albumin/Globulin)
HDL /LDL/VLDL (High Density).
Lipoproteins/ Low Density.
Lipoproteins/Very Low Density Lipoproteins)
CPK (Creatinine Phospho kinase).
Renal Profile.
SGOT / AST (Serum Glutamin
Oxaloacetic Transaminase/Aspartate Transaminase)

SGPT / ALT(Serum Glutamin Trans
Phosphote/Alanine Transaminase)
Alkaline Phosphotase
LDH (Lactic Dehydrogenase)
Prothromobin Time
Australia Antigen (Hepatis – B)
Serum Sodium
Serum Pottassium

- B) Urine Routine
BUN (Blood Urea Nitrogen)
Urea
Uric Acid
Serum Creatinine
Serum Bicarbonates
Calcium
Phosphorous
- C) Stool Routine
D) X-Ray (Chest)
E) ECG/ 2-D Echo/sress Test
F) Pap smear for ladies

G) **Additional Test**

- 1) G 6 PD (Glucose Dehydrogase)
- 2) Acid phosphatase for Gents/Ladies
- 3) Audiogram (Ear Test)
- 4) Spiromatry (Respiratory Capacity)
- 5) Sonography (Any Mass Cyst Test)
- 6) Gynaecologist's consultation
- 7) Ophthalmologist's Consultation.
- 8)

ककककककक

विषय : महाराष्ट्र राज्य सेवा (विद्यकीय देखभाल) नियम १९६१
शासन विनिर्दिष्ट २३ आकस्मिकता असलेल्या आजारातील आजार
प्रमाणित करण्याचे अधिकार प्रदान करण्याबाबत .

- सा .आ .विभाग, निर्णय क्र .एमएजी १०९९/प्र .क्र .१४/आरोग्य ३, दिनांक २५ .२ .९९ .
- वाचा: १) सा .आ .विभाग निर्णय क्र .एमएजी १०८१/४९०७/पीएच ९ अ, दि .१९ .१० .८३ .
२) सा .आ .विभाग निर्णय क्र .एमएजी १०८९/३४३७/आरोग्य ९ दि .३० .७ .८७ .
३) सा .आ .विभाग निर्णय क्र .एमएजी १०९२/१६९२/सीआर २३३/९२ आरोग्य ७
दि . डिसेंबर ९२ .
४) सा .आ .विभाग ,निर्णय क्र .एमएजी १०९१/३४५६/सीआर ३२०/९१/आरोग्य ७
दि .१४ .१ .१९९३ .

महाराष्ट्र राज्यसेवा (विद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम ३ मधील तरतुदीनुसर शासकीय व त्यांच्या कुटुंबियांना शासकीय रुग्णालयात विना शुल्क वैद्यकीय सेवा मिळण्याचा हक्क आहे . परंतु कित्येक वेळा आकस्मिकता

प्रसंगी रुग्णावर तातडीचे व अत्यावश्यक उपचार करण्यासाठी त्यांना खाजगी रुग्णालयात दाखल करणे भाग पडते . ही बाब विचारात घेऊन शासनाने आकस्मिकता उद्भवणा-या २३ गंभीर आजारांची (आता २७ आजार) सूची तयार करून त्यावर कोणत्याही खाजगी रुग्णालयात उपचार करून घेण्यासाठी संदर्भित अनुक्रमांक १-३ येथील शासन निर्णयान्वये एक “ विशेष बाब ” म्हणून मान्यता दिलेली असून त्यावरील उपचारार्थ होणा-या वैद्यकीय खर्चाची वेतन गटानुसार ८० ते ९० टक्के परंतु व्यक्तिगत प्रकरणी रु . २०,०००/-च्या कमाल मर्यादित (ही मर्यादा आता रु . ४०,०००/-आहे) प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्यात आलेली आहे . उपरोक्त २३ आकस्मिकता असलेल्या आजारांतील आजार प्रमाणित करण्याचे अधिकार उपसंचालक, आरोग्य सेवा यांना देण्यात आले होते . परंतु उपसंचालक, आरोग्य सेवा यांना कार्यालयीन कामानिमित्त दौ-यावर जावे लागत असल्याने प्रमाणपत्राच्या अभावी विभाग प्रमुखाना प्रकरणे निर्णायक ठरविण्यास होणारा संभाव्य विलंब विचारात घेऊन संदर्भित अनुक्रमांक दोन येथील शासन निर्णयान्वये दिनांक १ ऑगस्ट १९८७ पासून शासन विनिर्दिष्ट आजारांतील आजार प्रमाणित करण्यासाठी उपसंचालक, आरोग्य सेवा त्यांच्याकडे न पाठविता संबंधित जिह्या शल्य चिकीत्सक यांच्याकडे तर ज्या ठिकाणी वैद्यकीय महाविद्यालये आहेत अशा ठिकाणी अधिष्ठाता/वैद्यकीय अधीक्षक यांच्याकडे पाठविण्याबाबत तसेच वृहन्मुंबईतील कार्यालये/मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग यांनी संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई यांच्याकडे न पाठविता १) सर ज . जी . समूह रुग्णालय, मुंबई २) सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई ३) गोकूलदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई व ४) कामा व ऑल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई यांच्याकडे पाठविण्याबाबत आदेश देण्यात आले होते . यासाठी एकाच रुग्णालयावर बोजा पडू नये म्हणून संदर्भित अनुक्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांना व त्यांच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील कार्यालयासाठी वेगवेगळी रुग्णालये नेमून देण्यात आली होती . परंतु सद्यःस्थितीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागात वाढ होऊन नव्याने सहा विभाग निर्माण झाले आहेत . या नव्याने निर्माण झालेल्या विभागांची देयके प्रमाणित करण्यासाठी त्यांना शासकीय रुग्णालये नेमून देण्याचा प्रश्न विचाराधीन होता . त्यामुळे या सुधारित शासन निर्णयान्वये सर्व नवीन प्रशासकीय विभागासह सर्व मंत्रालयीन विभागांना पर्यायाने त्यांच्या अधिपत्याखालील वृहन्मुंबईतील सर्व कार्यालयांना खालीलप्रमाणे रुग्णालये नेमून देण्यात येत आहेत .

अ. क्र .	रुग्णालयाचे नांव	विभागाचे नांव
१ .	सर ज . जी समूह रुग्णालय, मुंबई .	गृह विभाग, सामान्य प्रशासन विभाग, महसूल व वन विभाग, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, समाजकल्याण विभाग, आदिवासी विकास विभाग, महिला व बालकल्याण विभाग .
२ .	सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई .	वित्त विभाग, आरोग्य विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्य विभाग, नियोजन विभाग, ग्रामविकास विभाग, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग,
३ .	गोकूलदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई	अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, कृषी, सहकार विभाग, पाटबंधारे विभाग, संसदीय कार्य विभाग, सहकार वस्त्रोद्योग विभाग , व्यापार व वाणिज्य विभाग .
४ .	कामा व आल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई .	विधी व न्याय विभाग, नगर विकास विभाग, गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग, पर्यावरण विभाग, शिक्षण व सेवायोजन विभाग, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, रोजगार व स्वयंरोजगार विभाग .

टीप :- १)सार्वजनिक आरोग्य विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग यांच्या नियंत्रणाखाली कार्यालयातील तसेच जिल्हा परिषदेच्या आरोग्य विभागातगातील शासकीय कर्मचा-यांच्या संबंधात शासन विनिर्दिष्ट आजार प्रमाणित करण्यास त्या विभागाचे विभाग प्रमुख , वैद्यकीय अधिकारी म्हणजेच वैद्यकीय सेवेतील डॉक्टर असल्यास सक्षम अधिकारी असतील .

२) वर नमूद केलेल्या मंत्रालयातील एखाद्या विभागांचे भविष्यात विभाजन झाल्यास नव्याने निर्माण केलेला विभाग ज्या मूळ विभागातून निर्माण झाला असेल, त्या विभागांसाठी आजार प्रमाणित करण्यासाठी विहित करण्यात आलेल्या रुग्णालयाच्या प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याकडे नविनिर्मीत विभागाने वैद्यकीय देयके प्रमाणित करण्यासाठी पाठवावी .

तसेच या शासन निर्णयान्वये असे आदेश देण्यात येत आहेत की, उपरोक्त सर्व संबंधित प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-यांने आजार प्रमाणित करताना केवळ शासन निर्णयातील आजाराचा क्रमांक नमुद न करता आजारांचे नाव व आंतररुग्ण कालावधी नमूद करून शासन विनिर्दिष्ट आजारात निश्चितपणे आकस्मिकता होती किंवा कसे हे स्पष्ट करणे आवश्यक आहे . तसेच प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याने त्यांच्या स्वाक्षरीखाली त्यांचे नांव, पदनामाचा शिक्का उमटविणे अत्यावश्यक राहिल . शासन आदेशांत नमूद करण्यात आलेले गंभीर आजार हे सक्षम अधिका-यांच्या विचारपूर्वक निर्णयानंतर ठरविण्यात आलेले आहेत असे असुनही काही प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी “ शासन विनिर्दिष्ट आजारात, आजार मोडत नसला तरी आजारामध्ये आकस्मिकता ” अशा प्रकारचे अनावश्यक अभिप्राय व्यक्त करतात . त्यामुळे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-यांनी असे जरूर नसलेले अभिप्राय नोंदवू नयेत . अशा सूचनाही याद्वारे देण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

एल .जी .इप्पेवार,
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

कककककककक

विषय : महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ .
शासकीय रुग्णालयात अनुज्ञेय असलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती
करण्याची सध्याची कार्यपध्दती कायमस्वरूपी पुढे चालू ठेवण्याबाबत .

सार्वजनिक आरोग्य विभाग,
निर्णय क्र .एमएजी १०८४/११६/सीआर ४१/९९/आरोग्य ३ दि .१ .३ .९९ .

वाचा: १) साआवि .निर्णय क्र .एमएजी १०८८/११६/पीएच ९ अ, दि .२१ .७ .८४ व दि .५ .१० .८८ .
२) सा . आ . वि .निर्णय क्र .एमएजी १०८४/११६/सीआर ३/आरोग्य ७ दि .१८ .९ .९३ .

महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ अन्वये शासकीय कर्मचारी आणि त्यांच्या कुटुंबियांनी प्राधिकृत वैद्यकीय देखभाल अधिका-यांच्या सल्ल्यावरून घेतलेल्या, शासकीय रुग्णालयातील आंतररुग्ण तसेच बाह्यरुग्ण वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची मागणी त्यांना उपरोक्त नियमानुसार अनुज्ञेय ठरते . संदर्भित शासन निर्णयान्वये सुरु करण्यात आलेली पध्दत या शासन निर्णयान्वये कायमस्वरूपी पुढे चालू ठेवण्यात येत आहे .

उपरोक्त कार्यपध्दतीची माहिती खालील प्रमाणे सुस्पष्ट करण्यात येत आहे .

प्रचलित कार्यपध्दीनुसार ज्या रुग्णाला उपचारासाठी शासकीय रुग्णालयात आंतररुग्ण म्हणून दाखल करण्यात आलेले नाही, अशा रुग्णावरील वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची मागणी “ अ ” प्रमाणपत्रामध्ये व ज्या शासकीय रुग्णाला उपचारासाठी शासकीय रुग्णालयात दाखल करण्यात आलेले असेल अशा रुग्णाच्या बाबतीत प्रमाणपत्र “ व ” मध्ये शासकीय रुग्णालयातील प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-यातर्फे प्रमाणित करून आवश्यक त्या देयकांसह संबंधितांकडून ती कागदपत्रे नियंत्रक प्राधिका-यांकडे सादर करण्यात येतात .

शासकीय रुग्णालयात रुग्णांना पुरविण्यासाठी ज्याचा साठा केलेला नसेल अशी औषधे, उपयंत्रे बाहेरून खरेदी करण्यासाठी प्राधिकृत वैद्यकीय देखभाल अधिका-याने शिफारस केली असल्यास, त्या औषधाचा अथवा उपकरणे, साधने यांचा तपशील संबंधित प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी यथास्थिती नमुना प्रमाणपत्र “ अ ” अथवा “ व ” मध्ये उल्लेखिलेल्या सर्व तपशिलासह यथोचितरित्या भरून स्वाक्षरी करून देईल . तसेच स्वाक्षरीग्वाली नांव व पदानामाचा शिक्का उमटविणे आवश्यक राहिल .

यथास्थिती “ अ ” अथवा “ व ” प्रमाणपत्र तसेच प्रमाणके (विल) याच्या आधारे शासकीय कर्मचा-याने सादर केलेली वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचे देयके, नियंत्रण अधिकारी, प्रतिपूर्तीची मागणी नियमानुसार अनुज्ञेय आहे आणि खरेदी केलेली औषधे प्राधिकृत वैद्यकीय देखभाल अधिका-याने दिलेल्या प्रमाणपत्रानुसार आहेत वा कसे, याबद्दल स्वतःची खातरजमा करून घेईल . त्यानंतर नियंत्रक अधिका-याने रीतसर प्रतिस्वाक्षरीत केलेले देयक (प्रतिपूर्तीची मागणी) विभागाच्या/कार्यालयाच्या आहरण व संवितरण अधिका-याने प्रदानास प्राधिकृती मिळविण्यासाठी यथास्थिती संबंधित कोषागार अधिकारी किंवा अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांचेकडे पाठवावे . नियंत्रक अधिकारी स्वतःच आहरण व वितरण अधिकारी असेल त्यावेळी त्याने ती मागणी सरळ संबंधित कोषागार अधिकारी किंवा यथास्थिती अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई यांचेकडे पाठवावी .

२ . शासकीय कर्मचा-याने त्याच्या किंवा त्यांच्या कुटुंबियाच्या संबंधित असलेल्या वैद्यकीय प्रतिपूर्तीच्या मागण्या विहित केलेल्या प्रमाणपत्र नमुना “ अ ” अथवा “ व ” मध्ये प्रत्येक रुग्णासाठी स्वतंत्रपणे सादर करणे बंधनकारक राहिल .

३ . हे आदेश कायमस्वरूपी अंमलात राहतील .

४ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्याच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ०४/९८/सेवा ५ दिनांक २८ मे १९९८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- हृदय शस्त्रक्रियेची प्रकरणे हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया, अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंड प्रतिरोपन शस्त्रक्रिया व रक्ताचा कर्करोग या ५ गंभीर आजारावर शासन मान्यताप्राप्त खाजगी रुग्णालयात उपचारार्थ केलेल्या संपूर्ण देय वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत स्पष्टीकरण तसेच वैद्यकीय अभिप्रायावर घेणा-या आक्षेपाबाबत .

सा . आ . विभाग, शासन परिपत्रक क्र . एमएजी १०९९/सीआर १५०/आरोग्य-३ दि . १५ एप्रिल, १९९९ .

- वाचा:**
- १) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०८४/४१५७/सीआर १५६/आरोग्य ९ दि . २९ . ४ . ८५ .
 - २) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०८८/३८३७/आरोग्य ९ दि . २३ . ०१ . १९८९ .
 - ३) शासन पत्र सा . आ . वि . क्र . १०८७/२१२२/आरोग्य ९ दि . २ जुलै १९८७ .
 - ४) शासन पत्र सा . आ . वि . क्र . एमएजी १०९८/सीआर३०२/आरोग्य ७ दिनांक ५ . ८ . १९९८ .
 - ५) शासन पत्र सा . आ . वि . क्र . एमएजी १०८१/४९०७/आरोग्य ९ दिनांक २८ . ८ . १९८६ .

परिपत्रक:-

संदर्भित अनुक्रमंक १ व २ येथील शासन निर्णयान्वये शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना (१) हृदय शस्त्रक्रिया प्रकरणे (२) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया (३) अँज्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया (४) मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया (५) रक्ताचा कर्करोग यावरील उपचार करून घेण्यास शासनाने काही खाजगी रुग्णालयांना मान्यता दिली आहे . त्यामुळे तेथील आंतररुग्ण कालावधीतील संभाव्य संपूर्ण वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय आहे , परंतु उपरोक्त गंभीर आजारावरील शासन मान्यताप्राप्त खाजगी रुग्णालयात उपचारार्थ केलेल्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजूरी देण्यासाठी देयक अधिदान व लेखा कार्यालय अथवा कोषागरे यांचेकडे पाठविला असता त्यांच्याकडून संदर्भित अनुक्रमंक ३ येथील शासन पत्राच्या आधारे आक्षेप घेवून देयके परत केली जात असल्याच्या शासनाकडे तक्रारी येत आहेत .याबाबत संदर्भित अनुक्रमंक ४ येथील पत्रान्वये अधिदान व लेखा कार्यालय,मुंबई यांना एका प्राप्त तक्रार अर्जानुसार स्पष्टीकरण कळविले असून त्यानुसार सर्व संबंधितांना सूचना देण्याची विनंती करण्यात आलेली आहे . तथापि सदर स्पष्टीकरण सर्वांनाच ज्ञात व्हावे या दृष्टीने सदर परिपत्रकान्वये खालील स्पष्टीकरण करण्यात येत आहे .

२ . शासनाच्या संदर्भित दिनांक २ जुलै १९८७ च्या पत्राच्या संदर्भात येथे स्पष्ट करण्यात येते की, शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक एमएजी १०८४/४१५७/सीआर १५६/आरोग्य ९ दिनांक २९ एप्रिल, १९८५ व शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग, क्रमांक एमएजी १०८८/३८३७/आरोग्य ९ दिनांक २३ जानेवारी १९८९ अन्वये शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना उपरोल्लेखित ५ गंभीर आजारावरील विशिष्टोपचार करून घेण्यास मुंबईतील व मुंबई बाहेरील काही सुसज्य खाजगी रुग्णालयांना मान्यता दिलेली असून तेथील आंतररुग्ण कालावधीतील देय असलेल्या संपूर्ण (१०० टक्के) वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील अन्य तरतूदीस अधीन राहून अनुज्ञेय आहे .

३ . शासनाने महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम २(५) खाली अन्य विशिष्ट आजारासाठी (उदा .हाडाचे उपचार,मधुमेह इ .) काही अन्य खाजगी रुग्णालयांना मान्यता दिलेली असून त्या संबंधित शासन निर्णयामध्ये उपरोक्त नियमाचा स्पष्ट उल्लेख करून मान्यता दिलेली आहे . शासन निर्णय,सार्वजनिक आरोग्य विभाग दिनांक २९ एप्रिल १९८५ व दिनांक २३ जानेवारी १९८९ या शासन निर्णयामध्ये उपरोक्त नियमातील नियम २ (५) खाली मान्यता दिल्याबाबत कोठेही उल्लेख नाही . तसेच शासन निर्णय दिनांक २९ एप्रिल १९८५ मध्ये संपूर्ण खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय असल्याचा स्पष्ट उल्लेख केलेला आहे .

४ . शासन निर्णय, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, दिनांक २९ एप्रिल १९८५ व दिनांक २३ जानेवारी १९८९ तसेच शासकीय पत्र दिनांक २ जुलै १९८७ मधील तरतूदी/स्पष्टीकरण मुस्पष्ट असल्यामुळे अधिदान व लेखा अधिकारी,मुंबई व कोषागार अधिकारी यांनी वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची देयके पारित करताना शासकीय पत्र दिनांक २ जुलै १९८७ व शासन निर्णय दिनांक २९ एप्रिल १९८५ व शासन निर्णय दिनांक २३ जानेवारी १९८९ याचा परस्परशी सांगड न घालता त्यामधील विहित तरतूदीच्या अधिन राहून देयके पारित करावीत व याबाबत होणारा विलंब कटाक्षाने टाळावा तसेच सार्वजनिक आरोग्य विभागाचे शासकीय पत्र क्रमांक एमएजी १०८१/४९०७/आरोग्य ९ दिनांक २८ ऑगस्ट १९८६ मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचे आदेश संबंधित वैद्यकीय अधिका-यांशी विचारविनिमय करून निर्गमित केल्यानंतर अधिदान व लेखा अधिकारी/कोषागार अधिकारी यांनी वैद्यकीय अधिका-यांच्या मताबाबत आक्षेप घेऊ नयेत .

५ . उपरोक्त सूचनांची अधिदान व लेखा अधिकारी , मुंबई /कोषागार अधिकारी यांनी नोंद घेऊन सदर सूचना त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणून त्यांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची दक्षता घ्यावी .

६. सदर परिपत्रक वित्त विभागाचा सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ११५/ सेवा ५ दिनांक १६ मार्च १९९९ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

रा . गो . वर्डे,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

वनववनवनवन

विषय:- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल)नियम १९६१ कृत्रीम यंत्राची खरेदी, दुरुस्ती इत्यादीवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती . एकत्रित आदेश .

सा . आरोग्य विभाग निर्णय क्र . एमएजी १०९९ / प्र . क्र . २१८ / आरोग्य ३ दिनांक १६ ऑगस्ट, १९९९ .

निर्णय:- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ च्या तरतुदीस अनुसरून कृत्रीम यंत्राची खरेदी व दुरुस्ती संदर्भात तसेच निरनिराळी उपकरणे या संदर्भात निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र . (१) एमएजी १०८६/ ४९०७/आरोग्य ९ दिनांक २३ . ६ . ८८ (२) क्र . एमएजी १०८६/४९०७/आरोग्य ९ दि . ३० . ४ . १९९१, (३) क्र . एमएजी १०९१/२५३०/सीआर २२१/९१/आरोग्य ७ दि . २४ . २ . १९९३ (४) क्र . एमएजी १०९६/ ८७५/सीआर ३८/आरोग्य ७ दिनांक २१ जून, ९७ मधील आदेश अधिक्रमित करून पुढीलप्रमाणे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत .

शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियास सोबतच्या यादीमध्ये (परिशिष्ट अ) नमूद केलेली कृत्रीम अवयव/उपयंत्रे यांची खरेदी/जुन्या ऐवजी नवीन खरेदी/दुरुस्ती/समायोजन यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती देय आहे .

२ . महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या रुग्णालयातील संबंधित विशेषज्ञाने या उपकरणांवरील खरेदी/जुन्याऐवजी नवीन खरेदी/दुरुस्ती/समायोजन आवश्यक म्हणून प्रमाणित केल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल . वैद्यकीय अधिका-यांच्या सल्ल्यानुसार करावयाची दुरुस्ती, समायोजन संबंधित रुग्णालयाच्या ऑर्थोपेडिक विभागाचे प्रमुख, वैद्यकीय महाविद्यालयाचे प्रमुख तसेच महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या रुग्णालयातील प्रमुख जिल्हा शल्य चिकित्सक यांच्या सल्ल्याने करण्यात येईल . तथापि प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-यांच्या सल्ल्याने जेव्हा कृत्रीम उपयंत्राची दुरुस्ती किंवा काही बदल करावयाचा असेल तेव्हा ही खात्री करणे आवश्यक आहे . त्या यंत्राची दुरुस्ती किंवा त्यावरील बदलाचा खर्च हा जुन्याऐवजी नवीन उपयंत्र खरेदी केले असते तर जितका खर्च आला असता त्यापेक्षा कमी असावा .

३ . शासकीय कर्मचारी व त्याचे कुटुंबियास श्रवणयंत्रावरील किंमतीची प्रतिपूर्तीही अनुज्ञेय राहिल . मात्र ही प्रतिपूर्ती जिल्हा शल्यचिकित्सक, वैद्यकीय महाविद्यालयांचे अधिष्ठाता, महिला रुग्णालयांचे अधीक्षक यांच्या शिफारशीन्वये अनुज्ञेय राहिल . श्रवणयंत्राची रक्कम संबंधित शासकीय कर्मचा-यास न देता ती मंजूरी प्राधिका-याकडून परस्पर देण्यात येईल .

४ . असे निदर्शनास आले आहे की, काही उपयंत्रे व उपकरण हृदयावरील शस्त्रक्रिया, बायपास कॉरोनरी सर्जरी, मूत्रपिंड रोपण व तशाच प्रकारच्या मोठ्या शस्त्रक्रियांसाठी अत्यंत आवश्यक असतात . अशा प्रकारची उपयंत्रे/उपकरणे पुन्हा वापरात आणता येत नाहीत . म्हणून शासन आता असे आदेश ते आहे की, महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या खाजगी/शासकीय व आकस्मिकता प्रसंगी उपचार घेतलेल्या खाजगी रुग्णालयातील प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-यांनी विविक्षित उपकरणे उक्त शस्त्रक्रियांसाठी

आवश्यक असल्याचे व ती पुन्हा वापरात आणता येणार नसल्याचे प्रमाणित केले तर त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्तीही अनुज्ञेय राहिल .

५ . सोबतच्या यादीत नमूद केलेली इंट्रा ऑक्युलर लेन्स भारतीय बनावटीची असणे अत्यावश्यक राहिल . कारणपरत्वे परदेशी बनावटीची इंट्रा ऑक्युलर लेन्स खरेदी केल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती भारतीय बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाशी सीमित राहून करण्यात येईल . येणा-या फरकाचा भार संबंधित शासकीय कर्मचा-यास सोसावा लागेल . कोणत्याही परिस्थितीत परदेशी बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहणार नाही .या आदेशान्वये भारतीय बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्यात आली असली तरी खाजगी रुग्णालयात इंट्रा ऑक्युलर लेन्स बसविण्यावरील केलेल्या खर्चाची, त्यावरील औषधोपचाराची अथवा मोतीबिंदू शस्त्रक्रियेवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहणार नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

एल . जी . इप्पेवार,
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबाची व्याख्या- आदेशांचे एकत्रिकरण...

सा . आ . विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९९/प्र.क्र . २२०/ आ .३ ,दि . १८ ऑगस्ट, १९९९ .

शासन निर्णय एमएजी दि . ८ .१ .६९, २१ .१२ .१९७०, २२ .११ .७२, २७ .९ .७३, २७ .९ .१९७५, ३० .१० .१९७६, २१ .८ .१९९२ हे सर्व आदेश रद्द करण्यात येत असून या आदेशांचे एकत्रिकरण करून पुढीलप्रमाणे नवीन आदेश निर्गमित करण्यात येत आहे .

- कुटुंब म्हणजे -**
- १) शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांची पत्नी किंवा पती- शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांवर अवलंबून असतील अशी औरस मुले , सावत्र मुले, कायदेशीर दत्तक घेतलेली मुले .
 - २) शासकीय कर्मचारी /अधिकारी यांवर पूर्णपणे अवलंबून असलेली शासकीय कर्मचारी/ अधिकारी यांचे आईवडील, महिला शासकीय कर्मचा-यास तिच्यावर पूर्णपणे अवलंबून असलेल्या आणि तिच्याबरोबर राहत असलेले तिचे आई-वडिलांची किंवा सासुसास-यापैकी एकाची निवड करता येईल .
 - ३) शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांवर पूर्णपणे अवलंबून असलेल्या १८ वर्षाखालील अविवाहित भाऊ .
 - ४) शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांवर पूर्णपणे अवलंबून असलेल्या अविवाहित बहिणी व घटस्फोटीत बहिणी . त्यांच्याबाबत त्यांचे वय लक्षात घेऊ नये .
 - ५) या नियमावत्राली प्रतिपूर्ती करण्यासाठी अंशकालीन नोकरी व्यतिरिक्त अन्य नोकरीस असलेले शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांची मुले आणि अविवाहित मुली लाभदायक नोकरीत असल्याचे समजण्यात येईल आणि ती त्यांच्यावर अवलंबून असल्याचे मानण्यात येणार नाही . शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांवर अवलंबून असलेल्या आईवडिलांचे दरमहा किमान उत्पन्न अथवा मूळ निवृत्तीवेतन रु .५००/- पर्यंत आहे . (आता . १५००/- दि . २० . २ . २००३ चा शासन निर्णय पहावा) असे आईवडील तसेच घटस्फोटीत बहिण हे शासकीय कर्मचा-यांवर अवलंबून आहेत असे समजण्यात येईल .

६) राज्य शासन, रेल्वे, संरक्षण, शासनाच्या मालकीची संघटना अगर खाजगी संघटना मध्ये काम करित असणा-या कर्मचारी/ अधिकारी यांची पत्नी किंवा पती यांना जर वैद्यकीय भत्ता मिळत असेल तर त्याला महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल), नियम १९६१ अन्वये सवलतीचा लाभ घेण्याचे किंवा संघटनेने (संस्थेने) ठरविलेल्या सवलतीचा लाभ यापैकी कोणताही एक पर्याय घेण्याचा यापैकी एक निवडण्याचा हक्क असेल .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :-महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ अन्वये “ प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याची ” व्याख्या..... एकत्रित आदेश...

सा .आ .विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९९/ प्र.क्र.२२२/ आरोग्य -३ दि. २०.८.१९९९

शासन निर्णय एमएजी दि. ३०.६.८७, ३०.७.८७, ५.१.१९८८, व २९ एप्रिल १९९९ अन्वये प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी म्हणून निरनिराळे वैद्यकीय अधिकारी घोषित करण्यात आले आहेत. हे सर्व आदेश रद्द करण्यात येत आहेत व या सर्वांचे एकत्रिकरण करून पुढील सविस्तर आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत .

मुंबई शहराच्या बाबतीत शासकीय रुग्णालयांचा अधीक्षक किंवा त्यांनी प्राधिकृत केलेले वैद्यकीय अधिकारी हे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी मानण्यात यावेत .जिल्ह्याच्या ठिकाणी जिल्हा शल्यचिकित्सक व त्यांनी प्राधिकृत केलेले वैद्यकीय अधिकारी हे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी म्हणून मानण्यात यावेत .

ग्रामीण रुग्णालय/ कुटीर रुग्णालये व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे यामध्ये महाराष्ट्र वैद्यकीय सेवा वर्ग १ /२/३ मध्ये काम करित असलेले त्याठिकाणी वरिष्ठतम वैद्यकीय अधिकारी, हे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी असतील . ज्या ठिकाणी एकच वैद्यकीय अधिकारी असेल त्या ठिकाणी ते प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी असतील .

अतितात्काळ सेवेची प्रकरणे त्या त्या जिल्ह्यातील जिल्हा शल्यचिकित्सकांकडे पाठविण्यात यावी . ज्या ठिकाणी वैद्यकीय महाविद्यालये असतील तेथे महाविद्यालयाचे अधिष्ठाता (डीन) यांचेकडे अशी प्रकरणे पाठविण्यात यावीत .परंतु बृहन्मुंबईतील कार्यालयांनी/विभागांनी क्र. एमएजी १०९९/ प्र.क्र.१४/ आरोग्य ३ दिनांक २५.२.१९९९ च्या आदेशात नमूद केलेल्या रुग्णालयाकडे त्या विभागांनी अशी अतितात्काळ प्रसंगाची प्रकरणे पाठवावीत . या रुग्णालयाचे अधिष्ठाता (डीन) अथवा त्यांनी घोषित केलेले वैद्यकीय अधिकारी हे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी समजण्यात येतील .

महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ च्या नियम २ (५) अन्वये शासकीय रुग्णालयाच्या व्याख्येत राज्यातील सर्व नगरपालिका , महानगरपालिका, जिल्हा परिषदा यांच्या रुग्णालयांचा समावेश होतो . त्यामुळे तेथील वैद्यकीय अधिकारी हे प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकारी आहेत . त्यांच्या शिफारशीनुसार घेतलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती शासकीय कर्मचा-यांना देय आहे .

शासन निर्णय संकीर्ण १०९९/सीआर १३८/आरोग्य ३ दि.२९.४.९९ अन्वये विकलांग व्यक्ती (समान संधी, हक्कांचे संरक्षण व संपूर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ अन्वये

१) (अ) राज्यातील जिल्हा सामान्य रुग्णालये व (ब) राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालयांना संलग्न असलेली रुग्णालये ही उक्त अधिनियमाच्या प्रयोजनार्थ वैद्यकीय प्राधिकरणे म्हणून राहतील .

२) (अ) जिल्हा सामान्य रुग्णालयांकरिता जिल्हा शल्यचिकित्सक व (ब) राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालयांना संलग्न असलेल्या रुग्णालयाकरिता वैद्यकीय अधीक्षक हे उपरोक्त कलम २ च्या उपकलम (टी) च्या प्रयोजनार्थ प्रमाणित करण्यासाठी प्राधिकारी राहतील .

वक्वक्वक्वक्व

विनाम .

विषय : प्रसुतीसाठी झालेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्याबाबत एकत्रित आदेश .

सा.आ.विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १०९९/प्र.क्र. २३७/आरोग्य ३, दि.२१.८.१९९९.

शासन निर्णय : आदेश क्र. एमएजी १९.८.१९७२, १ जानेवारी १९८७, ३१ मे १९९१ हे रद्द करण्यात येत असून या आदेशांचे एकत्रिकरण करून पुढील आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत .

स्त्री कर्मचारी/ अधिकारी यांच्या बाबतीत महाराष्ट्र राज्य सेवा वैद्यकीय देखभाल नियम १९६१ खाली शासकीय स्त्री कर्मचारी/ अधिकारी अथवा कर्मचा-याची पत्नी यांना प्रसुतीपूर्वी शासकीय / जिल्हा परिषद व महानगरपालिका अथवा नगर परिषदेच्या रुग्णालयात गर्भधारणेनंतर पहिल्या २ ते ३ महिन्यांत नांव नोंदविणे आवश्यक आहे . त्याकरीता ६ महिन्यांपर्यन्त वाट पाहण्याची आवश्यकता नाही . अशा प्रकारे नांव नोंदविले नसल्यास प्रसुतीच्या वेळी आकस्मिक परिस्थिती निर्माण झाल्यास, खाजगी रुग्णालयात औषधोपचार घेतल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळू शकत नाही . ते टाळण्यासाठी तसेच प्रसुतीपूर्व मातेची काळजी घेण्याकरीता लसटोचणी योग्य रितीने पूर्ण होईल व प्रसुती सुलभ होईल, याकरीता स्त्री कर्मचा-यांनी लवकरात लवकर प्रसुतीपूर्व नोंदणी शासकीय रुग्णालयात करणे आवश्यक आहे . त्यामुळे प्रसुतीच्यावेळी अडचणी वा त्रास होणार नाही व शस्त्रक्रिया आवश्यक असल्यास त्यावेळीही योग्यतो सल्ला वेळेवर मिळू शकेल . कोणत्याही परिस्थितीत प्रसुतीपूर्व नोंदणी केली नसल्यास पूर्ण कालावधीच्या प्रसुतीसाठी (सिझरीयन शस्त्रक्रिया) खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या उपचारावरील खर्चास मान्यता मिळणार नाही .

एकंदर २३ आकस्मिक आजारांमध्ये (आता २७ आकस्मिक आजार) स्त्रीरोग व प्रसुतीशस्त्र संबंधातील आकस्मिक आजार या आजाराचा समावेश असल्याने स्त्री कर्मचा-यांना २० हजारापर्यंत (आता ४० हजारापर्यंत दि. १९ मार्च २००५ च्या शासन निर्णयानुसार) आकस्मिक आजाराच्या वेळी औषधोपचारासाठी आलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळू शकते .

प्रसुती शास्त्रासंबंधातील इतर आजाराबाबत आकस्मिकतेचे संबंधीत जिल्हा शल्यचिकित्सकांनी प्रमाणपत्रे दिल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती नियमानुसार अनुज्ञेय आहे .

कवककककककक

विषय : परदेशामध्ये घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारावर आणि भारतामध्ये विशेषज्ञांकडून घेतलेल्या उपचारावर केलेल्या वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती तसेच अग्रीम देण्याबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे— एकत्रित आदेश . .

सार्व . आरोग्य विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १०९९/प्र.क्र. २३८/आरोग्य ३ दिनांक २१ .८.९९ .

निर्णय : महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी शासकीय कर्मचा-यांना वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध करण्याकरिता निर्गमित केलेले शासन निर्णय क्र. (१) एमएजी/१०८४/४१५७/सीआर १५६/आ.९ दिनांक २९.४.८५ (२) एमएजी/१०८३/४१९९/पीएच९ /दिनांक २१.८.८५ (३) एमएजी/१०८८/३८३७/आ.९ दिनांक २३.१.८९ व (४) एमएजी १०९५/सीआर ४५/आरोग्य ७ दिनांक १५.११.९७ **अधिक्रमीत करून पुढील प्रमाणे एकत्रित आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत .**

परदेशातील वैद्यकीय उपचार:

१. (एक) नियमानुसार परदेशात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती देण्यात येऊ नये .

(दोन) वरील (एक) येथील तरतूदीस केवळ अपवादात्मक प्रकरणी भारतामध्ये जे अद्याप व्यापक प्रमाणात उपलब्ध नसतील अशा प्रकारचे उपचार आवश्यक असणा-या आणि ज्यामध्ये शासकीय कर्मचा-यांची वैद्यकीय सल्ल्यावरून त्यांच्या स्वतःच्या खर्चाने उपचारासाठी परदेशात जाण्याची इच्छा असेल त्यावेळी यापुढे दिलेल्या निर्देशानुसार स्थापन करावयाच्या वैद्यकीय मंडळाने अशी प्रकरणे योग्य ठरविली तर संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी प्रतिपूर्ती देण्यासंबंधीचे प्राधिकार द्यावेत, परंतु अशा प्रकरणी करण्यात येणारी वैद्यकीय खर्च प्रतिपूर्ती ज्या आजारावर भारतामधील मुंबईमधील बॉम्बे हॉस्पिटल येथे उपचार घेतले असते तर जितका खर्च आला असता तितक्या खर्चा इतकी मर्यादित ठेवण्यात यावी. अशा प्रकरणांमध्ये रुग्ण आणि/किंवा त्यांची सोबत करणा-या व्यक्तीच्या विमान भाड्याच्या प्रतिपूर्तीचा प्रश्न विचारात घेण्यात येऊ नये.

(तीन) खाली नमूद केलेल्या आजारावरील उपचार अद्याप भारतात सर्वसाधारणपणे उपलब्ध नाहीत, असे संचालक, आरोग्य सेवा यांनी प्रमाणित केलेल्या प्रकरणी जे कर्मचारी स्वतःच्या प्रवास खर्चाने परदेशात उपचार करण्यास तयार असतील अशा प्रकरणी परदेशात घेतलेल्या वैद्यकीय उपचारावरील खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचा विचार करण्यात येईल.

- (१) मृतदेह, मुत्रपिंड प्रतिरोपण, शस्त्रक्रिया (कॅडव्हर किडनी ट्रान्सप्लॉन्ट)
- (२) ज्यांच्यावर पूर्वीच परदेशात हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया (बायपास सर्जरी) झालेली आहे अशा रुग्णाच्या बाबतीत पुन्हा रक्तसंवहनी शस्त्रक्रिया करणे (रिव्हँस्कुलरायझेशन)
- (३) अस्थिमज्जा प्रतिरोपण (बोन मॅरो ट्रान्सप्लॉन्ट)
- (४) अतिनिकट दृष्टिता (मायोपिया) विकार असणा-या रुग्णाचा शस्त्रक्रियेद्वारा दृष्टी सुधार .
- (५) जटिल नील हृदयक्षति (सायनोट- हार्ट- लेशन) आणि हृदयविकार पिडीत नवजात अर्भके .

२. (एक) परदेशी उपचार घेण्यासाठी आवश्यक प्रमाणित करण्याकरिता संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या अध्यक्षतेखाली वैद्यकीय मंडळ स्थापन करण्यात आलेले असून त्यामध्ये पुढील सदस्यांचा समावेश आहे .

- (१) अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा (कुटुंब कल्याण माता बालक यांचे आरोग्य आणि शाळांतील मुलांचे आरोग्य) पुणे . सदस्य .
- (२) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, महाराष्ट्र राज्य मुंबई . सदस्य .
- (३) वरिष्ठतम प्राध्यापक, औषध वैद्यक शास्त्र गॅन्ट वैद्यक महाविद्यालय, मुंबई सदस्य .
- (४) वरिष्ठतम प्राध्यापक, शल्यचिकित्सकशास्त्र गॅन्ट वैद्यक महाविद्यालय, मुंबई सदस्य .

प्रतिपूर्तीसाठी करावयाच्या मागण्या पूर्वी सहमतीसाठी विभाग प्रमुखांमार्फत/प्रशासकीय विभागामार्फत करण्यात येतील आणि हे प्रमुख अशा सर्व मागण्या वैद्यकीय मंडळाकडे पाठवतील . मंडळ प्रतिपूर्तीची समर्थनीयता व मर्यादा या संबंधात निश्चित स्वरूपाची शिफारशी करील . संदर्भाधीन उपचार भारतामध्ये उपलब्ध नसल्याचे असे आजार वरील परिच्छेद १ (तीन) खालील आजारात अंतर्भूत असल्याचे देखील मंडळाने प्रमाणित केले पाहिजे . संचालक, आरोग्य सेवा महाराष्ट्र राज्य मुंबई वैद्यकीय मंडळाने दिलेले असे प्रमाणपत्र पृष्ठांकित करून ते प्रमाणपत्र ज्याने मंडळाकडे पाठविले असेल, त्या संबंधित प्रशासनिक विभागाकडे/विभाग प्रमुखाकडे पाठवतील .

(दोन) भारत सरकारच्या ज्या कर्मचा-यांची प्रकरणे राज्य मंडळाकडे पाठविण्यात येतील त्यांच्या बाबत संचालक, आरोग्य सेवा महाराष्ट्र राज्य वैद्यकीय मंडळ, मुंबई यांनी प्रमाणपत्रे पृष्ठांकित करून ते पुढील कार्यवाहीसाठी महासंचालक, आरोग्य सेवा, दिल्ली यांच्याकडे पाठवतील .

विषय .

३. वरील प्रकरणी खर्च प्रतिपूर्तीच्या अनुज्ञयतेसाठी मुंबई येथील बॉम्बे हॉस्पिटलमध्ये खाजगी वॉर्डतील उपचारांसाठी खर्चाची जी अनुसूची वेळोवेळी अंमलात असेल ती स्विकारण्यात येईल .

मान्यताप्राप्त रुग्णालयातील वैद्यकिय उपचार :-

४. परिच्छेद तीन (१ ते ५) मध्ये नमूद केलेल्या ज्या विशिष्ट उपचारांच्या संबंधात परदेशातील उपचार मिळण्यासाठी सर्वसाधारणपणे विनंतीवजा अर्ज करण्यात येतील आणि ज्यासाठी राज्य शासनाच्या रुग्णालयातील उपचारांच्या सोयी अद्याप देखील अपु-या आहेत त्या विशिष्टोपचारांच्या बाबतीत शासन याद्वारे राज्य शासकीय कर्मचा-यांना सोबतच्या परिशिष्ट “ अ ” मध्ये दिलेल्या यादीतील रुग्णालयामधील विशिष्टोपचार सेवेचा लाभ करून घेण्याची परवानगी देण्यात येत आहे . अशा प्रकरणामध्ये विशिष्टोपचार सेवेचा लाभ करून घेण्यास महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकिय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम शिथिल करून विशिष्टोपचार सेवेचा लाभ करून घेतल्यास ज्या संबंधित रुग्णालयामध्ये उपचार घेण्यात आले असतील त्या रुग्णालयाने आकारलेल्या संपूर्ण खर्चाची प्रतिपूर्ती देण्यात यावी . मात्र त्यास प्रवास खर्चाचा अपवाद असेल . या रुग्णालयातील अधीक्षक, प्राधिकृत वैद्यकिय अधिकारी किंवा जे अधिकारी रुग्णालय प्रमुखाने घोषित केला असेल तो, शासकीय कर्मचारी/अधिकारी याचेकरता प्राधिकृत वैद्यकिय अधिकारी असेल .

अग्रिम सूविधा

५. शासनाने खाली नमूद केलेल्या ५ गंभीर आजारावरील विशिष्ट उपचार करून घेण्याकरिता काही शासनमान्य खाजगी तसेच शासकीय रुग्णालयात घेतलेल्या/मागणी केलेल्या औषधे व उपकरणे यावरील संभाव्य खर्चासाठी रुपये ७५०००/- च्या कमाल मर्यादिर्यन्त अग्रिम मंजूर करण्यात येईल . (वैद्यकिय अग्रिम मर्यादा रु. १,५०,०००/- करण्यात आली आहे .)

६ .

- १) हृदय शस्त्रक्रियांची प्रकरणे .
- २) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया .
- ३) अॅन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया .
- ४) मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया .
- ५) रक्ताचा कर्करोग . (याऐवजी कर्करोग अशी सुधारणा दिनांक १० . २ . २००६ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आलेली आहे .)

हे अग्रिम मंजूर करण्यासंबंधीच्या अटी व शर्ती सोबतच्या परिशिष्ट ' व ' मध्ये नमूद केल्या आहेत .

६. वरील प्रकरणी केलेल्या वैद्यकिय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसंबंधीची सर्व देयके सोबत जोडलेल्या ' क व ड ' नमुन्यात भरून प्राधिकृत वैद्यकिय अधिका-यांच्या संमतीने सादर करणे आवश्यक आहे .

७. विशिष्ट आजाराकरिता शासनाने मान्य केलेला रुग्णालयाची यादी परिशिष्ट ' अ ' मध्ये देण्यात आली आहे . (परिशिष्ट ' अ ' जोडले आहे)

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

एल . जी . इप्पेवार
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

(टीप :रुग्णालयांची सुधारित यादी : दिनांक १९ . ३ . २००५ च्या शासन निर्णया सोबत आहे .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय :- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१
कुटुंब मर्यादाबाबत .

सा .आरोग्य विभाग, निर्णय क्र .एमएजी १०९५/प्र.क्र.४५/आरोग्य ३ दिनांक २८.११.२००० .

- वाचा: १) नगर विकास व सा . आरोग्य विभाग निर्णय क्र .एमएजी १०७६/७९८१९ दि .६.५.६८ .
२) नगर विकास व सा .आरोग्य विभाग निर्णय क्र .एमएजी १०७१/४१८०१/एस दि .२९.४.७४
३) सा .आ .विभाग निर्णय क्र .लोसंधो २०००/प्र.क्र.५७/००/कु.क.१ दि .९.५.२००० .

प्रस्तावना: लोकसंख्या वाढीवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी तसेच इंटरनेशनल कॉन्फरन्स ऑन पॉप्युलेशन डेव्हलपमेंट मध्ये पारित केलेल्या ठरावांच्या अनुषंगाने कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीत आमुलाग्र बदल झाल्याने बदलत्या परिस्थितीचा विचार करून , राज्याचे सर्वकष लोकसंख्या धोरण शासनाने संदर्भाधीन अनुक्रमांक ३ नुसार जाहीर केले आहे . या धोरणानुसार दोन अपत्यांपर्यन्त कुटुंब म्हणजेच “ छोटे कुटुंब ” या संकल्पनेचा स्वीकार करण्यात आला आहे . या संकल्पनेअन्वये वैद्यकीय देखभाल नियमानुसार मिळणा-या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसाठी शासकीय/निमशासकीय कर्मचा-यांचे कुटुंब २ (दोन) ह्यात अपत्यांपर्यन्त मर्यादित ठेवणा-यांना पात्र ठरविण्याचा निर्णय घेण्यात आला . त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय :

या प्रश्नाचा विचार करून याद्वारे महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम १४ व १५ मध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे .

(अ) महाराष्ट्र राज्य सेवा(वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम १४ ऐवजी पुढीलप्रमाणे नियम १४ वाचण्यात यावा .

१४ “ ज्यांना २ पेक्षा कमी अपत्ये असतील अशा कुटुंबानी २ ह्यात अपत्यांइतके आपले कुटुंब मर्यादित ठेवलेले नसेल किंवा ज्यांना २ पेक्षा जास्त ह्यात अपत्ये असतील अशा कुटुंबानी आपले कुटुंब सध्या आहे एवढेच मर्यादित ठेवले नसेल, अशा कुटुंबाना वरील नियमानुसार शासकीय कर्मचा-यांना आणि त्यांच्या कुटुंबियांना मिळणा-या विनामुल्य वैद्यकीय उपचारासंबंधीच्या सवलती मिळणार नाहीत . ”

(ब) महाराष्ट्र राज्य सेवा(वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील नियम १५ ऐवजी पुढीलप्रमाणे नियम १५ वाचण्यात यावा .

१५ “ शासनाच्या धोरणानुसार दिनांक १ मे २००१ रोजी ज्यांची २ पेक्षा अधिक अपत्ये ह्यात आहेत अशा आई-वडिलांनी (स्त्री/पुरुष) त्या तारखेनंतर त्यांच्या कुटुंबातील अपत्यांची संख्या वाढविता कामा नये . त्या तारखेनंतर त्यांच्या कुटुंबातील अपत्यांची संख्या वाढल्यास त्यानंतर जन्मलेल्या अपत्यांना आणि आई-वडिलांना वैद्यकीय सोयी मिळण्याचा हक्क राहणार नाही .मात्र विनामुल्य वैद्यकीय उपचारांच्या सवलती मिळण्याचा हा नियम अंमलात येण्यापूर्वी अस्तित्वात असलेल्या नियमानुसार ज्यांना हक्क होता अशा अपत्यांना अनुज्ञेय असलेल्या विनामुल्य उपचारांच्या सोयी मिळण्याचे चालूच राहिल . तसेच जननक्षम गटात असताना जर आई किंवा वडिलांनी (शासकीय कर्मचारी किंवा त्यांची पत्नी) निर्विजीकरणाची शस्त्रक्रिया करून घेतली असेल आणि अशी शस्त्रक्रिया जेथे करण्यात आली त्या रुग्णालयाच्या किंवा दवाखान्याच्या प्रभारी सक्षम वैद्यकीय प्राधिका-यांचे तशा अर्थाचे प्रमाणपत्र सादर केले असेल तर शस्त्रक्रिया केलेल्या तारखेपासून वैद्यकीय सवलती मिळण्याचा त्यांना पुन्हा हक्क राहिल . परंतु ठरवून दिलेल्या मर्यादेहून अधिक असलेल्या अपत्यांना अशा सवलती मिळणार नाहीत . ”

३. या आदेशान्वये विहित केलेल्या कुटुंबाच्या कमाल मर्यादेची अट कोणत्याही परिस्थितीत शिथिल केली जाणार नाही.

उपरोक्त नियमातील तरतूद दिनांक १ मे २००१ पासून अंमलात येईल.
सदर शासन निर्णय, वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.५८/वि.अ.सेवा ५ दिनांक १ मार्च, २००० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

एल . जी . इप्पेवार,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

वववववववववव

विषय :- शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना मुत्रपिंड आजार शस्त्रक्रिया,
मुत्रपिंडारोपण, लियोस्ट्रेप्सी इ . आजारावरील उपचाराकरिता व त्या
अनुषंगाने उदभवणा-या उपचारासाठी इन्स्टिटयुट ऑफ युरोलॉजी, पुणे
या संस्थेस शासन मान्यता देण्याबाबत .

सा . आरोग्य विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९९/प्र . क्र . ११७/आरोग्य ३ दिनांक ८ मार्च, २००१ .

- वाचा: १) सा . आ . वि . निर्णय क्र . एमएजी १०९९/प्र . क्र . २३८/आरोग्य ३ दि . ३० . ०८ . १९९९ .
२) सा . आ . वि . निर्णय क्र . जीरुखा २०००/प्र . क्र . १०१/आरोग्य ३ दि . २६ . ९ . २००० .
३) संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई यांचे पत्र क्र . संआसे/इन्सिट ऑफ युरो-पुणे/शामा कक्ष ८ व
/२००१ दिनांक ३१ जानेवारी २००१ चे पत्र .

शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र . एमएजी १०९९/प्र . क्र ३३७/आरोग्य ३ दिनांक १९ ऑगस्ट १९९९ च्या परच्छेद ७ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासनमान्य खाजगी रुग्णालयाची यादी परिशिष्ट 'अ' मध्ये दर्शविण्यात आली आहे . त्यामध्ये सुधारणा करून इन्स्टिटयुट ऑफ युरोलॉजी, पुणे या संस्थेस खालील नमूद केल्या ९ विशिष्ट उपचार व औषधोपचाराकरिता सदर संस्थेस शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यास सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्र . जीरुखा २०००/प्र . क्र . १०१/आरोग्य ३, दिनांक २६ . ०९ . २००० मधील मार्गदर्शक तत्वाच्या अधिन राहून या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे .

- १) मॅलिगटन (कॅन्सर) व विवाईन (कॅन्सर नसलेल्या) मेंदूच्या गाठीवरील शस्त्रक्रिया .
(**Brain Tumors- MALIGNMENT AND BENIGN**)
- २) एन्युरिद्वाम/ए . व्ही . एम वगैरे सारखे मेंदूतील रक्त वाहीन्यांचे रोग .
(**VASCULAR DISEASES OF BRAIN ANEURYSMAVM ETC**)
- ३) जंतु/जीवाणू ह्यांच्यामुळे होणारे मॉनिन जायटीस व व्हायरल एन्सेफॅलायटिस सारखे मेंदूचे रोग .
(**INFECTIOUS OF BRAIN LIKE MENINGITIS VIRAL ENCEPHALITIS ETC**)
- ४) अपघातामुळे होणा-या मेंदूच्या सर्व प्रकारच्या इजा .
(**COMPLICATIONS DUE TO ACCIDENTIAL**)
- ५) शरीरातील रक्त दाबा सारख्या व इतर व्याधीमुळे होणारे मेंदूतील रक्तस्राव त्यांचे मेंदूवरील परिणाम (**INTRACRANIAL HAEMORRHAGES DUE TO SYSTEMIC DISEASES, HYPER TENSION, BLEEDING ETC.**)

- ६) मज्जारज्जुच्या अपघाती इजा .
(**POST TRAUMATIC CORD INJURIES**)
- ७) झटके/अपस्मार व त्यामुळे मेंदुत होणारा विघाड .
(**FITS/ EPILEPSY AND SECONDARY BRAIN COMPLICATIONS**)
- ८) मज्जारज्जूचे सर्व रोग/गाठी/इन्फेक्शन इतर मज्जारज्जुच्या व्याधी .
(**SPINALTUMORS AND DEGENERATIVE /INFECTIVE SPINAL DISEASES**)
- ९) जन्मतः असणारे मेंदुतील किंवा मज्जारज्जुतील विकार उदा . रासायनिक कमतरता, पाणी साठणे, मेंदुच्या किंवा मज्जारज्जुतील वाढीतील उणीवा .(**CONGENITAL BRAIN DISEASES INFON ERRORS OF RAIN / SPINAL CORD**)

२. मुत्रपिंड आजार, शस्त्रक्रिया, मुत्रपिंडारोपण, लियोस्ट्रेपी इ. आजारावरील उपचार व औषधोपचाराकरिता व त्या अनुषंगाने उद्भवणा-या उपचारासाठी उपरोल्लेखिलेल्या संस्थेने आकारलेल्या संपूर्ण वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल . अतिताकाळ बाब वगळता सदर संस्थेतील मान्यताप्राप्त उपचाराखेरीज अन्य कोणत्याही औषधोपचारासाठी शासकीय कर्मचा-यास प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याची पूर्वसंमती घेणे आवश्यक राहिल .

३. हे आदेश मा . मुख्यमंत्री, मंत्री महोदय, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विरोधी पक्ष नेते, महाराष्ट्र विधानसभेचे अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा/परिषदेचे विद्यमान सदस्य, माजी सदस्य व त्यांच्या कुटुंबियांना सुध्दा अनुज्ञेय ठरविण्यात येत आहे .

४. हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील .

एल .जी . इप्पेवार,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

कवककककककक

**विषय :- जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत खाजगी
रुग्णालयांना मान्यता देण्याबाबत .**

सा .आरोग्य विभाग, निर्णय क्र .जिआयो २००१/प्र .क्र .२७/आरोग्य ३ दिनांक १६ मार्च, २००१ .

- वाचा:- १) सा .आ .विभाग निर्णय क्र .जिआयो १०९७/प्र .क्र .२४७/आ .३ दिनांक ०६ .११ .१९९७ .
- २) संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई यांचे पत्र क्र .संआसे/जिआयो/खाजगी संस्था/सहभाग/कक्ष ३ दिनांक ०७ .०७ .२००० .
- ३) सहसंचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांचे पत्र क्र . संआसे/जिआयो/खाजगी संस्था/अनुदान/कक्ष ३ दिनांक १४ नोव्हेंबर, २००० चे पत्र .

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील दारिद्रय रेषेखालील रुग्णांना हृदयविकार, मुत्रपिंड विकार, मेंदू व मज्जासंस्थेचे विकार या सारख्या गंभीर आजारावरील शास्त्रक्रिया उपचार शासकीय/महानगरपालिका रुग्णालयात तसेच खाजगी रुग्णालयात मोफत करण्याच्या दृष्टीकोनातून हृदयशास्त्रक्रिया, मुत्रपिंडारोपण शास्त्रक्रिया, मेंदू व मज्जासंस्थेचे विकार यावरील शास्त्रक्रियेच्या सोयी ज्या शासकीय /महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात उपलब्ध आहेत तेथे महाराष्ट्र राज्यातील दारिद्रय रेषेखालील रहिवाश्यांना मोफत उपचार करून घेण्यास शासनाने दिनांक ६ नोव्हेंबर, १९९७ च्या

निर्णयाद्वारे मंजूरी दिली आहे . त्यासाठी उपरोक्त आजारावर करण्यात येणा-या शस्त्रक्रियेच्या खर्चावरील साधनसामुग्री (डिस्पोजेबल्स) व आवश्यक तेथे जीवनावश्यक (लाईफ सेव्हिंग) किंमत औषधे यावरील खर्च भागविण्यासाठी प्रत्येक प्रकरणी जास्तीतजास्त रु .५०,०००/- च्या मर्यादित रुग्णावर झालेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्याबाबत शासनाने मंजूरी दिली आहे .

आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील दारिद्र्य रेषेखालील अति गंभीर आजाराने त्रस्त असलेल्या रुग्णांवर उपचार करण्यासाठी जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत जे उद्दिष्टे ठरविण्यात आले आहे त्या उद्दिष्टांची पूर्तता तसेच शस्त्रक्रियेचा वेग वाढविण्यासाठी ज्या खाजगी रुग्णालयात हृदयशस्त्रक्रिया, मुत्रपिंडरोपन शस्त्रक्रिया मेंदु व मज्जासंस्थेचे विकार यावरील शस्त्रक्रियेच्या सुविधा उपलब्ध आहेत . अशा खाजगी रुग्णालयांना शासन मान्यता देण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . त्यानुसार वरील गंभीर आजारावर उपचार करण्यासाठी खालील खाजगी रुग्णालयांत आवश्यक त्या तज्ञांची व यंत्रसामुग्रीची उपलब्धता असल्याचे आरोग्यसेवा संचालनालयाच्या संबंधित अधिका-यांनी तपासून प्रमाणित केल्यामुळे या खाजगी रुग्णालयांना जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत रु .५०,०००/- या आर्थिक मर्यादित हृदयशस्त्रक्रिया, मुत्रपिंडरोपण शस्त्रक्रिया, मेंदु व मज्जासंस्थेचे विकारावर उपचार करण्यासाठी शासन मान्यता देत आहे .

१ . बॉम्बे हॉस्पिटल, मुंबई	२ . जसलोक हॉस्पिटल, मुंबई	३ . पी . डी . हिंदुजा हॉस्पिटल, मुंबई
४ . हरकिसनदास हॉस्पिटल, मुंबई	५ . ब्रिचकॅन्डी हॉस्पिटल, मुंबई	६ . कंबाला हिल हॉस्पिटल, मुंबई
७ . नानावटी हॉस्पिटल, मुंबई	८ . लिलावटी हॉस्पिटल, मुंबई	९ . दिनदयाळ हॉस्पिटल, पुणे .
१० . काळवांडे हार्ट अँड चेरस्ट सर्जरी हॉस्पिटल, औरंगाबाद .		११ . के . जी देशपांडे मेमोरिअल सेंटर, नागपूर .
१२ . डॉ . इनामदार हार्ट हॉस्पिटल, पुणे .	१३ . इन्स्टिट्यूट ऑफ युरोलॉजी, पुणे .	१४ . अश्विनी हॉस्पिटल, सोलापूर
१५ . कमलनयन वजाज हॉस्पिटल, औरंगाबाद .		

वरील खाजगी रुग्णालयांनी खालील मार्गदर्शक तत्वानुसार रुग्णांवर उपचार करणे आवश्यक राहिल .

- १) दारिद्र्य रेषेखालील संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई यांचे शिफारशीने संदर्भित केलेले रुग्ण या योजनेस पात्र आहेत .
- २) मुंबई शहरातील प्रमुख सुपर स्पेशलीटी सुविधा असणा-या खाजगी/धर्मादाय रुग्णालयांना जीवनदायी आरोग्य योजने अंतर्गत येणा-या शस्त्रक्रियेसाठी रु .५०,०००/- च्या आर्थिक मर्यादित अनुदान शासनाकडून उपलब्ध करण्यात येईल . याबाबत ज्यादा खर्च संबंधित रुग्णालयांना सोसावा लागेल .
- ३) शासनाकडून प्रत्येक खाजगी रुग्णालयांनी किमान दरमहा ५ शस्त्रक्रिया करणे अपेक्षित आहे .
- ४) या खाजगी रुग्णालयांना रु .५ .०० लक्ष मर्यादितपर्यन्त अनुदान अग्रिम स्वरूपात उपलब्ध करण्यात येईल . अग्रिमाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र व हिशेब प्राप्त झाल्यानंतर पुढील अनुदान उपलब्ध करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

एल . जी . इप्पेवार,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

(टीप: दि . २९ . १० . २००१ चा निर्णयही पहावा)

कवकवकवकवकवक

विषय .

विषय :- जीवनदायी आरोग्य योजना प्रभावीपणे राबविण्यासाठी उपाययोजना .
विभागीय स्तरावर समिती स्थापन करणेबाबत .

सा . आ . विभाग, निर्णय क्र . जिआयो /२००१/२४९५/प्र.क्र.४००/ आरोग्य ३ दि . २९ . १० . २००१ .

महाराष्ट्र राज्यात दारिद्रय रेषेखालील रुग्णांना हृदयविकार, मूत्रपिंड विकार, मेंदू व मज्जासंस्थेचे विकार यावर उपलब्ध असलेले अत्याधुनिक व खर्चिक उपचार करणे सुलभ व्हावे म्हणून प्रत्येक रुग्णामागे जीवनदायी योजनेअंतर्गत शासनाने मान्यता दिलेल्या रुग्णालयांमध्ये उपचाराकरिता येणा-या रु . ७०, ०००/- या कमाल मर्यादेपर्यन्त अनुदान स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यास शासनाने मान्यता दिली आहे . जीवनदायी आरोग्य योजना ही एक महत्वाकांक्षी योजना असून या योजनेची अंमलबजावणी प्रभावीपणे करण्यासाठी मुंबईतील जीवनदायी आरोग्य योजना राबविण्या-या रुग्णालयांच्या बाबतीत अधिष्ठाता, सर ज . जी . समूह रुग्णालय, मुंबई यांना प्राधिकृत करण्यात आले आहे . मुंबई व्यतिरिक्त इतर ठिकाणच्या रुग्णालयाच्या बाबतीत संबंधित परिमंडळाचे उपसंचालक यांना या योजनेखाली अधिकार प्रदान करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय :-जीवनदायी आरोग्य योजनेची प्रभावीपणे अंमलबजावणी करण्याच्या संदर्भात येणा-या अडचणीवर मात करण्यासाठी विभागीय स्तरावर खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यास शासन मंजूरी देत आहे .

कोल्हापूर

१)	उपसंचालक, आरोग्य सेवा कोल्हापूर मंडळ, कोल्हापूर .	अध्यक्ष .
२)	हृदयशल्य चिकित्सक व शल्यविशारद	
३)	हृदयविकार तज्ञ	
४)	फिजिशियन	
५)	जिल्हा शल्यचिकित्सक, कोल्हापूर...	(सदस्य सचिव)

पुणे

१)	उपसंचालक, आरोग्य सेवा, पुणे मंडळ, पुणे .	अध्यक्ष .
२)	प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा . (Cardiology Department)	
३)	प्राध्यापक, हृदयशल्यचिकित्सा विभाग (C.V.T.S.)	
४)	प्राध्यापक , नेफॉलॉजी विभाग	
५)	वैद्यकीय अधीक्षक, ससुन रुग्णालय...	(सदस्य सचिव)

औरंगाबाद

१)	उपसंचालक , आरोग्य सेवा, औरंगाबाद मंडळ, औरंगाबाद . .	अध्यक्ष .
२)	प्राध्यापक, मेडिसीन (उपलब्धतेनुसार)	
३)	प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा विभाग (उपलब्धतेनुसार)	
४)	प्राध्यापक, हृदयशल्यचिकित्सा विभाग (उपलब्धतेनुसार)	
५)	प्राध्यापक, नेफॉलॉजी (उपलब्धतेनुसार)	
६)	वैद्यकीय अधीक्षक, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद .	(सदस्य सचिव)

नागपूर

१)	उपसंचालक , आरोग्य सेवा, नागपूर मंडळ, नागपूर	अध्यक्ष .
२)	प्राध्यापक, हृदयशल्य चिकित्सा विभाग (C.V.T.S.) (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)	
३)	प्राध्यापक, हृदयरोग चिकित्सा (Cardiology Department) (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)	
४)	प्राध्यापक, नेफॉलॉजी विभाग (सुपरस्पेशलिटी हॉस्पिटल)	
५)	प्राध्यापक, मेडिसीन , शासकीय महाविद्यालय, नागपूर .	
६)	वैद्यकीय अधीक्षक, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर .	(सदस्य सचिव)

अकोला/नाशिक/लातूर परिमंडळे		
१)	उपसंचालक,आरोग्य सेवा परिमंडळ . .	अध्यक्ष .
२)	फिजिशियन	
३)	कार्डिऑलॉजिस्ट (उपलब्धतेनुसार)	
४)	नेफॉलॉजी (उपलब्धतेनुसार)	
५)	जिल्हा शल्यचिकित्सक	(सदस्य सचिव)

वरील विभागीय स्तरावरील समिती त्यांच्याकडे आलेल्या प्रकरणांची तपासणी करून शासन निर्णय सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र.मानसे २००१/प्र.क्र.१४१/आरोग्य ३ दिनांक २.०५.२००१ अन्वये विविध शस्त्रक्रियाकरिता आकरण्यात येणारे दर विचारात घेऊन अनुदानास मान्यता देईल .

मुंबई स्तरावर प्रकरणे निकाली काढताना प्रचलित पद्धती तशीच ठेवून महासंचालक, स्तरावर अर्जाची छाननी करून ते निकाली काढण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

भ.व.महाल,
महाराष्ट्र शासनाचे उप सचिव .

वनववनवनवन

विषय :शासकीय रुग्णालयातील औषधोपचारासाठी वैद्यकीय सुविधांसाठी शुल्क दरामध्ये वाढ .

वैद्यकीय शिक्षण विभाग व औषधे द्रव्ये विभाग,
निर्णय क्र. एमआयएस २००१/१२५६/ प्र.क्र.१९८/२००१/प्रशासन २ दिनांक १८ जानेवारी ,२००२ .

शासकीय वैद्यकीय /दंत महाविद्यालयांशी संलग्नीत रुग्णालयामधून पुरविण्यात येणा-या विशिष्ट सेवांसाठी खालीलप्रमाणे शुल्क आकरण्यास याद्वारे शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे .

अ.क्र.	प्रयोगशाळेतील चाचण्या	सुधारीत दर . रु .	अ.क्र.	प्रयोगशाळेतील चाचण्या	सुधारीत दर . रु .
१.	एल .एफ .टी .	५० .००	२.	के .एफ .टी .	३० .००
३.	एस .अमिलेस	३० .००	४.	लिपिड प्रोफाईल	१०० .००
५.	क्रोमोसोमल कल्चर	१०० .००	६.	एन्डोक्राईन इन्व्हेस्टिगेशन	५० .००
७.	स्पेशियलाईज्ड मायक्रोस्कोपी (डीजी १,फ्ल्युरोसेंट, म्युकोस्कोपी)	१०० .००	८.	शीएसएफ,वॉडी फ्ल्यूईड ई	३५ .००
९.	फोझन सेक्शन	१०० .००	१०.	सर्जिकल स्पेसिमेन	१०० .००
११.	आयसोटोईप स्टडिज	१५० .००	१२.	थायरॉईड स्कॅन	१५० .००
१३.	सिमेन अॅनॅलिसिस	२० .००	१४.	मॅमोग्राफी	१०० .००
१५.	स्ट्रेस टेस्ट	२५० .००	१६.	हॅस्क्यूलर डॉप्लर/ एकोडॉप्लर .	२५० .००

सुप्रा मेजर ऑपरेशन

१. ऑल कॅन्सर असोसिएटेड सर्जरीज .	५०० .००	२. स्पेशल बोन सर्जरीज (Withimplant by the patient)	५०० .००
३. ब्रेन सर्जरीज	५०० .००	४. थॉरेकोटोमी	५०० .००
५. पेरिकार्डियल सर्जरी	५०० .००		

डेंटल (मायनर प्रोसिजर)

१. सिमेटिंग (प्रत्येक दात)	२० .००	२. स्केलिंग + पॉलिशिंग (पर सिटींग)	२० .००
३. फ्ल्यूओराईड अॅप्लीकेशन	२० .००	४. ऑक्लूसल एक्स रे	२० .००
५. सियालोग्राफी	२० .००	६. अॅस्पिरिटोनल बायोस्पी .	२० .००
७. इंजे . अल्कोहोल	२० .००	८. आयएमजे डिसलोकेशन रिडक्शन	२० .००
९. एक्सीसन ऑफ स्मॉल ग्रोथ	२० .००		

सेमि मेजर सर्जरीज (डेन्टल)

१. मायनर पेरी डेन्टल सर्जरीज	६० .००	२. शव गिंगिवल स्केलींग रूट प्लॅनिंग अॅन्ड क्युरोलाॅजी	६० .००
३. कास्ट गोल्ड रेस्टोरेशन (अनले, ऑनले, क्राऊन)	६० .००	४. पल्पोटोमी	६० .००
५. लाईट क्युर रेस्टोरेशन	६० .००	६. अक्रिलिक जॅकेट क्राऊन अन्ड डबल क्राऊन .	६० .००
७. कॅफलोमेट्रीक एक्स-रे	६० .००	८. पॅनोरॅमॅक एक्स-रे	६० .००
९. सर्जिकल रिमूव्हल ऑफ रूट पिसेस	६० .००	१०. अॅल्व्हेलोप्लॅस्टी	६० .००
११. इम्पॅक्शन	६० .००	१२. अपीसेक्टोमी	६० .००
१३. ईन्सीजनल बायोप्सी	६० .००	१४. एक्सीजनल बायोप्सी	६० .००
१५. क्लोज्ड रिडक्शन ऑफ मॅडिबल, मॅक्सॅबल झायगोमा .	६० .००	१६. सॉफ्ट टीश्यू सर्जरी	६० .००
१७. आय अॅन्ड डी .	६० .००	१८. फिक्सड अॅप्लायन्स प्रोसिजर	६० .००
१९. रिमूव्हल अॅप्लायन्स प्रोसिजर	६० .००	२०. रिमूव्हल अॅप्लायन्स ई .	६० .००

कोबाल्ट युनीट

१. रेडिओथेरपी रॅडिकल ट्रीटमेंट (पूर्ण उपचार)	१००० .००	२. पॅलिएटिव्ह ट्रीटमेंट (पूर्ण उपचार)	१००० .००
३. वीम ड्यूथोनोमोल्डस (क) कॉपेन्सेशन	३५० .००	(ख) आर फीट/पीडीपी	१५० .००

२) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या नियंत्रणाखालील शासकीय रुग्णालयांमधून उपरोक्त विशिष्ट सेवा पुरविण्यात येत असतील अथवा ज्यावेळी पुरविण्यात येतील त्यावेळी उपरोक्त प्रस्तावित दर रुग्णालयांनाही लागू होतील .

३) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या दिनांक १० .७ .२००१ च्या शासन निर्णयास प्रस्तुत रुग्णाशुल्काचे दर पुरकपत्र म्हणून राहतील . त्यामुळे सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या दि .१० .७ .२००१ च्या आदेशातील अटी व शर्ती या निर्णयासहीत लागू राहतील .

विषय .

४) सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या दि. १०.७.२००१ च्या आदेशाच्या संदर्भात काही अधिष्ठातांकडून विविध मुद्दांवर खुलासा करण्याची विनंती करण्यात आली आहे. हे मुद्दे संदिग्ध राहू नयेत म्हणून त्याबाबतचा आवश्यक खुलासा सोबतच्या परिशिष्टाद्वारे करण्यात येत आहे.

परिशिष्ट

शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग क्र.एमआयएस
२००१/१२५६/प.क्र.१९८/२००१/प्रशासन-२ दिनांक १८ जानेवारी २००२ चे परिशिष्ट

उपस्थित मुद्दा : बाह्यरुग्ण नोंदणी शुल्क रु.५/- आहे. हे रुग्ण शुल्क परिशिष्ट “ अ ”मध्ये दर्शविलेल्या संवर्गात आकारावा किंवा कसे .

खुलासा: परिशिष्ट “ अ ” मध्ये दर्शविलेल्या ज्या संवर्गांना वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय आहे त्यांना बाह्यरुग्ण नोंदणी शुल्क आकारण्यात यावे .

मुद्दा: वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्यासाठी विलाच्या ३ % शुल्क आकारावयाचे आहे. तथापि परिशिष्ट-अ मध्ये शासकीय कर्मचारी व त्यांचेवर अवलंबून असणारे कुटुंबीय यांना विनाशुल्क वैद्यकीय उपचाराची सोय आहे. अशा परिस्थितीत कोणत्या खात्याच्या अथवा संस्थांच्या कर्मचा-यांकडून विलाच्या ३ % रुग्णशुल्क आकारावे .

खुलासा: संवर्गांना विनाशुल्क वैद्यकीय उपचार सवलत देण्यात आली असल्यामुळे त्यांच्याकडून वैद्यकीय खर्चाला प्रतिपूर्ती प्रमाणपत्रांसाठी विलाच्या ३ % शुल्क आकारण्यात येऊ नये मात्र इतर सर्व प्रकरणी विलाच्या ३ % शुल्क आकारण्यात यावे .

मुद्दा : राष्ट्रीय कार्यक्रमांतर्गत येणा-या रुग्णांकडून रुग्णशुल्क घ्यावे किंवा कसे .

खुलासा: राष्ट्रीय कार्यक्रमांतर्गत क्षयरोग निवारण, कुष्ठरोग नियंत्रण, कुटुंबकल्याण कार्यक्रम, पोलियो इत्यादी रावविले जातात . यासाठी आवश्यक निधी केंद्र शासनाकडून उपलब्ध करून दिला जातो . त्यामुळे अशा कार्यक्रमांतर्गत उपचार करण्यात येणा-या रुग्णांकडून यापुढे रुग्णशुल्क आकारण्यात येऊ नये .

मुद्दा: सी.टी.स्कॅन/ईसीजीचे दर पूर्वीपेक्षा कमी आहेत ते पूर्वीच्याच दराने घ्यावे किंवा कसे? एकूण सी.टी.स्कॅनपैकी १० % सी.टी.स्कॅनकरिता गरीब रुग्णांकडून शुल्क न घेण्याचे अधिकार अधिष्ठातांना होते ते यापुढेही चालू आहेत किंवा कसे ?

खुलासा: सी.टी.स्कॅन/ईसीजी करिता दिनांक १०.७.२००१ च्या शासन निर्णयान्वये जे सुधारीत दर निश्चित करण्यात आले आहेत त्यानुसारच रुग्णशुल्क घेण्यात यावे. दारिद्र्य रेषेखालील रुग्णांना यापुढे रुग्णशुल्क आकारण्यात येणार नसल्याने यापूर्वी १० % गरीब रुग्णांना सी.टी.स्कॅनकरिता रुग्णशुल्क माफ करण्याचे अधिष्ठातांना असलेले अधिकार यापुढे रहाणार नाहीत .

कवककवककवक

विषय :- पोलीस रुग्णालयात नागपाडा, मुंबई येथे पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना व महिला पोलीस कर्मचा-याना आंतररुग्ण म्हणून सुविधा उपलब्ध करून देणेबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र. पीएचएल ०७०२/६४५/प्र.क्र.२/पोल ७ दि. २३.०९.२००२ .

पोलीस रुग्णालय, नागपाडा येथील कामकाजाचा आढावा घेण्याबाबत मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ०१.०६.२००२ रोजी बैठक आयोजित केली होती. या बैठकीत पोलीस रुग्णालय, नागपाडा

येथे फक्त पुरुष पोलीस कर्मचा-यांना आंतररुग्ण म्हणून उपचार केले जातात असे निदर्शनास आणण्यात आले . यापुढे पोलीस रुग्णालय, नागपाडा, मुंबई येथे पोलीस कर्मचा-यांच्या कुटुंबियांना तसेच महिला पोलीस कर्मचा-यांनासुद्धा आंतररुग्ण म्हणून सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासन मान्यता देत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

व . वा . चव्हाण,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

कवकवकवकवक

विषय :-शासकीय खर्चाच्या प्रयोजनार्थ “ अवलंबित्व ” ठरविण्यासाठी .

आई , वडील आणि अविवाहित व घटस्फोटीत बहिणीसंदर्भात .

सा . आ . विभाग, निर्णय क्र . एमएजी १०९९ / प्र . क्र . २२० / ९९ / आ . ३ दि . २० . २ . २००३ .

महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम, १९६१ मधील नियम २ (३) अन्वये वैद्यकीय प्रतिपूर्तीच्या प्रयोजनासाठी शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबाची व्याख्या विहित करण्यात आली आहे . या व्याख्येत वरील (१) येथील आदेशान्वये करण्यात आलेल्या सुधारणेनुसार सद्यःस्थितीला वरील (२) येथील आदेशान्वये कर्मचा-यांच्या सेवानिवृत्त आईवडिलांचे मूळ निवृत्तीवेतन वा दरमहा कमाल उत्पन्न रूपये ५००/- पर्यन्त असल्यास ते शासकीय कर्मचा-यांवर अवलंबित आहेत असे समजण्यात येते आणि त्यांच्या आजारपणावरील उपचाराच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती शासकीय कर्मचा-यास अनुज्ञेय ठरते .

पाचव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचा-यांच्या निवृत्तीवेतनात सुधारणा करण्यात आल्यानंतर वरील निवृत्तीवेतन वा दरमहा कमाल उत्पन्नाची मर्यादा सुधारण्याचा तसेच कुटुंबाच्या व्याख्येसंदर्भात उपस्थित करण्यात आलेल्या मुद्द्यांचे निराकरण करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन या संदर्भात आता खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे .

(अ) शासकीय कर्मचा-यांच्या आईवडीलांना (१) निवृत्तीवेतन मिळत असेल किंवा (२) निवृत्तीवेतन मिळत नसेल तरी अन्य मार्गानी उत्पन्न मिळत असेल किंवा (३) निवृत्तीवेतनासह अन्य मार्गानीही उत्पन्न मिळत असेल तर अशा सर्व प्रकरणी उपचार घेतेवेळी त्यांचे सर्व मार्गानी मिळणारे एकूण उत्पन्न रु . १५००/- इतके मूळ निवृत्तीवेतन घेणा-या सेवानिवृत्त राज्य शासकीय कर्मचा-यास मिळणा-या वित्तलब्धीच्या मर्यादेत (म्हणजे रु . १५००/ अधिक त्यावरील उपचार सुरू करण्याच्या दिनांकास अनुज्ञेय असणारी महागाई वाढ) असेल तर ते वैद्यकीय प्रतिपूर्तीच्या प्रयोजनासाठी शासकीय कर्मचा-यांवर अवलंबित असल्याचे मानले जाईल .

(ब) वरील तरतूद शासकीय कर्मचा-यांच्या अविवाहित बहिणीचे आणि घटस्फोटीत बहिणीचे त्यांच्यावरील अवलंबित्व ठरवितांना तसेच महिला शासकीय कर्मचा-याने तिच्या आईवडिलांऐवजी सासू सास-यांची तिच्यावरील अवलंबित्व ठरवितानाही लागू असेल .

हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून लागू असतील .

हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . १४२५ / सेवा ५ दिनांक २१ डिसेंबर २००२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत .

कवकवकवकवक

विभाग .

विषय :- खाजगी रुग्णालयातील आंतररुग्ण उपचार खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या मंजूरीबाबत .

सा .आ .विभाग, निर्णय क्र .एमएजी २००५/१/प्र.क्र.१ /आरोग्य- ३ , दिनांक १९ मार्च ,२००५ .

शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम, १९६१ मधील तरतुदींच्या अधिन राहून , आकस्मिक उदभवणा-या २७ आजारांवर खाजगी रुग्णालयात घेतलेल्या उपचारावरील वैद्यकीय खर्चाची, वेतनगटानुसार अनुज्ञेय ठरविण्यात आलेल्या टक्केवारीप्रमाणे परंतु प्रत्येक प्रकरणी रु . २०,०००/- च्या कमाल मर्यादित प्रतिपूर्तीस मंजूरी देण्याचे अधिकार विभागप्रमुखांना आहेत . या मर्यादेवरील वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची प्रकरणे संबंधीत मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागामार्फत सार्वजनिक आरोग्य विभाग व वित्त विभागाकडे विशेष बाब म्हणून मान्यतेच्या दृष्टीने सादर केली जातात .सद्यःस्थितीत औषधांच्या किंमतीत व उपचार पध्दतीवरील खर्चामध्ये झालेली वाढ तसेच अशी प्रकरणे निकाली काढण्यास लागणारा कालावधी इत्यादिचा विचार करता प्रचलित कमाल मर्यादित वाढ करणे व प्रतिपूर्तीच्या अनुज्ञेय रकमेची परिगणना करण्यामध्ये सुलभता आणण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय सा .आ .विभाग क्र .एमएजी १०९९/प्र.क्र.४०/आरोग्य ३ दिनांक २९ जुलै १९९९ मध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

१) औषधोपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती :-

वेतनगटानुसार औषधोपचारावरील खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची अनुज्ञेय रक्कम प्रस्तुत शासन निर्णयामधील तक्ता “ अ ” मध्ये नमूद केली आहे . त्यामध्ये सुधारणा करण्यात येऊन आता वेतनश्रेणीचे वर्गीकरण न करता औषधोपचारावरील प्रत्यक्ष खर्चाच्या ९० % टक्के रक्कम सरसकट अनुज्ञेय राहिल .

२) खाजगी रुग्णालयातील वास्तव्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती :-

प्रस्तुत शासन निर्णयामधील तक्ता “ ब ” मध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे .

अ.क्र.खाजगी रुग्णालयातील वास्तव्याचा प्रकार .	तक्ता “ ब ” वास्तव्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती करावयाचा प्रचलीत दर .	वास्तव्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती करावयाचा सुधारित दर .
१. जनरल वॉर्ड (सर्वसामान्य कक्ष)	वेतनाच्या टप्प्याप्रमाणे ९०%,८५%,८०%	प्रत्यक्ष खर्चाच्या सरसकट ९५ % अनुज्ञेय .
२. जनरल वार्डच्या(सर्वसामान्य कक्षाच्या) बाजूचा बाथरूम नसलेला कक्ष .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ७५ %	प्रत्यक्ष खर्चाच्या सरसकट ९० % अनुज्ञेय .
३. बाथरूमसह स्वतंत्र कक्ष .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ६५ %	प्रत्यक्ष खर्चाच्या सरसकट ७५ % अनुज्ञेय .
४. बाथरूमसह डबल बेडेड कक्ष .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ६० %	प्रत्यक्ष खर्चाच्या सरसकट ७५ % अनुज्ञेय .
५. बाथरूमसह वातानुकूलित कक्ष .	प्रत्यक्ष खर्चाच्या ५० %	प्रत्यक्ष खर्चाच्या सरसकट ७५ % अनुज्ञेय .
६. अतिदक्षता कक्ष .	प्रत्यक्ष कर्चाच्या ५० %	प्रत्यक्ष खर्चाच्या १०० % अनुज्ञेय .

(टीप : वरील तक्ता ‘ ब ’ मधील अनुक्रमांक ५ येथे नमूद केलेला बाथरूमसह वातानुकूलित कक्ष हा केवळ जे अधिकारी विमानप्रवासासाठी पात्र आहेत त्यांना अनुज्ञेय राहिल .)

३) प्रतिपूर्तीच्या अनुज्ञयतेची कमाल मर्यादा व मंजूरीचे अधिकारांबाबत :-

शासन निर्णय , सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र. एमएजी १०९१ / ३४५६/ प्र.क्र. ३२० /९१/ आरोग्य . ७ दिनांक १४ जानेवारी १९९३ प्रमाणे वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीची कमाल मर्यादा रु.२०,०००/- पर्यंत वाढविण्यात आली होती व ही मर्यादा सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र. १०९९ / प्र.क्र.४० / आ. ३ दिनांक २९ जुलै १९९९ च्या शासन निर्णयास अनुसरून शासन शुध्दीपत्रक सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र. एमएजी १०९९ / प्र.क्र. ४० / आ. ३ दिनांक २५.२.२००० प्रमाणे उद्घृत करण्यात आली आहे . याबाबत आता पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे .

१) महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ त्यानंतर वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयांमधील तरतुदींच्या अधिन राहून रु.४०,०००/- पर्यंतच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मंजूरीचे अधिकार संबंधीत विभागांच्या विभागप्रमुखांना प्रदान करण्यात येत आहेत .

२) प्रचलित पध्दतीनुसार रु.२०,०००/- वरील वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस एक विशेष बाब म्हणून मंजूरी देण्याबाबतची प्रकरणे सार्वजनिक आरोग्य विभाग व वित्त विभागास सादर केली जात होती . आता रु. ४०,०००/- वरील वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या प्रकरणांना महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ व त्यानंतर वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या शासन निर्णयामधील तरतुदींच्या अधिन राहून मंजूरी देण्याचे अथवा उचित निर्णय घेण्याचे पूर्ण अधिकार संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागप्रमुखांना देण्यात येत आहेत .

३) विहित तरतुदीत न वसणा-या प्रकरणी काही अपवादात्मक परिस्थितीत विशेष बाब म्हणून वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीस मान्यता द्यावयाची असल्यास अशा प्रकरणी निर्णय घेण्यासाठी पुढे नमूद केल्याप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत असून या समितीकडे अशी प्रकरणे निर्णयार्थ सादर करण्यात यावीत .

(अ)	अप्पर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग	अध्यक्ष .
(ब)	सचिव (व्यय) वित्त विभाग	सदस्य .
(क)	संबंधित प्रशासकीय विभागांचे सचिव	सदस्य .
(ड)	महासंचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई	सदस्य .
(ई)	संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन ,मुंबई	सदस्य .
(फ)	उप सचिव (रुग्णसेवा) सार्वजनिक आरोग्य विभाग	सदस्य सचिव .

२ . शासन याद्वारे असे निदेश देत आहे की, वर नमूद केल्याप्रमाणे विभाग प्रमुख व प्रशासकीय विभाग प्रमुख या स्तरावर प्रकरणांना मंजूरी देताना महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ व त्यानंतर वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयामधील तरतुदी काटेकोरपणे तपासून मंजूरी देण्यात यावी .

३ . हा शासन निर्णय प्रलंबित प्रकरणांना देखील लागू करण्यात यावा . मात्र यापूर्वीची निर्णयीत ठरलेली प्रकरणे पुन्हा सुरू करण्यांत येऊ नये .

४ . शासन विनिर्दिष्ट २७ आकस्मिक व ५ गंभीर आजारांची यादी परिशिष्ट “ अ ” येथे व शासनमान्य खाजगी रुग्णालयांची यादी परिशिष्ट “ ब ” येथे जोडण्यात आली आहे . सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांनी हा शासन निर्णय त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व कार्यासने व कार्यालये यांना कळविण्याची व्यवस्था करावी .

५ . हे आदेश महाराष्ट्र राज्याच्या विधानमंडळाचे सभापती, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्याचे मा .मुख्यमंत्री, मा .मंत्री, मा . राज्यमंत्री, विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विद्यमान व माजी सदस्य, शासकीय कर्मचारी व या सर्वांचे कुटुंबीय यांना लागू राहतील .

६. हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५८३/सेवा ५ दिनांक १७.३.२००५ नुसार निर्गमित करण्यांत येत आहेत .

ला . म . चौधरी,
महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव .

कककककक

शासन निर्णय सा . आ . विभाग क्र . एमएजी २००५ / ९ / प्र . क्र . १ / आ . ३ दिनांक १९ . ३ . २००५ चे सहपत्र .

परिशिष्ट “ अ ”

शासन विनिर्दिष्ट २७ आकस्मिक व ५ गंभीर आजारांची यादी .

- १) हृदयविकाराचा झटका (Cardiac emergency), प्रमस्तिक संहनी (Cerebral vascular), फुफ्फुसाच्या विकाराचा झटका (Pulmonary emergency) अँन्जिओग्राफी चांचणी .
- २) अति रक्तदाव . (Hypertension)
- ३) धनुर्वात (Tetanus)
- ४) घटसर्प (Diphtheria)
- ५) अपघात (Accident)—आघात संलक्षण (Shock Syndrome) हृदयाशी आणि रक्तवाहिनीशी संबंधीत (Cardiological and Vascular)
- ६) गर्भपात (Abortions)
- ७) तीव्र उदर वेदना/आंत्र अवरोध (Acute abdominal pains/intestinal obstruction)
- ८) जोरदार रक्तस्राव (Severe haemorrhage)
- ९) गॅस्ट्रो -एन्ट्रायटीस (Gastro Enteritis)
- १०) विषमज्वर (Typhoid)
- ११) निश्चतेनावस्था (Coma)
- १२) मनोविकृतीची सुरुवात (Onset of psychiatric disorder)
- १३) डोळयातील दृष्टीपटल सरकणे (Retinal detachment in the eye)
- १४) स्त्रीरोगशास्त्र आणि प्रसुतीशास्त्र संबंधीत यांच्याशी आकस्मिक आजार . (Gynaecological and obstetric emergency)
- १५) जननमुत्र आकस्मिक आजार . (Genito urinary emergency)
- १६) वायु कोथ (Gas Gangrene)
- १७) कान, नाक किंवा घसा यामध्ये विजातीय पदार्थ गेल्यामुळे निर्माण झालेले आकस्मिक आजार (Foreign body in ear, nose or throat emergency)
- १८) ज्यामध्ये तातडीने शस्त्रक्रिया करणे आवश्यक असते अशा जन्मजात असंगती (Congenital Anomalies requiring urgent surgical intervention)
- १९) ब्रेन ट्युमर (Brain Tumour)
- २०) भाजणे (Burns)
- २१) इपिलेप्सी (Epilepsy)

- २२) अँक्यूट ग्लँकोमा (Acute Glaucoma)
- २३) स्प्यायपनस स्कॉड (मज्जारज्यू) संबंघात आकस्मिक आजार
- २४) उष्माघात
- २५) रक्तासंबंघातील आजार
- २६) प्राणी चावल्यामुळे होणारी विषवाधा
- २७) रसायनामुळे होणारी विषवाधा .

गंभीर आजार भाग- २ .

- १) हृदय शस्त्रक्रियांची प्रकरणे .(Heart Surgery)
- २) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया (Bye pass Surgery)
- ३) अँन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया
- ४) मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया (Kidney Transplantation)
- ५) रक्ताचा कर्करोग (Blood Cancer) या ऐवजी कर्करोग अशी सुधारणा .
दि .१० .२ .०६ चा शासन निर्णय .

ककककक

परिशिष्ट . . “ ब ”

अ .क्र . आजाराचे नाव

शासन मान्य संस्थेचे नांव .

१. हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया व हृदयावरील इतर शस्त्रक्रिया .
 - १) सदरन रेल्वेज हेडक्वार्टर्स हॉस्पिटल, पेरांबूर , मद्रास
 - २) ग्विश्चन मेडिकल कॉलेज अँड हॉस्पिटल, बेल्लोर .
 - ३) के .ई .एम .रुग्णालय,मुंबई .
 - ४) जसलोक हॉस्पिटल ,मुंबई .
 - ५) बॉम्बे हॉस्पिटल,मुंबई .
 - ६) कस्तुरबा हॉस्पिटल, भोपाळ .
 - ७) श्री .चित्राई तिरूनल इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस अँड टेक्नॉलॉजी , त्रिवेंद्रम .
 - ८) कंवाला हिल हॉस्पिटल अँड हार्ट इन्स्टिट्यूट मुंबई .
 - ९) एन . एम . वाडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ कार्डियालॉजी, पूणे .
 - १०) रूबी हॉल क्लिनिक , पूणे .
 - ११) डॉ .के .जी . देशपांडे मेमोरियल सेंटर ,नागपूर .
 - १२) सेंट्रल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्स, नागपूर .
 - १३) जी .बी .पंत हॉस्पिटल , नवी दिल्ली .
 - १४) पोस्ट गॅज्युएट इन्स्टिट्यूट, चंदिगड .
 - १५) ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस,नवी दिल्ली .
 - १६) एसएसकेएम हॉस्पिटल, कलकत्ता .
 - १७) डॉ . इनामदार हॉस्पिटल , पुणे .

- १८) दिनदयाळ नॅशनल हॉस्पिटल, पुणे .
- १९) सीम्स हॉस्पिटल, नागपूर .
- २०) कमलनयन वजाज रुग्णालय , औरंगाबाद .
- २१) राजेवहादूर हार्ट फौंडेशन प्रा . लि . नाशिक .
- २२) अवंती इन्स्टिट्यूट ऑफ कार्डिऑलॉजी, नागपूर .
- २३) हिलींग टच अँजिओग्राफी अँड कार्डिक सर्जरी सेंटर्स नाशिक
- २४) ऑरेंज सिटी हॉस्पिटल अँड रिसर्च इन्स्टिट्यूट .
- २५) स्पंदन हार्ट इन्स्टिट्यूट आणि रिसर्च सेंटर, नागपूर .
- २६) गिरीराज हॉस्पिटल अँड इन्सेंटिव्ह केअर युनिट, वारामती .
- २७) दिनानाथ मंगेशकर हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर्स, पुणे .
- २८) काळवांडे हार्ट अँड च्हेस्ट हॉस्पिटल, औरंगाबाद .
- २९) अनेजा हार्ट इन्स्टिट्यूट , नागपूर .
- ३०) क्रिसेंड नर्सिंगहोम आणि इंटेन्सिव्ह कार्डियाक केअर युनिट, नागपूर .
- ३१) जळगांव हार्ट इन्स्टिट्यूट लिमिटेड व्दारा संचलित इंडो अमेरिकन कार्डिओव्हॅस्कुलर सेंटर, जळगांव .
- ३२) एशियन हार्ट इन्स्टिट्यूट , वांद्रा, मुंबई .
- ३३) सरस्वती मेडिकल फौंडेशन अँड रिसर्च सेंटर्स, कोल्हापूर .
- ३४) पुना हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर्स, पुणे .

२ . मुत्रपिंड प्रतिरोपण .

- १) ग्विश्चन मेडिकल कॉलेज अँड हॉस्पिटल , बेल्लोर .
- २) ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ मेडिकल सायन्सेस, नवी दिल्ली .
- ३) पोस्ट ग्रेज्युएट इन्स्टिट्यूट , चंदिगड .
- ४) जसलोक हॉस्पिटल, मुंबई .
- ५) रूबी हॉल क्लिनिक, पुणे .
- ६) सोलापूर किडनी केअर सेंटर अँड रिसर्च सेंटर्स, सोलापूर .
- ७) कमलनयन वजाज रुग्णालय, औरंगाबाद .
- ८) राधिकाबाई मेघे मेमोरियल मेडिकल ट्रस्ट जवाहरलाल नेहरू वैद्यकीय महाविद्यालय व आचार्य विनोब भावे ग्रामीण रुग्णालय, वर्धा .
- ९) इन्स्टिट्यूट ऑफ युगॅलॉजी, पुणे .
- १०) के .ई . एम . रुग्णालय पुणे .
- ११) पुना हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर्स पुणे .
- १२) क्रिसेंड नर्सिंगहोम आणि इंटेन्सिव्ह कार्डियाक केअर युनिट, नागपूर .
- १३) डॉ . राघोजी किडनी हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर्स प्रा . लि . सोलापूर .

३ . रक्ताचा कर्करोग व इतर कर्करोग .

- १) टाटा मेमोरिअल हॉस्पिटल, मुंबई .
- २) कॅन्सर इन्स्टिट्यूट , अडयार, मद्रास .

- ३) इंडियन कॅन्सर इन्स्टिट्यूटच्या महाराष्ट्रातील सर्व संस्था (असल्यास).
 - ४) बालाभाई नानावटी रुग्णालय , मुंबई .
 - ५) कॅन्सर रिलिफ सोसायटी, नागपूर .
 - ६) अश्विनी रुरल कॅन्सर रिसर्च अँड रिलिफ सोसायटी, बार्शी .
 - ७) श्री .सिध्देश्वर कॅन्सर सोसायटी, सोलापूर .
 - ८) कॅन्सर इन्स्टिट्यूट अदयार, मद्रास .
 - ९) संत तुकाराम मेडिकल रिसर्च सेंटर्स महर्षी दयानंद मार्ग ,अकोला
 - १०) दिनदयाळ नॅशनल हॉस्पिटल, पुणे .
 - ११) शेठ नंदलाल धुत रुग्णालय , औरंगाबाद .
 - १२) हेमोटॉलॉजी क्लिनिक प्रयोगशाळा व रुग्णालय,नागपूर .
 - १३) उध्दव मेमोरियल हॉस्पिटल नाशिक .
 - १४) राधिकाबाई मेधे मेमोरियल मेडिकल ट्रस्ट जवाहरलाल नेहरू वैद्यकीय महाविद्यालय व आ . विनोबा भावे ग्रामीण रुग्णालय, वर्धा .
 - १५) दिनानाथ मंगेशकर हॉस्पिटल अँड रिसर्च सेंटर,पुणे .
 - १६) डॉ . रविंद्र कोडलीकर हॉस्पिटल, औरंगाबाद .
 - १७) काळवांडे हार्ट अँड च्हेस्ट हॉस्पिटल, औरंगाबाद .
 - १८) दौलत मेमोरियल हॉस्पिटल , औरंगाबाद .
 - १९) बगाडिया हॉस्पिटल , अकोला .
- ४ . लहान मुलांचे आजार .
- १) वाई जेरबाई वाडिया रुग्णालय,मुंबई .
 - २) दौलत मेमोरियल हॉस्पिटल, औरंगाबाद .
- ५ . ऑर्थोपेडिक उपचार .
- १) ऑर्थोपेडिक हॉस्पिटल , महालक्ष्मी, मुंबई .
 - २) ऑल इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ फिजीकल मेडिसीन अँड रिहॅबिलिटेशन, महालक्ष्मी मुंबई .
 - ३) म्हशाळकर शिंदे ऑर्थोपेडिक सेंटर अँड अॅक्सीडेंट सेंटर,सांगली
 - ४) शुअरटेक अपोलो मेडिकल सेंटर, नागपूर .
 - ५) कर्ण हॉस्पिटल, सातारा .
 - ६) डॉ .पी .बी .मगदूम ऑर्थोपेडिक सर्जन ट्रामा केअर हॉस्पिटल ,मिरज . जि .सांगली .
 - ७) डॉ .अशोक पाटील क्लिनिक, सांगली .
 - ८) देसाई अॅक्सिडेंट अँड जनरल हॉस्पिटल, भोसरी पुणे .
- ६ . मधुमेह .
- १) रहेजा रुग्णालय .मुंबई .
- ७ . मणक्याचे विकार,खुब्याचे विकार, वेदनायुक्त सांध्याचे विकार व ते बदलण्याची शस्त्रक्रिया,दुर्बिणीद्वारे गुडघ्याच्या विकाराचे निदान व उपचार .
- १) संचेती इन्स्टिट्यूट फॉर ऑर्थोपेडिक रिहॅबिलिटेशन पुणे .
 - २) स्वास्थीयोग प्रतिष्ठान चॅरिटेबल ट्रस्ट फॅक्चर अँड ऑर्थो-पेडिक हॉस्पिटल, मिरज .
 - ३) मुश्रुत मेडिकल केअर अँड रिसर्च सोसायटीचे हर्डिकर हॉस्पिटल , पुणे .

- ४) सुश्रुत हॉस्पिटल अॅण्ड रिसर्च सेंटर, नागपूर .
 ५) म्हशाळकर शिंदे ऑर्थोपेडिक सेंटर अॅण्ड अॅक्सीडेंट सेंटर, सांगली
 ६) स्वास्थीरोग प्रतिष्ठान चॅरिटेबल ट्रस्ट, मिरज .
 ७) पुना हॉस्पिटल अॅण्ड रिसर्च सेंटर, पुणे .
 ८) साईनाथ ऑर्थोपेडिक हॉस्पिटल , भोसरी पुणे .
८. कॉम्प्युटराईज्ड रेस्टिंग ईलोकटो-कार्डिओग्राम कॉम्प्युटराईज्ड ट्रॅडमिल स्ट्रेस टेस्ट . व्हेक्टरीकार डायग्राम . कलर डॉपलर एकोकार्डिओग्राफी . परमनंट पेसमेकर अॅनालायसेस . अॅम्बुलेटरी व्होल्टर मॉनीटरिंग .
९. पोलिओ अस्थिव्यंगोपचार .
- १० मेंदुवरील शस्त्रक्रिया व उपचार .
- डॉ. शशांक सुभेदार नॅशनल हार्ट सेंटर अॅण्ड क्लिनिक नागपूर (या रुग्णालयास निरानिराळया चाचण्यांच्या संदर्भात मान्यता दिलेली आहे)
- ऑल इंडिया इन्स्टिटयुट अॅफ फिजिकल मेडिसिन अॅण्ड रिहॅबिलिटीशन, महालक्ष्मी, मुंबई .
- १) अश्विनी सहकारी रुग्णालय, सोलापूर .
 २) कमलनयन वजाज रुग्णालय, औरंगाबाद .
 ३) शुअरटेक अपोलो मेडिकल सेंटर, नागपूर .
 ४) पुणे इन्स्टिटयुट ऑफ युरोलॉजी, पुणे .
 ५) एस . पी . इन्स्टिटयुट ऑफ न्युरोसायन्स , सोलापूर .
 ६) गिरीराज हॉस्पिटल अॅण्ड इन्सॅटिव्ह केअर युनीट, बारामती .
 ७) लोटस हॉस्पिटल अॅण्ड रिसर्च सेंटर, कोल्हापूर .
 ८) पुना हॉस्पिटल अॅण्ड रिसर्च सेंटर, पुणे .
 ९) पुना लाईन हॉस्पिटल अॅण्ड मेडिकल रिसर्च सेंटर, नाशिक .
 १०) शिरोडकर हॉस्पिटल ट्रस्ट, डोंबिवली .
 ११) देसाई अॅक्सिडेंट अॅण्ड जनरल हॉस्पिटल , भोसरी पुणे .

वक्ववक्ववक्ववक्व

विषय :- बेव्हार्ट हॉस्पिटल लिमिटेड मुंबई या खाजगी संस्थेस राज्य शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना हृदय विकारावरील शस्त्रक्रिया करून घेण्यास शासन मान्यता देण्याबाबत .

सा . आ . विभाग, निर्णय क्र . एमएजी २००५ / २८४ / प्र . क्र . ८५ / आरोग्य ३ दि . २३ मार्च, २००५ .

सार्वजनिक आरोग्य विभाग क्र . एमएजी १०९९ / प्र . क्र . २३८ / आरोग्य ३ दिनांक २१ ऑगस्ट १९९९ च्या परिच्छेद ७ मध्ये नमूद केल्यानुसार शासन मान्य खाजगी रुग्णालयाची यादी प्रस्तुत शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये दर्शविण्यात आली आहे . त्यामध्ये सुधारणा करून बेव्हार्ट हॉस्पिटल लिमिटेड, मुंबई या खाजगी संस्थेस राज्य शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना हृदय विकारावरील शस्त्रक्रिया करून घेतल्यास त्याप्रित्यर्थ होणा-या वैद्यकीय

खर्चाची प्रतिपूर्ती ही शासकीय रुग्णालयातील वैद्यकीय प्रतिपूर्तीप्रमाणे ही शासकीय रुग्णालयातील वैद्यकीय प्रतिपूर्ती प्रमाणे अनुज्ञेय ठरण्यास सार्वजनिक आरोग्य विभाग शासन निर्णय क्र. जीरुखा २०००/प्र.क्र.१०१ / आरोग्य ३ दिनांक २६ सप्टेंबर, २००० मधील नमूद मार्गदर्शक तत्वांच्या अधीन राहून य निर्णयाद्वारे सदर संस्थेस शासन मान्यता देण्यात येत आहे. या अन्वये खालील बाबींचे प्रकरणे पालन प्रस्तुत संस्थेने करणे आवश्यक राहिल.

१) मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, १९५० मधील कलम ४१ अे नुसार खाजगी रुग्णालयांनी १० % रुग्णांवर मोफत व १० % रुग्णांवर सवलतीच्या दराने उपचार करणे . २) मुंबई नर्सिंग होम अधिनियम १९४९ अन्वये विहित केलेल्या निकषानुसार प्रशिक्षित वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी वर्ग उपलब्ध असणे. ३) खाजगी रुग्णालये/संस्थेमध्ये ज्या आजारावर उपचार करण्यासाठी मान्यता देण्यात आली आहे त्या आजाराचे संशोधन करण्यासाठी आवश्यक ती यंत्रसामुग्री उपलब्ध असणे. ४) शासकीय रुग्णालयात ज्या दराने फी आकारली जाते त्या दराने फी आकारली जावी. ५) खाजगी रुग्णालये/संस्थेने भारत/राज्य सरकारामार्फत कार्यान्वित केलेल्या राष्ट्रीय कार्यक्रमाच्या मोहीमेत सक्रिय भाग घेणे आवश्यक आहे.

उपरोक्त आजारावरील उपचार व औषधोपचाराकरिता वोक्हार्ट हॉस्पिटल लिमिटेड, मुंबई या संस्थेने आकारलेल्या संपूर्ण वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल. अतितात्काळ बाब वगळता सदर संस्थेतील मान्यताप्राप्त उपचाराखेरीज अन्य कोणत्याही औषधोपचारासाठी शासकीय कर्मचा-यास प्राधिकृत वैद्यकीय अधिका-याची पूर्व संमती घेणे आवश्यक राहिल.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय निवृत्तीवेतनधारकांना आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नीस शासकीय रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत .

सा. आरोग्य विभाग, निर्णय क्र. एमएजी १००३/१३५७/प्र.क्र.१४२/आरोग्य ३ दि. ८.०४.२००५.

संदर्भ : सा. आ. वि. क्र. जीरुफी १०००/प्र.क्र.९०/आरोग्य ३ दिनांक १०.०७.२००१.

प्रस्तावना :

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या उपरोक्त शासन निर्णयान्वये शासकीय रुग्णालयातून देण्यात येणा-या विविध रुग्णसेवेकरिता आकारण्यात येणा-या शुल्कामध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. तथापि या शुल्क आकारणीतून वरील शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ” येथील नमूद संवर्गातील व्यक्ती/लाभधारकांना रुग्णसेवा शुल्क भरण्यापासून सूट देण्यात आली आहे. शासकीय व जिल्हा परिषद निवृत्ती वेतनधारक आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नी यांचा समावेश या संवर्गात करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :

राज्य शासनाच्या विद्यमान निवृत्तीवेतन योजनेचा लाभ घेणा-या शासकीय व जिल्हा परिषद निवृत्ती वेतन धारकांना आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नीस सर्व शासकीय रुग्णालयात विनाशुल्क उपचाराची सवलत देण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजुरी देण्यात येत आहे. यास अनुसरून १. संदर्भाधीन क्रमांक १ च्या शासन निर्णयासोबतचा परिशिष्ट “ अ ” मधील शासकीय रुग्णालयात विनाशुल्क वैद्यकीय उपचाराची सवलत मिळत असलेल्या संवर्गाच्या यादीत अनुक्रमांक १६ येथे शासकीय व जिल्हा परिषद निवृत्तीवेतनधारक आणि त्यांच्या पती किंवा पत्नी संवर्गाचा समावेश करण्यात येत आहे.

२. प्रस्तुत सवलत हे आदेश निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून लागू राहिल.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवम .

**विषय : शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती प्रकरणी
५गंभीर आजारांमध्ये सर्व प्रकारच्या कर्करोगांचा समावेश करणे व पाच गंभीर
आजारावरील खर्च भागविण्यासाठी रुपये १,००,०००/- एवढ्या अग्रिमाची
मर्यादा रु.१,५०,०००/- पर्यंत वाढविण्याबाबत .**

सा.आ.विभाग, निर्णय क्र. एमएजी २००५ /प्रक्र.२५१/आ.३ दिनांक १० फेब्रुवारी, २००६ .

संदर्भाधिन क्र. ४ येथे नमूद करण्यात आलेल्या दिनांक ४.७.२००० च्या शासन निर्णयान्वये खाली नमूद केलेले पाच गंभीर आजार अंतर्भूत आहेत .

**१) हृदय शस्त्रक्रियांची प्रकरणे २) हृदय उपमार्ग शस्त्रक्रिया ३) ऑन्जिओप्लास्टी शस्त्रक्रिया ,४)
मुत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया ५) रक्ताचा कर्करोग .**

वरील गंभीर आजारांमध्ये अंतर्भूत रक्ताच्या कर्करोगाशिवाय, इतर सर्व प्रकारच्या कर्करोगाचे वाढते प्रमाण, आजारातील गांभीर्य व उपचारावर उद्भवणारा खर्च यासर्व बाबी लक्षात घेऊन अ.क्र. ५ येथील रक्ताचा कर्करोग असा बदल करण्याची बाब विचाराधीन होती .यास अनुसरून पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले आहेत .

अ) प्रस्तुत दिनांक ४.७.२००० च्या शासन निर्णयातील विनिर्दिष्ट ५ गंभीर आजारांच्या यादीतील अ.क्र.५ येथील रक्ताचा कर्करोग या ऐवजी कर्करोग अशी सुधारणा करण्यात येत आहे आणि या आजारांवर शासकीय अथवा शासन मान्य खाजगी रुग्णालयातील आंतररुग्ण तसेच बाह्यरुग्ण उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल .

ब) प्रस्तुत दिनांक ४.७.२००० च्या शासन निर्णयान्वये व उपरोक्त अ येथील सुधारणेसह पाच गंभीर आजारांवरील शासकीय अथवा शासनमान्य खाजगी रुग्णालयातील औषधोपचार व आवश्यक उपकरणांची खरेदी करण्यासाठी येणारा संभाव्य खर्च विचारात घेऊन रुपये १,००,०००/- अग्रिमाची मर्यादा रु. १,५०,०००/- एवढी वाढविण्यात येत आहे .

क) अग्रिम मंजूर करण्याबाबतचे सर्वसाधारण नियम संदर्भाधीन अ.क्र.५ येथील शासन निर्णय दि. ४.७.२००० सोबतच्या परिशिष्ट ' अ ' प्रमाणेच राहतील .

२ . हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून अंमलात येतील . तथापि या आदेशाच्या दिनांका पर्यन्तच्या कालावधीत औषधोपचार घेतलेल्या अनिर्णित प्रकरणांना अथवा आदेशाच्या दिनांकास औषधोपचार सुरू असणा-या प्रकरणांना देखील हे आदेश लागू राहतील . मात्र या आदेशाच्या दिनांकापूर्वी निर्णयित झालेली प्रकरणे पुन्हा सुरू करण्यात येऊ नयेत .

सदर आदेश महाराष्ट्र राज्याचे मंत्री महोदय, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे सभापती, उपसभापती, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष , महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विद्यमान व माजी सदस्य, शासकीय कर्मचारी व सर्वांचे कुटुंबीय यांना लागू राहतील .

३ . हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १३/सेवा ५ दिनांक १९ जानेवारी, २००६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत .

कककककककक

विभाग .

विषय :-महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल)नियम १९६१ अंतर्गत शासकीय कर्मचारी , अधिकारी व त्यांचे कुटुंबियांच्या मूत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया पूर्व व शस्त्रक्रियेनंतर करण्यात येणा-या डायलिसिस या उपचारावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्याबाबत .

सा .आरोग्य विभाग, निर्णय क्र . वैखप्र २००६ /प्र.क्र . १९५/ आरोग्य- ३, दिनांक १३ जुलै, २००६ .

प्रस्तावना:

शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियांना महाराष्ट्र राज्य (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील तसेच संदर्भाधीन शासन निर्णयातील तरतुदीनुसार मूत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियापूर्व व शस्त्रक्रियेनंतर करण्यात येणा-या डायलिसिस या उपचारावरील वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती वाढवण्यास उपचार म्हणून अनुज्ञेय नाही . तथापि शासकीय कर्मचारी अथवा त्यांच्या कुटुंबियांच्या मूत्रपिंड विषयक आजारामध्ये मूत्रपिंड निकामी झाल्यानंतर किडनी दाता उपलब्ध होईपर्यन्त आणि काही प्रकरणी मूत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रिया अयशस्वी झाल्यानंतर डायलिसिस करून घेणे रुग्णाच्या जिविताच्यादृष्टीने अत्यंत आवश्यक ठरते व डायलिसिसवर उद्भवणारा खर्च हा वारंवार उद्भवणारा असल्याने डायलिसिसवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्याची वाव शासनाच्या विचाराधीन होती .

निर्णय:

शासकीय कर्मचारी/अधिकारी व त्यांच्या कुटुंबियांनी मूत्रपिंड निकामी झाल्यानंतर, मूत्रपिंड प्रतिरोपण शस्त्रक्रियेपूर्वी व अयशस्वी शस्त्रक्रियेनंतर डायलिसिस करवून घेतल्यास त्यावरील शासकीय अथवा खाजगी रुग्णालयातील वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्यात येत आहे .

अशा प्रतिपूर्तीच्या मंजूरीकरिता पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती राहिल . अ) प्रतिपूर्ती प्रकरणाची छाननी करून शिफारस करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समित्या कार्यान्वित राहतील .

(१) जिल्हा स्तरावर प्रकरणासाठी समिती :

१) उपसंचालक, आरोग्य सेवा मंडळे- अध्यक्ष २) जिल्हा शल्यचिकित्सक (संबंधित जिल्हा रुग्णालय) सदस्य . ३) सहाय्यक संचालक, वैद्यकीय -सदस्य .

(२) मुंबई शहरातील प्रकरणांसाठी समिती . .

१) संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई . . अध्यक्ष . २) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (वैद्यकीय) मुंबई ,सदस्य सचिव . ३) वैद्यकीय अधीक्षक, सर ज. जी . समूह रुग्णालय . मुंबई सदस्य . ४) प्रा .मूत्रपिंड विभाग, ग्रॅण्ट मेडिकल कॉलेज . . मुंबई सदस्य . ५) उपसंचालक, आरोग्य सेवा (रुग्णालये) सदस्य .

ब) वरीलप्रमाणे स्थापना केलेल्या समितीपुढे संबंधित कर्मचा-यांच्या विभागप्रमुखांमार्फत प्रस्ताव परस्पर सादर करण्यांत यावेत . समितीने प्रत्येक प्रकरणी डायलिसिस करण्याची आवश्यकता व डायलिसिसवर उद्भवलेला खर्च याची शहानिशा करून खर्चाच्या प्रतीपूर्तीची शिफारस करावी . मात्र अशी शिफारसयोग्य रक्कम या उपचारांसाठी जसलोक रुग्णालय, मुंबई येथे आकारल्या जाणा-या रकमेपेक्षा अधिक असणार नाही .

क) या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीचे आदेश विभागप्रमुख निर्गमित करतील .

ड) एखाद्या कर्मचा-याच्या /अधिका-याच्या डायलिसिसवरील खर्चाच्या देयकास समितीने एकदा दिलेली मंजूरी प्रस्तावातील पहिल्या डायलिसिसच्या उपचारांच्या तारखेपासून एक वर्षाच्या कालावधीसाठी वैध असेल . विशिष्ट कारण असल्याखेरीज या कालावधीतील डायलिसिसवरील खर्चाचे प्रस्ताव पुनः समितीसमोर सादर करण्याची आवश्यकता असणार नाही . एकदा समितीने मान्यता दिल्यानंतर डायलिसिसवरील एक वर्षाच्या कालावधीतील सर्व खर्चाची देयके मंजूर करण्याची कार्यवाही संबंधित विभागप्रमुखांनी करावी . त्यानंतर प्रकरण पुन्हा शिफारशीसाठी समितीसमोर सादर करावे लागेल .

२) हा आदेश महाराष्ट्र राज्याच्या विधानमंडळाचे सभापती, उपसभापती, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्याचे मुख्यमंत्री, मा .मंत्री, मा .राज्यमंत्री, मा . विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विद्यमान व माजी सदस्य व या सर्वांचे

कुटुंबीय यांनाही लागू राहतील .

हे आदेश वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २१०/२००६/सेवा ५ दिनांक ३० जून २००६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत .

वक्वक्वक्वक्वक्व

List of Allopathic Medicines

- 1) Antibiotics capsules,tablets,dusting powders,Ointments,etc.
- 2) Sedatives, Analgesics, Tranquillisers and Hypnotic antipyretic drugs.
- 3) Cherotherapeutic drugs
- 4) Parasympatholytic and parasympathomimetic drugs.
- 5) Sympatholytic and Sympathomimetic drugs.
- 6) General cerebral stimulatt drugs.
- 7) Vasodilator drugs.
- 8) Local Anaesthetics.
- 9) Antifungal and antiparasitic drugs, ointments and dusting powders.
- 10) Antihistaminic drugs.
- 11) Vitamin Preparations.
- 12) Hormone Preparations.
- 13) Antitoxins, Vaccines and Sera.
- 14) Any purgative, carminative, antiemetic or emetic drugs and antidiarrhoea drugs,
- 15) Anticoagulants.
- 16) Anticarcinomatous drugs.
- 17) Cardiac Glycosides and Antiarrhythmic Agents,
- 18) Antihypertensive Agents.
- 19) Diuretics.
- 20) Oxytocis.
- 21) Antidiabetics and drugs for other metabolic disorder.
- 22) Protein suppliments and Antianaemics.(Deleted vide G.R. UDPH & H Deprt. of 24.9.73)
- 23) Infusions and Transfusions.
- 24) All drugs included in rate contract are allowed with the exceptions of Protein Supplements. (Added vide GR UDPH & H Deprt of 24.9.73)

APPLIANCES:

- 1) Artificial limbs.
- 2) Crutches made to the size.

Office of the Dean Sassoon Gen.Hospital,Poona-1.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांना महानगरपालिका/नगरपालिका संचालित रुग्णालयातून विनाशुल्क सेवा देण्याबाबत .

नगर विकास विभाग, निर्णय क्र . संकीर्ण २००६/प्र .क्र .११८/२००६नवि २० दिनांक १२ डिसेंबर,२००६ .

प्रस्तावना : राष्ट्रीय ज्येष्ठ नागरिक धोरणाच्या अनुषंगाने व सामाजिक न्यायाच्या दृष्टीने राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांना (वय वर्षे ६० वर्षे व त्यावरील) महानगरपालिका/नगरपालिका संचालित रुग्णालयात विनाशुल्क उपचाराची सवलत तसेच त्यांच्या संघटन कार्यासाठी जागा उपलब्ध करून देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय: सामाजिक न्यायाच्या दृष्टीने राज्यातील ज्येष्ठ नागरिकांना (वय वर्षे ६० व त्यावरील) महानगरपालिका / नगरपालिका संचालित रुग्णालयात विनाशुल्क उपचाराची सवलत देण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे .

२ . राज्यातील सर्व महानगरपालिका/नगरपालिका यांच्या कार्यक्षेत्रात विविध भागात त्यांच्या स्वतःच्या शाळेच्या इमारती आहेत व बहुधा सर्व शाळा या रविवारी सुटीमुळे बंद असतात . अशा शाळेच्या इमारतीपैकी मध्यवर्ती भागातील

एखाद्या शाळेतील एखादे दालन हे त्या शहरातील ज्येष्ठ नागरिक संघाच्या संघटन कार्यक्रमाकरिता आठवड्यातून सुटीचा एक पूर्ण दिवस देण्यासाठी मंजूरी देण्यात येत आहे .

३ . प्रस्तुत सवलती हे आदेश निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून लागू होतील .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय : मुंबई उच्च न्यायालय व त्यांचे खंडपीठांतर्गत न्यायमूर्तींच्या व त्यांच्या कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत .

सा .आ .विभाग, निर्णय क्र . एमएजी २००६ / प्र . क्र . ४५१ / आरोग्य ३, दि . २१ डिसेंबर, २००६ .

- वाचा: १) सा .आ .वि .निर्णय क्र .एमएजी २००५ / प्र .क्र .१ / आरोग्य ३ दि . १९ .३ .२००५ .
२) सा .आ .वि .निर्णय क्र .वैखप्र १००४ / प्र .क्र .८२ / आ .३ दि .१९ .३ .२००५ .
३) शासन पूरक पत्र सा .आ .वि .वैखप्र १००४ / प्र .क्र .८२ / आ .३ दि .२५ .४ .२००६ .

प्रस्तावना : शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ आणि त्या अनुषंगाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय/ परिपत्रकातील तरतुदींच्या अधीन राहून वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या प्रकरणी कार्यवाही केली जाते . संदर्भाधिन क्र . (१) येथील शासन निर्णयान्वये रु . ४०,००० /- पर्यन्तच्या मर्यादित उद्भवलेल्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीबाबत मंजूरीचे अधिकार विभाग प्रमुखांना व त्यावरील खर्चाच्या मंजूरीचे अधिकार मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांना प्रदान करण्यात आलेले आहेत . विहित तरतूदीत न बसणा-या प्रकरणी विशेष बाब म्हणून निर्णय घेण्यासाठी सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या समितीसमोर अशी प्रकरणे सादर करण्यात येतात .

संदर्भाधिन क्र . (२) येथील शासन निर्णयान्वये मुंबई उच्च न्यायालय व त्यांचे खंडपीठांतर्गत न्यायमूर्तींच्या व त्यांच्या कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती प्रकरणी विशेष बाब म्हणून खाजगी रुग्णालयात केलेल्या उपचारांवरील खर्चाच्या १०० टक्के पर्यन्त रु . २ .०० लक्ष इतक्या मर्यादित मंजूरीचे अधिकार उच्च न्यायालयाच्या मा . मुख्य न्यायमूर्ती यांना प्रदान करण्यात आलेले आहेत . मुंबई उच्च न्यायालयातील संमेटो रिट पिटिशन क्र . २०१४ / २००० च्या अनुषंगाने मा . मुंबई उच्च न्यायालय खंडपीठ, मुंबई यांनी दिलेल्या अंतरिम आदेशाच्या अनुषंगाने मा . उच्च न्यायालयातील न्यायमूर्ती व त्यांच्या कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या अनुषंगाने धोरण ठरविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती .

शासन निर्णय :-मुंबई उच्च न्यायालय व त्यांचे खंडपीठातील न्यायमूर्ती व त्यांचे कुटुंबियांच्या वैद्यकीय खर्चाच्या प्रतिपूर्ती प्रकरणी संदर्भित क्र . २ येथील शासन निर्णयान्वये खाजगी रुग्णालयात केलेल्या उपचारांवरील खर्चाची विशेष बाब म्हणून १०० टक्के पर्यन्त रु . २ लक्ष इतक्या मर्यादितपर्यन्त वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती शासन विनिर्दिष्ट २७ आकस्मिक व ५ गंभीर आजारांपुरतीच मर्यादित आहे .

सर्व शासकीय अधिकारी/कर्मचारी तसेच महाराष्ट्र राज्याच्या विधानमंडळाचे सभापती, उप सभापती, मा . मुख्यमंत्री, मा . उप मुख्यमंत्री, मा . मंत्री, मा . राज्यमंत्री, विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानमंडळाचे विद्यमान व माजी सदस्य यांनासूद्धा विशेष बाब म्हणून वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती संदर्भ १ येथील शासन निर्णयाच्या तरतूदीच्या अधिन राहून फक्त २७ आकस्मिक व ५ गंभीर आजारांकरिता मर्यादित राहिल .

या आदेशाच्या दिनांकास अनिर्णित असलेल्या प्रकरणांना देखिल हे आदेश लागू राहतील .

हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ५८८ / २००६ / सेवा ५ दिनांक १८ . १२ . २००६ अन्वये त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत .

विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

: अमीम :

- 0 -

**Sub :- Advance of Pay to Government servants
on the eve of important Festival.**

F.D. No. FNR 1056 dated 22nd October, 1956.

Resolution :- Government is pleased to direct that an advance of pay may be sanctioned on the eve of important festivals to Government servants in receipt of basic pay not exceeding Rs.300/-per mensem subject to the following terms and conditions

- 1) The amount of the advance will be Rs. 75/- (seventy five) or one month's basic pay whichever is less.
- 2) The authorities competent to sanction these advances will be (I) Heads of Departments and Officers not lower in rank than the Principal District Officer of the Department concerned.
- 3) The advance must be applied for and drawn before the festival concerned. The advance may not be drawn earlier than fourteen days before the day on which the festival begins. It is admissible only to those on duty or on leave on average pay or on earned leave.
- 4) The advance will be recovered in not more than four equal monthly installments , the first recovery commencing with the next issue of pay .the amount of each installment should be rounded off to the nearest rupee, the balance, if any being recovered in the last installment.
- 5) Authorities sanctioning the advance will be held personally responsible for ensuing that the advance is fully adjusted in the manner stipulated above.
- 6) The advance will be admissible only on one occasion in a calendar year for members of each community serving in an establishment. The occasion for each community should be fixed by the authorities declared competent to sanction advances under these orders in sub-paragraph (ii) above, after taking into consideration the importance attached locally to such festivals and in consultation with recognized associations of staff/workers, where such exist. No member of any establishment should get more than one such advance in a calendar year.
- 7) Before these advances are sanctioned to temporary staff, sureties from permanent Government servants in the accompanying form or any other kind of security considered adequate by the sanctioning authority , should be obtained. The authorities competent to sanction these advances may, at their discretion, dispense with this requirement in the case of temporary staff who have completed 3 years of continuous service and are likely to

continue in service till the complete adjustment of the advance of the advances

8. No advance should be sanctioned to part time Government servants.

No advance should be sanctioned to temporary Government servants who are not likely to continue in service for a period of at least six month beyond the month in which the advance is paid.

2. These advances will, on payment, be debitable to “ S Deposit and Advance Part III Advances no bearing interest Departmental Advance-Civil Advances-Objection book Advances.”

3. These orders will remain in force till 31 st December 1957 unless amended earlier.

Deputy Secretary to Government

(टीप: अराजपत्रित शासकीय कर्मचा-यांना सण अग्रीम रु. २५००/- व वेतन मर्यादा रु. १२४५०/- आहे. दिनांक १९.१०.२००७ चा शासन निर्णय पहावा)

वचनवचनवचनवचन

Accompaniment to Govt. Resolution F.D. No. FNR 1056 dated the 22nd October 1956.

.....

FORM OF SURETY BOND.

KNOW ALL MEN BY THESE PRESENTS that I
..... son of a resident of
.....in the District of at present
employed as a permanent in the
(hereinafter called “ Surety ”) am held and firmly bound unto the Governor of Bombay (hereinafter called “ the Government ”, which expression shall unless the context otherwise admit include his successors and assigns) in the sum of Rs.....(Rs..... only) to be paid to the Government, for which payment to be well and truly made ,I hereby bind myself, my heirs, executors,. Administrators and representatives firmly by these presents. In witness whereof I set my hand this day ofone thousand nine hundred and fifty.....

WHEREASson of
a resident ofin the District of..... At present
employed as a temporary..... in the
.....(hereinafter called “ The Borrower ”) has at his own request, been granted by the Government advance of Rs..... (Rs..... only)
for the festival ofAND WHEREAS the Borrower has

undertaken to repay the said amount in three monthly installments of Rs..... ..
(Rs.....) each and a fourth monthly installment of Rs.....(Rs.....) the first
installment falling due in the month of.....

AND WHEREAS in consideration of the Government having agreed to grant the
aforesaid advance to the borrower the Surety has agreed to execute the above bond with
such condition as is hereunder written.

NOW THE CODITION OF THIS OBLIGATION is such that if the said
Borrower shall, while employed in the said....., duly and regularly
pay or cause to be paid to the Government the amount of the aforesaid advance owing to
the Government by installments until the said sum of Rs..... (Rs.....
.....only) shall be duly paid, then this bond shall be void, otherwise the same
shall be and remain in full force and virtue. But so nevertheless that if the Borrower shall
die or become insolvent or at any time cease to be in the service of the Government, the
whole or so much of the said principal sum of Rs.....(Rs.....
.....only) as shall then remain unpaid shall immediately become due and
payable to the Government and recoverable from the Surety as arrears of land revenue in
one installment by virtue of this bond.

The obligation undertaken by the Surety shall not be discharged or in any way
affected by an extension of time or any other indulgence granted by the Government to
the said Borrower.

The Government shall bear the stamp duty, in respect of these presents.

Signed and delivered by the

Said.....
At.....this.....
Day.....19

Signature of
Surety.
(Designation)
(Office to which
Attached)

Signature
Address and
Occupation of the
Witnesses.

In the presence of

- 1)
- 2)

**Sub:- Grant of House Building Advance ...
Creation of second Mortgages in respect
of additional loans obtained from certain
types of Financial Institutions.**

F.D.G.R.No. HBA-1083 /CR-465/GEN- 5 Dated **13 th June, 1984.**

It has been brought to the notice of Government that due to the increase in the cost of readymade house/flats and in the construction of house/flats, the House Building Advance granted to the Government servants under the Maharashtra Government House Building Advance Rules, 1962 is not adequate to meet the aforesaid cost of construction of houses/flats etc. Hence the concerned Government servants have to borrow loans from other financial institution. As such the house/flats being constructed/purchased has to be mortgaged to the financial institutions from whom the loan has been taken.

According to rule 5 of the Maharashtra Government servants House Building Advance Rules, 1962 the house/flat constructed/purchased with the help of the house building advance granted by Government is to be mortgaged to Government and hence, a second charge is required to be created while borrowing the loan from the concerned Financial Institutions. With a view to enable the state Government employees to construct /purchase their own house /flats, the question of permitting the state Government Employees to obtain loans from some Financial Institutions by creating a second charge on the house /flats was under consideration of Government for some time.

Accordingly the matter has been examined in consultation with the Law and Judiciary Department. Government is now pleased to direct that the Government servant who has obtained house building advance from Government may be permitted to create a second charge on the property provided prior permission of the Head of the Department is obtained and the draft deed of second mortgage is submitted to the Head of Department for scrutiny. Such a second charge may be created only in respect of loans to be granted for meeting the balance cost of houses / flats by recognized financial institutions such as:

- 1) Banking Institutions including co-operative Banks.
- 2) Financing corporations set up by the state Government which provide loans for house construction.
- 3) Apex co- operative Housing Finance Institutions.
- 4) Public companies formed and registered in India with the main intention of carrying on business of providing long term finance for construction or purchase of houses in India for residential purposes like the Housing Development Finance Corporation Ltd.

The total amount of the advance sanctioned by Government, the loan raise by the Government servant from the Financial Institution should not exceed the prescribed cost ceiling limit under the relevant rules , applicable to a particular case.

It would be for the Government Employees to ascertain the willingness of the Financial Institutions concerned to accept the second charge before applying for

permission of the Head of the Department. In all cases, the expenditure on registration of the mortgage deed should be borne by the Government servants themselves.

Amendment to the Maharashtra Government Servants House Building Advance Rules, 1992 and the requisite form to be filled in this regards are being formulated and issued separately.

M.T.Gangurde,
Dy.Secr.to Govt.Finance Dept.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- अपंग राज्य शासकीय कर्मचा-यांना तीन चाकी स्वयंचलित सायकल खरेदी करण्याकरिता प्राथम्य क्रमाने अग्रीम देणे .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . अग्रीम १९९०/(२३)/विनियम दिनांक ७ जून, १९९० .

शारीरिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तीसाठी एक विशिष्ट बनावटीची स्वयंचलित तीन चाकी नवीन सायकल (**Auto three-wheeler cycle**) किंवा मनुष्य बळाने चालणारी (**Manually operated/self-driven**) तीन चाकी नवीन सायकल बाजारामध्ये उपलब्ध आहे . अशी विशिष्ट बनावटीची नवीन सायकल खरेदी करण्यासाठी शासकीय सेवेत ज्यांची नियमित नेमणूक झाली आहे व सलग ५ वर्षे सेवा पूर्ण झाली आहे अशा अपंग शासकीय कर्मचा-यांना मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम क्रमांक १३७ खालील टिप्पणी २ मधील तरतूदींच्या अधीन राहून “ वाहन अग्रीम ” अनुज्ञेय राहिल . अग्रीमासंबंधीच्या मुंबई वित्तीय नियमामधील इतर सर्व अटी व शर्ती तसेच राज्य शासनाने वेळोवेळी काढलेल्या तद्संबंधीच्या आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्याची जबाबदारी अग्रीम मंजूर करणा-या प्राधिका-यावर राहिल .

२ . राज्य शासनाच्या अपंग कर्मचा-यांना अशी स्वयंचलित नवीन सायकल (ह्यात मोटार सायकलचा अंतर्भाव असणार नाही) खरेदी करण्यासाठी “ वाहन अग्रीम ” मंजूर करणे शक्य व्हावे म्हणून आवश्यक तेथे अशा कर्मचा-यांना प्राथम्यक्रम देण्यात यावा परंतु ह्या प्रयोजनाकरिता अर्ज केले असतील अशा कर्मचा-यांची स्वतंत्र अशी प्रतिकक्षा सूची ठेवण्यासही हरकत नाही . शासन पृष्ठांकन समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग क्र . एडीडी १०८६/१०/सुधार-२ दिनांक २५ मार्च १९८७ अन्वये विहित केल्याप्रमाणे प्राथम्यक्रमाची सवलत मिळण्यासाठी अपंग राज्य शासकीय कर्मचा-यांचे न्यूनतम अपंगत्व ४० टक्के असणे आवश्यक राहिल .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- वित्तीय संस्थाकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनासाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रीम .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घवांअ १०८८/(१५५)/ विनियम दिनांक ६ नोव्हेंबर, १९९० .

- वाचावे: १) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .घवांअ १०८६/प्र.क्र.९५१/कोषागारे ६ दि . १.९.८६ .
२) शासन निर्णय ,वित्त विभाग क्र .घवांअ १०९०/(१८)/विनियम दिनांक ११.७.९० .

विवाम .

वित्त विभागाच्या दिनांक १ सप्टेंबर, १९८६ च्या शासन निर्णयातील आदेशामध्ये अंशतः बदल करून शासन आता असे आदेश देत आहे की शासनमान्य खाजगी वित्तीय संस्थांकडून किंवा शासनमान्य अन्य वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीसाठी किंवा तयार घर विकत घेण्यासाठी राज्य शासकीय कर्मचा-यांनी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी, मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ परिशिष्ट २६ मधील घरबांधणी अग्रिम विषयक नियमांमधील तरतुदींच्या अधीन राहून आणि खाली नमूद केलेल्या विशिष्ट अटींच्या व शर्तींच्या अधीन राहून, त्यांना घरबांधणी अग्रिमाचा वापर करता येईल .

पात्रता :-

- (१) दिनांक १ जुलै, १९८६ पूर्वी घरबांधणी अग्रिम मिळण्यासाठी अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असलेल्या संबंधित प्राधिका-याकडे विहित प्रपत्रांत ज्यांनी अर्ज केला असेल, व कर्जाच्या परतफेडीसाठी अग्रिम मिळावा म्हणून ज्यांनी साधा अर्ज केला असेल असे राज्य शासकीय कर्मचारी .
- (२) दिनांक १ जुलै, १९८६ नंतर घरबांधणी अग्रिम मिळण्यासाठी अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असलेल्या संबंधित प्राधिका-याकडे विहित प्रपत्रांत ज्यांनी अर्ज केला असेल आणि कर्जाच्या परतफेडीसाठी अग्रिम मिळावा म्हणून ज्यांनी साधा अर्ज सादर केला असेल असे राज्य शासकीय कर्मचारी .
- (३) दिनांक १ जुलै, १९८६ नंतर घरबांधणी अग्रिम मिळण्यासाठी विहित प्रपत्रात ज्यांनी अर्ज सादर केला नव्हता परंतु कर्जाच्या परतफेडीसाठी अग्रिम मिळावा म्हणून ज्यांनी साधा अर्ज केला असेल असे राज्य शासकीय कर्मचारी .
- (४) शासनमान्य खाजगी वित्तीय संस्थांकडून किंवा शासनमान्य अन्य वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनासाठी कर्ज घेण्याकरिता राज्य शासकीय कर्मचा-याने महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तपूक)नियम, १९८१ मधील संबंधित नियमानुसार शासनाची/सक्षम प्राधिका-याची पूर्व परवानगी घेतलेली असावी किंवा वित्तीय संस्थांकडून घेतलेल्या कर्जाबाबत कर्मचा-याने शासनाला /सक्षम प्राधिका-याला सूचित केलेले असावे व अशा प्रकरणी कर्ज घेण्यास कार्योत्तर परवानगी दिलेली असावी .
- (५) तयार घर किंवा बांधावयाचे घर राज्य शासकीय कर्मचा-यांच्या स्वतःच्या नांवावर असले पाहिजे आणि ते घर महाराष्ट्रात असले पाहिजे .

टीप:- रहात्या घराच्या विस्तारासाठी किंवा दुरुस्तीसाठी घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी घरबांधणी अग्रिमाचा वापर करता येणार नाही .

महत्वाच्या अटींची पूर्तता :-

- (१) घराची किंमत शासनाने विहित केलेल्या किंमतीच्या मर्यादामध्ये असली पाहिजे .
- (२) कर्मचा-याने अनुज्ञेय स्रोतामधून अग्रिम किंवा कर्ज घेतलेले असल्यास ते जाहीर केले पाहिजे .
- (३) घराच्या किंमती विषयी नोंदणीकृत मूल्यांकन अधिका-याकडून प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल . (अट क्र. ३ मध्ये वित्त विभाग निर्णय क्र. घवांअ १०९३/प्र.क्र. १३५/९३/विनियम दिनांक १८ मे, १९९४ अन्वये सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत . त्या पहाव्यात .)
- (४) राज्य शासकीय कर्मचारी त्या घराचा उपयोग स्वतःच्या निवासासाठी करत असला पाहिजे किंवा स्वतःच्या निवासासाठी करणार असला पाहिजे .
- (५) तयार घर घेण्यासाठी घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी ज्यांना घरबांधणी अग्रिम द्यावयाचा असेल अशा कर्मचा-यांची शासनाच्या सेवेतील भरती संबंधित पदाच्या सेवाभरती नियमानुसार करण्यात आलेली असली पाहिजे आणि अशाप्रकारे करण्यात आलेल्या नियुक्तीनंतरची अखंड सेवा कमीत कमी १० वर्षांची असली पाहिजे .
- (६) ज्या घराचे बांधकाम टप्प्याटप्प्याने पूर्ण व्हायचे आहे अशा घरांसाठी घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीकरिता द्यावयाच्या घरबांधणी अग्रिमाच्या प्रकरणी संबंधित कर्मचा-यांनी सेवाभरती नियमानुसार शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर कमीत कमी ५ वर्षे अखंडीत सेवा झालेली असली पाहिजे .

प्रयोजने :- शासनमान्य वित्तीय संस्थांकडून घेतलेले कर्ज फक्त खालील प्रयोजनासाठी असले पाहिजे .

(१) तयार घर घेण्यासाठी .

(२) ज्या घराचे बांधकाम टप्प्याटप्प्याने पूर्ण व्हावयाचे आहे असे घर बांधण्यासाठी .

टीप :-२ . खाजगी व्यक्तीकडून किंवा आप्तेष्टाकडून किंवा मित्रांकडून घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीसाठी घरबांधणी अग्रीम वापरता येणार नाही .

घराच्या परतफेडीसाठी द्यावयाच्या अग्रिमाची रक्कम :-

कर्मचा-याने वित्तीय संस्थेकडून घेतलेल्या कर्जाची रक्कम वजा अग्रीम मंजूर करण्याच्या तारखेपर्यन्त कर्मचा-याने संस्थेला परतफेड केलेली रक्कम किंवा अग्रीम मंजूर करण्याच्या तारखेला वित्तीय संस्थेला परतफेड करण्यासाठी बाकी राहिलेली रक्कम किंवा दिनांक ११ जुलै, १९९० च्या शासनाच्या आदेशानुसार कर्मचा-याला अनुज्ञेय असलेली अग्रिमाची रक्कम यापैकी जी रक्कम कमी असेल त्या रकमेएवढा अग्रीम परतफेडीच्या प्रयोजनेसाठी मंजूर करता येईल

व्याजाचा दर :- घरबांधणी अग्रिमावर शासन वेळोवेळी जो व्याजदर विहित करील त्या दराने कर्मचा-याला अग्रिमावर व्याज द्यावे लागेल . अग्रीम वर्षाच्या ज्या महिन्यामध्ये मंजूर केले जाईल त्या आर्थिक वर्षात अंमलात असलेल्या दराने व्याज आकारण्यात यावे . कर्ज मंजूरीच्या आदेशामध्ये इतर अटी व शर्ती बरोबर अशीही स्पष्ट व निशिष्ट अट घालण्यात यावी की मंजूर करण्यात आलेला अग्रिमाचा विनियोग विहित प्रयोजनासाठी आणि कालावधीत करण्यात आला नाही तर मंजूर करण्यात आलेल्या संपूर्ण अग्रिमाची रक्कम त्यावरील विहित दंडनीय व्याजासहित एक रकमी वसूल करण्यात येईल .

अग्रिमाचे वाटप :-

(१) कर्जाच्या परतफेडीसाठी द्यावयाचा अग्रीम शक्यतो एका हप्त्यात देण्यात यावा . परंतु आवश्यक तेवढा निधी उपलब्ध नसेल तर अग्रीम एकापेक्षा अधिक हप्त्यांमध्ये मंजूर करण्यास हरकत असणार नाही .

(२) कर्मचारी व शासन यांच्यामध्ये आवश्यक ते करारपत्र दिल्यानंतर अग्रिमाचे वाटप करण्यात यावे .

ज्येष्ठता क्रम :-

(१) ज्या कर्मचा-यांनी घरबांधणी अग्रीम मिळण्यासाठी दिनांक १ जुलै, १९८६ पूर्वी सक्षम प्राधिका-याकडे अर्ज केला असेल व निधीअभावी त्यांना योग्य वेळी अग्रीम उपलब्ध न झाल्याने ज्या कर्मचा-यांना शासन मान्यताप्राप्त वित्तीय संस्थेकडून कर्ज घ्यावे लागले अशा कर्मचा-यांची परतफेडीसाठीच्या अग्रिमाची मागणी विचारात घेण्यासाठी त्या कर्मचा-याचा घरबांधणीसाठीचा अर्ज ज्या तारखेला सक्षम प्राधिका-याकडे प्राप्त झाला असेल त्या तारखेच्या आधारे त्या कर्मचा-याचा ज्येष्ठता क्रम निश्चित करण्यात यावा व त्या ज्येष्ठता क्रमानुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार परतफेडीसाठी अग्रीम मंजूर करण्यात यावा .

(२) दिनांक १ जुलै, १९८६ नंतर ज्या कर्मचा-याने घरबांधणी अग्रिमासाठी अर्ज केला असेल व परतफेडीसाठी साधा अर्ज केला असेल अशा कर्मचा-यांना परतफेडीसाठी अग्रीम मंजूर करण्यासाठी त्याने अग्रिमासाठी केलेला अर्ज ज्या तारखेस प्राप्त झाला त्या तारखेच्या आधारे त्यांचा ज्येष्ठता क्रम निश्चित करण्यात यावा आणि त्या ज्येष्ठता क्रमानुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार परतफेडीसाठी अग्रीम मंजूर करण्यात यावा .

(३) ज्या कर्मचा-यांनी दिनांक १ जुलै, १९८६ नंतर फक्त कर्जाच्या परतफेडीसाठी साधा अर्ज केला असेल अशा कर्मचा-यांची ज्येष्ठता त्यांचा साधा अर्ज ज्या तारखेला प्राप्त झाला त्या तारखेच्या आधारे निश्चित करण्यात यावी आणि त्या ज्येष्ठताक्रमानुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार परतफेडीसाठी अग्रीम मंजूर करण्यात यावा .

(४) कर्जाच्या परतफेडीसाठी ज्यांना अग्रीम मंजूर करावयाचे आहे अशा कर्मचा-यांची स्वतंत्र यादी तयार करण्यात येऊ नये किंवा त्यासाठी उपलब्ध निधी मधील काही भाग वेगळा काढून ठेवण्यात येऊ नये .

टीप . . ३ :- कोणत्याही परिस्थितीत कर्जाच्या परतफेडीसाठी मंजूर करावयाच्या अग्रिमाच्या प्रकरणी “ खास बाब ” म्हणून मंजूरी देण्यात येऊ नये .

अग्रिम मंजूर करताना सक्षम प्राधिका-याने घ्यावयाची अतिरिक्त दक्षता :-

- (१) संबंधित प्रशासकीय विभागांनी निधी उपलब्धतेचे प्रमाणपत्र दिलेले असले पाहिजे .
- (२) इतर सर्व बाबींप्रमाणे कर्मचा-यांची कर्जाची परतफेडीची क्षमता सुध्दा प्रामुख्याने विचारात घ्यावी .
- (३) प्राधिका-याने स्वतःची खात्री पटल्यावर मगच परतफेडीसाठी अग्रिम मंजूर करावा .

गहाणखत :- कर्मचा-याला परतफेडीसाठी अग्रिम मंजूर केल्यानंतर व त्या रकमेचे संबंधित वित्तीय संस्थेला प्रदान केल्यानंतर कर्मचा-याचे घर लवकरात लवकर शासनाकडे गहाण ठेवण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ते गहाणखत तयार करण्यात यावे . असे गहाणखत तयार होईपर्यंत मंजूर करण्यात आलेल्या रकमेएवढे जामिनपत्र आवश्यक तेवढ्या कायम राज्य शासकीय कर्मचा-याकडून घेण्यात यावे .

वसूली :- कर्जाच्या परतफेडीसाठी ज्या महिन्यामध्ये अग्रिम मंजूर करण्यात येईल त्या महिन्यानंतरच्या पुढील महिन्याच्या वेतनाच्या देयकामधून विहित मासिक हप्त्याने वसूली करण्यात यावी . संपूर्ण अग्रिम व त्यावरील व्याजाची रक्कम कर्मचारी सेवानिवृत्त होण्याच्या दिनांकापूर्वी वसूल होईल यादृष्टीने दक्षता घ्यावी .

शासनाच्या वित्तीय संस्था :- घरबांधणीसाठी कर्ज देण्याकरिता ज्यांना प्राधिकृत करण्यात आलेले आहे अशा हौसिंग डेव्हलपमेंट फायनान्स कॉर्पोरेशन / राष्ट्रीयकृत बँका / सहकारी बँका / महाराष्ट्र स्टेट हौसिंग फायनान्स कॉर्पोरेशन व तत्सम शासनमान्य संस्था यांचा “ शासनमान्य वित्तीय संस्था ” या संज्ञेमध्ये समावेश असेल .

हे आदेश दिनांक १ . १० . १९९० पासून अंमलात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

दिनकर पत्की,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वववववववववव

विषय :- शासनाकडून अग्रिम घेऊन खरेदी केलेल्या
वाहनाच्या /सदनिकेच्या विम्याबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . विमासं १०९० / प्र . क्र . ३४५ / ९० / लेपवि दिनांक ६ . २ . १९९१ .

वाचा : शासन निर्णय दि . ५ . २ . ६६, दि . ५ . ५ . १९७०, दि १७ . १ . १९७३, दि . १६ जानेवारी १९८४ व परिपत्रक क्र . डीओआय १२८८ / सीआर ४४५ / ८८ / टीआरवाय ५ दिनांक १० मे १९८९ .

शासनाच्या निरनिराळ्या विभागांत / कार्यालयांत काम करित असलेल्या अधिका-यांना / कर्मचा-यांना संबंधित विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख मोटर, मोटर सायकल, स्कूटर इत्यादि सारखी वाहने खरेदी करण्यासाठी त्याचप्रमाणे घर बांधण्यासाठी / सदनिका विकत घेण्यासाठी अग्रिम मंजूर करतात . शासनाकडून अग्रिम घेऊन खरेदी केलेल्या वाहनाचा त्याप्रमाणे बांधत असलेल्या घराचा / खरेदी केलेल्या सदनिकेचा विमा शासकीय विमा निधीकडे उतरविणे व त्या अग्रिमाची संपूर्ण परतफेड होईपर्यंत नियमितपणे चालू ठेवणे आवश्यक आहे . शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या आदेशांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होत नाही .

विभाग .

तरी मंत्रालयातील सर्व प्रशासकीय विभागांनी आणि त्यांचे अधिपत्याखालील सर्व विभाग/कार्यालय प्रमुखांनी अधिका-यांना /कर्मचा-यांना वाहन खरेदीसाठी किंवा घर बांधणीसाठी किंवा सदनिका विकत घेण्यासाठी अग्रिम मंजूर करताना त्या मंजूरी आदेशामध्ये त्या वाहनाचा /घराचा/सदनिकेचा विमा शासकीय विमा निधीकडेच उतरवावा अशी अट मंजूरी आदेशात घालावी व त्याचे काटेकोर पालन होते की नाही याकडे लक्ष द्यावे . तसेच अशा आदेशाची प्रत विमा संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना माहितीसाठी अग्रेषित करावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

आ . क . शेते,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- वित्तीय संस्थांकडून घरबांधणीच्या प्रयोजनेसाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यासाठी घरबांधणी अग्रिम विषयक अटीत दुरुस्ती .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घबांअ १०९३/प्र.क्र.१३५/९३/ विनियम दिनांक १८ मे, १९९४ .

वाचावे:- शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . घबांअ १०८८/(१५५)/विनियम दि.६.११.१९९०
(महत्वाच्या अटीची पूर्तता मधील अट क्र.३)

उपरोक्त दि . ६ . ११ . ९० च्या शासन निर्णयातील महत्वाच्या अटीची पूर्तता मधील अट क्र . ३ पुढीलप्रमाणे आहे .

“ अट क्र . ३ :- घराच्या किंमतीविषयी नोंदणीकृत मुल्यांकन अधिका-याकडून प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल ”

नवीन व जुन्या घराच्या संदर्भात वरील अटीची पूर्तता करण्यासाठी संबंधितांकडून मुल्यांकन प्रमाणपत्र घेताना अशा मुल्यांकनासाठी कोणत्या प्राधिका-याकडील प्रमाणपत्र व मुल्यांकन किंमत ग्राह्य समजावी याबाबतचा प्रश्न शासनकडे बराच काळ विचाराधीन होता . यास्तव आता शासन पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :-

नव्या घराच्या संदर्भात मुल्यांकन किंमत ग्राह्य धरण्यासाठी नव्या घराची किंमत दुय्यम निबंधक यांनी मान्य करून नोंदणी फी आकारलेली असल्याने नव्या घराच्या संदर्भात नोंदणी केलेल्या दस्तामध्ये दर्शविलेली किंमत ग्राह्य धरण्यात यावी . तथापि संबंधितांनी दुय्यम निबंधकाकडील नोंदणी फी भरल्याबाबतचे प्रमाणपत्र /पावती सादर करणे आवश्यक आहे .

जुन्या घराच्या संदर्भात मुल्यांकन किंमत ग्राह्य धरण्यासाठी इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ व्हॅल्युअर्सचा सभासद असलेल्या कोणत्याही स्थापत्य अभियंता किंवा वास्तुशास्त्रज्ञ यांनी केलेले मुल्यांकन ग्राह्य मानून त्यांकडील प्रमाणपत्र आधारभूत धरण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

बा . के . कुळकर्णी,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

विषय :- घर बांधणी अग्रिम तरतुदीच्या संविभाजनाबाबत .

वित्त विभाग,निर्णय क्र.अग्रिम १०९६/प्र.क्र.२६/९६/ विनियम दि. १५ ऑक्टोबर, १९९६ .

पहा :- वित्त विभाग निर्णय क्र. एचबीए १०८० सीआर ४९२/जीइएन ५ दिनांक १ जानेवारी, १९८१ .

महाराष्ट्र शासकीय कर्मचारी घरबांधणी अग्रिम नियमावली १९६२ अन्वये मंजुरीसाठी शासकीय कर्मचा-यांकडून आलेल्या अर्जाची अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर प्रवर्गातील मागासवर्गीय कर्मचा-यांकडून आलेल्या अर्जासाठी एक यादी आणि उर्वरित शासकीय कर्मचा-यांकडून आलेल्या अर्जाची दुसरी यादी ठेवली जाते . घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्यासाठी वित्तीय वर्षाकरिता असलेल्या तरतुदीचे वरील दोन गटात १:२ या प्रमाणात संविभाजन करण्यात येते . म्हणजेच ३३ टक्के पहिल्या यादीतील शासकीय कर्मचा-यांकरिता व ६७ टक्के दुस-या यादीतील कर्मचा-यांकरिता उक्त वार्षिक तरतुद राखून ठेवली जाते . शासन सेवेतील मागासवर्गीयांचे प्रमाण वाढले आहे ही बाबत लक्षात घेऊन घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्यासाठी वित्तीय वर्षासाठी असलेल्या तरतुदीचे मागासवर्गीय व अमागासवर्गीय गटात शासन सेवेतील प्रवेशासाठी असलेल्या गुणोत्तराच्या प्रमाणात संविभाजन करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासनाने याबाबतीत पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

निर्णय:- घरबांधणी अग्रिमासाठी वार्षिक तरतुदीचे मागासवर्गीय कर्मचारी व अमागासवर्गीय कर्मचारी यांच्यात १: १ या गुणोत्तरात म्हणजेच ५० टक्के मागासवर्गीयांसाठी व ५० टक्के अमागासवर्गीयांसाठी अशा प्रकारे संविभाजन करण्यात यावे . मात्र दोन्ही यादीतील अर्जावर एकसमयावच्छेदे करून कार्यवाही करण्यात यावी तसेच संदर्भाधिन दिनांक १ जानेवारी १९८१ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद दोन सूचनांचे अनुपालन करणे आवश्यक राहिल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रा.तु .अिल्हे,
शासनाचे उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वकवकवकवकवक

**विषय :- शासकीय कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर
करण्यासाठी सैनिकी सेवा विचारात घेण्याबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र.अग्रिम १०९६ /प्र.क्र.४/९६/विनियम दिनांक २३ जून, १९९७ .

महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या सेवेतील पुनर्नियुक्त माजी सैनिक असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासनाने पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

महाराष्ट्र राज्य शासन सेवेतील पुनर्नियुक्त माजी सैनिक असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम पुढील अटीच्या अधीन राहून मंजूर करण्यात यावे .

- १) घरबांधणी अग्रिम मंजूर करताना पुनर्नियुक्त माजी सैनिक शासकीय कर्मचा-यांची सेवा विचारात घेण्यात यावी .
- २) सैनिकी सेवेत असताना त्या कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर केलेले नसावे .
- ३) माजी सैनिकांच्या पुनर्नियुक्तीच्या सेवा कालावधीत घरबांधणी अग्रिम व्याजासह वसूल होण्याबाबत मंजूरी प्राधिका-याची खात्री असली पाहिजे .

- ४) माजी सैनिकांची शासकीय सेवा निवृत्तिवेतनाह होत असली पाहिजे .
- ५) माजी सैनिक असलेला शासकीय कर्मचारी वयाच्या अटीच्या शिथिलीकरणामुळे उशिरात उशिरा ४५ व्या वर्षी दाखल झाला तर व त्याने महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन) नियम १९८२ मधील नियम ४१ (३) मधील विकल्प स्विकारला आहे किंवा कसे हे सक्षम प्राधिका-याने तपासून पाहिले पाहिजे .
- ६) मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम १३४ च्या परिशिष्ट २६ मधील अटीच्या व वेळोवेळी निर्गमित होणा-या कार्यकारी आदेशांच्या अधीन राहून सदर कर्मचा-यांची कर्ज परत करण्याची क्षमता पाहूनच माजी सैनिक असलेल्या कर्मचा-यांना घरबांधणी अग्रिम मंजूर करण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं . ज . खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

कककककककक

**विषय : वेतन अग्रिम
विदेशी प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिकारी/कर्मचारी
यांना देण्याबाबत .**

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . टीआरएन ११९७/प्र . क्र . १२५/९७/ १२ अ दिनांक ४ . ९ . १९९७ .

राज्य शासनातर्फे दरवर्षी विविध योजनांतर्गत शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना विदेशी प्रशिक्षणासाठी प्रतिनियुक्तीवर पाठविले जाते . शासन परिपत्रक , सामान्य प्रशासन विभाग क्र . संकीर्ण १०७६/८०५/टीसी दिनांक २८ . ११ . ७७ अन्वये विदेशी प्रशिक्षणासाठी जाणा-या शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना एक महिन्याचे वेतन अग्रिम म्हणून देण्याबाबत व प्रशिक्षणानंतर ते तीन टप्प्यात वसूल करण्याबाबतची तरतुद परिपत्रकातील अ . क्र . १३ मधील सूचनेमध्ये नमूद आहे . त्यामध्ये सुधारणा करण्याबाबत व वेतन अग्रिमात वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

२ . उपरोक्त दिनांक २८ . ११ . ७७ च्या शासन परिपत्रकातील अ . क्र . १३ येथील सूचना खालील प्रमाणे बदलण्यात येत आहेत .

- १३ **विदेशी प्रशिक्षणासाठी जाणा-या अधिकारी/कर्मचारी यांना खालील अटींना अधिन राहून प्रशिक्षण कालावधीचे संपूर्ण वेतन अग्रिम म्हणून देण्यात यावे .**
- १) विदेशी प्रशिक्षणाचा कालावधी हा किमान तीन महिन्यांचा असणे आवश्यक आहे .
- २) सदरहू विदेशी प्रशिक्षणासाठी नामनिर्देशित अधिकारी/कर्मचारी त्यांच्या कुटुंबासमवेत प्रशिक्षणासाठी जात असल्यासच वेतन अग्रिम अनुज्ञेय ठरेल .
- ३) वेतन अग्रिमाची मर्यादा प्रशिक्षणाच्या कालावधीतील वेतनापुरती मर्यादित असेल परंतु वेतन अग्रिमाची कमाल मर्यादा एक वर्षाच्या प्रशिक्षण कालावधीपुरती मर्यादित राहिल .
- ४) वेतन अग्रिमाचा खर्च प्रशिक्षणार्थी अधिकारी /कर्मचारी ज्या कार्यालयात प्रशिक्षणापूर्वी कार्यरत असतील त्या कार्यालयानेच त्यांचा वेतन व भत्ते यांचा खर्च व भत्ते याचा खर्च वेतन व भत्ते संदर्भात संबंधित असलेल्या लेखाशिर्षाखाली भागवावा व प्रशिक्षणाच्या कालावधीनंतर प्रशिक्षण कालावधीतील वेतनात तो (एक रक्कमी) समायोजित करावा .

विवाम .

५) सदरहू प्रशिक्षणार्थी अधिकारी/कर्मचारी अस्थायी असल्यास त्यांनी वेतन अग्रीम संदर्भात स्थायी अधिकारी/कर्मचारी यांचा जामीन देणे आवश्यक राहिल .

३. जे अधिकारी /कर्मचारी तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीसाठी प्रशिक्षणावर जाणार आहेत (कुटुंबासह किंवा विनाकुटुंबासह) व जे अधिकारी /कर्मचारी तीन महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रशिक्षणावर विनाकुटुंब जाणार आहेत त्यांना देखील एक महिन्याचे वेतन अग्रिम अनुज्ञेय राहिल .

४. शासन परिपत्रक सा .प्र.विभाग क्र . संकीर्ण १०७६ /८०५/टीसी दिनांक २८ .११ ७७ मधील सूचना १३ ही वरील परिच्छेद २ व ३ मधील बदलांप्रमाणे सुधारित झाली असे समजण्यात यावे .

हे शासन परिपत्रक वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ३४५४ /प्र.स. (वि) दिनांक २५ .८ .९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने .

सुनिल पोरवाल,
सह सचिव, महाराष्ट्र राज्य .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय:- शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना मंजूर केलेल्या विविध अग्रीमेच्या संदर्भातील कसुरदारांविरुद्ध करावयाची कार्यवाही .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . अग्रिम १०९५/प्र.क्र.७०/९५/विनियम, दिनांक २६ सप्टेंबर, १९९७ .

प्रस्तावना:- शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, काही शासकीय अधिकारी/कर्मचारी त्यांना मिळालेल्या विविध अग्रिमांचा विनियोग ज्या कारणाकरिता अग्रीम घेतले आहे त्याकरिता करित नाहीत . अग्रीम मिळविण्यासाठी गैरमार्गाचा अवलंब करतात . तसेच अग्रीम व व्याज परतफेडीच्या संदर्भात ज्या काही अटी व शर्ती घालून देण्यात आलेल्या आहेत त्यांचे पालन करित नाहीत . अशा प्रकरणांत दंडनीय व्याज आकारून संपूर्ण अग्रीमाची रक्कम एका हप्त्यात व्याज व मुद्दलाची रक्कम वसूल करणे शक्य होत नाही . त्यातून मार्ग काढण्याकरिता शासनाने पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याचा निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय : शासनाकडून प्राप्त झालेल्या अग्रीम व व्याज परतफेडीमध्ये कोणत्याही प्रकारची कसूर झाल्यास खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी .

- (१) मुंबई वित्तीय नियम १९५९ परिशिष्ट २६ मधील नियम क्र . १४ (जी) व वित्त विभागाच्या दिनांक ६ नोव्हेंबर १९९० च्या शासन निर्णयानुसार कसुरदारांकडून अग्रीमाची रक्कम दंडनीय व्याजासहीत एकरकमी वसूल करण्यात यावी .
- (२) अग्रीमासाठी जो प्रचलित व्याजदर आहे त्यापेक्षा रु .२ .७५ प्रतिशत जास्त दराने दंडनीय व्याज आकारण्यात यावे .
- (३) वरिलप्रमाणे अग्रीम व त्यावरील दंडनीय व्याजाची वसुली होऊ शकली नाही तर कसुरदारांच्या मालमत्तेतून महसुली थकवाकी वसूल करण्यासाठी जी कार्यपद्धती अवलंबिली जाते त्यानुसार अग्रीम व त्यावरील दंडनीय व्याजाची वसुली करण्यात यावी किंवा या संदर्भातील विहित कायदानुसार वसुली करण्यात यावी .
- (४) वरील (३) प्रमाणे कार्यवाही करतेवेळी कसुरदार कर्मचा-यांच्या एकूण वित्तलब्धीतून अग्रीमाची व दंडनीय व्याजाची रक्कम अशा प्रकारे वसूल करण्यात यावी की, वेतन देयकावरील नियमित वसुली

विवाम .

व अग्रिम किंवा दंडनीय व्याजाची रक्कम मिळून होणारी वसुली एकूण वित्तलब्धीच्या ५० टक्क्यांपेक्षा जास्त होणार नाही .

(५) वरीलप्रमाणे अग्रिमाची अथवा दंडनीय व्याजाची वसुली होऊ शकली नाही तर अग्रिमासाठी जामीन राहिलेले जेवढे जामीनदार असतील त्यांच्या वेतनातून समप्रमाणात व अग्रिम मंजुरीच्या आदेशात ठरवून दिलेल्या हप्त्याच्या रकमेइतकी रक्कम दरमहा याप्रमाणे एकूण अग्रिम व दंडनीय व्याजाची वसुली करण्यात यावी .

(६) खोटे प्रतिज्ञापत्र, खोटी सही, खोटा करारनामा इत्यादी करून शासनाची फसवणूक करण्यात आली आहे असे आढळून आल्यास, संबंधित कर्मचा-याचे विरुद्ध मुंबई वित्तीय नियम १९५९ परिशिष्ट २६ मधील नियम ११ नुसार विभागीय चौकशी करण्यात यावी तसेच आवश्यकता वाटल्यास फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात यावा .

मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील अग्रिम विषयक संबंधित नियमांमध्ये औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मीना अ . जोशी,
शासनाच्या अवर सचिव .

कककककककक

विषय :-अग्रिमाधारकांना अग्रिम विषयक माहिती पुरविण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घवांअ १०९५/प्र.क्र. १९ /९५ /विनियम, दिनांक १५ मे,१९९८ .

प्रस्तावना :- शासकीय कर्मचा-यांना /अधिका-यांना शासनाकडून घरबांधणी अग्रिम /मोटार कार अग्रिम /संगणक अग्रिम इ.अग्रिम मंजूर करण्यात येत असतात . याबाबत असे निदर्शनास आले आहे की, कर्मचा-यांना संबंधित कार्यालयाकडून अग्रिमाच्या वसूलीविषयी सविस्तर माहिती पुरविण्यात येत नाही . त्यामुळे कर्मचा-यांच्या निवृत्तीच्यावेळी किंवा इतर अनेक बाबतीत अडचणी उद्भवतात . अग्रिमधारकांना त्यांनी घेतलेल्या अग्रिमाच्या वसूलीबाबतची माहिती पुरविण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय :- शासनाच्या सर्व कार्यालयातील आहरण व संवितरण अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यालयात काम करीत असलेल्या घरबांधणी अग्रिम/मोटार कार अग्रिम /संगणक अग्रिम धारकांना वित्तीय वर्षा अखेरची अग्रिम वसूली बाबतची माहिती प्रत्येक वर्षी दिनांक ३० जून पर्यन्त सोबतच्या विवरणपत्रातून पुरवावी . तसेच अग्रिमावरील व्याजाची रक्कम अग्रिमाची पूर्ण वसूली झाल्यानंतरच्या लगतच्या महिन्याच्या विवरणपत्रातून पुरवावी . परंतु सेवानिवृत्तीला फक्त ३ महिने असणा-या अग्रिम धारकांना व्याजाची माहिती सेवानिवृत्तीपूर्वी ३ महिने आधी विवरणपत्राद्वारे पुरविण्यात यावी . सन १९९७-९८ या वित्तीय वर्षापासून या निर्णयाप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं.ज . खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

(टीप: या संदर्भात दिनांक ५ सप्टेंबर २००० चा शासन निर्णयही पहावा .)

कककककककक

विनाम .

विवरणपत्र

श्री . /श्रीमती.....पद.....यांनीया उद्देशासाठी
घेतलेल्या अग्रिमाची वित्तीय वर्ष.....अखेरपर्यन्तची (३१ मार्च..... . पर्यन्तची) . माहिती दर्शविणारे विवरणपत्र .

.....
अग्रिम मंजूरीची व हप्ते अग्रिम फेडीच्या वित्तीय वर्षाच्या आरंभी वित्तीय वर्षात वसूल वित्तीय वर्षाच्या शेवटी
मंजूरीची रक्कम व रक्कम व एकूण हप्ते एकूण वसूल व वसूल हप्ते रक्कम व वसूल हप्ते शिल्लक अग्रिम व हप्ते
दिनांक .

.....
अग्रिम रक्कम दिनांक दरमहाचा एकूण रक्कम हप्ते रक्कम हप्ते रक्कम हप्ते .
हप्ते रूपये हप्ता रू . हप्ते . रूपये रूपये रूपये रूपये

नाव :-..... . .
आहरण व संवितरण अधिकारी
कार्यालयाचे नाव व पत्ता .

टीप :-व्याज वसूलीची माहिती अग्रिमाची वसूली पूर्ण झाल्यानंतरच्या महिन्यापासून देण्यात यावी व सेवानिवृत्त होणा-या कर्मचा-यांच्या
बाबतीत सेवानिवृत्तीच्या ३ महिने पूर्वी देण्यात यावी .

कवकककककक

विषय:- स्थायी राज्य शासकीय कर्मचा-याला/अधिका-याला नैमित्तिक
किंवा रोजंदारीवरील कर्मचा-यांव्यतिरिक्त) सेवाकालामध्ये मृत्यु
आल्यास त्याच्या कुटुंबियांना तात्काळीन आवश्यकता पूर्ण
करण्यासाठी घावयाच्या अग्रिमाच्या रकमेत वाढ करणेबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र .मुंविनि १०९९/प्र .क्र .४५/९९/विनियम, दिनांक २० जुलै, २००० .

वाचावे: वित्त विभाग ,निर्णय क्र .मुंविनि १०९०/ २(२९)/ विनियम, दिनांक १० जुलै १९९० .

मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम १४२ (के) मधील अन्य तरतुदीच्या अधीन राहून स्थायी किंवा
अस्थायी राज्य शासकीय कर्मचा-याला (नैमित्तिक किंवा रोजंदारीवरील कर्मचा-यांव्यतिरिक्त) त्याच्या सेवाकालामध्ये
मृत्यु आल्यास त्यांच्या कुटुंबियांना तात्काळीन आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी कर्मचा-याच्या /अधिका-याच्या ३
महिन्यांच्या मूल मासिक वेतनाएवढी रक्कम किंवा रू . ८०००/- (रूपये आठ हजार फक्त) यापैकी जी रक्कम कमी
असेल एवढी रक्कम मृत राज्य शासकीय कर्मचा-याच्या/अधिका-याच्या कुटुंबियांना अग्रिम म्हणून देण्यास शासन मंजूरी
देत आहे .

- (२) मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम १४२ (के) मधील रु.१०००/- ही वेतनाची अट शिथिल करून सर्व राज्य शासकीय कर्मचारी व अधिकारी यांच्या कुटुंबियांना सदर निर्णयातील तरतुदी लागू राहतील .
- (३) मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम १४२ (के) मध्ये औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं.ज. खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन .

वचनवचनवचन

विषय : राज्य लोकसंख्या धोरण

छोटे कुटुंबिय शासकीय कर्मचा-यांना अनुज्ञेय अग्रिमासाठी प्राधान्य देण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. अग्रिम १०००/प्र.क्र. २८/२०००/विनियम ,दि.२९.८.२००० .

- संदर्भ : १) वि.विभाग, निर्णय क्र.एफएनआर १०६१/१२७५३३/१८५९/सात दि.१२.३.६९ .
- २) वि.विभाग, निर्णय क्र.एचबीए १०७३/२४२/एफ १ दि.१९.५.७३ .
- ३) वि.विभाग, निर्णय क्र.एचबीए १०७३/५६७/एफ १ दि.३०.१०.७३ .
- ४) वि.विभाग, निर्णय क्र.एचबीए १०८०/५१८/४९२/जीईएन ५ दि.१.१.८१ .
- ५) वि.विभाग, निर्णय क्र.लोसंधो २०००/प्र.क्र.५७/००/कु.क.१ दि.९.५.२०००

१. राज्य लोकसंख्या धोरणाचा अवलंब करताना दोन अपत्यांपर्यन्तचे कुटुंब म्हणजेच “ छोटे कुटुंब ” या संकल्पनेचा राज्य शासनाने स्वीकार केला आहे . त्या संकल्पनेला अनुसरून जे शासकीय कर्मचारी आपले कुटुंब २ हयात अपत्यांपर्यन्त मर्यादित ठेवतील त्यांना अनुज्ञेय असलेली विविध अग्रिमे मंजूर करण्याबाबत प्राधान्य क्रम देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

२. घर बांधणी अग्रिम, मोटार कार अग्रिम,वाहन अग्रिम (मोटार सायकल, स्कुटर, मोपेड, अपंगासाठी स्व/ स्वयंचलित सायकल अग्रिम) सायकल अग्रिम आणि संगणक अग्रिमासाठी कार्यालयाकडे अर्ज करणा-या शासकीय कर्मचा-यांच्या संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र.१ ते ४ अन्वये प्रतिक्षा याद्या ठेवण्यात येतात . या प्रतिक्षा याद्यामध्ये जे शासकीय कर्मचारी अर्जाबरोबर सदर शासन निर्णयाच्या सहपत्रात दर्शविल्याप्रमाणे फक्त दोन किंवा दोन पेक्षा कमी हयात अपत्ये असल्याचे वचनपत्र सादर करतील त्यांना त्या त्या अग्रिम मागण्याच्या प्रतिक्षा यादीमध्ये प्राधान्य देण्यात यावे .

३. कार्यालयाकडून ज्या कर्मचा-यांना घर बांधणी अग्रिम, वाहन अग्रिम (मोटार सायकल, स्कुटर, मोपेड, अपंगासाठी स्व/स्वयंचलित सायकल अग्रिम) सायकल अग्रिम आणि संगणक अग्रिम मंजूर केल्यानंतर त्यांच्या सेवा पुस्तकांमध्ये त्याबाबतची पुढीलप्रमाणे सविस्तर नोंद घ्यावी .

अग्रिमाच्या नोंदी

- अ) १) अग्रिमाच्या मंजूरी आदेश क्रमांक व दिनांक.....
२) हयात अपत्यांची संख्या.....
- ब) मंजूर अग्रिमाची एकूण रक्कम रु व प्रदान करावयाच्या हप्त्यांची संख्या.....
- क) १) प्रदान करावयाचा हप्ता क्रमांक
२) हप्त्यांची रक्कम रु
३) प्रमाणक क्रमांक व दिनांक
- ड) परतफेडीच्या
१) हप्त्यांची संख्या.....
२) दरमहाच्या.....समान हप्त्यांची रक्कम रु
३) परतफेड ज्या महिन्याच्या वेतनातून सुरु होणार आहे तो महिना.....
- इ) मुदतपूर्व जादा परतफेडीच्या नोंदी
१) रक्कम रु
२) चलन क्रमांक व दिनांक.....

४ . अग्रिम मंजूरीच्या आदेशात “ श्री . /श्रीमती.....यांना त्यांनी अग्रिम मागणी अर्जासोबत सादर केलेल्या वचनपत्रानुसार.....(अपत्यांची संख्या) हयात अपत्ये आहेत ”अशा मजकूराचा उल्लेख करावा .

- ५ . शासकीय कर्मचा-याने खोटे वचनपत्र दिल्याचे सिध्द झाल्यास पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी .
(अ) जर अग्रिम व व्याजाच्या वसूलीची पूर्ण परतफेड झाली नसेल तर संपूर्ण अग्रिम रकमेवर दंडनीय व्याज आकारून येणरी रक्कम एकरकमी वसूल करण्यात यावी .
(ब) जर अग्रिम व व्याजाच्या वसूलीची पूर्ण परतफेड झाली असेल तर संपूर्ण अग्रिम रकमेवर साधे व्याज व दंडनीय व्याज यामधील फरकाची रक्कम एकरकमी वसूल करण्यात यावी .
(क) खोटे वचनपत्र देणा-या कर्मचा-याला दंडनीय व्याज वसूलीनंतर पाच वर्षापर्यन्त कोणतेही अग्रिम मंजूर करण्यात येऊ नये .

६ . सन २००१ -२००२ या वित्तीय वर्षापासून या निर्णयावर कार्यवाही करण्यात यावी .

७ . हा शासन निर्णय सा.आ.वि .च्या सहमतीने व अनौपचारिक संदर्भ क्र १०८५/कु .क ३ दिनांक २४ .७ .२००० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

राधेश्याम मोपलवार,
शासनाचे उप सचिव .

वचनपत्रवचनपत्र

अविवाहित शासकीय कर्मचा-याने द्यावयाचे वचनपत्र

मी, (नाव) (पदनाम)..... शपथपूर्वक
लिहून देत आहे की, माझा विवाह झालेला नाही ,परंतु भविष्यात पुढे विवाहबध्द झाल्यास मी माझे कुटुंब हे छोटे कुटुंब
म्हणजे दोन मुलांपर्यन्त मर्यादित ठेवीन . तथापि दोनपेक्षा अधिक हयात अपत्यांमध्ये वाढ झाल्यास मला दिनांक.....

विवाह .

च्या अर्जानुसार मंजूर केलेल्या अग्रिमाची रक्कम शासनाच्या निर्णयानुसार दंडनीय व्याजासह माझ्याकडून एक रकमी वसूल करण्यात येईल याची मला जाणीव आहे .

ठिकाण :
दिनांक :

कर्मचा-याची सही :
कार्यालयाचे नाव :

**अग्रिम मागणी अर्जाच्या दिनांकाला दोन हयात अपत्ये असलेल्या विवाहित
शासकीय कर्मचा-याने घावयाचे वचनपत्र**

मी, (नाव)..... (पदनाम)..... शपथपूर्वक
लिहून देत आहे की, माझा विवाह झालेला आहे . मला या वचनपत्राच्या दिनांकापर्यन्त दोन हयात अपत्यांपेक्षा अधिक
अपत्ये नाहीत व यानंतरही मी माझे कुटुंब हे छोटे कुटुंब म्हणजे दोन मुलांपर्यन्त मर्यादीत ठेवीन . तथापि दोनपेक्षा
अधिक हयात अपत्यांमध्ये वाढ झाल्यास मला दिनांक..... च्या अर्जानुसार मंजूर केलेल्या अग्रिमाची रक्कम
शासनाच्या निर्णयानुसार दंडनीय व्याजासह माझ्याकडून एक रकमी वसूल करण्यात येईल . याची मला जाणीव आहे .
माझ्या कुटुंबातील सदस्यांची नावे व इतर तपशील खाली दर्शवित आहे .

पती /पत्नी,

मुलांची नावे

नाते

वय

ठिकाण :
दिनांक :

कर्मचा-याची सही :
कार्यालयाचे नाव :

**अग्रिम मागणी अर्जाच्या दिनांकाला दोन हयात अपत्यांपेक्षा अधिक अपत्य असलेल्या विवाहित
शासकीय कर्मचा-याने घावयाचे वचनपत्र**

मी, (नाव)..... (पदनाम)..... शपथपूर्वक
लिहून देत आहे की, माझा विवाह झालेला आहे . मला या वचनपत्राच्या दिनांकापर्यन्त खाली नावे दर्शवल्याप्रमाणे दोन
हयात अपत्यांपेक्षा अधिक अपत्य आहेत . माझ्या कुटुंबातील सदस्यांची नावे व इतर तपशील खाली दर्शवित आहे .

पती / पत्नी

मुलांची नावे

नाते

वय

ठिकाण :
दिनांक

कर्मचा-याची सही :
कार्यालयाचे नाव :

विवाह .

वक्कवक्कवक्क

विषय:- शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना मासिक वेतन चिठ्या देणे व त्यांनी घेतलेल्या वैयक्तिक अग्रिमाची प्रमाणित नोंद सेवा पुस्तकात घेणे याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . अग्रिम १०००/प्र.क्र.१३/२००० / विनियम दि.५ सप्टेंबर, २००० .

वाचा:- सा .नि .वि .विभाग क्र . घवांअ १०९५/प्र.क्र.१९/९५/विनियम दिनांक १५ मे ,१९९८ .

प्रस्तावना : शासकीय कर्मचा-यांना शासनाने घरबांधणी अग्रिम, मोटार वाहन अग्रिम, वाहन अग्रिम, सायकल अग्रिम व संगणक अग्रिम तसेच गृहनिर्माण संस्थेमार्फत शासकीय कर्मचा-यांना कर्ज इत्यादी वैयक्तिक अग्रिम अनुज्ञेय केली आहेत . सदर अग्रिमांची वसूली संबंधित कर्मचा-यांच्या मासिक वेतनातून आहरण व संवितरण अधिकारी करीत असतात . परंतु अग्रिम धारकांची एका कार्यालयातून दुस-या कार्यालयात बदल्या, सेवापुस्तकात नोंद नसणे, गृह निर्माण संस्थेमार्फत शासकीय कर्मचा-याला मंजूर केलेल्या कर्जाच्या (सहकार व वस्त्रोद्योगविभागाकडून मंजूर करण्यात येणारे कर्ज) परतफेडीची माहिती सहकार व वस्त्रोद्योग विभागाला न मिळणे इत्यादी अनेक कारणामुळे अग्रिम परतफेडीची सविस्तर माहिती कर्मचारी सेवानिवृत्त होतेवेळी उपलब्ध होत नाही . शासकीय कर्मचा-यांनी सेवानिवृत्तीपूर्वी घेतलेल्या अग्रिम/ कर्जाच्या संदर्भात परतफेडीची अचूक /परिपूर्ण माहिती प्राप्त न झाल्यामुळे त्याची सेवानिवृत्तीची वित्तीय प्रदाने रोखून ठेवावी लागतात . परिणामतः अशा रोखून ठेवलेल्या प्रदानांवर शासनाला विलंब व्याज द्यावे लागते . त्यामुळे शासनाचे आर्थिक नुकसान होते . असे नुकसान होऊ नये म्हणून मा . उप लोकआयुक्त, महाराष्ट्र राज्य यांनी शासनस उपाययोजना करण्याबाबत सूचित केले होते . त्याला अनुसरून शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय :-आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व कर्मचारी व अधिकारी यांना दरमहा वेतनासमवेत स्वाक्षरीसह वेतनचिठ्ठी द्यावी . वेतनचिठ्ठीमध्ये देय असेलेले वेतन, भत्ते व थकवाकी इत्यादीच्या सर्व रक्कमा दर्शविण्यात याव्यात . तसेच वेतन पत्रकावरील वजाती नंतर अन्य वजाती इत्यादी दर्शविण्यात याव्यात .

(२) शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांना मंजूर करण्यात येणा-या घर बांधकाम अग्रिम, मोटार वाहन अग्रिम, वाहन अग्रिम (मोटार सायकल, स्कूटर, मोपेड, अपंगांसाठी स्व/स्वयं चालित सायकल अग्रिम) सायकल अग्रिम आणि संगणक तसेच सहकारी गृहनिर्माण संस्थेमार्फत शासकीय कर्मचा-यांना कर्ज इत्यादीच्या नोंदी खाली दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित कर्मचारी/अधिका-यांच्या सेवा पुस्तकात घेण्यात याव्या . नोंदी घेण्यासाठी रबरी शिक्का तयार करून घेण्यात यावा .

अग्रिमाच्या नोंदी

- (अ) (१) अग्रिमाचा मंजूरी आदेश क्रमांक व दिनांक
 (२) ह्यात अपत्यांची संख्या
- (ब) मंजूर अग्रिमाची एकूण रक्कम रु व प्रदान करावयाच्या हप्त्यांची संख्या
- (क) (१) प्रदान करावयाचा हप्ता क्रमांक
 (२) हप्त्याची रक्कम रु
 (३) प्रमाणक क्र . व दिनांक
- (ड) परतफेडीच्या
 (१) हप्त्यांची संख्या
 (२) दरमहाच्या समान हप्त्यांची रक्कम रु
 (३) परतफेड ज्या महिन्याच्या वेतनातून सुरु होणार आहे तो महिना
- (इ) मूदतपूर्व जादा परतफेडीच्या रकमेची नोंद
 (१) रक्कम रु
 (२) चलन क्रमांक व दिनांक

(३) शासकीय कर्मचारी/अधिकारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर त्यांनी घेतलेल्या अग्रिमाच्या परतफेडी वसुली संदर्भात काही प्रश्न उद्भवल्यास अग्रिम धारक कर्मचारी /अधिकारी यांनी अग्रिम/व्याज परतफेडीचा पुरावा म्हणून सादर केलेली आहरण व संवितरण अधिका-यांची स्वाक्षरी असलेली वेतनचिठ्ठी ग्राह्य समजण्यात यावी . सदर वेतनचिठ्ठी, सेवापुस्तकातील नोंद व शक्य असल्यास वेतननोंदवही पडताळून अग्रिम परतफेडीची खात्री करण्यात यावी व तसे प्रमाणपत्र आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी द्यावे . संबंधित प्राधिका-यांनी सेवानिवृत्त झालेल्या शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांच्या सेवानिवृत्तीच्या वित्तीय प्रदानासाठी आहरण व संवितरण अधिका-याने दिलेले प्रमाणपत्र विचारात घेऊन कार्यवाही करावी .

४) सदर शासन निर्णय तात्काळ अंमलात आणण्यात यावा .संदर्भाधिन शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . घवांअ १०९५/प्र.क्र.१९/९५/विनियम दिनांक १५ मे १९९८ निष्प्रभावित करण्यात येत आहे .

(५) हे आदेश सहकार व वस्त्रोद्योग विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . १६०७/१९-सी ,दिनांक २४ ऑगस्ट २००० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत .

ज .द .वेशरकर,
शासनाचे अवर सचिव, वित्त विभाग .

कककककककक

विषय :-तयार सदनिका खरेदीसाठी सेवेची अट विचारात घेण्याबाबत तसेच खाजगी बांधकाम व्यावसायिक (बिल्डर) ,ठेकेदार, कंपनी इत्यादीनी बांधलेल्या/बांधण्यात येत असलेल्या इमारतीमधील सदनिका खरेदीसाठी घर बांधणी अग्रिम .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घवांअ १०००/प्र.क्र.२३/२००१/विनियम दिनांक २५ .०९ .२००१ .

मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ मधील नियम १३४ व परिशिष्ट २६ अन्वये घर बांधणी अग्रिम नियम, १९६२ विहित करण्यात आलेले आहेत . या नियमातील नियम १६ (बी) मध्ये शासकीय कर्मचा-याला बहुमजली इमारतीत किंवा सहकारी गृह निर्माण संस्थेने बांधलेल्या/बांधकाम करण्यात येणा-या इमारतीत मालकी हक्काची सदनिका घेण्यासाठी १० वर्षे पूर्ण व कर्मचारी सेवेत पुढे कायम होईल याची खात्री असेल अशा कर्मचा-यांना अग्रिम मंजूर करण्याबाबतच्या तरतूदीत अंशतः बदल करून शासन आता असे आदेश देत आहेत की,

“ राज्य शासकीय कर्मचा-यांना खाजगी बांधकाम व्यावसायिक (बिल्डर), ठेकेदार, कंपनी, सिडको, हुडको, म्हाडा, १० टक्के कोटयातून शासनाने मंजूर केलेल्या सदनिका इत्यादी कडून तयार सदनिका अथवा बांधकाम सुरु असलेल्या इमारतीत सदनिका खरेदी करण्यासाठी विहित नियमांच्या अधीन राहून घर बांधणी अग्रिम अनुज्ञेय राहिल”

२ . तसेच घरबांधणी अग्रिम नियम १९६२ च्या नियम १६ बी (ए) मध्ये खालीलप्रमाणे अंशतः बदल करण्यात येत आहे .

“ घर बांधणी अग्रिम मंजूर करण्याकरिता शासकीय कर्मचा-यांची राज्य शासनाकडील सलग सेवा आता १० वर्ष ऐवजी ५ (पाच) वर्ष पूर्ण ” अशी राहिल .

३. मुंबई वित्तीय नियम १९५९ नियम १३४ च्या परिशिष्ट २६ मधील १६ बी व १६ बी (ए) घरबांधणी अग्रिमविषयक संबंधित नियमांमध्ये औपचारिक सुधारणा यथावकाश करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ.ज. खानविलकर
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- राजपत्रित शासकीय अधिका-यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी शासकीय विमा निधीकडे विमा उतरविण्यापासून सूट देण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . अग्रिम १००२/प्र.क्र.१३/२००२ विनियम दिनांक १९ मार्च ,२००२ .

- वाचा :- १) वित्त विभाग निर्णय क्र . अग्रिम १०९६/प्र.क्र.४१/९६/विनियम दि . ३०.१०.१९९६ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र . अग्रिम १०९८/प्र.क्र.१६/९८/ विनियम दि .१७.०६.१९९८ .
३) वित्त विभाग निर्णय क्र . अग्रिम १०९९/प्र.क्र.५७/९९/विनियम दि . २५.०१.२००० .

प्रस्तावना : राजपत्रित शासकीय अधिका-यांना संगणक खरेदी करण्यासाठी विहित अटींच्या अधीन राहून व्याजरहित वैयक्तिक संगणक अग्रिम अनुज्ञेय आहे . वैयक्तिक संगणक खरेदी केल्यानंतर त्याचा विमा शासकीय विमा निधीकडे उतरविणे अग्रिम धारकांना वरील अनुक्रमांक १ येथील शासन निर्णयातील क्र.१० अन्वये बंधनकारक होते . परंतु वैयक्तिक संगणकाचा विमा उतरविण्यापासून अग्रिम धारकांना सूट देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . त्याबाबत शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे .

वैयक्तिक संगणकाच्या कमी होणा-या किंमती विचारात घेऊन वैयक्तिक संगणकाचा विमा उतरविण्याबाबत अग्रिम धारकाला विकल्प देण्यात येत आहे . वैयक्तिक संगणक अग्रिमातून घेतलेल्या किंवा घ्यावयाच्या वैयक्तिक संगणकासाठी यापुढे शासकीय विमा निधीकडे विमा उतरावा किंवा नाही, याबाबत अग्रिम धारकाने निर्णय घ्यावा . तथापि अग्रिम धारकाने संगणक खरेदी केल्यानंतर विमा निधीकडे विमा उतरविणार की नाही याबाबत मंजूर अधिका-यांना लेखी कळवावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ.ज. खानविलकर
कार्यालय अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- प्रवास अग्रिम घेतलेल्या प्रकरणात विहित कालावधीत प्रवासभत्ता देयके संबंधितांकडून प्राप्त न झाल्यास प्रवास अग्रिमाची रक्कम वेतन देयकांतून वसूल करण्याबाबत .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र .एसआयएस - ०१२००/४००४/प्र.क्र.११०/पोल ४दि . ११.०९.०२ .

भारताचे नियंत्रक व महालेखापाल परीक्षक त्यांच्या सन १९९७-१९९८ च्या नागरी अहवालात परिच्छेद क्र . ३.१.२.२.१ (परिशिष्ट १७) अन्वये आक्षेप नोंदविलेला आहे की, मुंबई वित्तीय नियमावलीनुसार प्रवास अग्रिम

घेतलेल्या प्रकरणात प्रवास पूर्ण झाल्यापासून ३ महिन्यांच्या आत संबंधितांनी प्रवासभत्ता देयक सादर न केल्यास त्यांच्या मासिक वेतनातून प्रवास अग्रीमाची रक्कम वजा करून तिचा अंतिम निपटारा करण्याबाबत तरतूद आहे . तथापि काही प्रकरणात प्रवास संपल्यापासून ३ महिन्यांच्या कालावधीत संबंधितांकडून प्रवासभत्ता देयके सादर करण्यात आलेली नव्हती . तसेच ३ महिन्यांनंतरच्या कालावधीत वेतनातून प्रवास अग्रीम वसूलीबाबतही कार्यवाही झालेली नव्हती .

२ . उक्त पार्श्वभूमीवर वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र . विअप्र १०००/प्र.क्र.४६/२००१/विनियम, दिनांक ११.०७.२००१ सोबतच्या परिशिष्टातील वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८ भाग १ ला उपविभाग १ मधील अ.क्र. १७ व १८, मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम क्र. १४२ (क) अनुसार प्रवास अग्रीमाची रक्कम काढण्याच्या दिनांकापासून ३ महिन्यांच्या आत समायोजित करण्याबाबत आवश्यकती दक्षता/खबरदारी घ्यावी . अशी सूचना या परिपत्रकाद्वारे देण्यात येत आहे .

रा . बा . घाडगे,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय : भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना संगणक विकत घेण्यासाठी
भविष्य निर्वाह निधीमधून रक्कम (ना परतावा) काढण्यास
मंजूरी देण्याबाबत .**

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . भनिनि २००३/प्र.क्र.४५/२००३/१३ अ दिनांक ०७ जुलै , २००४ .

राज्य शासनाने शासकीय कामकाजामध्ये संगणीकरणाचा वापर करण्याचा निर्णय घेतला असून शासन सेवेतील अधिकारी/ कर्मचारी यांना संगणक वापराचे ज्ञान असणे आवश्यक केले आहे . शासनाचे सदर धोरण विचारात घेवून महाराष्ट्र राज्य शासकीय अधिकारी/कर्मचारी संघटनेने शासनाकडे केलेल्या मागणीनुसार भविष्य निर्वाह निधी वर्गणीदारांना वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी भविष्य निर्वाह निधीमधून (ना-परतावा) रक्कम काढण्यास परवानगी देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासन आता असे आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमामधील नियम क्रमांक १६ नुसार वर्गणीदारांच्या सेवेची ५ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर वैयक्तिक संगणक संच खरेदी करण्यासाठी खालील अटींच्या अधिन राहून निधीतून रक्कम काढण्यास परवानगी देण्यात येत आहे .

- १) खरेदी करावयाच्या संगणकाची प्रिंटरसहित प्रत्यक्ष किंमत किंवा वर्गणीदारांच्या खाती जमा निधीच्या तीन चतुर्थांश एवढ्या रकमेपर्यन्त किंवा कमाल रुपये ५०, ०००/- (पन्नास हजार फक्त) यापैकी कमी असलेली रक्कम मंजूर करण्यात यावी .
- २) सदर रक्कम शासन सेवेतील संपूर्ण कालावधीत फक्त एकदाच अनुज्ञेय असेल .
- ३) ज्या वर्गणीदारांनी राज्य शासनाच्या मंजूर अनुदानातून संगणक अग्रिम घेतला आहे त्यांना संगणक खरेदीसाठी भविष्य निर्वाह निधीतून अग्रिम देय होणार नाही .
- ४) वर्गणीदार ज्या पदावर कार्यरत आहे त्या पदाच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार संगणक वापराचे ज्ञान असणे आवश्यक नाही अशा पदांवरील वर्गणीदारांना संगणक अग्रिम अनुज्ञेय होणार नाही .

२. महाराष्ट्र सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधी नियमामध्ये वरील प्रमाणे सुधारण करण्याबाबतची अधिसूचना यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल .

३. हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४१४/२००३/सेवा २ दिनांक २७.०८.२००३ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

भि.रा.वाढवे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना वैयक्तिक संगणक खरेदी
करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करणेबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. अग्रिम १०००/प्र.क्र.४२/२०००/विनियम दिनांक १ जुलै ,२००६ .

राज्य शासकीय राजपत्रित अधिका-यांप्रमाणेच वर्ग ३ च्या कर्मचा-यांनाही वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . यास्तव यापूर्वीचे संदर्भाधीन वैयक्तिक संगणक अग्रिम खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करण्यासंदर्भातील सर्व आदेश निष्प्रभावीत करून पुढील अटींच्या अधिन राहून शासकीय वर्ग ३ चे कर्मचारी व वर्ग २ आणि त्यावरील अधिकारी यांना वैयक्तिक संगणक खरेदीसाठी अग्रिम मंजूर करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे .

१) वर्ग १ ते वर्ग ३ पर्यन्तच्या शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना ते धारण करत असलेल्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार संगणकाचे ज्ञान आवश्यक असल्यास व्याजरहित संगणक अग्रिम अनुज्ञेय राहिल .

२) अग्रिमाची रक्कम जास्तीत जास्त रु.२०,०००/- (रु.वीस हजार फक्त) किंवा संगणकाची प्रत्यक्ष किंमत यापैकी जी कमी असेल तेवढी असावी .

३) अग्रिमाची वसुली अग्रिम मंजूरीच्या पुढील लगतच्या महिन्यापासून जास्तीत जास्त ५० (पन्नास) कमाल मासिक हप्त्यांमध्ये करण्यात यावी . मात्र एखादा कर्मचारी/ अधिकारी नियतवयोमानानुसार उपरोक्त ५० मासिक हप्ते पूर्ण होण्यापूर्वीच सेवानिवृत्त होणार असेल, तर त्याच्या सेवानिवृत्तीपूर्वी संपूर्ण अग्रिमाची वसुली होईल अशाप्रकारे वसुलीचे हप्ते निश्चित करण्यात यावेत .

४) वैयक्तिक संगणक अग्रिम मिळण्यासाठीचा अर्ज ज्या तारखेला सक्षम प्राधिका-याकडे प्राप्त झाला असेल त्या तारखेच्या आधारे त्या अधिका-याच्या/कर्मचा-याचा त्याबाबतच्या प्रतिक्रियादीत ज्येष्ठता क्रम निश्चित करण्यात यावा व त्या ज्येष्ठता क्रमानुसार व निधीच्या उपलब्धतेनुसार अग्रिम मंजूर करण्यात यावा .

५) अग्रिम प्रत्यक्ष अदा केल्यानंतर एक महिन्याच्या आत वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यात यावा व त्याबाबतचे कागदपत्र साक्षात्कृत प्रतीसह अग्रिम मंजूर करणा-या प्राधिका-यास सादर करावेत . शासकीय कर्मचारी/अधिकारी यांना अग्रिमाची रक्कम अदा करण्यापूर्वी नमुना क्र. २० मधील करारपत्र आणि संगणकाच्या खरेदीनंतर तात्काळ नमुना क्र. २१ मधील नमुन्यात गहाणग्रत द्यावे लागेल .

६) गहाणग्रतामध्ये वैयक्तिक संगणकाचा मेक/मॉडेल इत्यादिंचा क्रमांक स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावा .

७) अग्रिम अदा केल्यानंतर एक महिन्याच्या आत संबंधित अधिका-याने/कर्मचा-याने संगणक खरेदी केली नाही तर किंवा अग्रिमाचा गैरवापर केल्यास त्यांच्याकडून संपूर्ण अग्रिम १७.७५ % व्याजदराने एक रकमी वसूल करण्यात यावे .

८) अग्रिम मंजूर करताना वित्तीय नियमावली १९५९ मधील नियम १२४ (बी) प्रमाणे लागू ठरणा-या दंडनीय व्याजाचा उल्लेख अग्रिम मंजूरीच्या आदेशांत करण्यात यावा .

९) वैयक्तिक संगणकासाठी सीमा शुल्क आकार, व्हॅट इत्यादी आकार भरावयाची आवश्यकता निर्माण झाल्यास त्यासाठी वेगळा अग्रिम मंजूर करता येणार नाही .

१०) अग्रिमाची परतफेड होईपर्यन्त वैयक्तिक संगणक शासनाकडे गहाण राहिल . तसेच वैयक्तिक संगणकाचा विहित पध्दतीने व नमुन्यात शासकीय विमा निधीकडे विमा उतरावा किंवा नाही याबाबत अग्रिम धारकाने निर्णय घ्यावा . तथापि अग्रिम धारकाने संगणक खरेदी केल्यानंतर विमा निधीकडे विमा उतरविणार की नाही याबाबत मंजूरी अधिका-यांना लेखी कळवावे .

११) वैयक्तिक संगणक अग्रिमासाठी करावयाच्या अर्जाचा नमुना सोबत जोडला आहे .

१२) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. १०००/प्र.क्र.४६/२००१ /विनियम दिनांक ११.७.२००१ भाग पहिला उपविभाग अनुक्रमांक १३ (अ) नियम क्र.१३६, १३७ व १३९ अनुसार राजपत्रित अधिका-यांना संगणक खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करण्यास सक्षम असलेले अधिकारी वर्ग ३ च्या कर्मचा-यानांही अर्जदाराने आवश्यक बाबींची पूर्तता केल्यावर वैयक्तिक संगणकासाठी अग्रिम मंजूर करण्यासाठी सक्षम असतील .

१३) वैयक्तिक संगणक अग्रिम हे स्थायी /अस्थायी अधिकारी/कर्मचारी यांना अनुज्ञेय असेल . अस्थायी कर्मचारी /अधिकारी यांना स्थायी कर्मचारी/अधिकारी यांच्याकडून प्रतिभूती बंधपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल .

१४) वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी मंजूर करावयाचा अग्रिमाचा खर्च प्रत्येक प्रशासकीय विभागाने त्यांच्या प्रधानशिर्षाखाली केलेल्या तरतूदीतून भागवावा . प्रधानशिर्ष ७६१० शासकीय कर्मचारी इत्यादिंना कर्जे आणि उपशिर्ष ८०० इतर अग्रिम - वैयक्तिक संगणक खरेदी करण्यासाठी अग्रिम .

१५) वैयक्तिक संगणक अग्रिम हा शासकीय सेवेतील कालावधीत एकदाच अनुज्ञेय राहिल . दुस-यांदा वैयक्तिक संगणक अग्रिम अनुज्ञेय करता येणार नाही .

१६) वैयक्तिक संगणक अग्रिम मंजूर केल्यानंतर संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सेवा पुस्तकांमध्ये त्याबाबतची नोंद घेण्यात यावी .

१७) शासनाने वर्ग ३ च्या कर्मचा-यांना संगणक अग्रिम मंजूर करण्याचा निर्णय घेतला आहे . तथापि त्यासाठी सद्यःस्थितीत वैयक्तिक संगणक अग्रिमाप्रित्यर्थ करण्यात येत असलेल्या वार्षिक आर्थिक तरतुदीमध्ये वाढ करण्यात येऊ नये .

१८) मुंबई वित्तीय नियमावली १९५९ मधील संबंधित नियमात व तसेच वित्तीय अधिकार नियमपुस्तिका १९७८ भाग पहिला , उपविभाग एक, अनुक्रमांक १३ (अ) मध्ये सदर वित्तीय शक्तींच्या प्रयोजनाचा नव्याने समावेश यथावकाश करण्यात येईल .

१९) भविष्य निर्वाह निधीमधून वैयक्तिक संगणकासाठी ना-परतावा रक्कम (रु.५०,०००/-) काढली असल्यास वैयक्तिक संगणकासाठी अग्रिम मंजूर करता येणार नाही व तसे सक्षम प्राधिका-यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल .

अ) मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मध्ये याबाबतची योग्य ती दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल .

ब) हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून म्हणजेच दिनांक १ जुलै २००६ पासून अंमलात येतील .

क) सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २००६०६२९१४१०३१००१ असा आहे .

कककककककक

विभाग .

विषय :- सण अग्रिमाची मर्यादा वाढविण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. १००७/प्र.क्र.५८/०७/ विनिमय दिनांक १९ ऑक्टोबर, २००७ .

अराजपत्रित राज्य शासकीय कर्मचा-यांना मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम क्र. १४२(जे) अनुसार देण्यात येणा-या सण अग्रिमाची मर्यादा वाढविण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .शासन आता असे आदेश देत आहे की, ज्या अराजपत्रित राज्य शासकीय कर्मचा-यांचे दरमहा मूल वेतन रु . ८३००/- अधिक, महागाई वेतन असे दोन्ही मिळून रु . १२,४५०/- (रु . बारा हजार चारशे पन्नास) पेक्षा जास्त नसेल , अशा अराजपत्रित राज्य शासकीय कर्मचा-यांना मुंबई वित्तीय नियम, १९५९ मधील नियम क्र.१४२ जे अनुसार, सण अग्रिम रु .२५००/- (रु . दोन हजार पाचशे फक्त) एवढा अनुज्ञेय राहिल .

२ . सण अग्रिम फक्त सणांना तसेच सामान्य प्रशासन विभागाकडून वेळोवेळी घोषित करण्यात येणा-या सणांसाठीच अनुज्ञेय राहिल .

१) दिवाळी २) रमझान ईद ३) ख्रिसमस ४) पारसी नववर्ष ५) संवत्सरी
६) रोश-होशना ७) वैशाख पौर्णिमा (भगवान बुद्ध जयंती) ८) स्वातंत्र्य दिन ९) प्रजासत्ताक दिन .

३ . सण अग्रिम मंजूरी आणि वसूलीच्या इतर सर्व अटी व शर्ती पूर्वी विहित केल्याप्रमाणेच राहतील .

४ . मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम क्रमांक १४२(जे) मध्ये योग्यती दुरुस्ती यथावकाश करण्यात येईल .

वक्तव्यवक्तव्य

: गट विमा योजना, १९८२ :

-०-

**विषय :-राज्य शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना १९८२ ची सुधारणा .
या योजनेखाली नामनिर्देशन देण्यासंबंधी सुधारित तरतूदी .**

वित्त विभाग ,निर्णय क्र . डीओआय २०८१/सीआर ३३६/८२/एडीएम ५ दिनांक ०१ .०२ .१९८३ .

पहा:- वित्त विभाग, निर्णय क्र .डीओआय २०८१/४७०१/एडीएम ५ दिनांक २६ एप्रिल, १९८२ .

राज्य शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना १९८२ च्या विद्यमान तरतूदीनुसार या योजनेच्या प्रत्येक वर्गणीदाराला आपल्या कुटुंबाच्या सदस्यांच्या/सदस्यांच्या नावे नामनिर्देशन करून द्यावे लागेल . यातील “ कुटुंब ” सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियम २(१)(क) मध्ये दिलेल्या व्याख्येनुसार असावे लागते . परंतु सर्वसाधारण भविष्यनिर्वाह निधी नियमांत अविवाहित वर्गणीदारासाठी कोणतीही तरतूद नाही तसेच त्यांत मृत शासकीय कर्मचा-यांच्या सज्जान मुलांचा किंवा विवाहित मुलींना या प्रयोजनासाठी नामनिर्देशन करता येत नाही . १ मे १९८२ पासून अंमलात आलेल्या राज्य शासकीय कर्मचा-यांच्या सक्तीच्या गट विमा योजनेचे सदस्य असलेल्या काही मृत शासकीय कर्मचा-यांनी विहित नमुन्यात (नमुना क्र . ६ व ७) कोणतेही नामनिर्देशन पत्र दिले नव्हते . त्याच्या परिणामी तो (ते) शासकीय कर्मचारी सेवेत असताना वारला (ले) त्यावेळी त्याच्या खात्यावर जमा असलेली व विमा छत्राची रक्कम स्वीकारण्याचा प्राधिकार त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांना किंवा कायदेशीर वारसांना देणे वित्त विभागाला शक्य नव्हते . काही आहरण व संवितरण अधिका-यांना शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .डिओआय २०८१/४७०१/एडीएम ५ दिनांक २६ एप्रिल १९८२ अन्वये ही योजना सुरु करण्यात आल्यानंतर लगेच कार्यालय किंवा यथास्थिती विभाग

प्रमुखांना आपापल्या हाताखालील मृत शासकीय कर्मचा-यांकडून नामनिर्देशन पत्रे घेता आली नाहीत. अशा कोणत्याही नामनिर्देशन पत्राच्या अभावी मृत शासकीय कर्मचा-यांना राज्य शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना १९८२ खाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभाच्या रकमा मिळविण्याच्या मार्गात त्या मृत शासकीय कर्मचा-यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींना अडचणी येऊ लागल्या होत्या. म्हणून राज्य शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना १९८२ मधील नामनिर्देशनपत्रांशी संबंधित विद्यमान तरतुदीत सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :- राज्य शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना, १९८२ मधील “ नामनिर्देशना ” संबंधीच्या विद्यमान तरतुदीत शासन पुढीलप्रमाणे सुधारणा करित आहे .

(अ) (एक) “ या प्रयोजनासाठी कुटुंब या संज्ञेला सर्वसाधारण भविष्य निर्वाह निधीच्या नियमात जो अर्थ दिलेला आहे तोच असेल ” या शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. डीओआय २०८१/४७०१/एडीएम ५ दिनांक २६ एप्रिल १९८२ च्या जोडपत्रातील परिच्छेद १९.३ च्या तिस-या व चौथ्या ओळीत असलेल्या शेवटच्या वाक्याऐवजी पुढील वाक्य दाखल करावे :-

“ या प्रयोजनासाठी शासकीय कर्मचा-यांची गट विमा योजना १९८२ चा सदस्य असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या संदर्भाने “ कुटुंब ” या संज्ञेचा अर्थ महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तीवेतन)नियम १९८२ च्या प्रकरण ९ मधील नियम १११ च्या पोट नियम (५) मध्ये संज्ञेला जो अर्थ देण्यात आलेला आहे तोच असेल .”

(अ) (दोन) विद्यमान परिच्छेद १९.७ खाली पुढील नवीन परिच्छेदाची भर घालावी :-

“ १९.८ या योजनेची वर्गणी भरणा-या विद्यमान सदस्याला या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद अ (एक) मध्ये नमूद केलेल्या सुधारित तरतुदीनुसार नवीन नामनिर्देशनपत्र देण्याची संधी दिली जाईल .”

(अ) (तीन) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद अ (दोन) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.८ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेदाची भर घालावी :-

“ १९.९ या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद अ (एक) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या सुधारित तरतुदीच्या अनुषंगाने योजनेचा अविवाहीत वर्गणीदारसुद्धा नवीन नामनिर्देशनपत्र देईल .”

“ (अ) (चार) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद अ (तीन) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.९ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेद मथळयासकट दाखल करण्यात यावा .

१९.१० या योजनेखाली लाभाच्या रकमा ज्यांना प्रदेय होतील अशा व्यक्ती .

१ (अ) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. डीओआय २०८१/४७०१/एडीएम ५ दिनांक २६.०४.१९८२ च्या जोडपत्राच्या परिच्छेद १९.३ मध्ये या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद अ (एक) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या सुधारित तरतुदीस अनुसरून देण्यात आलेल्या नामनिर्देशन पत्राद्वारे या योजनेखालील लाभाच्या रकमा स्वीकारण्याचा हक्क ज्या एका किंवा अनेक व्यक्तीस बहाल करण्यात आला असेल तिला किंवा त्यांना या योजनेखालील लाभाच्या रकमा दिल्या जातील .

(ब) जर वर्गणीदाराच्या कुटुंबातील एका किंवा अनेक सदस्यांच्या नावे दिलेले असे नामनिर्देशनपत्र नसेल किंवा असलेल्या नामनिर्देशनपत्राचा संबंध वर्गणीदाराच्या नावे निधीत जमा असलेल्या रकमेच्या एका भागाशीच असेल तर त्याच्या कुटुंबातील सदस्यांहून इतर एखाद्या व्यक्तीच्या किंवा व्यक्तींच्या नावे त्याने नामनिर्देशनपत्र करून दिलेले असले तरी, नामनिर्देशनपत्राचा संबंध नसेल असा त्यातील संपूर्ण किंवा यथास्थिती काही भाग पुढील व्यक्तींना खालील क्रमवारीने प्रदेय होईल :-

(१) बायको किंवा बायका, पुरुष शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत न्यायिक फारकत घेतलेली/ल्या बायको किंवा बायका धरून (एकच असल्यास १०० टक्के व एकापेक्षा जास्त असल्यास समभाग) .

(२) नवरा, स्त्री शासकीय कर्मचा-यांच्या बाबतीत फारकत घेतलेला नवरा धरून (एकच असल्यास १०० टक्के व एकापेक्षा अधिक असल्यास समभाग)

किंवा

(३) वर (१) व (२) मध्ये नमूद कोणताही सदस्य हयात नसेल त्याबाबतीत मुलगा किंवा मुले किंवा मरण पावलेल्या मुलाची विधवा बायको व अविवाहित मुलगी किंवा मुली सावत्र किंवा दत्तक मुलगी धरून . . यांना समभागांत .

(४) वर (१), (२) व (३) मध्ये ज्यांचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे असा त्याच्या कुटुंबाचा कोणीही सदस्य हयात नसेल त्या बाबतीत योजनेखालील लाभाच्या रकमा त्या कुटुंबातील खाली नमूद केलेल्या एका किंवा अधिक हयात सदस्यांना समभागात प्रदेय होतील :-

वडील

आई,

१८ वर्षे वयाखालील भाऊ,

अविवाहित बहिण/बहिणी,

मरण पावलेल्या मुलाची मुले/मुली .

(५) वर (१), (२), (३) व (४) मध्ये नमूद केलेल्या कुटुंबातील सदस्यांपैकी कोणताही सदस्य नसेल अशा प्रसंगी शासकीय कर्मचा-यांच्या संबंधात या योजनेखाली प्रदेय होणारी विमा छत्राची रक्कम आणि/किंवा वचत निधीतील संचित रक्कम शासनाला व्यपगत होईल .”

(अ)(पाच) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(चार) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.१० या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेदाची भर घालावी .

“ १९.११ . जर एखादा शासकीय कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर, परंतु या योजनेनुसार अनुज्ञेय असलेली लाभांची रक्कम मिळण्यापूर्वी मरण पावला तर, तो सेवेत असताना या प्रयोजनासाठी त्या मृत शासकीय कर्मचा-याने दिलेल्या नामनिर्देशनपत्रानुसार लाभांची रक्कम त्याच्या कुटुंबातील एका किंवा अनेक सदस्यांस संवितरित करण्यात येईल .”

(अ)(सहा) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(पाच) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.११ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेदाची भर घालण्यात यावी :-

“ १९.१२ . जो शासकीय कर्मचारी सेवेत असताना किंवा सेवानिवृत्तीनंतर मरण पावेल त्याच्या कुटुंबातील स्त्री सदस्याचा किंवा भावाच्या या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभांतील हिस्सा मिळण्याचा हक्क त्या शासकीय कर्मचा-याच्या मृत्युनंतर आणि या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभांतील तिचा किंवा त्याचा हिस्सा मिळण्यापूर्वी त्या स्त्रीने विवाह किंवा पुनर्विवाह केला म्हणून किंवा त्याचा भाऊ अठरा वर्षे वयाचा झाला म्हणून बाधित होणार नाही .”

(अ)(सात) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(सहा) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.१२ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेद व “ टीप ” याची भर घालावी . :-

“ १९.१३ ज्यावेळी या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(चार) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या परिच्छेद १९.१० च्या अनुषंगाने या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभांतील हिस्सा मृत शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबातील एखाद्या अज्ञान सदस्याला मंजूर करण्यात आला असेल अशा वेळी त्या अज्ञान व्यक्तीच्या वतीने तिच्या पालकाने या शासन निर्णयासोबत असलेल्या नमुना अकरा मध्ये क्षतिपूर्ती बंधपत्र करून दिले आणि पालकत्वासंबंधीचे शपथपत्र प्रस्तुत केले तर पालकाला प्रदेय होईल .

टीप: हिंदू व ख्रिस्ती आई ही नैसर्गिक पालक असल्यामुळे तिने असे क्षतिपूर्ति बंधपत्र आणि शपथपत्र करून देण्याची आवश्यकता असणार नाही .”

(अ)(आठ) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(सात) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.१३ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील मथळा व नवीन परिच्छेद याची भर घालावी :-

“ या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभाच्या रकमा स्वीकारण्यास एखाद्या व्यक्तीला मनाई करणे .

१९.१४ (अ) एखादा शासकीय कर्मचारी सेवेत असताना मरण पावला असेल अशा प्रसंगी, या शासन निर्णयाद्वारे दाखल करण्यात आलेल्या १९.१०, १९.११, १९.१२, आणि १९.१३ या नवीन परिच्छेदांच्या अर्थव्याप्तीत या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेले लाभ मिळण्यास पात्र असलेल्या एखाद्या व्यक्तीवर जर त्या शासकीय कर्मचा-याच्या खुनाचा गुन्हा केल्याचा किंवा असा एखादा गुन्हा करण्याच्या कामी मदत केल्याचा आरोप असेल तर या योजनेखाली मिळावयाच्या लाभातील स्वतःच्या हिश्यासंबंधीची तिची मागणी तिच्यावरील फौजदारी खटल्याचा निकाल लागेपर्यंत निलंबित राहिल .

(ब) वर उप परिच्छेद १९.१४ (अ) मध्ये उल्लेख केलेल्या फौजदारी खटल्याच्या निकालात जर संबंधित व्यक्तीस-

(एक) त्या शासकीय कर्मचा-याच्या खुनावद्दल किंवा खुन घडवून आणण्यात मदत केल्याबद्दल दोषी असल्याचे शाबीत झाले तर तिला या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभातील तिचा हिस्सा घेण्याची मनाई करण्यात येईल आणि शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबातील आणखी कोणी पात्र सदस्य असल्यास त्याला तो प्रदेय होईल .

(दोन) त्या शासकीय कर्मचा-याच्या खुनाच्या किंवा खून घडवून आणण्यास मदत केल्याच्या आरोपातून निर्दोष म्हणून सोडून देण्यात आली तर या योजनेखाली अनुज्ञेय असलेल्या लाभातील तिचा हिस्सा तिला प्रदेय होईल .

(क) नवीन परिच्छेद १९.१४ च्या उप-परिच्छेद (अ) व (ब) च्या तरतुदीवरील नवीन परिच्छेद १९.११ मध्ये उल्लेख केलेल्या योजनेखाली लाभाच्या असंवितरीत रकमांना देखील लागू होतील .

(अ)(नऊ) या शासन निर्णयाच्या परिच्छेद (अ)(आठ) अन्वये दाखल करण्यात आलेल्या १९.१४ या नवीन परिच्छेदाखाली पुढील नवीन परिच्छेदांची भर घालावी :-

“ १९.१५ . शासकीय कर्मचा-याला आपल्या नामनिर्देशनपत्रात अशी तरतूद करता येईल की,

(एक) जर एखादी विवक्षित नामनिर्देशित व्यक्ती ही त्या शासकीय कर्मचा-याच्या अगोदर मरण पावली किंवा ती शासकीय कर्मचा-याच्या मृत्युनंतर परंतु योजनेखाली अनुज्ञेय असलेले लाभ मिळण्यापूर्वी मरण पावली तर त्या नामनिर्देशित व्यक्तीला बहाल करण्यात आलेले हक्क त्या नामनिर्देशितपत्रात निर्दिष्ट करण्यात येईल अशा इतर व्यक्तीकडे जाईल . परंतु जर नामनिर्देशनपत्र करण्याच्या वेळेस त्या शासकीय कर्मचा-याचे कुटुंब असेल व त्यात एकापेक्षा जास्त सदस्य असतील तर, अशा प्रकारे निर्दिष्ट करावयाची व्यक्ती ही त्याच्या कुटुंबाच्या सदस्याहून इतर असणार नाही .”

परंतु आणखी असे की, जेव्हा शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबात फक्त एकच व्यक्ती असेल आणि नामनिर्देशनपत्र तिच्याच नावे असेल अशा प्रसंगी कोणत्याही व्यक्तीस किंवा कायदाने स्थापन झालेल्या किंवा न झालेल्या व्यक्तीच्या एखाद्या मंडळास पर्यायी नामनिर्देशित व्यक्ती म्हणून नामनिर्देशित करण्याची त्या शासकीय कर्मचा-याला मुभा राहिल .

(दोन) त्यात तरतूद केलेली एखादी विवक्षित घटना घडल्यास ते नामनिर्देशनपत्र अग्राह्य ठरेल .

१९.१६ . नामनिर्देशनपत्र करण्याच्या वेळी ज्या शासकीय कर्मचा-याला कुटुंब नसेल अशा शासकीय कर्मचा-याने केलेले नामनिर्देशन किंवा ज्या बाबतीत शासकीय कर्मचा-याच्या कुटुंबामध्ये केवळ एक व्यक्ती असेल अशा

बाबतीत नवीन परिच्छेद १९.१५ चा उप परिच्छेद (१) च्या दुस-या परंतु खाली शासकीय कर्मचा-याने केलेले नामनिर्देशन यथास्थिती शासकीय कर्मचारी त्यानंतर कुटुंबवान झाला किंवा त्याच्या कुटुंबात त्यानंतर अतिरिक्त व्यक्ती समाविष्ट झाली तर अवैद्य होईल .

१९.१७.शासकीय कर्मचारी मुख्य कार्यालयाला लेखी नोटीस पाठवून कोणत्याही वेळी नामनिर्देशन रद्द करू शकेल .

मात्र अशा नोटीशीबरोबर या निर्णयाच्या परिच्छेद (ए)(१) या अन्वये अंतर्भूत केलेल्या सुधारित तरतूदीनुसार करण्यात आलेले नामनिर्देशनपत्र त्याने पाठविले पाहिजे .

१९.१८ ज्याच्या संबंधात वरील नवीन परिच्छेद १९.१५ चा उप परिच्छेद (१) याखाली नामनिर्देशनात कोणतीही विशेष तरतूद करण्यात आली नसेल अशी नामनिर्देशित व्यक्ती मरण पावल्यावर किंवा वरील नवीन परिच्छेद १९.१५ चा उप परिच्छेद (२) च्या अनुसार ज्यामुळे नामनिर्देशन अवैद्य ठरते अशी कोणतीही घटना घडल्यावर लगेच त्या शासकीय कर्मचा-याने कार्यालय प्रमुखाला ते नामनिर्देशनपत्र रद्द करण्याची लेखी नोटीस या शासन निर्णयाचा परिच्छेद (ए)(१) यानुसार अंतर्भूत केलेल्या सुधारित तरतूदीनुसार नव्याने नामनिर्देशनासह पाठविली पाहिजे .

१९.१९.शासकीय कर्मचा-याने केलेले प्रत्येक नामनिर्देशन व नामनिर्देशन रद्द करण्यासाठी दिलेली प्रत्येक नोटीस ती जेथवर वैध असेल तेथवर ती कार्यालय प्रमुखाला ती ज्या तारखेला मिळाली असेल त्या तारखेपासून अंमलात येईल .

(ए)(एक्स) या शासन निर्णयातील आदेश ही योजना ज्या दिनांकापासून सुरु करण्यात आली त्या दिनांकापासून म्हणजेच १ मे १९८२ पासून अंमलात येईल .

(राजसारथी)

कककककककक

**विषय :-राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२
अस्थायी कर्मचारी नियमित केल्यावर त्यांच्या
वर्गणीच्या वसुलीबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र . घवियो ११८४/सीआर ५९/८४/एडीएम ५ दिनांक २२ नोव्हेंबर, १९८४ .

राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ च्या परिच्छेद ३.१ अन्वये ही योजना फक्त “ नियमित ” राज्य शासकीय कर्मचा-यांनाच लागू आहे . राज्यातील बरीचशी कार्यालये त्यांच्या अग्रत्यारीत अस्थायी कर्मचा-यांची नेमणूक करतात व कालांतराने त्या कर्मचा-यांच्या सेवा नियमित करून त्यांना स्थायी स्वरूपाची नेमणूक देतात . त्याचप्रमाणे राज्य शासकीय कर्मचा-यांच्या संपाच्या कालावधीत राज्यात ब-याच कार्यालयामध्ये अस्थायी स्वरूपाच्या नेमणूका करण्यात आल्या होत्या व कालांतराने शासनाने त्या अस्थायी नेमलेल्या कर्मचा-यांच्या सेवा त्यांच्या तांत्रिक सेवा खंड क्षमापित करून नियमित केलेल्या आहेत . अशा सर्व कर्मचा-याना गट विमा योजना लागू करावी किंवा कसे तसेच त्यांच्या वर्गणीची वसुली कशी करावी याबाबत ब-याच कार्यालय / विभाग प्रमुखांनी या विभागाकडे स्पष्टीकरणात्मक सल्ला मागितला होता . या बाबीचा सर्वकष विचार करून शासन आता खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे .

ज्या अस्थायी कर्मचा-यांच्या सेवा नियमित करण्यात आलेल्या आहेत/येतील, तसेच ज्या कर्मचा-यांना (**ad hoc**) “ तदर्थ ” आधारावर नेमणूका दिल्या असतील अशा कर्मचा-यांच्या नेमणुका/सेवा ज्या दिनांकापासून नियमित करण्यात आलेल्या आहेत/येतील (नियमित नेमणूकीचे आदेश केव्हांही निर्गमित झाले तरी) त्या दिनांकापासून त्यांना राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ चे सदस्यत्व देण्यात येईल .

कककककककक

विवा .

विषय:- गट विमा योजना, १९८२

**विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा/बचत निधीच्या
रकमेचवर व्याज देण्याबाबत .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र . गवियो १०९२/प्र.क्र.२/९२/लेपवि दिनांक २७ मे, १९९२ .

- संदर्भ:** १) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .डीओआय २०८१/४७०१/एडीएम ५ दि.२६.४.१९८२ .
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र .गवियो ११८३/प्र.क्र.६६/८४/प्रशा-५ दि. २८.२.१९८६
३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र .गवियो ११८५/प्र.क्र.३५२/८५/एडीएम ५ दि.७ मे ८६ .

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना,१९८२ ही सर्व राज्य शासकीय कर्मचा-यांना मे १९८२ पासून सक्तीने लागू करण्यात आलेली आहे .ही योजना स्वयंस्पष्ट व स्वयंपूर्ण असून कर्मचा-यांना किंवा त्यांच्या वारसांना/कुटुंबियांना अनुज्ञेय असलेल्या विमा निधी/बचत निधी मधील रक्कम प्रदान करण्याबाबतच्या तरतुदी योजनेच्या परिच्छेद ११.१ ते ११.९ मध्ये दिलेल्या आहेत . असे असुनही राज्य शासनाच्या विविध विभागातून/कार्यालयातून सेवानिवृत्त होणा-या कर्मचा-यांना, सेवा संपुष्टात आलेल्या कर्मचा-यांना अथवा सेवेत असताना अकाली निधन झालेल्या कर्मचा-यांच्या वारसांना /कुटुंबियांना गट विमा योजनेतील प्रदेय रकमा मंजूर करण्याबाबतचे आदेश काढण्यास तसेच मंजुरीनंतर प्रदेय रकमा देण्यात काही प्रकरणी बराच कालापय्य होत असल्याचे आढळून आले आहे . परिणामतः योजनेचा उद्देश फलदुप होत नाही . तथापि, योजना स्वयंस्पष्ट व स्वयंपूर्ण असल्यामुळे प्रदेय रक्कम देण्याबाबत विलंब लागण्याची शक्यता वाटत नसल्यामुळे मूळ योजनेत व्याज देण्याची तरतूद समाविष्ट करण्यात आलेली नव्हती व त्यामुळे अजूनपर्यन्त व्याज देण्याचा प्रश्न उदभवला नाही . मध्यंतरी काही प्रकरणी संबंधित कर्मचारी अथवा कर्मचा-यांच्या वारसांनी मा . लोक आयुक्तांकडे तक्रार केली असता मा . लोक आयुक्तांनी चौकशी केली . या प्रकरणी सदोष विलंब झाला असल्याचे लोक आयुक्तांच्या नजरेस आल्यामुळे व परिणामतः कर्मचा-यांना/कर्मचा-यांच्या वारसांना अनावश्यक त्रास व नुकसान सहन करावे लागल्यामुळे मा . लोक आयुक्तांनी नुकसान भरपाई म्हणून संबंधित कर्मचा-यांना अथवा त्यांच्या वारसदारांना विलंब कालावधीसाठी व्याज देण्याची शिफारस केली .या संदर्भात शासनाने संपूर्ण परिस्थितीचे पुनर्विलोकन करून नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचा-यांना/सेवा संपुष्टात आलेल्या कर्मचा-यांना अथवा सेवेत असताना निधन पावलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या वारसांना त्यांच्या वैयक्तिक दोष नसताना प्रशासकीय चुकीमुळे गट विमा योजनेची रक्कम मिळण्यास विलंब लागत असल्यामुळे, या विलंबाबाबत व्याज प्रदान करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

निर्णय:

- शासन आता असे आदेश देत आहे की,
- (एक) नियत वयोमानुसार सेवानिवृत्त झालेल्या कर्मचा-यांना त्यांच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापासून अथवा राज्य शासनाकडील त्यांची सेवा संपुष्टात आलेल्या कर्मचा-यांना त्यांची सेवा संपुष्टात आल्याच्या दिनांकापासून किंवा सेवेत असताना अकाली निधन पावलेल्या कर्मचा-यांच्या वारसांना/कुटुंबियांना संबंधित कर्मचा-यांच्या मृत्यूच्या दिनांकापासून गट विमा योजनेच्या लाभाची रक्कम सर्व आवश्यक बाबींची पूर्तता करून तीन महिन्यांच्या आत देण्यात यावी;
- (दोन) सेवानिवृत्तीच्या वेळी कर्मचा-यांच्या विरुद्ध विभागीय /न्यायीक कार्यवाही प्रलंबित असली तरी गट विमा योजनेची प्रदेय रक्कम सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत देण्यात यावी;

- (तीन) वरील बाब क्रमांक १ व २ येथे नमूद केल्याप्रमाणे सेवानिवृत्त कर्मचा-यांना किंवा राज्य शासनाकडील सेवा संपुष्टात आलेल्या कर्मचा-यांना किंवा सेवेत असतांना निधन पावलेल्या कर्मचा-यांच्या वारसांना किंवा कुटुंबियांना त्यांचा वैयक्तिक दोष नसताना प्रशासकीय चुकीमुळे गट विमा योजनेची रक्कम तीन महिन्यांच्या आत प्रदान करण्यात न आल्यास या कालावधीनंतरच्या विलंब कालावधीकरीता बचत निधीवर ज्या दराने व्याज दिले जाते त्या दराने व्याज अनुज्ञेय राहिल .
- (चार) बाब क्रमांक ३ अनुसार विलंब कालावधीसाठी व्याज अनुज्ञेय असले तरी अशा प्रत्येक प्रकरणी संबंधित प्रशासकीय विभागाने वित्त विभागाशी विचारविनिमय करूनच अंतिम निर्णय घ्यावा;
- (पाच) गट विमा योजनेची प्रदेय रक्कम प्रदान करण्यास प्रशासकीय चुकीमुळे विलंब झाला असल्यास या चुकीस जबाबदार असणा-या कर्मचारी/अधिका-यांविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात यावी व या प्रकरणी देय असलेली व्याजाची रक्कम या जबाबदार कर्मचारी/अधिकारी यांचेकडून वसूल करण्यात यावी . मात्र, विलंब कालावधीसाठी देय असलेली व्याजाची रक्कम ही गट विमा योजनेच्या प्रदेय रकमेवरोबरच या प्रकरणात करण्यात येणा-या कार्यवाहीच्या निर्णयाची प्रतिकक्षा न करता तात्काळ देण्यात यावी;
- (सहा) एखाद्या प्रकरणी एकापेक्षा अधिक वारसदारांनी विम्याच्या रकमेवर हक्क दाखल केलेला असल्यास, जर विम्याची रक्कम रोखून ठेवण्यात आली असेल तर अशा प्रकरणी आपोआप व्याज देय ठरणार नाही . असे प्रत्येक प्रकरण गुणवत्तेनुसार वित्त विभागाच्या संमतीने तपासून अंतिम निर्णय घेण्यात यावा;
- २ . या आदेशाच्या दिनांकापूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या/ सेवा समाप्त झालेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या किंवा सेवेत असताना मृत्यू पावलेल्या शासकीय कर्मचा-यांच्या वारसांना /कुटुंबियांना गट विमा योजनेच्या प्रदानासाठी निवृत्तीच्या /सेवा समाप्तीच्या/मृत्यूच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांपेक्षा अधिक विलंब झाला असेल व हे आदेश निर्गमित होण्याच्या दिनांकापर्यन्त त्यांना रकमेचे प्रदान करण्यात आलेले नसेल अशा प्रकरणीदेखील हे आदेश लागू राहतील . तथापि, अशा प्रकरणी व्याजाचे प्रदान हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांक किंवा निवृत्तीच्या /सेवा समाप्तीच्या/ मृत्यूच्या दिनांकापासून तीन महिन्यांचा कालावधी यापैकी जो नंतरचा दिनांक असेल त्या दिनांकापर्यन्त देय राहतील .
- ३ . नियत वयोमान किंवा इतर कारणास्तव सेवानिवृत्ती/सेवा समाप्ती/मृत्यूची जी प्रकरणे हे आदेश निर्गमित करण्याच्या अगोदर अंतिमतः निकालात काढलेली आहेत ती पुन्हा सुरु करण्यात येऊ नयेत .
- ४ हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

उप सचिव, वित्त विभाग .

(टीप:- या संदर्भातील दि. ३०.६.१७ चे शुध्दीपत्र पहावे)

कवकककककक

विवाम .

विषय :- गट विमा योजना, १९८२ .
कार्यालय प्रमुखांच्या बाबतीत लाभ प्रदानाची
रक्कम मंजूर करण्याबाबतच्या अधिकाराबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . गवियो १०९२ / प्र . क्र ७३ / ९२ / लेपवि दिनांक २५ . ०९ . १९९२ .

वाचा:- शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . गवियो ११८३ / प्र . क्र . ६६ / प्रशासन-५ दिनांक २८ फेब्रुवारी, १९८६ .

प्रस्तावना: उपरोक्त शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . गवियो ११८३ / प्र . क्र . ६६ / प्रशासन-५ दिनांक २८ फेब्रुवारी, १९८६ मधील परिच्छेद १ (सात) अन्वये कार्यालय प्रमुखांच्या बाबतीत गटविमा योजनेची वर्गणी आणि लाभ प्रदाने मिळण्याबाबतचे प्रपत्र क्रमांक १ चे ज्ञापन विभाग प्रमुखांनी निर्गमित करावेत अशी तरतुद आहे . एखादा कार्यालय प्रमुख सेवानिवृत्त झाल्यास / मृत झाल्यास अथवा त्याचे सदर योजनेचे सदस्यत्व संपुष्टात आल्यास त्याची लाभ प्रदानाची रक्कम प्रदान करण्यास मंजूर करणारा सक्षम प्राधिकारी कोण आहेत याबाबत ब-याच विभागांकडून / कार्यालयांकडून शासनाकडे विचारणा करण्यात येत असल्यामुळे ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती . या संदर्भात आता सांगोपांग विचार करून शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय :- राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२ करिता कार्यालय प्रमुखांच्या बाबतीत सर्व सेवा अभिलेख त्यांच्या विभागाकडे परिरक्षित केले जातात . कार्यालय प्रमुख ज्या विभाग प्रमुखांच्या नियंत्रणाखाली कार्यरत असतात तेच त्यांचे वरिष्ठ अधिकारी असतात . या बाबी विचारात घेऊन, कार्यालय प्रमुख सेवा निवृत्त झाल्यास / सेवेत असतांना मृत झाल्यास अथवा योजनेचे त्यांचे सदस्यत्व संपुष्टात आल्यास त्याला अनुज्ञेय असलेले वचत निधी व विमा निधीचे अनुज्ञेय लाभ प्रदानाचे मंजूरी अधिकार ते ज्या विभाग प्रमुखांच्या नियंत्रणाखाली असतील त्या विभाग प्रमुखांना राहतील .

सर्व कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुखांनी नोंद घेऊन यापुढे वर नमूद केल्याप्रमाणे गट विमा योजनेच्या लाभ प्रदानाचे मंजूरी आदेश निर्गमित करण्याबाबत कार्यवाही करावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श्री . म . वैशंपायन,
अवर सचिव, वित्त विभाग .

ककककककककक

विषय:- गट विमा योजना, १९८२ .
विलंबाने प्रदान करण्यात आलेल्या विमा/बचत निधीच्या
रकमेवर व्याज देण्याबाबत .

वित्त विभाग, शुध्दीपत्रक क्र . गवियो १०९२ / प्र . क्र . २ / ९२ / भाग २ / शा . हमी दि . ३० जून, १९९७ .

वाचा: वित्त विभाग, निर्णय क्र . गवियो १०९२ / प्र . क्र . २ / ९२ / लेपवि दिनांक २७ मे १९९२ .

शुध्दीपत्र:- वरील शासन निर्णय क्रमांक गवियो १०९२ / प्र . क्र . २ / ९२ / लेपवि दिनांक २७ मे १९९२ च्या परिच्छेद १ मधील (एक) व (चार) व परिच्छेद २ मध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहेत .

(एक) नियत वयोमानानुसार निवृत्त कर्मचा-यांना अथवा राज्य शासनाकडील त्यांची सेवा संपुष्टात आलेल्या कर्मचा-यांना त्यांची सेवा संपुष्टात आल्याच्या दिनांकापासून किंवा सेवेत असताना अकाली निधन पावलेल्या

कर्मचा-यांच्या वारसांना /कुटुंबियांना गट विमा योजना,१९८२ च्या नियमांतील नियम ११(१) किंवा ११ (२) याप्रमाणे यथास्थिती प्रपत्र क्रमांक ३ किंवा प्रपत्र ५ मध्ये अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून गट विमा योजनेच्या लाभाची रक्कम सर्व आवश्यक बाबीची पूर्तता करून तीन महिन्यांच्या आत देण्यात यावी .

(चार) बाब क्रमांक (तीन) नुसार विलंबकालावधीसाठी व्याज अनुज्ञेय असले तरी अशा प्रत्येक प्रकरणी प्रशासकीय विभागाने गट विमा योजनेच्या नियमानुसार प्रकरणांची काटेकोरपणे छाननी करावी व प्रशासकीय चुकीमुळे संबंधितांस गट विमा योजनेचे लाभ प्रदान विलंबाने करण्यात आलेले आहेत अशी प्रशासकीय विभागाची खात्री पटल्यास प्रशासकीय विभागानेच अंतिम निर्णय घ्यावा . मात्र आवश्यक असल्यासच वित्त विभागाशी विचार विनिमय करावा .

२ . परिच्छेद क्र.२ मधील शेवटच्या ओळीतील “ यापैकी जो नंतरचा दिनांक असेल त्या दिनांकापर्यन्त देय राहतील ” या वाक्यातील “ दिनांकापर्यन्त ऐवजी दिनांकापासून ” असे वाचण्यात यावे .

३ . ही सुधारणा दिनांक २७ मे, १९९२ पासून करण्यात आली आहे असे समजावे .ही सुधारणा या शुध्दीपत्रकान्वये करण्यात येत असल्याने या शुध्दीपत्रकाच्या दिनांकापर्यन्त परिच्छेद २ मध्ये मोडणा-या ज्या प्रकरणात शुध्दीपत्रापूर्वीचे आदेशाप्रमाणे अंतिम प्रदान करण्यात आले असेल अशी प्रकरणे पुन्हा सुरु करण्यात येऊ नयेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कां . अ . वाघमारे,
उप सचिव, वित्त विभाग .

वनवनवनवनवन

विषय:- राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १९८२- वर्गणीच्या दरात वाढ करण्याबाबत .

वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र . गवियो १० . ०२ / प्र . क्र ३० / शाहमी दिनांक २६ जुलै, २००२ .

- संदर्भ:- १) वित्त विभाग निर्णय क्र . डीओआर २०८१/४७०१/एडीएम ५ दि . २६ . ४ . १९८२ .
२) वित्त विभाग निर्णय क्र . गवियो १०८९/प्र . क्र . ६६४/८९/विमा दि . ८ . १ . १९९० .
३) वित्त विभाग निर्णय क्र . गवियो १०८९/प्र . क्र . ६६४/८९ विमा दि . १४ . २ . १९९० .

प्रस्तावना:- राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजना १ मे १९८२ पासून लागू करण्यात आल्यानंतर गट विमा योजनेच्या वर्गणीचे /विमा संरक्षणाचे दर १ जानेवारी १९९० पासून सुधारित करण्यात आले . त्यानंतर पाचव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार वेतनश्रेणी लागू करण्यात आल्यानंतर देखील गट विमा योजनेअंतर्गत वर्गणीच्या दरात सुधारणा करण्यात आली नव्हती . त्या अनुषंगाने हे दर सुधारित करण्याबाबत गट विमा योजनेच्या वर्गणीत सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती . त्यानुसार शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे .

शासन निर्णय

१ . राज्य शासकीय कर्मचारी गट विमा योजनेच्या मासिक वर्गणीचे दर व त्यानुरूप मिळणारे लाभ यामध्ये दिनांक १ जानेवारी २००२ पासून पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे . त्यानुसार सध्या अस्तित्वात असलेल्या दरांऐवजी खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे गट विमा योजनेची सुधारित वर्गणी राज्य शासकीय कर्मचा-यांच्या जानेवारी २००२ पासूनच्या वेतनातून वसूल करण्याचे आदेश देण्यात येत आहेत .

वर्ग	दि .१ जानेवारी २००२ रोजी नियमित शासकीय सेवेत असलेल्या कर्मचा-यांच्या मासिक वेतनातून वसूल करावयाची वर्गणी (रुपये)	दि .२ जाने . ०२ ते ३१ १२ .०२ पर्यन्त नियमित शासकीय सेवेत दाखल झालेल्या कर्मचा-यांच्या मासिक वेतनातून वसूल करावयाच्या केवळ विमा संरक्षणाचा हप्ता (रुपये)	शासकीय सेवेत असताना कर्मचा-याला मृत्यु आल्यास, कुटुंबियांना देय होणारी विम्याची रक्कम (रुपये)
१	२	३	४
गट अ	४८०/- (चारशे ऐंशी)	१६०/- (एकशे साठ)	४,८०,००० /- (चार लाख ऐंशी हजार)
गट ब	२४०/- (दोनशे चाळीस)	८०/- (ऐंशी)	२,४०,००० /- (दोन लाख चाळीस हजार)
गट क	६०/- (साठ)	२० /- (वीस)	६०,००० /- (साठ हजार)
गट ड	३०/- (तीस)	१०/- (दहा)	३०,००० /- (तीस हजार)

२ . वरीलप्रमाणे सुधारित दराने वर्गणी वसूल करताना सा.प्र.वि.शासन निर्णय क्र.एसआरव्ही १०९८/प्र.क्र.२/९९/१२ दि.२.७.२००२ अन्वये पदांच्या सुधारित वर्गीकरणानुसार संबंधित वेतनश्रेणी ज्या सुधारित वर्गीकरणात आली असेल त्या वर्गीकरणाच्या अनुषंगाने वर्गणी वसूल करण्यात यावी . तसेच कालवध्द पदोन्नती योजनेअंतर्गत आश्वासीत प्रगती योजनेअंतर्गत वरिष्ठ वेतनश्रेणी दिलेल्या अधिकारी/कर्मचा-यांच्या वावतीत वरिष्ठ वेतनश्रेणीच्या अनुषंगाने त्यांच्या मूळ पदाचा विचार न करता विमा वर्गणी वसूल करण्यात यावी .

३ . वरीलप्रमाणे सुधारित दर १ जानेवारी २००२ पासून लागू होतील . सुधारित दराने मासिक वर्गणीची वसूली १ सप्टेंबर २००२ रोजी देय होणा-या माहे ऑगस्ट २००२ च्या वेतनातून करण्यात येईल . जानेवारी २००२ ते जुलै २००२ या कालावधीतील सुधारित वर्गणीच्या फरकाची रक्कम विनाव्याजी समान हप्त्यात १ सप्टेंबर २००२ ते ३१ डिसेंबर २००२ या कालावधीच्या वेतनातून वसूल करण्यात यावी .

४ . सुधारित दराने वर्गणी वसुली माहे ऑगस्ट २००२ पासून लागू असल्याने जर एखादा अधिकारी/कर्मचारी माहे ऑगस्ट २००२ किंवा त्यानंतर सेवानिवृत्त झाला किंवा शासकीय सेवेत असताना त्याचे निधन झाले, तर यथास्थिती त्याला किंवा त्याच्या वारसाला सुधारित दराचा लाभ देण्यापूर्वी थकवाकीची रक्कम लाभप्रदानातून एकरकमी वळती करून घेण्यात येईल .

५ . दिनांक ३१ जुलै २००२ अखेरपर्यन्त जे अधिकारी/कर्मचारी सेवानिवृत्त झाले किंवा त्यांचे निधन झाले असेल त्यांना गट विमा योजनेअंतर्गत असुधारित दराने (पूर्वीच्या दराने) वचत निधी/विमा निधीचे लाभ प्रदान करण्यात यावे व अशा प्रकरणांमध्ये मासिक वर्गणीच्या फरकाची रक्कम वसूल करण्यात येऊ नये .

६ . गट विमा योजनेचे सभासदत्व यापूर्वीच प्राप्त झालेल्या तसेच दिनांक १ जानेवारी २००२ रोजी किंवा तत्पूर्वी शासकीय सेवेत “ नियमितरित्या” स्थानापन्न असलेल्या परिच्छेद क्रमांक ५ मधील कर्मचारी वगळून इतर सर्व कर्मचा-यांच्या वेतनश्रेणीच्या गटानुसार सुधारित दराने वर्गणी संबंधितांकडून जानेवारी २००२ पासून विनाव्याजी वसूल करण्यात यावी .

७ . दिनांक २ जानेवारी २००१ ते ३१ डिसेंबर २००२ या कालावधीत नियमितरित्या नियुक्त झालेल्या /पदोन्नत झालेल्या कर्मचा-यांना दिनांक १ जानेवारी २००२ पासून गटविमा योजनेचे सभासद करून घ्यावे व त्यांच्या वर्गणीनुसार सुधारित दराने वर्गणी वसूल करण्यात यावी .

८ . दिनांक २ जानेवारी २००२ ते ३१ डिसेंबर २००२ या कालावधीत शासकीय सेवेत नियमित नियुक्त होणा-या कर्मचा-याकडून परिच्छेद १ मधील तक्त्याप्रमाणे संभ ३ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे केवळ विमा संरक्षणाच्या हप्त्याची वसूली करण्यात यावी . गट विमा योजनाच्या पुढील वर्धापनदिनास म्हणजेच दिनांक १ जानेवारी २००३ रोजी त्यांना गट विमा

योजनेचे नियमित सभासद करून घेवून वचत निधी व विमा निधी संरक्षणाच्या हप्त्याची रक्कम मिळून पूर्ण दराने वरील परिच्छेद १ मधील तक्त्यातील संभ २ प्रमाणे वर्गणी वसूल करण्यात यावी .

९ . गट विमा योजनेच्या वर्गणीचे दर बदलल्यामुळे वचत निधीच्या लाभ प्रदानाची परिगणना करण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना यथावकाश अलाहिदा निर्गमित करण्यात येतील . तथापि मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यास काही कालावधी लागणार असल्याने तोपर्यन्त मृत्यू, सेवानिवृत्ती, राजीनामा इ . कारणामुळे ज्यांचे सभासदत्व दिनांक १ जानेवारी २००२ पासून पुढे संपुष्टात येणार आहे त्यांना वचत निधीतील संचित रकमेचे प्रदान तूर्त शासन निर्णय क्रमांक गवियो १० .०२ /प्र .क्र .९ /२००२ /शाहमी दिनांक ६ मार्च, २००२ अन्वये प्रसारित केलेल्या परिगणीतीय तक्त्यानुसार करण्यात यावे .

१० . गट विमा योजनेच्या वर नमूद केलेल्या वाढीव दराने वर्गणी वसूल करण्याच्या संदर्भात राज्य शासकीय गट विमा योजना १९८२ च्या नियमात आवश्यक त्या दुरुस्त्या यथावकाश स्वतंत्रपणे करण्यात येतील .

११ . सर्व विभाग प्रमुखांनी सदर आदेश त्यांच्या नियंत्रणाखालील कार्यालय प्रमुख व इतर कार्यालये यांच्या निदर्शनास आणावेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

सु .सा .गायकवाड,
सह सचिव, वित्त विभाग .

वक्कव-०-वक्कव

**: शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या घराचे/ सदनिकेचे भाडे भरपाई :
शासकीय निवासस्थान भाडे वसुली .**

- ० -

विषय :- शासकीय निवासस्थानांची भाडे वसुली सुधारित कार्यपद्धती .

सा . बां . विभाग परिपत्रक क्र .आरएलएफ १०८२/८३०/६८/ मि .व्य . (२) दि . २८ जुलै, १९८७ .

(संदर्भ : परिपत्रक क्र .आरएलएफ १०७७/९१६/का .२६ दिनांक ४ जून १९७९ . व परिपत्रक
क्र .आरएलएफ १०८२/८३०/६८/ का . २६ दिनांक २९ एप्रिल १९८२ .)

शासकीय निवासस्थानात राहाणा-या शासन कर्मचा-यांकडून त्या निवासस्थानाचे भाडे त्यांचे मासिक पगार विलातून वजावट करून कोषागार अधिकारी/अधिदान व लेखाधिकारी यांच्यामार्फत वसूल करण्यात यावे अशी मुंबई वित्तीय नियम १९५९ मधील नियम ६५ व नुसार तरतूद आहे . याच नियमामधील नियम क्रमांक ६८ प्रमाणे वित्तीय नमुना (३) मध्ये सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या विभागीय अधिका-याने भाडे वसूलीबाबत मागणीपत्रक अराजपत्रित अधिका-यांबाबत कार्यालय प्रमुखांकडे व राजपत्रित अधिका-यांच्याबाबत वितरण अधिका-याकडे पाठवावे असे अपेक्षित आहे .सदर मागणी पत्रातील रकाना ५ व ६ हे कोषागार अधिकारी /अधिदान व लेखा कार्यालय यांनी भरून व वसुली प्रमाणित करून सदर मागणी पत्राची एक प्रत सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे विभागीय अधिका-यांकडे परत करावी अशी तरतूद आहे .

विवा .

वरील तरतुदीला धरून वजावट करून केलेल्या भाड्याबाबत विवरणपत्र योग्य वेळी प्राप्त व्हावीत म्हणून सर्व सामान्यपणे आहरण अधिकारी वेतनपत्रासोबत सर्व अराजपत्रित अधिका-यांच्याबाबत एकत्रित असे भाडे वसुलीचे विवरणपत्र द्विप्रतीत तयार करून कोषागार अधिका-यांकडे सादर करतो . व यापैकी एक प्रत योग्य त्या जमेविषयी प्रमाणित करून सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या विभागीय अधिका-यांकडे घर भाडे पुस्तकात नोंद करण्याकरिता पाठविण्यात येते .

वरील पद्धतीत अशा प्रकारची भाडे वसुली विवरणपत्रे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंत्याकडे योग्य वेळी प्राप्त न झाल्यामुळे भाडे वसुलीची भाडे पुस्तकात योग्य नोंद होऊ शकत नव्हती . त्यामुळे भाडे विषयीची थकित बाकी वाढलेली दिसते . वेळोवेळी सूचना देऊनही ही विवरणपत्रे योग्यरित्या व योग्य वेळी सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कार्यकारी अभियंत्यास प्राप्त होत नाहीत असे शासनाच्या निदर्शनास आले .

वरील परिस्थितीनुसार उपाय म्हणून शासनाने भाडे वसुलीच्या सुधारित पद्धतीचा अवलंब करण्याविषयी एप्रिल १९८२ मध्ये आदेश काढले . या आदेशाप्रमाणे भाडे वसुलीबाबत विवरणपत्रे कार्यालय प्रमुखांनी आपल्या खात्यातील सर्व कर्मचा-यांबाबत कोषागार /अधिदान व लेखा कार्यालय यातून प्राप्त करून योग्य ते प्रमाणपत्र घेऊन सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या विभागीय अधिका-यांकडे पाठविणे अपेक्षित आहे . परंतु वरील पद्धतीतील देखील अजूनही सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे ही विवरणपत्रे वेळेमध्ये प्राप्त होत नाहीत असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . यामुळे भाडे वसुलीबाबत भाडे पुस्तकात मोठ्या प्रमाणावर वर्षाअखेरी थकीत बाकी दिसते . तरी या परिस्थितीत सुधारणा करण्याच्या हेतूने व भाडे वसुलीबाबत भाडे पुस्तकात योग्य वेळी नोंद घेण्यात यावयाच्या सोयीकरिता शासनाने खालील कार्यपद्धती अवलंबविण्याचा निर्णय घेतला आहे .

(१) शासकीय कर्मचा-यांकडून ते राहत असलेल्या शासकीय निवासाचे भाडे गत वर्षाकरिता पूर्णपणे वसूल झाले आहे याची खात्री करून घेण्याकरिता दरवर्षीच्या माहे जुलै पगार पत्रकासोबत सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंत्यांकडून प्राप्त केलेले “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” जोडण्यात यावे .

(२) अराजपत्रित अधिका-यांचे /कर्मचा-यांचे बाबतीत शासकीय निवासस्थानाचे भाडे व सेवा शुल्क वसुलीची जबाबदारी त्यांच्या खात्याच्या आहरण व वितरणा अधिका-याची आहे . संबंधित खात्याच्या आहरण व वितरण अधिका-यांनी माहे जुलै (एक ऑगस्ट रोजी देय असलेल्या) पगारपत्रकासोबत मागील वर्षाअखेरीपर्यंत (एप्रिल ते मार्च) त्यांचे कार्यालयातील अराजपत्रित कर्मचा-यांचे /अधिका-यांचे यांचे पगारातून कापलेल्या भाड्याचा /सेवा शुल्काचा संपूर्ण गोषवारा कर्मचा-याचे नाव, वसाहत ,गाळा क्रमांक , वजा केलेले भाडे व ते कोणत्या देयकातून वजा केले त्याचा संपूर्ण तपशिल नेहमीच्या विहित भाडे विवरणपत्राचे नमुन्यात संबंधित कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांना कळवावा व याचे आधारावर संपूर्ण भाडे वसुलीची नोंद भाडे पुस्तकात सार्वजनिक बांधकाम विभागात घेण्यात यावी . त्यानुसार विभाग प्रमुखांनी “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” मिळवावे .

(३) राजपत्रित अधिका-यांचे बाबत त्यांनी आपले वेतन विलाचा तपशिल देऊन प्रमाणित करून तो संबंधित कार्यकारी अभियंत्याला सादर करावा व “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” प्राप्त करावे .

(४) ज्या कर्मचा-यांची बदली ते ज्या ठिकाणी शासकीय निवासस्थानात राहत असतील तेथून बाहेरगावी होईल त्यांच्या शेवटच्या पगाराविषयक प्रमाणपत्रावर शासकीय निवासस्थानी राहत असल्याबद्दल उल्लेख करण्यात यावा व त्यांनी शासकीय निवास सोडीपर्यंत सर्व भाड्याची अदाई केली आहे याबाबत संबंधित कार्यकारी अभियंता यांचेकडून “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” प्राप्त केल्याखेरीज नवीन स्थानावर त्याचा पगार नवीन स्थानी रूजू झाल्यापासून ३ महिन्यांनंतर देण्यात येऊ नये .

(५) सरकारी निवासस्थानात राहणा-या कर्मचा-यांची त्या स्थानाबाहेर बदली झाली असता, त्यांच्या बदलीच्या आदेशाची प्रत संबंधित कार्यालय प्रमुखांनी संबंधित कार्यकारी अभियंत्याकडे पाठवावी .

वरील पद्धतीत माहे जुलैचा पगार देण्यापूर्वी प्रत्येक कर्मचा-याला मागील एक वर्षाचे (एप्रिल ते मार्च) पूर्ण भाडे भरले आहे किंवा नाही याविषयी संपूर्ण खात्री करून घेता येईल . अराजपत्रित अधिका-यांच्या बाबत असे ना हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करण्याची संपूर्ण जबाबदारी कार्यालय प्रमुख अथवा आहरण व वितरण अधिका-यांवर राहिल .

जे कर्मचारी जुलैपूर्वी वयाचे मध्यास सेवानिवृत्त होत असतील त्यांच्या सेवानिवृत्तीविषयीची निश्चित तारीख व सेवानिवृत्तीच्या कालावधीपर्यन्त त्यांच्या पगारातून भाड्याची वजावट केल्याचे प्रमाणपत्र अराजपत्रित अधिका-यांबाबत कार्यालय प्रमुखांनी तयार करून संबंधित कार्यकारी अभियंता यांचेकडे पाठवावे. त्याशिवाय सदर कर्मचा-यांस “ ना मागणी प्रमाणपत्र ” (निवृत्तीवेतनाकरिता) देण्यात येणार नाही. तसेच राजपत्रित अधिका-यांबाबत वरील प्रकारचे भाडे वसुलीचेप्रमाणपत्र प्राप्त करून संबंधित कार्यकारी अभियंत्यास सादर करण्याची जबाबदारी स्वतः राजपत्रित अधिका-यांवरच राहिल .

वरील आदेश हे दिनांक १ जुलै १९८७ पासून लागू होतील . माहे जुलै १९८८ च्या १ ऑगस्ट १९८८ रोजी देय असलेल्या वेतनासोबत वर उल्लेखिलेले “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” जोडण्यात यावे . फक्त १९८६-८७ या सालाकरिता जुलै १९८७ हा महिना निघून गेला असल्यामुळे ऑक्टोबर १९८७ च्या १ नोव्हेंबर १९८७ रोजी देय असलेल्या पगारपत्रकासोबत “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” जोडण्यात यावे .

उपर निर्दिष्ट योजनेच्या कार्यवाहीचे योग्य मुल्यमापन करून मुंबई वित्तीय नियम १९५९ व, अन्य तत्संबंधी शासन नियमांत योग्य त्या स्वरूपात त्याचा अंतर्भाव करण्यात येईल .

वरील आदेश हे अंतर्गत वित्त सल्लागार व सह सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचे संमतीने व वित्त विभाग यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २२२/४०६९ दिनांक २५मे १९८७ प्रमाणे अनुमोदित होऊन निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

सि.आ. चौधरी,
कार्यासन अधिकारी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे/घराचे भाडे भरपाईबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीअे १४८७/९९५/८७/ सेवा ५ दिनांक ९ मे, १९८८ .

संदर्भ : वित्त विभाग क्र. सीपीअे १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दिनांक १४.९.१९७९ .

शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई ठरविण्याची सूत्रे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीअे १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दिनांक १४.९.१९७९ मध्ये विहित करण्यात आलेली आहेत . शासकीय कर्मचा-यांच्या मुख्यालयी स्वाधीन करण्यात आलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई वर उल्लेखिलेल्या दिनांक १४.९.७९ च्या शासन निर्णयातील सूत्र एक प्रमाणे नियमित केली जाते . त्या अन्वये सदनिकेच्या मालकास (१) अनुज्ञेय घरभाडे भत्ता अधिक त्यांच्या वेतनाच्या १० टक्के रक्कम अधिक ५० टक्के सेवा शुल्क किंवा (२) नगर परिषदेचे कर अधिक भुईभाडे यापैकी जे जास्त असेल ते देय ठरते .

२ . केंद्र शासनाने घरभाडे भत्त्याच्या दरात व शासकीय निवासस्थानासाठीच्या अनुज्ञप्ती शुल्कात (लायसन्स फी) सुधारण केलेली आहे . हे दर अखिल भारतीय सेनेतील अधिका-यांना दिनांक १.१०.१९८६ पासून अनुज्ञेय आहेत . त्या अनुषंगाने यासंबंधात विहित करण्यात आलेल्या सूत्रात अखिल भारतीय सेवेतील अधिका-यांच्या बाबतीत काही बदल आवश्यक आहे काय, हा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

३ . या प्रश्नाचा काळजीपूर्वक विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की, शासन निर्णय वित्त विभाग, दिनांक १४.९.७९ मध्ये विहित करण्यात आलेल्या सूत्र एक चा भाग (१) खालील प्रमाणे सुधारित करावा :-

विवाम .

जेव्हा शासनाकडे स्वाधीन केलेली **सदनिका /घर शासकीय कर्मचा-यांच्या मुख्यालयी असेल** तेव्हा भाडे भरपाईची रक्कम :-

- (अ) शासकीय अधिकारी स्वतःच्या घरात राहिला असता सुधारित दरानुसार त्यास देय ठरणारा घरभाडे भत्ता .
- (ब) शासकीय निवासस्थानात रहात असल्यास प्रत्यक्षात वसूल केले जाणारे शुल्क किंवा त्या अधिका-यास अनुज्ञेय असलेल्या जागेसाठी (Type of accommodation) आकारले जाऊ शकणारे अनुज्ञाप्ती शुल्क .
- (क) शासनाकडे स्वाधीन करण्यात आलेल्या सदनिकेसाठीचे ५० टक्के सेवा शुल्कच्या बेरजेइतकी असावी . परंतु अट अशी की, (अ) (ब) (क) च्या बेरजेची रक्कम वर परिच्छेद (१) मध्ये निर्देश केलेल्या शासन निर्णय वित्त विभाग दिनांक १४.९.७९ मध्ये विहित करण्यात आलेल्या सुत्र दोन प्रमाणे येणा-या रकमेच्या भरपाईइतकी मर्यादित असावी .

४ . अखिल भारतीय सेवेतील अधिकारी ज्यांना केंद्र शासनाने निर्गमित केलेले आदेश लागू होतात व ज्यांच्या बाबतीत घरभाडे भत्त्याचे सुधारित दर यापुढे शासनाच्या आदेशानुसार लागू करण्यात आले आहेत . त्यांच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे सुधारित सूत्र एक दिनांक १ ऑक्टोबर १९८६ पासून लागू झाले आहे असे समजण्यात यावे .

५ . राज्य सेवेतील कर्मचा-यांच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे सुधारित सुत्र एक दिनांक १.४.१९८८ म्हणजेच ज्या दिनांकापासून घरभाडे भत्त्याचे सुधारित दर त्यांना लागू करण्यात आले आहेत त्या दिनांकापासून लागू झाले असे समजण्यात यावे .

६ . सध्याच्या सूत्र दोन मध्ये काहीही बदल नाही . म्हणजेच ज्यांच्या सदनिका मुख्यलया शिवाय अन्य ठिकाणी शासनाकडे स्वाधीन करण्यात आलेल्या आहेत त्यांच्या भाडे भरपाईच्या सूत्रामध्ये कोणताही बदल नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने .

सहपत्र :- सध्याच्या सूत्र एक व दोनची प्रत .

उप सचिव

ककककक

शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र. सीपीअे १४८७/९९५/८७/सेवा ५ दिनांक ९ मे, १९८८चे सहपत्र .

शासनाकडे स्वाधीन करण्यात आलेल्या सदनिकांची/घरांची भाडेभरपाई ठरविण्यासाठी, शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीअे १४७९/सीआर १२९२ (एक)एससीआर ५ दि. १४.९.७९ अन्वये विहित करण्यात आलेल्या सध्याच्या सूत्रांची प्रत .

सूत्र एक

ज्यावेळी शासनाकडे स्वाधीन केलेली सदनिका/घर कर्मचा-याचे गावी असेल, त्यावेळी भरपाई (भाडे) ही .

- (१) स्वतःच्या घरात राहून कर्मचा-यास घरभाडे भत्ता मिळाला असता तो, **अधिक** त्याचे मिळकतीच्या १० टक्के इतकी रक्कम, **अधिक** घराचे ५० टक्के सेवा शुल्क .

किंवा

- (२) म्युनिसिपल टॅक्सेस, **अधिक** भुई भाड्यापोटी द्यावी लागणारी रक्कम ह्यापैकी जे अधिक असेल इतकी असावी .

सूत्र दोन

ज्यावेळी स्वाधीन केलेली सदनिका/घर कर्मचा-याचे सेवास्थानाचे गावी नसेल त्यावेळी भरपाई (भाडे) ही

विभाग .

एकूण गुंतवणूकीच्या १० टक्के अधिक म्युनिसिपल टॅक्सेस अधिक भुईभाडयापाटी घावी लागणारी रक्कम (बिगर निवासी वापरासाठी देण्यात आलेल्या जागेबद्दलची अनुज्ञप्ती फी वगळून) अधिक ५० टक्के शुल्क, इतकी असवी .

(टीप :- या शासन निर्णयामध्ये दि . १ डिसेंबर १९९०, दिनांक २९ सप्टेंबर १९९२, दिनांक ३ जानेवारी १९९६ अन्वये आणखी सुधारणा करण्यात आलेल्या आहेत . त्या कृपया पहाव्यात .)

वक्कवक्कवक्क

विषय :- शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे घराचे भाडे भरपाईबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा- ५ दिनांक १ डिसेंबर ,१९९० .

पहा : शासन निर्णय , वित्त विभाग क्र . सीपीए १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दि . १४ .९ .१९७९ .
शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र . सीपीए १४८७/९९५/८७/सेवा ५ दिनांक ९ मे १९८८ .

शासकीय कर्मचा-यांना शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई ठरविण्याची सुत्रे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . सीपीए १४७९/१२९२ (एक)/ एसईआर ५ दिनांक १४ .९ .१९७९ मध्ये विहित करण्यात आली असून त्यात शासन निर्णय, वित्त विभाग दिनांक ९ .५ .८८ अन्वये सुधारणा करण्यात आली आहे .

शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदर सदनिकेची/घराची भाडे भरपाईची सुत्रे सुधारण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . या प्रश्नाचा काळजीपूर्वक विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की,भांडवली गुंतवणूकीच्या परतीच्या घटकामध्ये एकदाच खालीलप्रमाणे वाढ करून भाडे भरपाईची सूधारित रक्कम प्रचलित सूत्रानुसार निश्चित करण्यात यावी .

अ)	दिनांक १ जानेवारी १९७० पूर्वी बांधलेल्या सदनिका/घरासाठी .	भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारे काढलेल्या परतीच्या रक्कमेवर ३० टक्केवाढ .
ब)	दिनांक १ जानेवारी १९७० आणि दिनांक ३१ डिसेंबर १९७९ च्या मधील कालावधीत बांधलेल्या सदनिका/घरासाठी .	भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारे काढलेल्या परतीच्या रक्कमेवर २० टक्केवाढ .
क)	दिनांक १ जानेवारी १९८० आणि दिनांक ३१ मार्च १९८८ च्या मधील कालावधीत बांधलेल्या सदनिका/घरासाठी .	भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारे काढलेल्या परतीच्या रक्कमेवर १० टक्केवाढ .

ही वाढ दिनांक १ .४ .१९९१ पासून लागू होईल . मात्र वाढीमुळे कोणत्याही आधीच्या कालावधीची थकवाकी देय असणार नाही .

शासन असेही आदेश देत आहे की,

१) दिनांक १ .४ .१९९१ पासून पुढील प्रत्येक ३ वर्षांनी आधारभूत रक्कमेत १५ टक्के वाढ देण्यात यावी . परंतु अशी सदनिका शासनाकडे सतत आधीची तीन वर्षे स्वाधीन असणे आवश्यक असेल म्हणजेच अशा प्रकारची वाढ दिनांक १ .४ .१९९१ पूर्वी पासून सतत शासनाच्या स्वाधीन असलेल्या सदनिका/घराकरिता प्रथम दिनांक १ .४ .१९९४ पासून देय ठरेल .

२) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.सीपीए १४८७/१९५/सेवा ५ दिनांक ९ मे १९८८ च्या परिच्छेद ३ मधील “ क ”मध्ये विहित करण्यात आलेले सूत्र एकचे (भरपाईची रक्कम सूत्र दोन अनुसार मर्यादित करण्यासंबंधीचे) परंतुक दिनांक १.४.१९९१ पासून रद्द समजण्यात यावे .

३) शासकीय अधिका-याची/कर्मचा-याची सदनिका/घर स्वीकारताना त्या सदनिकेचे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने तपशिलवार निरीक्षण करावे आणि त्या सदनिकेमधील सर्व फिक्चर्स, परिरक्षेची स्थिती इत्यादि संदर्भात सद्यःस्थितीबद्दल सविस्तर नोंद घ्यावी . अशी सदनिका ज्या वेळेस संबंधित शासकीय कर्मचा-याला त्याच्या स्वतःच्या वास्तव्यासाठी परत करण्यात येईल त्यावेळेस सार्वजनिक बांधकाम विभागातर्फे ती सदनिका ज्या स्थितीमध्ये स्वीकारण्यात आली होती त्याच स्थितीमध्ये शासकीय खर्चाने आणून परत करण्यात यावी .आणि

४) एखाद्या शासकीय अधिका-याकडे/कर्मचा-याकडे एकापेक्षा अधिक सदनिका /घरे या राज्यात असतील तर त्याला निवृत्तीनंतर त्यापैकी एक सदनिका/घर शासनाकडे स्वाधीन करण्याची सवलत अनुज्ञेय असावी . यासाठी भाडे भरपाईची देय रक्कम सूत्र दोन अनुसार (वरील सुधारणांसह) ठरविण्यात यावी .

मंगला मं कोरगावकर,
शासनाचे उप सचिव,वित्त विभाग .

वनववनवनवन

विषय : शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे/घराचे भाडे भरपाईबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र . सीपीए १४९१/प्र . क्र .२/ सेवा ५, दिनांक २९ सप्टेंबर, १९९२ .

- पहा : १) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.सीपीए १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दि .१४ .९ .७९ .
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.सीपीए १४८७/१९५/८७/सेवा-५, दिनांक ९ .५ .८८ .
३) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र.सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा-५, दिनांक १ .१२ .१९९० .

शासकीय कर्मचा-यांनी शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई ठरविण्यासाठी दोन सुत्रे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .सीपीए १४७९ /१२९२/(एक)/एसईआर ५ दिनांक १४ सप्टेंबर १९७९ अनुसार विहित करण्यात आली होती . त्या पैकी सुत्र एक मध्ये शासन निर्णय वित्त विभाग क्र . सीपीए १४८७ /१९५/८७/सेवा ५ दिनांक ९ मे १९८८ अन्वये सुधारण करण्यात आली आहे .

२ . वित्त विभागाच्या दिनांक १४ .९ .७९ च्या शासन निर्णयातील सुत्र दोन मधील तरतुदीनुसार शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई ही शासकीय कर्मचा-याची सदनिका त्याच्या कर्तव्यस्थानी नसल्यास लागू होती तसेच शासन निर्णय वित्त विभाग क्र .सीपीए १४९० /२६९/९०/सेवा ५ दिनांक १ .१२ १९९० मधील परिच्छेद क्र .३(४) अन्वये एखाद्या शासकीय अधिका-याकडे/कर्मचा-याकडे एकापेक्षा अधिक सदनिका /घरे या राज्यात असतील तर त्याला निवृत्तीनंतर त्यापैकी एक सदनिका/घर शासनाकडे स्वाधीन करण्याची सवलत अनुज्ञेय असून अशा सदनिकेची भाडे भरपाईची देय रक्कम सूत्र दोन अनुसार ठरविण्यात येते .

सुत्र दोन अन्वये खालील प्रमाणे भाडे भरपाई निश्चित केली जाते:-

विषय .

“ एकूण भांडवली गुंतवणूकीच्या १० % अधिक नगरपालिका कर अधिक भुई भाड्यापोटी घावी लागणारी रक्कम (विगरनिवासी वापरासाठी देण्यात आलेल्या जागेवद्दलचे अनुज्ञप्ती शुल्क वगळून) अधिक ५० % सेवा शुल्क ”

३. वरीलप्रमाणे शासनाच्या स्वाधीन असलेल्या खाजगी सदनिकेची भाडे भरपाई ठरविताना संबंधित गृहनिर्माण संस्थेने प्रमाणित केलेली माहिती विचारात घेतली जाते परंतु शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, सदनिकांच्या मालकाने आपल्या सोयीनुसार केलेल्या सुविधांमुळे एकाच इमारतीतील समान क्षेत्रफळांच्या सदनिकांचा भांडवली खर्च कमीजास्त होतो. त्यामुळे भाडे भरपाई कमीजास्त निश्चित होते.

४. स्वाधीन सदनिकांच्या भाडे भरपाईमध्ये सुसूत्रता आणण्याच्या दृष्टीने शासन असा आदेश देत आहे की, सदनिकेच्या मालकाने आपल्या आवडी निवडीनुसार स्वतःच्या सदनिकेत करून घेतलेल्या सुविधांचा खर्च, भांडवली खर्च म्हणून न धरता गृहनिर्माण संस्थेच्या मूळ आराखड्यानुसार केलेल्या सदनिकेच्या बांधकामाचा खर्च हा भांडवली खर्च समजून तोच विचारात घेऊन सुत्र दोन नुसार भाडे भरपाई केली जावी.

५. हे आदेश दिनांक १.९.१९९२ पासून लागू होतील आणि त्या दिनांकास शासनाकडे स्वाधीन असलेल्या सदनिकांच्या बाबतीत वरीलप्रमाणे भाडे भरपाई ही ऑक्टोबर १९९२ मध्ये प्रदान करावयाच्या भाडे भरपाईपासून लागू होईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मंगला मं. कोरगांवकर,
शासनाच्या उप सचिव, वित्त विभाग.

वक्तव्यवक्तव्य

**विषय :- शासकीय कर्मचा-याने शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या
सदनिकेचे/ घराचे भाडे भरपाईबाबत.**

वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीए १४९४/प्र.क्र.११६/सेवा ५ दिनांक ३ जानेवारी, १९९६.

- पहा :- १) वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीए १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दि. १४.९.१९७९.
२) वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीए १४८७/९९५/८७/सेवा ५ दि. ९ मे १९८८.
३) वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा ५ दि. १ डिसेंबर, १९९०.

शासकीय कर्मचा-याने शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेची भाडे भरपाई ठरविण्याबाबतची सूत्रे शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीए १४७९/१२९२ (एक)/एसईआर ५ दिनांक १४ सप्टेंबर १९७९ मध्ये विहित करण्यात आली असून त्यात शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीए १४८७/९९५/८७/सेवा ५ दिनांक ९ मे १९८८ अन्वये सुधारणा करण्यात आली आहे. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा ५ दिनांक १ डिसेंबर १९९० मधील परिच्छेद ३ (३) अन्वये शासनाकडे शासकीय कर्मचा-यांची सदनिका स्वाधीन करून घेताना व संबंधित कर्मचा-याला त्याच्या स्वतःच्या वास्तव्यासाठी सदनिका परत हवी असल्यास ती परत करताना कोणती कार्यपद्धती

अवलंबावी याबाबत तरतूद करण्यात आली आहे . शासन स्वाधीन सदनिकांच्या भाडे भरपाई आकारणीमध्ये सुसूत्रता आणण्याच्या तसेच त्या परत करताना अनुसरण्यात येत असलेल्या कार्यपद्धतीत सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असे आदेश देत आहे की,

- (१) शासन स्वाधीन सदनिकेची भाडे भरपाई ,सदनिका कर्मचा-यांच्या सेवा मुख्यालयी आहे किंवा कसे हे विचारात न घेता सर्व प्रकरणी सूत्र दोन प्रमाणे देय ठरविण्यात यावी .
- (२) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. सीपीए १४८७/१९६/८७/सेवा ५ दिनांक ९ मे १९८८ मधील भाडे भरपाई सूत्र १ च्या संदर्भातील तरतूदी दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून रद्द करण्यात आल्यात असे समजण्यात यावे .

तथापि जे सदनिका मालक , सध्या सूत्र एक प्रमाणे भाडे भरपाई घेतात त्यांना या आदेशानंतरही सूत्र एक प्रमाणे भाडे भरपाई घेण्यास मुभा राहिल . या प्रयोजनार्थ संबंधित सदनिका मालकाने द्यावयाचा विकल्प हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून दोन महिन्यांच्या कालावधीत संबंधित अधिका-यांकडे द्यावा .

- (३) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा ५ दिनांक १ डिसेंबर १९९० मधील परिच्छेद ३ (३) पुढे सुधारल्याप्रमाणे वाचण्यात यावा .

“ शासकीय कर्मचा-यांची सदनिका/घर स्विकारताना त्या सदनिकेचे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंत्यानी किंवा त्यांच्या प्रतिनिधीने तपशिलवार निरीक्षण करावे आणि त्या सदनिकेमधील सर्व फिक्चर्स, परिरक्षेची स्थिती इ. संदर्भात सद्यःस्थितीबद्दल सविस्तर नोंद घ्यावी . अशी सदनिक ज्या वेळेस संबंधित शासकीय कर्मचा-याला त्याच्या स्वतःच्या वास्तव्यासाठी परत करण्यात येईल त्यावेळेस सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंत्यातर्फे ती सदनिका ज्या स्थितीमध्ये स्विकारण्यात आली होती, त्याच स्थितीमध्ये शासकीय खर्चाने आणून ती परत करण्यात यावी . याकरिता दुरुस्तीचे अंदाजपत्रक शासनाने विहित केलेल्या मापदंडानुसार संबंधित कार्यकारी अभियंता बनवतील . सदरहू दुरुस्तीच्या बाबी सर्व साधारण दुरुस्तीच्या असतील . विशेष व संरक्षणात्मक दुरुस्तीच्या बाबींची दुरुस्तीची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही . सदनिका मालक सदनिकेची सर्वसाधारण दुरुस्ती स्वतः करू इच्छित असल्यास तशी परवानगी राहिल व त्यासाठी येणा-या खर्चाची परिपूर्ती संबंधित कार्यकारी अभियंता सर्वसाधारण दुरुस्तीकरिता निश्चित केलेल्या अंदाजपत्रकानुसार धनादेशाने करतील . स्वाधीन सदनिकेचे रंगकाम, शासनाकडे सदनिका स्वाधीन केल्यानंतर ३ वर्षांनंतर आवश्यकतेनुसार व निधिच्या उपलब्धतेनुसार करण्यात येईल . या रंगकामासाठी व सर्वसाधारण दुरुस्तीसाठी येणारा खर्च वित्तीय वर्षासाठी शासकीय इमारतीसाठी उपलब्ध करून दिलेल्या दुरुस्ती व देखभालीच्या अनुदानातून भागविण्यात यावा .शासनाच्या वतीने अशाप्रकारे रंगकाम केल्यानंतर ३ वर्षांच्या आधीच सदनिका परत करावी लागल्यास परतीच्या वेळच्या रंगकामाच्या खर्चाची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही . ”

- (४) हे आदेश दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून अंमलात येतील .

विषय :- शासनाकडे स्वाधीन केलेल्या सदनिकेचे /घराचे भाडे भरपाईबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र. सीपीए १४९७/सीआर १४७/सेवा ५ दिनांक ५ डिसेंबर, १९९७ .

- पहा :- १) वित्त विभाग ,निर्णय क्र.सीपीए १४७६/११६९ सी/सेवा- ५, दिनांक ०५.०८.१९७६ .
२) वित्त विभाग, निर्णय क्र.सीपीए १४७९/सीआर १२९२ (१)/सेवा ५ दि. १४.०९.१९७९ .
३) वित्त विभाग ,निर्णय क्र. सीपीए १४८७/९९५/८७/सेवा ५ दि. ९.५.१९८८ .
४) वित्त विभाग, निर्णय क्र.सीपीए १४९०/२६९/९०/सेवा ५ दिनांक १.१२.१९९० .
५) वित्त विभाग, निर्णय क्र.सीपीए १४९१/प्र.क्र.२ /सेवा ५ दि. २९.९.१९९२ .
६) वित्त विभाग निर्णय क्र.सीपीए १४९४/प्र.क्र.११६/सेवा ५ दिनांक ३ जानेवारी १९९६ .

शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. सीपीए १४९४/प्र.क्र.११६/सेवा ५ दिनांक ३ जानेवारी १९९६ अन्वये शासन स्वाधीन सदनिकेची भाडे भरपाई , सदनिका कर्मचा-याच्या सेवा मुख्यालयी आहे किंवा कसे, हे विचारात न घेता, सर्व प्रकरणी सूत्र २ प्रमाणे देय ठरविण्यात आली आहे . सदनिकेच्या किंमती निर्धारणमध्ये अंतर्भूत होणा-या अनुषंगिक बाबी विचारात घेऊन भाडे भरपाईच्या सूत्रामधील भांडवली गुंतवणूकीच्या आधारे काढलेल्या परतीच्या रकमेच्या घटकामध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . शासन आता असा आदेश देत आहे की, शासन स्वाधीन सदनिकेच्या भरपाई भाड्याची रक्कम ठरविण्याच्या सूत्र दोन मधील एकूण गुंतवणूकीच्या १० टक्के मध्ये वाढ करून ती १२ टक्के करण्यात यावी .

२. शासन निर्णय वित्त विभाग, दिनांक १४.०९.१९७९ अन्वये विहित केलेल्या शासन स्वाधीन सदनिके बाबतच्या भाडे भरपाईचे सूत्र दोन या आदेशाच्या मर्यादित सुधारण्यात आले आहे असे समजण्यात यावे . परंतु शासन स्वाधीन सदनिकेच्या भाडे भरपाईची रक्कम ठरविण्यासाठी विहित करण्यात आलेल्या अन्य तरतूदी तशाच लागू राहतील . सूधारित सूत्र दोन पुढीलप्रमाणे राहिल .

सूत्र- दोन

एकूण गुंतवणूकीच्या १२ टक्के आधिक म्युनिसिपल टॅक्सेस अधिक भुईभाड्यापोटी घावी लागणारी रक्कम विगर निवासी वापरासाठी देण्यात आलेल्या जागेवद्दल अनुज्ञप्ती शुल्क (Licence fee) वगळून अधिक ५० टक्के सेवाशुल्क .

३. हे आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

श.वि. लागवणकर,
उप सचिव, वित्त विभाग .

: गोपनीय अहवाल :

- ० -

विषय :- गोपनीय अहवालातील अभिप्राय कळविण्याविषयी .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . सीएफआर १०८३/१०२/तेरा दिनांक ३ जानेवारी, १९८४ .

दिनांक ७ ऑक्टोबर १९७५ च्या शासन निर्णय क्र . सीएफआर १२७५/दहा द्वारे असे आदेश देण्यात आले आहेत की, वार्षिक गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल श्रेरे संबंधित शासकीय कर्मचा-याला लेखी कळविले पाहिजेत आणि ज्या पत्राद्वारे प्रतिकूल श्रेरे कळविले जातील त्या पत्राची प्रत न चुकता संबंधित शासकीय कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालांच्या नस्तीमध्ये ठेवली पाहिजे . या आदेशांचा पुनरुच्चार दिनांक १२ डिसेंबर १९७९ च्या शासन परिपत्रक क्र . सीएफआर १२७९/तेरा मध्ये केला आहे . वर नमूद केलेल्या शासन निर्णयाद्वारे निर्गमित केलेले आदेश परिवीक्षाधीन कर्मचा-यांसह सर्व कर्मचा-यांना लागू आहेत . त्याप्रमाणे परिवीक्षाधीन कालावधीमध्ये लिहिलेल्या गोपनीय अहवालामधील प्रतिकूल श्रेरे संबंधित परिवीक्षाधीन कर्मचा-यांसुद्धा न चुकता वेळेवर लेखी कळविले जाणे आणि ज्या पत्राद्वारे त्यांना प्रतिकूल श्रेरे कळविले जातील त्या पत्राची प्रत न चुकता त्यांच्या गोपनीय अहवालाच्या नस्तीमध्ये ठेवली जाणे आवश्यक आहे .

कवकककककक

**विषय :- शासकीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत...
गोपनीय अहवाल लिहिणे/पुनर्विलोकन करणे याकरिता
किमान कालावधी विहित करणेबाबत .**

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . सीएफआर १२८०/३६९/तेरा दिनांक ४ फेब्रुवारी , १९८४ .

शासकीय कर्मचा-याने जेव्हा एखाद्या अहवालाच्या वर्षात (Reporting year) एकापेक्षा अधिक पदांवर काम केलेले असते तेव्हा निरनिराळ्या पदांचा तपशील, त्या त्या पदावर कोणत्या तारखेपासून कोणत्या कालावधीसाठी काम केले याची माहिती त्याच्या गोपनीय अहवालात नमूद करण्यात यावी . तसेच एखाद्या पदावरील शासकीय कर्मचा-याच्या कामाचा कालावधी त्या कर्मचा-याच्या कामाबद्दल मत बनविण्यास पुरेसा नसतो , अशी पदे वगळून इतर जी पदे त्या कर्मचा-याने त्या वर्षात धारण केली असतात त्या सर्व पदांवरील त्या कर्मचा-याच्या कामाचा अहवाल प्रतिवेदन अधिका-याने लिहिला पाहिजे असे आदेश क्र . सीएफआर १२६९/ड-१ दिनांक ४ . ८ . १९६९ च्या शासन निर्णयावरोवर जोडलेल्या सहपत्र “ ए ” मधील क्र . ३ या सूचनेमध्ये दिले आहेत . प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-याला शासकीय कर्मचा-याच्या कामाबाबत मत बनविण्याकरिता पुरेसा कालावधी किती असावा याबाबत नेहमी शंका व्यक्त करण्यात येते . याबद्दल शासनाचे असे आदेश आहेत की, सदरहू कालावधी किमान तीन महिन्यांचा असावा . तदनुसार जेव्हा प्रतिवेदन-पुनर्विलोकन अधिका-याने एखाद्या शासकीय कर्मचा-याचे तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीपुरते पाहिले असते तेव्हा तेवढ्या कालावधीचा गोपनीय अहवाल त्याने लिहू नये/पुनर्विलोकन करू नये आणि त्याबाबत संबंधित प्राधिका-याने संबंधित कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालाच्या फाइलीत योग्यती नोंद घ्यावी .

कवकककककक

विभाग .

**विषय :- दोन अहवालांच्या वर्षामध्ये पडणा-या सलग काळाचा
गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत/पुनर्विलोकन करण्याबाबत .**

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . सीएफआर-१२८५ /९५ /तेरा दिनांक १८ फेब्रुवारी, १९८५ .

पहा:- सा . प्र . वि . निर्णय क्र . सीएफआर १२८० /३६९ /तेरा दिनांक ४ फेब्रुवारी १९८४ .

परिपत्रक :-

प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-याने एखाद्या शासकीय कर्मचा-याचे काम एखाद्या अहवालाचे वर्षात जेव्हा तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीपुरते पाहिले असते तेव्हा तेवढ्या कालावधीचा गोपनीय अहवाल त्याने लिहू नये/पुनर्विलोकित करू नये, असे आदेश सामान्य प्रशासन विभाग क्र . सीएफआर १२८० /३६९ /तेरा दिनांक ४ . २ . १९८४ च्या शासन निर्णयाद्वारे देण्यात आले आहेत . एखाद्या कर्मचा-याच्या कामाचा कालावधी दोन पाठोपाठ येणा-या गोपनीय अहवाल वर्षामध्ये पडत असेल आणि तसा एकूण कालावधी ३ महिने किंवा जास्त असेल परंतु प्रत्येक अहवाल वर्षामध्ये पडणारा कालावधी मात्र ३ महिन्यांपेक्षा कमी असेल तर प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-याने गोपनीय अहवाल लिहावा/पुनर्विलोकित करावा का असा प्रश्न विचारण्यात येतो . याबाबत असे ठरविण्यात आले आहे की, गोपनीय अहवाल हे ३१ मार्च रोजी संपणा-या प्रत्येक वर्षासाठी वेगवेगळे लिहायचे/पुनर्विलोकन करावयाचे असल्यामुळे त्या वेगवेगळ्या वर्षामध्ये पडणा-या तीन महिन्यांपेक्षा कमी असलेल्या कामाच्या कालावधीचे गोपनीय अहवाल प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांनी लिहू नयेत/पुनर्विलोकित करू नयेत . परंतु दोन गोपनीय अहवाल वर्षांपैकी ज्या वर्षामध्ये कामाचा कालावधी ३ महिने किंवा अधिक असेल तर त्या कालावधीपुरता गोपनीय अहवाल लिहिला/पुनर्विलोकन केला पाहिजे .

वनवनवनवनवन

**विषय :- शासकीय कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल
शेरे कळविण्याबाबत .**

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . सीएफआर १०८६ /प्र . क्र . ४९ /तेरा दिनांक ३० जून , १९८६ .

शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे कळविण्याबाबतच्या सूचना उपरोक्त आदेशाद्वारे देण्यात आल्या आहेत . तरीसुद्धा शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, शासकीय कर्मचा-यांना त्यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे वेळीच कळविण्यात येत नाही किंवा कधीच कळविले जात नाहीत . शासनाने याची गंभीर दखल घेतली आहे आणि असे ठरविले आहे की, गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे कळविण्याची जबाबदारी ज्या अधिका-यावर आहे त्याने दोन पेक्षा अधिक प्रकरणी प्रतिकूल शेरे संबंधितांना कळविले नाहीत असे आढळून आले तर त्याबाबतची नोंद त्यांच्या गोपनीय अहवालात घेण्यात यावी .

वनवनवनवनवन

विवा .

**विषय :- शासकीय कर्मचा-यांच्या /अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील
अभिप्राय नष्ट करण्याचे ठरल्यावर करण्याची कार्यवाही .**

सा .प .विभाग, निर्णय क्र .सीएफआर १०८६/प्र .क्र .४३/तेरा दिनांक १५जुलै , १९८६ .

शासकीय कर्मचा-यांच्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील अभिप्राय नष्ट करण्याचे शासनाचे आदेश झाल्यानंतरही ते अहवालात तसेच दृश्य स्वरूपात ठेवले जातात व ते नष्ट केले आहेत अशी केवळ नोंद घेतली जाते असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . नष्ट करावयाचे अभिप्राय दृश्य स्वरूपात ठेवल्यामुळे त्यांचा व्हावयाचा तो परिणाम वाचणारांच्या मनावर झाल्याशिवाय रहात नाही . म्हणून “ गोपनीय अहवालातील अभिप्राय नष्ट करण्यात यावेत ” असा निर्णय झाल्यावर त्यावर रेघा मारून ते खोडावेत आणि त्यावर कागद चिकटवावा . त्या कागदावर अभिप्राय नष्ट करण्याच्या आदेशाचा क्रमांक व दिनांक नमूद करून ते नष्ट करण्यात आले ”अशी नोंद घेण्यात यावी व त्या नोंदीवर सक्षम अधिका-याने आपली दिनांकित सही करावी .

वक्कवक्कवक्क

विषय :-शासकीय अधिका-यांचे (वर्ग २) गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत .

सा .प .विभाग, निर्णय क्र .सीएफआर-१०८६/५९६/प्र .क्र .३३-८६(२)/तेरा दि .०३ .०७ .१९८७ .

उपरोक्त दिनांक ४ ऑगस्ट १९६९ च्या आदेशान्वये शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिण्याच्या पध्दतीबाबतचे तपशीलवार आदेश देण्यात आलेले आहेत . वर्ग-२ च्या राजपत्रित अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत शासन आता असे आदेश देत आहे की, वर्ग-२ च्या अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल मंत्र्यांना सादर करण्याची आवश्यकता नाही . वर्ग २ च्या राजपत्रित अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल त्यांच्या लगतच्या वरिष्ठ अधिका-यांनी दरवर्षी दिनांक २० एप्रिलच्या आत लिहून दिनांक ३० एप्रिलच्या आत पुनर्विलोकन करून दिनांक १० मेच्या आत वरिष्ठ अधिका-यांकडे (कार्यालय/विभाग प्रमुख किंवा नियुक्ती प्राधिकारी) पाठवावेत .कार्यालय / विभाग प्रमुखांनी किंवा नियुक्ती प्राधिका-यांनी (प्रकरण जसे असेल त्याप्रमाणे) गोपनीय अहवालांची सत्वर छाननी करून त्यातील प्रतिकूल स्वरूपाचे तसेच सुधारणा सुचविणारे सूचनात्मक स्वरूपाचे अभिप्राय कोणत्याही परिस्थितीत दिनांक ३१ मेच्या आत संबंधित अधिका-यास कळवावेत . ज्या विभागात शंभर पेक्षा जास्त अधिकारी आहेत त्या कार्यालय /विभाग प्रमुखांनी किंवा नियुक्ती प्राधिका-यांनी निश्चितपणे दिनांक ३० जूनच्या आत वरील स्वरूपाचे अभिप्राय अर्धशासकीय पत्राद्वारे संबंधित अधिका-यांना कळवावेत . सदर प्रतिकूल शे-याद्वारे जर काही निवेदने करावयाची असतील तर ती निवेदने सदर प्रतिकूल शेरे कळविण्याबाबतच्या अर्धशासकीय पत्राच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत संबंधित अधिका-यांकडे पाठवावीत आणि जर तसे निवेदन आले नाही तर संबंधित अधिका-यांना त्यांना मिळालेल्या प्रतिकूल शे-याविरुद्ध काहीही निवेदन करावयाचे नाही असे समजण्यात येईल असेही त्या संबंधित वर्ग २ च्या अधिका-यांना कळविण्यात यावे .

गोपनीय अहवालामधील प्रतिकूल शे-याविरुद्ध संबंधित अधिका-यांची निवेदने आल्यास सदर निवेदने वस्तुनिष्ठ परिस्थिती पडताळून अत्यंत काळजीपूर्वक तपासावीत त्याप्रमाणे प्रतिकूल अभिप्राय लिहिणा-या अधिका-यांचे स्पष्टीकरण मागवून व निवेदनात नमूद केलेल्या मुद्द्यांचा सांगोपांग साधकबाधक विचार करून ते निवेदन संबंधित

विभागाच्या अभिप्रायांसह शासनास सादर करावे व त्यावर शासनाने घेतलेला निर्णय संबंधित अधिका-यांस कळवावा . त्याबाबतच्या निर्णयाची प्रत संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीत ठेवावी . प्रतिकूल अभिप्राय संबंधित अधिका-यास कळविण्यात आल्यानंतर गोपनीय अहवाल मंज्यांना सादर करण्यास हरकत नाही . त्यावेळी मंज्यांना त्यांचे अभिप्राय अधिका-यांच्या गोपनीय नस्तीत लिहावयाचे असतील तर मंज्यांनी ते लिहावेत . ह्याबाबतीत शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीएफआर १०८६/४९६/प्र.क्र.३३/८६(१)/तेरा दिनांक २ जुलै १९८७ मध्ये दिलेल्या वर्ग १ च्या अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल मंत्रीमहोदयांना सादर करताना अनुसरावयाची पद्धत वर्ग -२ च्या अधिका-यांच्या अहवालांबाबतही अनुसरण्यात यावी .

गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल अभिप्राय नष्ट करण्याबाबत निर्णय झाल्यास त्याबाबतची पुढील कार्यवाही शासन परिपत्रक , सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीएफआर १०८६/प्र.क्र.४३/तेरा दिनांक १५ जुलै १९८६ द्वारे विहित करण्यात आलेल्या पद्धतीनुसार करण्यात यावी .

वक्कवक्कवक्क

विषय : मागासवर्गीय कर्मचारी व अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत .

सा.प्र.विभाग, परिपत्रक क्र. सीएफआर १०८९/५२२/प्र.क्र.६१/८९/तेरा दि. २ ऑगस्ट , १९८९ .

शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक सीएफआर १२६९/ड- १ दिनांक ४ ऑगस्ट १९८९ च्या जोडपत्रातील अनुदेश क्र.८ अनुसार प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखाली काम करणा-या कर्मचारी व अधिकारी यांच्या कामाचे सत्य व वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन गोपनीय अहवालात नमूद करणे आवश्यक आहे . या आदेशाचे योग्य त-हेने पालन केले जात नसून विशेषतः मागासवर्गीय कर्मचारी व अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल हेतुपुरस्सर नकारात्मक लिहिले जातात असे शासनाच्या निदर्शनास आणण्यात आल्याने सर्व प्रतिपादन अधिकारी (**Reporting Officer**) व पुनर्विलोकन अधिकारी (**Reviewing Officer**) यांना त्यांनी त्यांच्या हाताखाली काम करणा-या कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिताना वरील शासकीय आदेशांचे काटकोरपणे पालन करावे व गोपनीय अहवाल लिहिताना कोणत्याही कर्मचा-यावर किंवा अधिका-यांवर अन्याय होणार नाही याची दक्षता घ्यावी व संबंधित अधिका-यांकडून याबाबत आगळीक झाल्याचे आढळल्यास त्याची गंभीर दखल घेण्यात येईल असे आदेश शासन परिपत्रक क्र.सीएफआर १२८०-१३ दिनांक २२.१०.१९८० द्वारे देण्यात आले आहेत .

२ . दिनांक २२.४.८९ रोजी विधान परिषदेमध्ये राज्यातील अनुसूचित जाती/जमाती आणि विमुक्त व भटक्या जमाती यांचे नोकरीविषयक प्रश्न या बाबतच्या प्रस्तावावर चर्चा झाली .सदर चर्चेच्या वेळी ज्या तक्रारी करण्यात आल्या त्याबाबत गंभीर दखल घेतली जाईल असे शासनातर्फे आश्वासन देण्यात आले होते . त्यावेळी केलेल्या तक्रारीपैकी “ **मागासवर्गीय अधिकारी आणि कर्मचारी यांचे अहवाल जाणून बुजून त्यांच्या पदोन्नतिसंदर्भात विघडविण्यात येतात व त्यांची पदोन्नती २-३ वर्षात होणार आहे असे दिसून आले की, त्या अगोदरचे गोपनीय अभिलेख प्रतिकूल लिहिण्यात येतात** ” अशीही तक्रार होती . सदर तक्रारीची दखल घेऊन शासन आता असे आदेश देत आहे की प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखाली काम करणा-या या मागासवर्गीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अभिलेख हेतुपुरस्सरपणे, नकारात्मक दृष्टीने किंवा जाणून बुजून प्रतिकूल स्वरूपात न लिहिता अत्यंत वस्तुनिष्ठपणे लिहावेत . सदर आदेशांचे उल्लंघन करणा-या अधिका-यांविरुद्ध योग्यती कार्यवाही करण्यात यावी .

वक्कवक्कवक्क

विभाग .

विषय :-शासकीय कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी धारण केलेल्या
अतिरिक्त कार्यभाराच्या पदावरील कार्याचा गोपनीय
अहवाल लिहिण्याबाबत .

सामान्य प्र . विभाग,परिपत्रक क्र .सीएफआर १०८९/प्र .क्र .४८-८९/तेरा दि .१९ .०८ .१९८९ .

शासकीय कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी त्यांच्या मूळ पदाचा कार्यभार सांभाळून दुस-या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार तीन महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी धारण केला असल्यास अतिरिक्त कार्यभार धारण केलेल्या दुस-या पदावरील कार्याबाबतचा वेगळा गोपनीय अहवाल लिहिला जावा किंवा कसे याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासन आता पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे :-

- (१) सर्वसाधारणपणे, शासकीय कर्मचा-याने/अधिका-याने धारण केलेल्या अतिरिक्त कार्यभाराच्या दुस-या पदावरील कार्याबाबतचा वेगळा गोपनीय अहवाल लिहिण्याची आवश्यकता नाही .
- (२) तथापि तीन महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी अतिरिक्त कार्यभार धारण करणा-या कर्मचा-यास/अधिका-यास त्याच्या दुस-या पदावरील कार्याबाबतचा गोपनीय अहवाल लिहिला जावा असे वाटत असेल तर त्या कर्मचा-याने/अधिका-याने त्या आशयाचा लेखी अर्ज त्याच्या संबंधित पर्यवेक्षकीय अधिका-यास सादर करावा व असा अर्ज मिळाल्यानंतर संबंधित पर्यवेक्षकीय अधिका-यांनी त्या कर्मचा-याचा/अधिका-याचा गोपनीय अहवाल लिहावा .
- (३) अतिरिक्त कार्यभार धारण केलेल्या कर्मचा-याने/अधिका-याने अतिरिक्त कार्यभार धारण केलेला असताना त्या दुस-या पदावरील कार्यभारासंबंधातील एखादे महत्वाचे प्रकरण चांगल्याप्रकारे हाताळले असेल किंवा असमाधानकारकरित्या हाताळले असेल व त्याबाबत अतिरिक्त कार्यभारा संबंधातील त्याच्या निकटच्या पर्यवेक्षकीय अधिका-याचे तसे मत होऊन त्यासंबंधीची नोंद त्याच्या गोपनीय अहवालात घेतली जावी असे त्यांना वाटत असेल तर अशा अधिका-याने संबंधित कर्मचा-याचा /अधिका-याचा गोपनीय अहवाल लिहून वरिष्ठ अधिका-यास पुनर्विलोनासाठी सादर करावा .पुनर्विलोकन अधिका-याने पुनर्विलोकित केलेले गोपनीय अहवाल संबंधित आस्थापना अधिका-याकडे पाठवावेत .
- (४) अशा गोपनीय अहवालाच्या शिर्षभागी ठळक अक्षतात “ अतिरिक्त कार्यभार धारण केलेल्या पदावरील कार्याबाबतचा गोपनीय अहवाल ” असे शब्द लिहून ते अधोरेखित करावेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय : शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे
व जतन करणेबाबत . .

सा .प्र .विभाग निर्णय क्र .सीएफआर १२९५/प्र .क्र३६/९५/तेरा दिनांक ०१ .०२ .१९९६

शासन निर्णय :- शासकीय अधिकारी/ कर्मचारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणे याबाबत शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र .सीएफआर १२६९/डी-१ दिनांक ४ ऑगस्ट १९६९ अनुसार एकत्रित सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत . त्या सूचनांचे अनुपालन करून गोपनीय अहवाल लिहिताना अधिका-यांना येणा-या प्रत्यक्ष

अडचणी नमूद करुन गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत सुधारणा करण्यात याव्यात असे प्रस्ताव अनेक विभागांकडून करण्यात आले होते . ते प्रस्ताव व सचिव समितीने दिनांक २५ मे, १९८९ रोजी झालेल्या बैठकीत केलेल्या शिफारशी लक्षात घेऊन वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना एकत्रित करण्याचा व गोपनीय अहवालाच्या प्रपत्रात सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . तसेच स्वयंमूल्यनिर्धारण अहवाल पद्धती पुन्हा सुरु करण्याचा प्रश्न देखील शासनाच्या विचाराधीन होता .

२ . वरील सर्व बाबींचा साकल्याने विचार करुन शासन आता असे आदेश देत आहे की, शासन निर्णय , सामान्य प्रशासन विभाग क्र. १२६९/डी १ दिनांक ४ ऑगस्ट १९६९ चे आदेश अधिक्रमित करुन यापुढे शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल या निर्णयात जोडलेल्या परिशिष्ट “ अ ” मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार लिहिले जावेत .

३ . शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. सीएफआर १२७०/सी-२९३६/डी-१ दिनांक २३ ऑक्टोबर १९७० व शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. सीएफआर १२९४/प्र. क्र. ८३/९४/१३ दिनांक ११ नोव्हेंबर, १९९४ अन्वये निर्गमित केलेल्या सूचना तसेच उपरोक्त विषयांच्या संदर्भात या सोबतच्या परिशिष्टामध्ये गोपनीय अहवालासंबंधी ज्या सूचना अंतर्भूत करण्यात आलेल्या नाहीत त्याबाबतचे वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेले आदेश अबाधित राहतील .

४ . शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. सीएफआर १२८०/९५/तेरा दिनांक १८ डिसेंबर, १९८४ अन्वये स्वयंमूल्यनिर्धारण अहवाल पद्धती बंद करण्यात आली होती . सदर पद्धत पुन्हा सुरु करण्यात येत असून परिशिष्ट “ व ” (भाग ३) मधील प्रपत्र कर्मचा-याने/अधिका-याने भरावयाचे आहे .

५ . शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचे काम व वर्तणूक याबाबतच्या सर्व साधारण वाजु पुर्णांशाने समाविष्ट करण्याच्या दृष्टीने गोपनीय अहवाल लिहिण्याचे सुधारित प्रपत्र (परिशिष्ट “ व ”) तयार करण्यात आले आहे . तथापि, व्यावसायिक किंवा तांत्रिक अधिकारी, जसे प्राध्यापक/व्याख्याते, वैद्यकीय अधिकारी, अभियंते इत्यादी अथवा तत्सम अधिका-यांच्या अध्यापन, संशोधन आणि साहित्यिक कार्य व इतर अभ्यासवाह्य कामे, इत्यादींबाबत त्यांच्या व्यावसायिक क्षमतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी, तसेच सूचना क्र. १३ अनुसार नोंद घेण्यासाठी आवश्यक असल्यास मंत्रालयातील संबंधित प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली असलेल्या अधिका-यांसाठी परिशिष्ट “ व ” मधील प्रपत्रात पुरवणी प्रपत्र सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने विहित करावे .

६ . हे आदेश दिनांक १ फेब्रुवारी १९९६ पासून अंमलात येतील . १९९५-९६ या वर्षापासून सुधारित प्रपत्र अहवाल लिहावेत . सोबतच्या सूचनासंदर्भात यापूर्वी जर काही निर्णय घेण्यात आला असेल तर अशी प्रकरणे पुन्हा सुरु करण्याची आवश्यकता नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

य . मा . जोशी,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

00000

परिशिष्ट “ अ ”
गोपनीय अहवालासंबंधी सूचना

अ . क्र . गोपनीय अहवाल लिहिणे / पुनर्विलोकन करणे .

- १ . गट अ ते गट क चे अधिकारी/कर्मचारी यांचे गोपनीय अहवाल सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट “ व ” मध्ये लिहिण्यात यावेत . परिशिष्टाचा भाग १ येथील प्रपत्र हे प्रथम गोपनीय अहवाल लिहितांना “ पूर्ण ” करावयाचे असून ते गोपनीय अहवाल नस्तीवर ठेवण्यात यावे . हे प्रपत्र गट-अ ते गट -क च्या सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांच्यासाठी ठेवण्यात यावेत .

२. परिशिष्ट ब चे (भाग २) व (भाग ३) हे स्वयंमूल्यनिर्धारण अहवालासंबंधी असून भाग-३ मधील प्रपत्र हे ज्याचा गोपनीय अहवाल लिहावयाचा आहे त्या कर्मचा-याने/अधिका-याने भरावयाचे आहे व भाग-४ मधील प्रपत्र हे प्रतिवेदन अधिका-याने भरावयाचे असून (भाग-५) मधील प्रपत्र हे पुनर्विलोकन अधिका-याने भरावयाचे आहे .
 ३. सर्व शासकीय कर्मचा-यांचे /अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे आवश्यक आहे . गोपनीय अहवाल दरवर्षी ३१ मार्च रोजी संपणा-या वर्षासाठी (प्रतिवेदन वर्ष) लिहावेत . अस्थायी शासकीय कर्मचा-यांची सेवा ३ महिने किंवा अधिक झाली असेल अशी सेवा पुढे चालू राहण्याची शक्यता असेल तर त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहावेत .ज्या पदांवर महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या सल्ल्याने नियुक्ती केली जाते अशा पदांवर विभाग प्रमुखांनी तात्पुरत्या स्वरूपात, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाशी सल्ला मसलत केली जाईपर्यन्त नियुक्त केलेल्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत जर असे गट-अ ते गट -क चे अधिकारी/कर्मचारी ३ महिने किंवा अधिक काळ सेवेत असतील तर त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहावेत . आयोगाच्या सल्ल्याने नियुक्त केलेल्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत जर त्यांची अखंड सेवा ३ महिने किंवा अधिक षोल तरच त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहावेत .
 ४. जेव्हा एखाद्या शासकीय कर्मचा-याने/अधिका-याने एखाद्या प्रतिवेदन वर्षात एका पेक्षा अधिक पदांवर काम केले असेल तेव्हा त्यापैकी ज्या पदांवरील त्याची सेवा तीन महिने झाली नसेल अशी सेवा वगळून त्याने धारण केलेल्या सर्व पदांवरील सेवेचा प्रतिवेदनामध्ये समावेश करावा व अशा पदांच तारखांत तपशील द्यावा .
 ५. गोपनीय अहवाल लिहिण्यासाठी/पुनर्विलोकन करण्यासाठी प्रतिवेदन अधिका-याने/पुनर्विलोकन अधिका-याने प्रतिवेदन वर्षातील शासकीय कर्मचा-यांचे/अधिका-यांचे काम ३ महिने पाहणे आवश्यक आहे . जर प्रतिवेदन अधिका-याने/पुनर्विलोकन अधिका-याने कर्मचा-यांचे /अधिका-यांचे काम एखाद्या विशिष्ट प्रतिवेदन वर्षात ३ महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीसाठी पाहिले असेल तर ता प्रतिवेदन अधिका-याने/पुनर्विलोकन अधिका-याने संबंधित कर्मचा-यांचा/अधिका-यांचा तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीचा गोपनीय अहवाल लिहू नये/पुनर्विलोकन करू नये आणि ३ महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीसाठी काम पाहिले असल्यामुळे अहवाल लिहिला नाही/पुनर्विकित केला नाही अशा प्रकारची नोंद गोपनीय अहवालात प्रमाणपत्राद्वारे करावी .जर एखादा कर्मचारी/अधिकारी एखाद्या पदावर ३ महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी काम करित असेल परंतु हा कालावधी दोन प्रतिवेदन वर्षांमध्ये विभागला असून दोन वर्षांमधील एखाद्या वर्षातील किंवा दोन्ही वर्षातील कालावधी जर प्रत्येकी तीन महिन्यांपेक्षा कमी असेल तर त्या त्या वर्षातील अशा कमी कालावधीसाठी सुद्धा गोपनीय अहवाल लिहू नये/पुनर्विलोकन करू नये व गोपनीय अहवालामध्ये तशा प्रकारची नोंद प्रमाणपत्राद्वारे ठेवण्यात यावी .
- टीप:-** ३ महिन्यांचा कालावधी हिशोबात घेतांना ९० दिवसांचाच असला पाहिजे असे नाही . सुट्टीचे दिवस वगळण्याचे प्रयोजन नाही . तथापि ३ महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीचा गोपनीय अहवाल लिहावयाचा असेल तर प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांनी त्याबाबत सवळ कारणे देऊन त्याचे समर्थन करावे . त्यानंतर सदर गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवण्यात यावा . मात्र अशा कमी कालावधीच्या गोपनीय अहवालांच्या बाबतीत त्यापूर्वीचे व त्यापुढील गोपनीय अहवाल वधून त्यांचा सारासार विचार करून सदर गोपनीय अहवालाची प्रतवारी करताना निर्णय घ्यावा .
६. जेव्हा प्रतिवेदन अधिकारी एखाद्या अधिका-याचा/कर्मचा-याचा अहवाल त्या अधिका-याने/कर्मचा-याने त्याच्या हाताखाली ३ महिन्यांपेक्षा कमी काम केल्यामुळे लिहू शकत नसेल तेव्हा पुनर्विलोकन अधिकारी जर त्याने त्या कर्मचा-यांचे/अधिका-यांचे काम ३ महिने किंवा अधिक कालावधीसाठी पाहिले असेल तर त्या कर्मचा-यांचा/अधिका-यांचा गोपनीय अहवाल लिहू शकेल . हा अहवाल पुनर्विलोकित करण्याची आवश्यकता नाही .
 ७. प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखालील कर्मचारी/अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल संपूर्ण वर्षाकरिता किंवा त्यांची मध्यावधी बदली झाल्यास कार्यभार हस्तांतरित करताना लिहिणे आवश्यक आहे .पुनर्विलोकन अधिका-यांची बदली वर्षाच्या शेवटी झाल्यास प्रतिवेदन अधिका-याने अहवाल लिहिल्यानंतर त्यावेळी कार्यरत असलेल्या पुनर्विलोकन अधिका-याने ते गोपनीय अहवाल पुनर्विलोकित करावेत . मात्र त्या पुनर्विलोकन अधिका-याने त्या कर्मचा-यांचे/अधिका-यांचे काम ३ महिन्यांकरिता पाहिले नसल्यास अगोदरच्या पुनर्विलोकन अधिका-याने त्या अहवालाचे पुनर्विलोकन करावे .
 ८. प्रतिवेदन अधिका-याने गोपनीय अहवालामध्ये आपले शिरे वस्तूनिष्ठपणे आणि निःसंदिग्ध शब्दात लिहावेत . वैयक्तिक व मोघम स्वरूपाचे शिरे गोपनीय अहवालामध्ये लिहिण्याचे टाळावे .
 ९. पुनर्विलोकन अधिका-यांनी परिशिष्ट (भाग ५)मध्ये आपले अभिप्राय लिहिण्यापूर्वी स्वतःचे स्वतंत्र निश्चित मत वनविणे आवश्यक आहे . आवश्यकता वाटल्यास त्यांनी प्रतिकूल शे-यांच्या संदर्भात प्रतिवेदन अधिका-यांवर चर्चा करावी व नंतरच आपले अभिप्राय लिहावेत . प्रतिवेदन अधिका-यांच्या अभिप्रायाशी सहमत नसल्यास त्याची कारणे देणे आवश्यक आहे .

- १० . गोपनीय अहवालामध्ये प्रतिवेदन कालावधीमधील कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या कार्यालयीन कामातून दिसून आलेल्या कार्यक्षमतेचे व चारिज्याचे खरेखुरे व वस्तूनिष्ठ मूल्यमापन केले असले पाहिजे . कर्मचारी/अधिकारी यांच्या कामाचा सर्वसाधारण आढावा घेणे शक्य व्हावे म्हणून प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांचा गोपनीय अहवाल लिहावयाचा आहे अशा प्रत्येक कर्मचारी/ अधिका-यांच्या संदर्भात कच्चे टिपण (Ephemeral Roll) ठेवावे . हे टिपण परिशिष्ट-क मध्ये विहित केलेल्या तक्त्यात ठेवण्यात यावे . या टिपण्यात कर्मचारी/अधिकारी यांच्याबद्दल वेळोवेळी आढळून आलेल्या उल्लेखनीय गोष्टी किंवा प्रतिकूल गोष्टी यांची संदर्भासहित नोंद घ्यावी . गोपनीय अहवाल लिहितांना या टिपण्यातील नोंदीच्या आधारे त्यामध्ये शेरें लिहिण्यात यावेत .
- ११ . शासकीय कर्मचा-यांची कसोटी, चारिज्य ही त्यांच्या सेवेतील महत्वाची बाब असल्यामुळे यासंबंधीच्या रकान्यात प्रतिकूल शेरें लिहितांना प्रतिवेदन अधिका-याने अत्यंत काळजी घेणे आवश्यक आहे . प्रतिकूल शेरें सिध्द करण्याइतपत निश्चित पुरावा उपलब्ध असेल तरच असे शेरें गोपनीय अहवालामध्ये लिहावेत . जर प्रतिवेदन अधिकारी त्याच्या कनिष्ठ कर्मचा-याची सचोटी प्रमाणित करू शकत नसेल किंवा त्याविषयी त्याला काही शंका असली तर त्याने रकान्यात कोणताही शेरा न लिहिता तो शेरा ठेवावा व आपल्या शंकेबाबत सविस्तर अहवाल वरिष्ठ अधिका-याकडे सादर करावा व सचोटी संशयास्पद अहवाल सोबत जोडला आहे असे रकान्यात लिहावे . वरिष्ठ अधिका-याने सादर अहवालावर त्वरीत कार्यवाही करावी . जर चौकशीअंती शासकीय कर्मचारी निर्दोष असल्याचे आढळून आले तर त्याची सचोटी प्रमाणित करण्यात यावी व ते गोपनीय अहवालात लिहिण्यात यावे . जर त्याची सचोटी संशयास्पद असल्याचे कायम झाले तर ती गोष्ट देखील गोपनीय अहवालात नमूद करावी . ही कार्यवाही गोपनीय अहवाल ज्यांच्या ताब्यात असतात त्यांनी वरिष्ठ अधिका-यांची मान्यता घेऊन करावी .
- १२ . गोपनीय अहवाल लिहितांना आपल्या हाताखालील कर्मचा-यांवर/अधिका-यांवर विशेषतः मागासवर्गीय अधिका-यांवर अन्याय होणार नाही याची काळजी प्रतिवेदन तसेच पुनर्विलोकन अधिका-यांनी घ्यावी . कर्मचा-यांचे /अधिका-यांचे विशेषतः मागासवर्गीयांचे गोपनीय अहवाल त्यांच्या पदोन्नतीच्या सुमारास हेतुपुरस्सरपणे नकारात्मकदृष्ट्या किंवा जाणूनबुजून प्रतिकूल स्वरूपात लिहिले जातात असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . तरी अधिका-यांविरुद्ध योग्य ती कारवाई करण्यात यावी .
- १३ . मागासवर्गीयांसाठी असलेल्या योजना कार्यान्वित करण्याबाबत अधिका-यांनी/कर्मचा-यांनी केलेल्या कामाची नोंद परिशिष्ट “ व ” च्या रकाना क्र .९ मध्ये घेण्यात यावी . या योजनेच्या अंमलबजावणीत कसूर झाल्याचे दिसून आल्यास ती कर्तव्यच्युती म्हणून समजण्यात यावी व संबंधितांविरुद्ध योग्य ती कारवाई करण्यात यावी . अल्पसंख्यांकासाठी असलेल्या योजना कार्यान्वित करण्याबाबत अधिका-यांनी/कर्मचा-यांनी केलेल्या कामाची नोंद घेण्यात परिशिष्ट “ व ” मधील प्रपत्रास पुरवणीपत्र सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने तयार करावे .
- १४ . कर्मचा-यांच्या वर्तणुकीविषयी जर लोकप्रतिनिधीकडून तक्रारी आल्या असतील व त्या तक्रारीत तथ्य असल्याचे आढळून आले असेल तर गोपनीय अहवाल लिहिण्यासाठी विहित केलेल्या परिशिष्ट “ व ” च्या भाग ४ मधील रकाना क्र .१ (६) मध्ये शेरा लिहितांना प्रतिवेदन अधिका-याने त्या तक्रारी विचारात घ्याव्यात .
- १५ . एखादा अधिकारी किंवा कर्मचारी जर स्त्री कर्मचा-याशी गैरवर्तन करित असल्याची तक्रार आली असेल परंतु त्याच्या गैरवर्तनाबाबत जर सबळ पुरावा नसेल तर प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन अधिका-याने संबंधित कर्मचा-यांच्या/ अधिका-यांच्या गैरवर्तणुकीबाबत काही दाखले द्यावेत किंवा तत्संबंधीची माहिती कोणत्या आधारे उपलब्ध झाली ते नमूद करून गैरवर्तनाबाबतचे अभिप्राय संबंधात कर्मचा-याच्या /अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालात लिहावेत .
- १६ . शासकीय कर्मचा-यांमध्ये/अधिका-यांमध्ये आढळून आलेले दोष किंवा त्याला झालेल्या शिक्षा यांचा उल्लेख प्रतिवेदन अधिका-याने “ सर्वसाधारण मूल्यमापन “ या रकान्यामध्ये करावा .
- १७ . सर्वसाधारण मूल्यमापन या रकान्यामध्ये कर्मचा-याने/अधिका-याने प्रतिवेदन वर्पात केलेल्या उल्लेखनीय अशा साधारण/चांगल्या/उत्कृष्ट/अत्युत्कृष्ट तसेच प्रतिकूल कामाचा संक्षिप्त स्वरूपात उल्लेख करावा . तसेच त्यांनी केलेल्या प्रशिक्षणाचा तपशील देखील या रकान्यात देण्यात यावा .
- १८ . अधिका-यांना प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा ते पूर्णपणे वापर करतात की नाही ते संबंधित रकान्यात स्पष्टपणे नमूद करावे .
- १९ . प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-याने गोपनीय अहवालाची प्रतवारी गोपनीय अहवालामध्ये नमूद करू नये .

सेवानिवृत्त अधिका-यांकडून गोपनीय अहवाल लिहून/पुनर्विलोकन करून घेणे .

- २० सेवानिवृत्त व बदली होणा-या अधिका-यांनी ते निवृत्त होण्यापूर्वी किंवा त्यांची बदली होण्यापूर्वी त्यांच्या हाताखालील कर्मचारी/अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिले/पुनर्विलोकन केले आहेत काय हे पाहण्याची जबाबदारी संबंधित आस्थापना अधिका-याची आहे . ज्यावेळी प्रतिवेदन अधिकारी सेवानिवृत्त होणार असेल किंवा त्याची बदली होणार असेल त्यावेळी जर त्या प्रतिवेदन अधिका-याने प्रतिवेदन वर्पात शासकीय कर्मचा-याचे /

अधिका-याचे काम ३ महिने पाहिले असेल तर त्या प्रतिवेदन अधिका-याकडून तो सेवानिवृत्त होण्यापूर्वी किंवा त्याने पद सोडण्यापूर्वी आस्थापना अधिका-याने गोपनीय अहवाल लिहून घ्यावते . परंतु काही अपरिहार्य कारणामुळे गोपनीय अहवाल लिहून घेणे शक्य झाले नाही तर सदर सेवानिवृत्त अधिका-याकडून गोपनीय अहवाल लिहून /पुनर्विलोकित करून घेण्यासाठी त्यांना सेवानिवृत्तीच्या दिनांकानंतर एक महिन्याचा कालावधी देण्यात यावा व बदली झालेल्या अधिका-याकडून गोपनीय अहवाल लिहून /पुनर्विलोकित करून घेण्यासाठी त्यांना त्यांची बदली झाल्यापासून जास्तीत जास्त तीन महिने किंवा सदर गोपनीय अहवालाच्या गतवर्षाचा कालावधी, इतका कालावधी देण्यात यावा . संबंधित अधिका-यांकडून विहित कालावधीत गोपनीय अहवाल लिहून घेण्याची जबाबदारी आस्थापना अधिका-यंची राहिल .

सेवानिवृत्त होणा-या अधिका-यास त्याच्या सेवानिवृत्तीच्या दिनांकापूर्वी दोन महिने, आस्थापना अधिका-याने गोपनीय अहवाल नमुना देणे आवश्यक आहे . यानुसार आस्थापना अधिका-याकडून कार्यवाही न झाल्यास त्यांना जबाबदार धरण्यात येईल . जर काही योग्य कारणासाठी कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिले/पुनर्विलोकित केले गेले नाही तर त्यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीत योग्य त्या ठिकाणी आवश्यक ती नोंद प्रमाणपत्राद्वारे घेण्यात यावी .

२१ . प्रशिक्षणार्थीचे गोपनीय अहवाल लिहिणे .

प्रशिक्षणार्थ पाठविण्यात आलेल्या सर्व शासकीय (राजपत्रित/अराजपत्रित) अधिका-यांच्या/कर्मचा-यांच्या प्रशिक्षणाच्या कालावधीतील कार्यावावतची नोंद त्याच्या गोपनीय अहवालात घेण्यात यावी . त्यासाठी शासकीय कर्मचा-यांना/अधिका-यांना ज्या संस्थेकडे प्रशिक्षणासाठी पाठविण्यात येत, त्या संस्थेच्या प्रमुखाकडून संबंधित कर्मचा-याचा/अधिका-याचा तेथील कार्यावावतचा लिहिलेला मूळ अहवाल किंवा त्याचा सारांश त्या त्या अधिका-यांच्या/कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवण्यात यावा .

२२ . प्रतिवेदन वर्षात निरनिराळ्या कालावधीसाठी गोपनीय अहवाल लिहिणे :

जेव्हा एखाद्या प्रतिवेदन वर्षात एखाद्या कर्मचा-याचे/अधिका-याचे निरनिराळ्या कालावधीसाठी एका पेक्षा जास्त गोपनीय अहवाल लिहिले असतील तेव्हा अशा प्रत्येक अहवालावर ते कोणत्या कालावधीसाठी आहेत ते नमूद करावे . ज्यावेळी एखाद्या प्रतिवेदन वर्षात एखाद्या कर्मचा-याचे/अधिका-याचे काम एकाच कालावधीसाठी एकापेक्षा अधिक अधिका-यांनी पाहिले असेल तर गोपनीय अहवाल लिहितांना खालीलप्रमाणे पद्धती अनुसरण्यात यावी .

(अ) जर प्रतिवेदन अधिकारी एकापेक्षा जास्त असतील व पुनर्विलोकन अधिकारी एकच असेल तर सर्व प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखाली केलेल्या कामाच्या संदर्भातील वेगवेगळे अहवाल लिहावेत . मात्र पुनर्विलोकन अधिका-याने पुनर्विलोकन करतांना प्रतिवेदन अधिका-यासाठी वेगवेगळी प्रतिवेदने लक्षात घेऊन एकत्रितपणे पुनर्विलोकन करावे . पुनर्विलोकन करतांना आपण त्या त्या प्रतिवेदन अधिका-यांशी सहमत आहेत किंवा कसे व नसल्यास कुणाच्या कोणत्या मताशी यासंबंधी स्पष्ट मत देऊन आपले स्वतःचे स्पष्ट अभिप्राय नमूद करावेत . जर प्रतिवेदन अधिका-यांच्या अभिप्रायामध्ये खूपच तफावत असेल (एकाचे अभिप्राय उकृष्ट/अतिउकृष्ट दर्जाचे व दुस-याचे अभिप्राय अगदी सामान्य/प्रतिकूल वाजूकडे झुकणारे /तर पुनर्विलोकन अधिका-याने पुनर्विलोकन करतांना खूप काळजी घेणे आवश्यक आहे . आवश्यकता वाटल्यास त्याने प्रतिवेदन अधिका-यांबरोबर चर्चा करून नंतर आपले अभिप्राय नमूद करावेत .

(व) जर प्रतिवेदन अधिकारी व पुनर्विलोकन अधिकारी हे दोन्ही अधिकारी एकापेक्षा जास्त असतील तर प्रतिवेदन अधिका-यांनी आपापली प्रतिवेदने स्वतंत्रपणे लिहावीत व त्यांच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे (पुनर्विलोकन अधिका-यांकडे) पाठवावीत . त्यानंतर त्या त्या पुनर्विलोकन अधिका-यांनी ती पुनर्विलोकित करावीत . गोपनीय अहवालांची छाननी करताना संस्करण अधिका-यास जर त्या प्रतिवेदनात/पुनर्विलोकनात खूप तफावत आहे असे आढळून आले तर त्याने असे अहवाल पुनर्विलोकन अधिका-यांच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे पाठवावेत . वरिष्ठ अधिका-यांनी पुनर्विलोकन अधिका-यांशी चर्चा करून ही तफावत दूर होईल अशा पद्धतीने आपले निर्णायक मत द्यावे .

२३ . सर्व शासकीय कर्मचा-यांनी/अधिका-यांनी दरवर्षी ३१ मार्च रोजी संपणा-या एक वर्षामध्ये आपण केलेल्या कामाची थोडक्यात माहिती देऊन परिशिष्ट “ व ” च्या भाग २ मधील सूचनांनुसार आपल्या कामाबद्दलचा स्वयंमूल्य निर्धारण अहवाल परिशिष्ट “ व ” च्या भाग ३ मध्ये लिहिणे आवश्यक आहे . असा स्वयंमूल्यनिर्धारित अहवाल आपल्या लगतच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे /प्रतिवेदन अधिका-यांकडे) दिनांक १५ एप्रिलच्या आत पाठवावा . यासाठी विहित केलेल्या प्रपत्रात अहवाल वर्षात केलेल्या कामाचे थोडक्यात मूल्यमापन द्यावे .

- अर्ध्या पानाच्यावर जर एखादा अधिकारी/कर्मचारी यांनी स्वयंमूल्यांकनाच्या टिकाणी आपल्या कामाचा तपशील दिलेला असेल किंवा त्यास पुरवणी जोडली असेल तर तो अतिरिक्त तपशील दुर्लक्षित करण्यात यावा व पुढील स्वयंमूल्यानिर्धारण अहवाल लिहितांना अर्ध्या पानातच लिहिण्याबाबत लेखी सूचना देण्यात याव्यात .
- २४ . शासकीय कर्मचा-यांकडून/अधिका-यांकडून स्वयंमूल्यानिर्धारण अहवाल त्यांच्या लगतच्या राजपत्रित दर्जाच्या वरिष्ठ अधिका-यांनी (प्रतिवेदन अधिका-यांनी) प्रतिवेदन अधिकारी म्हणून (मंत्रालयीन विभागाच्या बाबतीत कक्ष अधिका-यांनी किंवा कार्यासन अधिका-यांनी) त्यांचे गोपनीय अहवाल लिहून ते दिनांक ३० एप्रिलच्या आत त्यांच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे (पुनर्विलोकन अधिका-यांकडे) पुनर्विलोकनासाठी पाठवावेत . बदली, सेवानिवृत्ती इत्यादी कारणांनी प्रतिवेदन अधिकारी कार्यभार सोडणार असेल तर त्यावेळी देखील त्याने जर हा कालावधी तीन महिन्यांपेक्षा जास्त असेल तर त्या कालावधीसाठी अहवाल लिहावेत व ते आपल्या लगतच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे पुनर्विलोकनासाठी पाठवावेत .
- २५ . गोपनीय अहवाल हा स्वहस्ताक्षरात लिहावा . प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांनी आपल्या सहीखाली आपले नाव व पदनाम सुस्पष्टपणे लिहावे व तारीख लिहावी . गट-अ व गट -ब च्या अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल द्विप्रतीत ठेवण्यात यावेत .
- २६ . गोपनीय अहवाल शक्यतो मराठीमध्ये लिहावेत .
- २७ . गोपनीय अहवालांचे संस्करण करणे .
- पुनर्विलोकन अधिका-याने अहवाल पुनर्विलोकन करून दिनांक १५ मेच्या आत संस्करणासाठी संबंधित अधिका-यांकडे पाठवावे . संस्करणाच्या वेळी जर ते अहवाल वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांनुसार काळजीपूर्वक व तपशीलवार लिहिलेले नाहीत असे आढळले तर ते अहवाल संबंधित प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन अधिका-यांकडे सुधारून लिहिण्यासाठी परत पाठवावेत .
- २८ . संस्करण अधिका-याने गोपनीय अहवालाची सत्वर छाननी करून गट -क च्या कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक श्रेे दिनांक ३० जून च्या आत संबंधित कर्मचा-यांना पत्राद्वारे कळवावेत व त्या पत्राची प्रत संबंधित कर्मचा-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवावी .
- २९ . “ चांगले ” , “ निश्चितच चांगले ” श्रेे लेखी किंवा तोंडी कळविण्यात येऊ नयेत .
- ३० . “ उत्कृष्ट ” श्रेे तोंडी कळवावेत व “ अत्युत्कृष्ट ” श्रेे-यांबाबत प्रमाणपत्र देण्यात यावे आणि त्याची प्रत गोपनीय अहवालात ठेवण्यात यावी .
- ३१ . समाधानकारक (Satisfactory) हा श्रेे चांगला असा समजण्यात यावा .
- ३२ . “ अतिउत्तम ” , “ सर्वोत्तम ” , “ कार्यालयाचा आधारस्तंभ ” , “ असेट टु दि डिपार्टमेंट,” “ पिलर ऑफ द ऑर्गनायझेशन ” हे श्रेे अत्युत्कृष्ट समजण्यात यावेत व अत्युत्कृष्ट श्रेे-यांप्रमाणेच ते प्रशस्तीपत्राच्या स्वरूपात संबंधित शासकीय कर्मचा-यांस/अधिका-यांस लेखी स्वरूपात कळविण्यात यावेत .
- ३३ . साधारण, सर्वसाधारण बरा, ठीक, सुमार किंवा या अर्थाचे अथवा यापेक्षा वाईट असे सर्व श्रेे प्रतिकूल समजण्यात यावेत व संबंधितांना लेखी कळविण्यात यावेत . तसेच ५०/५५ वर्षांच्या पुनर्विलोकनाच्या व पदोन्नतीच्या पात्रतेपर्यंत जे श्रेे येत नाहीत असे श्रेे प्रतिकूल समजण्याची गरज नाही . तथापि, ते संबंधितांना लेखी कळविण्यात यावेत . जेणेकरून स्वतःच्या कामात सुधारणा करून पदोन्नतीसाठी/पुनर्विलोकनासाठी आवश्यक त्या पात्रतेपर्यंत त्यांना पोहोचता येईल . यामुळे यासंदर्भात संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकडून येणारे अभिवेदन विचारात घेऊ नये .
- ३४ . अराजपत्रित पदावरून राजपत्रित पदावर पदोन्नती मिळालेल्या कर्मचा-यांच्या बाबतीत प्रशासकीय विभागांनी संबंधित अधिका-यांच्या अराजपत्रित सेवेशी असलेले मूळ अहवाल गोपनीय अहवाल नस्तीत अंतर्भूत करावेत .
- ३५ . राजपत्रित गट “ व ” च्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालाचे संस्करण करून त्यातील प्रतिकूल टिकात्मक/सूचनात्मक श्रेे कळविण्याचे अधिकार ज्या विभाग प्रमुखांना देण्यात आलेले आहेत त्या विभाग प्रमुखांनी संबंधित गट “ व ” च्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल /टिकात्मक /सूचनात्मक श्रेे दिनांक ३० जूनच्या आत अर्धशासकीय पत्राद्वारे कळवावेत व त्या पत्राची प्रत संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवावी .
- ३६ . राजपत्रित गट “ अ ” च्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक श्रेे त्यांना मंत्रालयाच्या प्रशासकीय विभागांच्या संबंधित अधिका-याने दिनांक ३० जूनच्या आत अर्धशासकीय पत्राद्वारे कळवावेत व त्या पत्राची प्रत संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवावी .
- ३७ . गोपनीय अहवाल योग्य त-हेने टाचलेल्या फाईल वेष्टनात नीटनेटकेपणा आणि व्यवस्थित रितीने संकलित करावेत . अधिका-यांच्या गोपनीय अहवाल नस्त्या प्लॉस्टिकच्या कव्हरमध्ये ठेवण्यात याव्यात .

- ३८ . शासकीय कर्मचा-यांचे/अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल,त्यांची सेवा, सेवानिवृत्ती, मृत्यू ,बडतर्फी इत्यादी कारणामुळे समाप्त होणा-या तारखेपासून साधारणपणे ५ वर्षांच्या कालावधीसाठी जतन करावेत . तथापि, काही विशिष्ट कारणासाठी यापेक्षा अधिक कालावधीसाठी अभिलेख जतन करणे आवश्यक असेल तर ते जतन करावेत . असे अभिलेख नष्ट करण्यापूर्वी राजपत्रित अधिका-यांच्या बाबतीत शासनाने व अराजपत्रित कर्मचा-यांच्या बाबतीत संबंधित विभाग प्रमुखांचे आदेश घेण्यात यावेत .
- ३९ . **प्रतिकूल शेर कळविणे व त्यावरील अभिवेदनावर कार्यवाही करणे .**
- ज्या अधिका-यांविरुद्ध/कर्मचा-यांविरुद्ध विभागीय चौकशी प्रलंबित आहे,ज्यांना निलंबित करण्यात आलेले आहे व ज्यांचे सचोटी व चारिज्य संशयास्पद आहे अशा कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या त्या वर्षांच्या गोपनीय अहवालातील उत्कृष्ट/अत्यत्कृष्ट शेर त्यांच्यावरील चौकशी पूर्ण होईपर्यंत कळविण्यात येऊ नयेत .परंतु सबळ पुराव्याच्या आधारे देण्यात आलेले सचोटी व चारिज्यबाबतचे प्रतिकूल शेर मात्र संबंधित कर्मचारी/अधिकारी यांना विनाविलंब कळविण्यात यावेत .
- ४० . प्रतिकूल शेर कळविण्याबाबतचे पत्र डाकेने पाठवावयाचे झाल्यास ते नोंदणीकृत पत्राने (रजिस्टर्ड पोस्ट विध अकनॉलेमेंट) कळवावेत . असे पत्र हातबटवड्याने पाठवावयाचे झाल्यास पत्र मिळाल्याबाबत संबंधित कर्मचा-यांकडून /अधिका-यांकडून पोचपावती घेण्यात यावी . डाकेने मिळालेली पोचपावती किंवा व्यक्तीशः मिळालेली पोचपावती, ज्या कागदपत्रावर प्रतिकूल शेर कळविण्याबाबत निर्णय घेण्यात आला त्या कागदपत्रामध्ये ठेवण्यात यावी .
- ४१ . गोपनीय अहवालांचे संस्करण करण्याची कार्यवाही वेळीच न केल्यास संबंधित आस्थापना अधिका-यांस किंवा वेळीच कार्यवाही पूर्ण न होण्यास कारणीभूत ठरलेल्या अधिका-यास त्याबाबत जबाबदार धरून त्यांचेविरुद्ध योग्यती कारवाई करण्यात यावी .
- ४२ . गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शेर ज्या पत्राद्वारे कळविले जातील त्या पत्रातच ते पत्र संबंधित कर्मचारी/अधिकारी यांस मिळालेल्या तारखेपासून, त्यांना त्याविरुद्ध अभिवेदन सादर करावयाचे असल्यास त्यांनी २ महिन्यांचे आत अभिवेदन सादर करावे व सदर कालावधीत अभिवेदन सादर न केल्यास प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शे-यांविरुद्ध अभिवेदन करावयाचे नाही असे समजण्यात येईल असे संबंधित कर्मचा-यांस/अधिका-यांस स्पष्टपणे कळविण्यात यावे . अपवादात्मक परिस्थितीत जर वेळेचे बंधन पाळले गेले नाही तर प्रकरण सामान्य प्रशासन विभागाकडे संदर्भित करावे .
- ४३ . एखाद्या कर्मचा-यास/अधिका-यास त्याच्या नियंत्रणाबाहेरील कारणामुळे प्रतिकूल शे-यांविरुद्ध दोन महिन्यांचे आत अभिवेदन सादर करणे शक्य झाले नाही व त्या कारणाबाबत संबंधित संस्करण अधिका-यांचे समाधान झाले तर असे अभिवेदन सादर करण्यामध्ये झालेला ६ महिने पर्यंतचा विलंब माफ करण्याचा अधिकार संबंधित संस्करण अधिका-यास /प्राधिका-यास राहिल .
- ४४ . प्रतिकूल शे-यांविरुद्धचे अभिवेदन प्राप्त झाल्यावर विभाग प्रमुखांनी प्रतिकूल शेर लिहिणा-या प्रतिवेदन / पुनर्विलोकन अधिका-यांचे अभिप्राय मागवावेत व त्या अनुषंगाने अभिवेदनातील मुद्द्यांचा सांगोपांग व साधकबाधक विचार करून व वस्तुनिष्ठ परिस्थिती पडताळून ते अभिवेदन अत्यंत काळजीपूर्वक तपासावे . अराजपत्रित कर्मचा-यांच्या बाबतीत विभाग प्रमुखांनी स्वतः निर्णय घ्यावा व राजपत्रित अधिका-यांच्या बाबतीत ते अभिवेदन प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांच्या अभिप्राय अनुषंगाने तपासून आपल्या शिफारशीसह आपल्या प्रशासकीय विभागाकडे पाठवावे . प्रशासन विभागांनी ते तपासून शासनास सादर करावे . विभाग प्रमुखांने/शासनाने अभिवेदन मिळाल्यापासून साधारणतः ३ महिन्यांचे आत त्यावर खालीलपैकी एक निर्णय घ्यावा .
- (अ) अभिवेदने फेटाळणे (**To reject representation**)
- (ब) प्रतिकूल शे-यांची तीव्रता कमी करणे . (**To tone down the adverse remarks**)
- (क) अभिवेदन स्वीकारून प्रतिकूल शेर काढून टाकणे .(**To accept the representation and to expunge the adverse remarks**)
- (ड) अभिवेदन अंशतः स्वीकारून काही प्रतिकूल शेर काढून टाकणे .(**To accept the representation partially and to remove the some of the adverse remarks**).
- ४५ . अभिवेदनावर विचार होऊन जर प्रतिकूल शे-यांची तीव्रता कमी करण्याचा निर्णय झाला तर त्यानुसार गोपनीय अहवालामध्ये योग्य टिकाणी आवश्यक ती नोंद स्वतंत्रपणे योग्य सांक्षिकनासहित घेण्यात यावी . मूळ शे-यांमध्ये खाडाखोड करून सुधारणा करू नये .जर प्रतिकूल शेर सूडबुद्धीने किंवा दुष्टबुद्धीने लिहिले आहेत किंवा ते पूर्णतः अयोग्य, अन्यायकारक आहेत असे आढळून आले व त्यामुळे ते काढून टाकण्याचा निर्णय घेतला तर प्रतिकूल शेर त्यावर रेघा मारून खोडावे व त्यावर कागद चिकटवावा . त्या कागदावर अभिप्राय नष्ट करण्याच्या

- आदेशाचा क्रमांक व दिनांक नमूद करून “ नष्ट करण्यात आले ” अशी नोंद घेऊन त्यावर सक्षम अधिका-याने सही करून दिनांक घालावा व सहीखाली आपले नाव व पदनाम ठळक अक्षरात लिहावे . सर्व प्रतिकूल शे-यांवर पट्टी लावली तर सदर गोपनीय अहवाल चांगल्या प्रतीचा असल्याचे समजण्यात यावे . तसेच अंशतः प्रतिकूल शे-यांवर पट्टी लावली तर उर्वरित शेरे लक्षात घेऊन मूल्यमापन करावे .
- ४६ . अभिवेदन फेटाळण्यात आले/अंशतः स्वीकारण्यात आले/प्रतिकूल शे-यांची तीव्रता कमी करण्यात आली किंवा प्रतिकूल शेरे नष्ट करण्यात आले, यापैकी काहीही निर्णय झाला तरी प्रतिकूल शे-या विरुद्धचे अभिवेदन,त्याची प्रत किंवा प्रतिकूल शे-यांवद्दलचे स्पष्टीकरण गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये अंतर्भूत करू नये .
- ४७ . गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल /टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे नष्ट करण्याची वरील प्रमाणे कार्यवाही १५ दिवसांचे आत पार पाडण्यात यावी . तशीच कार्यवाही गोपनीय अहवाल नस्तीत ठेवलेल्या पत्राच्या प्रतीवरील (ज्या पत्रान्वये प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे कळविण्यात आले होते त्या पत्राच्या प्रतीवरील) शेरे नष्ट करण्याच्या बाबतही करण्यात यावी . प्रतिकूल शेरे ज्या आदेशांद्वारे नष्ट करण्यात आले असतील त्या आदेशांची प्रत गोपनीय अहवाल नस्तीवर ठेवण्यात येऊ नये .
- ४८ . परिविक्षाधीन कालावधीमध्ये लिहिलेल्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे संबंधित परिविक्षाधी कर्मचा-यांस /अधिका-यांस लेखी कळविले जावेत व ज्या पत्राद्वारे त्यांना प्रतिकूल शेरे कळविण्यात आले त्या पत्राची प्रत न चुकता त्यांच्या गोपनीय अहवाल नस्तीमध्ये ठेवण्यात यावी .
- ४९ . शासकीय अधिकारी /कर्मचारी यांना गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे कळविण्यात आले नसले तर सदर प्रतिकूल शेरे संबंधितांना कळविण्याची जबाबदारी ज्या अधिका-यावर (संस्करण अधिकारी) आहे त्या अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालात त्याबाबतची नोंद घेण्यात यावी व तसे केल्याचे त्या अधिका-यास (संस्करण अधिकारी) कळविण्यात यावे .
- ५० . एखाद्या शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शेरे काढून टाकण्याचे निदेश मंत्री महोदयांनी दिले तर त्या प्रकरणी सामान्य प्रशासन विभागाचे प्रथम अभिप्राय घ्यावेत . असे करण्यास सामान्य प्रशासन विभागाने नकार दिला तर, संबंधित विभागाने प्रस्ताव मुख्य सचिवांमार्फत मा . मुख्य मंत्र्यांकडे मान्यतेसाठी सादर करावा .
- ५१ . **प्रतिकूल शे-याविरुद्धच्या दुस-या अभिवेदनावर कार्यवाही करणे .**
- प्रतिकूल शे-यांचे अभिवेदन एकदा फेटाळल्यानंतर त्याच शे-याविरुद्धचे दुसरे अभिवेदन,त्यामध्ये नवीन मुद्दा असल्याखेरीज विचारात घेऊ नये . अभिवेदन फेटाळतांना ते अभिवेदन, ज्या कागदपत्राच्या आधारे तपासले जाईल त्या कागदपत्रांवर अभिवेदन कोणत्या कारणासाठी फेटाळले जात आहे ती कारणे स्पष्टपणे नमूद करावीत .
- ५२ . **गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे संबंधितांना न कळविल्यास पदोन्नती /स्थायीकरण, दक्षता रोध ओलांडणे इत्यादींसाठी विचारात न घेणे .**
- गोपनीय अहवालातील जे प्रतिकूल /टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे संबंधित कर्मचा-यास/अधिका-यास कळविले नसतील असे शेरे पदोन्नती, स्थायीकरण, दक्षता रोध ओलांडण्यास अनुज्ञा देणे इत्यादी बाबींसाठी योग्यायोग्यता ठरविताना विचारात घेऊ नये .
- ५३ . ज्या प्रकरणी प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे विचारात न घेताही इतर अन्य कारणांमुळे संबंधित कर्मचारी / अधिकारी पदोन्नती, स्थायीकरण, दक्षता रोध ओलांडणे इत्यादी बाबींसाठी अयोग्य आहे असे संबंधित समिती किंवा मंडळाचे मत असेल तर अशा प्रकरणी “ न कळविलेले प्रतिकूल/टिकात्मक/सूचनात्मक शेरे विचारात घेतले नाहीत तरीही संबंधित कर्मचारी/अधिकारी” “अमुक अमुक कारणांमुळे.....” “अमुक अमुक बाबींसाठी योग्य आढळला नाही ” अशी स्पष्ट शिफारस संबंधित समितीने ,मंडळाने किंवा सक्षम प्राधिका-याने करावी .
- ५४ . गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शे-यांविरुद्धचे राजपत्रित अधिकारी किंवा अराजपत्रित कर्मचारी यांच्याकडून येणारे अभिवेदन काही विशिष्ट /तांत्रिक मुद्दा असल्याखेरीज सामान्य प्रशासन विभागाकडे संदर्भित करू नये .
- ५५ . एखाद्या अधिका-याला/ कर्मचा-याला ओळीने चांगले शेरे मिळाल्यानंतर आकस्मिकपणे जर त्याला प्रतिकूल शेरे मिळाले किंवा जर या उलट घडले तर अशा प्रकरणी विभाग प्रमुखांनी/प्रशासकीय विभागांनी विशेष सावध रहावे .असा अहवाल अंतिमरित्या स्वीकारण्यापूर्वी प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांना त्यांच्या शे-यासंबंधी कागदपत्रांसह सदर शे-यांचे पुष्टीकरण करण्यात सांगावे .

५६. विभाग प्रमुख आणि विभाग प्रमुखांनी स्वतःच प्रतिवेदने सादर केलेली असतील तेव्हा प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन अधिका-याने व्यक्त केलेल्या मतांचा स्वीकार करण्यास बांधलेले नाही. तथापि, जेव्हा ते प्रतिवेदन किंवा पुनर्विलोकन अधिका-यांच्या मताशी सहमत नसतील तेव्हा त्यांनी योग्य शेरे अहवालात नोंदवावेत.

५७. **मंत्री आस्थापनेवरील अधिकारी/कर्मचारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे.**

मा. मंत्री आस्थापनेवरील कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल त्या आस्थापनेवरील खाजगी सचिवांनी लिहावेत व संबंधित मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांनी ते पुनर्विलोकित करावेत. खाजगी सचिवांचे गोपनीय अहवाल मात्र संबंधित मा. मंत्री/राज्यमंत्री यांनी लिहावेत व ते पुनर्विलोकित करण्यात येऊ नयेत. ज्या मंत्री/राज्यमंत्र्यांकडे खाजगी सचिव नसतील त्यांच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांनी लिहावेत व ते पुनर्विलोकित करण्याची आवश्यकता नाही.

५८. **राजपत्रित अधिका-यांच्या स्वीय सहायकांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे.**

उप सचिव, विशेष कार्य अधिकारी, सह सचिव, सचिव, प्रधान सचिव,अपर मुख्य सचिव, मुख्य सचिव इत्यादी राजपत्रित अधिका-यांच्या स्वीय सहायकांचे गोपनीय अहवाल संबंधित अधिका-यांनी लिहावेत व ते पुनर्विलोकित करण्यात येऊ नयेत.

५९. विभागीय स्तरावरील अधिका-यांच्या बाबतीत देखील विभागीय आयुक्तांनी वरीलप्रमाणे पद्धती अवलंबावी. विभाग प्रमुखांनी संबंधित अधिका-यांच्या गोपनीय अहवालांमध्ये जिल्हाधिकारी/विभागीय आयुक्त यांनी केलेले मूल्यांकन अंतर्भूत करावे.

६०. **शासकीय विभाग, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग व न्यायाधिकरणांना गोपनीय अभिलेखाचा वापर करणे.**

शासकीय विभागांना किंवा लोकसेवा आयोगाला गोपनीय अभिलेखांचा वापर करण्यास काहीही प्रतिबंध नाही. तथापि, शितभंग प्रकरणे हाताळणा-या न्यायाधिकरणांना मात्र त्या त्या प्रकरणी केलेल्या आरोपांवावत ती न्यायाधिकरणे अंतिम निर्णयाप्रत घेण्याआधी असे अभिलेख उपलब्ध करू नयेत. न्यायालयीन प्रकरणी गोपनीय अहवाल आवश्यकता वाटल्यास, सरकारी वकीलामार्फत न्यायाधिशांना अवलोकनार्थ देण्यास हरकत नाही. तथापि, तसे न्यायाधिशांचे स्पष्ट आदेश असल्याशिवाय विरुद्ध बाजूच्या वकीलांना किंवा वादी अधिका-यास गोपनीय अहवाल देऊ नये. लोकसेवा आयोगास अभिलेख पाठविण्यापूर्वी ते परिपूर्ण आहेत याची संबंधित अधिका-याने काळजी घ्यावी. जर मूळ अभिलेखांऐवजी त्यांच्या प्रती ठेवल्या असतील तर त्या साक्षातिक केल्याची खात्री करून घ्यावी.

६१. **गोपनीय अहवालाची परिपूर्णता .**

सेवाविषयक विशिष्ट प्रयोजनांसाठी ज्या समित्या किंवा मंडळे (पदोन्नती समिती, विशेष पुनर्विलोकन समिती, आस्थापना मंडळ इत्यादी) गोपनीय अहवालांचे मूल्यामापन करतात , त्यांना गोपनीय अहवाल पाठवितांना सर्व दृष्टीने परिपूर्ण असलेले (म्हणजेच प्रतिवेदन अधिका-यांनी लिहिलेले/पुनर्विलोकन झालेले, प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन झाले नसल्यास त्याबाबतचे प्रमाणपत्र असलेले तसेच प्रतिकूल शेरे असल्यास ते संबंधितांना कळविले असलेले व प्रतिकूल शे-यांविरुद्धची अभिवेदने असल्यास त्यावर निर्णय घेतले असलेले) गोपनीय अहवाल पाठविण्यात यावेत.

६२. **जिल्हा स्तरावरील अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे .**

जिल्हा स्तरावरील अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल जिल्हाधिका-यांनी लिहू नयेत. मात्र त्यांनी त्यांच्या जिल्ह्यातील राज्यस्तरावरील प्रत्येक अधिका-यांच्या सर्वसाधारण कामाबद्दलचे मूल्यांकन स्वतः करावे व तसा मूल्यांकन अहवाल प्रत्येक वर्षाच्या १५ एप्रिल पूर्वी तसेच त्यांची ज्या जिल्ह्यांतून बदल होणाऱ्या वेळी जर यापूर्वी पाठविलेल्या अहवालांनंतर ३ महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी त्यांनी कर्मचा-यांचे/अधिका-यांचे काम पाहिले असेल तर संबंधित विभाग प्रमुखाकडे गोपनीयरीत्या पाठवून त्याची प्रत त्या त्या प्रशासकीय विभागाच्या सचिव/प्रधान सचिव/अपर मुख्य सचिव यांच्याकडे पाठवावी.

विषय : गोपनीय अहवालांचे संस्करण करणे .

गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शिरे संबंधितांना वेळीच कळविण्याबाबत .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . सीएफआर १२९७/६२३/प्र . क्र . ५७/९७/१३ दिनांक १७ . ०२ . १९९७ .

वाचा :- सा . प्र . वि , निर्णय क्र . सीएफ आर १२९५/ प्र . क्र . ३६/ ९५/ १३ दिनांक ०१ . ०२ . १९९६ .

शासकीय कर्मचा-यांचे अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व जतन करणे या बाबत दिनांक ०१ . ०२ . १९९६ च्या आदेशान्वये सूचना दिलेल्या आहेत . तथापि प्रतिवेदन अधिकारी /पुनर्विलोकन अधिकारी यांच्याकडून त्यांच्या हाताखालील कर्मचा-यांचे /अधिका-यांचे गोपनीय अहवाल विहित कालावधीत लिहिले जात नाहीत/ पुनर्विलोकन केले जात नाहीत असे निदर्शनास आले आहे . त्यामुळे पदोन्नती /दक्षतारोध इ . बाबींचा विचार करण्यासाठी गोपनीय अहवाल वेळेवर उपलब्ध होत नाहीत . याद्वारे शासन असे आदेश देत आहे की गोपनीय अहवालांचे संस्करण दिनांक ०१ . ०२ . १९९६ च्या आदेशातील परिशिष्ट “अ ” मधील सूचनांनुसार करण्यात येत असल्याची संबंधीत विभागांच्या प्रभारी सचिवांनी खात्री करून घ्यावी .

२ . गोपनीय अहवाल लिहिण्याचा उद्देश कर्मचा-यांच्या कामाचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करणे असा आहे . गोपनीय अहवालातील उत्कृष्ट /अतिउत्कृष्ट अभिप्रायांमुळे कर्मचा-यांना काम करण्यास प्रोत्साहन मिळते . तर प्रतिकूल शिरे वेळीच कळविल्यामुळे त्यांना आपल्या कामांमध्ये कोणत्या सुधारणा अपेक्षित आहेत हे समजते .

३ . गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शिरे कळविण्यामध्ये प्रदिर्घ विलंब होतो . एका प्रकरणामध्ये असे प्रतिकूल शिरे कळविण्यास तब्बल ४५ महिने लागले असल्याचे निदर्शनास आले आहे . त्यामुळे गोपनीय अहवाल लिहिण्याच्या उद्देशास बाधा येते . विधी व न्याय विभागाचे मत अशा प्रस्तावाबत घेतले असता प्रतिकूल शिरे कळविण्यास उशीर लागला तरी असे शिरे आपोआप रद्द होत नाहीत . असे जरी असले तरी अधिकारी /कर्मचारी यांना प्रतिकूल शिरे विनाविलंब कळविणे आवश्यक आहे . तेव्हा सर्व संबंधीत अधिकारी /कर्मचारी यांनी याबाबत योग्य ती दक्षता घ्यावी .

ज्या कर्मचा-यांचे/ अधिका-यांचे ९६- ९७ या वर्षापर्यन्तच्या गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शिरे कळविणे आवश्यक आहे . या बदलची सर्व कार्यवाही पुढील दोन महिन्यांत पूर्ण व्हावी .

४ . सर्व विभागांच्या सचिवांनी त्यांच्या विभागातील अधिपत्याखालील कार्यालयातील अधिका-यांकडून यानुसार गोपनीय अहवालातील प्रतिकूल शिरे संबंधितांना कळविले असल्याचे प्रमाणपत्र मागवून घ्यावे . व ते प्रधान सचिव (सेवा) यांच्याकडे दिनांक ३१ ऑक्टोबर १९९७ पर्यंत पाठवावेत . गट “क ”च्या कर्मचा-यांच्या/ गट “ ब ” च्या अधिका-यांच्या बाबतीत अशी कार्यवाही विभाग प्रमुखांनी करावी .

५ . पुढील वर्षापासून संबंधीत सचिवांनी वरील प्रमाणे प्रमाणपत्र दिनांक ५ सप्टेंबर पूर्वी प्रधान सचिव (सेवा) यांच्याकडे पाठवावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन .

विषय:- गोपनीय अहवालाचे सुधारित प्रपत्र विहित करणे .

सामान्य प्रशासन विभाग, निर्णय क्र.सीएफआर-१२९८/प्र.क्र.२/तेरा दि.१९ मार्च, १९९९ .

वाचा:- सा.प्र.वि.निर्णय क्र.सीएफआर १२९५/प्र.क्र.३६/९५/तेरा, दि.१.२.१९९६ .

शासन निर्णय:- गोपनीय अहवाल लिहिण्याची कार्यपध्दती सोपी आणि सुटसुटीत व्हावी याकरिता गोपनीय अहवालाच्या प्रपत्रात सुधारणा करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

२. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीएफआर १२९५/प्र.क्र.३६/९५/तेरा, दि.१.२.१९९६च्या परिशिष्ट “ ब ” भाग-२, ४ व भाग ५ नुसार गोपनीय अहवालाचे प्रपत्र विहित करण्यात आले आहे . सदर प्रपत्रात सुधारणा करण्यात येत असून नवीन प्रपत्र (परि. “ ब ” भाग २, ४ व ५) यासोबत जोडले आहे . परिशिष्ट - ब भाग १ मध्ये कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही . नव्याने विहित करण्यात आलेल्या प्रपत्रानुसार सन १९९८-१९९९ पासूनचे गोपनीय अहवाल लिहिण्यात यावेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

य.मा.जोशी,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन .

परिशिष्ट- ब (भाग-२)

गट “ अ ” ते गट “ क ” चे शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्यासाठी गोपनीय अहवालाचे स्वयंमूल्यनिर्धारण अहवाल प्रपत्र .

.....
स्वयंमूल्यनिर्धारण अहवाल लिहिणा-या अधिका-यांना /कर्मचा-यांना सूचना .
.....

१. जर उद्दिष्टे ठरवून देण्यात आली असतील तर ती उद्दिष्टे सर्वसाधारण सूचनांनुसार अथवा विशेष सूचनांनुसार ठरवून देण्यात आली होती की आपापसातील चर्चेनुसार ठरविण्यात आली होती .
 २. सर्व दैनंदिन कामाची यादी येथे देऊ नये . फक्त ठळक, वैशिष्ट्यपूर्ण व उल्लेखनिय कामगिरीचा उल्लेख करावा . (उद्दिष्टे ठरवून देण्यात आली असल्यास उद्दिष्टांचा संदर्भ देऊन) संदिग्ध विधाने टाळावीत व नेमके विधान करावे .
 ३. तुमच्या कामगिरीबाबतचे तुमचे अभिप्राय दिलेल्या जोगेएवढेच मर्यादित ठेवावेत . काहीही सहपत्रे त्यास जोडू नयेत . ती गोपनीय अहवालाच्या नस्तीत ठेवली जाणार नाहीत व कर्मचा-यास परत करण्यात येतील .
 ४. मी “ माझ्या वरिष्ठांचे समाधान/पूर्ण समाधान होईपर्यन्त काम केले किंवा वरिष्ठांनी माझे काम नावाजले ” अशी किंवा अशा सारखी विधाने करू नयेत . अशी विधाने केल्यास ती दुर्लक्षित करण्यात येतील .
 ५. स्वयंमूल्य निर्धारण अहवाल अर्ध्या पानातच लिहावा .
 ६. स्वयंमूल्य निर्धारण अहवाल अधिकारी/कर्मचारी यांनी त्यांना प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत प्रतिवेदन अधिका-याकडे द्यावा .
-

प्रतिवेदन अधिका-यांना सूचना

१. गोपनीय अहवाल लिहितांना कर्मचा-यांनी भाग-३ मध्ये लिहिलेला स्वयंमुल्यनिर्धारण अहवाल विचारात घ्यावा व तसा तो घेतला गेला असल्याचा विशिष्ट उल्लेख गोपनीय अहवालात करण्यात यावा .
२. वरील सूचना क्रमांक ६ अनुसार स्वयंमुल्यनिर्धारण अहवाल प्राप्त न झाल्यास प्रतिवेदन अधिकारी स्वतः गोपनीय अहवाल लिहू शकेल .
३. प्रतिवेदन अधिका-यांनी गोपनीय अहवालाच्या प्रपत्रात दिलेल्या पर्यायापैकी एक पर्याय निवडून त्याभोवती वर्तुळ करावे . उदा . अ . क्र . ४ उद्योगप्रियता व कार्यतत्परता या समोर उत्कृष्ट असे श्रेरे द्यावयाचे असल्यास ते खालीलप्रमाणे देण्यात यावेत .
अत्युत्कृष्ट, उत्कृष्ट, चांगले, साधारण, साधारणपेक्षा कमी .
४. (अ) गोपनीय अहवालाच्या प्रपत्रातील वाव क्र . ३, ९, १०, ११, व १८ या समोरील श्रेरे तसेच प्रतवारी स्वतःच्या हस्ताक्षरात लिहावी .
(ब) प्रतवारी नमूद करताना ती अहवालातील रकान्यासमोरील अभिप्रायाशी मिळती जुळती राहिल याची दक्षता घ्यावी .

पुनर्विलोकन अधिका-यांना सूचना

१. अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कामाबाबतची प्रतवारी लिहावी .
२. प्रतवारी नमूद करताना ती अहवालातील रकान्यासमोरील अभिप्रायाशी मिळती जुळती राहिल याची दक्षता घ्यावी .

परिशिष्ट “ ब ” (भाग-४)

गट “ अ ” ते गट “ क ” च्या अधिका-यांची /कर्मचा-यांची सर्वसाधारण योग्यता व चारिज्य यासंबंधी अभिप्राय .

Estimate of General Ability and Character of Grade ‘ A ’ to Grade ‘ C ’ Officers/Employees.

(१)	नांव	श्री/श्रीमती/कुमारी							
(1)	Name	Shri/Smt./Kum.							
(२)	प्रतिवेदनाचा कालावधी .	पासून	दिवस	महिना	वर्ष	पर्यन्त	दिवस	महिना	वर्ष
(2)	Period of report.	From	Date	Month	Year	to	Date	Month	Year
(३)	धारण केलेले पद/पदे								
(3)	Post/Posts held.								
(४)	उद्योगप्रियता व कार्यतत्परता	अत्युत्कृष्ट	उत्कृष्ट	चांगले	साधारण	साधारणपेक्षा कमी .			
(4)	Industry & Application	Outstanding	Very good.	Good	Average	Below average			
(५)	हाताखालील कर्मचा-यांकडून काम करून घेण्याची क्षमता	अत्युत्कृष्ट	उत्कृष्ट	चांगले	साधारण	साधारणपेक्षा कमी			

(5)	Capacity to get Work done by Subordinates.	Outstanding	Very Good	Good	Average	Below average
(६)	सहकारी व जनता यांच्याशी असलेले संबंध	सहकार्याचे	सौजन्याचे	मदतीचे	उदासीन	अमैत्रीपूर्ण
(6)	Relations with Colleagues & Public.	Co-operative	Courteous	Helpful	Indifferent	Unfriendly.
(७)	सर्वसाधारण	अतिशय बुद्धीमान बुद्धीमत्ता	हुशार	साधारण	मंदबुद्धी	
(7)	General Intelligence	Very brilliant	Brilliant	Intelligent	Average	Dull
(८)	निर्णयशक्ती, कर्मचा-यांकडून उपक्रमशिलता व धडाडी यासह कार्यक्षमता	अत्युत्कृष्ट	उत्कृष्ट	निश्चित चांगले	चांगली	साधारण साधारणपेक्षा कमी
(8)	Administrative Ability including judgement initiative and drive.	Out standing	Very good	Positively Good	Good	Average Below Average.
(९)	तांत्रिक कार्यक्षमता (संबंधित असेल तेथे)					
(9)	Technical Professional Ability (Where Relevant)					
(१०)	विशेष कल					
(10)	Special Aptitude					
(११)	सचोटी व चारित्र्य					
(11)	Integrity and Character					
(१२)	प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तीचा पूर्णपणे वापर करतात काय ?	होय .	अंशतः	नाही .		
(12)	Whether powers Delegated are Fully utilised ?	Yes	Partly	No		
(१३)	पदोन्नतीसाठी पात्रता	अयोग्य	ज्येष्ठतेनुसार योग्य		त्वरीत बढतीसाठी योग्य	
(13)	Fitness for promotion.	Unfit	Fit in normal course (according to seniority)		Fit for accelerated promotion.	
(१४)	प्रशिक्षणासाठी आवश्यक क्षेत्र	येथे आवश्यक त्या क्षेत्रात	उल्लेख करावा .			
(14)	Area of training Required.					
(१५)	प्रकृतिमान	चांगले नाही	चांगले	उत्कृष्ट		
(15)	State of Health	Not Good	Good	Very Good..		

(१६)	क्षेत्रीय स्तरावर काम करण्याची योग्यता .	आहे	नाही	संबंधित नाही .
(16)	Fitness for field work	Yes	No	Not relevant
(१७)	संगणकावर काम करण्याची आवड .	आहे	नाही	दिसून आली नाही .
(17)	Willingness to Work on Computer.	Yes	No	Not seen.
(१८)	सर्वसाधारण मूल्यमापन .			
(18)	General Assesment			
(१९)	प्रतवारी (हाताने लिहावी)	अ + अत्यकृष्ट , ब चांगला	अ उत्कृष्ट , ब - साधारण,	ब + निश्चित चांगली , क साधारणपेक्षा कमी .
(19)	Grading (Write in Handwriting)	A+ Outstanding, B Good ,	A Very good, B – Average	B + Positively good , C Below Average.

ठिकाण :
Place
दिनांक :
Date:

प्रतिवेदन अधिका-याची सही
नाम व पदनाम
Signature,Name & Designation
of the Reporting Officer.

परिशिष्ट “ ब ” (भाग ५)
पुनर्विलोकन अधिका-याचे अभिप्राय

१. पुनर्विलोकन अधिका-याच्या हाताखालील सेवावधी
1. Length of Service under Reviewing Officer.
२. आपण प्रतिवेदन अधिका-याशी सहमत आहात (सहमत नसल्यास कुठल्या
अभिप्रायाशी सहमत नाही हे विनादिपणे नमूद करावे) की त्यांच्या
मूल्यमापनामध्ये काही फेरफार करण्याची किंवा भर घालण्याची आपली
इच्छा आहे ?
2. Do you agree with the Reporting Officer (If not state
specifically the remarks with which you do not agree)
or do you wish to modify or add to his assessment ?
३. प्रतवारी (हाताने लिहावी) अ + अत्यकृष्ट , अ उत्कृष्ट ,
ब + निश्चित चांगली , ब चांगला , ब - साधारण , क साधारणपेक्षा कमी .
3. Grading (Write in Handwriting) A+ Outstanding, A Very good,
B + Positively good , B Good , B – Average, C Below Average.

ठिकाण :
Place
दिनांक :
Date:

पुनर्विलोकन अधिका-याची सही
नाव व पदनाम
Signature,Name & Designation
of the Reporting Officer.

विषय:- गोपनीय अहवालात अत्युत्कृष्ट दर्जाचे शेरे नोंदविण्यासंबंधी .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . सीएफआर १२०१/प्र . क्र . ७४-२००१-१३ दिनांक २८ मार्च, २००२ .

परिपत्रक

सामान्य प्रशासन विभाग क्र . सीएफआर १२९५-प्र . क्र . ३४-९५-१३ दिनांक ०१ फेब्रुवारी १९९६ च्या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “ अ ” मध्ये शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिण्यासंबंधीच्या विविध टप्प्यावरील सविस्तर सूचना निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत . यातील सूचना क्र . १० मध्ये गोपनीय अहवालांमध्ये प्रतिवेदन कालावधी मधील कर्मचा-यांच्या/अधिका-यांच्या कार्यालयीन कामातून दिसून आलेल्या कार्यक्षमतेचे व चारिज्याचे खरेखुरे व वस्तुनिष्ठ मूल्यांकन केले असले पाहिजे . कर्मचारी/अधिकारी यांच्या कामाचा सर्वसाधारण आढावा घेणे शक्य व्हावे म्हणून प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांनी ज्यांचा गोपनीय अहवाल लिहावयाचा आहे अशा प्रत्येक अधिकारी/कर्मचा-यांच्या संदर्भात कच्चे टिपण (Ephemeral Roll) ठेवावे . हे टिपण परिशिष्ट “ क ” मध्ये विहित केलेल्या तक्र्यात ठेवण्यात यावे . या टिपणात कर्मचारी/अधिकारी यांच्याबद्दल वेळोवेळी आढळून आलेल्या उल्लेखनीय गोष्टी किंवा प्रतिकूल गोष्टी यांचे संदर्भासहित नोंद घ्यावी . गोपनीय अहवाल लिहिताना या टिपणीतील नोंदीच्या आधारे शेरे लिहिण्यात यावेत . अशा स्पष्ट सूचना देण्यात आलेल्या आहेत . तसेच सदर शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “ क ” मध्ये गोपनीय अहवाल लिहिण्याकरिता ठेवावयाच्या कच्च्या टिपणाचे प्रपत्र देखील विहित केलेले आहे .

२ . वरील सूचना स्पष्ट असून देखील गोपनीय अहवाल लिहिताना कच्चे टिपण ठेवले जात नाही . गोपनीय अहवालातील शेरे अहवाल काळातील कर्मचा-यांच्या कामकाजाचे वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन करून दिले जात नाहीत असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . “ अत्युत्कृष्ट ” असे उच्च दर्जाचे शेरे गोपनीय अहवालात समाविष्ट केल्याने अधिकारी/कर्मचा-यास त्यायोगे निवडसूचीतील वरचढपणा किंवा आगावू वेतनवाढ अशा सारखे लाभ अनुज्ञेय ठरतात . त्यामुळे अत्युत्कृष्ट शेरे नोंदविताना प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-याने गोपनीय अहवाल काळातील कर्मचा-यांच्या कामकाजाच्या मूल्यांकनासाठी ठेवलेल्या कच्च्या टिपणावरून (Ephemeral Roll) “ अत्युत्कृष्ट ” शे-याच्या पृष्ठयर्थ वस्तुस्थिती दर्शक समर्थन गोपनीय अहवालात देणे आवश्यक आहे .

३ . सर्व विभागांनी/नियुक्ती अधिका-यांनी या सूचना त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व संबंधित प्रतिवेदन/पुनर्विलोकन अधिका-यांच्या निदर्शनास आणून द्याव्यात . अत्युत्कृष्ट शेरे नोंदविलेल्या गोपनीय अहवालातील त्या शे-यांच्या बाबत कच्च्या टिपणा (Ephemeral Roll) वरून समर्थन गोपनीय अहवालात नमूद करण्याच्या सूचना सर्व संबंधितांना देण्यात याव्यात .

ह्या सूचना सन २००१-२००२ च्या गोपनीय अहवालापासून अंमलात येतील .

श . स . वसनाक,
शासनाचे अवर सचिव .

ककककककककक

विवाग .

विषय :-पदोन्नती गोपनीय अभिलेख्यांच्या प्रतवारीचे निकष

सा.प्र.वि.,निर्णय क्र.एसआरव्ही २००२/प्र.क्र.२०/०२/१२ दि.२३.१२.२००२

वाचा:- १) सा.प्र.वि.निर्णय दिनांक ३१ जानेवारी १९९०, २) दिनांक २१ फेब्रुवारी १९९४
३) दिनांक २२ सप्टेंबर १९९४ .

संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दिनांक २१ फेब्रुवारी, १९९४ च्या शासन निर्णयान्वये गट-अ मधील पहिल्या टप्प्यापर्यन्तच्या पदांवर तसेच गट-अ मधील पुढील टप्प्यांवरील पदांवर पदोन्नतीसाठी गोपनीय अहवालांच्या सरासरी प्रतवारीचे निकष विहित केलेले आहेत . त्याचप्रमाणे संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील दिनांक २२ सप्टेंबर, १९९४ च्या शासन निर्णयान्वये या प्रत्येक टप्प्यावरील पदांच्या ४ थ्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार अंमलात आलेल्या वेतनश्रेणीच्या अनुषंगाने वेतनश्रेणीचे किमान टप्पे विहित केलेले आहेत .

२ . ५व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार वेतनश्रेणीच्या झालेल्या पुनर्रचनेच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन क्र.३ येथील दिनांक २२ सप्टेंबर १९९४ च्या शासन निर्णयानुसार विहित केलेले वेतनश्रेणीचे किमान टप्पे सुधारित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते . त्या अनुषंगाने ५ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीचा दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून झालेल्या वेतनश्रेणीच्या पुनर्रचनेनंतर पदोन्नतीसाठी गोपनीय अहवालांच्या सरासरीचे निकष आणि वेतनाचे टप्पे खालीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहेत .

१) शासन सेवेतील गट-अ मधील पहिल्या टप्प्यापर्यन्तच्या पदांवरील पदोन्नती ही “ ज्येष्ठता अधीन पात्रता ” या तत्त्वावर होत असल्याने या पदोन्नतीसाठी गोपनीय अहवालांच्या सरासरी प्रतवारीचा निकष “ व ” असा निश्चित करण्यात यावा .

२) गट-अ मधील पहिल्या टप्प्यानंतरच्या सर्व पदोन्नत्या ज्येष्ठता अधिन निव्वळ गुणवत्ता (**Strict selection**) गुणवत्ता व ज्येष्ठता (**Strict selection with due regard seniority**) या तत्त्वावर करण्यात येत असल्याने त्यासाठी गोपनीय अहवालांच्या सरासरी प्रतवारीचे निकष खालीलप्रमाणे राहतील .

अ) गट-अ मधील ज्या पदांच्या वेतनश्रेणीचा किमान (**Minimum**) या टप्पा रूपये १६,३९९ पर्यन्त आहे, त्या पदांवरील पदोन्नतीसाठी ५ वर्षांच्या गोपनीय अहवालांची सरासरी प्रतवारी किमान “ व + ” अशी असावी .

(ब) गट-अ मधील ज्या पदांच्या वेतनश्रेणीचा किमान (**Minimum**) टप्पा रूपये १६,४०० किंवा त्यापेक्षा अधिक आहे त्यापदांवरील पदोन्नतीसाठी ५ वर्षांच्या गोपनीय अहवालांची सरासरी प्रतवारी किमान “ अ ” असावी .

(क) मात्र ज्या पदांसाठी शासनाने स्वतंत्र आदेशान्वये गोपनीय अहवालांच्या सरासरीचे विविक्षित निकष विहित केले असतील असे स्वतंत्र निकष ते वरील सर्वसाधारण निकषानुरूप नसले तरी अंमलात राहतील .

३ . संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील दिनांक २१ फेब्रुवारी १९९४ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद १(३) मधील “ अत्युकृष्ट ” गोपनीय अहवाल असलेल्या कर्मचा-यास निवडसूचीत वरचढपणा देण्याबाबतचे आदेश यापुढेही अंमलात राहतील .

४ . सदर आदेश ५ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशीनुसार सुधारित केलेल्या वेतनश्रेणी अंमलात आलेल्या दिनांकापासून म्हणजेच दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून अंमलात आल्याचे समजण्यात यावे .

कवकककककक

विवाग .

**विषय :- शासकीय अधिका-यांचे/कर्मचा-यांचे गोपनीय
अहवाल लिहिणे व जतन करणेबाबत .**

सा.प्र.विभाग, परिपत्रक क्र.सीएफआर-१२०६ प्र.क्र.५२/२००६/१३, दि.१० नोव्हेंबर, २००६ .

- वाचा:-** १) शासन निर्णय सा.प्र.विभाग क्र.सीएफआर १२२५/प्र.क्र.३६/९५/१३ दि.१.२.९६.
२) शासन निर्णय सा.प्र.विभाग क्र.सीएफआर १२०२/४०८/१३ दि. ४ सप्टेंबर, २००२ .

परिपत्रक:- शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचे गोपनीय अहवाल प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन करणे तसेच संस्करण व जतन याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील दिनांक १ फेब्रुवारी, १९९६ च्या शासन निर्णयाद्वारे सविस्तर सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत .त्यानुसार अधिकारी/कर्मचारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणे व त्यातील प्रतिकूल शेरे तसेच पदोन्नतच्या पात्रतेपर्यन्त जे शेरे येत नाहीत असे शेरे संबंधितांना लेखी कळविणे इत्यादीकरिता कालावधी निश्चित करण्यात आला आहे . त्यानुसार अशी कार्यवाही प्रतिवर्षी दिनांक ३० जून च्या आत पूर्ण करणे आवश्यक करण्यात आले आहे . ही कार्यवाही विहित कालावधीत पूर्ण करण्याची जबाबदारी संबंधित आस्थापना/संस्करण अधिका-यांवर सोपविली आहे . तथापि, असे निदर्शनास आले आहे की, व-याच कार्यालयात/विभागांत दिनांक १.२.१९९६ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन केले जात नाही . गोपनीय अहवाल विहित मुदतीत लिहिणे, त्यातील शेरे यथास्थिती संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांना विहित कालावधीत कळविणे इत्यादी बाबींचे पालन यथायोग्य होत नसल्यामुळे त्यांच्या पदोन्नतीस बाधा निर्माण होते . तसेच इतरही प्रशासकीय अडचणी निर्माण होतात असेही निदर्शनास आले आहे . त्यामुळे संदर्भाधीन दिनांक १.२.१९९६ च्या शासन निर्णयातील सूचनांचा पुनरुच्चार करून त्यात नमूद गोपनीय अहवालाबाबतचे वेळापत्रक पुन्हा सर्वांच्या निदर्शनास आणून देण्यात येत आहे . दिनांक १.२.१९९६ च्या शासन निर्णयद्वारे विहित केलेले हे वेळापत्रक सारांशाने खालीलप्रमाणे आहे .

गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबतचे वेळापत्रक

(अ)	स्वयंमूल्यानिर्धारण अहवालासह गोपनीय अहवाल प्रतिवेदन अधिका-यांकडे	दिनांक ३१ मार्च नंतर लगेचच .
दिनांक १५ एप्रिलपर्यन्त (सूचना क्र.२३)
(ब)	प्रतिवेदन अधिका-यांनी परिशिष्ट ' ब ' भाग ४ लिहून पुनर्विलोकन अधिका-यांना सादर करणे .	दिनांक ३० एप्रिल पर्यन्त .
(सूचना क्र.२४)
(क)	पुनर्विलोकन अधिका-यांनी परिशिष्ट 'ब' भाग ५ पूर्ण करून अहवाल संस्करण अधिका-यांकडे पाठविणे .	दिनांक १५ मे पर्यन्त
(सूचना क्र.२७)
(ड)	संस्करण अधिका-याने सर्व गोपनीय अहवालांचे संस्करण करून त्यातील शेरे संबंधितांना कळविणे .	दिनांक ३० जून पर्यन्त .
(सूचना क्र.२८)
(इ)	कळविलेल्या प्रतिकूल शे-यांविरुद्ध अभिवेदन करणे .	शेरे कळविल्याप्रमाणे दोन महिन्यांत .
(सूचना क्र.४२)
(फ)	अभिवेदनावर प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन अधिका-यांचे अभिप्राय प्राप्त करून शेरे काढणे/ न काढणे याचा निर्णय घेण्याची कार्यवाही करणे .	अभिवेदन प्राप्त झाल्यापासून ०३ महिने
(सूचना क्र.४४)
(ग)	शेरे काढून टाकण्याची कार्यवाही पूर्ण करणे .	अभिवेदन प्राप्त झाल्यापासून ०३ महिने
(सूचना क्रमांक ४७)

सर्व मंत्रालयीन विभाग, नियुक्ती प्राधिकारी, विभाग/कार्यालय प्रमुख यांना या परिपत्रकाद्वारे निर्देशित करण्यात येत आहे की, सदर आदेशांचे व गोपनीय अहवाल लिहिणे/संस्करण करण्यासंबंधीच्या वेळापत्रकाचे काटेकोरपणे पालन केले जाईल याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्रकाश लोखंडे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय:- अपंग कर्मचारी/अधिकारी यांचे गोपनीय अहवाल लिहिणेबाबत .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . सीएफआर-१२०६/प्र . क्र . ६०/०६/१३ दिनांक १२ डिसेंबर, २००६ .

- वाचा:** १) शासन निर्णय सा . प्र . वि . क्र . सीएफआर १२६९/ड दिनांक ४ . ८ . १९६९ .
२) शासन परिपत्रक सा . प्र . वि . क्र . सीएफआर १२८०/१३ दिनांक २२ . १२ . १९८० .
३) शासन परिपत्रक सा . प्र . वि . क्र . सीएफआर १०८९/५२२/प्र . क्र . ६१/८९/१३ दि . २ . ८ . ८९
४) शासन निर्णय सा . प्र . वि . क्र . सीएफआर १२९५/प्र . क्र . ३६/१३ दि . १ . २ . १९९६ .

प्रतिवेदन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखाली काम करणा-या कर्मचारी/अधिकारी यांच्या कामाचे सत्य व वस्तुनिष्ठ मूल्यमापन गोपनीय अहवालात करावे असे निदेश संदर्भाधीन क्र . १ येथील दिनांक ४ . ८ . १९६९ च्या शासन निर्णयाद्वारे देण्यात आले होते . या निदेशांचे काटेकोर पालन करावे असे संदर्भाधीन क्र . २ येथील दिनांक २२ . १२ . १९८० च्या परिपत्रकान्वये सर्वांना सूचित केले होते .

संदर्भाधीन क्रमांक ३ येथील दिनांक २ . ८ . १९८९ अन्वये प्रतिवेदन /पुनर्विलोकन अधिका-यांनी त्यांच्या हाताखालील मागासवर्गीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अभिलेख हेतुपुरस्सरपणे, नकारात्मक दृष्टीने किंवा जाणूनबुजून प्रतिकूल स्वरूपात न लिहिता अत्यंत वस्तुनिष्ठ लिहावेत असे निदेशित करण्यात आले होते . अशाच स्वरूपाच्या सूचनांचा पुनरुच्चार संदर्भाधीन क्रमांक ४ येथील दिनांक १ . २ . १९९६ च्या शासन निर्णयाद्वारेही करण्यात आला आहे . मागासवर्गीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल लिहिण्याबाबत शासनाने दिलेले वरील निदेश अपंग कर्मचा-यांच्याकरितादेखिल लागू करावेत अशी मागणी शासनाच्या विचाराधीन होती . याबाबत शासन आता खालीलप्रमाणे निदेश देत आहे .

निर्णय : वरील परिच्छेदात नमूद केलेल्या मागासवर्गीय कर्मचा-यांचे गोपनीय अहवाल वस्तुनिष्ठ लिहिण्याबाबत तसेच ते हेतुपुरस्सरपणे, नकारात्मक दृष्टीने किंवा जाणूनबुजून प्रतिकूल स्वरूपात न लिहिण्याबाबत सध्या प्रचलित असलेले संदर्भाधीन क्रमांक ४ येथील दिनांक १ . २ . १९९६ च्या शासन निर्णयातील निदेश अपंग कर्मचारी/अधिकारी यांचेकरिताही लागू करावेत असा शासनाने निर्णय घेतला आहे .

सर्व प्रशासकीय मंत्रालयीन विभाग तसेच विभागप्रमुखांनी सदर शासन निर्णयातील निदेश त्यांच्या नियंत्रणाखालील विविध स्तरावरील सर्व प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिका-यांच्या निदर्शनास आणून द्यावेत आणि या निदेशांचे काटेकोर पालन होत असल्याची खात्री करून घ्यावी . सदर आदेशांचे उल्लंघन करणा-या अधिका-यांविरुद्ध (प्रतिवेदन व पुनर्विलोकन अधिका-यांविरुद्ध) उचित अशी कार्यवाही करावी असेही निदेशित करण्यात येत आहे .

प्र . क्र . लोखंडे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

: संकीर्ण :

— ० —

Sub :- Encouragement to Government servant in Class III and IV services to proceed on leave regularly.

Govt. Circular GAD No. SRV- 1061- D dated the 16th August ,1961.

Government servant in Class III and IV services should be encouraged to proceed on leave regularly. All Heads of Departments and Heads of Offices should accordingly make suitable arrangements accordingly to which such Government servants can take leave admissible to them under the rules by turn .Requests of Government servants in Class III and IV services for leave should not be refused unless refusal becomes necessary for administrative reasons.

वक्वक्वक्वक्वक्व

Sub :-Examination in HINDI..... Passing of by Government Servant.

Govt, Resolution GAD No. EXM- 1661-J dt. 25th October, 1961.

The exemption from the requirement of passing the examinations of the “Ad-Hoc Hindi Examination Board “ has been extended to the following categories of Government Servants also:

- All Government servant born on or before the 1st May 1918.
 - (a) All Government servants who have passed the Secondary School Certificate or equivalent examination with Hindi as one of the optional or compulsory subjects.
 - (b) All Government servants who have passed the Secondary School Certificate or equivalent examination having taken Hindi as the medium of expression in that examination.

Government servants allocated from the former State of Madhya Pradesh (including those in the All India Services) whose mother tongue is Hindi and who joined the ex Madhya Pradesh Government service before the 1 st Nov.1956 should also be exempted from passing the examination of the Ad-Hoc Hindi Examination Board.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

Sub:- The requisitions received from the Lok-Ayukta for information, report or documents by the Departments of the Secretariate, Head of Departments etc.—Expeditious compliance of...

Govt. Cir. GAD No. LPL 1073-D-1 dated the **13th June, 1973.**

According to section 11 of the Maharashtra Lok Ayukta and Upa-Lokayuktas Act, 1971, the Ayukta has powers to require any person to furnish information or produce documents relevant to the investigation held by him under the Act. He has the powers of a Civil Court in enforcing the production of any documents from any person. It has been brought to the notice of the Government by the Lok Ayukta that, despite this legal provision, the Departments of the Secretariat do not comply with his requisitions for records, information or documents and treat the letters from him or his office as routine correspondence. The Lok Ayukta has also complained that in one case a report which was called for from a Department of the Secretariat nearly five months ago has not still been received by him despite reminders. Govt. considers that this is very unsatisfactory.

In view of the special nature of the functions entrusted to him, it is necessary that, for being able to perform the functions properly, the Lok Ayukta should be furnished with whatever record, information or documents he requires promptly. Govt. is, therefore, pleased to direct that all the requisitions received from him in this connection should be dealt with on a priority basis and the records, information or documents required by him should be furnished to him promptly. It is possible that in some cases the information etc. may not be readily available and may have to be collected from other sources. In such cases the Departments/Heads of Departments concerned should collect the information within the minimum time necessary and also inform the Lok Ayukta of the steps taken for collecting the information etc. And also the date by which the information etc. would be furnished to him.

All Departments of the Secretariat and all Heads of Departments and Heads of offices under the several Departments of the secretariat are instructed to accord full co-operation to the Lok Ayukta in his work and supply information, records, etc, required by him promptly by following the foregoing instructions scrupulously. Any default in this regards will be viewed very seriously.

कककककककक

Sub: Summonses issued by Lok-Ayuka or Upa-Lokayukta under section 11 of the Maharashtra Lokayukta and Upa-Lokayukta Act, 1971.

GAD No. LPL 1073/10142/D-1 dated the **29th June, 1973.**

There will be occasions when a Govt. servant is called upon by the Lokayutka or an Upa-Lokayukta under section 11 of the Maharashtra Lokayukta and Upa-Lokayuktas Act, 1971 to furnish some information or report or produce a document relevant to his investigation. In order to ensure quick compliance with the summonses issued by the Lokayukta or an Upa-Lokayukta requiring information or report or production of any documents, Govt. is pleased to issue the following orders :-

(i) As soon as a Government servant is called upon by the Lokayukta or the Upa-Lokayukta to furnish any information or report or produce any document, he should forthwith report the matter to his Head of Office unless he is himself the Head of Office,. The Head of office should then consider whether the information, report or document asked for falls in any of the categories referred to in clause (a) or (b) of sub section (5) or sub section (6) of section 11 of the Maharashtra Lokayukta and Upa-Lokayuktas Act 1971. If it does not fall in any of those categories, he should straight away make the required information, report or documents available to the Lokayukta or an Upa-Lokayukta, as the case may be, or authorise the Officer who is summoned by the Lokayukta or an Upa-Lokayukta to furnish the required information, report or document to do so. Simultaneously, he should forward a copy of the information, report or document made available to the Lokayukta or the Upa-Lokayukta to the Head of Department and the Administrative Department of the Secretariat concerned.

(ii) If the Head of Office considers that the requisitioned information, report or document falls within any of the categories referred to above, he should immediately approach the Administrative Department of the Secretariat through the Head of Department concerned for orders.

(iii) The Administrative Department should decide in consultation with the GAD after obtaining the orders of Govt. whether the requisitioned information, report or record falls within any of the three categories and communicate Govt.'s decision immediately to the Head of Office concerned. If it falls in either of the categories mentioned in clause (a) or (b) of sub section (5) of section 11 of the Maharashtra Lokayukta and Upa -Lokayuktas Act, 1971, the Administrative Department of the Secretariat should obtain the Chief Secretary's certificate that the matter is covered by either of the two categories

(iv) The Department of the Secretariat, the Head of Department and Head of Offices should take action most expeditiously when dealing with the Lokayukta's or Upa-Lokayukta's summonses for information, report or record.

All Head of Departments and Head of Offices under the several Departments of the Secretariat and all Departments of the Secretariat are instructed to follow these instructions scrupulously.

वचनवचनवचन

**Sub : Retention of Govt. Telephones after retirement-----
Request for –**

GAD No.Tel.1176/XXII, dated 27th February ,1976.

It is observed that number of officers approach this department for retention or residential telephones after their retirement. The residential telephones are provided to the Govt. officers with a view to enable them to discharge Govt. duties expeditiously. There is a general feeling that the officers are entitled to retain Govt. telephones after their retirement. This is however not correct. According to the rules of the telephone department a retired Govt. officer whose pay is Rs. 1600/- or more is entitled to get himself registered under a separate category i.e. Retired Govt. officer Category, if the

officer approaches the telephone department for a telephone. Normally, the Govt. telephones are under the O.Y.T. category, wherein Govt. pays a deposit of Rs. 5000. The adjustment of deposits creates huge amount of correspondence at both the ends if the telephone is transferred in personal name.

The Secretariat Department are therefore, requested to bring this position to the notice of Officers and advise them to approach the telephone department for a telephone preferably 3 to 4 months prior to their retirement.

D.S.Kasbekar,
Dy.Secretary to Government.

ककककककककक

विषय :- अपंग चलित वाहकांना वाहन कर माफ करण्याबाबत .

Govt. of Maharashtra, Home Department
Dated the 29th November, 1976.

Notification

Bombay Motor Vehicles Tax Act 1958.

No.MTA 1775 / 31-XXXIV-TR – In exercise of the powers conferred by sub-section (2) of Section 13 of the Bombay Motor Vehicles Tax Act, 1958 (Bom LXV of 1958) the Government of Maharashtra hereby exempts totally from the payment of tax all motor vehicles which are temporarily registered and used for body building purposes in the State and motor vehicles specially adapted for the use of persons suffering from a physical defect or disability, where such vehicles are owned, or are used solely, by persons suffering from such a defect or disability; and for these purposes amends Government Notification, Home Department No MTA 1773-XII-C dated the 31 st May 1973 as follows, namely-

In the said notification, under the heading “ (a) Classes of Motor Vehicle” after clause (x) the following shall be inserted namely:-

“(**Xi**) All Transport Vehicles which are temporarily registered and used in the State for body building purposes:

(**Xii**) All motor vehicles specially adapted for the use of persons suffering from a physical defect or disability, where such vehicles are owned or are used solely, by persons suffering from such a defect or disability.

2. The exemption granted by this notification in respect of the motor vehicles falling under clause (xi) shall be effective from the 1 st June 1973 and in respect of those falling under clause (xii) shall be effective from the 1st December 1976.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

N.L.Salvi,
Under Secretary to Government.

vbm.

ककककककककक

Sub:- Procedure to be followed in regard to obtaining remarks /opinions from subordinates offices

GAD No. OFC 1076/ XVIII (O& M) dated **19th July , 1977.**

The procedure for obtaining remarks/view/ opinions from subordinates offices by Mantralaya Departments as laid down in the Govt. Circular GAD No. OFC 1054-B dated the 17th December 1954 are briefly , reproduced below:-

- “(a) Papers should not be forwarded to officer for his remarks or reports unless it is absolutely necessary to do so.
- (b) When papers are forwarded the forwarding office must specifically state the points on which the remarks are necessary.
- (c) The officer to whom papers are forwarded for remarks must clearly answer all the points on which his remarks are called for and mention any other points in elucidation of his reply which are necessary for a proper appreciation of the point at issue.
- (d) Officers must clearly state their suggestions and recommendations and suggest a course of action best suited to the particular circumstances of each date.
- (e) In making recommendation, the relevant law, rules and the administrative orders of Govt. must always be borne in mind and reasons should be given in support of the recommendation.”

These instructions are again reiterated and whenever information views etc. is /are called for it/ they should be on the specific points only.

Sub:- Prompt disposal of Government Business and need to issue reminders.

G.A.D Circular, No. MIS 1076/18/(O.&M.) dt. **5 th August, 1977.**

All Mantralaya Departments are requested to follow the following instructions laid down with a view (i) to reduce the number of reminders to be issued and (ii) to invest reminders with status of communications of sufficient importance requiring the most urgent attention and meaningful action by the addressee :-

(i)The Manatralaya Departments at the time of sending a communication asking for information from of completion of action by a subordinate officer should ,before prescribing a date by which reply is expected by the Department, take into account the total work involved, the time in units of working days that each aspect of the work would normally take not only in the office of the Head of Department but also in subordinate office from where the information has to be obtained, and the time taken in transit of the correspondence

(ii) Once such a date has been communicated ,it shall be the responsibility of the receiving office to ensure that the reply is sent on or before the due date and in case, it is

likely to take longer time than stipulated, a letter containing the reasons for the stipulated time being inadequate and the revised date by which the reply shall be issued, should immediately be sent to the Manatralaya Department.

(iii) If no reply is received by the revised date, a reminder, not on the printed form but by a Demi-official letter signed by none below the rank of a Deputy Secretary should issue;

(iv) If no reply is received from the subordinate office within 7 days from the date of issue of the D.O. reminder, the matter should be reported to the Secretary of the Department concerned who should take such action as deemed necessary against the defaulting office.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- कार्यालयीन वेळा - अधिका-यांच्या वक्तशीरपणाबद्दलच्या सूचना .

परिपत्रक ,सा .प्र . विभाग क्र . ओएफटी १०७९ /१२२ /१८ (र .व .का .)दि . २७ .९ .१९७९ .

शासकीय कर्मचा-यांनी विषेपतः अधिका-यांनी वेळेवर कार्यालयात हजर राहून याबाबतीतील आपली जबाबदारी ओळखावी अशा त-हेचे आवाहन शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र . एमआयएस १०७६ /१८ (ऑ .अॅड एम) दि . २५ ऑक्टोबर १९७६ अन्वये सर्व अधिका-यांना करण्यात आले होते . आपल्या हाताखालच्या कर्मचा-यांनी वेळेचे बंधन पाळावे अशी जर अधिका-यांची अपेक्षा असेल तर त्यांनी स्वतः कार्यालयात वेळेवर उपस्थित राहून हाताखालच्या कर्मचा-यांसमोर एक आदर्श घालून द्यायला हवा अशा त-हेच्या सूचनाही त्यांना देण्यात आलेल्या आहेत . तथापि, अशा त-हेच्या सूचना देऊनदेखील काही राजपत्रित अधिकारी, या सूचनांचे पालन करित नसल्याबद्दलच्या तक्रारी शासनाकडे आल्या आहेत . ही परिस्थिती उद्देगजनक आहे .

२ . शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग , क्र . ओएफटी १०६० / (ओ .अॅड एम .)बी, दि . ३० नोव्हेंबर १९६० अन्वये दिलेले आदेश योग्य त्या फेरफारासह राजपत्रित अधिका-यांना देखील लागू आहेत . या उपरही जर राजपत्रित अधिकारी वेळेचे बंधन पाळण्यात कसूर करतील तर सर्व अधिका-यांसाठी शासनाला नाईलाजाने हजेरीपटाची पध्दत सुरू करावी लागेल . तथापि शासनाची अशी अपेक्षा आहे की, अधिका-यांच्या वक्तशीरपणात त्वरीत सुधारणा होऊन अशी पाळी शासनावर येऊ नये .

३ . सर्व मंत्रालयीन सचिवांनी व मंत्रालयीन विभागांनी त्यांच्या अंमलाखालील सर्व राजपत्रित अधिकारी वक्तशीरपणाबद्दल शासनाच्या आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करतील याची दक्षता घ्यावी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

Sub:- System of Police Orderlies
Abolition of the.....

Home Department G.R.No. MSC 0379/C-3486-POL-3 dated 29.9.1979.

There has been system in the Police Department of attaching constables to Sr.Police Officers to work as orderlies in their offices and residences. The admissible scale of these personnel is shown in rule 431 of the Bombay Police Manual, 1959 Volume- III. Having regard to the changed circumstances and the recommendations of

the National Police Commission in the matter, Government have decided to abolish the prevailing orderly system with effect from 1st October 1979. Government, however, recognizes that there is need to make suitable arrangements for assisting Police Officers in the performance of their official duties. The actual need for such assistance has to be determined with reference to the nature of duties and responsibilities of the officers concerned. Government have accordingly decided that on the abolition of the existing system of orderlies, provision of security aides to Sr. Officers, peons or peon allowance in lieu thereof should be made. Government is accordingly pleased to prescribe the following scales for providing security aides to Officers of the various ranks :-

Sr.No.	Designation	<u>Security aides</u>	
		Armed Head	Armed Police Const.
1.	Officers of the I.G.'s Grade.	1	2
2.	Commissioner of Police, Gr. Bombay	1	2
3.	Officers of the rank of D.I.G.P./	1	2
4.	Addl. Commissioner of Police. Officers of the rank of S.P./Addl.S.P. D.C.P./Asstt.I.G.P.	-	2
5.	Officers of the rank of Asst.Suptd of Police /Dy.Suptd of Police/Asstt.Commissioner of Police.....	-	2

2. Government has also decided that the services of one Peon or a peon allowance of Rs. 60/- per month in lieu of peon should be given to the officers mentioned at Sr. Nos. 1,2,3, and 4 of the table above (**and not to officers mentioned at Sr. 5 above**).

(शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. चवक १४०६/प्र. क्र. ३३/०६/सेवा-३ दि. ९ जानेवारी, २००८ अन्वये निवासी शिपायाऐवजी भिळणा-या रोख परताव्याच्या दरामध्ये दि. १.२.२००८ पासून सुधारणा करण्यात आल्या आहेत. बृहन्मुंबई . . रु. २२००/व बृहन्मुंबई वगळता अन्यत्र रु. १७००/- प्रमाणे.)

3. The post of orderlies which are given to the Reserve Police Inspectors, Reserve Sub-Inspectors, Police Inspectors and Police Sub-Inspectors should also stand abolished with effect from the 1st October 1979. Further orders in respect of these officers will be issued separately.

4. These orders issued with the concurrence of the Finance Department vide its unofficial reference No. 2508/EXP-8 dated the 26th September 1979.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

V.S.Chitale,
Dy.Secretary to the Govt. of
Maharashtra, Home Dept.

ककककककककक

विवाग .

Sub:- Cases to be treated as dormant cases .

GAD Circular ,No. DOS 1177/(2477)/473/XVIII (O.& M) Dt. **31 st Oct.1979.**

At present a case is treated as pending until final orders are passed and it is recorded. Consequently ,all await cases are required to be treated as pending cases and shown as such in the monthly abstract of outturn. This situation has led to the no. of pending cases in the Departments getting inflated month by month. With a view to finding out the correct no. of pending cases, Govt. has decided that the following types of await cases on which action does not either lie with the department or if it does, it has to be taken after a lapse of long period, should be treated as dormant and should not be shown as pending in the monthly abstract of outturn.

- (i) Cases on which decision rests with authorities other than the State Govt. e.g. Matters coming within the purview of the Govt. of India or other State Govt., court cases, etc.
- (ii) Cases on which final orders have been passed but which are required to be kept in await for watching the observance of the terms of final orders e.g. cases regarding sanction of various advances to Govt. servants, cases regarding agreements, bonds, etc.
- (iii) Cases involving collection of data or statistics from various authorities for the compilation of various Govt. reports, periodicals, returns, etc,
- (iv) Any other case which, in the opinion of the Dy .secretary supervising a Desk, could be treated as a dormant case.

2. The authority to determine a case as a dormant case in accordance with the Instructions given in para I above should rest with the Dy. Secretary supervising a Desk, who should for this purpose go through all the await cases in the Desk periodically and himself sort out the cases to be treated as dormant cases. A separate column should be inserted in the monthly abstract of outturn for the purpose of indicating the number of dormant cases in the department.

3. All Departments of the Mantralaya are requested to take action in accordance with this circular.

ककककककककक

विषय :- अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत .

सा .प्र .विभाग निर्णय क्र . एमआयएस १०८१ /७३/१८ दिनांक १२ .२ .१९८० .

वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातील अधू कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . सध्या मुंबईतील सकाळच्या ऐन गर्दीच्या वेळी अधू व्यक्तींना कार्यालयात वेळेवर हजर होणे पुष्कळदा कठीण होते . शासनाने या समस्येचा सांगोपांग विचार करून असा निर्णय घेतला आहे की, कायमचे अधूत्व असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयामध्ये येण्यासाठी सकाळी अर्धा तास सवलत देण्यात यावी . ही सवलत फक्त वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयापुरतीच मर्यादित ठेवण्यात यावी .

ही सवलत घेणा-या अधू कर्मचा-यांनी :-

- अ) जे .जी . रुग्णालयाच्या अस्थिव्यंगोपचार (**Orthopedic**) शल्य चिकित्सकाकडून कमीत कमी ४० % कायमचे /आंशिक अधूत्व असल्याचा दाखला त्याच्या शिफारस पत्रासह व
- ब) डोळ्याने /नी अधू असलेल्या कर्मचा-यांनी जे .जी . रुग्णालयाच्या नेत्रचिकित्सा व (**Orthalmic**) केंद्रातून वरील प्रमाणे दाखला व शिफारस पत्र आपल्या अर्जासोबत जोडावे . अधू कर्मचा-यांना अशा त-हेची सवलत देण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखांना देण्यात येत आहेत .

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

(टीप:- दि .१४ .८ .८१ व दि .३० .७ .८५ चेही निर्णय पहावेत .)

कककककककक

Sub : Employees of Z.P. Disqualification for contesting elections.

G.A.D.Circular No. CCY 1978/XXXIII dated 20th June ,1980.

The question whether an employee of a Zilla Parishad can be said to hold an **“ Office of Profit ”** under the State Government, within the meaning of Articles 191 (9) of the Constitution of India so as to disqualify him being chosen as member or for being a member of the State Legislature has been examined in consultation with the Law and Judiciary Department. The Law and Judiciary Department has now opined that under the provisions of the Maharashtra Zilla Parishad and Panchayat Samities Act, 1961 the Class I and Class II Officers of Zilla Parishad are appointed and posted by the State Government. As regards persons belonging to the Class III and Class IV service, however unless they are Government Servants on deputation, they are appointed by the concerned Chief Executive Officer and they are paid from the revenues of the Zilla Parishad .It is true that these appointments are made by the Chief Executive Officer, who is a Government servant, but the appointments of Class III and Class IV servants though made by him would not make these persons servants of the State Government. It has been held that the appointment made by an authority, other than in his capacity in which he exercise the executive powers of the State cannot be deemed to be an appointment made by the State Government.

In view of the position explained above, it is now clarified for information and guidance of all concerned that the Class III and Class IV servants, other than those who are on deputation from Government Departments of the Zilla Parishad do not hold Office of Profit under Government and they therefore cannot be deemed to be disqualified for being a member or for being chosen as a member of either House of the State Legislature.

This circular issues in consultation with the Law and Judiciary Department vide its unofficial reference No. 16449/ A / 1548 dated the 17th November 1979.

कककककककक

विषय :-अनुसूचित जाती,अनुसूचित जमाती, भटक्या जमाती व विमुक्त यांच्यावरील अत्याचार व त्यांच्याविरुद्ध केलेले गुन्हे याविरुद्ध कार्यवाही करण्यासाठी विशेष उपाययोजना व कार्यपध्दती . .

गृह विभाग (वि), परिपत्रक क्र. पीसीआर ३०८०/१२२१-विशेष ६ दि.०८.११.१९८०.

शासनाला असे आढळून आले आहे की, अनुसूचित जातीवाहेरील अपराधी व अनुसूचित जातीतील अपराध्यांचे बळी अशा भारतीय दंड संहितेतील अपराध्यांच्या संख्येत घट झालेली असली तरी अस्पृश्यतेच्या कुप्रथेच्या संबंधात एक स्थूल कार्ययोजना आणून अत्याचाराच्या विभीषिकेवर मूल कुठार करण्यासाठी ती कार्ययोजना राबवली जाण्याची गरज आहे. असे निदर्शनास आले आहे की, हे अत्याचार सर्वसाधारणपणे सामाजिक-आर्थिक घटकांमुळे घडत असतात आणि विशेषेकरून ग्रामीण भागातील अनुसूचित जाती या दुबळ्या असल्यामुळे त्यांच्यावर अत्याचार होत असतात. या अनुसूचित जातीचे लोक एकतर शेतमजूर असतात किंवा कापणीत मिळणा-या हिश्यांवर किंवा लहान शेतीवर किंवा चर्मद्योगासारख्या कमी उत्पन्न मिळणा-या व्यवसायांवर ते अवलंबून असतात. “ अत्याचाराच्या ” बळी ठरणा-या व्यक्ती किंवा सामाजिक निस्समर्थता अनुभवावी लागणां-या व्यक्ती या सर्वसाधारणपणे कमी उत्पन्न गटातीलच असतात. आणि म्हणून असे दिसून येते की, बळी पडणा-या व्यक्तीचा आर्थिक दर्जा व त्यांच्याविरुद्ध केले जाणारे गुन्हे/त्यांना भोगावी लागणारी सामाजिक निस्समर्थता यात घनिष्ट संबंध असावा. ग्रामीण समाज जीवनातील आणखी एक उद्देगजनक प्रकार म्हणजे समाजाच्या समर्थ घटकांच्या व्यक्तींकडून अनुसूचित जातींतील स्त्रियांना मिळणारी अपमानास्पद वागणूक. अनुसूचित जातींकडून या वागणुकीचा निषेध केला जातो. कधी कधी शासनाने वाटलेल्या जमिनीच्या संबंधातील वादांमुळेही काही प्रकरणात अत्याचार घडून येतात. हे सर्व लक्षात घेता,जिल्हा पातळीवरील प्रशासनिक यंत्रणेने अस्पृश्यतेची रुढी किंवा कोणतीही सामाजिक निस्समर्थता यांचा वादाशी दुराचयानेही काही संबंध असला तरी, ते वाद कायमचे मिटविण्यासाठी एखादा उपाय शोधून काढून अनुसूचित जातींना योग्य तो न्याय मिळवून देण्याच्या बाबतीत पुढाकार घेतला पाहिजे.

अनुसूचित जमाती,भटक्या जमाती व विमुक्त जाती,या इतर दुर्बल गटांतील व्यक्तीसुध्दा विंगर मागासवर्गाच्या व्यक्तींनी केलेल्या अत्याचाराच्या बळी ठरत असतात.(या परिपत्रकात “ दुर्बल गट ” ही संज्ञा अनुसूचित जाती,अनुसूचित जमाती, भटक्या जमाती व विमुक्त जाती यांचा उल्लेख करण्यासाठी वापरली आहे.)

२. अनुभवाच्या आधारे आणि अनुसूचित जाती,अनुसूचित जमाती,भटक्या जमाती व विमुक्त जमातींच्या व्यक्तींचा होणारा छळ /त्यांच्यावर होणारे अत्याचार यासंबंधीच्या तक्रारीकडे लक्ष पुरविण्यासाठी १९७७ मध्ये निर्माण केलेल्या यंत्रणेच्या कार्याच्या नियतकालीक आढाव्याच्या अनुषंगाने शासनाने शासकीय परिपत्रक गृह विभाग(विशेष) क्रमांक यूओएम २७७८/३१५७-एसपीएस ६ दिनांक १४ ऑक्टोबर १९७८ मध्ये समाविष्ट असलेल्या सूचना विशद करून सांगतांना “ अत्याचाराबाबत कार्यवाही ” करताना पुढील सावधगिरीच्या शिक्षेच्या व शास्तीच्या उपाययोजना अंमलात आणाव्या असे ठरले आहे.

(अ) सावधगिरीच्या शिक्षेच्या व शास्तीच्या उपाययोजना:-

(एक) (अ) आगाऊ गुप्त माहिती गोळा करणे.

(ब) अत्याचाराची शक्यता असणारी क्षेत्रे/खेडी नक्की करणे.

(क) अशा क्षेत्रांची/गावांची यादी बनवणे,या याद्यांमध्ये केवळ गावांची नावेच देऊन भागणार नाही तर त्यांत जातीयवादी तणाव निर्माण ज्यामुळे निर्माण होण्याची शक्यता असेल अशा वादाचे स्वरूपही निर्दिष्ट केले असले पाहिजे.

राज्याच्या गुन्हा अन्वेषण शाखेची (गुप्तवार्ता) ही जबाबदारी असेल.

(दोन) राज्य गुन्हा अन्वेषण शाखा(गुप्तवार्ता) या याद्यांच्या प्रती सर्व जिल्हा दंडाधिकारी,पोलीस अधीक्षक, विभागीय आयुक्त,क्षेत्र पोलीस उपमहानिरीक्षक व पोलीस उपमहानिरीक्षक (पीसीआर) यांना पाठवील. शासनाच्या गृह विभागासही या प्रती पाठवण्यात येतील.

(तीन) राज्य गुन्हा अन्वेषण शाखा (गुप्तवार्ता) दर तीन महिन्यांनी या याद्यांचे पुनर्विलोकन करील आणि त्या अद्ययावत करील .

(चार) राज्य गुन्हा अन्वेषण शाखेकडून (गुप्तवार्ता)अशी यादी /माहिती मिळाल्यावर जिल्हा दंडाधिकारी /पोलीस अधीक्षक हे संबंधित प्रकरणातील वाद मिटविण्याबाबत पुढाकार घेण्यास जबाबदार असतील .भावी गुन्हेगारांना धाक वाटेल व दुर्बल घटकांमध्ये विश्वास निर्माण होईल अशा पध्दतीने या उपाययोजना करण्यात याव्या .

(पाच) या खेड्यांकडे योग्य लक्ष पुरवण्यात येत असून क्रमवार अभिलेखांचे संकलन करण्यात येते व ती उपलब्ध असते याची खात्री करून घेण्यासाठी पोलीस ठाण्यांनी,मुंबई पोलीस नियम पुस्तिका १९५९ खंड तीन मधील नियम ६३ अन्वये विहित केलेल्या गावातील गुन्हेगारीच्या नोंदवहीच्या भाग चार-अ मध्ये गावातील जातीय /सामाजिक घडामोडींवरील टिपणे ठेवावीत .विद्यमान नियमांत योग्य त्या दुरुस्त्या पोलीस महानिरीक्षकांनी सुचवाव्या अशी त्यांना विनंती करण्यात येत आहे .

(सहा) राज्य गुन्हा अन्वेषण शाखेने (गुप्तवार्ता) पुरवलेल्या यादीत नावे नमूद असलेल्या सर्व खेड्यांत वीट कर्मचारी वर्ग व पोलीस ठाण्यांचे अधिकारी जादा गस्त घालण्याची व्यवस्था करतात याची खात्री करून घेण्यासाठी त्यांचे न चुकता “ अ ” खेडी म्हणून वर्गीकरण केले पाहिजे . अनुसूचित जाती व इतर दुर्बल घटक यांच्या विरुद्धच्या गुन्हेयांत सामील होण्याकडे कल असलेल्या गावातील व्यक्तींची गस्त घालणा-या पोलीसांना चौकशी करण्यास व आपल्या गस्त नोंदवहीत आपल्या अभिप्रायांची नोंद करण्यास सांगण्यात यावे .

(सात) क्षेत्रातील/गावातील इतर जमातींकडून अनुसूचित जाती व इतर दुर्बल घटकांविरुद्ध कुरापत काढण्यासाठी योजल्या जाणा-या किंवा अशी कुरापत काढण्याच्या स्थानिक गुंडांविरुद्ध/टोळीच्या म्होरक्याविरुद्ध जिल्हा पातळीवरील कर्मचारीवर्गाने सुध्दा प्रतिबंधात्मक कार्यवाही सुरु करावी .

(आठ) प्रक्षोभक क्षेत्रे/गावे यांतील शस्त्रास्त्रांच्या लायसन्सच्या संबंधातील स्थितीचा आढावा घेणे व जेथे अत्याचारांचा संभाव्य धोका असेल अशा संवेदनात्मक क्षेत्रातील लायसन्स रद्द करणे हे जिल्हा दंडाधिकारी व पोलीस अधीक्षक यांचे कर्तव्य असेल .

(नऊ) दुर्बल घटकातील लोकांमध्ये विश्वास निर्माण होण्याच्या दृष्टीने अत्याचार करू पाहणा-या लोकांना धाक वाटावा म्हणून पोलीस अधीक्षकांनी स्वतःजवळील साधनसंपत्तीतून विशेष आक्रमक वलाची काही युनिटे संघटित करावी व ती आवश्यक वाटेल अशा संवेदन क्षेत्रात/गावांत ठेवावी .

(ब) शिक्षेची उपाययोजना

(एक) एखाद्या खेड्यात अत्याचार झाल्यास, जवळपासच्या खेड्यांतही प्रतिक्रियांची मालिका उदभवण्याची कोणतीही शक्यता असेल अशावेळी जिल्हा दंडाधिकारी/पोलीस अधीक्षक यांनी प्रतिबंधक जागरूकता राखण्याची व अशा खेड्यांत जादा पोलीस गस्तीची व्यवस्था केली पाहिजे .

(दोन) सर्व प्रकारच्या प्रतिबंधक/सावधगिरीच्या उपाययोजना करूनसुध्दा अत्याचारास चिथावणी देणा-या व्यक्तींसह गुन्हेगारांना अटक करण्यासाठी व परिस्थिती पूर्ववत करण्यासाठी पोलीस वळ त्या ठिकाणी लगेच पोहोचेल याची खबरदारी घेतली पाहिजे . गुन्हा/गुन्हे घडवून आणण्याच्या मागे ज्या व्यक्तींचा हात असेल अशा व्यक्तींना तसेच त्यांच्या चिथावणीकरून काम करणा-या इतर क्षुद्र व्यक्तींना ओळखून अटक करण्याबाबत दक्षता घेतली पाहिजे .

(तीन) अनुसूचित जाती व इतर दुर्बल घटकांतील व्यक्तींच्या मालकीच्या जमिनी वरील दंडनीय अतिक्रमणाच्या सर्व प्रकरणांत पोलीसांनी प्रत्यक्ष हस्तक्षेप केलाच पाहिजे, कारण असे अतिक्रमण भारतीय दंड संहितेच्या कलम ४४७ खाली दखली अपराध आहे .

(चार) “ अत्याचारा ” संबंधीच्या प्रकरणांच्या तपासाच्या कामांना अग्रक्रम देऊन ती पूर्ण होतात याची खात्री करून घेतली पाहिजे आणि अशा प्रकरणातील आरोपपत्रे शक्य तितक्या लवकर व कोणत्याही परिस्थितीत १४ दिवसांच्या आत रवाना करण्यात आली पाहिजे .

(पाच) अत्याचारास बळी पडणा-या व्यक्तींनी केलेल्या तक्रारींची नोंद आपल्या राज्यात तत्परतेने घेण्यात येत असली तरी पर्यवेक्षक अधिका-यांनी आपल्या भेटीत सर्व तक्रारी पोलीस ठाण्यावर योग्य रीतीने नोंदवून घेतल्या आहेत आणि तपासाच्या कामात कोणतीही उणीव किंवा कसूर नाही याची खात्री करून घेतली पाहिजे . निरीक्षक

अधिका-यांनी गुन्हांच्या बाबतीत यांनी केलेल्या तपासणीचा तपशील त्यांनी आपल्या निरीक्षक टिप्पणीसह नोंदविला पाहिजे .

(सहा) दिनांक १४ ऑक्टोबर १९७८ च्या शासकीय परिपत्रकानुसार अत्याचाराची गंभीर प्रकरणे प्रत्यक्ष भेट देण्यायोग्य अपराध म्हणून ठरविली गेली आहेत . तथापि “ अत्याचारांच्या ” महत्वाच्या प्रकरणांत पोलीस उप अधीक्षकांच्या दर्जाच्या खास निवड केलेल्या अधिका-याने जातीने तपासाचे काम केले पाहिजे .

(सात) “ अत्याचार ” प्रकरणातील गुन्हेगारांवर आरोपपत्र दाखल करूनच भागणार नाही तर त्या गुन्हेगारांवर न्यायालयात खटले भरून त्यांचा पाठपुरावा केला जाणे आवश्यक आहे . तपास करणा-या अधिका-यांनी आणि अभियोक्त्यांनी जामीन मिळण्यास पात्र नसलेल्या गुन्हेयांच्या प्रकरणांत न्यायालयाने जामीन मंजूर केल्यास त्यास प्रभावीपणे विरोध केला पाहिजे आणि जर प्रयत्न केल्यानंतर देखील एखाद्या अशा प्रकरणात जामीन मंजूर करण्यात आला असेल तर वरच्या न्यायालयात त्याविरुद्ध दाद मागावी .

(आठ) असा खटला चालवण्याचे काम सक्षम अधिका-यांच्या हातात राहण्याची खात्री करून घेण्यासाठी जिल्हा दंडाधिकारी/पोलीस अधीक्षक यांनी आवश्यकता भासेल तेव्हा विशेष सहाय्यक पोलीस अभियोक्त्यांच्या नेमणुकीची शिफारस करावी अशा त-हेची शिफारस करताना अनुसूचित जातीतील व इतर दुर्बल घटकांमधील तरुण सक्षम वकिलांच्या नावांचा खास करून विचार करावा .

(नऊ) अनुसूचित जाती आणि इतर दुर्बल घटक यांच्याविरुद्ध केलेले खून,बलात्कार, गंभीर स्वरुपाची जाळपोळ आणि अपकृत्ये यांसारख्या गंभीर गुन्हेयांच्या बाबतीत,यापूर्वी दिलेल्या शिफारशीनुसार जरी अशी प्रकरणे ही विशेष प्रतिवेदन प्रकरणे म्हणून हाताळली जात असली आणि उप विभागीय पोलीस अधिका-यांनी अशा प्रकरणाशी संबंधित स्थळांना भेटी द्यायच्या असल्या तरी जिल्हा दंडाधिकारी आणि पोलीस अधीक्षक यांनी गुन्हाच्या ठिकाणाला न चुकता तत्परतेने भेट दिली पाहिजे .

(क) प्रशासकीय उपाययोजना :-

(एक) अनुसूचित जाती आणि दुर्बल घटक यांच्या विरुद्ध समाजाच्या इतर घटकांनी केलेल्या गुन्हेयांची सर्व प्रकरणे राज्य शासनाला तत्परतेने कळविली पाहिजेत म्हणजे केंद्र सरकारला अशा घटनांची माहिती पुरवणे राज्य शासनाला शक्य होईल . जिल्हा दंडाधिकारी/पोलीस अधीक्षक यांनी अशी माहिती लवकरात लवकर पाठविली पाहिजे .

(दोन) अनुसूचित जाती व इतर दुर्बल घटक यांच्या विरुद्ध केलेल्या गुन्हेयांची आकडेवारी सध्या स्वतंत्ररीत्या संकलित करण्यात येते . त्यामुळे विलंब होतो व अपुरी माहिती मिळते . हा विलंब टाळण्याच्या आणि आकडेवारीचे साकल्याने आणि सातत्याने संकलन होण्यासाठी पोलीस अधीक्षक/पोलीस आयुक्त हे, भारतीय दंड विधानाखालील अनुसूचित जाती व इतर दुर्बल घटक यांतील गुन्हेयाला बळी पडलेल्या व्यक्ती व इतर जमातींचे गुन्हेगार असा गुन्हेयांच्या बाबतीत ए , ए-२ ,बी व डी या भागांकरता विहित केलेल्या नमुन्यात विवरणपत्र तयात करतील . “ अत्याचार ” म्हणून गणली जाणारी प्रकरणे पूर्वीप्रमाणेच कंसात दर्शविण्यात यावीत . त्याचप्रमाणे दारूबंदी अधिनियमाखाली ज्याप्रमाणे मासिक आढावा घेऊन त्याच्या आधारे मासिक विवरणपत्रे तयात करण्यात येतात त्याचप्रमाणे नागरी हक्क संरक्षणविषयक अधिनियमाखालील गुन्हेयांच्या संबंधातही कार्यवाहीची मासिक विवरणपत्र तयार करण्यात यावीत . पोलीस महानिरीक्षकांना या नमुन्यात योग्य त्या सुधारण करण्याविषयी आणि नोव्हेंबर १९८० ची विवरणपत्रे तयार करून ती डिसेंबर १९८० मध्ये व त्याचप्रमाणे पुढेही सादर केली जातील याची खात्री करून घेण्याची विनंती आहे .

पोलीस निरीक्षक या विवरणपत्राच्या प्रती पुढील व्यक्तींना पाठवतील .

(अ) जिल्हा दंडाधिकारी .

(ब) विभागीय आयुक्त

(क) क्षेत्र पोलीस उप महानिरीक्षक

(ड) पोलीस उप महानिरीक्षक (नागरी हक्क संरक्षण)

- (इ) पोलीस महानिरीक्षक .
(फ) सचिव,गृह विभाग (विशेष)

(तीन) संबंधित व्यक्तींना ही विवरणपत्रे ज्या महिन्याची असतील त्या महिन्याच्या पुढील महिन्याच्या दहा तारखेपूर्वी पोहचतील अशा रीतीने विवरणपत्रे रवाना करण्यात यावी .

(चार) अनुसूचित जातीचे हितसंबंध जपण्याची जबाबदारी ही जिल्हा दंडाधिकारी/पोलीस अधीक्षक यांची वैयक्तिक जबाबदारी असली तर हे स्पष्ट करण्यात येत आहे की, त्यांच्या कक्षेतील जिल्ह्यातील सर्व अधिकारी सूचनांनुसार प्रभावीपणे काम करतात किंवा नाही यावर लक्ष ठेवणे हीमुद्दा त्यांचीच जबाबदारी आहे . त्यांच्या अधिकारांच्या कक्षेबाहेरची काही अडचण असेल तर अशी अडचण त्यांनी आवश्यकतेनुसार मुख्य सचिव किंवा गृह सचिव यांसह इतर योग्य त्या प्राधिका-यांच्या नजरेस आणावी .

(पाच) जिल्हा दंडाधिकारी,पोलीस अधीक्षक आणि उप विभागीय पातळीवरील अधिकारी यांनी आपल्या दौ-यांचा बराचसा वेळ हा अनुसूचित जातींची वस्ती असलेल्या गावांना /शहरांना भेटी देण्यासाठी खर्च केला पाहिजे . आणि त्यांनी शक्यतोवर अशा वस्त्यांमध्ये राहूनच आपले काम करावे . आणि या कार्यवाहीची अंमलवजावणी ही अनुसूचित जातींच्या वस्त्यांना प्रतिष्ठा लाभेल असा पद्धतीने करावी . कारण अशा वस्त्या या बहुधा गावाबाहेर/ शहराबाहेर असतात आणि गावाला मिळणा-या सवलतीपासून व सोयींपासून त्यांना वंचित ठेवलेले असते .

३ . हे परिपत्रक दिनांक १४ ऑक्टोबर १९७८ चे शासकीय परिपत्रक , गृह विभाग (विशेष) यासह दप्तर दाखल करावे . त्याचा संदर्भ पहावा आणि त्याचा अर्थ लावण्यात यावा .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत .

सा .प्र .विभाग निर्णय क्र . एमआयएस /१०८१/७२/१८ दिनांक १४ ऑगस्ट, १९८१ .

बृहन्मंबईतील शासकीय कार्यालयातील अधू शासकीय कर्मचा-यांना सकाळी गर्दीच्या वेळी कार्यालयात हजर होणे पुष्कळदा कठीण होते म्हणून कार्यालयात अर्धा तास उशिरा देण्याची सवलत देण्यांत आली होती .

१ . हीच परिस्थिती सायंकाळी कार्यालये सुटल्यानंतरही दिसून येते . याचा विचार करून शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, जर एखादा अधू कर्मचारी दिनांक १२ .२ .१९८० च्या निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी पूर्ण करित असेल तर त्याला त्याच्या सोईनुसार कार्यालयात सकाळी अर्धा तास उशिरा येण्याऐवजी सायंकाळी अर्धा तास कार्यालय लवकर सोडण्याची परवानगी देण्यांत यावी . ही सवलत देण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखांना देण्यांत येत आहेत .

प्र .वि कोर्डे ,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

(टीप:- दि .१२ .२ .८०, व दि .३० .७ .८५ चे निर्णयही पहावेत)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

**विषय :शासकीय कर्मचा-यांना विशेषतः स्त्री कर्मचा-यांना उशिरा थांबविणे
आणि रविवारी बोलविणे शक्यतो टाळण्याबाबत .**

शासन परिपत्रक, सा.प्र.वि.क्र. ओएफटी १०८२/८/ अठरा (र.व.का.) दि.२२ मार्च ,१९८२ .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की , मंत्रालयातील एका स्त्री कर्मचा-याला रविवारी कामावर येत असताना काही समाजकंटकांनी / गुंडांनी लुटण्याचा प्रयत्न केला . त्यामुळे स्त्री कर्मचारी वर्गामध्ये भीतीचे वातावरण निर्माण झाले आहे .

यासंबंधात वेळोवेळी काढण्यात आलेल्या आदेशांकडे सर्व मंत्रालयीन विभाग, विभाग/कार्यालय प्रमुख यांचे लक्ष वेधण्यात येत आहे आणि त्यांना अशी विनंती करण्यात येत आहे की, कर्मचा-यांना विशेषतः स्त्री कर्मचा-यांना रविवारी वा सुटीच्या दिवशी शक्यतो कामावर बोलावू नये आणि एखाद्या स्त्री कर्मचा-यास सुटीच्या दिवशी अगर रविवारी कामावर बोलाविणे आवश्यक वाटल्यास कार्यालय प्रमुखांच्या अनुमतीनेच त्यांना त्या दिवशी कार्यालयात बोलाविण्यात यावे .

कवकवकवकवक

विषय : शासन व्यवहारात मराठीचा वापर .

सामान्य प्र.विभाग परिपत्रक क्र. मभावा- १०८३/१३५८/२० दिनांक २८ डिसेंबर, १९८३ .

महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम १९६४ व त्या खाली करण्यात आलेल्या नियमांनुसार काही वर्जित प्रयोजने वागळता, सर्व शासकीय कामकाज मराठीत करावे असे आदेश शासनाने वेळोवेळी दिलेले आहेत . तथापि, अजूनही वर्जित प्रयोजनात न मोडणारे बरेचसे कामकाज इंग्रजीतून करण्यात येते . संयुक्तिक कारण नसतांना राजभाषा मराठीचा वापर करण्याच्या संदर्भात जे अधिकारी टाळाटाळ करतील त्यांच्या गोपनीय अभिलेखात नोंद करण्यात यावी व वारांवार समज देऊनही जे अधिकारी वा कर्मचारी नियमानुसार राजभाषेचा वापर करणार नाहीत त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करावी असे आदेश देण्यात आलेले आहेत . तथापि, या आदेशाची विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांनी गंभीरपणे दखल घेतल्याचे दिसत नाही . म्हणून राजभाषा मराठीचा वापर करण्यासंदर्भात शासन आदेशांचे शासकीय कार्यालये व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांना त्याबाबत जबाबदार धरण्यात येईल अशा सूचना त्यांना पुन्हा विप्रेण्यात येत आहेत . मराठीत निर्गमित केलेल्या पत्रावर व आदेशावर अधिका-यांनी इंग्रजीत स्वाक्षरी केल्याची काही उदाहरणे शासनाच्या निदर्शनास आलेली आहेत . मराठीत असलेल्या पत्रांवर किंवा आदेशांवर इंग्रजीत सही असणे योग्य वाटत नाही . म्हणून मराठीत असलेली पत्रे, आदेश, टिप्पण्या इत्यादीवर रोमन लिपीत सहा न करता त्या देवनागरी लिपीत कराव्यात असे आदेश सर्व शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांना देण्यात येत आहेत .

२ . काही वेळा कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुख यांचे शासनाकडे पाठविलेले प्रस्ताव इत्यादि इंग्रजीत असतात, तर मंत्रालयीन विभागांतर्फे कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुख यांना वर्जित प्रयोजनात न मोडणा-या विषयासंबंधीचीही पत्रे इंग्रजीत पाठविली जातात . मूळ प्रस्ताव किंवा पत्रे इंग्रजीत असतात म्हणून त्यावर इंग्रजीत कार्यवाही केली जाते परंतु तो महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम व त्याखालील नियम यानुसार बरोबर नाही . वरिष्ठ अधिकारी वर्जित प्रयोजनात न येणारे कामकाज अजूनही इंग्रजीतच करतात असे वारांवार निदर्शनास आले आहे . वरिष्ठ अधिकारीच असे करीत राहतील तर त्यांना कनिष्ठ अधिका-यांना व कर्मचा-यांना त्यांनी आपले कामकाज मराठीत करावे असे सांगण्याचा नैतिक अधिकार उरणार नाही व कर्मचा-यांचाही त्यामुळे उत्साहभंग होत राहिल . म्हणून सर्व कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुख यांनी यापुढे आपले संपूर्ण कामकाज मराठीतच करावे व त्यांच्याकडे येणा-या मराठी टिप्पण्या, प्रस्ताव इत्यादींचा गोषवारा इंग्रजीत मागू नये असे आदेश याद्वारे देण्यात येत आहेत .

कवकवकवकवक

विवा .

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांसाठी शासकीय कार्यालयात मूलभूत सुखसोयी उपलब्ध करून देण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग , क्र . संकीर्ण १०८३ / १२५ / १८ (र . व . का .) दिनांक ८ ऑगस्ट , १९८४ .

ग्रेटर बॉम्बे एम्प्लॉइज फेडरेशनने वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयात काम करणा-या कर्मचा-यांच्या दैनंदिन अडचणी समजावून घ्याव्यात या दृष्टीने वृहन्मुंबईतील राज्य शासकीय कार्यालयांना प्रत्यक्ष भेट देऊन केलेल्या वस्तुस्थितीच्या अभ्यासाद्वारे कार्यालयात अनेक गैरसोयी किंवा कामकाजा बाबत त्रुटी आढळल्या . उदाहरणार्थ :-

- १) **टेबल खुर्च्या** : काही कार्यालयात टेबल , खुर्च्या मोडक्या अवस्थेत आणि अपु-या आहेत .
- २) **कपाटे** : आवश्यक तेवढी कपाटे असावीत . बंद केलेल्या नस्ती व निंदणी योग्य कागदपत्रांची योग्य व्यवस्था झाल्यास कपाटांचा वापर चांगला होऊ शकेल .
- ३) **प्रसाधान व्यवस्था** : अत्यंत अस्वच्छ असून टाक्या गंजलेल्या आहेत . पाण्याची कमतरता असून काही संडासांच्या दारांना कड्या नसतात . संडास जंतुनाशक औषधे टाकून स्वच्छ केले जात नाहीत . खिडक्यांच्या काचा फुटक्या अवस्थेत असतात .
- ४) **पिण्याचे पाणी** : स्वच्छ पिण्याच्या पाण्याची सोय नसते .
- ५) **इमारतीवरील पाण्याची टाकी** : पाण्याची टाकी वारंवार साफ केली जात नाही . ती गंजलेल्या अवस्थेत असते .
- ६) **पंखे , प्रकाश** : आवश्यकतेनुसार पंखे नाहीत . प्रकाशही कमी असलेला आढळतो .
- ७) **रंग** : कार्यालयाच्या भिंतींना १० ते १५ वर्षात रंग लावला जात नाही .
- ८) **टंकलेखन यंत्र** : टंकलेखन यंत्रे नादुरुस्त अवस्थेत असतात . टंकलेखन यंत्रे साफ करण्यासाठी आवश्यक ती सामुग्री पुरविली जात नाही . टंकलेखकांसाठी खास बनवलेली टेबले , खुर्च्या दिल्या जात नाहीत .

२ . फेडरेशनने असेही निदर्शनास आणले आहे की , कार्यालयात प्रथमचार पेटया उपलब्ध नाहीत व प्रथमोपचार प्रशिक्षण घेतलेले कर्मचारी कार्यालयात नसतात . अग्निप्रतिबंधक उपाय देखील अस्तित्वात नाहीत . महिलांसाठी स्वतंत्र विश्रांती गृह व संडास बाथरूमची व्यवस्था नसते . स्वतंत्र टिफिन रूम नसल्यामुळे कर्मचारी अस्वच्छ व धुळीच्या वातावरणात स्वतःच्या टेबलांवर जेवण घेतात . अभिलेख टेवण्यासाठी स्वतंत्र व्यवस्था नसते . त्याचप्रमाणे महत्वाची शासकीय परिपत्रके लावण्यासाठी सूचना फलकही नसतात . रोखपालांसाठी स्वतंत्र केबिन व / किंवा भक्कम तिजोरी नसते .

३ . नस्त्यांची निंदणी वेळेवर न झाल्यामुळे मोठया प्रमाणावर नको असलेला रेकॉर्डही ठेवला जातो . या बाबत विशिष्ट कालमर्यादा घालून या नस्त्यांची निंदणी केल्यास कर्मचा-यांसाठी मोठया प्रमाणावर जागा उपलब्ध होऊ शकेल .

४ . कर्मचा-यांचे दैनंदिन प्रश्न समजावून घेण्यासाठी व त्यावर मार्ग काढण्यासाठी कर्मचारीवर्ग व अधिकारी यांच्या नियतकालिक बैठका घेण्यासंबंधात शासनाने आदेश काढलेले आहेत . त्यांचे पालन काटेकोरपणे करणे आवश्यक आहे .

आपणास अशी विनंती करण्यात येत आहे की , वरील जुटी आपल्या प्रशासकीय नियंत्रणा खालील कार्यालयां बाबतही लागू असल्यास त्या नाहीशा करण्यासाठी उचित कार्यवाही त्वरीत सुरू करण्याचे आदेश संबंधीत कार्यालय / विभाग प्रमुखांना द्यावेत आणि त्यांनी केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल मागवून तो सामान्य प्रशासन विभागाला पाठवावा .

वक्रवक्रवक्रवक्र

विभाग .

विषय :- अधिका-यांच्या केबिन्स .

परिपत्रक, सा.प्र.विभाग , क्र. केबीन १०८५/प्र.क्र.५७/ अठरा- अ, दि.७.५.१९८५ .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, निरनिराळ्या कार्यालयीन इमारतींमधून अधिका-यांसाठी केबिन्स तयार करण्यात येतात . अशा केबिन्स ज्या हॉलमध्ये कर्मचारीवर्ग असतो त्याच हॉलमध्ये तयार करण्यात येत असल्याने हॉलमध्ये येणारा प्रकाश व हवा यास अडथळा निर्माण होतो व कर्मचारीवर्गासभोवतालचे वातावरण निकृष्ट होते . आधुनिक व्यवस्थापनात वरिष्ठ अधिका-यांनी त्यांच्या कर्मचारीवर्गासोबतच बसणे आवश्यक ठरले आहे .

शासनाने यास्तव असे ठरविले आहे की, यापुढे स्वतंत्र केबिन्स तयार करण्याचे शक्यतो टाळण्यात यावे . विभागाच्या/ कार्यालयाच्या वरिष्ठ दर्जाच्या अधिका-यांसाठी जेव्हा अत्यंत आवश्यक ठरेल तेव्हा मुख्य हॉलमध्ये येणारा प्रकाश व हवा यास अडथळा होत नाही याची सर्वतोपरी काळजी घेण्यात यावी . सध्या वापरात असलेल्या ज्या केबिन्समुळे प्रकाश व हवा यांना अडथळा येत असेल अशा केबिन्स तात्काळ काढून टाकण्यात याव्यात वा मुख्य हॉलमध्ये येणारा प्रकाश वा हवा यास अडथळा निर्माण होणार नाही अशी व्यवस्था पारदर्शक काचा वगैरे लावून करण्यात यावे .

कवकवकवकवक

विषय :- अधिका-यांच्या केबिन्स पारदर्शक काचेच्या करण्याबाबत .

परिपत्रक सा.प्र.वि. क्र. केबीन १०८५/प्र.क्र. ५७/अठरा -अ, दि. १३ जून, १९८५ .

शासन परिपत्रक सा.प्र.वि. दि. ७.५.१९८५ अन्वये शासकीय कार्यालयांमधील अधिका-यांच्या केबिन्समुळे जर प्रकाश व हवा यात अडथळा होत असेल तर त्या केबिन्स तात्काळ काढून टाकाव्या व नवीन केबिन्स तयार करताना त्या पारदर्शक काचेच्या तयार कराव्यात म्हणजे भरपूर हवा व उजेड कार्यालयात येईल . अशा आशयाचे आदेश शासनाने यापूर्वीच काढले आहेत . तरीसुद्धा मध्यंतरी मुख्य सचिवांनी काही मंत्रालयीन विभागांना भेट दिली असता असे आढळून आले की, अजून काही मंत्रालयीन विभागात अपारदर्शक काचेच्या केबिन्स आहेत . तरी अशा केबिन्समध्ये कमीत कमी एक ओळ पारदर्शक काचेची असेल अशी दक्षता घ्यावी . जेणेकरून पारदर्शक केबिन्समध्ये बसणा-या अधिका-यांना त्यांच्या नियंत्रणाखाली काम करणा-या कार्यासनावर लक्ष ठेवणे पर्यवेक्षणाच्या दृष्टीने सोईस्कर होईल .

कवकवकवकवक

विषय :- अधू शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्याबाबत .

शासन निर्णय सा.प्र.वि. , क्र. संकीर्ण १०८३/२३/१८(र.व.का.) दि.३०.७.१९८५ .

बृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयांतील अधू कर्मचा-यांना कार्यालयाच्या वेळेमध्ये सवलत देण्यासंबंधाचे आदेश दि. १२.२.१९८० व दि. १४.८.१९८१ च्या उपयुक्त शासन निर्णयान्वये देण्यात आले आहेत . अशाच प्रकारची सवलत राज्यातील इतर महानगरपालिका (Municipal Corporation's) क्षेत्रातील शासकीय कार्यालयांतील कर्मचा-यांना देण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . शासनाने अधू कर्मचा-यांच्या समस्यांचा सांगोपांग विचार करून आता असा निर्णय घेतला आहे की, कायमचे अधुत्व असलेल्या शासकीय कर्मचा-यांना कार्यालयामध्ये येण्यासाठी सकाळी अर्धा तास किंवा संध्याकाळी अर्धा तास (स्थानिक प्रश्नांची निकड व गरज लक्षात घेऊन)

सवलत देण्यात यावी. ही सवलत महानगरपालिका (Municipal Corporations) क्षेत्रातील शासकीय कार्यालयां पुरतीच मर्यादित ठेवण्यात यावी .

ही सवलत घेणा-या अधू कर्मचा-यांनी...

अ) जिल्हा रुग्णालयाच्या अस्तित्वांग शल्यचिकित्सकांकडून कमीत कमी ४० टक्के कायमचे / आंशिक अधुत्व असल्याचा दाखला त्यांच्या शिफारसपत्रासह,

(ब) डोळयाने/नी अधू असलेल्या कर्मचा-यांनी जिल्हा रुग्णालयातील नेत्रोपचार/नेत्रचिकित्सा विभागाच्या प्रभारी शल्यचिकित्सकांचा दाखला व शिफारसपत्र, आपल्या अर्जासंबत जोडावे .

अधू कर्मचा-यांना अशा त-हेची सवलत देण्याचे अधिकार विभाग प्रमुखांना देण्यात येत आहेत .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पारपत्र सुविधेसाठी “ ना - हरकत प्रमाणपत्र ” मिळणेबाबत .

सा .प्र .विभाग, परिपत्रक क्र .सीडीआर १०८५/१३१८/३१/अकरा, दिनांक ३० सप्टेंबर, १९८५ .

शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.टीआरजी १४६९/सी-८८२९-डी १ दिनांक ३० सप्टेंबर १९६९ मधील सूचनांनुसार पारपत्र सुविधा मिळवू इच्छिणा-या शासकीय कर्मचा-याने पारपत्रासाठी आवेदन देण्यापूर्वी त्यांच्या विभाग प्रमुखांकडून व विभाग प्रमुखाने शासनाकडून “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” मिळविणे आवश्यक आहे .

पारपत्र अधिनियम, १९६७ आणि पारपत्र नियम १९८० अन्वये सर्वसाधारण पारपत्र मिळविण्यासाठी विहित केलेल्या आवेदनपत्राच्या नमुन्यानुसार राज्य/केंद्र शासनाच्या कर्मचा-यांस किंवा सार्वजनिक संस्था अथवा सार्वजनिक उपक्रम यांच्या कर्मचा-यांस त्यांच्या विभागाकडून “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” मिळवून ते मूळ प्रतीत सादर करावे लागते . असे प्रमाणपत्र देण्यापूर्वी कोणत्या बाबी पडताळून पाहणे आवश्यक आहे या संबंधाची पुढील मार्गदर्शक तत्त्वे केंद्र शासनाच्या विदेश मंत्रालयाने, (पी . व्ही .विभाग) त्यांच्या कार्यालयीन ज्ञापन क्रमांक ६/४०१/४०/८३ दिनांक १४ जून १९८५ अन्वये विहित केली आहेत .सदर ज्ञापनाची प्रत सोबत जोडली आहे .

- (१) **संबंधित कर्मचा-यांविरुद्ध विभागीय चौकशी प्रलंबित आहे किंवा विभागीय चौकशी करण्याचे ठरले आहे किंवा कसे,**
- (२) **संबंधित कर्मचा-यांविरुद्ध दक्षता प्रकरण प्रलंबित आहे किंवा तसे प्रकरण विचाराधीन आहे किंवा कसे,**
- (३) **सुरक्षिततेच्या बाबतीत शासनाच्या अभिलेखात अर्जदाराविरुद्ध आक्षेपार्ह असा विश्वसनीय पुरावा आहे किंवा कसे,**

वरील बाबीपैकी कोणत्याही बाबीशी कर्मचारी संबंधित नसेल तर त्याला आवश्यक ते “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” तात्काळ देण्यास हरकत नसावी .

३ . सर्व मंत्रालयीन विभाग, विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांना अशी विनंती करण्यात येते की, त्यांच्या अधिकाराखालील कर्मचा-यांस संबंधित “ ना हरकत प्रमाणपत्र ” देताना वरील परिच्छेद २ मधील मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करावे .

४ . सर्व मंत्रालयीन विभागांना अशीही विनंती करण्यात येते की, या परिपत्रकातील सूचना त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सार्वजनिक क्षेत्रातील सर्व उपक्रम, सर्व महामंडळे व मंडळे आणि सांविधिक संस्था यांच्या निदर्शनास आणून द्याव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय :- लिपिक व सहाय्यक यांच्या सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परीक्षा व अधीक्षकाच्या पदावरील पदोन्नतीसाठी घेण्यात येणा-या विभागीय परीक्षांसाठी नियुक्त करण्यात येणा-या पर्यवेक्षक , समवेक्षक आणि चतुर्थश्रेणी कर्मचारीवर्ग यांना मानधन देण्याबाबत .

सा.प्र.विभाग, निर्णय क्र. परीक्षा १०८५ / प्र.६०/१७, दिनांक २०.२.१९८६ .

मंत्रालयीन विभागांतील लिपिक व सहाय्यक यांच्या सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण परीक्षेसाठी तसेच अधीक्षक पदावरील पदोन्नतीसाठी घेण्यात येणा-या विभागीय परीक्षेसाठी नेमण्यात येणारे पर्यवेक्षक, समवेक्षक व चतुर्थश्रेणी कर्मचारीवर्ग यांना देण्यात येणा-या मानधनाचा दर सुधारित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती . शासन आता त्याबाबत आदेश देत आहे की, यापूर्वी काढण्यात आलेल्या आदेशामध्ये बदल करून खालीलप्रमाणे सुधारित दराने मानधन देण्यांत यावे .

अनुक्रमांक	पदनाम	सध्याचे दर	सुधारित दर .
१ .	पर्यवेक्षक	रु . १२ . ५० प्रति सत्र	रु . २५ . ०० प्रति सत्र
२ .	समवेक्षक	रु . ८ . ०० प्रति सत्र	रु . १५ . ०० प्रति सत्र .
३ .	चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी .	रु . ५ . ०० प्रति सत्र .	रु . ८ . ०० प्रति सत्र .

मानधनाचे सुधारित दर १९८६ मध्ये यापुढे घेण्यांत येणा-या परीक्षेपासून अंमलात येतील .

वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी/अधिकारी यांच्याकडून करण्यात आलेल्या गा-हाण्यांच्या निवेदनांच्या प्रकरणांवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत .

सा .प्र .वि . , परिपत्रक क्र . वीसीसी १०८६ / ५७३ / १६-व , दिनांक २ एप्रिल, १९८६ .

शासन निर्णय, सा.प्र.विभाग क्र. वीसीसी १०७७/४९८/सोळा दिनांक १२ ऑक्टोबर १९७७ मधील आदेशान्वये मागासवर्गीयासंबंधी धोरणाची व आदेशाची योग्य रीतीने अंमलबजावणी होते किंवा नाही हे पाहण्यासाठी सामान्य प्रशासन विभागामध्ये एक खास मागासवर्ग कक्ष निर्माण करण्यात आला आहे . तसेच शासन निर्णय, सा.प्र.वि. क्र. वीसीसी १०७६/१९९९/६८५/१६-व दिनांक ३ मार्च १९७७ अन्वये मागासवर्गातील कर्मचारी आपली गा-हाणी समाजकल्याण मंत्री, राज्यमंत्री किंवा आदिवासी विकास मंत्री व राज्यमंत्री यांच्याकडे थेट सादर करू शकतात असे निदेश देण्यात आले आहेत . वरील आदेशांच्या अनुषंगाने सा.प्र.विभागातील मागासवर्ग कक्षाकडे व मंत्री, राज्यमंत्री, समाजकल्याण मंत्री, व राज्यमंत्री आदिवासी विकास यांच्याकडे मागासवर्गीय कर्मचारी अनेक निवेदने पाठवितात . सदर अभिवेदनावर तात्काळ कार्यवाही करून मागासवर्गीय कर्मचा-यांवर भरती व बढतीबाबत अन्याय झाला आहे किंवा कसे, या संदर्भात परीक्षण करून संबंधीत प्रशासकीय मंत्रालयीन विभागाला योग्य सूचना देणे आवश्यक असते . वरील प्रकारच्या अभिवेदनांच्या संदर्भात प्रथम संबंधीत मंत्रालयीन विभाग अथवा संबंधीत विभागीय प्रमुख यांचे अभिप्राय मागविण्यात येतात . त्यांचे अभिप्राय उपलब्ध झाल्यानंतर सदर अभिप्राय शासकीय आदेशांप्रमाणे योग्य आहेत किंवा कसे हे तपासून या संदर्भात पुढील कार्यवाही करण्यात येते . परंतु शासनास असे आढळून आले

विबाम .

आहे की, मागासवर्ग कक्षाकडून मागासवर्गीय कर्मचा-यांच्या सेवाविषयक गा-हाण्यांच्या संदर्भात मागविण्यात आलेले अभिप्राय उच्चस्तरावर स्मरणपत्रे पाठवुनही संबंधीत मंत्रालयीन विभाग व संबंधीत विभागीय प्रमुख यांचेकडून योग्य कालावधीत उपलब्ध होत नाहीत . म्हणून अशा प्रकरणांवर निर्णय घेण्यास फारच विलंब होतो व बरीच प्रकरणे वर्षानुवर्षे प्रलंबीत राहतात . मागासवर्गीयांच्या सेवेसंबंधी व इतर सवलतीबाबतच्या गा-हाण्यासंबंधीच्या निवेदनांवर / प्रकरणांवर तात्काळ अभिप्राय उपलब्ध झाल्यास , सामान्य प्रशासन विभागामधील मागासवर्ग कक्ष अधिक परिणामकारकरित्या काम करू शकेल व अशा प्रकरणांवर विनाविलंब निर्णय घेणे शक्य होईल . म्हणून सर्व मंत्रालयीन विभाग/विभागप्रमुख/कार्यालयप्रमुख यांना असे आदेश देण्यांत येत आहेत की, मागासवर्ग कक्षाकडून पाठविलेल्या मागासवर्गीय कर्मचा-यांच्या सेवाविषयक गा-हाण्यांच्या प्रकरणांवर आवश्यक असलेले अभिप्राय व इतर माहिती तातडीने म्हणजे जास्तीत जास्त एक महिन्याच्या कालावधीत उपलब्ध करून देण्याबाबत दक्षता घ्यावी . संबंधीत अधिका-यांकडून एक महिन्याच्या आत अभिप्राय प्राप्त न झाल्यास त्याबाबत गंभीर दखल घेण्यात येईल .

सर्व मंत्रालयीन विभाग, विभागीय प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी वरील आदेशांची काटेकोरपणे पालन करण्याची दक्षता घ्यावी .

तसेच सर्व मंत्रालयीन विभागांनी वरील आदेश त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील शासकीय ,निमशासकीय, सार्वजनिक उपक्रमे, महामंडळे, सहकारी संस्था इत्यादिच्या नजरेस आणून सदर आदेशांचे कटाक्षाने पालन करण्याबाबत त्यांना योग्य सूचना निर्गमित कराव्यात .

कवकवकवकवक

**विषय :-शक्तीचे प्रत्यायोजन निर्णय घेण्याबाबत व जबाबदारीचा वापर
करण्याबाबत अधिका-यांची नाखुशी .**

सा .प्र .विभाग,परिपत्रक क्र .डीसीएन १०८६/२१/१८/(र .व .का .) दि . ५ मे , १९८६ .

प्रशासनात जास्त कार्यक्षमता यावी, विकास योजनांची त्वरेने अंमलबजावणी व्हावी व शासकीय अधिका-यांनी त्यांची कामे कार्यक्षमतेने परिणामकारक व शीघ्रतेने करावी यासाठी शासनाने वेळोवेळी वित्तीय व प्रशासकीय शक्तीचे प्रत्यायोजन निरनिराळ्या स्तरांवर केले आहे . शासनाने घेतलेले निर्णय राबविण्याची जबाबदारी शासकीय अधिका-यांवर आहे . परंतु असे दृष्टोत्पत्तीस आले आहे की, अधिकारी त्यांना दिलेल्या अधिकारांचा वापर करीत नाहीत व त्यांच्या अधिकारक्षेत्र येणा-या प्रकरणांवर निर्णय न घेता वरिष्ठ अधिका-यांकडे किंवा प्रशासकीय विभागाकडे अनावश्यक संदर्भ करतात . यामुळे आणखी अडचणी उदभवतात व प्रकरणे प्रलंबीत राहतात . तरी, याबाबत शासनाच्या सर्व सचिवांचे/ विभाग प्रमुखांचे लक्ष वर निर्देशित केलेल्या दि . ९ .४ .१९७५ च्या शासन परिपत्रकातील आदेशांकडे वेधण्यात येत आहे . त्यांनी यात स्वतः लक्ष घालून परिपत्रकात दिलेल्या सूचनांनुसार सर्व संबंधितांकडून कार्यपध्दती अनुसरली जाईल हे कटाक्षाने पहावे . शासन परिपत्रक , दि . ९ .४ .१९७५ ची प्रत माहितीसाठी व संदर्भासाठी जोडली आहे .

कवकवकवकवक

**विषय :-कक्ष अधिकारी यांना शासन कार्य नियमावलीच्या नियम १३ अन्वये स्वाक्षरी
करण्याचे अधिकार देण्याच्या दृष्टीने त्यांना कार्यासन अधिकारी म्हणून घोषित
करण्याबाबत .**

सामान्य प्रशासन विभाग ,पत्र क्र . शाकानि . १०८७/५३- अठरा , (र .व .का .) दि . ४ एप्रिल,१९८८ .

शासन कार्य नियमावलीच्या नियम १३ अन्वये शासकीय आदेश किंवा इन्स्ट्रुमेंट्स यावर स्वाक्षरी करण्याचे अधिकार सचिव, अवर सचिव, सह/उप अवर सचिव /सहायक सचिव व कार्यासन अधिकारी यांना देण्यांत आले

आहेत .यामध्ये कक्ष अधिकारी या पदाचा समावेश नसल्यामुळे कक्ष अधिका-यांना कार्यसन अधिकारी म्हणून घोषित केले असल्यास व त्यांना कार्यासन अधिकारी म्हणून शासकीय आदेश किंवा इन्स्ट्रुमेंट्स यावर स्वाक्षरी करता येईल . ही वस्तुस्थिती लक्षात घेऊन व सेवेची निकड पाहून मंत्रालय विभागांनी आवश्यक त्या कक्ष अधिका-यांना शासकीय आदेशांवर स्वाक्षरी करण्याच्या दृष्टीने कार्यासन अधिकारी म्हणून घोषित करण्याची कार्यवाही करावी म्हणजे या संदर्भातील लेखा आक्षेप टाळता येतील .

कवकवकवकवक

विषय : प्रकरणे सुप्त ठेवण्याबाबतचे स्पष्टीकरण... .

सा .प्र .वि .परिपत्रक ,क्र .डीओएस ११८८-३०/अठरा (र .व का .) दिनांक २७ जून , १९८८ .

कोणती प्रकरणे सुप्त मानावी याबाबच्या सूचना शासन परिपत्रक क्र . ११७७/२४७७/४७३/१८ (र .व का .) दि . ३१ .१० .१९७९ नुसार दिल्या आहेत . घरबांधणी ,मोटार ,स्कूटर ,मोटारसायकली यासाठी अग्रिम मागणी करता आलेले अर्ज अग्रिम मंजूर न झाल्यामुळे प्रलंबित राहतात व अशी प्रकरणे सुप्त प्रकरणे म्हणून समजावीत काय असा प्रश्न उपस्थित करण्यात आला आहे . याबाबत असे आदेश देण्यात येत आहेत की, अग्रिम मागणी करीता आलेल्या अर्जाची एक प्रतिक्षा यादी तयार करून या यादीतील क्रमांक अर्जदारास कळवावा . प्रत्येक वर्षी अग्रिम मंजूर न होणा-या अर्जदारास तसे कळवून पुढील वर्षासाठी अग्रिम घेण्यास इच्छुक नसलेल्या अर्जदाराचे नाव अशा यादीतून गाळण्यात यावे . नवीन आलेल्या अर्जांना प्रतिक्षा यादीवरील पुढील क्रमांक द्यावा . या प्रतिक्षा यादीचे दरवर्षी पुनर्विलोकन करून ज्याप्रकरणी अग्रिम मंजूर होणार नाही ती प्रकरणे दप्तरी दाखल करण्यात यावीत व तसे त्यांना कळविण्यात यावे . अशी प्रकरणे सुप्त म्हणून दाखविण्यात येवू नयेत . पुढील वर्षी जे अर्जदार इच्छुक आहेत व प्रतिक्षा यादीप्रमाणे त्यांचा क्रमांक येत असेल तर त्यांचे प्रकरण सुरू करावे व अग्रिम मंजूर झाल्यावर प्रकरण दप्तरी दाखल करावे . सर्व मंत्रालयीन विभागांनी अग्रिमसाठी आलेल्या अर्जाची हाताळणी या आदेशानुसार करून सुप्त प्रकरणांची संख्या वाढणार नाही अशी काळजी घ्यावी .

कवकवकवकवक

विषय :- लघुलेखांची सेवा सहाय्यकांना उपलब्ध करून देण्याबाबत .

सा .प्र .वि .परिपत्रक, क्र .काअप .१०८८/१८ (र .व .का .) दि . २१ जुलै , १९८८

मंत्रालयीन विभागातील सहाय्यकांनी टिप्पण्या लिहाव्यात व रोज १० संदर्भाचा निपटारा करावा अशा सूचना पूर्वी देण्यात आल्या आहेत . सहाय्यकांची कार्यक्षमता वाढावी म्हणून कार्यासन अधिकारी / कक्ष अधिकारी यांनी सहाय्यकांना त्यांच्यातर्फे साध्या प्रकरणी टिप्पण्या लिहिण्यास सांगावे . त्यामुळे त्यांना या कामाचे प्रशिक्षण मिळू शकेल . शक्य होईल तेव्हा सहाय्यकांना लघुलेखांची मदत उपलब्ध करून देण्यात यावी व सहाय्यकांकडून लघुलेखन घेण्यास लघुलेखांनी नकार देऊ नये . अशा त-हेची कार्यवाही करताना विभागातील अवर सचिव / कार्यासन अधिकारी / कक्ष अधिकारी यांना लघुलेखांची * पुरेशी मदत उपलब्ध होईल याची काळजी विभागाच्या आस्थापना अधिका-यांनी घ्यावी .

* लघुलेखांची मदत उपलब्ध करून देण्यात यावी याऐवजी लघुटंकलेखांची मदत उपलब्ध करून देण्यात यावी .असा फेरबदल करण्यात आला आहे . [शासन परिपत्रक क्र . १०८८/ अठरा (र .व .का .) दि . २ .९ .८८ .]

विवाम .

कवकवकवकवक

विषय :- शासकीय कार्यालयांची कामकाजाची वेळ .

शा .नि .सा .प्र .वि .क्र .समय १०८८/१९/ अठरा (र .व .का .) दि .२१ ऑगस्ट , १९८८ .

शासकीय कार्यालयांना ५ दिवसांचा आठवडा दि . १ जुलै १९८५ पासून लागू करण्याबाबतचे शासनाचे आदेश, शासन परिपत्रक, सा .प्र .वि . क्र .समय १०८५/६४/१८ (र .व .का .) दि . १३ जून १९८५ अन्वये काढण्यात आले . सदर आदेश प्रशासकीय कार्यालयांपुरते जारी राहतील असे स्पष्टीकरणात्मक आदेश शासन परिपत्रक सा .प्र .विभाग क्र . समय १०८५ /६४/१८ (र .व .का .) दि . १२ फेब्रुवारी १९८७ अन्वये काढण्यात आले .

२ . शासन आता असे आदेश देत आहे की, पूर्वी ज्या प्रशासकीय कार्यालयांना ५ दिवसांचा आठवडा वरील आदेशाप्रमाणे लागू केला आहे अशी शासनाची सर्व प्रशासकीय कार्यालये, दि . १ सप्टेंबर १९८८ पासून प्रत्येक महिन्याच्या दुस-या व चौथ्या शनिवारी बंद राहतील व इतर शनिवारी पूर्ण वेळ चालू राहतील .

कार्यालयीन कामकाजांच्या वेळा सध्याप्रमाणे म्हणजे खाली नमूद केल्याप्रमाणे राहतील .

- (१) वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयांची कामकाजाची वेळ सोमवार ते शनिवार सकाळी ९ .४५ ते सायंकाळी ५ .३० पर्यन्त राहिल .
- (२) वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालये वगळून इतरत्र शासकीय कार्यालयांची वेळ सोमवार ते शनिवार सकाळी १० .०० ते ५ .४५ पर्यंत राहिल .
- (३) वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालयातील शिपायांसाठी कामाची वेळ सोमवार ते शनिवार सकाळी ९ .३० ते ६ .१५ पर्यंत राहिल .
- (४) वृहन्मुंबई वगळून इतरत्र शासकीय कार्यालयातील शिपायांसाठी कामाची वेळ सोमवार ते शनिवार सकाळी ९ .४५ ते सायंकाळी ६ .३० पर्यंत राहिल .
- (५) कार्यालयीन वेळेत भोजनाची सुटटी अर्ध्या तासाची राहिल .

ज्या शासकीय कार्यालयांना कारखाना अधिनियम किंवा औद्योगिक विवाद अधिनियम लागू आहे किंवा ज्यांच्या सेवा अत्यावश्यक म्हणून समजल्या जातात अशा कार्यालयांना व शासकीय महाविद्यालये, तंत्र निकेतन यांना हे आदेश राहणार नाहीत . अशा कार्यालयांची यादी खाली दिली आहे . ही यादी केवळ विशदीकरणात्मक आहे . संपूर्ण नाही .

३ . हे आदेश काढण्यामध्ये शासनाचा हेतू प्रामुख्याने शासकीय कार्यालयांनी सर्वसाधारणतः एका आठवड्यामध्ये किमान ४० तास काम करावे हा आहे . सध्या ज्या शासकीय कार्यालयांचे कामाचे तास एका आठवड्यामध्ये ४० तासांच्यापेक्षा कमी असतील अशा कार्यालयांच्या बाबतीत ते किमान ४० तास एवढे होण्यासाठी संबंधीत कार्यालय प्रमुख / विभाग प्रमुख ह्यांनी उचित कार्यवाही करावी .

४ . कार्यालयीन कामकाजाबाबत ज्यांना पूर्वी ५ दिवसांचा आठवडा लागू केला आहे अशा कार्यालयांच्या बाबतीत ह्यापूर्वी शासनाने काढलेल्या सर्व आदेशांचे अधिक्रमण करून हे आदेश देण्यात येत आहेत . हे आदेश १ सप्टेंबर, १९८८ पासून अंमलात येतील .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

Sub:- Financial Assistance to Police Officers and Police Personnel who are killed or injured in disturbances, etc.,

Home Dept. GR No. PEN 2988 / POL 7 dated **17.9.1988.**

Read :- GR.Home Dept.No. PEN 2981 / POL 7 dated 25.1.1982.

Government had sanctioned financial assistance to Police Officers and Policemen by way of Ex-gratia payment for injuries received by them and monetary assistance to the families of Police Officers and Policemen who are killed while performing their duties vide G.R.No. Home Department No. PEN 2981 /POL 7 dated the 25th January 1982. Government is pleased to sanction financial assistance at the following revised rates with effect from the 15th August, 1988:-

1. Simple injury requiring hospitalisation for more than 20 days.	Rs. 200/-
2. Grievous injury requiring hospitalisation for more than 20 days	Rs. 1000/-
3. Grievous injury resulting in loss of any limb or faculty.	Rs. 2000/-
4. Death.. Constables to Officers of all ranks. ..	Rs. 30000/-

2. Government is, further pleased to clarify that the above said financial benefits and monetary assistance would also be admissible to the Police Officers and Police personnel or to their families, as the case may be, when the Police Officers and Police personnel (including those working in the Motor Transport, Traffic and Wireless Section) receive injuries or are killed while dealing with extremists or giving hot chase to criminals (in addition to the situations mentioned in the Government Resolution dated the 25 th Janaury 1982).

3. The expenditure involved should be debited to the head “ 2055 Police- 113 Welfare of Police Personnel ” and should be met from the grants sanctioned thereunder for the year 1988-89.

4. The Resolution issued with the concurrence of the Finance Department, vide its un-official reference No. CR 955/88/EXP 8 dated 8th August 1988.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra.

R.D.Tyagi,
Joint Secretary to the government of Maharashtra,
Home Department.

कवककककककक

विवाम .

विषय : शासन सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांचा विचार करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या समितीच्या शिफारशींची अंमलबजावणी .

सा . प्र . विभाग , परिपत्रक क्र . एसआरव्ही १०८९ / सीआर ३४०१९२ १६ अ दि . ३० . ०८ . १९८९ .

वाचा :- शासन परिपत्रक, सा . प्र . विभाग क्र . एसआरव्ही १०७२ / डी दिनांक १५ जुलै, १९७२ .

शासन परिपत्रक :- शासन सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांचा विचार करण्यासाठी शासनाने नेमलेल्या समितीच्या शिफारशीपैकी शिफारस क्र . २ संबंधात शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्रमांक एसआरव्ही १०७२ / डी दिनांक १५ जुलै, १९७२ च्या परिच्छेद (१) मध्ये, महिला कर्मचा-यांच्या गा-हाण्यांचा विचार करण्यासाठी चौकशी समिती नेमण्याबाबत जे आदेश देण्यात आले आहेत, त्यामध्ये समिती घटित करण्याबाबत असे आदेश आहेत की, प्रत्येक विभागीय मुख्यालयाच्या ठिकाणी एक चौकशी समिती असावी . त्या समितीचे अध्यक्ष विभागीय आयुक्त असावेत . तसेच पिडित महिला कर्मचारी ज्या विभागातील असेल त्या विभागाचे विभाग प्रमुख व त्या महसूल विभागातील वरिष्ठ महिला अधिकारी त्या समितीचे सदस्य असावेत .

२ . हे आदेश निर्गमित करण्यात आले त्यावेळी सामान्य प्रशासन विभागातील महिला कल्याण अधिका-याची कार्यक्षमता वृहन्मुंबईतील कार्यालयापुरती मर्यादित होती . शासन पत्र सामान्य प्रशासन विभाग, क्र . एसआरव्ही १०७२ / २०२९ / १६-अ दिनांक ३१ . १० . १९७९ नुसार असे स्पष्ट करण्यात आले की, सामान्य प्रशासन विभागामधील महिला कल्याण अधिकारी , महिला कर्मचा-यांना त्यात येणा-या सुविधांची तपासणी करण्यासाठी अधून मधून विभागीय मुख्यालयांना भेट देतील . सामान्य प्रशासन विभागामधील महिला कल्याण यांच्या कार्यक्षेत्र करण्यात आलेली वाढ लक्षात घेऊन उपरोक्त दिनांक १५ . ७ . १९७९ च्या आदेशाच्या परिच्छेद (१) मधील आदेशात अंशतः बदल करण्यात येत आहे व आता असे आदेश देण्यात येत आहेत की, ज्याच्या विरुद्ध गा-हाणे असेल ती व्यक्ती जर राजपत्रित अधिकारी असेल तर जिल्ह्यातील अशा सर्व प्रकरणांमध्ये चौकशी समितीवर संबंधित महसूल विभागातील (Revenue Division) वरिष्ठ महिला अधिका-याऐवजी सामान्य प्रशासन विभागातील महिला कल्याण अधिकारी यांची सदस्य म्हणून नेमणूक करण्यात यावी . तथापि ज्याच्या विरुद्ध गा-हाणे आहे ती व्यक्ती जर अराजपत्रित असेल त्या प्रकरणी मात्र पूर्वीप्रमाणे त्या महसूल विभागातील (Revenue Division) वरिष्ठ महिला अधिकारी यांची सदस्य म्हणून नेमणूक करावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि . शा . हिरीजगनेर,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

(टीप :- याच संदर्भात दिनांक १९ . ५ . १९९९ चा शासन निर्णय पहावा .)

कककककक

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांच्या तक्रारीचे निवारण करण्यासाठी
यंत्रणा निर्माण करण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . तक्रार १०८९ / ६६९ / प्र . क्र . ५९ / १८ अ दिनांक ११ . १० . १९८९ .

शासकीय कर्मचा-यांच्या विविध बाबींसंबंधी तक्रारी असतात . उदा . सेवापुस्तकातील नोंदी पूर्ण करणे, वार्षिक वेतनवाढ देणे, ज्येष्ठतासूची तयार करणे, बदल्या करणे, रजा मंजूर करणे, उत्सव अग्रिम मंजूर करणे, सायकल / मोटार

सायकल यासारखी वाहने खरेदी करण्यासाठी अग्रिम मंजूर करणे, अंतिम वेतन प्रमाणपत्र देणे , ना हरकत प्रमाणपत्र देणे, भविष्य निर्वाह निधी अग्रिम मंजूर करणे, वेतन चिठठया देणे इत्यादि . अशा प्रकरणंमध्ये आवश्यक ती कार्यवाही एका विहित मुदतीत पूर्ण करून कर्मचा-यांच्या तक्रारीचे निवारण करणे सहज शक्य असते . त्या दृष्टीने काही कार्यपद्धती निश्चित करून त्यानुसार कर्मचा-यांच्या तक्रारींवर /मागण्यांवर विहित मुदतीत विचार होऊन त्याबाबतचा निर्णय संबंधित कर्मचा-यांना कळविल्यास त्यांच्या तक्रारी दूर करण्यात शासनाला स्वार्थ्य असल्याची त्यांना जाणीव होईल आणि पर्यायाने त्याचा कर्मचा-यांनी त्यांची कामे जास्त चांगल्या त-हेने करण्यामध्ये निश्चितच योग्य तो परिणाम होईल .

त्या संदर्भात केंद्र शासनाने पाठविलेल्या मार्गदर्शक सूचनांची प्रत सोबत पाठविण्यात येत आहे . या मार्गदर्शक सूचना लक्षात घेऊन आपल्या विभागातील /कार्यालयातील कर्मचा-यांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी निश्चित कार्यपद्धती तयार करून व त्या अनुसार अशा प्रकरणांचा निकाल निश्चित केलेल्या कालमर्यादित लागेल . यासाठी आवश्यक ती यंत्रणा तयार करावी अशी विनंती आहे .

३ . मंत्रालयीन विभागातील उप सचिव (आस्थापना) हे कर्मचारी तक्रारी निवारण कक्षाचे प्रभारी अधिकारी असावेत . तसेच इतर संचालनालयांमधील / कार्यालयांमधील आस्थापना शाखेचे अधिकारी , कर्मचारी तक्रारी निवारण कक्षाचे प्रभारी अधिकारी असावेत . आपणास विनंती आहे की, आपण आपल्या विभागामध्ये / कार्यालयामध्ये वरीलप्रमाणे यंत्रणा निर्माण करावी आणि त्याबाबतची माहिती सामान्य प्रशासन विभागास कळवावी .

शं . का . होळकर,
विशेष कार्य अधिकारी .

ककक

सा . प्र . विभागाच्या दिनांक ११ . १० . १९८९ च्या परिपत्रकाचे जोडपत्र .

Essential features for setting up of Grievances Redressal Machinery for Government Employees working in Ministries/Departments/Offices of the Government of India.

1. Every Ministry/Department/Office should designate a Staff Grievances Officer (SGO) in the Ministry / Department and also in their attached and subordinate, regional/zonal offices, to deal with grievances of the employees working in the respective organisation. Though in small organisation the Head of Office or any officer of a comparative status could function as staff Grievances Officer, in a Ministry/Department an officer of the level of Deputy Secretary/Director should be entrusted with such work and designated as Director (Staff Grievances).
2. Director ,Staff Grievances Officer should make himself freely available to hear the grievances personally, at least once in a week, at fixed timings. Similarly the Secretary in the Ministries/Head of Departments /Head of offices should make himself available, once in a month, at fixed timings when employees could meet him in person for redressal of their grievances.
3. Every grievance from the staff should be registered and if a final decision is not possible within a fortnight, an acknowledgement should be sent to the applicant along with an indication as to when he can expect a final reply.
4. SGO/Deputy (Staff Grievances) should be specifically charged with the work of monitoring the grievances and ensuring that timely action is taken on the same.

विभाग .

As a matter of general rule, no grievance should pending beyond the limit of three months.

5. As far as possible, a self speaking answer should be given while replying to the grievance submitted by a Government employee.
6. It should be the duty of every official to deal with the staff matters in a fair, impartial and speedy manner. Where Rules and Regulations have already been laid down by the Government, the same should be applied uniformly. Discretion, where permissible should be used in a limited number of cases and in a manner which does not lead to dissatisfaction among other employees.
7. Existing arrangements pertaining to matter like completion of service documents, drawal of annual increment, preparation of Seniority List etc., which are necessary for promotion to higher grades should be continuously reviewed and delays avoided so that employees do not have to undergo hardship in service matters.
8. In other service matters like transfers, postings in difficult areas, etc, clear-cut norms should be prescribed . For example, laying down a limit of 2-3 years for posting in a difficult area, ordering routine periodical transfers only at the end of the school session and providing uniform opportunities for deputation, training, etc.
9. Meetings of the Selection Committees / Departmental Promotion Committees should be held regularly and a select list /approved list of official approved for promotion prepared in advance so that when a official is transferred or retires and the vacancy is to be filled up by transfer or promotion, the same is done promptly without affecting the work or efficiency of the organisation concerned. This will also ensure that opportunity of timely promotion to an official next in line is not delayed or denied which otherwise could give rise to a grievance.
10. For requests of various kinds from the staff on personnel matters, like seeking permission to join educational institutions, for grant of leave, request to leave station, advances for medical attendance/travelling allowancs, festival advance, advance for purchase of motor car/motor cycle, cycle etc. issue of LPC, issue of no objection certificate, transfer of G.P.F balance, transfer of service documents, etc.time limits for completion of action should be fixed within which, as for as possible, the personnel/administration section should complete the action so that the application does not have to waste time on unnecessary enquiries or personal visits to the concerned section. As for as possible,a week to two weeks should be the outer limit for deciding all such routine matters.
11. Nodal ministres like the Ministry of Health and the Ministry of Urban Development etc. which look after the medical care and residential accommodation of all Government employees, should make specific arrangements for redressal of employees grievances relating to medical facilities and allotment of accommodation, and designate an officer of appropriate rank as Director of Grievances (Medical care) and Director of Grievances (Residential Accommodation) who should meet Government official and hear their grievances one in a week at fixed timings, like other Directors (Staff Grievances).

ककककककककक

विषय :- अंमली पदार्थ व मानसिक दौबल्य निर्माण करणा-या पदार्थाच्या जप्तीबाबत देण्यात येणा-या बक्षिसांना शिफारस करताना विचारात घेण्याची मार्गदर्शक तत्त्वे .

गृह विभाग , क्र . डीआरजी 0३९0/५/पीआरओ १ , दिनांक २0 मार्च , १९९0 .

अंमली पदार्थ व मानसिक दौबल्य निर्माण करणा-या पदार्थाच्या जप्तीबाबत देण्यात येणा-या बक्षिसांची शिफारस करताना रु .१0,000/- पर्यन्तची बक्षिसे अप्पर मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली नेमण्यात आलेल्या समितीतर्फे शिफारस करण्यात येते .तसेच रु .१0,000 /- पेक्षा जास्त रकमचे बक्षिस द्यावयाचे असल्यास तशी शिफारस केंद्र शासनास हिच समिती करते . तथापि सदरहु बक्षिसांची शिफारस करतांना कोणत्याही प्रकारच्या त्रुटी त्या बक्षिसांच्या प्रस्तावात राहू नयेत म्हणून खालील ठळक मुद्दे बक्षिस शिफारस प्रस्ताव शासनाकडे पाठवितांना लक्षात घेण्यात यावेत आणि आवश्यक ती कागदपत्रे खुलाशासह प्रस्ताव पाठवावे म्हणजे अशा प्रस्तावांची छाननी करणे सुकर होईल .

- (१) घटनेची खरी वस्तुस्थिती, विस्तृतपणे कळवावी .
- (२) खब-याने दिलेली संपूर्ण माहिती तसेच त्या खब-याने दिलेल्या माहितीची केलेली नोंद, वगैरेचा उतारा .
- (३) छाप्यात सहभागी झालेल्या प्रत्येक अधिका-याने केलेल्या कामगिरीचा आढावा .
- (४) वैज्ञानिक न्याय सहाय्यक, प्रयोगशाळेतील प्रत्येक प्रातिनिधीक नमुन्यातील अंमली पदार्थाच्या मुलभूतअंशाची टक्केवारी दर्शविणारा अहवाल .
- (५) छाप्यांची प्रतिवेदनाची प्रत, जप्त केलेल्या मालाचे ज्ञापन, पंचनामा, प्रथम वर्दी अहवाल,त्याद्वारे जप्त केलेल्या मालाच्या वजनाची व त्यावरील शिक्क्यांची माहिती दर्शविणारी कागदपत्रे इ .
- (६) नोंदविलेल्या गुन्ह्यांची सविस्तर माहिती तसेच गुन्हेगारांबद्दल नोंदविलेल्या तक्रारीची प्रत .

तसेच बक्षिसाचे प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे पाठविण्यासाठी म्हणून जे शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्यात येतात, त्यामध्ये खालील मुद्द्यांचा आंतर्भाव केला असल्याबद्दल खात्री करून ,मगच शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्यात यावेत .

- (१) माहितीची अचूकता .
- (२) छपा घालताना केलेल्या साहसाची तीव्रता .
- (३) खब-याने किती प्रकारची कोणत्या प्रमाणात मदत केली .
- (४) खब-याने दिलेल्या माहितीच्या आधारे ज्या व्यक्ती अंमली पदार्थाच्या चोरट्या व्यापारात गुंतलेल्या आहेत त्यांचा तपासासाठी उपयोग कितपत झाला .
- (५) ज्या अधिका-याने छपा घातला आहे त्याने कितपत धोका पत्करला आहे .
- (६) जे अधिकारी छाप्यात सहभागी झाले होते,त्यांच्या कर्तव्यपरायणतेचा छपा यशस्वी होण्यात पुढाकार कितपत होता .
- (७) अधिका-यांनी छपा घालतांना घेतलेला पुढाकार ,त्यांची कार्याची हातोटी,कौशल्य, हुशारी इ . ची माहिती .
- (८) छाप्याच्या वेळी जप्त करण्यात आलेल्या अंमलीपदार्थ व्यतिरिक्त त्या अंमली पदार्थाच्या मालकास, संघटकास, वित्त सहाय्य करणा-यास टोळीतील व्यक्तीस व वाहकास छपा घालणा-यांनी पकडले आहे किंवा कसे .
- (९) छाप्याच्या संदर्भात पाठविण्यात येणारी सर्व कागदपत्रे राजपत्रित अधिका-यांनी पृष्ठांकित केलेली असावी .
- (१०) ज्या अधिका-यांची नावे बक्षिसाची शिफारस करण्यासाठी प्रस्ताव आहे . त्यांचे गोपनीय आलेख निष्कलंक असावेत म्हणजेच त्याच्या चारिज्याबद्दल प्रतिकूल नोंद असू नयेत .

उप सचिव, म .शासन, गृह विभाग .

कवकवकवकवकव

विचाम .

**विषय :- मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी
भोजनावर/चहापानावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती .**

वित्त विभाग, निर्णय क्र.मआख १०८६/(२३८/८६)/विनियम, दिनांक २९ जून, १९९० :

- वाचावे: १) शासन निर्णय वित्त विभाग क्र.एमसीई १०८१/सीआर ९५/जीईएन ५ दि.२१.४.८१.
२) शासन निर्णय वित्त क्र. अकाम १३८८/सीआर ७०९/एसईआर ९ दि.१८.४.९०.
(चतुर्थ श्रेणी कर्मचा-यांना अतिकालीक भत्ता देण्यासंबंधी)

खाद्य पदार्थाच्या किंमतीमध्ये झालेली वाढ लक्षात घेऊन भोजनावर /चहापानावर मंत्रालयीन विभागातील शासकीय कर्मचा-यांनी केलेल्या खर्चाच्या प्रतिपूर्तीच्या शासन निर्णय वित्त विभाग, क्र.एमसीई १०८१/सीआर ९५/जीईएन ५ दिनांक २१.४.१९८१ अन्वये मंजूर केलेल्या मर्यादांमध्ये सुधारणा करण्याचा प्रश्न काही काळ शासनाच्या विचाराधीन होता . या संदर्भात शासन आता असे आदेश देत आहे की, सार्वजनिक सेवेची निकड म्हणून मंत्रालयीन विभागातील (चतुर्थश्रेणींच्या कर्मचा-यांसहित) ज्या अराजपत्रित राज्य शासकीय कर्मचा-यांना आणि कक्ष अधिकारी व समकक्ष पदावरील अधिका-यांपर्यन्तच्या राजपत्रित अधिका-यांना त्यांच्या कार्यालयीन कामाच्या वेळेनंतर थांबविण्यात आले असेल, त्यांनी चहापानावर व भोजनावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती खाली दर्शविलेल्या दराने करण्यात यावी .

कर्मचा-याला उशीरा थांबविल्याचा कालावधी

प्रतिपूर्ती करावयाच्या खर्चाच्या मर्यादा

- (१) संध्याकाळी ७.०० नंतर थांबावे लागल्यास . चहाफराळासाठी जास्तीत जास्त रु .५/- प्रत्येकी प्रति दिवसाला .
(२) रात्री ९.०० च्या पुढे थांबावे लागल्यास . भोजनावर केलेल्या खर्चापोटी जास्तीत जास्त प्रत्येकी रु . ८ /- प्रति दिवसाला .

२ . भोजनावर केलेल्या खर्चाची वरील (२) अनुसार प्रतिपूर्ती मिळाल्यास अशा प्रकरणी वरील (१) प्रमाणे चहापानावर केलेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय रहाणार नाही .

३ . वरीलप्रमाणे खर्चाची प्रतिपूर्ती मिळण्यासाठी मंत्रालयीन विभागातील उप सचिव (प्रशासन) यांनी लेखी आदेश काढणे आवश्यक राहिल व त्यामध्ये कर्मचा-याला/अधिका-याला कोणत्या कारणासाठी उशीरा थांबविण्यात आले व किती वेळपर्यन्त थांबविण्यात आले याचा स्पष्ट उल्लेख करणे आवश्यक राहिल . प्रत्येक विभागामध्ये दररोज किती कर्मचा-यांना/अधिका-यांना कोणत्या कारणासाठी व किती वेळपर्यन्त उशीरा थांबविण्यात आले याबाबतचे मासिक विवरणपत्र पुढील महिन्याच्या १ तारखेला संबंधित विभागाच्या सचिवांकडे त्यांच्या माहितीकरिता सादर करण्यात यावे .

४ . मंत्रालयीन विभागातील ज्या चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना शासनाच्या अन्य विद्यमान आदेशानुसार अतिकालिक भत्ता अनुज्ञेय आहे त्यांचे बाबतीत हे आदेश लागू रहाणार नाहीत .तसेच मंत्रालयीन विभागातील ज्या कर्मचा-यांना /अधिका-यांना आठवड्यात एखाद्या दिवशी उशीरा थांबावे लागते (लेट ड्युटीवर) व त्यासाठी त्यांना दुस-या दिवशी किंवा अन्य एखाद्या दिवशी घरी लवकर जाण्यास परवानगी देण्यात येते, अशा कर्मचा-यांना/ अधिका-यांना हे आदेश लागू रहाणार नाहीत .

५ . ज्या कर्मचा-यांना /अधिका-यांना उशीरा थांबविण्यात आले असेल अशांनी खर्चाच्या प्रतिपूर्तीसंबंधीची आपली मागणी आस्थापना शाखेकडे/प्रशासन कार्यासनाकडे एका सप्ताहाच्या आत लेखी सादर करणे आवश्यक राहिल .

६ . कार्यालयीन वेळेनंतर कार्यालयीन कामासाठी थांबावे लागल्यास शासनाच्या अन्य विद्यमान आदेशानुसार अनुज्ञेय असलेल्या सवलती या आदेशान्वये अनुज्ञेय असणा-या सवलतीशी तुलना करता कमी अनुकूल असतील तर अशा प्रकरणी या आदेशानुसार अनुज्ञेय असणा-या सवलतीची मागणी स्विकारण्यात यावी .

७. मंत्रालयीन विभागातील कर्मचारी/अधिकारी दौ-यावर गेल्यास किंवा विधानमंडळाच्या अधिवेशनासाठी नागपूरला गेल्यास त्याठिकाणी हे आदेश लागू रहाणार नाहीत .

८. हे सुधारित दर दिनांक १ जुलै १९९० पासून अंमलात येतील .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

दि .द पत्की,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय : अनिवार्य परिस्थितीत परवानाधारक शासकीय
अधिका-यांनी वाहन चालविण्याबाबत .**

सा .प्र .विभाग, परिपत्रक क्र . संकीर्ण १०८९ /१२३१/२९ अ दिनांक १ सप्टेंबर, १९९० .

काही शासकीय अधिका-यांना / कार्यालयांना शासकीय कामासाठी वाहने वाहनचालकासहीत पुरविली जातात . काहीवेळा वाहनांचे चालक आजारपणामुळे किंवा काही कारणांमुळे आकस्मिक निकडीच्या प्रसंगी उपलब्ध होत नाहीत अशा वेळी अधिकारी वर्ग अडचणीत येतो व त्यांचेजवळ योग्य व विधीग्राह्य परवाना असूनसुद्धा ते स्वतः वाहन चालवू शकत नाही . ज्यावेळी वाहन चालक उपलब्ध नसतो अशा अनिवार्य परिस्थितीत सदर वाहन संबंधीत अधिका-यांनी चालवावे किंवा कसे याबाबतचा प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन होता . सदर प्रस्तावाचा काळजीपूर्वक विचार करून शासन अशा सूचना देत आहे की, ज्यावेळी शासकीय काम तातडीचे असेल व शासकीय वाहनावर नियुक्त केलेले वाहन चालक आजारामुळे किंवा अन्य कारणामुळे रजेवर असतील व बदली वाहन चालक उपलब्ध करणे अशक्य असेल अशावेळी ज्या अधिका-यांकडे वाहन चालविण्याचे योग्य व विधीग्राह्य परवाना असेल अशा अधिका-यांना शासकीय वाहन स्वतः चालविण्यास खालील अटींवर परवानगी राहिल .

- १) अधिका-यांनी वाहन चालविताना वाहन चालविण्याचा परवाना स्वतःजवळ ठेवावा .
- २) वाहन स्वतः का चालविले या संबंधीचे कारण तसेच वाहन कोणत्या शासकीय कामासाठी वापरले , जाण्यायेण्याचे ठिकाण व एकूण किती किलोमीटर वाहन चालविले याची नोंद लॉग बूकामध्ये करण्यात यावी .

ल .आ . काकड,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- शासकीय सेवेत मागासवर्गीय कर्मचारी/अधिकारी यांची गा-हाणी
/निवेदने यांचेवर विनाविलंब कार्यवाही करण्याबाबत . तसेच आरक्षण
विषयक आदेशांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करण्याबाबत .**

सा .प्र .विभाग, परिपत्रक क्र . वीसीसी १०८६/५७३/१६-ब, दिनांक १२ ऑक्टोबर, १९९० .

पहा: शासन परिपत्रक, सा .प्र .वि .क्र . वीसीसी १०८६/५७३/१६ ब दिनांक २६ जून, १९९० .

उपरोक्त शासन परिपत्रकान्वये शासनाने आदेश दिले आहेत की , मागासवर्गीयांच्या सेवाविषयक तक्रारी/ गा-हाणी यांच्या संदर्भात मागासवर्ग कक्षांकडून मागविण्यात आलेले अभिप्राय तातडीने व एक महिन्याच्या आत पाठविण्यात यावेत . सदर माहिती १ महिन्याच्या आत पाठविण्यात आली नाही तर अशा प्रकरणी शासनास गंभीर

दखल घेऊन संबंधितांविरुद्ध नियमप्रमाणे कार्यवाही करावी लागेल असे म्हटले होते .

शासनाच्या निदर्शनास आले आहे की, शासनाने आरक्षणविषयक वेळोवेळी जे आदेश निर्गमित केले आहेत त्यांची काही कार्यालयांकडून नीटपणे अंमलबजावणी केली जात नाही व त्याकडे दुर्लक्ष करून टाळाटाळ केली जाते . ह्या संबंधात विधानमंडळाच्या अनुसूचित जाती कल्याण समितीने नुकतीच शिफारस केली आहे की, आरक्षण विषयक आदेशांची अंमलबजावणी करण्यात जे अधिकारी दुर्लक्ष किंवा निष्काळजीपणा दाखवित असल्याचे आढळून आल्यास त्यांची शासनाने गंभीर दखल घ्यावी व संबंधितांवर शिस्तभंगाची कार्यवाही करावी . सदरील शिफारशांच्या अनुषंगाने शासन असे आदेश देत आहे की, मागासवर्गीयांच्या आरक्षण (सरळसेवा भरती, बढती, ५०/१०० विंदू नामावली लिहून काढणे इत्यादी) बाबी संबंधात वेळोवेळी जे आदेश निर्गमित केलेले आहेत त्यांचे संबंधित अधिका-यांनी काटेकोरपणे पालन करावे . सेवा विषयक बाबीच्या आदेशाबाबत कार्यवाही करण्यात दुर्लक्ष किंवा निष्काळजीपणा दाखविल्यास संबंधित अधिकारी शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीस पात्र ठरतील . तरी संबंधित सक्षम अधिका-याने शासकीय आदेशा प्रमाणे कार्यवाही न करण्या-या त्यांच्या नियंत्रणाखालील अधिका-यांच्या विरुद्ध नियमाप्रमाणे शिस्तभंग विषयक कारवाई सुरु करण्याबाबत त्वरेने कार्यवाही करावी व त्याची माहिती (अहवाल) सामान्य प्रशासन विभाग/ मागासवर्गीय कक्षाकडे पाठवावी .

सर्व मंत्रालयीन विभाग/ विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख यांनी वरील आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्याची दक्षता घ्यावी तसेच मंत्रालयीन विभागांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील निम शासकीय कार्यालये, सार्वजनिक उपक्रम, मंडळे, महामंडळे, सहकारी संस्था इत्यादिनाही वरील आदेशाप्रमाणे कार्यवाही करण्याच्या सूचना संबंधित मंत्रालयीन विभागांनी निर्गमित कराव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्रधान सचिव (सेवा), महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

विषय शासकीय सेवेसंबंधीच्या बाबतीत अशासकीय व्यक्तींकडून किंवा इतर प्रकारे दबाव आणण्याचा प्रयत्न करणे .

गृह विभाग, परिपत्रक टीआरएन ०१९० /सीआर ५८३/ पोल ५ व दिनांक २६ .१० .१९९० .

परिपत्रक

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ मधील नियम २३ च्या तरतुदीनुसार शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबीच्या संबंधात कोणत्याही वरिष्ठ प्राधिकरणाला कोणत्याही राजकीय किंवा इतर बाह्य दबाव आणणे ही गैरवर्तणूक आहे . अशी तरतूद असताना सुद्धा पोलीस विभागातील शासकीय कर्मचा-यांची बदल्या, पदोन्नती, पदोन्नतीची मानीव तारीख इ . प्रशासकीय सेवेच्या संबंधात राजकीय किंवा इतर बाह्य दबाव आणण्याची प्रवृत्ती वाढत आहे असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . शासनाने या परिस्थितीची गंभीर दखल घेतली आहे . म्हणून उपरोक्त वर्तणूक नियमातील तरतुदींचा भंग केल्याचे आढळल्यास संबंधित शासकीय कर्मचा-यांचे विरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपिल) नियम १९७९ मधील तरतुदीनुसार शिस्तभंगाची कारवाई करण्यांत येईल .

पोलीस विभागातील सर्व विभाग प्रमुखांना व कार्यालय प्रमुखांना विनंती करण्यात येते की, या परिपत्रकामधील सूचना सर्व शासकीय कर्मचा-यांच्या निदर्शनास आणण्यात याव्यात व हे परिपत्रक मिळाल्याच्या संदर्भात त्यांच्याकडून पोच घेण्यात यावी .

उप सचिव, गृह विभाग,
महाराष्ट्र शासन .

ककककककक

विषय :- तक्रार निवारण अधिकारी या पदनामासह त्या अधिका-याचे नाव व कार्यालयीन पत्ता याचा समावेश कार्यालयीन व स्थानिक दूरध्वनी निर्देशिकेत करण्याबाबत .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . आरपीजी १०९१/१७/प्र . क्र . १६/१८अ दिनांक १६ जानेवारी , १९९१ .

जनतेच्या तक्रारीचे त्वरेने निराकरण व्हावे या हेतूने शासनाच्या प्रत्येक कार्यालयात तक्रार निवारण यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे . तसेच प्रत्येक कार्यालयासाठी एक तक्रार निवारण अधिकारी घोषित करण्यात आलेला आहे . जनतेच्या तक्रारींची दखल घेण्याच्या दृष्टीने शासकीय कार्यालयास तक्रार निवारण अधिकारी नेमलेला आहे, हे जनतेला कळण्याकरिता “ तक्रार निवारण अधिकारी ” या पदनामाच्या उल्लेखासह त्या अधिका-याचे नाव व कार्यालयीन पत्ता, कार्यालयीन दूरध्वनी निर्देशिकेत तसेच स्थानिक दूरध्वनी निर्देशिकेत नमूद करावा व तसे केल्याचे या विभागास कळवावे . अशी सर्व शासकीय कार्यालयांना विनंती आहे .

ककककककक

विषय : कुटुंब कल्याण कार्यक्रम :- खोटी माहिती देऊन कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेणा-यांवर योग्य ती कार्यवाही करण्याबाबत .

सा . आरोग्य विभाग, परिपत्रक क्र . फएफपी २०८६/सीआर १२८/कु . क १, दि . १५ एप्रिल, १९९१ .

कुटुंब कल्याण कार्यक्रम हा राष्ट्रीय कार्यक्रम आहे व सर्वांच्या सहकार्याने हा कार्यक्रम राबविला जात आहे . कुटुंब कल्याण कार्यक्रमाचे महत्व जाणून प्रत्येक नागरिकाने आपल्या जबाबदारीने कुटुंब नियोजन करणे आवश्यक आहे . तसेच कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करण्यापूर्वी स्वतः बदलची वैयक्तिक माहिती जसे वैवाहिक दर्जा, वय व कुटुंबाबाबत खरी माहिती देणे कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेणा-या व्यक्तीवर बंधनकारक आहे . शासनाच्या निदर्शनास असे आले आहे की, कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून शासनाकडून देय असलेला मोबदला मिळावा ह्या हेतूने कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रियेस अपात्र असतानाही काही व्यक्ती स्वतःबाबत खोटी माहिती देऊन शस्त्रक्रियेस पात्र आहोत असे दर्शवून शासनाची दिशाभूल करून कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेतात . ही वृत्ती दिवसेंदिवस वाढण्याची शक्यता नाकारता येत नाही .

आर्थिक लाभ व्हावा या दृष्टीकोनातून कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रियेस पात्र आहोत हे दर्शविण्याकरिता स्वतःचा वैवाहिक दर्जा, वय, कुटुंब, मुलांची संख्या इ . बाबत खोटी माहिती देऊन कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया करून घेणे व जाणून बुजून शासनाची दिशाभूल करणे हा भारतीय दंड संहितेच्या कलम ४२० खाली शिक्षा पात्र गुन्हा ठरतो . परिपत्रकाद्वारे शासन सर्वाना असे सुचित करित आहे की, स्वतःचा आर्थिक लाभ होण्याकरिता कुटुंब नियोजन

शस्त्रक्रियेच्या संदर्भात वैवाहिक दर्जा, वय व आपले कुटुंब इ. बाबतची खोटी माहिती देऊन शासनाची दिशाभूल करणा-या व्यक्तीवर भारतीय दंड संहितेच्या कलम ४२० खाली गुन्हा दाखल करून कारवाई केली जाऊ शकते. याची प्रत्येकाने नोंद घ्यावी.

कवकवकवकवक

**विषय :- पोलीस अधिकारी /कर्मचारी यांना व्यक्तिगत अपघात
विमा योजना लागू करण्याबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र.पीडब्ल्युएफ ०१८९/४६(१)/ पोल ७, दिनांक ११ जून , १९९२ .

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांना सेवेत असतांना जोखमीची कामे करावी लागतात . त्यांच्या सेवेचे स्वरूप लक्षात घेऊन शासनाने सर्व पोलीस अधिकारी व कर्मचा-यांसाठी व्यक्तिगत अपघात विमा योजना लागू करण्याचा निर्णय घेतला आहे . त्यानुसार त्यांचा प्रत्येकी रुपये एक लाखचा विमा उतरविण्यात येईल . विम्याचे वार्षिक हप्ते पोलीस कल्याण निधीतून अदा करण्याचा व त्यासाठी पोलीस कल्याण निधीत रुपये २१ लाख इतके अनुदान देण्याचा निर्णयही शासनाने घेतला आहे .

२ . शासनाच्या उपरोक्त निर्णयास अनुसरून पोलीस कल्याण निधीसाठी अंशदान म्हणून रु .२१ लाख ही रक्कम मंजूर करण्यात येत आहे . पोलीस कल्याण निधीसाठी अंशदान म्हणून होणारा खर्च “ २०५५ पोलीस ११३ पोलीस कर्मचारीवर्ग यांचे कल्याण (१) पोलीस कल्याण निधीसाठी अंशदान ” या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो भाग १ नवीन बाब अन्वये मंजूर झालेल्या सन १९९२-९३ च्या अनुदानातून करण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक सीआर ७१५/९१/व्यय ७ दिनांक ५ .१२ .१९९१ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

भु .भा .मोरे,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग .

कवकवकवकवक

**विषय :-गणवेश भत्ता.....
पोलीस अधिका-यांना मंजूर करणेबाबत .**

गृह विभाग, निर्णय क्र . युएनएफ २२९०/२५६०/(१४)/पोल ४ दिनांक १५ सप्टेंबर , १९९२ .

वाचावे: शासन निर्णय गृह विभाग क्र .१८०/२१५९८/पोल ४ दिनांक २० .८ .१९८५ .

पोलीस महासंचालक यांचे पत्रक्र . १६/३५२० दिनांक ५ .१० .१९९० .

संदर्भिय शासन निर्णयानुसार पोलीस उपनिरीक्षक व त्यावरील हुद्याचे पोलीस अधिकारी यांना गणवेषाची अनुदानाची रक्कम रु .१०००/- व त्यानंतरच्या प्रत्येक चार वर्षास रु .१०००/-अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे . त्याचप्रमाणे सर्व पोलीस निरीक्षक व उपनिरीक्षक यांना दरमहा गणवेश धुलाई भत्ता रु . ४०/- व त्यावरील अधिका-यांना रु . ५० गणवेश धुलाई भत्ता मंजूर करण्यात आला आहे .

सध्या पोलीस शिपायांना ४ वर्षाकरिता ४ गणवेष दिले जातात . त्या व्यतिरिक्त प्रत्येक २ वर्षाकरिता टोपी व बूट जोड दिले जातात . त्याच अनुरोधाने प्रत्येक पोलीस अधिका-यांनाही ४ वर्षाकरिता ४ गणवेष व २ वर्षाकरिता टोपी व बूट जोड खरेदी करणे आवश्यक आहे . सन १९८६ नंतर गणवेष साहित्य, शिलाईमध्ये फारच प्रमाणात वाढ झाली आहे . याप्रमाणे किंमतीमध्ये झालेल्या वाढीचा आढावा घेतला असता खाली दर्शविल्याप्रमाणे गणवेषासाठी अंदाजे खर्च येतो .

अ.क्र.	तपशिल	खर्च
१.	गणवेष ४ नग	४५० × ४ = १८००
२.	बूट २ जोड	१७५ × २ = ३५०
३.	पट्टा १	७० × १ = ७०
४.	इतर संकिर्ण खर्च उदा .पायमोजे, शिटीची दोरी, काठी इ .	= १३०
	एकूण खर्च	= २५००

याप्रमाणे गणवेषासाठी येणा-या खर्चाचा आढावा घेतला असता पोलीस अधिका-यांना सध्या चार वर्षाकरिता मिळणा-या गणवेश अनुदानामध्ये रु .१०००/- ऐवजी रु . २५००/- वाढ करणे फारच आवश्यक आहे . तरी त्याप्रमाणे सध्या मिळणा-या गणवेष अनुदानामध्ये वाढ करण्याबाबत शासनाचे आदेश निर्गमित करावेत ही विनंती .

सध्या पोलीस खात्यामध्ये भारतीय पोलीस सेवा अधिकारी सोडून खालील अधिकारी कार्यरत आहेत . त्यांना सुधारित दराने गणवेष अनुदान देण्यासाठी खालील प्रमाणे खर्च येईल .

अ.क्र.	पदनाम	संख्या	जुन्या दराप्रमाणे रु . १०००/-प्रमाणे येणारा खर्च	नावीन प्रत्यायोजित खर्च रु . २००० प्रमाणे	दोन्हीमधून प्रत्यक्षात येणारा खर्च.
१.	पो .अधिक्षक व त्यावरील म .पो .से .अधिकारी	३४	३४०००	७८,०००	३४,०००
२.	स .पो .आयुक्त/पो .उ . अधीक्षक	३७७	३,७७०००	७५,४०००	३,७७,०००
३.	पोलीस निरीक्षक	१७००	१७०००००	३४०००००	१७,००,०००
४.	पोलीस उप निरीक्षक	६५३३	६५५३०००	१३१०६०००	६५,५३,०००

याप्रमाणे होणारा जादा आवर्ती खर्च रु .८६,५४,००० फक्त .सदर खर्च “ २०५५ पोलीस- के जिल्हा पोलीस के (१) जिल्हा पोलीस बल ” व “ २०५५ पोलीस, जे- राज्य मुख्यालय- जे (१) शहर पोलीस ” या शिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा .

याप्रमाणे ४ वर्षासाठी मंजूर होणारे गणवेष अनुदान ज्या कार्यालयामध्ये संबंधीत कर्मचारी काम करित असेल त्या कार्यालय प्रमुखाने मंजूरी आदेश काढण्यास व रक्कम अदा केल्याची योग्यती नोंद सेवापुस्तकामध्ये घेतल्याचे प्रमाणित करून अदा करण्यास प्राधिकृत करावे .

प्रत्येक वर्षी महागाई वाढत जात असल्यामुळे गणवेषासाठी लागणारे कापड व इतर साहित्य व शिलाई यामध्ये वारंवार वाढ होत जाते ही बाब लक्षात घेता ४ वर्षांच्या गणवेश अनुदानात शासनाने मंजूरी दिल्यानंतर ७ व्या वर्षी त्याचा पुन्हा आढावा घेऊन जादा अनुदान वाढीचा शासनाने विचार करून मंजूरी देण्याचे धोरण स्विकारावे अशी विनंती करण्यात येत आहे .

२ .पोलीस महासंचालक यांचे पत्र क्र .१६/३५२० दिनांक १८ .१२ .१९९२ .

शासन निर्णय :- शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.युएनएफ ०१८० /२१५९८/पोल ४ दिनांक २०.८.१९८५ अन्वये महाराष्ट्र राज्य पोलीस सेवेतील पोलीस उप निरीक्षक व त्यावरील हुद्याचे अधिकारी यांना प्रत्येकी गणवेष अनुदान रु. १०००/- मंजूर केले आहे. त्यानंतर गणवेष साहित्याचे किंमतीत बरीच वाढ झाली असल्यामुळे सदर गणवेष अनुदान दर चार वर्षाकरिता प्रत्येकी रु.२५००/- (रु. दोन हजार पाचशे फक्त) इतके वाढविण्यास शासन आता मंजूरी देत आहे .

हा खर्च २०५५ पोलीस-के-जिल्हा पोलीस -के (१) जिल्हा पोलीस बल व २०५५ पोलीस- जे-राज्य मुख्यालय जे (१) शहर पोलीस या लेखा शिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

४ . हा निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . सीआर ७९०/९२/व्यय ७ दिनांक ८.५.९२ चे सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

वि . गं . सांगळे,
सहाय्यक सचिव, महाराष्ट्र शासन गृह विभाग .

(टीप: दिनांक ३१.१.१९९७ चे पुरकपत्र तसेच दि.३०.०६.२००७च्या शासन निर्णय गृह विभाग क्र.०२९०/२५६०(१४)/पोल ४ अन्वये गणवेश भत्ता रु.५०००/- करण्यांत आलेला आहे . अंमलबजावणी दि.१.४.२००७ पासून)

वक्वक्वक्वक्व

विषय :-महाराष्ट्रातील कोणत्याही जिल्ह्यात पोलीस अधिकारी/कर्मचारी नक्षलवादी किंवा अतिरेक्यांच्या कारवाईमध्ये मृत्यु पावल्यास त्याच्या कुटुंबियांना रूपये एक लाख ठोक नुकसान भरपाई देणेबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . अेमआयएस -०४९२/५९८/प्र.क्र.१६६/पोल ३ दिनांक १४.१०.१९९२ .

वााचा:- महासंचालक व पोलीस महानिरीक्षक , म . रा . मुंबई यांचे अ . शा . पत्र क्र . २३ /४९३७/जनरल दिनांक २४.३.९२ .

सध्या राज्यभर नक्षलवादी व अतिरेकी यांच्या कारवाया वाढत असून टोळीयुद्धांचे प्रमाणही वाढत आहे . त्यामुळे पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर केव्हा संकट येईल व ते कोठे मृत्यु पावतील याचा भरवसा राहिलेला नाही . तेव्हा त्यांच्या कुटुंबियांना सुरक्षितता लाभावी यासाठी महाराष्ट्रात कोठेही जर पोलीस अधिकारी/कर्मचारी नक्षलवादी किंवा अतिरेकी यांच्या कारवाईत मृत्यु पावला तर त्यांच्या कुटुंबियाला ठोक रूपये एक लाख नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे . (सदर आदेशामध्ये दिनांक १३ मार्च १९९६ च्या आदेशान्वये सुधारणा करण्यात आली आहे . नुकसान भरपाई रूपये २ लाख करण्यांत आलेली आहे .)

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . सीआर ११५४/९२/व्यय ७ दिनांक ९.१०.९२ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

चं . आ . देशमुख,
कार्यासन अधिकारी, गृह विभाग,

(टीप: दि . १३ . ३ . १९९६, १६ . ३ . २००५ चे शासन निर्णयही पहावेत .)

वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

**विषय : सेवा विषयक प्रश्नांसंबंधी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे
अध्यक्ष अथवा एखाद्या सदस्याशी थेट पत्रव्यवहार करू नये
अथवा त्याची भेट घेण्याचा प्रयत्न करू नये .**

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . मलोआ १०९३ / मुस ०८ / प्र . क्र . २२ / ९३ / आठ दि . ४ एप्रिल, १९९३ .

शासन परिपत्रक सा . प्र . वि . क्र . १५८१ / ३४ दिनांक २३ . १ . १९५३ अन्वये अशा सूचना देण्यात आलेल्या आहेत की, शासकीय सेवकानी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगानी जाहिरात दिलेल्या पदाकरिता त्यांच्या उमेदवारीसंबंधी अथवा आयोगासमोर विचारार्थ असलेल्या किंवा येण्याची शक्यता असलेल्या त्यांच्या सेवा विषयक प्रश्नांसंबंधी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष अथवा एखाद्या सदस्याशी थेट पत्रव्यवहार करू नये अथवा त्याची भेट घेण्याचा प्रयत्न करू नये .

तासेच आयोगाने जाहिरात केलेल्या पदाकरिता उमेदवारीसंबंधी चौकशी करणे आवश्यक असेल तर ती योग्य त्या शब्दात सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग यांच्याकडे करावी आणि आयोगाच्या निर्णयाच्या संदर्भात प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्षपणे प्रश्न उपस्थित करू नये . असे असुनही शासनाच्या असे निदर्शनास आणण्यात आले आहे की, शासकीय कर्मचारी/अधिकारी आयोगाचे अध्यक्ष अथवा सदस्य यांच्याकडे व्यक्तीगत गा-हाणे व तक्रारी करतात . महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाने शाममु-रोटा-एच-३६८ (४०००-५-९३) देखील शासकीय कर्मचा-यांची / अधिका-यांची अशी कृती आक्षेपार्ह असल्याचे व वरील आदेश सर्व संबंधितांच्या नजरेस आणण्याची विनंती केली आहे .

वरील बाबत शासनाचे आता आदेश आहेत की, उपरोक्त दि . २३ . १ . १९५३ च्या परिपत्रकातील आदेशाचे पालन करण्याबाबत सर्व संबंधितांनी योग्य ती दक्षता घ्यावी . कोणताही कर्मचारी/ अधिकारी शासकीय सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबीच्या संबंधात आयोग अथवा आयोगाचे अध्यक्ष/सदस्य यांच्यावर कोणताही बाह्य दबाव आणणार नाही किंवा तसा प्रयत्न करणार नाही याबाबत देखील दक्षता घेण्यात यावी .

इतःपर शासकीय कर्मचारी / अधिकारी यांनी त्यांच्या सेवाविषयक वैयक्तीक प्रश्नांसंदर्भात थेट केलेल्या संदर्भावर आयोगातर्फे कुठल्याही प्रकारे दखल घेण्यात येणार नाही . ते परस्पर दफ्तरी दाखल करण्यात येतील . याची देखील नोंद घावी .

वनवनवनवन

**विषय : वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यामुळे मृत किंवा जखमी झाल्यास द्यावयाच्या
नुकसान भरपाई बाबत .**

महसूल व वन विभाग, निर्णय क्र . डब्ल्युएलपी १०९० / प्र . क्र . २८५ / क ५ दिनांक ३ फेब्रुवारी , १९९४ .

- वाचा :- १) म . व वन विभाग क्र . डब्ल्युएलपी १०९० / प्र . क्र . २८५-५-५ दिनांक १७ . ६ . ९२ .
२) शुद्धीपत्रक क्र . डब्ल्युएलपी १०९० / प्र . क्र . २८५ / फ ५ दिनांक २० . ५ . ९३
३) मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) म . रा . नागपूर यांचे पत्र क्र . कक्ष २२ / ४ प्रक्र ६३ / २ / ७९० / सन ९२ दि . १२ . ८ . ९२ .

वाघ, बिबट्या, अस्वल व गवा (वायरान) यांच्या हल्ल्यामुळे मानवी जिवीतास होण-या हानीबाबतची नुकसान भरपाई देण्यास शासन निर्णय दिनांक १७ जून १९९२ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे . या वन्य प्राण्याप्रमाणे रानडुक्कर, लांडगा, तरस, कोल्हा व रानकुत्रे (ढोल) यांच्या हल्ल्यामुळे जखमी वा मृत झाल्यास नुकसान भरपाई देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . शासनाने यावर काळजीपूर्वक विचार करून रानडुक्कर, लांडगा, तरस,

कोल्हा व रानकुत्रे (ढाल) यांच्या हल्ल्यामुळे व्यक्ती जखमी वा मृत झाल्यास खालीलप्रमाणे नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय घेतला आहे .

- अ) उपरोक्त वन्यप्राण्याने हल्ला केल्यामुळे मृत झालेल्या किंवा कायमचे अपंगत्व आलेल्या व्यक्तीच्या कायदेशीर वारसदारास -
- १) सदरहू मृत किंवा कायमचे अपंगत्व आलेली व्यक्ती ही प्रौढ असल्यास रुपये २०,०००/- .
- २) मृत किंवा कायमचे अपंगत्व आलेले मुल अज्ञान असल्यास १८ वर्षाखालील रुपये १०,०००/- नुकसान भरपाई .
- ब) उपरोक्त वन्यप्राण्याच्या हल्ल्यामुळे गंभीररित्या जखमी झालेल्या व्यक्तीस रु . ६६५०/- देण्यात यावे .
- क) किरकोळ जखमी झाल्यास औषधोपचारासाठी येणारा खर्च देण्यात यावा .
मात्र खाजगी रुग्णालयात औषधोपचार करणे अगत्याचे असल्यास त्याची मर्यादा रु . १०००/- प्रति व्यक्ती अशी राहिल .
- २ . उपरोक्त नुकसान भरपाई खालील अटी व शर्तीच्या अधीन देण्यात यावी . :-
- अ) वन्यप्राण्याकडून झालेला हल्ला हा सदर व्यक्तीने वन्यजीव (संरक्षण) अधिनियम १९७२ च्या तरतुदीचा भंग करतांना झालेला नसावा .
- ब) हल्ला झालेल्या व्यक्तित्ने अथवा त्याच्या नातेवाईक/ मित्रांनी हल्ला झाल्यापासून ३६ तासाच्या आत नजीकच्या वन अधिका-याला / कर्मचा-याला कळवावे .
- क) हल्ला झाल्यापासून तीन दिवसाच्या आत, स्थानीक पोलीस अधिकारी अथवा वनाधिकारी यांनी प्रत्यक्ष जागेवर जाऊन झालेल्या हल्ल्याचा पंचनामा करावा . पंचनामा करणारा पोलीस उपनिरीक्षक व वन क्षेत्रपाल याच्या दर्जापेक्षा खालच्या दर्जाचा नसावा .
- ड) वन्यप्राण्याकडून झालेल्या हल्ल्यामुळे सदर व्यक्ती मृत अथवा जखमी झाली हे तपासण्याकरिता देण्यात येणारे वैद्यकीय प्रमाणपत्र सक्षम वैद्यकीय राजपत्रित अधिकारी, जे शासकीय रुग्णालयाचा प्रमुख आहे ज्याचा दर्जा वैद्यकीय अधिका-याच्या (मेडिकल ऑफिसर) खालचा नाही असा अधिकारी प्रमाणपत्र देण्यास सक्षम अधिकारी मानला जावा .
- इ) वन्यप्राण्याच्या हल्ल्यामुळे मृत झालेल्या व्यक्तीला देण्यात येणारी नुकसान भरपाई त्या व्यक्तीच्या कायदेशीर वारसालाच देण्यात यावी .
- ई) वन्यप्राण्याच्या हल्ल्यामुळे जखमी झालेल्या व्यक्तीला देण्यात येणारी नुकसान भरपाईची रक्कम खुद्द जखमी व्यक्तिलाच देण्यात यावी .
- फ) जखमी झालेल्या अथवा मृत झालेल्या व्यक्तींना देण्यात येणारी नुकसान भरपाईची रक्कम मंजूर करणारे अधिकारी उपवनसंरक्षक/ विभागीय वन अधिकारी या वनाधिका-याच्या दर्जापेक्षा खालच्या दर्जाचा नसावा .
- ३ . वरील बाबीवर होणारा खर्च मागणी क्र. सी १८- २४०६ वनीकरण व वन्यजीव, ०२ पर्यावरणात्मक वनीकरण व वन्यजीवन ११०, वन्यजीवन ११० (एक) निसर्ग संवर्धन व वन्यपशू संरक्षण (२४०६ ०७६ ६) या लेखा शिर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा व तो मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .
- ४ . हा निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. सीआर १०/९४ व्यय १० दिनांक ७ जानेवारी १९९४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कार्यासन अधिकारी,
महसूल व वन विभाग .

(टीप : या संदर्भातील दि . ७ . ७ . २००४ तसेच इतरही पुढे झालेले शासन निर्णय पहावेत .)

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांनी सचोटी व कर्तव्यपरायणता राखण्याबाबत .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . सीडीआर ११६४ / प्रकरण ४ / ९४ / अकरा दिनांक १८ . ०२ . १९९४ .

शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या दैनंदिन कामकाजात सचोटी व कर्तव्यपरायणता राखण्याच्या संदर्भात महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या ३ मध्ये पुढीलप्रमाणे तरतूद आहे .

- १) प्रत्येक शासकीय कर्मचा-याने नेहमीच... .
 - (एक) नितांत सचोटी राखावी .
 - (दोन) कर्तव्यपरायणता ठेवावी आणि
 - (तीन) शासकीय कर्मचा-यांस अशोभनीय ठरेल अशी कोणतीही गोष्ट करता कामा नये .
- २) तथापि, काही वेळा असे आढळून आले येते की , सर्वच शासकीय अधिकारी/कर्मचारी सचोटीने काम करतातच असे नाही . तसेच पर्यवेक्षक पदावरील अधिकारी त्यांचे कनिष्ठ अथवा जनतेतील व्यक्ती यांचे संबंधात वशिलेवाजीने अथवा व्देषभावनेने काम करतात अशा प्रकारच्या तक्रारीही येतात . अतः शासकीय अधिका-यांनी / कर्मचा-यांनी त्यांच्या कामकाजात निःपक्षपातीपणा राखणे व कोणत्याही व्यक्तीबाबत व्देषभावना न बाळगणे आवश्यक आहे . यावर शासन विशेष भर देत आहे .
- ३) त्यानुसार सर्व शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचे लक्ष महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ मधील उपरोक्त तरतुदीकडे वेधण्यात येत आहे व त्यांना वरील तरतुदीचे कटाक्षाने पालन करण्याच्या सूचना देण्यात येत आहेत . जे अधिकारी व कर्मचारी अयोग्य आणि अवैध वर्तन करून वरील तरतुदींचा भंग करतील ते उपरोक्त नियमावली शिस्तभंग कारवाईस पात्र होतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अं . ग . मंडपे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विषय :- प्रशासकीय दक्षता कक्ष स्थापन करण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . व्हीजीसी १९९४ / प्रकरण ८९ / ९४ / अकरा अ दि . ८ मार्च , १९९४ .

- वाचा:-**
- १) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . व्हीजीसी १०९३ / प्रकरण ८९ / ९३ / अकरा अ दि . ३ . मे १९९३ .
 - २) सा . प्र . वि . निर्णय क्र . व्हीजीसी १०९३ / प्रकरण ८९ / ९३ / अकरा अ दि . ३ . १२ . १९९३ .

शासन निर्णय, सा . प्र . वि . निर्णय क्र . व्हीजीसी १०९३ / प्रकरण ८९ / ९३ / अकरा अ दि . ३ . मे १९९३ अन्वये शासनाने एक प्रशासकीय दक्षता कक्ष स्थापन केलेला आहे .

(२) एक विशेष कार्य अधिकारी ह्या प्रशासकीय दक्षता कक्षाचे प्रमुख हा कक्ष सामान्य प्रशासन विभागाशी सलंगन आहे . हा कक्ष मुख्य सचिवांच्या सरळ नियंत्रणाखाली काम करील व आपला अहवाल तो मुख्य सचिव तसेच मुख्य मंत्री यांना सादर करेल .

(३) ज्या बाबतीत राज्य शासनाच्या कार्यकारी शक्ती लागू होतील अशा सर्व बाबतीत दक्षता कक्षास अधिकारिता व शक्ती असतील . दक्षता कक्षाच्या शक्ती व कार्ये त्याने अवलंबण्याची कार्यपद्धती व रचना पुढे नमूद केल्याप्रमाणे असेल .

एक: प्रशासकीय दक्षता कक्षाच्या शक्ती व दक्षता कक्षाची कामे:

प्रशासकीय दक्षता कक्षाच्या शक्ती व कामे खाली नमूद केल्याप्रमाणे असतील .

- (एक) अत्यंत जबाबदारीची पदे/स्थाने धारण करणा-या अधिका-यांच्या सचोटीतील कमतरतेबाबतच्या गंभीर अभिकथनांच्या प्रकरणांची चौकशी करणे .
 - (दोन) लोकसेवकांच्या बाबतीत गैरवर्तन, भ्रष्टाचार अथवा इतर प्रकारचे गैरव्यवहार याबाबतच्या गंभीर अभिकथनांची चौकशी करणे .
 - (तीन) पोलीस अधिकारी, महसूल अधिकारी व मुंबई महानगरपालिकेचे अधिकारी यांचे कथित सह अपराधित्व आणि मुंबई शहरातील गुन्हेगारी जगताशी त्यांचा कथित सहभाग यांची चौकशी करणे .
 - (चार) राज्याची किनारपट्टी व पुणे, नागपूर या सारखी शहरे यातील शासन यंत्रणेच्या सह अपराधित्वाची चौकशी करणे .
 - (पाच) जे वरिष्ठ पोलीस अधिकारी व इतर विभागातील अधिकारी त्यांच्या सकारात्मक अथवा नकारात्मक कृत्यामुळे संघटीत गुन्हेगारीस संरक्षणात्मक छत्र पुरवीत आहेत असे दिसून येईल त्यांच्या विरुद्धच्या तक्रारींची चौकशी करणे .
 - (सहा) लोकसेवकाने एखाद्या प्रकरणात भ्रष्टाचारी मार्गाने अथवा अयोग्य हेतूने कार्यवाही केल्याचा संशय आल्यास अथवा आरोप केला गेल्यास त्याची चौकशी करणे .
 - (सात) खालील बाबतीतमध्ये चौकशी अथवा अन्वेषण करविणे .
 - (अ) एखाद्या लोकसेवकाने भ्रष्ट उद्देशाने त्याच्या शक्तींचा वापर केलेला आहे अथवा करण्यापासून तो दूर रहात आहे अशी तक्रार .
 - (ब) लोकसेवकाबाबत भ्रष्टाचार, गैरवर्तन, सचोटीचा अभाव, इतर प्रकारचे गैरव्यवहार अथवा खोडसाळपणा याबाबतची कोणतीही तक्रार, गैरवर्तन करणा-या व सचोटीचा अभाव दर्शविणा-या अधिका-यांवर लक्ष ठेवणे .
- टीप :- मंत्री, राज्यमंत्री, विधानसभेचे अध्यक्ष व उपाध्यक्ष, विधानपरिषदेचे सभापती व उप सभापती, उच्च न्यायालयाचे मुख्य न्यायाधीश व इतर न्यायाधीश व राज्य न्यायिक सेवेतील इतर न्यायाधीश यांच्या चौकशी अथवा अन्वेषणाच्या कक्षेत समावेश होणार नाही .
- (आठ) विभागातील दक्षता व लाचलुचपत प्रतिबंध यावर पर्यवेक्षण व सर्वसाधारण लक्ष ठेवण्यासाठी सर्व विभागप्रमुखांकडून अहवाल व इतर विवरणपत्रे मागविणे .
 - (नऊ) दक्षता कक्षाकडे आवश्यकतेप्रमाणे तक्रारी, माहिती व प्रकरणे घेणे आणि त्यानंतर एकतर :-
 - (अ) अपर मुख्य सचिव (गृह विभाग) व मुख्य सचिव यांच्यामार्फत प्रकरण पुढील चौकशी व अन्वेषणासाठी अॅण्टीकरप्शन ब्युरोकडे पाठविणे .

अथवा
 - (ब) प्रकरण पुढील कार्यवाहीसाठी संबंधित विभागाकडे पाठविणे .
 - (दहा) जेथे आवश्यक तेथे प्रतिबंधात्मक दक्षता, टेहळणी, तपास, शिक्षात्मक कारवाई पार पाडण्यासाठी आवश्यक उपाय निर्देशित करणे .
 - (अकरा) विशेष कार्य अधिका-यास प्रशासनात सचोटी राखण्याच्यासंबंधातील कार्यपद्धती, कामकाज यांचे त्याला सोईस्कर वाटेल अशा कालखंडानंतर पुनरीक्षण करता येईल आणि अस्तित्वात असलेल्या कार्यपद्धतीमध्ये आवश्यक तेथे सुधारणा सुचविता येतील .
 - (बारा) विशेष कार्य अधिकारी प्रशासकीय दक्षता याना विशेष अधिकारी, विभागीय चौकशा यांच्याकडील वर्ग-१ मधील अधिका-यांविरुद्धच्या प्रलंबित प्रकरणांची माहिती व आवश्यक ती इतर आकडेवारी मागविता येईल . दक्षता कक्षाने केलेल्या चौकशीच्या आधारे आदेशित केलेल्या विभागीय चौकशी प्रकरणाचे अहवाल विशेष चौकशी अधिका-यानी विशेष कार्य अधिकारी (प्र.द.) यांचेमार्फत संबंधित विभागाकडे पाठवावेत .

- (तेरा) विशेष कार्य अधिकारी (प्र.द.) यांना त्यांच्या शिफारशीवर केलेल्या कार्यवाही बद्दलची माहिती मागविता येईल व विभाग प्रमुखास अशी माहिती एक महिन्यापेक्षा जास्त नाही एवढ्या कालावधीत पाठविणे बंधनकारक राहिल .
- (चौदा) विशेष कार्य अधिकारी(प्र.द.) यांना महाराष्ट्र नागरी सेवा (निवृत्तिवेतन) नियम १९८१ च्या नियम १०(४) अन्वये ज्या व्यक्तींचे त्यांच्या सेवा काळात सचोटीबद्दल शंकास्पद वर्तन आढळून येईल त्यांना काढून टाकण्याबद्दलच्या कार्यवाहीचे सतत पुनरीक्षण संबंधित विभाग प्रमुखाबरोबर करता येईल .
- (पंधरा) विशेष कार्य अधिकारी (प्र.द.)यांना शासन यंत्रणेमधून भ्रष्टाचार निर्मूलन करण्यासाठी वेळोवेळी उपाय योजना सुचविता येतील .

दोन:-दक्षता कक्षाने अवलंबिण्याची कार्यपध्दती .

- (४) तक्रारीबद्दल चौकशी करण्याची कार्यपध्दती पुढीलप्रमाणे राहिल .
- (एक) मुख्य मंत्र्यांकडे आलेल्या तक्रारी प्रशासकीय दक्षता कक्षाकडे सोपविण्यात येतील .
- (दोन) मुख्य सचिवांकडे प्राप्त झालेल्या तक्रारी मुख्य मंत्री यांच्या मान्यतेने प्रशासकीय दक्षता कक्षाकडे चौकशीसाठी पाठविण्यात येतील .
- (तीन) खुद्द प्रशासकीय दक्षता कक्षाकडे आलेल्या तक्रारी .
- (५) वरील (तीन) बाबतच्या तक्रारींची तपासणी खालील मुद्दे तपासण्याच्या उद्देशाने होईल .
- (अ) तक्रार खरोखरच दखल घेण्यायोग्य आहे काय, नसल्यास ती दप्तर दाखल करावी .
- (ब) तक्रार पुढील कार्यवाहीसाठी संबंधित विभागाकडे पाठविता येईल काय,
- (क) प्रशासकीय दक्षता कक्षाने चौकशी करण्यासाठी तक्रार ठेऊन घ्यावी काय .
- (६) तक्रारींच्या सर्व प्रकरणांत जेथे चौकशी आवश्यक आहे अशा निष्कर्षाप्रत प्रशासकीय दक्षता कक्ष येईल ते प्रकरण मुख्य सचिवांना मान्यतेसाठी सादर करण्यात येईल . आवश्यक तेथे मुख्य सचिव, मुख्य मंत्र्यांची मान्यता प्राप्त करतील . तथापि विशेष कार्य अधिकारी आणि मुख्य सचिव या दोघांचीही मान्यता असल्यासच चौकशी सुरु करण्यात येईल . ही कार्यपध्दती अवलंबिल्यानंतर ज्या प्रकरणात चौकशी करावयाची आहे ती प्रशासकीय दक्षता कक्षाच्या अधिका-यांकडून करण्यात येईल .
- (७) प्रशासकीय दक्षता कक्ष चौकशी पूर्ण करून आपला अहवाल मुख्य सचिवांना व आवश्यक तेथे मुख्य मंत्र्यांना सादर करील . चौकशी अंती भ्रष्टाचार प्रतिबंधक अधिनियमाखाली प्रथमदर्शनी प्रकरण असल्याचे उघडकीस आल्यास त्या संबंधीचा चौकशी अहवाल त्या प्रकरणाबाबत पुढील तपास करण्यासाठी मुख्य सचिवांमार्फत महासंचालक, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग यांच्याकडे पाठविण्यात येईल .
- (८) तथापि चौकशीअंती त्या प्रकरणी विभागीय चौकशी आवश्यक आहे असे आढळून आल्यास ते प्रकरण आवश्यक कार्यवाहीसाठी मुख्य सचिवांमार्फत उचित प्राधिका-यांकडे पाठविण्यात येईल .

तीन: प्रशासकीय दक्षता कक्षाची रचना .

- (९) प्रशासकीय दक्षता कक्षाचे प्रमुख विशेष कार्य अधिकारी (प्रशासकीय दक्षता) हे राहतील व त्यांना खालीलप्रमाणे सहाय्यक असतील .

(एक) दोन सहाय्यक पोलीस आयुक्त व दोन पोलीस निरीक्षक .

(दोन) एक अवर सचिव .

सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस निरीक्षक हे अन्वेषण व त्याच्याशी संबंधित इतर बाबींचे काम पहातील, तर त्या कक्षातील अवर सचिव प्रशासकीय स्वरूपाचे काम पहातील .

(१०) सर्व विभाग प्रमुख व सर्व कार्यालय प्रमुख यांना विनंती आहे की, त्यांनी त्यांच्या विभागातील/कार्यालयातील प्रकरणांच्या अन्वेषणांच्या बाबतीत प्रशासकीय दक्षता कक्षाचे अधिकारी व कर्मचारी यांना संपूर्ण सहकार्य द्यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ग . मंडपे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन,
सामान्य प्रशासन विभाग .

कककककककक

**विषय :-वाहन अपघात प्रकरणी दुखापतीचे प्रमाणपत्र किंवा
मृत्यु प्रमाणपत्र त्वरीत देण्याबाबत .**

सा . आरोग्य विभाग, परिपत्रक क्र . जमृवि १३९४ /सीआर १६१ /कुक ३ दिनांक १९ जून, १९९४ .

शासन अधिसूचना गृह विभाग, क्र . एमव्हीए ०५८२ /७२१/टीआरजे दिनांक २३ एप्रिल १९८६ अन्वये मुंबई मोटार वाहने नियम १९५९ मध्ये नवीन नियम २९१ अ समाविष्ट केला आहे . त्या नियमात नुकसान भरपाई मिळविण्यासाठी मोटार वाहने अधिनियम १९३९ च्या कलम ९२ अ खाली कशाप्रकारे अर्ज करावा याचे स्पष्टीकरण केले आहे . या नियमामध्ये अशी तरतुद करण्यात आली आहे की, अशा प्रकारच्या दाव्यासाठी करावयाचा प्रत्येक अर्ज क्लेमस् ट्रायब्युनल समोर दाखल करण्यात येईल आणि अशा प्रत्येक अर्जासोबत खालील दस्ताऐवज जोडण्यात येतील .

- एक) अपघाताचा पंचनामा .
- दोन) प्रथम माहिती अहवाल .
- तीन) सीओएमपीवी विहित प्रपत्रात वैद्यकीय प्रमाणपत्र किंवा मृत्युच्या बाबतीत मरणोत्तर परीक्षेचा अहवाल किंवा मृत्यु प्रमाणपत्र आणि
- चार) अपघाताशी संबंध असलेल्या वाहनांची मालकी आणि विमा तपशील यासंबंधी प्रादेशिक परिवहन अधिकारी किंवा पोलीस यांचे प्रमाणपत्र .

२ . ज्या व्यक्ती नुकसान भरपाईसाठी अर्ज करू इच्छितात अशा व्यक्तींना त्यांनी विनंती केल्यावर ताबोडतोव कोणत्याही परिस्थितीत मागणी केल्याच्या दिनांकापासून एक आठवड्याच्या आंत उपरोक्त अनुक्रमांक (एक), (दोन) आणि (चार) येथे उल्लेख केलेले दस्ताऐवज पोलीस स्टेशनच्या प्रभारी अधिका-याने सादर करणे आवश्यक आहे . अशी तरतूद मुंबई मोटार वाहने (दुसरी सुधारणा) नियम १९८४ मधील नियम (बी)(४) मध्ये करण्यात आली आहे .

३ . तथापि उपरोक्त परिच्छेद १ मधील अनुक्रमांक (तीन) येथे उल्लेखिलेली वैद्यकीय प्रमाणपत्रे विहित कालावधीत मिळण्यात अडचणी उद्भवतात असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे . वाहन अपघातात जखमी झाल्याबाबतचे सीओएमपीवी या विहित प्रपत्रात प्रमाणपत्र मिळण्यास किंवा मृत्यु झाला असल्यास शवचिकित्सा अहवाल किंवा मृत्यु प्रमाणपत्र मिळण्याच्या बाबतीत अर्जदाराला व्यावहारीक अडचणींना तोंड द्यावे लागते . जेव्हा सामान्य माणसाला अपघात होऊन तो जखमी होतो किंवा दुदैवाने त्याचा मृत्यु घडून येतो अशा प्रकरणामध्ये त्या सामान्य माणसाला किंवा प्रिय असलेल्या व्यक्तीला किंवा जवळच्या नातेवाईकांना ज्या अडचणींना तोंड द्यावे लागते याबाबत विधान मंडळाच्या समितीने तीव्र चिंता व्यक्त केली आहे .

कककककककक

विवाम .

विषय :- पोलीस दलात सेवेसाठी निवड करण्यात आलेल्या उमेदवारांच्या पूर्व चारिज्याची तपासणी करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र . पीएसबी ०२८७/१८९२/(१)/ पोल-५ अ , दिनांक २६ जुलै, १९९४ .

वाचा: सा . प्र . विभाग निर्णय क्र . व्हीसीए १०६७/सी १५०५३/डी-आय, दिनांक १८ . ३ . १९६८ .
गृह विभाग, निर्णय क्र . पीएसबी ०२८७/१८९२/पोल ५ अ दिनांक १३ जून १९८८ .
गृह विभाग, निर्णय क्र . पीएसबी ०२८७/१८९२(१)/ पोल ५ अ दिनांक २० . २ . १९८९ .
पो . महासंचालक, म . रा . मुंबई यांचे अ . शा पत्र क्र . ६/४३-सी/अकोला/९३ दिनांक ८ . ९ . ९३ .
सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . सीडीआर १०९३/१०७७/प्र . क्र . २३/९३अकरा दिनांक १२ . १० . १९९३ .

शासन निर्णय , गृह विभाग क्र . पीएसबी ०२८७/१८९२(१)/पोल ५ अ दिनांक १३ . ६ . १९८८ चे आदेश अधिकरण करून शासन असे आदेश देत आहे की, पोलीस सेवेत निवड करण्यात आलेल्या उमेदवाराने भरून दिलेल्या साक्षांकन नमुन्याची तपासणी व पुढील सेवा भरती खालील प्रमाणे करण्यात यावी .

२ . पोलीस दलात नेमणूक मिळण्यासाठी खोटे प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा साक्षांकन नमुना भरतांना चुकीची माहिती देणारा उमेदवार विश्वासपात्र होऊ शकत नसल्याने अशा उमेदवारास सेवेत घेण्यात येऊ नये . परंतु साक्षांकन नमुना भरतांना खरी वस्तुस्थिती निदर्शक माहिती देणा-या उमेदवारांबाबत खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी .

- अ) ज्या प्रकरणामध्ये न्यायालयाने खटल्यातून स्वच्छ मुक्तता केली असली तर उमेदवारास सेवेत घेण्यास हरकत नाही .
 - ब) ज्या प्रकरणामध्ये उमेदवारांविरुद्ध फौजदारी खटला भरण्यात आला व न्यायालयाने नैतिक अधःपतनाच्या (Moral turpitude) आणि किंवा हिंसाचाराच्या (Violence) आरोपासाठी दोषी ठरवून शिक्षा दिली असेल अशा उमेदवारास शासकीय सेवेसाठी अपात्र ठरविण्यात यावे . इतर आरोपांच्या प्रकरणात उमेदवारास सेवेत घेण्यास हरकत नाही .
 - क) प्रकरण न्यायप्रविष्ट असल्यास उमेदवारास सेवेत भरती करून घेण्यात येऊ नये .
 - ड) न्यायालयात तडजोड झालेली असेल, त्या प्रकरणात फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम ३२०(८) प्रमाणे आरोपीस दोषमुक्त ठरविण्यात येते . हे लक्षात घेता त्या उमेदवाराच्या गुन्ह्यात तडजोड/समझोता झाला असल्यास अशा प्रकरणी उमेदवारास सेवेत घेण्यास हरकत नाही .
- ३ .
- अ) जो उमेदवार वयाच्या १८ वर्षांनंतर राजकीय पक्ष किंवा बेकायदेशीर म्हणून जाहीर करण्यात आलेली संघटना यांचा सभासद असेल किंवा,
 - ब) जो उमेदवार खालील बाबतीत प्रत्यक्ष सहयोगी किंवा सहभागी असेल, तर त्यास शासकीय सेवेत घेण्यात येऊ नये .
 - १) भारतीय संविधानास विधालय कृती किंवा हालचाली .
 - २) संघटितरित्या कायद्याचा भंग वा अवगणना करून हिंसाचार निर्माण होणा-या कृती .
 - ३) भारताची सार्वभौमिकता व एकात्मता यांना तसेच राज्याची सुरक्षितता यांना बाधक ठरणा-या कृती .
 - ४) जाती-जमाती, भाषा, धर्म या कारणावरून समाजात शत्रुत्वाची भावना तसेच विविध घटकात तिरस्कार निर्माण करणा-या कृती .

मात्र उमेदवार व्यक्तीचे राजकीय मत किंवा त्यास राजकीय पदाबाबत वाटणारी आत्मियता एवढ्या कारणावरून त्यास शासकीय सेवेत घेण्यासाठी अपात्र ठरविण्यात येऊ नये .

४ . खोटी माहिती अथवा खोटे प्रमाणपत्र देणारा उमेदवार जर तो परिविक्षाधीन अथवा अस्थायी कर्मचारी असेल तर त्यास सेवामुक्त करण्यात यावे अथवा त्याची सेवा समाप्त करण्यात यावी . जर तो स्थायी कर्मचारी असेल तर

त्याच्याविरुद्ध विभागीय चौकशी करण्यात यावी आणि आरोप सिध्द झाल्यास त्या कर्मचा-यास सेवेतून काढून टाकावे अथवा सेवेतून वडतर्फ करावे .

हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

कु .के .एस .सय्यद,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

क्वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय कर्मचा-यांच्या मान्यताप्राप्त संघटना, संघटनेचे पदाधिकारी व कार्यकारिणीचे सभासद यांना संघटनात्मक कार्यासाठी विशेष नैमित्तिक रजा-

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . आरजीए १०९५/११/प्र . क्र . २/९५ /१६ अ दि . १७ . २ . १९९५ .

- पहा: १) शासन निर्णय क्र . आरजीए १०८४/२७६/सीआर २०/१६अ दि . २५ . १० . ८५ .
२) शुध्दीपत्र क्र . आरजीए १०९४/२९०६/सीआर २०/१६ अ दि . १८ . १२ . १९८५ .

शासन मान्यताप्राप्त संघटनेच्या मुख्य शाखेतील पदाधिका-यांना व कार्यकारिणीच्या सभासदांना उपरोक्त शासन निर्णयान्वये अनुक्रमे १० व ७ दिवस विशेष नैमित्तिक रजा मंजूर करण्यास हरकत नसल्याचे स्पष्ट झालेले आहे . तथापि, सदर निर्णयामध्ये पदाधिका-यांच्या विशिष्ट पदानामांचा उल्लेख असल्याने मुख्य शाखेच्या सर्व पदाधिका-यांना ही रजा देण्यात येत नाही . यास्तव पूर्वीच्या आदेशांमध्ये अंशतः बदल करून पुढील प्रमाणे स्वयंस्पष्ट सुधारित आदेश देण्यात येत आहेत की, शासन मान्यताप्राप्त संघटनेच्या फक्त मुख्य शाखेच्या पदाधिका-यांना व कार्यकारिणीच्या सभासदांना प्रत्येक कॅलेंडर वर्षामध्ये खालीलप्रमाणे विशेष नैमित्तिक रजा मंजूर करण्यास हरकत नसावी .

मान्यता प्राप्त संघटनेचे

एका कॅलेंडर वर्षामध्ये अनुज्ञेय असलेली विशेष नैमित्तिक रजा

- १) मुख्य शाखेचे पदाधिकारी १० दिवसांपर्यन्त .
- २) कार्यकारिणीचे सभासद (वरील १ मधील पदाधिका-यांव्यतिरिक्त) ७ दिवसांपर्यन्त .
- २ . वरीलप्रमाणे विशेष नैमित्तिक रजा शासन मान्यताप्राप्त संघटनांच्या मुख्य शाखेच्या कार्यकारिणीच्या सभासदांना व पदाधिका-यांना देता येईल . संघटनांच्या शाखांच्या पदाधिका-यांना ही सवलत उपलब्ध नाही .
- ३ . संघटनेने वेळोवेळी पदाधिका-यांची व कार्यकारिणीच्या सभासदांची यादी संबंधीत कार्यालयातील रजा मंजूर करणा-या सक्षम प्राधिका-यांना पाठविणे आवश्यक आहे . तसेच ही विशेष रजा संबंधितांना सक्षम अधिका-यांकडून मंजूर करून घेणे आवश्यक आहे .
- ४ . ज्या व्यक्तींना संघटनेचे पदाधिकारी म्हणून विशेष नैमित्तिक रजा देय असेल त्यांना कार्यकारिणीचे सभासद म्हणून वेगळी नैमित्तिक रजा मिळू शकणार नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि . शा . हिरोजमनेर,
उप सचिव, सा . प्र . विभाग .

टीपः महाराष्ट्र राज्य राजपत्रित अधिकारी महासंघाला शासन निर्णय क्र. आरजीए १०९०/सीआर १४/९०/१६ अ दिनांक २४.१०.१९९० नुसार शासनमान्यता आहे. त्यानुसार महासंघाच्या सर्व पदाधिका-यांना १० दिवसांपर्यन्त विशेष नैमित्तिक रजा मिळेल. तसेच सर्व जिल्हा समन्वय समित्यांच्या २ पदाधिका-यांना महासंघाच्या कार्यकारिणीचे सभासद म्हणून ७ दिवसांपर्यन्त ' विशेष नैमित्तिक ' रजा अनुज्ञेय आहे.

(राजपत्रित अधिकारी महासंघाच्या वर्धापन दिन विशेषांक २००७ मधून.)

क्वक्वक्वक्व

विषय :- गट " ड " कर्मचा-यांना अतिकालिक भत्ता .
बृहन्मुंबई जिल्हा व तहसील येथील कार्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचारी .

शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. अकाभ १३९४ / प्र. क्र. ३२ / सेवा २ दिनांक २९.३.९५.
बृहन्मुंबई जिल्हे, तहसिल .

संध्याकाळी	७ ते ८ पर्यन्त . . रु . ६ . ०० .	संध्याकाळी .	७ . ३० ते ९ ... रु . ८ . ००
	८ ते ९ पर्यन्त... रु . ८ . ०० .		९ . ३० नंतर . रु . १० . ००
	९ नंतर... रु . १० . ००		

क्वक्वक्वक्व

सुधारित आदेश

(शासन निर्णय वित्त विभाग क्र. अकाभ १३०४ / प्र. क्र. ४० / सेवा ८ दिनांक १६.८.०५)

बृहन्मुंबई		जिल्हे , तहसिल .	
७ ते ८ पर्यन्त . .	रु . १२ . ००	संध्याकाळी	७ . ३० ते ९ . ३० रु . १५ . ००
८ ते ९ पर्यन्त...	रु . १५ . ००		९ . ३० नंतर रु . २० . ००
९ नंतर...	रु . २० . ०० .		

सदरचे सुधारित दर आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील .

क्वक्वक्वक्व

विषय :-लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांच्या कडून प्राप्त
होणा-या पत्रव्यवहारावर अग्रक्रमाने कार्यवाही करण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग , परिपत्रक क्र . एलपीएल २१९५ / प्र . क्र . ११८ / ९५ / १५ दि . २० डिसेंबर , १९९५ .

- वाचा:-** १) सा . प्र . विभाग , परिपत्रक क्र . एलपीएल-१०८९ / १०९६ / प्र . क्र . ४१ / ११ दि . ०८ . १२ . १९८९ .
२) सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . एलपीएल-१५९५ / प्र . क्र . ९० / ९५ / १५ , दि . २६ . १० . १९९५ .

शासन परिपत्रक:- लोकआयुक्त आणि उप लोकआयुक्त यांच्या कार्यालयाकडून पत्र व्यवहाराला प्राथम्य देवून विहित मुदतीत हाताळण्याबाबत वेळोवेळी आदेश काढण्यात आले आहेत . तरीही संबंधित अधिका-यांकडून/विभागाकडून

आवश्यक ते अहवाल विलंबाने लोकआयुक्त कार्यालयाकडे पाठविले जात असल्याचे आढळून आले आहे. त्या संबंधातील सविस्तर सूचना उपरोक्त २६ ऑक्टोबर, १९९५ अन्वये पुन्हा उद्भूत करण्यात आलेल्या आहेत. काही प्रकरणामध्ये असेही आढळते की, मा. लोकआयुक्त किंवा उप लोकआयुक्त यांनी मागितलेली माहिती वा त्यांनी केलेल्या शिफारशी संबंधित सक्षम अधिका-यांची मान्यता न घेता परस्पर कनिष्ठ स्तरावरील अधिका-यांमार्फत अभिप्राय/अहवाल पाठविण्यात येतात. परिणामी मा. लोकआयुक्तांच्या शिफारशी योग्य पातळीवर विचारात न घेतल्या गेल्यामुळे या शिफारशींवर नकारात्मक भूमिका घेतल्याचे आढळून येते. तरी या परिपत्रकाद्वारे अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, मा. लोकआयुक्त व मा. उप लोकआयुक्त यांचेकडे प्रलंबित असणा-या अन्वेषण प्रकरणांमध्ये आवश्यक ते अहवाल संबंधित सक्षम अधिका-यांनी विभाग/कार्यालय प्रमुखांनी स्वतः जातीने लक्ष घालून वेळेवर पाठवावेत. तसेच मा. लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांनी केलेल्या शिफारशीसंबंधात पाठवावयाचे अहवाल सक्षम अधिका-यांकडूनच पाठविले जातील याची दक्षता घेण्यात यावी. जेणेकरून मा. लोकआयुक्त आणि उप लोकआयुक्त यांची शिफारस योग्य रितीने हाताळली जाईल.

उपरोक्त सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. याबाबत निष्काळजीपणा झाल्यास शासनाकडून त्याची गंभीर दखल घेतली जाईल याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वक्कवक्कवक्क

विषय :- शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाचे गणवेश देणेबाबत .

सा.प्र.विभाग निर्णय क्र.सीएलओ १०८३/२५१४/२९ दिनांक ८ .२.१९९६

- वाचा:- १) शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.सीएलओ १०८३/२५१/२९ दि.१९.९.९० .
 २) शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.सीएलओ १०८३/२५१४/२९ दि.९.४.९१ .
 ३) शासन निर्णय सा.प्र.वि.क्र.सीएलओ १०८३/२५१४/२९ दि.११.८.१९९२ .

शासन निर्णय, सा.प्र.विभाग क्र.सीएलओ १०८३/२५४१/२९ दिनांक १९.९.१९९० अन्वये शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाचे गणवेश देण्याबाबतचे आदेश काढण्यात आले आहेत. तथापि चतुर्थश्रेणी संवर्गातील निश्चित कोणत्या कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाचे गणवेश या आदेशान्वये पुरविण्यात यावे असे मुद्दे उपस्थित झाल्याने याबाबतचे स्पष्टीकरणात्मक आदेश शासन निर्णय सा.प्र.विभाग क्र.सीएलओ १०९३/२५१४/२९ दिनांक ११.८.१९९२ अन्वये निर्गमित करण्यात आले. या आदेशातील अनुच्छेद २ च्या संदर्भात काही विभाग/कार्यालयांकडून अशी धारणा करण्यात आली की दिनांक १९.९.१९९० चे आदेश निर्गमित होण्यापूर्वी जर काही विभाग/कार्यालये खादीच्या कापडाचा गणवेश पुरवठा करीत असतील तर त्यात काहीही बदल न करता तो तसाच चालू ठेवावा किंवा कसे. परिणामतः या धारणेनुसार काही विभाग/कार्यालयातील शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना टेरीकॉट कापडाऐवजी खादीच्या कापडाचा गणवेश देण्यात येतो असे दृष्टोपतीस आणले आहे. तेव्हा ह्याबाबतीत अधिक स्पष्ट विवरणात्मक आदेश निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

२. काही शासकीय चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री संचालनालयाकडून तर इतर कर्मचा-यांना विभाग/कार्यालयामार्फत गणवेश पुरवठा करण्यात येतो. शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री संचालनालयाकडून ज्या कर्मचा-यांना दिनांक १९.९.१९९० च्या शासन निर्णयानुसार निर्गमित झालेल्या आदेशापूर्वी खादीच्या गणवेशाचा पुरवठा होत होता त्यांना दिनांक १९.९.९० च्या शासन निर्णयानुसार टेरीकॉट कापडाचा गणवेश अनुज्ञेय आहेच तथापि इतरही कार्यालयातील चतुर्थश्रेणी कर्मचा-यांना जरी विभाग/कार्यालयामार्फत गणवेश पुरवठा करण्यात येत असेल तर याही कर्मचा-यांनाही दिनांक १९.९.९० च्या शासन निर्णयानुसार टेरीकॉट कापडाचा गणवेश

अनुज्ञेय राहिल तथापि या विभाग/कार्यालयांना गणवेश पुरवठा व्यवस्थेबाबत कोणताही बदल न करता ती तशीच चालू ठेवण्यात यावी .

३ . यासाठी होणारा खर्च संबंधित विभाग/कार्यालयांनी आपल्या मंजूर अनुदानातून भागवावा .

४ . हे आदेश वित्त विभाग, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग यांच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . सीआर १०५८/९५/व्यय ४ दिनांक १६ .११ .१९९५ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

कार्यासन अधिकारी,
महाराष्ट्र शासन .

वनववनवनवन

विषय :- नक्षलवादी, अतिरेकी, गुन्हेगार, समाजकंटक इत्यादि समाज विघातक शक्ती विरुद्ध कार्यवाही करताना मृत्यु पावलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई देणे .

गृह विभाग, निर्णय क्र .पीडब्ल्युएफ ०११९५/सीआर-१३१/पोल ७ दिनांक १३ .३ .१९९६ .

पहा : शासन निर्णय एसआयएस ०४१२ /५९८/प्र.क्र.१६६/पोल ३ दिनांक १४ .१० .९२ .

पोलीसांचे जीवन जोग्खमीचे असून वाढती गुन्हेगारी, नक्षलवादी व अतिरेकी यांच्या कारवाया यामुळे त्यांच्या जीवाला धोका असतो . स्वतःचा जीव धोक्यात घालून कायदा व सुव्यवस्थेचे रक्षण करणा-या पोलीसांचे मनोधैर्य वाढविण्याचे दृष्टीने शासन निर्णय गृह विभाग क्र . एसआयएस ०४१२/५९८/प्र.क्र.१६६ /पोल ३ दिनांक १४ ऑक्टोबर १९९२ अन्वये महाराष्ट्रात नक्षलवादी किंवा अतिरेकी यांच्या विरुद्धच्या कारवायात मृत्यु पावलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना दिल्या जाणा-या रु . १,००,०००/- (रु . एक लाख फक्त) इतक्या नुकसान भरपाईच्या रकमेत वाढ करून ती रु . २,००,०००/- (रु . दोन लाख फक्त) इतका करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे . तसेच रु . २,००,०००/- (रु .दोन लाख फक्त) इतकी नुकसान भरपाईची रक्कम गुन्हेगार, समाजकंटक, संघटीत गुन्हेगार, इत्यादी समाज विघातक शक्ती विरुद्ध कारवाई करतांना मृत्यु पावलेले पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांनाही देण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे .

२ . त्याचप्रमाणे महाराष्ट्रातील नक्षलग्रस्त भागात कार्यरत असलेल्या शासकीय कर्मच-यांना नक्षलवादी/अतिरेकी यांच्याकडून मृत्यु आल्यास त्यांच्या कुटुंबियांनाही रु . २,००,००० /-(रु . दोन लाख फक्त) इतकी नुकसान भरपाई ची रक्कम देण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे .

३ . हा शासन निर्णय दिनांक २८ .२ .१९९६ पासून अंमलात येईल .

४ . पोलीस व शासकीय कर्मचारी यांच्या कुटुंबियाना वरीलप्रमाणे नुकसान भरपाई देण्याचा खर्च लेखाशिर्ष २०५५ पोलीस, ११३ पोलीस कर्मचारीवर्ग यांचे कल्याण (चार) कर्तव्य बजावत असतांना जखमी अथवा मृत झालेल्या

पोलीस कर्मचा-याना व त्यांच्या कुटुंबियांना सानुग्रह अनुदान (२०५५ ०२९ ३) योजनेत्तर या खालील प्रति वर्षाच्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा .

५ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या मान्यतेने (अनौपचारिक संदर्भ क्र . ७८६४ /९५ /व्यय ७ दिनांक ६ .७ .९५) निर्गमित करण्यात येत आहे .

कु . क . सु . सय्यद ,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

कनककनककनक

विषय :- शासनाच्या कामकाजावर वृत्तपत्रात प्रसिद्ध होणा-या बातम्या, टिका टिप्पणीवर खुलासा करण्याबाबत कार्यालयीन कार्यपध्दती .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . पुवप्र १०९६ /७२३ / प्र . क्र . १२१ /९६ /३४ दिनांक ३० एप्रिल , १९९६ .

संदर्भ :- सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . पुवप्र १२८७ / (१७) / ८७ / ३४ दिनांक १८ . २ . १९८७ .

वर्तमान पत्रातून शासन व शासनाच्या विविध खात्यासंबंधी टिकात्मक मजकूर येत असतो . अनेकदा वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणारा मजकूर चुकीच्या वा अपु-या माहितीच्या आधारीत असतो . असा मजकूर प्रसिद्ध झाल्यानंतर व तो संबंधित विभागाच्या नजरेस आल्यावर संबंधित विभाग / कार्यालयाकडून त्याबाबतचा खुलासा संबंधित जिल्हा माहिती अधिकारी / विभागीय उपसंचालक / माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांचेकडे तीस दिवसाच्या आत पाठवावा अशा सूचना संदर्भाधिन दिनांक १८ . २ . ८७ च्या शासन परिपत्रकाद्वारे सर्व विभाग प्रमुखांना यापूर्वीच देण्यात आल्या आहेत . असा खुलासा केल्याने खरी वस्तुस्थिती लोकांना समजते .

२ . असे जरी असले तरी शासनाला असे आढळून आले आहे की, कित्येक वेळा टिकात्मक मजकूर प्रसिद्ध झाल्यावर संबंधित विभागाकडून त्वरीत खुलासा केला जात नाही व त्या अभावी जनमानसात शासनाविषयी चुकीची प्रतिमा तयार होते . विलंबाने खुलासा प्रसिद्ध झाल्यास त्यांचा परिणामकारकताही अतिशय कमी होते .

३ . शासकीय विभागाच्या कार्यपध्दतीवर वृत्तपत्रातून प्रसिद्ध होणा-या टिका / टिप्पणीची शासनाने गंभीर दखल घेतली असून संबंधित विभागांनी अशा टिका / टिप्पणीवर तातडीने खुलासा करण्यासाठी खालीलप्रमाणे नव्याने सूचना देण्यात येत आहेत .

अ) वर्तमान पत्रातून प्रसिद्ध होणारी टिका, टिप्पणी तसेच माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय व अधिनस्त कार्यालये, अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने आणि मुख्यमंत्री कार्यालयाच्या जनसंपर्क कक्षाकडून पाठविण्यात येणारी वृत्तपत्र कात्रणे यांची संबंधित विभागांनी / कार्यालयांनी तातडीने दखल घ्यावी .

ब) वृत्तपत्रात प्रसिद्ध होणा-या टिका टिप्पणीवर संबंधित विभाग / कार्यालय यांनी खुलासा करण्यात स्वतःच पुढाकार घ्यावा यासाठी मुख्यमंत्री, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय व अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने यांच्या कार्यालयाकडून पाठविण्यात येणा-या पत्राची प्रतिकक्षा करू नये .

क) वृत्तपत्रात प्रसिद्ध झालेल्या टिका टिप्पणीवर चौवीस तासांच्या आत व उशिरात उशिरा अड्डेचाळीस तासांच्या आत खुलासा केला जाईल यांची संबंधित विभागांनी / कार्यालयांनी दक्षता घ्यावी . एवढेच नव्हे तर संबंधित जबाबदार अधिका-याने उक्त कालावधीत खुलासा करण्यात आला आहे याची स्वतः खात्री करावी . सदर खुलाशाची प्रत महासंचालक माहिती व जनसंपर्क व मुख्यमंत्र्यांचे जनसंपर्क अधिकारी यांनाही पृष्ठांकित करावी .

ड) वृत्तपत्रात प्रसिद्ध झालेल्या टिका टिप्पणीत उपस्थित केलेले मुद्दे जे ग्राह्य असतील तर संबंधित प्रकरणांची वस्तुस्थिती व त्यावरील भूमिका विभागाने मुख्यमंत्री सचिवालयाकडे पाठवावी .

४ . शासकीय कार्यपद्धतीवर होणा-या वृत्तपत्रीय टिका टिप्पणीवर खुलासा करण्यास विलंब झाल्यास मा . मुख्यमंत्र्यांच्या स्तरावर यांची गंभीर दखल घेण्यात येईल याची कृपया नोंद घ्यावी .

५ . सदर परिपत्रक सर्व मंत्रालयीन विभागाने त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांच्या निदर्शनास आणून त्यांच्याकडून योग्य ते अनुपालन केले जाईल यांची दक्षता घ्यावी .

६ . माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय व त्यांच्या सर्व अधिका-यांना असे निदेशित करण्यात येते की, त्यांनी सदर खुलासा प्राप्त झाल्यानंतर ते संबंधित वृत्तपत्राकडे त्वरीत पाठविण्याची व्यवस्था करावी . व त्यास प्रसिद्धी मिळेल याबाबत लक्ष घालवे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

गिरीश गोखले ,
प्रधान सचिव, सा . प्र . विभाग .

कककककककक

विषय :- अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना .

शालेय शिक्षण विभाग, निर्णय क्र . एफडिडी १०९६/८४८८३/(१९५७/९६) साशि ५ दि . १३ . ०८ . ९६ .

स्त्री शिक्षण हे प्रगतीचे निर्विवाद सूत्र मानून महाराष्ट्र शासनाने मुलींच्या शिक्षणाकरिता सर्वतोपरी प्रयत्न केलेले आहेत . पालकांची विशेषतः ग्रामीण भागातील पालकांची आर्थिक परिस्थिती गरिबीची असल्यामुळे, ग्रामीण भागातील मुली शालेय शिक्षण घेवू शकत नाहीत . त्याकरिता मुलींना शाळेत दाखल करण्याकरिता पालकांना प्रवृत्त करण्यासाठी तसेच त्यांना शाळेत टिकवून ठेवण्यासाठी जून १९९६ पासून इ . ५ वी ते १० पर्यन्तच्या ग्रामीण भागातील मुलींना शाळेत जाण्याकरिता एस . टी . ने मोफत प्रवास करण्याची सवलत देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

शासन निर्णय :- ग्रामीण भागातील इयत्ता ५ वी ते १० वी पर्यन्त शिक्षण घेणा-या विद्यार्थिनींना शाळेत जाण्यासाठी एस . टी . ने मोफत प्रवास करण्याची सवलत सन १९९६-९७ या शैक्षणिक वर्षापासून देण्याचे शासनाने ठरविले आहे . ही योजना जून १९९६ पासून अंमलात येत आहे . या योजनेस “ **अहिल्याबाई होळकर मुलींना मोफत प्रवास योजना** ” असे संबोधण्यात यावे .

या योजनेचे सर्वसाधारण स्वरूप खालीलप्रमाणे राहिल .

- १) ही सवलत फक्त ग्रामीण भागातील विद्यार्थिनींसाठी अनुज्ञेय असेल .
- २) ग्रामीण भागातील स्थानिक टिकाणी माध्यमिक शिक्षणाची सोय असल्यास दुस-या गावात अथवा शहरात जावून माध्यमिक शिक्षण घेणा-या विद्यार्थिनींना ही सवलत अनुज्ञेय राहणार नाही .
- ३) शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी पात्र विद्यार्थिनींची तपशिलवार यादी राज्य परिवहन महामंडळाच्या आगारप्रमुखांना पाठवावी .
- ४) मुख्याध्यापकांमार्फत यादी प्राप्त झाल्यानंतर विद्यार्थिनीस संबंधित आगार प्रमुखांमार्फत तिमाही पास मोफत उपलब्ध करून देण्यात येतील .
- ५) संबंधित शाळेच्या मुख्याध्यापकांनी दर महिन्यास विद्यार्थिनींची किमान उपस्थिती ७५ टक्के असण्यासंबंधीचे प्रमाणपत्र राज्य परिवहन महामंडळास द्यावे . त्याशिवाय पुढील तिमाहीचा पास महामंडळाने देवू नये .
- ६) संबंधित शिक्षणाधिका-यांनी प्रत्येक तिमाहीस शाळांकडून आलेल्या माहितीच्या आधारे माहिती एकत्र करून कोषागारामध्ये देयक सादर करावे व राज्य परिवहन महामंडळास चेक अथवा डिमांड ड्राफ्टने रकमेची प्रतिपूर्ती करावी .

विभाग .

- ७) शालेय विद्यार्थ्यांना २/३ दरात प्रवास करण्याची सध्याची अस्तित्वात असणारी सवलत महामंडळाने पुढे चालू ठेवावी. म्हणजेच ग्रामीण भागातील इयत्ता ५ वी ते १० वी च्या विद्यार्थीनींच्या संदर्भात उर्वरीत १/३ खर्चाची प्रतिपूर्ती शासनाकडून महामंडळास करण्यात येईल.

कवकककक

विषय :- मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैर्य, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिस देण्यास वापरण्यात यावयाच्या मार्गदर्शक तत्वांबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र. जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १० दिनांक ३० ऑगस्ट, १९९६ .

वाचा: शासन निर्णय क्र. जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल-१० दिनांक २५.६.१९९६ .

शासन निर्णय :- उपरोक्त दिनांक २५.६.१९९६ च्या शासन निर्णयानुसार मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये बक्षिसाच्या रकमेची आर्थिक मर्यादा आणि अधिका-यांची व्याप्ती उपरोक्त शासन निर्णयाच्या सोबत असलेल्या परिशिष्ट “ अ ” मध्ये निर्देशित केलेली होती. त्याच शासन निर्णयाच्या परिच्छेद २ मध्ये बक्षिस देण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे विहित केली जातील असे स्पष्ट करण्यात आले होते. त्यानुसार शासनाने उपरोक्त मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० नुसार पोलीस निधीतून पोलीस अधिकारी, खाजगी व्यक्तींना द्यावयाच्या बक्षिसाबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे विहित केली असून ती सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट “ अ ” मध्ये दर्शविलेली आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अरविंद झणझणे,
कार्यासन अधिकारी,
गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

कवककक

परिशिष्ट-अ .

मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अनुसार पोलीस निधीतून पोलीस आणि खाजगी व्यक्तींना द्यावयाच्या बक्षिसाबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे .

-
- (१) सदर बक्षिसे ही नियमावलीत विहित केल्याप्रमाणे केवळ पोलीस निरीक्षक आणि त्याखालील दर्जाच्या अधिका-यांनाच देण्यात यावीत .
 - (२) नियमावलीत स्पष्ट तरतूद असल्यामुळे इतर वरिष्ठ पोलीस अधिका-यांस बक्षिसास पात्र ठरविण्यात येवू नये . वरिष्ठ पोलीस अधिका-यांचा इतर प्रोत्साहनपर बाबीसाठी विचार करावा .
 - (३) बक्षिसासाठी केवळ खाली उल्लेखिलेल्या घटना पात्र ठरविण्यात याव्यात व अन्य बक्षिसांसाठी पात्र ठरविण्यात येवू नये .

- (अ) धैर्य , कौशल्य किंवा धडाडी आवश्यक आहे . अशा स्वरूपाची लक्षणीय कर्तव्ये यामध्ये तुरुंगातून पळालेल्या विशेषतः जन्मठेपेची शिक्षा झालेल्या कैद्याला पुन्हा पकडणे, फरार (Wanted) गुन्हेगारांना कैद करणे, गुन्ह्याच्या शोधार्थ हवी असलेली माहिती प्राप्त करणे किंवा अपवादात्मक असे उत्कृष्ट तपासणी कार्य करणे .
- (ब) तत्परता, प्रामाणिकपणा आणि बुद्धीकौशल्य वापरून तपासणी कार्यात महत्वाची मदत करणे .
- (क) एखाद्या मोठ्या प्रकरणात रायटर, हेड कॉन्सेबल किंवा कॉन्स्टेबल यांनी मोठ्या कामाचा बोजा पार पाडणे .
- (ड) अपवादात्मक प्रकरणात चलाखी, तत्परता दर्शविणा-या हुशार जनतेच्या स्तुतिपात्र असणारे काम किंवा वक्षिस देणा-या अधिका-यांच्या मते पोलीस दलाची कार्यक्षमता वाढविण्याच्या दृष्टीने उत्कृष्ट कार्य करणे . परंतु या उत्कृष्ट कार्यात केवळ एखाद्या प्रसंगी चांगला पोलीस बंदोबस्त ठेवणे ही बाब समाविष्ट होऊ शकणार नाही .
- (ई) पोलीस अधिका-यांना विहित केलेल्या आर्थिक मर्यादितच त्यांनी वक्षिसे देण्याच्या प्रस्तावाचा विचार करावा . ज्या प्रकरणात पोलीस अधिका-यांना त्यांच्या विहित मर्यादितपेक्षा अधिक रक्कम मंजूर करण्याची आवश्यकता वाटत असेल अशी प्रकरणे सविस्तर कारणमिमांसासह पोलीस महासंचालकांकडे किंवा शासनाकडे पाठवावित .
- (फ) गुन्हांचे यशस्वी शोधकार्य किंवा गुन्हेगारांच्या बाबत संशय व्यक्त करून कारवाई करण्यासंबंधातील वक्षिसे ही केवळ :

- १) गुन्हेगारांवरील गुन्हा शाबीत झाल्यावर,
- २) वरिष्ठ कोर्टात अपिलात पुर्ननिरिक्षणात किंवा इतर प्रकारे प्रकरणाची दखल घेतल्यानंतर,
- ३) वरिष्ठ न्यायालयात अपिल पुर्ननिरिक्षण निकाल लागल्यानंतर,
- ४) गुन्हा शाबीत होण्यापूर्वी जर पोलीस अधिका-यांना वक्षिसे देण्याची आवश्यकता वाटत असेल तर अशा प्रकरणात पोलीस महासंचालकांच्या पूर्व मंजूरीची आवश्यकता राहिल .
- ५) हेड कॉन्स्टेबल/पोलीस कॉन्स्टेबल यांच्या संदर्भात पोलीस नियम ३०० (८) मधील तरतूदी लागू राहतील .
- ६) ज्या प्रकरणात कुप्रसिद्ध गुन्हेगाराविरुद्ध, अतिरेक्याविरुद्ध, नक्षलवाद्यांविरुद्ध कारवाई करण्यात आली असेल किंवा ज्यामध्ये शासकीय अथवा सार्वजनिक मालमत्तेचे रक्षण करण्याचा प्रश्न निर्माण झाला असेल अशा घटनादेखील वक्षिसास पात्र ठरतील .
- ७) पोलीस कर्मचा-यांचे शौर्य आणि धैर्य आणि त्यांची गुणवत्ता यांची तुलना वक्षिसांच्या रकमेशी करण्यात येऊ नये . वक्षिसाची रक्कम हे गुणवत्तेचे प्रतिक समजण्यात यावे . या दृष्टीकोनातून कोणत्याही कर्मचा-याला त्याच्या एक महिन्याच्या एकत्रित वेतनापेक्षा जास्त रक्कम वक्षिस म्हणून देण्यात येवू नये .

(टीप :- वक्षिसांच्या रकमेची आर्थिक मर्यादा, अधिकारांची व्याप्ती मार्गदर्शक तत्त्वांमधीला सुधारणा यासाठी दिनांक १३ डिसेंबर १९९९ तसेच दि . ७ . ५ . २००८ चे शासन निर्णयही पहावेत .)

क्र.इएक्सटी /१५९५/१७०/विशा-५
गृह विभाग (विशेष) मंत्रालय, मुंबई .
दिनांक ५ .१० .१९९६ .

विषय:- तडीपार प्रकरणी चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र (बॉन्ड) घेण्याच्या तरतुदीबाबत .

संदर्भ : शासन पत्र क्रमांक इएक्सटी-१११८८/७५७/विशा ५ दिनांक १५ डिसेंबर, १९८८ .

तडीपारीच्या प्रकरणात चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र(बॉन्ड) घेण्याची तरतुद मुंबई पोलीस अधिनियमात नसल्याने असे बंधपत्र घेता येईल किंवा कसे याबाबतचे मार्गदर्शन शासनाने पत्र क्र.इएक्सटी ११८८/७५७/विशा ५ दिनांक १५ डिसेंबर १९८८ च्या पत्राने दिलेले होते . आणि त्यात असे स्पष्ट करण्यात आले होते की, मुंबई पोलीस अधिनियम १९५१ च्या कलम ५५, ५६ च्या तडीपार प्रकरणामध्ये सबळ पुरावा उपलब्ध नसल्यास आवश्यक तर अशा व्यक्तीकडून चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र घेण्यात यावे . मात्र सदर अधिनियमाच्या कलम ५७ च्या तडीपार प्रकरणामध्ये बंधपत्र घेऊन सोडण्याचे आदेश तरतुदी अभावी काढता येणार नाहीत असे स्पष्ट करून प्रत्येक प्रकरणाची वस्तुस्थिती सबळ व समर्थनीय पुरावा तपासल्यानंतरच अशा प्रकरणाबाबत अंतिम निर्णय घेण्यात यावा असेही स्पष्ट करण्यात आले होते .

२ . अशाच एका प्रकरणपैकी श्री . कुंदन नारायण भोईर विरुद्ध महाराष्ट्र शासन (रिट पिटीशन क्र.५४७/१९८९) मध्ये मुंबई उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने दिलेल्या निकालात मुंबई पोलीस अधिनियम १९५१ च्या कलम ५५, ५६ मध्ये बंधपत्र घेण्याची तरतुद नसल्याचे स्पष्ट करून अपिलात आव्हानित झालेले आदेश वाजूस सारलेले होते . त्याचप्रमाणे प्रकाश हरी सोनार विरुद्ध महाराष्ट्र शासन या प्रकरणात (रिट पिटीशन क्र.४६४/१९९४) मध्येही उच्च न्यायालयाने पूर्वीच्याच निकालाचा आधार घेऊन अपिलात आव्हानित झालेले आदेश वाजूस सारलेले आहेत .

३ . उच्च न्यायालयाची ही निकालपत्रे सुस्पष्ट आहेत व उच्च न्यायालयाचा हा निकाल संबंधितांवर बंधनकारक आहे . मुळातच तडीपार न करता बंधपत्र घेतले तर सक्षम अधिका-यांकडे पुरेसे समर्थन नाही असा निष्कर्ष निघतो . त्यामुळे तडीपारीच्या प्रकरणावर यापूढे कारवाई करताना मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निकालपत्रामुळे शासनाने या प्रकरणात पूर्वी पारित केलेल्या दिनांक १५ डिसेंबर १९८८ च्या आदेशातील बाबी तेवढ्या प्रमाणात रद्द झाल्याचे समजण्यात यावे .

अ . ना . भोसले,
कक्ष अधिकारी, गृह विभाग (विशेष),
महाराष्ट्र शासन .

वक्कवक्कवक्क

विषय :-गणवेश भत्ता पोलीस अधिका-यांना मंजूर करणेबाबत

गृह विभाग पुरकपत्र ,क्र. युएनएफ ०२९०/२५६०/(१४)/ पोल ४ दिनांक ३१ जानेवारी, १९९७ .

- वाचा १) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.युएनएफ ०२९०/२५६०/(१४)/ पोल ४ दि.१५.९.९२ .
२) शुध्दीपत्रक क्र. युएनएफ ०२९०/२५६०/(१४)/पोल ४ दिनांक २५.१०.९३ .
३) पो .महा म .रा .मुंबई यांचे पत्रक्र .पोमसं/३०/(१६)/३५२०/मसोसे/९६ दि.१३.१.९७ .

शासन निर्णय, गृह विभाग क्र.युएनएफ ०२९०/२५६०/(१४)/पोल ४ दिनांक १५ सप्टेंबर १९९२ च्या परिच्छेद क्र.१(पृ.३) मधील शेवटच्या ओळीपुढे “ ज्या कार्यालयामध्ये संबंधित कर्मचारी काम करित असतील त्या कार्यालय प्रमुखाने दर ४ वर्षांनी त्यांची गणवेश नुतनीकरण भत्ता मंजूरीचे आदेश काढून रक्कम अदा केल्याची योग्य ती नोंद सेवापुस्तकामध्ये प्रमाणित करून संबंधितास रक्कम अदा करण्यासाठी कार्यालय प्रमुखांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे ” असा मजकूर समाविष्ट करण्यात यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

अ.के.कर्णिक,
कार्यासन अधिकारी, गृहविभाग म.शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय : दूरध्वनीवरील खर्चात काटकसर .

गृह विभाग, निर्णय क्र.टीएलसी ०१९६ /१७८२/५०/ पोल ४ दिनांक ११ मार्च , १९९७ .

- वाचा:- १) सा.प्र.वि.निर्णय क्र.टीईएल १७९५/प्र.क्र.२२०/२२ दिनांक १.१.१९९६ .
२) पो.म.म.राज्य मुंबई यांचे पत्र क्र.पोमसं/१९/१९ अ/दूरध्वनी/९७ दि.१९.१०.९६ .
३) पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई यांचे पत्रक्र.२३७/कक्ष ६/साधनसामुग्री/९६ दि.७.१०.९६ .
४) महासंचालक, असेवी.म.रा.यांचे प.क्र.असेवी/अ ३/दूरध्वनी/९६/३७२० दि.८.८.९६

खर्चामध्ये काटकसर सूचविण्यासाठी शासनाने नियुक्त केलेल्या पुनर्विलोकन समितीने दूरध्वनीवरील खर्चात काटकसर करण्यासंबंधी अनेक शिफारशी केल्या होत्या . त्या शिफारशींच्या अनुशंगाने निवासी दूरध्वनीवर दरमहा ७५० कॉल्सची मर्यादा विहित करण्यात आली होती .

२. तथापि पोलीस अधिका-यांच्या कायदा व सुव्यवस्था राखण्याच्या कामाचे स्वरूप लक्षात घेऊन त्याचे निवासी दूरध्वनीवरील कॉल्सची मर्यादा खालील प्रमाणे वाढविण्यास शासन मान्यता देत आहे .

अ.क्र.	पदनाम	सध्याची कॉल्सची मर्यादा .	सुधारित कॉल्सची मर्यादा .
१.	पो.महासंचालक, म.राज्य.मुंबई	७५०	१२००
२.	अपर.पो.म.संचालक, (का व सु) म.राज्य	७५०	१२००
३.	आयुक्त व विशेष पो.महानिरीक्षक, गु.अ.विभाग (गुप्त वार्ता) म.रा.मुंबई	७५०	१२००
४.	सहाय्यक पो.महानिरीक्षक (का .व सु) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	७५०	१२००
५.	पोलीस आयुक्त, वृहन्मुंबई .	७५०	१२००
६.	सह पोलीस आयुक्त (का .व सु., प्रशासन, गुन्हे) मुंबई .	७५०	१२००
७.	अपर पोलीस आयुक्त (विशेष शाखा व गुन्हे शाखा)	७५०	१२००

उर्वरीत पोलीस अधिका-यांसाठी त्यांच्या निवासी दुरध्वनी वरील कॉल्सची मर्यादा ७५० कॉल्स ठेवण्यात आली आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

म .मो .कांबळे,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन,
गृह विभाग .

कककककककक

**विषय :-लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांनी सुनावणी
नेमलेल्या तारखेला संबंधीत अधिका-यांनी उपस्थित राहण्याबाबत .**

सा .प्र .विभाग,परिपत्रक क्र . एलपीएल १५९५ /प्र .क्र .९० /९५ /१५ . दि . १५ मार्च ,१९९७ .

- वाचा :**
- १ . परिपत्रक क्र . एलपीएल १०८९ /१०९६ /४१ /११ दि . ८ डिसेंबर १९८९ .
 - २ . परिपत्रक क्र . एलपीएल १०९५ /प्र .क्र .९० /९५ /१५ दि . २६ ऑक्टोबर १९९५ .
 - ३ . परिपत्रक दि . ३१ .१० .१९९५ .४ .परिपत्रक दि . २० .१२ .१९९५ .

परिपत्रक

लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांच्याकडून आलेल्या पत्रव्यवहाराला विधानसभा, विधानपरिषदे प्रमाणे अग्रक्रम द्यावा . त्यावर सत्वर कार्यवाही करणे, त्या कार्यालयास विहित मुदतीत माहिती पाठविणे आणि मा .लोकआयुक्त व मा .उप लोकआयुक्त यांनी महाराष्ट्र , लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त ,अधिनियम , १९७१ च्या कलम १२(२) व कलम १२(४) अन्वये केलेल्या शिफारशींवर सत्वर कार्यवाही करून त्याबाबतचा अहवाल त्या कार्यालयास विहित मुदतीत पाठविणे, याबाबत शासनाने वेळोवेळी सूचना दिलेल्या आहेत .

उपरोक्त दि . २६ ऑक्टोबर १९९५ च्या परिपत्रकानुसार परिच्छेद १ मधील अनुक्रमांक ७ अन्वये महाराष्ट्र , लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त अधिनियम १९७१ च्या कलम ११ च्या तरतुदीनुसार मा .लोकआयुक्तांनी एखाद्या प्रकरणाच्या संदर्भात सुनावणीस बोलाविले आणि जर अन्य महत्वाच्या शासकीय कामामध्ये सदर अधिकारी व्यग्र असेल तर त्या अधिका-याने उपस्थिती माफ करून घ्यावी किंवा सुनावणीचा दिनांक बदलून घ्यावा असे सुचविण्यात आले आहे .

आता अशी सूचना देण्यात येते की, त्यांना जरी सदर सुनावणीस महत्वाच्या प्रशासकीय कामकाजामुळे हजर होता आले नाही तर सुनावणीच्या दिनांकाला संबंधीत प्रकरणाची सांगोपांग माहिती असलेला असा वर्ग १ चा अधिकारी सुनावणीसाठी पाठवावा म्हणजे मा . लोकआयुक्त किंवा मा . उप लोकआयुक्त यांना प्रकरणांचा त्वरेने निपटारा करणे शक्य होईल .

तरी उपरोक्त पध्दतीने कार्यवाही व्हावी असे या आदेशान्वये कळविण्यात येत आहे .

हे परिपत्रक सर्व कर्मचारी व अधिकारी यांच्या दृष्टोत्पत्तीस आणावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

रवि भू . बुध्दिराजा,
सचिव (सेवा) सामान्य प्रशासन विभाग .

विवाम .

कककककककक

**विषय :- जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी
करावयाच्या कारवाईबाबत मार्गदर्शक सूचना .**

गृह विभाग (विशेष),
परिपत्रक क्र.एमआयएस ०४९७ /का.व.सु./प्र.क्र.१९/विशा १ अ दि. १२.५.१९९७.

वाचा:- परिपत्रक क्र. डीआएस ०३८८/१०९९/विशा १ अ, दिनांक ९ ऑगस्ट १९९०.

शासनाच्या उपरोक्त विषयावरील पारीत केलेल्या दिनांक ९.८.१९९० च्या मार्गदर्शक सूचनेतील सूचना क्र. ४ पूर्णतः अधिकर्मित करून ती खालील प्रमाणे समाविष्ट करण्याचा शासनाने निर्णय घेतलेला आहे:-

“ (४) गुन्हेगारी कृत्याची नोंद केलेली व्यक्ती स्वतःच्या जीवावरील धोक्यास निमंत्रण देते, सामान्यतः अशा व्यक्तींची स्वसंरक्षणाची कुवत असते. त्यामुळे अशा स्वरूपाची गुंड, गुन्हेगारी कृत्याची नोंद असलेल्या व्यक्तीला त्यांनी मागणी केली तरीही पोलीस संरक्षण देण्याची आवश्यकता नाही, कारण अशी व्यक्ती पुरविण्यात येणा-या पोलीस संरक्षणाचा दुरुपयोग स्वतःचा फायदा व गुन्हेगारी कृत्य करण्याकरिता करू शकते ”.

तरी यापुढे भविष्यात मार्गदर्शक सूचनेतील सूचना क्र.४ संबंधित वरील प्रमाणे कारवाई करण्यात यावी व वरील सुधारित मार्गदर्शक सूचना सर्व संबंधित पोलीस अधिका-यांच्या निदर्शनास आणाव्यात व त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

दि.वि.एकवोटे,
सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय:- माजी सैनिकांना सौजन्याची वागणूक देण्याबाबत .

सा.प्र.विभाग,परिपत्रक क्र.संकीर्ण १०९७/२४३८/प्र.क्र.१३४/९७/२८ दि.२४.९.१९९७.

परिपत्रक:- सैन्य दलात भरती होणारे सैनिक देशाच्या सीमांचे आणि स्वातंत्र्याचे प्राणपणाने रक्षण करतातच पण देशात उदभवणा-या कायदा व सुव्यवस्था विषयक समस्या,अतिवृष्टी,वादळे आणि भूकंपासारख्या आपत्तीत दुदैवी नागरिकांच्या सहाय्याला तत्परतेने धावून जाऊन बहुमोल अशी कामगिरी बजावत असतात . सैन्य दलात भरती झालेले सैनिक त्यांच्या घरापासून,आप्त स्वकीयांपासून पार दूर देशाच्या सीमा भागांमध्ये कार्यरत असतात . असे कार्य करीत असताना ते आपल्या खाजगी संपत्तीची,कुटुंबाची जबाबदारी गावक-यांवर/अथवा त्यांच्या कुटुंबातील असलेल्या मुख्य व्यक्तींवर सोपवून सेवेत कार्यरत असतात . सैन्य सेवेतील आपला कर्तव्य कालावधी पूर्ण करून जेव्हा ते आपल्या मूळ गावी परत येतात,तेव्हा समाजात स्थिर होण्यासाठी त्यांना व-याच अडचणींना तोंड द्यावे लागते . या अडचणींवर मात करण्यासाठी त्यांना निरनिराळ्या नागरी सेवेतील प्राधिका-यांची मदत घ्यावी लागते .

२. माजी सैनिकांना व त्यांच्या कुटुंबियांना त्यांच्या समस्या सोडविण्यास नागरी/शासकीय यंत्रणेकडून योग्य सहकार्य मिळत नाही . त्यांची गा-हाणी ऐकण्यात येत नाहीत वा त्यांत टाळाटाळ करण्यात येते आणि त्यांना काही वेळा अपमानास्पद वागणूक तसेच काम करण्यासाठी संबंधित अधिका-यांकडून भ्रष्टाचाराचा अवलंब करण्यात येतो असे केंद्र शासनाच्या रक्षा मंत्रालयाने राज्य शासनाच्या निदर्शनास आणले आहे .अशी वस्तुस्थिती निर्माण झाल्यास, सहाजिकच सैनिकांना अत्यंत असमाधान वाटून सैनिकांच्या नैतिक कर्तव्यावर अनिष्ट परिणाम होतो व भ्रमनिराशेची भावना त्यांच्यात हळूहळू पसरत जाते आणि देशभक्तीच्या भावना नष्ट होऊन सैन्य दलातील कर्तृत्वाचा कलही नष्ट होण्यास कारणीभूत ठरतो . या प्रकरणी मा. पंतप्रधानांकडेही तक्रारी प्राप्त झाल्या असून, योग्य ती कार्यवाही तात्काळ

करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत .

३ . मातृभूमीच्या संरक्षणासाठी सर्वस्व देणा-या माजी सैनिकांसाठी व त्यांच्या कुटुंबियासाठी कल्याणकारी व पुनर्वसन योजनांसदरभात तसेच त्यांच्याकडून काही तक्रारी, विनंती अर्ज प्राप्त झाल्यास, नागरी शासकीय अधिकारी/ कर्मचारी यांनी माजी सैनिकांना योग्य सहकार्य व मार्गदर्शन करावे . तसेच भ्रष्टाचाराचा मार्ग न अवलंबिता त्यांना सौजन्याची वागणूक देऊन त्यांच्या अडचणी सोडवून त्यांना सुसह्य कसे करता येईल याची दक्षता घ्यावी . माजी सैनिकांच्या अडीअडचणी सोडविण्यात कुचराई केल्यास व त्यांना अपमनास्पद वागणूक दिल्याचे दिसून आल्यास, त्याबद्दल गंभीर दखल घेण्यात येईल, याची सर्व संबंधितांनी नोंद घ्यावी .

४ . सर्व मंत्रालयीन विभाग व त्यांच्या अधिपत्याखाली असलेल्या सर्व विभागाध्यक्ष व कार्यालयीन प्रमुख यांना विनंती करण्यात येते की, वरील सूचना सर्व संबंधित अधिका-यांच्या व कर्मचा-यांच्या निदर्शनास आणून घ्याव्यात व सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यास त्यांना सक्त सूचना घ्याव्यात . तसेच माजी सैनिकांच्या अडीअडचणी सोडविण्याच्या दृष्टीने टाळाटाळ करणा-या अधिका-यांच्या व कर्मचा-यांच्या विरुद्ध शिस्तभंगाची योग्य कार्यवाही गंभीरतेने करण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

सुरेश कुमार,
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय : शासकीय अधिका-यांना निवासस्थानी दिलेल्या दूरध्वनीसंबंधी
त्यांच्या रजेच्या कालावधीत काय व्यवस्था करावी याबाबत .**

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . टीईएल १७९७-प्र . क्र . १८३-२२, दिनांक २४ . १० . १९९७ .

ज्या शासकीय अधिका-यांना नियमानुसार निवासस्थानी दूरध्वनी अनुज्ञेय आहे असे अधिकारी कोणत्याही कारणास्तव रजेवर असतात त्यावेळी त्यांना शासनामार्फत देण्यात आलेल्या दूरध्वनीची देयके शासनातर्फे भागविली जावीत किंवा नाहीत या संबंधीचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . याबाबत शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

- १) शासकीय अधिका-यांच्या १२० दिवसांपर्यन्तच्या मंजूर रजेसाठी शासनाने विहित केलेल्या मर्यादितपर्यन्त दूरध्वनीचा खर्च शासनाने सोसावा .
 - २) या खर्चामध्ये अधिका-यांनी केलेल्या एस . टी . डी / आय . एस . डी . कॉल्सचा समावेश असू नये .
 - ३) १२० दिवसानंतरच्या कालावधीत दूरध्वनी काढून घेण्यात येऊ नये . मात्र असा दूरध्वनी सेफ कस्टडीमध्ये ठेवला असता तर जेवढा खर्च झाला असता तेवढा खर्च शासनाने सोसावा व त्यावरील होणारा खर्च मात्र संबंधित अधिका-याने स्वतः सोसावा .
- २ . हे आदेश वित्त विभागाच्या संमतीने व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . ९७५ / व्यय ४ दिनांक ७ . १० . ९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अनीषा शिन्डे ,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

विषय : मोठ्या इमारतीत असलेल्या वेगवेगळ्या शासकीय कार्यालयांच्या पत्याबाबत .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . संकीर्ण १०९७ / प्र . क्र . ९७ / १८ (र . व का .) दि . १० . ११ . १९९७ .

पहा : परिपत्रक सा . प्र . विभाग क्र . संकीर्ण १०९० / ८४ / १८ (र . व का .) दिनांक ४ . १० . १९९० .

महाराष्ट्रातील सर्वसाधारण मोठ्या इमारतीत / बॅरॅक्समध्ये असलेल्या शासकीय कार्यालयांशी संपर्क साधणे शक्य व्हावे, या दृष्टीने करावयाच्या उपाय योजना करण्याच्या सविस्तर सूचना, उपरोक्त संदर्भाकित दिनांक ४ . १० . १९९० च्या परिपत्रकाद्वारे देण्यात आलेल्या आहेत . त्या सूचनांचे पालन करण्याबाबतचा उच्चार करण्यात येत आहे .

शासनाकडून पाठविण्यात येणा-या पत्रांवर, उपलब्ध असल्यास फॅक्स नंबरही नमूद करण्यात यावा . तसेच शासकीय पत्रांवर सही करणा-या अधिका-याने, सहीखाली आपले नावही नमूद करावे .

सर्व मंत्रालयीन विभागांनी वरील गोष्टींचे काटेकोरपणे पालन करावे . तसेच मंत्रालयीन विभागांनी ही बाब त्यांच्या अधिपत्याखालील असलेल्या सर्व विभाग प्रमुख / कार्यालय प्रमुख यांच्या निदर्शनास आणून त्याचे काटेकोरपणे पालन करण्याबाबत सूचना द्याव्यात, अशी विनंती आहे .

प्र . म . देवभानगर,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- निवासी शिपायाऐवजी मिळणा-या रोख परताव्याच्या दरामध्ये सुधारणा करण्याबाबत .

वित्त विभाग, निर्णय क्र . चवक १४९४ / सीआर ९१ / ९७ / सेवा ३ दिनांक १५ . ११ . १९९७

पहा : वित्त विभाग, निर्णय क्र . चवक १४९४ / सीआर ९१ / ९५ / सेवा ३ दिनांक १७ . ४ . ९५ .

शासन असा आदेश देत आहे की, वर नमूद केलेल्या आदेशानुसार निवासी शिपायांऐवजी दिल्या जाणा-या रोख परताव्याचे विद्यमान दर दिनांक १ जानेवारी १९९७ पासून खालील प्रमाणे सुधारण्यात यावेत .

विद्यमान दर	सुधारित दर .
रु . ८५० / - (रुपये आठशे पन्नास) वृहन्मुंबईत .	* रुपये ११०० / - (रुपये अकराशे) वृहन्मुंबईत .
रु . ६०० / - (रुपये सहाशे) अन्यत्र .	* रुपये ८५० / - (रु . आठशे पन्नास) अन्यत्र .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

श . वि . लागवणकर,
शासनाचे उप सचिव, वित्त विभाग .

* (टीप :- या आदेशात दि . ९ . १ . २००८ च्या शासन निर्णयानुसार सुधारणा . दि . १ . २ . २००८ पासून सुधारित दर अनुक्रमे रु . २२०० / - व रु . १७०० / - प्रमाणे .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

**विषय : अनु.जाती/जमातीच्या सदस्यांवर झालेल्या अत्याचाराच्या घटनेचा
अहवाल राष्ट्रीय अनु.जाती/जनजाती आयोगाला घटना
घडल्यापासून २४ तासांच्या आत पाठविणेबाबत .**

गृह विभाग (विशेष), परिपत्रक क्र.पीसीआर ३०९७/प्र.क्र.३०६/विशा ६ दि. ८ .१. १९९८ .

अनु.जाती/जनजातीच्या सुरक्षतेसाठी संविधानातील तसेच याबाबत लागू असलेल्या कायद्याशी संबंधीत सर्व बाबींचा तसेच अनु.जाती/जनजातीच्या सदस्यांना त्यांच्या हक्कापासून वंचित करण्याबाबतच्या तक्रारीची चौकशी करण्यासाठी संविधानाच्या अनुच्छेद ३३८ अनुसार राष्ट्रीय अनु.जाती/जनजाती आयोगाची स्थापना करण्यात आलेली आहे .

२ . अनु.जाती/जनजातीवर होणा-या अत्याचाराच्या घटनेच्या संख्येत सतत वाढ होत असून अशा प्रकरणात आरोपीना शिक्षा होणे तसेच अत्याचार पिडीतांना आर्थिक मदत देणे व त्यांचे पुनर्वसन करण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही केली जात नाही असे आयोगाच्या निदर्शनास आलेले आहे . यापुढे आयोगाने अनु. जाती व अनु. जनजातीच्या व्यक्तींवर होणा-या अत्याचाराच्या घटनांवर जवळून लक्ष ठेवण्याचे ठरविले असल्याने अशा व्यक्तींवर होणा-या अत्याचाराच्या घटनांची उदा . खून, सामुहिक हत्याकांड, गंभीर दुखापती, बलात्कार, दरोडे तसेच जमिनी वळकाविणे इत्यादि सारख्या घटनांचा अहवाल घटना घडल्यापासून २४ तासांच्या आत पोलीस अधीक्षक व जिल्हादंडाधिकारी यांनी संयुक्तपणे आयोगाच्या मुख्यालयांना विहित नमुन्यात पाठविण्याचे सूचित केले आहे . (विहित नमुन्याची प्रत व अध्यक्ष, राष्ट्रीय अनु.जाती/जनजाती आयोग यांच्या पत्राची प्रत सोबत जोडली आहे .)

३ . आपणास सूचना देण्यात येतात की, अनु.जाती/जनजातीच्या व्यक्तींवाबत होणा-या खून, सामुहिक हत्याकांड, गंभीर दुखापत, बलात्कार, दरोडे, जमिनी वळकाविणे इ.सारख्या घटनांवाबतचा अहवाल घटना घडल्यापासून २४ तासांच्या आत आयोगाच्या मुख्यालयास एन.ओ.सी मेल साईट (एनसीएससीएसटी) अथवा ई मेल (mcscst @ 400 nicgw) याद्वारे पाठविण्यात याव्यात व त्याची एक प्रत राज्य शासनास माहितीसाठी पाठविण्यात यावी .

एस .एस .संधू ,
सह सचिव, गृह विभाग (विशेष)महाराष्ट्र शासन .

ककककककक

**विषय :- महाराष्ट्रातील राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अतुलनीय
कामगिरी केलेल्या वयोवृद्ध महिला /पुरुष खेळाडूंना
मासिक मानधन देण्याबाबत .**

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग,
निर्णय क्र.राक्रीधो १०९७ /प्र.क्र. ४०३/क्रियुसे १ दिनांक ०५ .०२.१९९८ .

- वाचा: १) शासन निर्णय समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र.पीएचई
१०८४/५२९/४०/एसवायएस दिनांक २९ जून ,१९८४ .
२) शासन निर्णय , समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र.सेनिवे
१०९१/प्र.क्र.८२/क्रियुसे १ दिनांक १० जून, १९९३ .

महाराष्ट्र राज्यातील ज्या खेळाडूंनी राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अतुलनीय कामगिरी केली आहे, अशा खेळाडूंना वृद्धापकाळात मासिक मानधन देण्याची योजना कार्यान्वित आहे . तथापि सध्या उपलब्ध असलेला मानधनाचा

दर किमान गरजा तसेच दैनंदिन गरजेच्या वस्तूंची भाववाढ लक्षात घेता अत्यंत अल्प आहे . त्यात वाढ करण्याची मागणी सातत्याने क्रीडा क्षेत्रातील विविध स्तरातून होत होती . नामवंत खेळाडूंना त्यांच्या वृद्धापकाळात मानाने जीवन जगता यावे या उद्देशाने मानधनात वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता . आता राज्याच्या क्रीडा धोरणात याबाबतचा निर्णय घेतला असून त्यानुसार सोबत जोडलेल्या परिशिष्टाप्रमाणे सुधारित नियमास व मानधनाच्या सुधारित दरास शासन मान्यता देत आहे .

हे आदेश शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून पुढील आदेश होईपर्यन्त अमलात राहतील .

या योजनेअंतर्गत वयोवृद्ध योग्य खेळाडूंची निवड करण्याकरिता शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीने पात्र खेळाडूंना मान्यता दिल्यानंतर मानधन मंजूरीबाबतची पुढील कार्यवाही करण्यास संचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना अधिकार प्रदान करण्यात येत असून यासाठी संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे .

यावर होणारा खर्च त्या त्या आर्थिक वर्षाच्या मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून भागविण्यात यावा आणि तो “ २२०४ क्रीडा व युवक सेवा १०४- क्रीडा व खेळ (आठ) (ए) (दोन) नावाजलेल्या खेळाडूंना त्यांच्या वृद्धापकाळात वित्तीय सहाय्य- संगणक क्रमांक (२२०४ ११० १) योजनेतर ” या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा .

हा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . १०७५ / व्यय - ११ दिनांक ८ डिसेंबर १९९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रमेशचंद्र कानडे,
सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेला खाजगी दूरध्वनीस शासकीय दूरध्वनी समजून वापरण्यास परवानगी देणे संबंधी .

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . टीईएल १०९७ / प्र . क्र . ९७ / २२ दिनांक ०७ . ०२ . १९९८ .

संदर्भ :- सा . प्र . विभाग निर्णय सम क्र . दिनांक ५ जानेवारी, १९९८ .

ज्या शासकीय अधिका-यांना नियमानुसार शासकीय दूरध्वनी निवासस्थानी अनुज्ञेय आहे, अशा अधिका-यांना देण्यासाठी शासकीय विभाग/कार्यालये यांजकडे शासकीय दूरध्वनी उपलब्ध नसतो . त्यावेळी या अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेल्या खाजगी दूरध्वनीला कोणत्या अटीवर शासकीय समजून वापरण्यास परवानगी द्यावी याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

या विषयीचा दिनांक ५ जानेवारी १९९८ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करून शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, ज्या शासकीय अधिका-यास देण्याकरिता विभाग/कार्यालयाकडे दूरध्वनी उपलब्ध नसेल तेव्हा त्या अधिका-याचे वास्तव्य असलेल्या निवासस्थानी असलेला खाजगी दूरध्वनी शासकीय समजून वापरण्यास मान्यता देण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मनिषा शिंदे,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

**विषय :-महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक)नियम १९७९ मध्ये सुधारणा...
शासकीय कर्मचा-यांनी १४ वर्षाखालील मुलांना कामावर ठेवण्यास
प्रतिबंध .**

सा .प्र .विभाग, परिपत्रक १०९७/ प्रकरण/ २१/ ९७/ अकरा, दि . १७ मार्च, १९९८ .

परिपत्रक: राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोगाने शासनाच्या असे निदर्शनास आणले आहे की, १४ वर्षाखालील मुलांना कामावर ठेवण्याबाबतच्या तक्रारी आयोगाकडे प्राप्त होत आहेत . तथापि अशा मुलांना मोफत शिक्षण मिळणे हा मूलभूत हक्क असल्यामुळे त्यांना कामावर ठेवणे ही बाब तिरस्करणीय आहे . आयोगाने पुढे अशीही शिफारस केली आहे की, शासकीय कर्मचा-यांना १४ वर्षाखालील मुलांना कामावर ठेवण्यास प्रतिबंध करण्यात यावा .

शासनाने वरील शिफारस मान्य केली असून त्यानुसार शासकीय कर्मचा-यांना १४ वर्षाखालील मुलांना कामावर ठेवण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी शासन अधिसूचना, सा .प्र .वि . क्र .सीडीआर १०९७/प्रकरण २१/९७ / अकरा दि . १ डिसेंबर १९९७ अन्वये महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक)नियम १९७९ मध्ये नवीन नियम क्र .२७-अ समाविष्ट केला आहे .

सर्व मंत्रालयीन विभाग त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांना विनंती आहे की, त्यांनी संबंधीत नवीन नियम त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व अधिकारी तसेच कर्मचारी यांचे निदर्शनास आणावा .

ज .द . ठाकूर,
शासनाचे अवर सचिव .

कककककककक

विषय : महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथील आरक्षण करण्याबाबत .

सा .प्र .विभाग परिपत्रक क्र . आरक्षण ११९८/३३४/प्र .२२/९८/२०-अ , दिनांक ५ जून, १९९८ .

शासकीय कामानिमित्त महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथे दौ-यावर असणारे राज्य शासनाचे, केंद्र शासनाचे मंत्री महोदय/महत्वाच्या व्यक्ती/आमदार, खासदार, शासकीय अतिथी तसेच शासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांच्या निवासाची व्यवस्था करण्यासाठी शासनातर्फे महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथील कक्षबंधामध्ये उपलब्धतेनुसार आरक्षण करण्यात येते .

२ . महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली येथील कक्षबंधाची मर्यादित संख्या व नवी दिल्ली येथे जाणा-या महत्वाच्या/अति महत्वाच्या व्यक्तींची, अधिकारी/कर्मचा-यांची वाढती संख्या विचारात घेता खाली दर्शविल्याप्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबिण्यात यावी :-

- १) शासकीय कामानिमित्त जाणा-या सर्व शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांनी नवी दिल्ली येथे असलेल्या कामाचे स्वरूप थोडक्यात आपल्या आरक्षणविषयक अर्जात नमूद करावे .
- २) कामाचे स्वरूप गोपनीय असल्यास तसे अर्जात नमूद करण्यात यावे .

३ . सर्व मंत्रालयीन विभागांना सूचित करण्यात येते की, उपरोक्त सूचना त्यांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभागप्रमुख/शासकीय /निमशासकीय कार्यालये, मंडळे, महामंडळे यांच्या आवश्यक कार्यवाहीसाठी निदर्शनास आणावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

द . रा . मोळी,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

विवाम .

कककककककक

विषय :- निनावी व खोटया सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाही .

सा .प्र .विभाग,परिपत्रक क्र .शाकाप-१०९८/५८/प्र .क्र .५/९८/१८ (र .व .का .)दि .३ जुलै, ९८ .

वाचा : सा .प्र .वि .परिपत्रक क्र .शाकाप १०८५/५८/१८ (र .व .का .)दि . ७ .५ .८५

सा .प्र .वि .परिपत्रक क्र .शाकाप -१०९६ /८५०/१८ दि .२७ .१२ .९६ .

परिपत्रक : निनावी व खोटया सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावर कुठल्या प्रकारे कार्यवाही करावी,या बाबतच्या स्पष्ट सूचना , उपरोल्लिखीत दि . ७ मे १९८५ च्या परिपत्रकान्वये देण्यात आलेल्या आहेत . सदरहू सूचनांचा पुनरुच्चार उपरोल्लिखीत दि . २७ डिसेंबर १९९६ च्या परिपत्रकान्वये करण्यात आला आहे .

नुकत्याच मा . मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र राज्य राजपत्रित अधिका-यांसाठी असलेल्या राज्यस्तरीय संयुक्त विचार विनिमय समितीच्या प्रतिनिधीवरोवर झालेल्या बैठकीमध्ये चर्चा झाली होती .त्या चर्चेमध्ये सदरहू शासन आदेशाचे पालन होत नाही,असा मुद्दा उपस्थित झाला होता .

भ्रष्टाचार निर्मुलनाच्या बाबतीत शासन कटीबद्ध आहे व याकरिता शासनाने भ्रष्टाचार निर्मुलनाच्या संदर्भात श्वेतपत्रिकेचा मसुदाही जाहीर केलेला आहे व त्यावर वेगळ्याने कार्यवाही सुरू आहे .भ्रष्टाचार निर्मुलनाकरीता सर्व प्रकारची कार्यवाही पूर्ण शक्तीने करताना शासकीय कर्मचा-यांवर विनाकारण अन्याय होऊ नये याची काळजी घेणे आवश्यक आहे आणि एका परिने भ्रष्टाचार निर्मुलनाचाच तो एक भाग आहे या धारणाच्या अनुषंगाने खालील आदेश देण्यात येत आहेत .

१ . (अ) निनावी व खोटया सहीने प्राप्त झालेल्या सर्वच अर्जाबाबत चौकशी करण्याची आवश्यकता नाही .जर अशा अर्जांमध्ये पडताळणीच्या समर्थनास उपयुक्त अशा विशिष्ट प्रसंगाचा किंवा चौकशीयोग्य मुद्द्यांचा उल्लेख करण्यात आला असेल आणि ते चौकशी करण्याकरिता सार्वजनिकदृष्ट्या पुरेसे महत्वाचे असतील तरच त्या प्रसंगाबाबत किंवा मुद्द्याची चौकशी करण्यात यावी .

(ब) असे सर्व चौकशीयोग्य प्रसंग किंवा मुद्दे अगोदर ठरविण्यात यावेत व अशा चौकशी योग्य ठरविण्यात आलेल्या प्रत्येक प्रसंगाची किंवा मुद्द्याची चौकशी करण्यात यावी .सर्व अर्जांची प्रत चौकशीकरिता पाठविण्यात येऊ नये .

(क) असे प्रसंग किंवा मुद्द्याबाबत चौकशी करावी या बाबत सुध्दा संबंधीत विभागांनी स्पष्ट निदेश द्यावेत . सर्व मंत्रालयीन विभागांनी यासाठी सोबतच्या विवरणपत्र १ चा वापर करावा .

मंत्रालयात असे आदेश सह सचिव किंवा त्यांचे वरील वरिष्ठ अधिकारी यांनी आणि अन्यत्र विभाग प्रमुख किंवा कार्यालय प्रमुख यानीच प्रकरणाचा जातीने तपास करून निर्गमित केले पाहिजेत .

२ . निनावी आणि खोटया सहीने प्राप्त झालेले व वरील १(अ) मध्ये वर्गीकरण करण्यात येतील अशा अर्जावरील चौकशी वरिष्ठ पातळीवर आणि निःपक्षपातीपणे करण्यात यावी . तसेच अशी चौकशी गोपनीयरित्या करून संबंधीत अधिका-यांची नाहक बदनामी होणार नाही याचीही पुरेशी दक्षता घेण्यात यावी .

निनावी व खोटया सहीने प्राप्त झालेल्या अर्जाबाबतची चौकशी शक्यतो एक महिन्याच्या आत किंवा जास्तीत जास्त दिड महिन्याच्या आत पूर्ण करण्यात यावी .आणि ज्या प्रकरणी सकृतदर्शनी सखोल विभागीय चौकशी करण्याची आवश्यकता दिसून येत नाही,अशी प्रकरणे अहवाल मिळाल्यापासून एक महिन्याच्या आत अंतिमतः निकाली काढण्यात यावीत . चौकशी अधिका-यांनी चौकशी अहवाल शासनास पाठवितांना सोबतच्या विवरणपत्र दोन चा वापर करावा .या बाबत चौकशीसाठी घेतलेल्या वेळेचा क्षेत्रिय कार्यालयाचे निरीक्षण करतांना मंत्रालयीन विभागांनी आढावा घ्यावा .

सर्व संबंधीतांना विनंती करण्यात येते की,वरील आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे .

प्रधान सचिव (प्र .सु .व .र .व .का .)

वनववनवनवन

विवाम .

विषय :- महाराष्ट्रातील द्रोणाचार्य, अर्जुन, शिवछत्रपती व दादोजी कोंडदेव पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्यांतर्गत विनामूल्य एस.टी. प्रवास सवलत देण्याबाबत .

समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग,
निर्णय क्र. राक्रीयो १०९६/प्र.क्र.३३० /क्रीयुसे १, दिनांक २७ जुलै, १९९८ .

प्रस्तावना : राज्यातील अधिकाधिक तरुण -तरुणींना खेळाकडे आकृष्ट करण्यासाठी व राज्यातील खेळाडूंचा सामाजिक दर्जा उंचावण्यासाठी व त्यांना सामाजिक प्रतिष्ठा मिळवून देण्यासाठी अनेक उपाययोजना करण्याचा शासनाने राज्य क्रीडा धोरणात निर्णय घेतला आहे . त्या अंतर्गत द्रोणाचार्य पुरस्कार, अर्जुन पुरस्कार, दादोजी कोंडदेव पुरस्कार व शिव छत्रपती पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाच्या वसमधून राज्यांतर्गत विनामूल्य प्रवास करण्यासाठी सवलत देण्याचा निर्णय घेतला आहे .

निर्णय :- महाराष्ट्र राज्यातील द्रोणाचार्य, अर्जुन , दादोजी कोंडदेव व शिवछत्रपती पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वसमधून महाराष्ट्र राज्यांतर्गत विनामूल्य प्रवास करण्यासाठी व त्यासाठी आवश्यक ते ओळखपत्र देण्यासाठी शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे .

- २ . या सवलतीसाठी पुरस्कारार्थींना महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या सर्वसाधारण /निमआराम/आराम गाड्यातून प्रवास करण्यास अनुमती असेल .
- ३ . ओळखपत्रासाठी त्यांनी महाराष्ट्रात किमान १५ वर्षे रहिवासी असल्याचे वास्तव्याचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल .
- ४ . ही सवलत घेणा-या प्रत्येक पुरस्कारार्थींमागे महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या ओळखपत्रांच्या संख्येनुसार शासनाच्या क्रीडा विभागाने प्रतिवर्षी प्रतिव्यक्ती कमाल रु . पाचशे या दराने प्रतिपूर्ती करावी .
- ५ . संचालक ,क्रीडा व युवकसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना संबंधित पुरस्कारार्थींना ओळखपत्र देण्याचे अधिकार राहतील .
- ६ . संचालक, क्रीडा व युवकसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे .
- ७ . यावर होणारा खर्च “ २२०४ क्रीडा व युवकसेवा १०४ क्रीडा व खेळ (नऊ) (बी) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना (तीन) नावाजलेल्या खेळाडूंना त्यांच्या वृद्धापकाळात आर्थिक सहाय्य (२२०४०६७१) ” या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वर्षी केलेल्या मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा .
- ८ . हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून अंमलत येतील व पुढील आदेश होईपर्यन्त अंमलत राहतील .

हा शासन निर्णय गृह विभाग (परिवहन) ,नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने व अनौपचारिक संदर्भ क्र. प्र.क्र. १७२२२/व्यय ११, दिनांक २३ सप्टेंबर १९९७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

रमेशचंद्र कानडे,
सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कवककवककवक

विभाग .

**विषय :- शासनातर्फे पुरस्कार जाहीर करण्यापूर्वी अथवा देण्यापूर्वी पोलीस
खात्याकडून संबंधित व्यक्तीचा अहवाल मागविण्याबाबत .**

सा.प्र.विभाग, परिपत्रक क्र.संकीर्ण १०९८/प्र.क्र.५८/९८/१८ (र.व का.) दि.१६.१०.९८.

शासनाच्या विविध विभागाकडून निरनिराळे पुरस्कार देण्यात येतात अथवा जाहीर केले जातात. असे पुरस्कार देण्यापूर्वी अथवा जाहीर करण्यापूर्वी ज्या व्यक्तीला पुरस्कार देण्यात येतो अथवा प्रस्तावित करण्यात येतो. त्या व्यक्तीचा पोलीस खात्याकडून अहवाल मागविण्यात येत नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे. काही प्रकरणी पोलीस खात्याकडील अहवाल प्राप्त होण्यापूर्वीच पुरस्काराचे प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात येतात असेही निदर्शनास आलेले आहे.

२. शासन याबाबत असे आदेश देत आहे की, सर्व विभागानी पुरस्कार देण्यासंबंधातील प्रस्ताव सादर करण्यापूर्वी ज्या व्यक्तींना पुरस्कार देण्याचे प्रस्तावित करण्यात आलेले आहे त्या व्यक्तीचा अहवाल पोलीस खात्याकडून मागवून घ्यावा .

३. उपरोक्त आदेशाचे सर्व मंत्रालयीन विभागांनी काटेकोरपणे पालन करावे. निरनिराळ्या विभागाकडून ज्या वेळेला संबंधित व्यक्तीचे पोलीस खात्याकडून अहवाल मागविले जातात. त्या वेळेला अशा प्रस्तावाबाबत सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक/पोलीस आयुक्तालय यानी तसे अहवाल त्वरीत सादर करावेत . अशा सूचना गृहविभागाने स्वतंत्रपणे निर्गमित कराव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सुरेश कुमार ,
प्रधान सचिव, (प्र.सु.व र.व का.)

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- कर्तव्य बजावताना मृत पावलेल्या पोलीस / सैन्य दलातील
कर्मचारी/अधिकारी यांच्या वारसांना (पत्नी किंवा मुले)
घरबांधणीसाठी शासकीय जमीन मंजूर करणेबाबत .**

महसूल व वन विभाग, परिपत्रक क्र.जमीन १०९८/२७/प्र.क्र.२०/व १ दि.१७.११.९८.

महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे वितरण करणे) नियम १९७१ च्या नियम २८ मध्ये निवासी प्रयोजनासाठी जमीन देण्याबाबतची तरतूद करण्यात आली आहे. त्यानुसार स्वातंत्र्य सैनिक, सशस्त्र दलातील नोकर, सुवर्णकार आणि सरकारी नोकर यांना जमीन विना लिलाव देण्याची तरतूद आहे. तथापि, कर्तव्य बजावताना मृत पावलेल्या पोलीस व सैन्य दलातील कर्मचारी/ अधिकारी यांच्या वारसांना निवासी प्रयोजनासाठी जमीन देण्याची स्पष्ट तरतूद केलेली नाही. त्यामुळे त्यांच्या वारसांना निवासी प्रयोजनासाठी शासकीय जमीन विना लिलाव देता येत नाही. या बाबीचा सहानुभूतीपूर्वक विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे वितरण करणे) नियम १९९१ च्या नियम २८ मधील तरतूदी कर्तव्य पार पाडत असताना मृत पावलेल्या पोलीस / सैन्य दलातील कर्मचारी / अधिकारी यांच्या विधवा पत्नी किंवा मुले यांना देखील लागू करण्यात याव्यात .

सबब कर्तव्य पार पाडीत असतांना मृत पावलेल्या पोलीस/सैन्य दलातील कर्मचारी/अधिकारी यांच्या वारसांनी (विधवा पत्नी किंवा मुले) यांनी शासकीय जमिनीची मागणी केल्यास त्यांच्या अर्जाची नियमानुसार छाननी करून प्रस्ताव प्राधिका-यांकडे निर्णयासाठी पाठवावे व नियम २८ मधील तरतूदीप्रमाणे निर्णय घ्यावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ज . का . घरत,
अवर सचिव, महसूल व वन विभाग .

कककककककक

**विषय : निवडणूक आयोगाच्या मतदार ओळखपत्राचा शासकीय योजनांसाठी वापर... .
शिधापत्रिकांचा निवासाचा पुरावा म्हणून वापर न करणे .**

अन्न, नागरी पुरवठा ग्राहक संरक्षण विभाग,
परिपत्रक क्र . संकीर्ण १८९७/१९६४ प्र.क्र.८०६५ / . . २८ दिनांक २१ नोव्हेंबर, १९९८ .

शाळा प्रवेश, पारपत्र काढणे, दुरध्वनी मिळविणे, झायव्हिंग लायसन्स मिळविणे, अशा विविध कामांसाठी संबंधित प्राधिका-यांकडून किंवा कार्यालयांकडून अर्जदारांच्या शिधापत्रिकेची मागणी करण्यात येते . म्हणजेच एक प्रकारे अशा प्राधिका-यांकडून शिधापत्रिकेचा ओळखपत्र म्हणून किंवा निवासाचा पुरावा म्हणून विचार केला जातांना दिसतो . वास्तविक शिधापत्रिका ही या विभागाकडून संबंधित कुटुंबाला किंवा व्यक्तीला शिधावाटप किंवा रास्त भाव दुकानातून केवळ शिधावस्तू उचलण्यासाठी दिलेली असते . ही शिधापत्रिका जीवनावश्यक वस्तू कायद्याखालील सांविधिक आदेशातील तरतूदीनुसार दिलेली असते . या तरतूदीनुसार शिधापत्रिकेचा वापर हा फक्त शिधावाटप दुकानातून शिधावस्तू उचलण्यासाठीच करावयाचा असतो . अन्य कोणत्याही पुराव्यासाठी शिधापत्रिकेचा वापर करावयाचा नसतो . तशी स्पष्ट सूचनाही प्रत्येक शिधापत्रिकेवर (रेशन कार्ड) छापलेली असते . तरीही ब-याच प्राधिका-यांकडून किंवा कार्यालयांकडून निवासाचा पुरावा म्हणून शिधापत्रिका विचारात घेतली जाते असे निदर्शनास आले आहे .

२ . पुरवठा विभागाकडून शिधापत्रिका देतांना, केवळ अर्जदार दिलेल्या पत्त्यावर राहतो काय, एवढीच जुजवी चौकशी केली जाते . अर्जदार कुटुंबाचे राहण्याचे ठिकाण कायदेशीर आहे की बेकायदेशीर आहे, तो पक्क्या घरात राहतो की झोपडपट्टीत राहतो, याबाबी पाहिल्या जात नाहीत . अन्न ही एक प्राथमिक गरज आहे व ती पूर्ण होण्याकामी रास्त भावाने शिधावस्तू देण्याच्या मानवतेच्या दृष्टीकोनातून एखाद्या विशिष्ट स्थानिक क्षेत्रात राहणा-या व्यक्तीला किंवा कुटुंबाला पुरवठा विभागाकडून पाच वर्षासाठी किंवा तीन महिने , सर्व महिने अशा तात्पुरत्या स्वरूपाची शिधापत्रिका दिली जाते . एकदा शिधापत्रिका दिल्यानंतर संबंधित कुटुंबातील सर्व व्यक्ती शिधापत्रिकेत नमूद केलेल्या पत्त्यावर राहतात की नाही हे तपासण्याची कोणतीही यंत्रणा या विभागाकडे नाही . तशी तपासणी केली जात नाही व करणे शक्यही नाही . अनेकदा संबंधित व्यक्ती किंवा कुटुंब दिलेल्या पत्त्यावर प्रत्यक्ष राहत नसेल तरी शिधापत्रिकेचा नियमित वापर होणे शक्य असते . कारण शेजा-यांकडून किंवा नोकरांकडून, मोलाकरणीकडून शिधापत्रिकेवर रास्त भाव दुकानातून शिधावस्तू आणल्या जावू शकतात . शिधावस्तू नेण्यासही स्वतः कुटुंबप्रमुखानेच आले पाहिजे असे बंधन नाही व असे बंधन घालणे कार्डधारकांना गैरसोयीचे होईल . अशा स्थितीत दिलेल्या पत्त्यावर प्रत्यक्षात न राहताही इतरांकडून शिधापत्रिकेचा नियमित वापर होणे शक्य असते म्हणजेच शिधापत्रिका असणे किंवा वापर करणे हा संबंधित व्यक्तीच्या कुटुंबाच्या निवासाचा पुरावा होवू शकत नाही .

विवाम .

३. वरील वस्तुस्थिती विचारात घेवून, या परिपत्रकाद्वारे सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, पुरवठा विभागामार्फत दिल्या जाणा-या पुरवठा पत्रिका / शिधापत्रिका या त्या व्यक्तीच्या किंवा कुटुंबाच्या रहिवासाचा निर्णायक पुरावा म्हणून ग्राह्य धरू नये. या उपरही जे प्राधिकारी किंवा कार्यालय निवासाचा पुरावा म्हणून शिधापत्रिका ग्राह्य धरेल किंवा विचार करेल तर तो प्राधिकारी किंवा कार्यालय आपल्या स्वतःच्या जबाबदारीवर असे करील. शिधापत्रिका देणारा पुरवठा विभागाचा अधिकारी यास जबाबदार असणार नाही. या संदर्भात हे ही स्पष्ट करण्यात येते की, भारताच्या निवडणूक आयोगाकडून मतदारांना जी ओळखपत्रे (फोटो आयडेन्टीटी कार्ड) दिली आहेत ,त्यांचा वापर निरनिराळ्या शासकीय योजनासाठी ओळखपत्र म्हणून करण्यास निवडणूक आयोगाने मान्यता दिलेली असून तशा अर्थाचा मजकूर ओळखपत्रावर छापलेला असतो .निवासाचा पुरावा म्हणून शिधापत्रिकेचा वापर करण्याचे प्राधिका-यांनी /कार्यालयांनी टाळल्यास, गरज नसतानाही शिधापत्रिका मिळविण्याच्या प्रवृत्तीत किंवा बनावट शिधापत्रिका मिळविण्याच्या प्रवृत्तीस परिणामकारक आळा बसेल .

४. सर्व मंत्रालयीन विभागांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी वरील सूचना त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणाव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

क.गो.देशपांडे,

अवर सचिव,

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग .

वववववववववव

विषय : जिजामाता महिला आधार विमा योजना . . १९९९-२००० .

महिला व बाल विकास विभाग,

निर्णय क्र.संकीर्ण १०९९/प्र.क्र.२८३/का २ दिनांक २९ एप्रिल, १९९९ .

कुटुंब प्रमुखाचे (कुटुंबातील पुरुष कर्त्या व्यक्तित्चे)अपघाती निधन झाल्यास त्याची पत्नी किंवा मुली /मुले अनाथ होतात . अशा विधवा महिलांवर किंवा मुलगी/मुलगा यांचेवर आलेले आकस्मिक संकट त्यांना पेलवणे अत्यंत अवघड होते . म्हणून अशा कुटुंबाला तातडीने आर्थिक मदत व्हावी याकरिता दिनांक १ मे १९९९ या महाराष्ट्र दिनापासून “ जिजामाता महिला आधार विमा योजना ” सुरू करण्यास शासन मान्यता देत आहे .

२. या योजनेतर्गत २१ ते ७० वयोगटातील कुटुंब प्रमुखाचे(कुटुंबातील पुरुष कर्त्या व्यक्तीचे) अपघाती निधन झाल्यास त्याच्या विधवा पत्नीला अथवा मुलगी/मुलगास रुपये २५,०००/- एक रकमी अर्थसहाय्य “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी” या विमा कंपनीकडून देण्यात येईल . अपघाती निधनाव्यतिरिक्त जर सदर व्यक्तीला खालील स्वरूपाचे कायम अपंगत्व आले तरीही या योजनेतर्गत खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य “नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” या विमा कंपनीकडून देण्यात येईल .

भरपाई रूपये .

१ .	अपघाती निधन...	२५,००० .००
२ .	अपघातामुळे संपूर्ण कायम अपंगत्व . .	२५,००० .००
३ .	दोन हात/एक हात व १ डोळा , दोन्ही डोळे	२५,००० .००
४ .	केवळ १ हात किंवा १ डोळा निकामी होणे . .	१२,५०० .००

३. या योजनेचा लाभ महाराष्ट्रातील फक्त केशरी व पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिका सर्व धारक कुटुंबाना अनुज्ञेय राहिल. तथापि शिधापत्रिका धारक जर महिला असेल व तिच्या पतीचे नाव शिधापत्रिकेत असेल तर अशा कुटुंबातील सदर महिलेच्या पतीचे अपघाती निधन अथवा त्यास अपघाताने कायम अपंगत्व आल्यास सदर महिला किंवा तिची मुलगी/मुलगा या योजनेखाली लाभ मिळण्यास पात्र राहतील. तथापि कुटुंब प्रमुख विधवा महिला असेल आणि सदर महिलेस अपघाती निधन/कायम अपंगत्व आल्यास तिच्या मुलीला/तिला नुकसान भरपाई देण्यास विमा कंपनी पात्र राहिल. अनुज्ञेय रक्कम सदर कारणासाठी वर्षातून केवळ एकदाच देय होईल.

४. या योजनेचा लाभ खाली नमूद केलेल्या कारणासाठी देय होणार नाही.

अ) सध्या असलेले अपंगत्व.

ब) स्वतःच्या कृतीने हेतुतः घडून आलेला मृत्यू किंवा अपंगत्व (जसे आत्महत्या किंवा आत्महत्येचा प्रयत्न)

क) मदारी किंवा औषधाच्या प्रभावाने घडून आलेले अपंगत्व किंवा मृत्यू.

ड) शर्यत, शिकार, जुगार, ग्रामीण खेळ, स्पर्धा, जलक्रिडा, धार्मिक उत्सवातील मैदान खेळ, अघोरी विद्या, व भौमिक चमत्कारी खेळ इत्यादिमुळे आलेले अपंगत्व या मृत्यू.

इ) भ्रमिष्टपणा.

फ) घटनाबाह्य तथा गुन्हेगारी स्वरूपाचे कृत्य.

श) युध्दाची जोग्गीम.

ह) अणुस्फोट/चांचणी जोग्गीम.

इ) नैसर्गिक मृत्यू.

ज) बेकायदेशीर समाजविघातक किंवा राष्ट्र विघातक कृत्य किंवा कारवाया.

५. या योजनेखालील लाभ मिळण्याकरिता संबंधित व्यक्तीने “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” या विमा कंपनीकडील विहित नमुन्यातील अर्ज खालील कागदपत्रांसह थेट “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” मुंबई विभाग क्र.१९ टर्नर मॉरिसन भवन, १६ बॅक रोड मुंबई ४०० ०२३ या पत्त्यावर सादर करावा. अर्जासोबत सादर करावयाची कागदपत्रे

केवळ मृत्युप्रकरणी :-

१. घटना घडल्याचे तात्काळ सूचना पत्र.

२. विहित नमुन्यातील पूर्णपणे भरलेला अर्ज.

३. मृत्युचा दाखला.

४. (पोस्ट मार्टेम) शवचिकित्सा दाखला.

५. पोलीस पंचनामा.

६. मयतानंतर वारसाहक्काचा दाखला, तहसिलदार, गटविकास अधिकारी, ग्राम पंचायत, नगरपालिका किंवा स्थानिक प्राधिकारी यांनी प्रमाणित केलेला असावा.

अपघाताने आलेले अपंगत्व प्रकरणी :-

१. सूचना पत्र.

२. विहित नमुन्यातील परिपूर्ण अर्ज.

३. पोलीस पंचनामा.

४. अपघाताचे स्वरूप व अपंगत्व दर्शविणारे शासकीय रुग्णालयाचे वैद्यकीय प्रमाणपत्र.

नुकसान भरपाई घेण्यास पात्र कायदेशीर वारसदाराचे नाव दर्शविणारे स्थानिक प्राधिका-याचे (तहसिलदार, गटविकास अधिकारी, ग्रामपंचायत, नगरपालिका इ.) प्रमाणपत्र.

६. या विमा कंपनीने या योजनेचे माहितीपत्रक पंचायत समित्या/जिल्हा परिषदा/नगरपालिका/महानगर पालिका /तसेच तहसिलदार/जिल्हाधिकारी आणि जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडे पावाव्यात. माहिती पत्रकात सदर योजनेखालील लाभ कशा पध्दतीने मिळू शकेल याची सुस्पष्ट माहिती नमुद करावी.

७. या योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी काही लाभधारकांना या योजनेच्या तरतूदीमुळे किंवा “ नॅशनल इन्शुरन्स

कंपनी ” विमा कंपनीबरोबर केलेल्या करारपत्रातील तरतूदीमुळे बाधा येत असले तर या शासन निर्णयातील तरतूदी आणि “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” विमा कंपनीबरोबर केलेल्या तरतूदी याचा विमा कंपनीशी विचारविनिमय करून त्यामध्ये बदल करण्यात येतील .

८ . या योजनेकरिता “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” या विमा कंपनीबरोबर शासन करारपत्र करील . सदर करारपत्रात या शासन निर्णयातील सर्व तरतूदीचा समावेश राहिल .

९ . या योजनेखाली राज्यातील १.६ कोटी कुटुंबांचा विमा करण्यात येत असून त्याच्या एका वर्षाच्या विमा हप्त्याची रक्कम प्रति कुटुंब रुपये १.७५ पैसे प्रमाणे एकूण रुपये २.८० कोटी इतकी रक्कम “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” या विमा कंपनीला राज्य शासनामार्फत अदा करण्यात येईल . दिनांक १ मे १९९९ ते ३१ मार्च २००० या कालावधीतील अपघाती प्रकरणे विमा भरपाईस अनुज्ञेय राहतील .

१० . याकरिता संचालक, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पूणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे . त्यांनी रुपये २.८० कोटी इतकी रक्कम कोषागारातून काढून ती “ नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी ” या विमा कंपनीला प्रदान करावी .

११ . या योजनेवरील खर्च मागणी क्र . एक्स १ , २२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ समाज कल्याण, १०३ महिला कल्याण- तीन-इतर योजने, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (२०)(बी) जिजामाता महिला आधार विमा योजना (८००००११२)४१, सहाय्यक अनुदान ” या लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकावा आणि शासन ज्ञापन वित्त विभाग क्र . आकनि ११९९/११/अर्थसंकल्प ५ दिनांक २९.०४.९९ याद्वारे मंजूर केलेल्या रू . २.८० कोटी (दोन कोटी ऐंशी लाख फक्त) इतक्या आकस्मिकता निधी अग्रिमातून भागवावा .

१२ . संचालक, महिला व बालकल्याण, महाराष्ट्र राज्य पूणे यांनी आकस्मिकता निधीमधून खर्च करण्यासाठी आहरण व संवितरण अधिका-याकडे रक्कम सुपूर्द करण्यासंबंधिच्या आदेशात /पत्रात आगाऊ रकमेतून खर्च करतांना सादर करण्यात येणा-या देयकावर आकस्मिकता निधी अग्रिम शासन ज्ञापन वित्त विभाग क्र . अकनि ११९९/११/अर्थसंकल्प ५ दिनांक २९.४.९९ संगणक क्र . ८००००११२ अन्वये मंजूर असे लाल शाईने लिहावे . अशी स्पष्ट सूचना या आदेशात/पत्रात अंतर्भूत करावी व ही सूचना लाल शाईने अधोरेखित करावी .

१३ . हा निर्णय नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या संमतीने वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र . प्र . क्र . ३८८/९९/व्यय ११ दिनांक २६.४.९९ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल याचे आदेशानुसार व नावाने,

प्र . गं . सांगळे,
सह सचिव .

वचनवचनवचन

24013/27/99-GPA-VI

Government of India
Ministry of Home Affairs
New Delhi, the 4th May 1999.

To,

The Home Secretaries,
All State Govts/Ut Admns.

**Sub :- Recommendations of the National
Commission for Women-regarding prompt
action for investigation of case of rape.**

Sir,

I am directed to say that the National Commission for Women taking suo-moto notice of the heinous crime of gang rape of Nuns in a remote village Bhandariya-Navapara of the Jhabua District of Madhya Pradesh on 23.9.98, sent its team for on the spot investigation. The team met the victims, villagers, chowkidars, civil authority, doctors, police personnel etc, and came to the conclusion that there has been deliberate negligence on the part of every body particularly the chowkidars and doctors. Based on the study, the National Commission of Women made the following recommendations.

- i) The forensic examination of rape victims be made available within 72 hours of the occurrence of the crime and
 - ii) Whenever a rape is investigated, the report should be given within the time limit prescribed in the Cr.P.C. three months or earlier and trial in such cases should be completed within one year. Life imprisonment should be awarded to the culprits. All this needs to be done while the crime remains fresh in the public memory.
3. In the past, serious concern on the incidents of the cruelty against women has been expressed in the Parliament and this Ministry has stressed upon the State Government to enforce the existing laws relating to women strictly. While no country is free from the crime against women, it is essential that those who perpetrate crime against women are viewed more seriously, an earnest attention and action on the recommendations of the National Commission for Women as mentioned above will certainly lead to remarkable improvement in the condition. Therefore, the State Government are requested to take appropriate action on the above recommendations. An action Report may be sent to the Ministry and Ministry of Human Resource and Development (Department of Women and Child Development).

Yours faithfully ,

Khushal Chand,
Under Secretary to the Govt. of India.

ककककककककक

विषय :- जिल्हाधिकारी/जिल्हा परिषदा व इतर शासकीय कार्यालयातील
कार्यालयीन स्वच्छता, शिस्त आणि वक्तशिरपणा पाळण्याबाबत .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . प्रशास १०९९ /२९२/२०/९९/१८अ दिनांक ६ . ५ . १९९९ .

सर्व शासकीय कार्यालयातील कार्यालयीन अस्वच्छता, अव्यवस्थितपणे ठेवलेली कागदपत्रे/अभिलेख/ कार्यालयाची सदोष मांडणी, अनावश्यक व जुन्या टाकावू वस्तु आणि फर्निचर याची विल्हेवाट न लावणे इत्यादी बाबींवर मा . मुख्यमंत्री महोदयांनी नाराजी व्यक्त केलेली आहे . तसेच जनतेला त्याच्या कामकाजाबाबत विनाविलंब योग्यतो न्याय मिळत नाही . त्यांना आपले काम करून घेण्यासाठी कार्यालयात वारंवार हेलपाटे घालावे लागतात अथवा ताटकळत थांबावे लागते . याबाबतही मा . मुख्यमंत्री महोदयांनी नाराजी व्यक्त केलेली आहे .

३. विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी व इतर सर्व शासकीय कार्यालयामध्ये प्रथमतः वक्तशीरपणा व स्वच्छतेचे पालन होणे अत्यावश्यक आहे. तसेच शासकीय कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचा-यानी जनतेला सौजन्यपूर्वक वागणूक देणेही आवश्यक आहे. याकरिता खालील सूचना देण्यात येत आहेत.

१) जिल्हाधिकारी कार्यालये, जिल्हा परिषदा कार्यालय व त्याच्या अधिनस्त कार्यालयामध्ये धूळखात पडलेले मोडके फर्निचर, कपाटे इतर अनावश्यक वस्तू त्वरीत हटवून कार्यालय स्वच्छ ठेवावे. प्रत्येक कार्यालयाने याबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभाग किंवा याबाबत स्वच्छता राखणा-या यंत्रणेस सहकार्य करावे.

२) कर्मचारी/अधिकारी कार्यालयात वेळेवर उपस्थित राहतात. कामा व्यतिरिक्त स्वतःची जागा सोडून जात नाही. कार्यालयाबाहेर जाताना जा- ये नोंदवहीत नोंद करतात आणि निर्धारित वेळ संपण्यापूर्वी कार्यालयातून जात नाहीत याची वारंवार तपासणी करावी आणि सूचनेचे पालन न करणा-याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करावी.

३) अभिलेख निंदणीकरण करून अनावश्यक कागदपत्राची विल्हेवाट लावण्याचे काम ठराविक मुदतीत पार पाडणे. ठराविक कागदपत्रे वर्गवारी करून जतन करण्यासाठी अभिलेख कक्षाकडे पाठवावे. “ ड ” वर्गातील कागदपत्रे तात्काळ नष्ट करावेत.

४) जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, विभागीय आयुक्त यांनी त्यांच्या अधिनस्त कार्यालयाची संपूर्ण पाहणी करून कार्यालयातील मांडणी, अधिकारी/कर्मचारी यांची बसण्याची जागा यांचा आढावा घ्यावा व कार्यालय नीटनेटके, स्वच्छ राहण्याच्या दृष्टीने आवश्यक ती फेरमांडणी करून घ्यावी.

५) कार्यालयाचे निरीक्षण कारणांचे आदेशामागील उद्देश विचारात न घेता केवळ औपचारिकता पाळण्याच्या दृष्टीने विवरणपत्रे भरली जावू नयेत. निरीक्षणाद्वारे कार्यालयीन कामकाजात प्रत्यक्षात काय सुधारणा झाल्या याचाही आढावा घेण्यात यावा.

६) अधिकारी/कर्मचा-यांना रजा, प्रशिक्षण व इतर कामामुळे अनुपस्थितीच्या नोंदी अद्ययावत ठेवाव्यात. त्याच्या अनुपस्थितीत कामाचे वाटप व योग्य नियंत्रण राहिल या बाबतची व्यवस्था करावी.

पर्यवेक्षण व नियंत्रण :

३. उपरोक्त सूचनेचे पालन योग्यरितीने होते किंवा कसे याबाबत सर्व विभागीय आयुक्तांनी नियमितपणे आढावा घेणे आणि त्याच्या पर्यवेक्षणाखालील अधिकारी/कर्मचा-यांवर योग्य ते नियंत्रण ठेवावे आणि वेळोवेळा जावून अचानक पाहणी करावी. सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा तसेच त्याच्या अधिनस्त इतर अधिकारी यांनी आठवड्यातून किमान एकदा तरी त्याच्या अधिनस्त निरनिराळ्या कार्यालयांना व इतर विभागांना अचानकरित्या भेट देवून या सूचनेची अंमलबजावणी होते किंवा कसे याबाबत पाहणी करावी आणि प्रशासनात शिस्त तसेच गतिमानता राखण्याकरिता आवश्यक त्या उपाययोजना कराव्यात.

४. मा. मुख्यमंत्र्यांनी विभागीय आयुक्तांना चर्चेत असे सांगितले होते की, त्यांच्या जिल्हा भेटीच्यावेळी ते शासकीय कार्यालयांना भेट देणार आहेत. मा. मुख्यमंत्री याना या संदर्भात या पुढे काही त्रुटी आढळू नयेत याबाबत सर्व संबंधित अधिका-यांनी योग्य ती दक्षता घ्यावी. विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांनी शासनाच्या उपरोक्त सूचना इतर सर्व विभागीय व जिल्हा पातळीवरील अधिका-यांना द्याव्यात.

५. विभागीय आयुक्तांनी याबाबतचा सविस्तर अहवाल दरमहा मुख्य सचिवांना सादर करावा तसेच सर्व विभागाच्या सचिवांनी त्यांच्या अधिनस्त कार्यालयातील कार्यवाहीचा आढावा घेऊन त्याबाबतचा अहवाल मा. मुख्य सचिवाना दरमहा सादर करावा.

मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन.

कककककककक

विनाम.

**विषय :- शासकीय सेवेतील महिला कर्मचा-यांच्या समस्यांची तपासणी करण्यासाठी
शासनाने नियुक्त केलेल्या समितीच्या शिफारशीची अंमलबजावणी .**

सा.प्र.विभाग, निर्णय क्र. एसआरव्ही/१०९९/७३/ मकअ दिनांक १९ मे, १९९९.

- पहा:** १) परिपत्रक क्र.एसआरव्ही १०७१/डी दिनांक १५ जुलै, १९७२.
२) परिपत्रक क्र.एसआरव्ही १०८२/सीआर ३४/ १६ अ दिनांक ३०.८.१९८९.

१. कामाच्या ठिकाणी होणा-या लैंगिक सतावणुकीस प्रतिबंध करण्यासाठी १९९२ चा रिट विनंती अर्ज (सीआरएल) क्र.६६६-७० मधील सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या न्यायनिर्णयातील मार्गदर्शक तत्त्वे भारत सरकारकडून प्रसृत करण्यात आली आहेत. या मार्गदर्शक तत्त्वांची एक प्रत सोबत जोडली आहे (जोडपत्र एक) या मार्गदर्शक तत्त्वांची राज्य शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियमामध्ये सुधारणा केलेली आहे. त्या सुधारणेची एक प्रतसुद्धा तात्काळ संदर्भासाठी सोबत जोडली आहे. (जोडपत्र दोन).

२. मार्गदर्शक तत्त्वे क्रमांक ६ व ७ अनुसार लैंगिक सतावणुकीशी संबंधित तक्रारीचे निवारण करण्यासाठी पुढील तक्रार यंत्रणा निर्माण करण्यात आली आहे .

संपूर्ण राज्यासाठी पुढीलप्रमाणे तक्रार समिती नियुक्त करण्यात येत आहे .

१	अध्यक्ष	श्रीमती प्रतिभा उमरजी, सचिव विधी व न्याय विभाग .
२ .	सदस्य	सचिव, महिला व बालकल्याण विभाग .
३ .	सदस्य	श्रीमती नीला सत्यनारायण, सचिव (पर्यटन),गृह विभाग .
४ .	सदस्य	श्रीमती शर्वरी गोखले, आयुक्त, कोकण विभाग .
५ .	सदस्य	प्रधान सचिव (सेवा) सामान्य प्रशासन विभाग .
६ .	सदस्य	श्रीमती शैला हिरेकर, अध्यक्ष, वायडब्ल्युसीए .
७ .	सदस्य	डीआयजी, सामाजिक सुरक्षा विभाग शाखा .
८ .	सदस्य सचिव .	महिला कल्याण अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग .

ज्या विभागातील तक्रार असेल त्या विभागाच्या सचिवांना समितीत बोलाविण्यात येईल .

३ . या समितीच्या कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे राहतील .

- अ) केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेली मार्गदर्शक तत्त्वे तसेच शासनाने महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियमात सुधारणा केलेल्या सूचनांना म्हणजेच लैंगिक सतावणूकीस प्रसिध्दी देणे .
- ब) लैंगिक सतावणूकीच्या तक्रारीची दखल घेणे .
- क) तक्रारीत तथ्य आढळून आल्यास त्याबाबतचा शोध घेऊन शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्याकरिता शिफारस करणे .
- ड) शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीचा आढावा घेणे .
- इ) शासनाला यासंबंधी केलेल्या कामाचा वार्षिक अहवाल सादर करणे .

४ . शासकीय कार्यालयात काम करणा-या महिला कर्मचा-यांना त्यांच्या तक्रारीवरील समितीच्या अध्यक्षकांडे किंवा सदस्य सचिवाकांडे पाठविता येईल .त्या तक्रारी या समितीकडून विचारात घेण्यात येतील .आवश्यक असेल तर सदस्य सचिव ज्या कार्यालयाकडून तक्रार आलेली असेल त्या कार्यालयाच्या प्रमुखाचे अभिप्राय मागवू शकतील . याा तक्रार समितीस तक्रारदाराचे म्हणणे ऐकण्यासाठी आणि तक्रारीची चौकशी करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे चौकशी समितीची रचना करण्यासाठी सुध्दा प्राधिकृत करण्यात येईल .

- अ) मंत्रालयामध्ये उद्भवलेल्या तक्रारीसाठी एक सदस्य म्हणून एका महिला अधिका-यासह एखाद्या सचिवाच्या अध्यक्षतेखाली चौकशी समिती नेमण्यात येईल .

- ब) ज्या अधिका-याविरुद्ध तक्रार करण्यात आलेली आसेल तो अधिकारी त्या क्षेत्रातील गट “ अ ” किंवा गट “ ब ” सेवामधील असेल तर चौकशी समिती सदस्य सचिव म्हणून महिला कल्याण अधिका-यासह संबंधित विभाग आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली नेमता येईल .
- क) ज्या कर्मचा-याविरुद्ध तक्रार करण्यात आलेली असेल तो कर्मचारी गट “ क ” किंवा “ ड ” सेवेतील असेल तर चौकशी समिती एक सदस्य म्हणून त्या जिल्हयातील एका महिला अधिका-यासह जिल्हाधिका-याच्या अध्यक्षतेखाली नेमता येईल .
- ५ . चौकशी अहवाल संबंधित सचिवाकडे पाठविण्यात येईल व सचिव आपल्या अभिप्रायासह तो अहवाल तक्रार समितीपुढे मांडतील . तक्रार समिती चौकशी अहवाल विचारात घेतल्यानंतर विभागाकडून पुढील आवश्यक कार्यवाहीची शिफारस करील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

नवीनकुमार,
प्रधान सचिव (सेवा)
सामान्य प्रशासन विभाग .

=====

Guidelines and Norms for the preservation and enforcement of the right to gender equality of working women which are laid down by Supreme Court in the W.P. (CRL) No. 666-70 of 1992.

The **Guidelines and Norms** prescribed herein are under :-

Having regard in the fact that the present civil and penal laws in India do not adequately provide for specific protection of women from sexual harassment in work places and that enactment of such legislation will take considerable time.

It is necessary and expedient for employers in work places as well as other responsible persons or institutions to observed certain guidelines to ensure the prevention of sexual harassment of women.

1. Duty of the Employer or other responsible persons in work places and other institutions :

It shall be the duty of the employer or other responsible persons in work places or other institutions to prevent or deter the commission of acts of sexual harassment and to provide the procedures for the resolution, settlement or prosecution of acts of sexual harassment by taking all steps requires.

2. Defination :-

For this purpose, sexual harassment includes such unwelcome sexually determined behaviour (whether directly or by implication) as :

- physical contact and advances,
- a demand or request for sexual favours,
- sexually coloured remarks,
- showing pornography,
- any other unwelcome physical verbal or non-verbal conduct of sexual nature.

Where, any of these acts is committed in circumstances where under the victim of such conduct has a reasonable apprehension that in relation to the victim's employment or work whether she is drawing salary, or honorarium or voluntary, whether in government,

public or private enterprise such conduct can be humiliating and may constitute health and safety problem. It is discriminatory for instance when the woman has reasonable grounds to believe that the objection would disadvantage her in connection with her employment or work including recruiting or promotion or when it creates a hostile work environment. Adverse consequences might be visited if the victim does not consent to the conduct in question or raises any objection thereto.

3. Preventive Steps :-

All employers or persons in charge of work place whether in the public or private sector should take appropriate steps to prevent sexual harassment. Without prejudice to the generality of this obligation they should take the following steps :

- a) Express prohibition or sexual harassment as defined above at the work place should be notified, published and circulated in appropriate ways.
- b) The Rules/Regulation of Government and Public Sector bodies relating to conduct and discipline should include rules/regulations prohibiting sexual harassment and provide for appropriate penalties in such rules against the offender.
- c) As regards private employers steps should be taken to include the aforesaid prohibitions in the standing orders under the Industrial Employment (Standing Orders) Act 1946.
- d) Appropriate work conditions should be provided in respect of work ,leisure, health and hygiene to further ensure that there is no hostile environment towards women at work places and no employee woman should have reasonable grounds to believe that she is disadvantaged in connection with her employment.

4. Criminal Proceedings :

Where such conduct amounts to a specific offence under the Indian Penal Code or under any other law, the employer shall initiate appropriate action in accordance with law by making a complaint with the appropriate authority.

In particular , it should ensure that victims, or witnesses are not victimized or discriminated against while dealing with complaints of sexual harassment. The victims of sexual harassment should have the option to seek transfer of the perpetrator or their own transfer.

5. Disciplinary Action :-

Where such conduct amounts to misconduct in employment as defined by the relevant service rules, appropriate disciplinary action should be initiated by the employer in accordance with those rules.

6. Complaint Mechanism :

Whether or not such conduct constitutes an offence under law or a breach of the service rules, an appropriate complaint mechanism should be created in the employer's organization for redress of the complaint made by the victim. Such complaint mechanism should ensure time bound treatment of complaints.

7. Complaints Committee:

The complaint mechanism, referred to in (6) above, should be adequate to provide, where necessary, a complaints committee, a special counsellor or other support service, including the maintenance of confidentiality.

The complaints committee should be headed by a woman and not less than half of its members should be women. Further, to prevent the possibility of any undue pressure or

influence from senior levels, such complaints committee should involve a third party, either NGO or other body who is familiar with the issue of sexual harassment.

The complaints committee must make an annual report to the Government department concerned of the Complaints and action taken by them.

The employers and person in charge will also report on the compliance with the aforesaid guidelines including on the reports of the Complaints Committee to the government Department.

8. Workers Initiative :-

Employees should be allowed to raise issues of sexual harassment at workers, meeting and in other appropriate forum and it should be affirmatively discussed in Employer-Employee Meetings.

9. Awareness :

Awareness of the rights of female employees in this regard should be created in particular by prominently notifying the guidelines (and appropriate legislation when enacted on the subject) in a suitable manner.

10. Third Party Harassment :

Where sexual harassment occurs as a result of an act or omission by third party or outsider the employer and person in charge will take all steps necessary and reasonable to assist the affected person in terms of support and preventive action.

11. The Central /State Government are requested to consider adopting suitable measures including legislation to ensure that the guidelines laid down by the order are also observed by the employer in Private Sector.

12. These guidelines will not prejudice any rights available under the Protection of Human Rights Act, 1993.

Accordingly, we direct that the above guidelines and norms would be strictly observed in all work places for the preservation and enforcement of the right to gender equality of the working women. These directions would be binding and enforceable in law until suitable legislation is enacted to occupy the fields.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय वाहने विनामूल्य उपयोगाबाबत .

वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.मुविनि १०९९ /प्र.क्र.२३/९९/विनियम दिनांक १७ जून, १९९९ .

- संदर्भ :- १) शासन परिपत्रक . वित्त विभाग क्र.एफएनआर १०६९/५४३/सात दि.१३.८.६९
२) शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. एफएनआर १०६९/२३४५/सात दि.१३.१.७० .
३) शा.नि.वित्त विभाग क्र.एफएनआर १०८५/सीआर २६६/सर्वसाधारण ५ दि.१९.४.८५ .
४) शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. एफएनआर १०९०/१७३/विनियम दि.५.५.९० .

राज्य शासकीय अधिका-यांची वेतनश्रेणी दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून शासन अधिसूचना क्र.वपुर १२९८/प्र.क्र.१३/९८/सेवा १० दिनांक १० डिसेंबर १९९८ अन्वये सुधारण्यात आली . ही बाब विचारात घेऊन आणि संदर्भाधिन दिनांक १२.८.१९६९ व १३.१.७० चे शासन परिपत्रक आणि दिनांक १९.४.८५ व शासन

निर्णय निष्प्रभावित करून शासकीय अधिका-याने शासकीय वाहनाचा विनामूल्य उपयोग करण्याबाबत पुढील आदेश देण्यात येत आहेत .

१) राज्य शासकीय अधिका-यांनी व्ही.आय.पी वा वरिष्ठ अधिकारी यांना आणणे किंवा भेटणे याकरिता त्यांच्या निवासस्थानापासून अथवा कार्यालयापासून ते विमानतळ , रेल्वे स्टेशन, एस.टी स्टॅन्ड वगैरेसाठी केलेला प्रवास व कार्यालयीन प्रवासाच्या उद्देशाने विमानतळावर जाणे किंवा येणे यासाठी केलेला प्रवास हे कार्यालयीन प्रवास म्हणून समजण्यात यावेत .

२) राज्य शासनाचे सचिव व त्यावरील दर्जाचे तसेच दिनांक १ जानेवारी १९९६ पासून रु . १६४०० - ४५०-२०००० आणि त्यापेक्षा जास्त वेतनश्रेणीमध्ये वेतन असलेले विभाग प्रमुख ह्या अधिका-यांना शासकीय वाहनाने त्याचे निवासस्थान व कार्यालय ह्यामधील प्रवास विनामूल्य करण्यास अनुमती राहिल . असा प्रवास कर्तव्य प्रवास (ड्युटी जर्नी) म्हणून समजण्यात यावा .

हे आदेश शासन निर्णय निर्गमित केलेल्या दिनांकापासून लागू होतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

अ . ज . खानविलकर,
कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग .

कककककककक

विषय :- मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस उप आयुक्त यांना अनुक्रमे कार्यकारी दंडाधिकारी व उप विभागीय दंडाधिकारी म्हणून नेमणूक करणेबाबत (फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (यापुढे उल्लेख असेल तेथे उक्त कायदा) च्या कलम १७४ व १७६ च्या प्रयोजनासाठी नेमणूक करणे .

संदर्भ : पोलीस परिपत्रक परिच्छेद क्र . १९०७ भाग ३ दिनांक १७ . ९ . ९९ .

अधिसूचना

गृह विभाग (विशेष)मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२ . दि . २६ जुलै , १९९९ .

क्रमांक एएक्सएम - ०७९९ /मुंबई सीआर-३१७/विशा २

मुंबई उच्च न्यायालयाच्या सर्वसाधारण मूळ दिवाणी अधिकारितेच्या स्थानिक कार्यक्षेत्राकरिता लागू असलेला कोरोना कायदा १८७१ (१८७१ चा चार) रद्द करण्यात आल्याने, आणि महाराष्ट्र शासन मुंबई शहर व मुंबई उपनगरातील कार्यकारी दंडाधिकारी व उपविभागीय दंडाधिकारी यांना फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (यापुढे उल्लेख असेल तेथे उक्त कायदा)च्या कलम १७४ व १७६ च्या प्रयोजनासाठी नेमणूक करणे इष्ट असल्याने आता त्यामुळे उक्त नमूद कायद्याच्या कलम २० उपकलम १ व ४ मधील आणि त्याअनुषंगाने प्राप्त झालेल्या सर्व शक्तिंचा वापर करून महाराष्ट्र शासन याद्वारे

- (१) मुंबई शहर व मुंबई उप नगर जिल्ह्यातील सहाय्यक पोलीस आयुक्त व पोलीस उप आयुक्त यांना अनुक्रमे कार्यकारी दंडाधिकारी व उपविभागीय दंडाधिकारी म्हणून नेमणूक करित आहे आणि
- (२) त्यांना कार्यकारी दंडाधिकारी, उप विभागीय दंडाधिकारी तसेच जिल्हादंडाधिका-यांच्या यासोबत जोडलेल्या परिशिष्टाच्या स्तंभ ३ मधील कार्यक्षेत्रातील स्तंभ २ मध्ये नमूद केलेल्या शक्ती प्रदान करित आहे .

	दंडाधिका-याचे पदनाम १.	दंडाधिका-याने वापर करावयाच्या शक्ती २.	कार्यक्षेत्र ३.
१)	सहाय्यक पोलीस आयुक्त	फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ च्या कलम १७४ उपकलम (१) मधील अन्वेषणाच्या शक्ती .	विभाग
२)	पोलीस उप आयुक्त	फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७६ उपकलम (१) मधील चौकशी करण्याच्या शक्ती, त्यामधील खालील शक्ती वगळून . (i) पोलीस कोठडीतील मृत्युचे अन्वेषण करण्याची शक्ती . (ii) फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७४ खंड (i) व (ii) मध्ये निर्देश केलेल्या प्रकरणी .	परिमंडळ
३)	जिल्हादंडाधिकारी, अपर जिल्हा दंडाधिकारी व उपजिल्हा दंडाधिकारी (मनोरंजन)	फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७४ (४) मधील मरणान्वेषण करण्याच्या शक्ती	मुंबई शहर जिल्हा
४)	जिल्हादंडाधिकारी, अतिरिक्त उप जिल्हाधिकारी उपविभागीय दंडाधिकारी, उपजिल्हाधिकारी (संजय गांधी योजना), उपजिल्हाधिकारी (अपिले)	फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७४ (४) मधील, मरणान्वेषण करण्याच्या शक्ती .	मुंबई उपनगर जिल्हा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

श्रीकांत देशपांडे,
शासनाचे उप सचिव .

ककककककककक

विषय :- केंद्र शासनाकडे/न्यायालयाकडे परस्पर तक्रारी करण्यास प्रतिबंध .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . भाप्रसे १५९९ / प्र . क्र . २०६-९९ / नऊ दिनांक २८ . ०७ . १९९९ .

परिपत्रक :- शासकीय सेवेत असताना शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांचा स्वतःच्या विभागाव्यतिरिक्त इतर विभागांशी संबंध येतो . हे संबंध माहितीच्या स्वरूपाच्या व अपेक्षित कार्यवाहीच्या संबंधात असतात . सह विभागांकडून अशा कार्यवाही संबंधात प्रसंगत : अपेक्षित कार्यवाही होत नाही किंवा ती विलंबाने होते . अशा विलंबास विविध कारणे असू शकतात . अशा विलंबासंदर्भात गा-हाणे मांडण्याकरिता अधिका-यांना/कर्मचा-यांना शासकीय पर्याय उपलब्ध आहेत . उदा . कोणत्याही विभागात विलंब झाल्यास त्या त्या विभागाच्या मुख्य अधिकारी यांच्याकडे, तदनंतर त्या विभागाच्या सचिवांकडे व तेथेही गा-हाण्याचे निराकरण न झाल्यास मुख्य सचिव व तदनंतर मा . मुख्यमंत्री यांच्याकडे पाठपुरावा करता येतो .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, काही अधिकारी/कर्मचारी उपरोक्त निर्धारित केलेली प्रक्रिया न अवलंबता परस्पर न्यायालयाकडे धाव घेतात . तसेच शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, काही अधिकारी/कर्मचारी राज्य शासना विरुद्ध केंद्र शासन वा केंद्र शासनाच्या प्राधिका-यांकडे तक्रारी करतात .

अखिल भारतीय सेवा (वर्तणूक)नियम १९६८ च्या नियम ३ व ७ व महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम १९७९ च्या नियम ३ व ९ अन्वये प्रत्येक शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांनी कधीही असे कृत्य करू नये जेणेकरून शासनाच्या नियमांचा भंग होईल . त्याचप्रमाणे त्यांनी असे कोणतेही कृत्य करू नये ज्यामुळे केंद्र व राज्य शासन यांच्या मधील परस्पर संबंध अडचणीत येतील . सदर नियमांचा भंग झाल्यास संबंधित अधिकारी/कर्मचारी शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीस पात्र ठरतात .

शासनातील गा-हाणे निराकरणाची प्रक्रिया न पाळणे व परस्पर न्यायालयाकडे धाव घेणे , त्याचप्रमाणे परस्पर केंद्र शासनाशी पत्रव्यवहार करून राज्य शासनावर टीका करणे हे स्पष्टपणे वर नमूद केलेल्या नियमांचे उल्लंघन होय .

शासन असे आदेश देत आहे की,प्रत्येक अधिका-याने/कर्मचा-याने शासकीय कामकाजासंदर्भात त्यांच्या गा-हाण्यांचे निराकरण करण्याकरिता सदर परिपत्रकात नमूद केलेले पर्याय न चुकता अवलंबावेत . असे न केल्यास संबंधित अधिकारी/कर्मचारी शिस्तभंगाच्या कार्यवाहीस पात्र होतील असेही शासन सर्वांच्या निदर्शनास आणून देत आहे . सदर आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ल . बोंगिरवार,
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- शासकीय अधिका-यांच्या निवासी दूरध्वनीवरील कॉलमर्यादा .

गृह विभाग, क्र .टिएलसी ०१९६/१७६२/(५०)/वाग ३/पोल ४ दि . १२ . ८ . १९९९ .

शासकीय अधिका-यांच्या निवासी दूरध्वनीवर कॉलमर्यादा विहित करण्यात आलेली आहे . तरीही काही पोलीस अधिका-यांच्या निवासी दूरध्वनीवर विहित मर्यादेपेक्षा अधिक कॉलस होतात व अशा मर्यादेबाहेरील कॉलसची देयके शासन मंजूरीसाठी पाठविली जातात . राज्यातील कायदा व सुव्यवस्था आणि तातडीचे प्रशासकीय कामकाजासाठी निवासी दूरध्वनीचा सातत्याने वापर करावा लागतो असे कारण विहित मर्यादेवर कॉलस होण्यामागे असल्याचा खुलासा आपणाकडून करण्यात येतो . शासनास निवासी दूरध्वनीवर घालून दिलेली विहित मर्यादा ही दरमहा असून सदर मर्यादित दूरध्वनीचा वापर होणे आवश्यक आहे . तरीही काही अपरिहार्य कारणास्तव निवासी दूरध्वनीवर विहित मर्यादेवर कॉलस झाल्यास त्याची देयके शासनास मंजूरीसाठी सादर करतेवेळी दूरध्वनीच्या देयकासोबत एस . टी . डी व ट्रंक कॉलसची माहिती दर्शविणारी टेलिफोन निगमकडून प्राप्त झालेली तपशिलवार देयके (Details Bills) देखील सादर करावीत . दूरध्वनीवर एस . टी . डी वा ट्रंक कॉलस केले असल्यास ते कोणत्या शासकीय कार्यालयासाठी केले होते हे स्पष्टपणे नमूद करावे व त्याची सविस्तर छाननी आपल्या स्तरावर करावी व नंतरच शासनाकडे सादर करावे . तेव्हा आवश्यकत्या सूचना आपल्या अधिपत्याखालील सर्व घटक कार्यालयांना कळवून त्यांची एक प्रत शासनास सादर करावी, ही विनंती .

कक्ष अधिकारी,
गृहविभाग, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय :- विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नेमणूका .

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . विकाअ १७९९ / प्र . क्र . २७१ / ९९ / ५ दिनांक ३० . ११ . १९९९ .

विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नियुक्त्या दिनांक २४ . ११ . ९९ च्या शासन निर्णयान्वये रद्द करण्यात आल्यानंतर विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नियुक्त्या करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

२ . महाराष्ट्र शासन या शासन निर्णयाद्वारे महाराष्ट्रातील लोकसभा सदस्य, राज्य सभा सदस्य, विधानसभा सदस्य, विधानपरिषद सदस्य, सर्व जिल्हा परिषदांचे अध्यक्ष व सदस्य, सर्व महानगरपालिकांचे महापौर व नगरसेवक तसेच सर्व नगर परिषदांचे/नगरपालिकांचे नगराध्यक्ष व नगरसेवक, सर्व पंचायत समितीचे सभापती व सदस्य यांची पदसिध्द विशेष कार्यकारी अधिकारी म्हणून नियुक्ती करित आहे , ही नियुक्ती सामान्यतः शासन निर्गमित केल्याच्या तारखेपासून चार वर्षा करिता अस्तित्वात राहिल . तसेच राज्य शासनास विशेष कार्यकारी अधिकारी यांची नियुक्ती पूर्ण होण्यापूर्वी केव्हाही कोणतेही कारणे न देता संपुष्टात आणण्याचा अधिकार राहिल .

३ . विशेष कार्यकारी अधिकारी पुढे उल्लेख केलेली कर्तव्ये पार पाडण्यास सक्षम राहतील .

- **साक्षांकनाचे काम :-** साक्षांकनासाठी, पडताळणीसाठी किंवा यथास्थिती अधिप्रमाणासाठी त्यांच्यापुढे आणलेल्या दस्तऐवजांचे साक्षांकन, पडताळणी किंवा अधिप्रमाण करणे आणि राज्य शासनाने याबाबत काढलेल्या अनुदेशानुसार अशा दस्तऐवजावर त्यांची विहित मोहोर उमटविणे .
- **उत्पन्न प्रमाणपत्र देणे :-** पालकाचे उत्पन्न इत्यादिबाबत वस्तुस्थिती पूर्ण पडताळणी केल्यानंतर उत्पन्नाविषयक प्रमाणपत्रे देणे .
- **ओळख परेड (बृहन्मुंबई करिता) :-**पोलीस आयुक्त, मुंबई यांच्या आवश्यकतेनुसार शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार ओळख परेडसाठी उपस्थित रहाणे .

४ . नियुक्त करण्यात आलेल्या विशेष कार्यकारी अधिका-यांना मोहोर उमटविण्यासाठी शिक्का नजिकच्या पोलीस स्टेशनकडून उपलब्ध करून देण्यात येईल . तसेच सांक्षांकित केलेल्या किंवा उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र दिलेल्या माहिती एका नोंदवहीत नमूद करावी . ज्यावेळेस या नोंदवहीची अवलोकनासाठी मागणी जिल्हाधिकारी/पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचेकडून केली जाईल त्यावेळी ती तात्काळ उपलब्ध करून देण्यात यावी .

५ . या शासन निर्णयाद्वारे नेमण्यात आलेल्या विशेष कार्यकारी अधिका-यांची, शांतता प्रस्थापित करण्यासाठी आवश्यकतेनुसार त्या क्षेत्रातील मोहल्ला समिती/शांतता समितीवर जिल्हाधिकारी/पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांनी नियुक्ती करावी .

६ . या शासन निर्णयाद्वारे केलेल्या विशेष कार्यकारी अधिकारी यांच्या नियुक्त्या मानसेवी असल्यामुळे त्यांना सोपविण्यात आलेल्या कामाबाबत कोणतेही मानधन, वेतन किंवा भत्ता अनुज्ञेय राहणार नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ने . बोरडे,
शासनाचे उप सचिव .

(टीप:- याच संदर्भात दि . ३ . १० . २००३ चे परिपत्रक पहावे .)

विषय :- मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अतुलनीय धैय, कौशल्य इत्यादी विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिसे देण्यास सक्षम असलेल्या अधिका-यांच्या आर्थिक मर्यादा वाढ करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र. जीओआर -०६९४/सीआर-२४/पोल-१० दि. १३.१२.१९९९.

- वाचा:- १) शासन निर्णय गृह विभागा क्र. जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल-१० दि. २५ जून १९९६ व दिनांक ३१ जुलै १९९७ .
- २) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे क्र. पोमसं/३१/७१ (बक्षिस) वाढ/९८, दिनांक २० एप्रिल १९९८ चे पत्र .

शासन निर्णय :- या संबंधातील वर दर्शविलेले दिनांक २५.६.१९९६ व दिनांक ३१ जुलै, १९९९ चे आदेश अधिक्रमित करून शासनाने आता नव्याने मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये बक्षिसांच्या रक्कमेची आर्थिक मर्यादा आणि अधिकारांची व्याप्ती वाढविण्याचा निर्णय घेतला आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने ,

समीर कुमार विश्वास,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

क्वक्वक्व

परिशिष्ट " अ "

पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिसे देण्यासाठी अधिका-यांची आर्थिक मर्यादा .

अ.क्र.	अधिका-याचे पदनाम	मंजूर आर्थिक मर्यादा
१.	अपर मुख्य सचिव (गृह)	रु. ७५,००० /-
२.	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	रु. ३०,००० /-
३.	महासंचालक, अ.सी.वी.मुंबई	रु. २०,००० /-
४.	पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई	रु. ३०,००० /-
५.	अपर पोलीस महासंचालक, गुन्हा अ.विभाग (पुणे)	रु. २०,००० /-
६.	पोलीस आयुक्त, पुणे/ठाणे/नागपूर/ नवी मुंबई	रु. १५,००० /-
७.	आयुक्त व विशेष पोलीस महानिरीक्षक, पोलीस विनतारी संदेश, पुणे	रु. १५,००० /-
८.	विशेष पोलीस महानिरीक्षक, प्रशिक्षण व खास पथके, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	रु. १५,००० /-
९.	विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नक्षलवादी विरोधी अभियान, नागपूर	रु. १५, ००० /-
१०)	विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नागरी हक्क संरक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	रु. १५,००० /-
११)	विशेष पो . महानिरीक्षक , राज्य राखीव पो .बल,मुंबई	रु. १५, ००० /-
१२)	विशेष पोलीस महानिरीक्षक , वाहतूक, म.रा.मुंबई	रु. १५,००० /-

१३)	सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक . .	रु . १५,००० /-
१४)	पोलीस आयुक्त, औरंगाबाद/ नाशिक/ सोलापूर/ अमरावती	रु . १५,००० /-
१५)	सर्व पोलीस अधीक्षक	रु . १०,००० /-
१६)	सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल	रु . १०,००० /-
१७)	सर्व प्राचार्य, पोलीस प्रशिक्षण शाळा	रु . ०२,००० /-
१८)	सर्व पोलीस उप आयुक्त	रु . १०,००० /-

वक्वक्वक्वक्वक्व

शासन निर्णय गृह विभाग ,क्र . जीओ आर ०६९४/सीआर २४ /पोल १० दिनांक २७ .९ .२००० .
अन्वये अधिकारांची व्याप्ती . .

१)	अपर पोलीस महासंचालक (का . व सुव्यवस्था) महाराष्ट्र , मुंबई	रु . २५,००० /-
२)	आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता, म . रा . मुंबई	रु . २०,००० /-
३)	संचालक, महाराष्ट्र पोलीस अॅकॅडेमी, नाशिक	रु . २०,००० /-
४)	सर्व सह पोलीस आयुक्त	रु . २०,००० /-
५)	अपर पोलीस आयुक्त	रु . १५,००० /-

(टीप :- दि . ७ . ८ . २००८ च्या शासन निर्णयान्वये आर्थिक मर्यादित , काही मार्गदर्शक तत्त्वांमध्ये तसेच काही अधिका-यांच्या पदनामामध्ये बदल करण्यात आलेले आहेत . त्यासाठी मूळ शासन निर्णय पहावा .)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- नागरिकांच्या सुविधेसाठी वेगवेगळ्या बाबीची पूर्तता
करण्याकरिता खालीलप्रमाणे कालमर्यादा संबंधितांवर
बंधनकारक करण्याबाबत .

गृह विभाग, I निर्णय क्र . संकीर्ण १०००/प्र . क्र . २५/एचडीआ-४ दि . १ फेब्रुवारी, २००० .

राज्यामध्ये कायदा व सुव्यवस्था अधिक परिणामकरित्या राबविण्यासाठी व पोलीस यंत्रणेच्या कामकाजास पारदर्शकता आणण्यासाठी तसेच पोलीस विभागाकडे सोपविलेली जबाबदारी अधिक गतीने व परिणामकारकरित्या पार पाडण्यासाठी शासनाने पोलीस ठाण्यास सोपविण्यात आलेल्या कामकाजाची पूर्तता तातडीने होण्याकरिता खालीलप्रमाणे कालमर्यादा विहित करण्याचा निर्णय घेतला आहे .

अ . क्र .	बाब	तक्रार कोणाकडे करावी .	कालमर्यादा .
१ .	पोलीस ठाण्यात गुन्हा /तक्रार नोंदविणे	ठाणे अंमलदार	जास्तीत जास्त एक तासाच्या आत (आपत्कालीन) परिस्थितीत ४ तास .
२ .	प्रथम खबरी अहवालाची प्रत उपलब्ध करून देणे .	ठाणे अंमलदार	एक तास परंतु २ तासांपेक्षा जास्त नाही .
३ .	जामीनपात्र गुन्ह्यात आरोपीने जामीन देण्याबाबत	ठाणे अंमलदार	जामीनदाराचे सत्यतेबाबत आवश्यक त्या बाबीची पूर्तता खात्री झाल्यावर केल्यावर जामीन देणे . अथवा तासाचे आत .

४ .	अटकेनंतर आरोपीच्या नातेवाईक/ वकीलास आरोपीस भेटण्यास देणे .	ठाणे अंमलदार	भेटीस आल्यानंतर १५ मिनिटात नातेवाईक किंवा वकीलास भेटण्याची परवानगी देण्यात येईल .
५ .	फॉर्म“ एए” मधील पंचनाम्याची प्रत शुल्क भरल्यानंतर देणे .	ठाणे अंमलदार	३० मिनिटे .
६ .	महिलांच्या व मुलांच्या तक्रारी नोंदविणे .	ठाणे अंमलदार	३० मिनिटे .
७ .	आरोपीची अटक केल्यानंतर वैद्यकीय तपासणी करणे	ठाणे अंमलदार	१ तासाच्या आंत (आपत्कालीन परिस्थितीत ४ तास)
८ .	विदेशी जाणा-या व्यक्तीचे दस्तऐवज साक्षांकन करून देणे .	कक्ष अधिकारी गृह विभाग, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई .	३ तास .
९ .	पोलीस नियंत्रण कक्षाशी संपर्क साधणे .	संबंधित पोलीस अंमलदार .	५ मिनिटे .

वरील विहित केलेल्या कालमर्यादांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे व त्याचे पालन न करण्या-यांविरुद्ध जबाबदारी निश्चित करून शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी .

नागरिकांची सनद यासाठी वरीलप्रमाणे वेगवेगळ्या बाबीची पूर्तता करण्याकरिता वरीलप्रमाणे विहित करण्यात आलेल्या कालमर्यादित कार्यवाही न झाल्यास सोबत जोडण्यात आलेल्या तक्त्याप्रमाणे नागरिकांनी वरिष्ठ अधिका-यांकडे संपर्क साधण्यास सूचविण्यात आले आहे . त्यांनी देखील विहित करण्यात आलेल्या कालमर्यादितच्या आंत योग्य ती कार्यवाही करावी व सर्व नागरिकांना सौजन्याची वागणूक देऊन त्यांचे समाधान करण्याचा प्रयत्न करावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कु . के . एस . सय्यद,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

नागरिकांच्या सुविधासाठी वेगवेगळ्या बाबीची पूर्तता करण्याकरिता
खालीलप्रमाणे कालमर्यादा संबंधितांवर बंधनकारक करण्यात येत आहे .

अ.क्र.	बाब	तक्रार कोणाकडे नोंदवावी	कालमर्यादा	समाधान न झाल्यास कोणाकडे संपर्क साधावा	वरिष्ठांकडून देखील समाधान न झाल्यास कोणाकडे संपर्क साधावा .
१ .	पोलीस ठाण्यात गुन्हा/तक्रार नोंदविणे .	ठाणे अंमलदार	जास्तीत जास्त एक तासाच्या आत (आपत्का- लीक परिस्थितीत ४ तास)	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक . (एक तास)	संबंधित सपोआ / उप विभागीय पो . अधिकारी (एक तास)

२. प्रथम खबरी अहवालची प्रत उपलब्ध करून देणे .	ठाणे अंमलदार	एक तास परंतु दोन तासांपेक्षा जास्त नाही .	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (अर्धा तास)	वरील प्रमाणे . (पंधरा मिनिटे)
३. जामीनपात्र गुन्ह्यात आरोपीने जामीन देण्याबाबत आवश्यक त्या बाबींची पूर्तता केल्यावर जामीन देणे .	ठाणे अंमलदार	जामीनदाराचे सत्यतेबाबत खात्री झाल्यावर अर्धा तासाच्या आत .	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (पंधरा मिनिटात)	वरील प्रमाणे पाच मिनिटात .
४. अटकेनंतर आरोपीच्या नातेवाईक/वकीलास आरोपीस भेटण्यास देणे .	ठाणे अंमलदार .	भेटीस आल्यानंतर १५ मिनिटांत नातेवाईक किंवा वकीलास भेटण्याची परवानगी देण्यात येईल .	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (पंधरा मिनिटात)	वरील प्रमाणे (१५ मिनिटात)
५. फॉर्म "ए" मधील पंचनाम्याची प्रत शुल्क भरल्यानंतर देणे .	ठाणे अंमलदार	३० मिनिटे .	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (पंधरा मिनिटात)	संबंधित सपोआ /उप विभागीय अधिकारी (१५ मिनिटांत)
६. महिलेच्या व मुलांच्या तक्रारी नोंदविणे .	ठाणे अंमलदार .	३० मिनिटे	संबंधित पोलीस ठाण्याचे वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक (पंधरा मिनिटे)	वरील प्रमाणे (पंधरा मिनिटे)
७. आरोपीची अटक केल्यानंतर वैद्यकीय तपासणी करणे	ठाणे अंमलदार .	१ तासाच्या आत आपत्कालीन परिस्थितीत (४ तास)	संबंधित पोलीस ठाण्याचे व . पो . निरीक्षक (पंधरा मिनिटात)	वरील प्रमाणे . (१५मिनिटांत)
८. विदेशी जाण्या-या व्यक्तीचे दस्तऐवज साक्षांकन करून देणे .	कक्ष अधिकारी गृह विभाग, नवीन प्रशासन भवन .	३ तास .	उप सचिव, गृह (विशेष) गृह विभाग मंत्रालय . एक तास .	प्रधान सचिव, गृह (वि)गृह विभाग मंत्रालय .
९. पोलीस नियंत्रण कक्षाशी संपर्क साधणे .	संबंधित पोलीस अंमलदार .	५ मिनिटे	पोलीस नियंत्रण कक्ष अधिकारी (पाच मिनिटे)	संबंधित सपोआ . /उप विभागीय पो . अधिकारी (पाच मिनिटांत)

वरील कालमर्यादा आपत्कालीन परिस्थिती व्यतिरिक्त बंधनकारक राहिल .

ककककककककक

विभाग .

**विषय :- सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या रस्त्यावर यापुढे भविष्यात
कोणत्याही प्रकारचा पुतळा उभारण्यास मनाई करण्याबाबत .**

सा . वा . विभाग, निर्णय क्र . आरओडी १०९९/२६५८७/(३०९/९९) रस्ते ४ दि . ४ . २ . २००० .

राज्यातील विविध रस्त्यावर ठिकठिकाणी शहरात व शहरांलगत, रस्त्याच्या बाजूस अथवा चौकामध्ये पुतळे उभारण्यास परवानगी देण्याबाबतच्या अनेक मागण्या विभागास प्राप्त होतात . सदर मागण्यांचा विचार करता पुढील गोष्टी निदर्शनास आल्या आहेत .

- १ . सद्यःस्थितीत रस्त्यावरील वाहतुकीस नियोजित पुतळ्यांमध्ये जरी अडचण निर्माण होत नसली तरी भविष्यात वाहतुकीची प्रचंड प्रमाणात वाढ होऊन वाहनांच्या रहदारीस अडचण संभवते .
- २ . क्वचित प्रसंगी अपघात होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही .
- ३ . काही वेळा पुतळा कोणाचा ऊभारावा याबाबत तीव्र मतभेद होतात, अशा वेळी परस्पर विरोधी मागण्या, निवेदने व प्रसंगी आंदोलनही उभारली जातात .
- ४ . यदाकदाचित समाजकंटकाद्वारे पुतळ्यांची विटंबना झाल्यास कायदा व सुव्यवस्थेला बाधा निर्माण होते .
- ५ . भविष्यात वाहतुकीचा ताण कमी करण्याच्या दृष्टीने रस्त्यांचे रुंदीकरण करावयाचे असल्यास, अथवा उड्डाणपूल/भुयारी मार्ग बांधावयास झाल्यास त्या ठिकाणी असलेले पुतळे स्थलांतरित करणे आवश्यक ठरते . अशावेळी काही गटाच्या भावना दुखावल्या जाण्याचा संभव असतो व त्यामुळे काही वेळा आंदोलनेही केली जातात .

वरील सर्व बाबींचा सांगोपांग विचार करून शासन असा आदेश देत आहे की, राज्य शासनाने यापुढे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या रस्त्यावर पथकिना-यावरती क्षेत्रात कोणत्याही प्रकारचा पुतळा उभारण्यास मनाई करण्याचे धोरण स्विकारलेले आहे .

यापुढे सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या रस्त्यांवर कोणत्याही प्रकारचा पुतळा उभारल्यास संबंधितांवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात यावी .

हे आदेश सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने अनौपचारिक संदर्भ क्र . १०४६६/का-२ दि . ०६ . १० . १९९९ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल याच्या आदेशानुसार व नावाने ,

दा . व . साठे ,
शासनाचे उप सचिव .

(टीप :- याच संदर्भात गृह विभागाची दिनांक ०७ . ०६ . २००० व दि . ०६ . ०८ २००३ ची परिपत्रके पहावीत .)

कवकवकवकव

**विषय :- प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये नाव दाखल करताना दाखल्याखेरीज
नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या आईच्या नावाची नोंद करण्याबाबत .**

शालेय शिक्षण विभाग, निर्णय क्र . पीआरई १०९९/(२२२१)/प्राशि-१ , दि . ०५ . ०२ . २००० .

प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करताना शाळेतील दाखल्याखेरीज नोंदवहीमध्ये/जनरल रजिस्टरमध्ये/तक्ता - व मध्ये विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव, जात व पोटजात, जन्मस्थान, जन्म तारीख

अशा अनेक नोंदी घेतल्या जातात . तथापि, यात आईचे नाव नोंदविण्यात येत नाही . या शासन निर्णयानुसार आदेशित करण्यात येते की, यापुढे प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करताना दाखल्याखेरीज नोंदवहीमध्ये/जनरल रजिस्टरमध्ये/तक्ता-ब मध्ये विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव लिहिल्यानंतर त्या शेजारी एका रकान्यात विद्यार्थ्यांच्या आईच्या नावाची नोंद करण्यात यावी .

- २ . त्याचप्रमाणे विद्यार्थ्यांला शाळा सोडण्याचा दाखला देताना त्यामध्ये विद्यार्थ्यांचे संपूर्ण नाव, लिहिल्यानंतर त्याखाली विद्यार्थ्यांच्या आईचे नाव लिहिण्यात यावे .
- ३ . शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी हे आदेश सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणावेत .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करून घेताना संबंधित नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांकडून विद्यार्थ्यांची जात व पोटजात विचारून घेऊन त्याची स्पष्ट नोंद करावी .

शालेय शिक्षण विभाग, परिपत्रक क्र .पीआरई १०९९/२०१४/प्राशि-१, दि .०९ .०२ .२००० .

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, प्राथमिक शाळांतून विद्यार्थ्यांना शाळा सोडल्याचा दाखला देताना त्यांच्या दाखल्यामध्ये काही वेळा जात किंवा पोट जातीचा उल्लेख करण्यात येत नाही . जातीचा किंवा पोट जातीचा उल्लेख दाखलमध्ये नसल्यामुळे त्यांना पुढे विशेषतः मागासवर्गीयांच्या विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत ते मागासवर्गीय संवर्गातील असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र मिळविताना अडचणी येतात . हे लक्षात घेता असे सूचित करण्यात येते की, प्राथमिक शाळेत इयत्ता पहिलीमध्ये विद्यार्थ्यांचे नाव दाखल करून घेताना संबंधित नोंदवहीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांकडून विद्यार्थ्यांची जात व पोटजात विचारून घेऊन त्याची स्पष्ट नोंद करावी . प्राथमिक शाळेतून विद्यार्थ्यांना शाळा सोडल्याचा दाखला देताना त्या दाखल्यामध्ये विद्यार्थ्यांची पालकांनी प्रवेशाच्यावेळी नोंदविलेली जात व पोटजात स्पष्टपणे नमूद करावी . मात्र विद्यार्थ्यांच्या पालकास जात किंवा पोटजात नोंदविण्याची सक्ती करण्यात येऊ नये व पालकांनी जात किंवा पोटजात नोंदविण्यास नकार दिल्यास तशी नोंदवहीत नोंद घेण्यात यावी .

हे आदेश सर्व संबंधित शाळेच्या व अधिका-यांच्या निदर्शनास आणण्याची कार्यवाही शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी करावी .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत .

गृह विभाग (विशेष), परिपत्रक क्र .सीटीएम २०००/प्र .क्र .२४/ विशा १ व, दि .७ जून,२००० .

वाचा: महसूल व वन विभागाचे परिपत्रक क्र .एनएपी १०८५/१०५७८३ (१११)-ल-२ दि .१४ .१० .८५ .

शासनाच्या जमिनीवर, खाजगी जागेत, सार्वजनिक ठिकाणी तसेच शासकीय कार्यालयाच्या आवारात संबंधित प्राधिकरणाची पूर्वपरवानगी न घेता काही लोक किंवा संघटनांनी मंदिरे, मस्जिद, चर्च इत्यादी धार्मिक देवस्थानाची प्रतिष्ठापना केल्याचे निदर्शनास आलेले आहे . धार्मिक स्थळाच्या अनधिकृत बांधकामाच्या अनुषंगाने पुढील बाबी निदर्शनास आलेल्या आहेत .

- अ) समाजकंटकाद्वारे धार्मिक देवस्थानाची विटंबना झाल्यास कायदा व सुव्यवस्थेला बाधा निर्माण होते .
- आ) काही वेळा धार्मिक देवस्थानाच्या जागेवरून प्रतिष्ठापनेवरून मतभेद होतात अशा वेळी परस्पर विरोधी मागण्या, निवेदने व प्रसंगी आंदोलने केली जातात .
- इ) भविष्यात वाहतूकीचा ताण कमी करण्याच्या दृष्टीने रस्त्याचे रुंदीकरण करावयाचे झाल्यास अथवा ऊड्डाणपूल/भुयारी मार्ग बांधावयाचे झाल्यास, शासकीय जमिनीवरील किंवा खाजगी जागेत अतिक्रमण दूर करावयाचे असल्यास, त्या ठिकाणी असलेले धार्मिक देवस्थान स्थलांतरित करणे आवश्यक ठरते . अशा वेळी काही गटाच्या भावना दुःखावल्या जाण्याचा संभव असतो व त्यामुळे आंदोलने, रस्ता रोकड इ . माध्यमाचा वापर केला जातो .
- ई) सद्यःस्थितीत काही शासकीय जमिनीवर किंवा रस्त्यावरील चौकातील अथवा खाजगी जागेतील धार्मिक देवस्थानामुळे जरी समस्या उद्भवत नसली तरी भविष्यात शासकीय कार्यालयांचा विस्तार, विकासांतर्गत योजना, प्रकल्प इ . तसेच वाहतूकीची प्रचंड प्रमाणातील संभाव्य वाढ लक्षात घेता निश्चितच समस्या निर्माण होऊ शकते .
- उ) धार्मिक देवस्थाने बांधल्यावर त्यांच्या संरक्षणाची, मांगल्य टिकवून ठेवण्याची जबाबदारी संबंधितांकडून घेतली जात नाही .

वरील बाबींचा विचार करून असे आदेश देण्यात येत आहेत की,

- अ) शासकीय , खाजगी जमिनीवर मंदिर, मस्जिद, चर्च इ .चे बांधकाम करण्यास परवानगी देण्याबाबतचे प्रस्ताव जिल्हाधिका-यांनी विभागीय आयुक्तांमार्फत शासनास सादर करावेत .
- आ) सदर प्रस्ताव सादर करण्यापूर्वी अर्जदारांनी ग्रामपंचायत/नगरपालिका, व महानगरपालिका यांची परवानगी घेतली आहे किंवा नाही हे तपासण्यात यावे . व ग्रामपंचायत/नगरपालिका, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांची परवानगी असलेले प्रस्तावच शासनास पाठवावे .
- इ) सदर प्रस्तावाबाबत संबंधित पोलीस अधिका-यांचे कायदा व सुव्यवस्थेबाबत तसेच रहदारीस अडथळा याबाबतचे अभिप्राय प्रस्तावाबाबत असणे आवश्यक आहे .
- ई) धार्मिक स्थळाचे वाढीव बांधकाम करणे किंवा पुर्नबांधकाम करणे याबाबत सुध्दा वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे .

३ . कोणत्याही परिस्थितीत शासकीय जमिनीवर, शासकीय कार्यालयाच्या आवारात,खाजगी जागेत ,रस्त्याच्या बाजूला, चौकात ,सहकारी गृहनिर्माण संस्थेच्या क्षेत्रात धार्मिक देवस्थानांचे बांधकाम शासनाच्या पूर्व परवानगीशिवाय करण्यात येऊ नये .

४ . अशा प्रकारची धार्मिक स्थळांची अनधिकृत बांधकामे निदर्शनास आल्यास त्यावर तात्काळ कार्यवाही करून शासनास अहवाल सादर करावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . द . काळे,
महाराष्ट्र शासन गृह विभाग (विशेष) ,

वक्ववक्ववक्ववक्व

**विषय :- नव्याने शासकीय इमारतीचे संकल्पन करताना
लक्षात घ्यावयाच्या काही बाबी .**

सा . वा . विभाग, परिपत्रक क्र . जीइएन ०४९९/प्र . क्र . १४३/इमा २ दिनांक ७ जून, २००० .

राज्य शासनाच्या प्रशासकीय व निवासी इमारतींचे संकल्पन करित असतांना किमान गरजा लक्षात घेऊन इमारती किफायतशीरपणे बांधल्या जाव्यात असे सर्वसाधारण आतापर्यन्तचे धोरण राहिले आहे . गेल्या काही वर्षात बांधकाम क्षेत्रात नव्याने उपलब्ध झालेले बांधकाम साहित्य, माहिती क्षेत्रातील वाढते तंत्रज्ञान, कुशल, अकुशल मनुष्य शक्तीच्या दरात झालेली वाढ व सर्वसाधारण विचारसरणीत झालेले बदल लक्षात घेऊन सुबुद्ध इमारती (Intelligent Buildings) चे संकल्पन करण्याची गरज निर्माण झाली आहे . या संकल्पनेप्रमाणे नियोजन करित असतांना सर्व आधुनिक सोईचे नियोजन सुसूत्र पद्धतीने तर करण्यात यावेच पण इमारत वापरात आल्यानंतरही तिच्या देखभाल दुरुस्तीचे व व्यवस्थापनाचे काम सोपे , कमी खर्चाचे होते . त्यामुळे अनावश्यक व वायफळ होणारा खर्च कमी होण्यास मदत होत . त्यामुळे सुबुद्ध इमारतीची संकल्पना करताना खालील बाबींकडे कटाक्षाने लक्ष पुरवावे .

१ . कार्यालयीन/प्रशासकीय जागेचा किफायतशीर वापर .

शासकीय कार्यालयांनी किती जागेचा वापर करावा याबाबतची मानके शासनाने ठरवून दिलेली असतानाही जागेचा वापर ब-याच वेळी किफायतशीरपणे होत असल्याचे दिसून येत नाही . विशेष करून मोक्याच्या ठिकाणी व व्यापारी पेठातून असलेल्या शासकीय व खाजगी कार्यालयांकडील वापरात तफावत दिसून येते .

- शासनाने १ . **Governance** ची पद्धत अंगिकारलेली असल्यामुळे जलदगतीने तिचे अंमलबजावणीचा कार्यक्रम राबविण्यात यावा . या पद्धतीमुळे कागदपत्राचा पसाराही कमी होईल . पुढे मागे सरकारी कार्यालयांना कमी जागेत (खाजगी कार्यालयांच्या धर्तीवर) काम भागविणे शक्य होणार आहे . तेव्हा तुर्तास किमान कोणत्याही कार्यालयास मानकापेक्षा जास्त जागा वापरण्यास मुभा असू नये .
- १ . २ . तालुका/जिल्हा/विभाग स्तरावर ब-याच वेळा समाईक प्रशासकीय इमारती बांधल्या जातात या इमारतींच्या नियोजनाच्या वेळीच इमारतीत सामावून घेण्यात यावयाच्या कार्यालयांची नांवे निश्चित व्हावीत व त्या कार्यालयातून काम करणा-या कर्मचा-यांची पदसंख्या लक्षात घेऊन त्यांना जागेचे वाटप करण्यात यावे .
- १ . ३ . त्या त्या कार्यालयातील अंतर्गत मांडणीही त्याचवेळी निश्चित होऊन त्यांस अनुरूप विद्युत मांडणी, अंतर्गत पार्टीशन्स वगैरेची व्यवस्था केली जावी . म्हणजेच आज ज्या प्रकारे फक्त मोठ्या हॉल्सच्या स्वरूपात कार्यालयांचे बांधकाम केले जाते, त्याऐवजी संबंधित कार्यालयास अनुरूप टेलरमेड कार्यालयाची बांधणी/निर्मिती केली जावी .
- १ . ४ . एवढे झाल्यानंतर कार्यालयातून असणा-या फर्निचरच्या पुरवठ्याचा प्रश्न उपस्थित होते . सध्या अंतर्गत मांडणी व्यवस्था/ फेरफार व फर्निचरचा पुरवठा त्या त्या खात्यामार्फत केला जातो . अशा प्रकारची व्यवस्था करावयाची झाल्यास त्यासाठी लागणारा निधी संबंधित खात्याकडे वर्ग न करता तो सा . वा . खात्याकडे सुपूर्द करून द्यावा . सा . वां . खात्यामार्फत नेहमीप्रमाणे होत राहिल .
- १ . ५ . इमारती बांधकामाचे आराखडे जेव्हा तयार होतात, तेव्हाच ढोबळमानाने लाकडी सामानसुमान, विभाजक इत्यादीसाठी तरतूद करण्यात यावी व अशा संपूर्ण अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी .
- १ . ६ . शासकीय कार्यालयात कोणत्या प्रकारचे फर्निचर व काय रंगसंगती असावी हे प्रमाणबद्ध करण्यात यावे . निरनिराळ्या कार्यालयात निरनिराळ्या प्रकारचे लाकडी सामानसुमान असल्यामुळे कार्यालये चांगली दिसत नाहीत .
- १ . ७ . नवीन शासकीय इमारती बांधताना त्यात संगणकीकरणकरिता लागणारी व्यवस्था करणेत यावी . चा समावेश असतो . तसेच ज्याप्रमाणे विजेकरिता/दुरध्वनीकरिता व्यवस्था करण्यात येते त्याचप्रमाणे संगणकाकरिता सुध्दा व्यवस्था करण्यात यावी .

विषय .

२. टाईप प्लानच्या (ठराविक साच्याचा) वापर करण्याच्या धोरणाचा फेरविचार /त्यास सुधारणा करणे .

२.१ सध्या प्रशासकीय इमारती/विशिष्ट उद्योगाच्या इमारती/निवासी इमारती यांचेसाठी टाईप प्लान तयार करून त्या धर्तीवर सर्वत्र बांधकामे करण्याची पध्दत अंमलात आहे. टाईप प्लान वापरामुळे होणारे फायदे/सुविधा सर्वमान्य असून त्याबाबत दुमत असण्याचे कारण नाही परंतु त्यामुळे येणारा तोच तोपणा व सारखेपणा ब-याच वेळा नीरस व कंटाळवाणा ठरतो. विशेष करून निवासी गाळे, विश्रामधाम ज्यांचे मोठ्या संख्येने बांधकाम होत असते,त्यात थोडे वैविध्य असावे असा विचार ब-याच वेळा मांडणीत येतो. शासकीय निवासी इमारती ठोकळेबाजपणे बांधणेत येतात अशी नेहमीच टीका होत असते आणि आकर्षक व वैविध्यपूर्ण अशा खाजगी इमारत समुहाशी त्याची तुलना करणेत येऊन नाराजीचा सुर व्यक्त करणेत येतो.

२.२ या परिस्थितीत सुधारणा करणेचे दृष्टीने शासनाच्या वास्तुशास्त्रज्ञांना खालील प्रकारात स्वातंत्र देण्यात येत आहे .

- (१) प्रत्येक ठिकाणी **Elevation** मध्ये वैविधता आणणे .
- (२) प्रत्येक प्रकारासाठी ४/५ वेगवेगळ्या प्रकारचे टाईप प्लान मान्य करणे . एका बेसिक टेनमेंट (गाळयाचा) प्लान मान्य करून देऊन इमारतीची मांडणी वेगवेगळ्या प्रकारे करण्याचे स्वातंत्र देणे .
- (३) एका गाळयात द्यावयाच्या सुविधाचा तपशिल व कमाल बांधकाम क्षेत्र आणि स्पेसिफिकेशन्स ठरवून देणे व मांडणी कशा प्रकारे केली जावी याबाबत स्वातंत्र देणे .
- (४) चौरस मीटर पध्दतीवर किमान खर्चावर मर्यादा घालून देणे वगैरे .

२.३ अशा प्रकारे विश्रामगृहे, दवाखाने, संस्थांच्या इमारती बांधतांनासुध्दा नकाशातील तोचतोचपणा टाळला जावा .

- (१) शासकीय कार्यालये/इमारती बांधताना त्या सुबक व **User Friendly** व्हाव्यात .
- (२) आधुनिक तंत्रज्ञान/विचारसरणी याचा त्यातून अंतर्भाव असावा .
- (३) इमारतीच्या बांधकामाचे वेळीच त्यांचे देखभाल दुरुस्तीचे काम कमी कटकटीचे, सोपे व किमान खर्चाचे आणि फारसे परावलंबी(देखभाल)दुरुस्तीसाठी बाह्य मनुष्य शक्तीचा कमीत कमी वापर) नसलेले कसे होईल याचा विचार व्हावा .
- (४) शासकीय कार्यालये सुटसुटीत व आटोपशीर व्हावीत . प्रत्यक्षात जागेचा किफायतशीर वापर होऊन पुढील काळात होणारे संगणीकीकरण वगैरे लक्षात घेऊन बैठक व्यवस्थेचे, विद्युत मांडणी व टेलिफोन लाईन्स मांडणीचे नियोजन झाल्यामुळे मुळात कमी क्षेत्रफळाच्या इमारतीत जास्त कार्यालये बसविता येतील व निधीचा विनियोग जास्तीत जास्त चांगल्या प्रकारे होईल .फर्निचर सुबक, टिकाऊ, साधे (जेलमध्ये तयार होणा-या चांगल्या फर्निचरच्या दर्जाचे) असावे .

या बाबतच्या तरतूदी तात्काळ अंमलात आणाव्यात व दिनांक १.६.२००० नंतर इमारतीचे बांधकाम मान्यतेसाठी सादर करण्यात येणारे बांधकामाच्या सर्व प्रस्तावात या टर्न की वेसीसवर इमारती बांधणे स्वरूपाच्या सर्व तरतूदी असल्याशिवाय प्रस्ताव विचारात घेतले जाणार नाहीत .

शा . ना . भालेराव,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कवककककक

विवाम .

विषय :- निवृत्त शासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांना ओळखपत्र देणेबाबत .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . संकीर्ण १०९९/१२२०/१८/(र व का) दि . २८ . ०७ . २००० .

शासन सेवेत असतांना शासकीय कर्मचा-यांना ओळखपत्रे देण्यात येतात . परंतु सदर कर्मचारी निवृत्त झाल्यावर आपापली ओळखपत्रे परत करावी लागतात .

(२) शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांना त्यांच्या सेवानिवृत्तीनंतर मिळणा-या लाभासाठी उदा . पेन्शन, ग्रॅज्युइटी इत्यादिसाठी अनेक वेळा आपापल्या कार्यालयात तसेच संबंधित कार्यालयात ये /जा करावी लागते . परंतु त्यांच्याकडील ओळखपत्रे शासनाकडे जमा झालेली असल्यामुळे त्यांना आपल्या कार्यालयात प्रवेश मिळण्यात अडचणी येतात . त्यामुळे त्यांना काही कालावधीकरिता ओळखपत्रे देण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

(३) आता शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, शासकीय अधिकारी/कर्मचारी ज्या पदावरून निवृत्त झाले आहेत ते पद नमूद करून त्यांना सेवानिवृत्तीनंतर एका वर्षाच्या कालावधीसाठी फोटोसह ओळखपत्र देण्यात यावे . जेणेकरून सेवानिवृत्तीनंतरची कामे करून घेणे त्यांना सुलभ होईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

म . श . विडवई ,
शासनाचे अवर सचिव .

कनककनककनक

विषय :- शासकीय वकिलांनी न्यायालयीन प्रकरणामध्ये तातडीने कार्यवाही करण्याबाबतच्या सूचना .

विधी व न्याय विभाग, परिपत्रक क्र . जीपीएच १०००/(२२८)/का . चौदा दि . २३ . ०८ . २००० .

परिपत्रक: न्यायालयीन प्रकरणासंदर्भात सरकारी वकीलांकडून अपेक्षेइतकी काळजी घेण्यात येत नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे . व-याचवेळा न्यायालयीन प्रकरणांमध्ये शासनामार्फत प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याबाबतची कार्यवाही देखील करण्यात येत नाही आणि मा . न्यायालयाचा शासनाच्या कार्यपद्धतीबाबत गैरसमज होतो व त्यामुळे न्यायालयीन प्रकरणे गुंतागुंतीची होतात . परिणामस्वरूप शासनाला नुकसान सोसावे लागते . अनेकवेळा वेळीच दक्षता न घेतल्याने वरिष्ठ अधिका-यांना न्यायालयापुढे हजर रहावे लागते . याबाबी विचारांत घेऊन सर्व सरकारी वकीलांना असे कळविण्यात येते की त्यांनी न्यायालयीन कामकाजासंबंधात खालील कार्यपद्धतीचा काटेकोरपणे अवलंब करावा .

- (१) शासकीय कार्यालयास प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याच्या प्रकरणामध्ये पहिल्या नोटीसीबरोबरच याचिकेची प्रत न चुकता पाठविली जाईल याबाबत विशेष दक्षता घेण्यात यावी .
- (२) शासकीय कार्यालयाकडून प्रतिज्ञापत्र प्राप्त न झाल्यास संबंधित विभागाच्या सचिवाशी संपर्क साधून ही बाब त्याच्या निदर्शनास आणून देण्यात यावी .
- (३) शासकीय कार्यालयाकडून काही सूचना प्राप्त न झाल्यास त्याबाबतही संबंधित विभागाच्या सचिवांच्या निदर्शनास ही बाबत लक्षात आणून देण्यात यावी .

सर्व सरकारी वकीलांना विनंती करण्यात येते की, त्यांनी उपरोक्त बाबींची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी व या सूचना संबंधितांच्या निदर्शनास आणून त्यांना सक्त ताकीद देण्यात यावी . यासंबंधात कोणताही हलगर्जीपणा

झाल्यास संबधीत सरकारी वकीलांना जबाबदार धरण्यात येईल व संबधितांवर शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात येईल याची नोंद घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र . ज्यं . झाल्टे,
शासनाचे उप सचिव .

कवककवककक

**विषय:- मा . मुंबई उच्च न्यायालय यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या
संदर्भावर त्वरीत कार्यवाही करण्याबाबत . .**

सामान्य प्रशासन विभाग,
परिपत्रक क्रमांक संकीण-१०००/प्र . क्र . ३१/२०००/१८ (रवका) दि . २४ . ०८ . २००० .

नुकत्याच एका प्रकरणामध्ये मा . मुंबई उच्च न्यायालयाने शासनामार्फत प्रतिज्ञापत्र वेळेवर दाखल न केले गेल्यामुळे व संबधित अधिकारी सुनावणीच्या वेळी हजर न राहिल्याकारणाने सादर प्रकरणातील खर्च शासनाकडून वसूल करण्याचे आदेश दिले . पुढील सुनावणीच्या वेळेस मा . न्यायालयाने असे नमूद केले की शासकीय वकीलांच्या संदर्भाना शासकीय अधिकारी पुरेसा प्रतिसाद देत नाहीत . त्यामुळे सुनावण्या पुढे ढकलाव्या लागतात . काही वेळा योग्य मुदतीत प्रतिज्ञापत्र सादर न झाल्याकारणाने शासनाचे नुकसान होते, तर काही वेळा संदर्भात जाणीवपूर्वक प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याची कार्यवाही होत नाही . महसूल व वन विभाग तसेच शिक्षण विभागांचा या संदर्भात विशेष उल्लेख करण्यात आला . जिल्हास्तरावरील अधिका-यांकडून अशा चुका वारंवार घडतात असेही मा . न्यायालयाने निदर्शनास आणून दिले .

मा . न्यायालयाने दर्शविलेली नापसंती शासकीय यंत्रणेस निश्चितच भूषणावह नाही किंवाहूना मा . न्यायालयाची प्रकरणे तत्परतेने हाताळण्यावद्दल वेळोवेळी सूचनाही देण्यात आल्या आहेत .

या परिस्थितीत मा . उच्च न्यायालयातील प्रकरणांसंबंधात शासकीय वकीलांकडून प्राप्त झालेल्या संदर्भाबाबत संबधित अधिका-यांनी त्वरीत कार्यवाही करणे आवश्यक आहे . जर विहित कालावधीत कार्यवाही न झाल्यास संबधित अधिकारी वैयक्तिकरित्या जबाबदार व कारवाईस पात्र राहतील .

मा . न्यायालयात प्रतिज्ञापत्र विहित कालावधीत सादर करावयाचे असल्यास तसेच अधिका-यांनी व्यक्तिगत उपस्थित रहाणे आवश्यक असल्यास सरकारी वकीलांनी लेखी सूचने व्यतिरिक्त मंत्रालयाशी संबधित प्रकरणांत, संबधित सचिवांना व क्षेत्रिय कार्यालयाशी संबधित प्रकरणांत , क्षेत्रिय विभाग प्रमुखांला दुरध्वनीकरून कल्पना द्यावी .

प्रतिज्ञापत्र सादर करण्याच्या प्रकरणांमध्ये पहिल्या नोटिशीवरोवर याचिकेचीही प्रत शासकीय वकीलांनी न चुकता संबधित विभागांना पाठविणे बंधनकारक राहिल .

वरील आदेशांची काटकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी व न्यायालयीन प्रकरणांत शासकीय यंत्रणेकडून दिरंगाई होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी .

या संबधात विधी व न्याय विभागाने दिनांक २३ . ८ . २००० रोजी निर्गमित केलेल्या परिपत्रकाची प्रत सोबत जोडली आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ . ल . वोंगिरवार ,
शासनाचे मुख्य सचिव .

कवककवकक

विनाम .

No. N 11012/2.2000-ISH.-II
Government of India/Bhart Sarkar
Ministry of Labour /Shram Mantralaya.
New Delhi.Dt.**08.09.2000.**

To,

Chief Secretaries of
All the State Govts.UTs.

**Sub:- Parallel enquiry into mining accidents and
Instituting cases thereof under IPC.**

Sir,

I am directed to say that the question of parallel enquiries by Police authorities into the mining accidents had earlier been examined by this Ministry and all the State Govts..were requested that where an Inspector of Mines had commenced an enquiry into mining accidents, no police officer should start a fresh enquiry until the enquiry in progress had been completed by the authorities of Directorate General of Mines Safety. However, reports are being received in this Ministry from mine owner and trade unions regarding continuous harassment by Police Officers.

2. This issue was also raised by the mine owners and trade unions the 9th Conference on Safety in Mines held on 2nd and 3rd February 2000 as also in the 21st Standing Committee on Safety in Coal Mines convened by the Department of Coal on 19.7.2000.

3. In view of the above, it is reiterated that, while the Police are free to carry out their mandatory duties under Section 156 and 157 of the Criminal Procedure Code and to undertake such Investigations as may be called for, it would be desirable that the officers Incharge should await the reports of the Mines Inspector before filing the case in a Court of Law.

In the circumstance, it is requested that the fresh instructions may kindly be issued to police authorities so that Mine officials are not put to unnecessary hardship and harassment in case of mine accidents.

Yours faithfully,

R.K.Saini,
Jt. Secr.to the Govt. of India.

ककककककककक

विवाग .

विषय :- शासकीय कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनी वापराबाबतचे नियम .

सा . प्र . विभाग, निर्णय क्र . टीईएल १०००/प्र . क्र . ३६/२०००/२२ दिनांक २७ . ०९ . २००० .

शासकीय कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनीच्या वापराबाबत शासनाने परिशिष्ट १ मध्ये उल्लेख केलेले जे आदेश वेळोवेळी काढलेले आहेत ते सर्व आदेश अधिक्रमित करण्यात येत असून यापुढे शासकीय दूरध्वनीच्या वापराबाबत पुढील नियमानुसार कार्यवाही करावी असे आदेश या शासन निर्णयान्वये देण्यात येत आहेत .

दूरध्वनीची अनुज्ञेयता

१. अ) मंत्री/राज्यमंत्री महोदयांना पुढीलप्रमाणे दूरध्वनी अनुज्ञेय आहेत .

१)	कार्यालय	:- २ दूरध्वनी (पिकी एकावर एसटीडी)
२)	निवासस्थानी	:- २ दूरध्वनी (पिकी एकावर एसटीडी व १ दूरध्वनी (Unlisted)
३)	मतदारसंघात मंत्रीमहोदयांच्या मागणीनुसार कार्यालयात अगर निवासस्थानी .	:- १ दूरध्वनी (एसटीडी सहित)
४)	मंत्री महोदयाचे विधानभवनातील कार्यालय .	:- १ दूरध्वनी (एसटीडी सहित)
५)	मंत्री महोदयाच्या खाजगी सचिवांच्या निवासस्थानी :-	१ दूरध्वनी (एसटीडी विरहित)

ब) मंत्री महोदयांना त्यांच्या मंत्री पदाच्या कार्यालयात दिलेले दूरध्वनी मंत्री पदाचा कार्यकाल संपल्यानंतर फक्त १५ दिवस वापरता येतील . त्यानंतर सदर दूरध्वनी ताबोडतोव खंडित करण्यात येतील . अपवादात्मक परिस्थितीत जर दिलेले दूरध्वनी पुढे चालू राहिले तर १५ दिवसांनंतर येणारे दूरध्वनीचे देयक/रक्कम संबंधित मंत्री महोदयांनी अदा करावी .

क) १) उप सचिव व त्यावरील दर्जाच्या अधिका-यांकरिता शासकीय व निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय रहातील .
२) मंत्रालयीन विभाग वगळता इतर शासकीय कार्यालयात मुख्य सचिव, अपर मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, सचिव, सह सचिव व उप सचिव या पदांच्या समकक्ष जे अधिकारी असतील त्यांना निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय राहतील .

ड) उपसचिव पदाच्या खालील दर्जाच्या कोणत्याही अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी देण्यात येऊ नये . तथापि, अत्यावश्यक सेवेतील अधिका-यांना उदा . पोलीस, डॉक्टर इ . अपवाद म्हणून निवासी दूरध्वनी दिले असल्यास ते राहू द्यावेत . नव्याने प्रत्येक प्रकरण तपासून निर्णय घेण्यात यावा .

इ) प्रादेशिक विभाग प्रमुख जरी उप सचिवांपेक्षा कमी दर्जाचा अधिकारी असला तरी त्यांस “ प्रादेशिक विभाग प्रमुख ” या नात्याने दूरध्वनी मंजूर करण्यात यावा . परंतु असा अधिकारी किमान वर्ग १ चा असावा .

ई) विभाग प्रमुख कार्यालयाच्या बाबतीत फक्त विभाग प्रमुखांना , जिल्ह्यांमध्ये जिल्हा दंडाधिकारी , मुख्य कार्यकारी अधिकारी, पोलीस अधीक्षक, अतिरिक्त जिल्हा दंडाधिकारी, विभागीय दंडाधिकारी आणि गृह विभाग पोलीस उप अधीक्षक यांनाच फक्त एस . टी . डी सुविधा असलेले दूरध्वनी कार्यालयात वा निवासस्थानी असतील .

फ) विविध समित्या/महामंडळे यांचे अध्यक्ष/सभापती इ . ना दूरध्वनी देण्याबाबतचा निर्णय आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी घेण्यात यावा . या पदांना मंत्री / राज्यमंत्री पदाचा दर्जा देण्यात येत असल्यामुळे त्यांचेकडे मंत्री महोदयांप्रमाणे कर्मचारीवृंद नियुक्त करण्यात येतो . त्यांच्याकडे नियुक्त केलेल्या खाजगी सचिवांच्या निवासी दूरध्वनीची मागणी करण्यात येते . सदर समित्या/मंडळे विशिष्ट कालावधीसाठी नेमण्यात येत असल्यामुळे व त्यांचे कामाचे स्वरूपही मंत्रीमहोदयांसारखे नसल्यामुळे त्यांच्या खाजगी सचिवांच्या निवासस्थानी दूरध्वनी मंजूर करण्यात येऊ नये .

२. अ) सह सचिव व त्यावरील सर्व पदांकरिता कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनीवर एसटीडी सुविधा अनुज्ञेय राहिल .
- ब) मात्र प्रत्येक सचिवांच्या अधिपत्याखालील एका उप सचिवांच्या कार्यालयीन व निवासी दूरध्वनीवर एस .टी .डी . सुविधा अनुज्ञेय राहिल .
- क) परिच्छेद १ (क) मधील अ .क्र .२ येथे नमूद केलेल्या शासकीय अधिका-यांच्या निवासी दूरध्वनीवर एस .टी .डी सुविधा अनुज्ञेय राहिल . तसेच त्यांना परिच्छेद ३ व नमूद केलेली कॉल्स मर्यादा दरमहा त्यांच्या निवासी दूरध्वनीवर ठरविण्यात आली आहे . त्यामध्ये फ्री कॉल्सचा अंतर्भाव आहे .
- ३ अ) कार्यालयीन दूरध्वनीवर कोणतीही मर्यादा नही .
- ब) निवासी दूरध्वनीवर पुढीलप्रमाणे दरमहा कॉल्सची मर्यादा ठरविण्यात आली आहे . त्यामध्ये फ्री कॉल्सचाही अंतर्भाव आहे .

अ .क्र .	पदनाम	कॉल्समर्यादा (दरमहा)
१	मुख्य सचिव	मर्यादा नाही
२	अपर मुख्य सचिव	मर्यादा नाही
३	पोलीस महासंचालक	मर्यादा नाही
४	मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव /सचिव	मर्यादा नाही
५	मुख्यमंत्र्यांचे सह सचिव /उप सचिव	मर्यादा नाही
६	मंत्री /राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव	मर्यादा नाही
७	अपर मुख्य सचिव	१७५०
८	प्रधान सचिव	१७५०
९	सचिव	१२५०
१०	सह सचिव	७५०
११	उप सचिव व या पदाच्या समकक्ष असणारे तत्सम दर्जार्थ अधिकारी	७५०
१२	ज्या इतर अधिका-यांना यापूर्वीच निवासी दूरध्वनी मंजूर करण्यात आले आहेत .	५००

प्रत्येक अधिका-याने निवासी दूरध्वनीकरिता नोंदवही ठेवावी . तसेच देयके सादर करताना नोंदवहीनुसार सर्व शासकीय कामासाठी केलेले कॉल्स प्रमाणित करावेत . निवासी दूरध्वनीची देयके विहित मर्यादेच्या आत असल्यास कुठलेही प्रमाणपत्र देण्याची गरज नाही . मर्यादपेक्षा कॉल्स प्रमाणित करण्याचे अधिकार संबंधित प्रशासकीय विभागांना देण्यात येत आहेत व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र विभागाच्या प्रशासकीय सचिवांनी द्यावे . हे प्रमाणपत्र खालील अटींच्या अधीन राहून देण्यात यावे :-

- अ) मर्यादिवरचे कॉल्स प्रशासकीय कामाकरिता केले गेले असल्याची खात्री संबंधित प्रशासकीय विभागांनी करावी .
- ब) प्रशासकीय विभागांच्या अधिनस्त असलेल्या कार्यालयांच्या संदर्भात सामान्य प्रशासन विभाग किंवा वित्त विभागाच्या संमतीची आवश्यकता नाही .
- क) प्रशासकीय विभागांतर्गत अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव /सचिव यांच्या निवासी दूरध्वनी बाबतीत उपरोक्त कॉल्स मर्यादपेक्षा जास्त कॉल्स झाले तर एकूण २५०० कॉल्स प्रतिमाह पर्यन्तचे कॉल्स प्रशासकीय कामाकरिता करण्यात आल्याची खात्री संबंधित प्रशासकीय विभागांनी करावी . त्यासाठी सामान्य प्रशासन विभाग किंवा वित्त विभाग याकरिता प्रधान सचिव (वित्त) यांची परस्पर सहमती घेण्यात यावी . त्यास सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीची आवश्यकता नाही .

ड) वर नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित प्रमाणपत्र उपलब्ध करून घेण्यास वेळ लागत असेल व त्यामुळे दूरध्वनीचे देयक भरण्यास उशीर होणार असेल तर संबंधित अधिका-यांनी देयकाची रक्कम स्वतः भरावी . देयकाची रक्कम भरण्यास उशीर लागून जर त्या देयकानंतर अधिभार भरावा लागला तर, हा अधिभार संबंधित अधिका-यांनीच सोसावा . त्याचप्रमाणे दूरध्वनी देयक वेळेवर न भरल्यामुळे जर दूरध्वनी खंडीत करण्यात आला व तो पुनश्च जोडून घेण्यासाठी होणारा खर्चही संबंधित अधिका-यानेच सोसावा .

इ) शासकीय अधिका-यांना शासकीय कामासाठी वरील कॉलस मर्यादितपेक्षा अधिकचे एस .टी .डी /ट्रंक कॉलस करावे लागले तर त्या खर्चाची प्रतिपूर्ती शासनामार्फत करण्यात येईल . मात्र अपवादात्मक परिस्थितीत मर्यादितपेक्षा अधिकचे एस .टी .डी /ट्रंक कॉलस खाजगी कामासाठी करावे लागले तर त्याची रक्कम संबंधित अधिका-यांनी भरावी . यांची पडताळणी करण्यासाठी संबंधित अधिका-यांनी एस .टी .डी /ट्रंक कॉलससाठी स्वतंत्र नोंदवही निवासस्थानी ठेवावी .

४ . निवासी दूरध्वनीकरिता विहित केलेल्या कॉलस मर्यादेचे उल्लंघन झाल्यास जादा केलेले कॉलस हे शासकीय कामकाजासाठीच दर्शविण्यात आल्यास तसे संबंधित अधिका-यांच्या विभाग प्रमुखांनी व प्रशासकीय विभागांनी लेखी स्वरूपात प्रमाणित करणे बंधनकारक असेल . असे प्रमाणित केल्यानंतर त्याचा खर्च मंजूर अनुदानातून भागवितांना सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाची सहमती आवश्यक राहणार नाही .

५ . अनुज्ञेयतेनुसार शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी देण्याकरिता शासनाकडे दूरध्वनी उपलब्ध नसेल तर त्या अधिका-यांचे वास्तव्य असलेल्या निवासस्थानी असलेला खाजगी दूरध्वनी शासकीय समजून वापरण्यास मान्यता देण्यात यावी .

अनेक पदोन्नतीच्या कालावधीची दूरध्वनी सुविधा

६ . ज्या शासकीय पदांवरील अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय आहे अशा पदांवर जेव्हा अनेक पदोन्नती देण्यात येते तेव्हा स्थानिक पदोन्नती दिलेले अधिकारी त्या पदावर नियमित पदोन्नती मिळण्यास पात्र असतील तर अशा अधिका-यांना त्यांच्या निवासस्थानी स्थानिक पदोन्नतीच्या कालावधीतही शासकीय दूरध्वनी देण्यात यावा . मात्र ही स्थानिक पदोन्नती तीन महिन्यांपेक्षा कमी कालावधीची नसावी .

रजेच्या कालावधीत निवासी दूरध्वनीचा वापर:

७ . ज्या शासकीय अधिका-यांना निवासी दूरध्वनी अनुज्ञेय आहे असे अधिकारी जर रजेवर असतील तर अशा अधिका-यांच्या १२० दिवसांच्या मंजूर रजेच्या कालावधीतील दूरध्वनीची देयके (विहित मर्यादितपेक्षा) शासनामार्फत भागवली जातील . यापेक्षा अधिक होणा-या रजेच्या कालावधीत दूरध्वनी सेफ कस्टडीत ठेवला असता जेवढा खर्च होतो तेवढा खर्च शासन सोसेल . त्यावरील खर्च मात्र संबंधित अधिका-यांनी सोसावा .

८ . शासकीय अधिका-यांना शासनाने निवासस्थानी दिलेला दूरध्वनी अधिका-यांच्या निवृत्तीनंतर चालू ठेवण्याची परवानगी देण्यात येणार नाही . निवृत्त अधिका-यांनी सदर दूरध्वनीचे उपकरण शासनाकडे तात्काळ परत करावे .

अति वरिष्ठ अधिका-यांना मोबाईल दूरध्वनी देण्याबाबत:-

९ . खाली नमूद केलेल्या शासनाच्या अति वरिष्ठ अधिका-यांना त्यांच्या सदर पदांवरील नियुक्तीच्या दिनांकापासून मोबाईल दूरध्वनी खरेदी करण्यास व त्यावरील खर्चास एक विशेष बाब म्हणून मंजूरी देण्यात येत आहे:-

- १ . मुख्य सचिव .
- २ . अपर मुख्य सचिव (गृह)
- ३ . पोलीस महासंचालक .
- ४ . पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई .
- ५ . विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली .

विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र सदन ,नवी दिल्ली यांनी मोबाईल दूरध्वनीचा वापर फक्त मा . मुख्यमंत्री, मा . उप मुख्यमंत्री, मुख्य सचिव, व इतर महत्वाच्या व्यक्तींच्या दिल्ली भेटीच्या संबंधातच करावा .

दूरध्वनीचे प्रस्ताव कसे पाठवावे:-

१०. अ) वृहन्मुंबईतील शासकीय कार्यालये व अधिकारी वर्गाच्या दूरध्वनीचे प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभाग व वित्त विभागाच्या मान्यतेने मंजूर करण्यात येतील .
- ब) वृहन्मुंबई वगळता इतर जिल्हयातील कार्यालयातील दूरध्वनीचे प्रस्ताव त्या त्या विभागाच्या सचिवांनी मंजूर करावे . मात्र सर्व जिल्हयांतील अधिका-यांचे निवासी दूरध्वनीचे प्रस्तावांना सोबतच्या परिशिष्ट २ मधील प्रपत्रानुसार सामान्य प्रशासन विभाग / वित्त विभागाची मान्यता घेण्यात यावी .
- क) असे प्रस्ताव विभागाच्या सचिवांच्या मान्यतेने परिशिष्ट २ मधील प्रपत्रातील संपूर्ण माहितीसह सामान्य प्रशासन विभागाकडे पाठवावे .

दूरध्वनीच्या खर्चावर नियंत्रण :-

११. परिच्छेद ३-अ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे कार्यालयीन दूरध्वनीवर कॉल्स मर्यादा घातलेली नसली तरी दूरध्वनीच्या खर्चावर नियंत्रण राहण्याच्या दृष्टीने प्रत्येक अधिका-यांकडे अगर स्वीय सहायकाकडे दूरध्वनीकरिता स्वतंत्र नोंदवही ठेवण्यात यावी . या नोंदीमध्ये पुढील मुद्द्यांचा अंतर्भाव असावा :-

- अ) प्रत्येक एस . टी . डी . कॉल्सची नोंद नोंदवहीत करण्यात यावी .
- ब) सदर कॉल कोणाला केला आहे त्या कार्यालयाचे / अधिका-याचे नाव .
- क) कॉल करण्याचे कारण व कॉल करणा-याची पूर्ण सही .
- ड) दूरध्वनीला कुलूप / किल्लीची सोय करण्यात यावी . काम झाल्यानंतर दूरध्वनीला कुलूप लावून किल्ली संबंधित अधिकारी किंवा त्यांनी जबाबदारी सोपविलेल्या कर्मचा-याकडे ठेवण्यात यावी .
- इ) प्लॅन १०३ (१,२) व (१, १) सुविधा पुरविण्यात आली असल्यास त्याचा वॅटरी एलिमिनेटर कार्यालय सोडताना संबंधितांनी बंद करावा व कार्यालय उघडल्यावर सुरु करावा .
- ई) दूरध्वनी संचाची खरेदी व देयकाचा खर्च इ . शासकीय विभाग / कार्यालयांनी त्यांच्या मंजूर अनुदानातून भागवावा .

१२. दूरध्वनीची देयके दर २ महिन्यांनी ठराविक तारखेला महानगर टेलिफोन निगमकडून विभागांना पाठविली जातात . ती विहित मुदतीत न भरल्यास त्यावर अधिभार भरावा लागतो . अधिभाराचे दर देयकाच्या मागील बाजूस नमूद करण्यात येतात . तरी देयके विहित मुदतीच्या आत भरण्याची दक्षता घेण्यात यावी . त्यासाठी . .

- अ) विभागातील दूरध्वनीची अद्ययावत यादी विभागांच्या नोंदणी शाखेकडे ठेवावी .
- ब) मंत्रालयीन विभागांनी सर्व दूरध्वनीची अद्ययावत यादी, देयके प्राप्त होण्याच्या बिनचूक पत्त्यासह दूरध्वनी निगमच्या संबंधित क्षेत्राधिका-याकडे पाठवावी .
- क) त्याचवेळी योग्य पत्त्याअभावी देयके वेळेवर प्राप्त झाली नाहीत तर अधिभार भरण्यात येणार नाही असे निगमला स्पष्ट करावे .

मंत्री महोदयांची दूरध्वनीची देयके

१३. मंत्री महोदयांच्या दूरध्वनीची देयके मंत्री महोदयांनी प्राधिकृत केलेल्या अधिका-याने प्रमाणित करावीत . देयके मंत्री कार्यालयात प्रमाणित करण्यासाठी प्राप्त झाल्यावर प्रथम ती मंत्री महोदयांना दाखविण्यात यावीत . “ मंत्री महोदयांनी देयके पाहिली आहेत आणि नोंदवहीतील नोंदी पडताळून पाहिल्यानंतर देयके प्रमाणित करण्यात आली आहेत ” असे प्रमाणपत्र देयकांसोबत सामान्य प्रशासन विभाग / का . क्र . २१ (रीग्व) कडे देण्यात यावे .

- अ) दूरध्वनीच्या देयकांवर उपप्रमाणकांवर संबंधित दूरध्वनी निवासस्थानाचा आहे किंवा शासन कार्यालयाचा आहे हे नमूद केलेले नसते .
- ब) दूरध्वनीवर केलेले सर्व कॉल्स शासकीय कामासाठी केले आहेत यांचे प्रमाणपत्र देयकांसोबत लावलेले नसते .
- क) संबंधित अधिका-याचे नाव, पदनाम उल्लेख केलेला नसतो तर केवळ दूरध्वनी क्रमांक नमूद केलेला आढळतो .

- ड) विशिष्ट मर्यादितपलीकडील कॉल्सची रक्कम अधिका-यांकडून वसूल करून ही रक्कम शासनाकडे भरणे केली असल्याचे आढळून येत नाही. त्याचा तपशील जोडलेला नसतो. यापुढे अधिदान व लेखा अधिकारी मुंबई यांचेकडे देयके पाठविताना उपरोक्त त्रुटी राहणार नाहीत याची सर्व विभागांनी दक्षता घ्यावी.

विस्तार दूरध्वनी

१५. अ) मंत्रालय व नवीन प्रशासन भवनामध्ये अंतर्गत संपर्क साधण्यासाठी मंत्रालयामध्ये एपीएवीएक्स यंत्रणा बसविण्यात आली असून मंत्रालयातील अधिकारी/कर्मचा-यांनी एकमेकांशी संपर्क साधताना शक्यतो विस्तार दूरध्वनीचाच वापर करावा.

- ब) विस्तार दूरध्वनीचे स्थलांतर सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेनंतरच करण्यात यावे. त्या प्रस्तावामध्ये दूरध्वनी स्थलांतरीत करण्याचे कारण नमूद करावे.

१६. मंत्री व राज्यमंत्री यांचे कार्यालय व निवासस्थान येथील दूरध्वनीच्या क्रमांकामध्ये कोणताही बदल करावयाचे झाल्यास प्रशासन विभागामार्फत करण्यात यावेत. जेणेकरुना या विभागाच्या अभिलेखावर असलेल्या दूरध्वनी क्रमांकामध्ये त्यांची नोंद घेता येईल व त्या दूरध्वनीची देयके वेळेवर भागविता येतील.

फॅक्स व संगणकाकरिता दूरध्वनी.

१७. अ) फॅक्स यंत्राकरिता स्वतंत्र दूरध्वनी मंजूर करता येणार नाही. उपलब्ध दूरध्वनीवरच फॅक्स यंत्र जोडण्यात यावे.

- ब) ज्या सचिव किंवा तत्सम उच्च दर्जाच्या अधिका-यांना त्यांच्या कार्यालयात केवळ एकच थेट दूरध्वनी उपलब्ध आहे व त्यावरच फॅक्सची सुविधा देण्यात आली आहे. त्यांना इंटरनेटच्या सुविधेसाठी दुसरा थेट दूरध्वनी कार्यालयास मंजूर करण्यात यावा.

उपरोक्त प्रयोजनार्थ थेट दूरध्वनीसाठी होणारा खर्च हा त्या विभागाने कार्यलयीन खर्चाच्या शीर्षाखाली त्यांना मंजूर करण्यात आलेल्या उपलब्ध अनुदानातून भागवावा. मात्र दूरध्वनीसाठी वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेले सर्व साधारण आदेश या दूरध्वनीबाबत सुध्दा लागू राहतील.

१८. मंत्रालयातील विभागांनी दूरध्वनीच्या दोषांबाबत परस्पर टेलिफोन निगमशी संपर्क साधावा. त्याकरिता परिशिष्ट ४ येथे महानगर टेलिफोन निगमच्या संबंधित अधिका-याचे संपर्क क्रमांक दिलेले आहेत.

१९. निगमच्या फेटेक्स दूरध्वनी केंद्रामध्ये इलेक्ट्रॉनिक लॉक सुविधेचा वापर करण्याबाबतच्या सूचना सोबत परिशिष्ट ५ मध्ये जोडल्या आहेत.

२०. सर्व शासकीय दूरध्वनीच्या वाटपामध्ये व वापरामध्ये एकसूत्रता येण्याच्या दृष्टीकोनातून दूरध्वनी वाटप करताना मंत्रालयीन विभागांनी पुढील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे :-

- अ) दूरध्वनीवर एस.टी.डी सुविधा उपलब्ध आहे किंवा कसे हे नमूद करावी. विभागामध्ये असलेल्या दूरध्वनीपैकी विहित केलेल्या मर्यादितपेक्षा जास्त दूरध्वनीवर एस.टी.डी. सुविधा असल्यास त्याचा उल्लेख करावा.
- ब) सदर दूरध्वनीसाठी कोणते उपकरण पुरविले आहे, त्याला समांतर उपकरण अथवा प्लॅन १०१ अथवा प्लॅन १०३ यंत्रणा दिली आहे किंवा कसे याचा निर्देश करावा.
- क) प्रत्येक विभागामध्ये थेट दूरध्वनीचे स्थलांतर त्या त्या विभागाने करावे.
- ड) एका पदासाठी मंजूर करण्यात आलेला दूरध्वनी दुस-या पदावरील व्यक्तीस देण्याची कार्यवाही करावयाची असल्यास त्याची कारणे देऊन प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागाच्या मान्यतेसाठी पाठविण्यात यावा.
- इ) प्रत्येक विभागातील आहरण व संवितण अधिकारी हे त्या विभागातील दूरध्वनी योग्य त्या कस्टडीत ठेवण्याबद्दल व त्यांची देयके व्यवस्थित भरण्याबद्दल जबाबदार राहतील.

२१. हा शासन निर्णय वित्त विभागाचा अनौपचारिक संदर्भ क्र. ९५१/२०००/व्यय ४ दिनांक २८.७.२००० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

२२. हे आदेश दिनांक ३०.०९.२००० पासून अंमलात येत आहेत. यापूर्वीच्या प्रकरणावर पूर्वीच्या संबंधित आदेशानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

राजेंद्र सिंह
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन .

—०—
परिशिष्ट -१ .

दूरध्वनीच्या वापराबाबत सामान्य प्रशासन विभागाने आतापर्यन्त काढलेले आदेश .

अ.क्र.	आदेश क्रमांक	दिनांक
१.	शासन निर्णय क्र.सीओएम १०९८/प्र.क्र.७५/९८/३९	०६ जुलै १९९८ .
२.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९८/प्र.क्र.१६९/९८/३९	३१ ऑक्टोबर,१९९८ .
३.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९८/प्र.क्र.१६९/९८/३९	०१ मार्च ,१९९९ .
४.	शासन निर्णय क्र.टिईएल -१०९९/प्र.क्र.२९/९९/२२	०१ एप्रिल १९९९ .
५.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९९/प्र.क्र.२९/९९/२२	१० मे ,१९९९ .
६.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९९/प्र.क्र.४३/९९/२२	२७ मे,१९९९ .
७.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९९/प्र.क्र.३७/९९/२२	१० सप्टेंबर,१९९९ .
८.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९९/प्र.क्र.५८/९९/२२	२१ सप्टेंबर ,१९९९ .
९.	शासन निर्णय क्र.टिईएल १०९९/प्र.क्र.८७/९९/२२	२४ मार्च २००० .
१०.	शासन निर्णय क्र.टिईएल-१०९९/प्र.क्र.३७/९९/२२	१६ ऑगस्ट,२००० .

परिशिष्ट-२

प्रपत्र

- (१) कार्यालयाचे/विभागाचे नाव व कोणत्या अधिका-यासाठी :
दूरध्वनीची मागणी .
- (२) त्या कार्यालय/विभागात एकूण किती थेट दूरध्वनी आहेत व :
त्यांचे वैयक्तिक वाटप .
- (३) सध्या असलेल्या दूरध्वनीतून एक दूरध्वनी अधिका-यास वापरता :
येत नाही का ?
- (४) सदर प्रस्तावाचे परीक्षण करताना या शासकीय आदेशातील सर्व :
मुद्दे विचारात घेतले आहेत का ?
- (५) प्रस्तावाचे समर्थन करणारे मुद्दे . :
(६) अधिका-याची वेतनश्रेणी . . :
(७) दूरध्वनीचा अंदाजे खर्च . . :
आवर्ती खर्च :
अनावर्ती खर्च :

विवाम .

- (८) सदर खर्चाची तरतूद अंदाजपत्रकात केली आहे का ? :
- (९) प्रस्तावित दूरध्वनीचे खालील बाबनिहाय संपूर्ण समर्थन
(अ) अधिका-याचे कामाचे स्वरूप . . . :
(ब) कार्यालयीन वेळेनंतर किती अधिका-यास निवासस्थानी :
संपर्क साधावा लागतो व कोणास (निवास दूरध्वनीच्या :
प्रस्तावासंदर्भात फक्त) .
(क) सध्या संपर्कतेची वारंवारता (Frequency) किती आहे .
- (१०) जर अधिका-याचे पद नव्याने निर्माण झालेले नाही तर त्याच्या :
पूर्वाधिका-यास दूरध्वनी होता का ? :
जर असेल तर त्याचा वापर निश्चित आता कोठे होत आहे ? :
जर नाही तर आतापर्यन्त दूरध्वनीची आवश्यकता का नव्हती ?
- (११) पद नव्याने निर्माण असेल तर त्या शासन निर्णयची प्रत सोबत :
जोडावी .
- (१२) दूरध्वनी कोणत्या कॅटेगरीखाली घेण्याचे प्रस्तावित आहे याचे :
समर्थन :
(अ) जनरल कॅटेगरी
(ब) ओवायटी कॅटेगरी
- (१३) अशा प्रकारच्या इतर कार्यालय/अधिका-यास दूरध्वनी देण्यात :
आले आहेत का ?
- (१४) इतर काही मुद्दे व अभिप्राय :

(टीप :-वित्त विभागाचे दि . २३ .१ .२००६ व दि .१ .९ .२००६ चे शासन निर्णयही पहावेत)

वक्रवक्रवक्रव

विषय :-पोलीस कोठडीतील मृत व कारागृह कोठडीतील अनैसर्गिक मृत व्यक्तीचे शवविच्छेदनासाठी आदर्श शव विच्छेदन करताना घेण्यात येणा-या व्हीडीओ फिल्म काढण्याबाबतच्या मार्गदर्शक सूचना .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र . एचआरसी ०५९७/६५/पोल १४ दिनांक २२ फेब्रुवारी, २००१ .

- वाचा: १) परिपत्रक गृह विभाग, क्र . एचआरसी ०९९५/३४/पोल १४ दि . १८ .०१ .१९९९ .
२) परिपत्रक गृह विभाग क्र . एचआरसी ०५९७/६५/पोल १४ दि .१० .०९ .१९९९ .
३) राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाचे दिनांक ८ जून, १९९९ चे पत्र .

संदर्भाधीन दिनांक १८ .१ .९९ च्या शासन परिपत्रकान्वये पोलीस/कारागृह कोठडीत मृत्यु पावणा-या व्यक्तीचे शवविच्छेदन करताना व्हीडीओ फिल्म्स घेण्याची जबाबदारी मुंबई शहरात अपमृत्युनिर्णेत्या व जिल्हा/तालुका पातळीवर सिव्हील सर्जन यांची राहिल असे नमूद करण्यात आले होते . त्यानंतर दिनांक १० .९ .९९ च्या परिपत्रकान्वये वृहत्सुंबईत ही जबाबदारी शासन निर्णय, गृह विभाग, क्र .सीआरए ०१९८/३४१४/४७/पोल- १४ दिनांक ९ .७ .९९ अन्वये विहित करण्यात आलेल्या आठ शवविच्छेदन केंद्र/रुग्णालयाच्या अधिष्ठाता यांची राहिल असे नमूद करण्यात आले आहे . यावर निरनिराळ्या क्षेत्रिय प्राधिका-यांकडून आलेल्या सूचना लक्षात घेऊन शासन आता त्यामध्ये पुढीलप्रमाणे बदल करित आहे .

“ पोलीस /कारागृह कोठडीत/ताब्यात असताना मृत्यू पावणा-या सर्व व्यक्तीच्या मृतदेहाचे शवविच्छेदन ज्याठिकाणी न्यायवैद्यक शास्त्राचा विभाग आहे, अशा शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न असणा-या शैक्षणिक रुग्णालयात करण्याची पध्दत राज्यात सर्व ठिकाणी अवलंबली जाते. तीच पध्दत बृहन्मुंबईत अवलंबण्यात यावी म्हणजेच असे शवविच्छेदन बृहन्मुंबईत ग्रॅन्ट वैद्यकीय महाविद्यालयात करण्यात यावे .

कोठडीत मृत्यू पावणा-या व्यक्तींच्या मृतदेहांचे शवविच्छेदन राज्यातील ज्या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्नित शैक्षणिक रुग्णालयामध्ये करावयाचे आहे, अशी राज्यातील वैद्यकीय महाविद्यालये पुढील प्रमाणे आहेत .

अ.क्र.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय
१	ग्रॅन्ट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई
२	डी.जे.वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे .
३	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज
४	डॉ.वैशंपायन स्मृती वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर .
५	कै.भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय धुळे
६	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, औरंगाबाद .
७	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,नांदेड
८	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय ,नागपूर
९	इंदिरा गांधी वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर
१०	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय, अंबाजोगाई .
११	कै.श्री.वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय,यवतमाळ .

२. . उपरोक्त शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील संलग्नित शैक्षणिक रुग्णालये की जेथे न्यायवैद्यकशास्त्र विभाग कार्यरत आहे, तेथे कोठडीत/ताब्यात असताना मृत्यू पावणा-या व्यक्तींचे शवविच्छेदन व व्हिडीओ चित्रिकरण करणे व ते सीलबंद करून त्वरीत राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाला पाठविणे ही जबाबदारी त्या त्या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील न्यायवैद्यक पॅथॉलॉजीस्टीच (Forensic pathologic) यांची राहिल .शवविच्छेदन हे न्यायवैद्यक पॅथॉलॉजीस्टची यांनी दोन किंवा अधिक डॉक्टरांच्या पॅनेलसह करावे . व्हिडीओ ग्राफर हा फॉरन्सिक पॅथॉलॉजीस्टला इन्क्वेस्ट करणा-या प्राधिका-याने उपलब्ध करून द्यावा व तो व्हिडीओग्राफर त्यांनी जिल्हा दंडाधिका-याच्या अधिकृत पॅनेलमधून घ्यावा . व्हिडीओ चित्रिकरणावर येणारा खर्च हा प्रथम संबंधित शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाचे अधिष्ठाता यांनी करावा व तो नंतर संबंधित पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक/कारागृह विभाग यांचेकडून वसूल करावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अ.न.भोसले ,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

ककककककककक

विवाम .

विषय : “ निलंबन ” कालावधीमधील शासकीय निवास दूरध्वनी वापराबाबतचे नियम .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . टीईएल १०९८/प्र . क्र . ९/९८/२२ दिनांक ३० . ०३ . २००१ .

संदर्भ :- सा . प्र . विभाग निर्णय क्र . टीईएल १०००/प्र . क्र . ३६/२०००/२२ दिनांक २७ . ०९ . २००० .

शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेला दूरध्वनी किंवा शासन मान्यता म्हणून देण्यात आलेला खाजगी दूरध्वनी यांची निलंबन कालावधीमधील देयके अदा करण्याबाबतचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . त्याबाबत शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, “ निलंबन ” कालावधीमध्ये शासकीय अधिका-यांच्या निवासस्थानी असलेला शासकीय दूरध्वनी त्वरीत खंडीत करून सदर दूरध्वनी शासनाच्या ताब्यात घेण्यात यावा .

२ . शासकीय अधिका-यांचे निलंबन आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकानंतर संबंधित अधिका-याने शासकीय दूरध्वनीचा वापर केल्यास सदर देयकाची संपूर्ण रक्कम संबंधित अधिका-याने अदा करावी . तसेच जर एखाद्या निलंबित शासकीय अधिका-याला काही कालावधीनंतर निर्दोष मुक्त करण्यात आले आणि निलंबन कालावधी हा सेवा कालावधी म्हणून धरण्यात आला , तरीदेखील सदर कालावधीमधील शासकीय दूरध्वनी शासन मान्यता देण्यात आलेला खाजगी दूरध्वनी यांचे देयकातील रक्कम शासन अदा करणार नाही .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

राजेंद्र सिंह ,
प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :-शासन मान्यताप्राप्त महासंघ/संघटना यांनी मागणी केल्यास
यांच्याकडून शासन निर्णय, परिपत्रके इ . च्या प्रती उपलब्ध करून
देण्याबाबत व अशा संघटना/महासंघाकडून आलेल्या निवेदनांना
/पत्रांना उत्तरे देण्याबाबत**

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . आरजीए १००१/प्र . क्र . १/२००१/१६ अ दि . ११ . ०६ . २००१ .

वाचा :- १) शा . परिपत्रक क्र . आरजीए १०९१/सीआर ४०/१६ अ दि . १० . १० . १९९१ .
२) शा . परिपत्रक क्र . आरजीए १०९६/२/प्र . क्र . ६/९६/ १६ अ दि . ५ . ९ . १९९७ .

महाराष्ट्र राज्य राजपत्रित अधिका-यांच्या प्रश्नासंबंधात मा . मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय संयुक्त विचार विनिमय समितीच्या दि . २७ . ९ . २००० रोजी झालेल्या बैठकीत महासंघाने शासनाचे महत्वाचे आदेश, निर्णय तसेच धोरणात्मक निर्णयाची माहिती सहजासहजी प्राप्त होत नाही . तसेच शासन मान्यताप्राप्त महासंघ/संघटनांच्या निवेदनांना/पत्रांना उत्तरे देण्याचे प्रशासनावर बंधनकारक असावे . अशा मागण्या केल्या होत्या . मा . मुख्य सचिव यांनी याबाबत प्रशासकीय विभागांना सूचना देण्यात येईल असे सांगितले होते .

२ . या संदर्भात सर्व मंत्रालयीन विभागांना पुन्हा सूचना देण्यात येत आहे की, त्यांनी संदर्भाधीन शासन परिपत्रक क्र . २ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे विभागांनी शासनमान्य सेवाविषयक महासंघ/संघटना यांना, जे गोपनीय नसतील असे सर्व

शासन निर्णय, आदेश, परिपत्रके इ.च्या प्रति त्यांचा समावेश नियत वाटप यादीत करून पाठवाव्यात . अशा सूचना देण्यात आल्या होत्या . या शासन परिपत्रकाद्वारे प्रशासकीय विभाग/कार्यालये यांना पुन्हा सूचना देण्यात येत आहे की, त्यांनी शासन मान्यताप्राप्त संघटना/महासंघ/सर्वसंघ यांनी मागणी केल्यास गोपनीय नसलेले शासन निर्णय, परिपत्रके/आदेश इ. च्या प्रति त्यांना उपलब्ध करून द्याव्यात . तसेच प्रशासकीय विभागांनी/कार्यालयांनी शासकीय अधिकारी/कर्मचा-यांच्या सेवाविषयक प्रश्नांबाबत शासन मान्यताप्राप्त संघटना/महासंघ/सर्व संघ यांचेकडून आलेली अभिवेदने, विज्ञापने अथवा शिष्टमंडळानी दिलेली निवेदने इत्यादीपैकी ज्या पत्रांना/अभिवेदनांना उत्तरे दिल्यामुळे गोपनीयतेचा भंग होत नसेल, अशा पत्रांना /अभिवेदनांना कटाक्षाने व त्वरीत उत्तरे द्यावीत .

कककककककक

विषय : शासकीय कर्मचा-यांच्या अनेक संघटनाकडून विविध कार्यासाठी जनतेकडून गोळा करण्यात येत असलेली वर्गणी व त्यामुळे ब-याचदा जनतेत निर्माण होत असलेली नाराजी व यावर नियंत्रण आणण्यासाठी करावयाची उपाययोजना .

सा . प्र . वि . , परिपत्रक क्र . शमासं १००१/प्र . क्र . ७३/२००१/१६ अ दिनांक २८ . ६ . २००१ .

परिपत्रक

शासकीय कर्मचा-यांच्या अनेक संघटना आपल्या विविध कार्यासाठी जनतेकडून वर्गणी गोळा करित असल्याच्या तक्रारी असल्याने व त्याबाबत जनतेत नाराजी निर्माण होत असल्यामुळे यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी काय उपाययोजना करता येईल याचा विचार करण्यासाठी मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २८ मे, २००१ रोजी वरिष्ठ सचिव समितीची बैठक आयोजित करण्यात आली होती . सदर बैठकीत घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार पुढीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत .

शासकीय /निमशासकीय अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सर्व मान्यताप्राप्त संघटना/महासंघ/सर्व संघ यांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, त्यांना आपल्या सदस्यांमार्फत मासिक वर्गणी घेण्याव्यतिरिक्त त्यांना सदस्यांकडून तसेच आम जनतेकडून कोणत्याही प्रकारची वर्गणी मागण्याचा अधिकार नसल्यामुळे अशी वर्गणी मागू नये . त्यांनी अशा प्रकारे वर्गणी जमा केल्यास त्या संघटनेचे पदाधिकारी व सदस्य यांच्याविरुद्ध महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ नुसार शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात येईल . तसेच तशी वर्गणी जमा करणे हा भारतीय दंड संहितेअन्वये गुन्हा असल्यामुळे त्या कारणास्तव त्यांच्या विरुद्ध फौजदारी खटला दाखल होऊ शकेल याची कृपया नोंद घेण्यात यावी .

मंत्रालयातील विभागांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व शासनमान्य संघटना/महासंघ/सर्वसंघ यांच्या निदर्शनास या सूचना आणाव्यात . अशी विनंती करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

द . दा . देशपांडे,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विवाम .

विषय :- अतिरिक्त दैनिक भत्त्यात वाढ करण्याबाबत .

महिला व बाल विकास विभाग,
निर्णय क्र. २००१/बालगृ २००२/प्र.क्र.२१९ /का.३ दिनांक २७.०९.२००१.

- वाचा:** १. बाल न्याय अधिनियम १९८६ व बाल न्याय (मुलांची संरक्षण व काळजी) अधिनियम २००० .
२. शासन निर्णय , महिला व बाल कल्याण विभाग, क्र. बीसीए १०६४/१२४८९३/प्र.क्र.११/एन दिनांक २ सप्टेंबर, १९६५ .
३. शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. पूरक १००१/प्र.क्र.१२/२००१ अर्थसंकल्प ३ दि.३.८.२००१ .

भिवंडी निरीक्षणगृहातील घटनेच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालयाने याचिका क्र.११०७/९६ च्या अनुषंगाने दिलेल्या आदेशानुसार, निरीक्षण गृह व बालगृहातील मुलांना बाल कल्याण मंडळ अथवा बाल न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार त्याच्या स्वग्रामी पाठवायाचे असेल तर त्या मुलावर होणा-या खर्चासाठी जर त्याच जिल्ह्यात मुलाला पोहोचवावयाचे असेल तर प्रती दिन रु. ३० /- व जिल्ह्याबाहेर अथवा अन्य राज्यात पोहोचवावयाचे असेल तर प्रती दिन रु. ४५ /- या दराने, जे पोलीस कर्मचारी मुलाबरोबर प्रवास करतील त्यांना अतिरिक्त दैनिक भत्ता म्हणून देय राहिल . ही रक्कम त्यांनी त्याचे सोबत असलेल्या मुलाकरिता खर्च करावयाची आहे . सदर अतिरिक्त दैनिक भत्ता त्यांच्या नेहमीच्या प्रवासखर्चाच्या रकमेव्यतिरिक्त देय राहिल .

२. यावरील खर्च “ मागणी क्र. एक्स १-२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण -०२- समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण दोन (१) सुधारलेल्या व्यक्तीकरीता संस्था किंवा सुधारगृहे चालविणा-या स्वयंसेवी संस्थाना सहाय्यक अनुदान (२२३५-१०६७) योजनेतर ” या वित्तीय लेखाशिर्षाखाली सन २००१ -२००२ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व तो त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा .

३. चालू पंचवार्षिक योजनेमध्ये मंजूर केलेल्या संस्थांमधील वैद्यकीय अधिका-यांच्या वाढीव मानधनावर होणारा खर्च “ मागणी क्र. एक्स १-२२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण ०२ - समाज कल्याण १०२ बाल कल्याण (दोन) पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-निराश्रीत बालकासाठी संस्थेतर सेवा (२२३५ ११६ ६) योजनांतर्गत ” या वित्तीय लेखाशिर्षाखाली सन २००१-२००२ या वित्तीय वर्षासाठी मंजूर असलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व तो त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा .

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५४१/२००१/व्यय १४, दिनांक ३०.०६.२००१ अन्वये त्या विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

५. हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून लागू होतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

गं.गो.पंचभाई ,
शासनाचे उप सचिव

वक्वक्वक्वक्व

विभाग .

विषय :- राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाच्या सूचना . . .
पतीचे निधन झालेल्या महिलेस संबोधण्यासाठी वापरावयाचे शब्दप्रयोग .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . संकीर्ण १००१/प्र . क्र . ७८/२००१/२० ब, दि . ०१ . ११ . २००१ .

ज्या महिलेचा पती/नवरा निधन पावलेला आहे अशा महिलेस संबोधण्यासाठी “ विडो ”, विधवा, बेवा, रंडी ” इ . सारख्या शब्दांचा वापर शासकीय अभिलेखात/कामकाजात करणे हे अशा महिलांसाठी दुःखदायक व मानहानीकारक असल्याने या शब्दांचा शासकीय अभिलेखात वापर न करण्याची कटाक्षाने दक्षता घेण्यात यावी आणि अशा महिलेस संबोधण्याकरिता “ दिवंगत यांची पत्नी ”, “ स्वर्गीय यांची धर्मपत्नी ” “ झाऊजा मरहुम ” इ . शब्दप्रयोग करण्याबाबत राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग, नवी दिल्ली यांनी दिलेल्या निर्देशांचे पालन करण्याबाबत सर्व मंत्रालयीन विभागांनी आणि त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व क्षेत्रीय कार्यालयांनी दक्षता घ्यावी . याबाबत सर्व मंत्रालयीन विभागांकडून त्यांच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांना आवश्यकत्या सूचना निर्गमित करण्यात याव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शि . भा . गायसमुद्रे ,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

कककककककक

विषय :- मा . उच्च न्यायालयात प्रतिज्ञापत्र दाखल करण्याबाबत
सर्व स्थानबध्द प्राधिकारी यांना सूचना देण्याबाबत .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र . डीडीएस १२०१/१३/ विशा- ३ (ब) दि . १३ नोव्हेंबर , २००१ .

वाचा :- शासन परिपत्रक, गृह विभाग, क्र . डीडीएस १२९९/१३/विशा ३ (ब) दि . ०८ . ०२ . २००१ .

एम . पी . डी . ए . १९८१ अंतर्गत स्थानबध्दतेच्या प्रकरणामध्ये स्थानबध्द किंवा स्थानबध्दाच्या वतीने उच्च न्यायालयात याचिका दाखल करण्यात येते . शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, प्रत्यक्ष घडलेला गुन्हा व निर्गमित करण्यात आलेले स्थानबध्दता आदेश यामध्ये बराच कालावधी झालेला असतो . या विलंबनावारत न्यायालयामध्ये स्थानबध्दतेतून मुक्तता केलेली आहे . या संदर्भात अलिकडे मा . मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने क्रिमिनल रिट पिटीशन नंबर ९३/२००१ मध्ये अभिमत नोंदविले आहे .

२ . त्याचबरोबर खालील वाबीदेखील न्यायालयाकडून विचारात घेण्यात येतात .

- (१) स्थानबध्दास चुकीची भाषांतरीत कागदपत्रे देणे .
- (२) अस्पष्ट किंवा न वाचता येण्याजोगे कागदपत्रे स्थानबध्दास देणे .
- (३) आवश्यक कागदपत्रांचा प्रस्तावात समावेश न करणे, अथवा ती स्थानबध्दास न पुरविणे .
- (४) अनावश्यक किंवा अप्रस्तुत कागदपत्रांचा समावेश करणे .
- (५) “ गुप्त जबाबदा-या ” नीट नमूद न करणे .
- (६) स्था . प्राधिकारी यांच्याकडून जामीनावारतची माहिती विचारात न घेणे तसेच त्यास जामीन अर्जाची प्रत न देणे .

३. तरी मा. उच्च न्यायालयाचे अभिमत लक्षात घेऊन वर नमूद केलेल्या बाबींची दक्षता घेण्यात यावी आणि विलंब अथवा इतर त्रुटी अपरिहार्य ठरल्यास त्याबाबत योग्य ते स्पष्टीकरण प्रतिज्ञापत्रात नमूद करण्यात यावे. तसेच उच्च न्यायालयात सादर करण्यात येणा-या प्रतिज्ञापत्राची प्रत शासनास तात्काळ सादर करण्याबाबत दक्षता घेण्यात यावी. त्याचप्रमाणे सुनावणीपूर्वी संबंधित पोलीस ठाण्याच्या अधिका-यांनी या विभागाशी संपर्क साधून सुनावणीस हजर राहण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

४. तरी उपरोक्त परिच्छेद १ व २ मध्ये नमूद केलेल्या कारणास्तव यापुढे स्थानबध्दाची मुक्तता होणार नाही याबाबत दक्षता घेण्यात यावी. यामध्ये हलगर्जीपणा झाल्यास त्याची दखल घेण्यात येऊन संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्यात येईल याची नोंद घेण्यात यावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

म.श.कासाईकर ,
कार्यासन अधिकारी .
गृह विभाग, (विशेष), महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**Sub:- Power to take action under clause 13 of the
Liquified Petroleum Gas (regulation of supply &
Distribution) Order 2000 ... (All Police Officers
not below the rank of Dy.Suptd. of Police.)**

Food,Civil Supplies & Consumer Protection Department.

Mantralaya Annexe,Mumbai 400 032.

Dated 28th November, 2001.

NO. GAS 1001/453/CR-396/CS-24- In exercise of the powers conferred by clause 13 of the Liquified Petroleum Gas (regulation of Supply and Distribution) Order 2000 (hereinafter be referred as the said Order) the Government of Maharashtra vide Order No. GAS 1001/453/CR-396/CS-24 dated 28th March ,2001 have authorised the Officers mentioned therein to take necessary action under the provisions of the said order.

2 Now, in exercise of the powers conferred by clause 13 the said order, the Government of Maharashtra, hereby authorises the following Officers of the Government of Maharashtra in addition to the officers mentioned in the Order No.GAS 1001/453/CR/396/CS-24 dated 28th March 2001 to take necessary action under the the provisions of the said Order namely – ‘ **All Police Officers not below the rank of Deputy Superintendent of Police** ’

By order in the name of the Governor of Maharashtra.

B.D.Deshmukh,
Dy.Secretary to Govt. of Maharashtra.

वक्वक्वक्वक्वक्व

विवाम .

विषय:- कोठडीतील मृत्युची दंडाधिकारीय चौकशी विहित कालमयदित पूर्ण करणे .

गृह विभाग,परिपत्रक क्र .एमआयएस ०१८७/फेब्रु .८१/पोल १४ दि .७ डिसेंबर, २००१ .

वाचा:- क्रिमिनल मिसीलीनीयस पीटीशन ४२०१/१९९७,४१०५/१९९९, २६००/२६०१ /२००० आणि ४८०/२००० सह पिटीशन (क्रिमिनल) क्र .५३९/८६ आणि ५९२/८७ डि .के .बसू व इतर पश्चिम बंगाल शासन व इतर यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक १२ .१० .२००१ रोजी दिलेले आदेश .

डि .के .बसू व इतर विरुद्ध पश्चिम बंगाल शासन व इतर यामध्ये दाखल झालेल्या वरील नमूद याचिकेमध्ये दिनांक १९ .१० .२००१ रोजी सर्वोच्च न्यायालयाने असे निर्देश दिले आहेत की, फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १७६ नुसार दंडाधिका-यामार्फत करण्यात येत असलेली कोठडीतील मृत्युची चौकशी जास्तीत जास्त चार महिन्याचे कालावधीत पूर्ण करावी .तथापि, या कालावधीत ही चौकशी पूर्ण झाली नाही तर त्याबाबतची कारणे संबंधित अधिका-याने नमूद करून संबंधित जिल्हा न्यायाधिकाकडून चौकशीची मुदत वाढवून घ्यावी . सत्र न्यायाधिशांनी ही मुदतवाढ देताना कलम १७६ नुसार होणारी ही चौकशी सत्वर पूर्ण होईल हे पहावे की, जेणे करून डी .के .बसू व इतर विरुद्ध पश्चिम बंगाल व इतर यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने याबाबत दिलेले निर्देश निष्फळ ठरणार नाहीत . सर्वोच्च न्यायालयाचे हे निर्देश लक्षात घेऊन सर्व संबंधितांनी कार्यवाही करावी अशा सूचना देण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने ,

रमेश शिंदे ,

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

कवकवकवकवक

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
No. 426 /E Br.Law and Judiciary Department,
Mantralaya Mumbai 400 032.
Dated the 5th March , 2002.

From:

Shri J.R. Deshpande,
Joint Secretary to Government,

To,

Shri M.N.Singh,Esquire,
Commisioner of Police,
Office of the Commisioner of Police,
Mumbai- 400 001.

**Sub:- Legal Assistance for defending the Police Officers
in Civil/Criminal Proceedings in the Honourable
Courts and various subordinate Courts.**

Sir,

With reference to the above subject, I am to inform you that, Rule 109 of the rule for the Conduct of the Legal Affairs of Government, 1984, deals with grant of legal assistance to Government servants in Civil and Criminal proceedings. Clause (a) of sub-rule (10) of Rule 109 of the rules for the conduct of Legal Affairs of Government, 1984 (hereinafter referred to as “ the Rules ”), in relevant for defending the Police Officers, clause (a) of sub-rule (11) of Rule 109. The rules speak as :-

“ the provisions of sub-rules (1) to (3), (5) to (8) of this rule do not apply to Police Officers in the Police Department who have to defend themselves in Civil and Criminal proceedings in respect of acts done by them in the discharge of their official duties ”

Clause (b) of sub-rule (11) of Rule 109 of the Rules is very specific and which is reproduced as under:-

“the procedure to be followed for the grant of legal assistance to such officers in prescribed in the rules 297 and 298 in Section IX Chapter VIII of the Bombay Police Manual , 1959, Vol. I. ”

Clause (a) of sub-rule (4) of Rule 109 of the rules is relevant for our purposes and runs as under

“ (4)(a) On receipt under sub-rule (3) , Government in the Administration Department shall, after consulting the Remembrancer of Legal Affairs or the Joint Secretary or the Deputy Secretary to Government, Law and Judiciary Department at Nagpur or Aurangabad, as the case may be issue a Government Resolution granting assistance to such Government Servant in issuing such resolution regard shall be had to the provisions of such clause (d) of clause (3) of Article 320 of the Constitution.”

2. Now coming to the provisions of Rule 297 and 298 of Section IX of Chapter III of Bombay Police Manual, 1959, Vol I , contemplates that the defence of the Police Officers is governed by the Bombay Police Act, 1958 and Police Act, 1981 in criminal complaints and civil suits. Clause (a) of sub-rule (1) of rule 297 of Police Manual, contemplates that the Police Officers will always be protected, when it appears, to Government, they have acted in good faith, but the Government does not appoint, itself to undertake their defence when this is not the case. Clause (a) of Rule (3) of the Police Manual deals with Civil suits, If a suit is instituted against Police Officer for anything purported to be done by him in official capacity, the procedure laid down in Rules 116 to 123 in Chapter XI of the rules for the conduct of the Legal Affairs of Government 1939 should be followed. Clause (b) of Sub-rule (2) of Rule 298 Police Manual, deals with the Criminal complaints is exhaustive.

3. Now coming to Rule 298 of the Police Manual which is exhaustive and self explanatory, sub rule (3) of Rule 298 of Police Manual deals with payment of fees etc. and whenever it is proposed to retain Special Counsel, the officer superior of the Government servant concerned should proceed in accordance with Rule 56 of the rules of the conduct of the Legal Affairs of Government 1939 in communication with Remembrancer of Legal affairs. The provisions of Rules for the Conduct of Legal Affairs of Government,1939, are applicable, because Rule 297 and 298 of Bombay Police Manual is of 1951. However, the provisions of the rules are also considered.

4. Thus, in short, the rule 297 and 298 of the Bombay Police Manual, 1959, Vol, I will have to be read conjunctively with sub-clause (a) and (b) of sub rule 109 read with clause (a) if sub rule (11) of rule 109 of the rules. Hence, in the opinion of this Department, legal assistance for defending the Police Officers in Civil and Criminal Proceedings in the Honourable High Court and various Subordinate Courts can be made available. However, it is for either the Home Department or the Police Department to bear the expenses of the legal fees, remuneration for a Government Advocate, Public Prosecutor or Special counsel, to be appointed, as the case may be. The copies of rule 109 of the rules and Rule 297 and 298 of Section 9 of Chapter VIII of Bombay Police Manual, 1959, Vol I (which are published as an accompaniment in today's Police Notice) for your ready reference and perusal.

5. I find it necessary to bring the above position for your perusal, information and necessary action, since many Civil and Criminal matters of the Police Officers are to be defended in the Honourable High court.

Yours faithfully,

J.R.Deshpande,
Joint Secretary to Government.

Chapter XII

Grant of Legal Assistance to Government Servants.

109. Grant of legal assistance to Government servants in Civil and Criminal proceedings- (1) Government in the Administrative Department may grant legal assistance to its officers, who have to institute civil or criminal proceedings in respect of acts done in good faith by or purported to have been done by them in the discharge of their official duties or to defend such proceeding in which they have been sued by name and designation, or in their personal capacity for the acts done by them in the discharge of their official duties and it appears to Government in the Administrative Department that they have acted in good faith and in due discharge of their official duties. Such assistance may consist of-

(a) engagement of a counsel at Government expense to appear in such proceeding on behalf of the officer concerned or

(b) reimbursement to the officer concerned of whole or part of the expenses incurred by him in such proceedings.

2) A Government servant, who intends to institute or defend such proceedings or who has instituted or defended such proceeding and who desires to obtain legal assistance from Government must immediately refer the matter to his official superior.

3. (a) The official superior to such Government Servant, shall then refer the case to Government in the Administrative Department concerned through his Head of the Department.

(b) The Head of the Department or the Collector/District Magistrate, District/Sessions Judge of the district, in which the Government servant resides, as the case may be, if time does not permit, may sanction the employment of a counsel in any

case in which the counsel engaged is either the Government Pleader in Civil cases or the Public Prosecutor in Criminal cases or when the services of the Government Pleader or the Public Prosecutor are not available any other duly qualified counsel;

Provided that, the fees proposed to be paid to such counsel shall not exceed the fees admissible to the Government Pleader or Public Prosecutor under the Maharashtra Law Officers (Appointment, Conditions of Services and Remuneration) Rules , 1984.

Provided further that intimation of such engagement shall be reported to Government in the Administrative Department immediately thereafter.

(c) Whenever it is proposed to pay the counsel at a higher rate, then the sanction of Government in the administrative department shall be obtained before the counsel is engaged.

4. (a) On receipt of reference under sub-rule (3) Government in the administrative department shall, after consulting the Remembrancer of Legal Affairs or the Joint Secretary or the Deputy Secretary to Government, Law and Judiciary Department at Nagpur or Aurangabad, as the case may be, a Government Resolution granting assistance to such Government servant in issuing such resolution regard shall be had to the provisions of sub-clause (d) of clause (3) of Article 320 of the Constitution;

(b) If the Government Pleader or Public Prosecutor is to be engaged then on the basis of such Government Resolution, the Remembrancer of Legal affairs or the Joint Secretary or the Deputy Secretary to Government, law and Judiciary Department at Nagpur or Aurangabad, as the case may be (shall issue necessary instructions to the Government Pleader or Public Prosecutor concerned to appear on behalf of such Government servant.

Explanation :-If any proceeding has been filed against an officer by name and designation and Government in the administrative department decides that the officer has acted in good faith in the discharge of his official duties, the case should be referred to the Remembrancer of Legal Affairs or the Joint Secretary or the Deputy Secretary to Government, Law and Judiciary Department at Nagpur or Aurangabad, as the case may be, for sanctioning the defence of the case as usual. In such cases no question of grant of legal assistance to him under these rules would arise.

(5) All applications for the reimbursement of expenses incurred by a Government servant must be made to Government in the Administrative Department concerned through the official superior to him, as soon as possible, after the conclusion of the proceedings.

(6) (a) Where a Government servant conducts his defence himself, the question of reimbursement of reasonable expenses incurred by him for his defence may be considered in case the proceedings conclude in his favour. In determining the amount to be reimbursed, Government in the Administrative Department concerned shall consider how far the court has vindicated the acts of the Government servant. The conclusion of the proceedings in favour of the Government servant will not by itself justify reimbursement.

(b) Where a Government servant proposes to conduct his defence himself; and applied to Government in the Administrative Department to assistance to enable him to meet the expenses of his defence, Government in the Administrative Department may sanction, at its discretion an interest-free advance not exceeding Rs. 500 or the Government servant's substantive pay for three months, whichever is higher, after

obtaining from him a bond in form No. 23. The amount advanced shall be subject to adjustment against the amount, if any, to be reimbursed under clause (a).

(7) (a) Where a Government servant is required to vindicate his conduct in a Court of Law the question whether the expenses incurred by him should be reimbursed by Government in the Administrative Department and if so, to what extent, shall be considered by Government in the administrative department in the light of the proceedings. In determining the amount to be reimburse Government in the administrative department shall consider how far he has vindicated the acts of the Government servant and the conclusion the proceeding in favour of the Government servant will not be itself stify the reimbursement.

(b) In such cases also, Government in the administrative department may, application by Government servant, sanction as interest-free advance, suitable instalments, of an amount to be determined by it in each case separately on the execution of a bond by the Government servant in Form No. 23.

(8) In all orders sanctioning the employment of a Government Pleader or Public Prosecutor or any Counsel at Government expenses under sub rule (4) shall be expressly stated that any sum which may be recovered by the Government servant concerned from the other party a compensation, damages or shall be paid to Government in the Administrative Department in reimbursement of the cost incurred by Government and only the balance, if any, remaining thereafter shall be retained by such Government servant,. Where it is to reimburse to a Government servant the expenses incurred by only the excess, if any, of such expenses over and compensation, damages Government in the administrative department.

(9) Every bill of fees and law charges of the Government Pleader or Public Prosecutor or an Counsel engaged under this rule and every bill for reimbursement of expenses incurred by the Government servant shall be submitted for countersignature of the Remembrancer of Legal Affairs or the Joint secretary or the Deputy secretary to Government, Law and Judiciary Department at Nagpur or Aurangabad, as the case may be, by the official superior to Government servant concerned through the Administrative Department concerned., The amount of every such bill shall be debited to the grants of the Remembrancer of Legal Affairs.

(10) In case in which the State itself prosecutes its officers for offences alleged to have been committed by him in his official capacity and in which officer is acquitted, it may be deemed desirable to reimburse to him the or a part of the expenses incurred by him defending himself. Each of this nature shall be considered on its merits, and if after such consideration, Government in the administrative department decides to reimburse the officer the whole or a part of the expenses he has incurred, the amount of such expenses shall be met by the administrative department concerned and from the grants at the disposal of the Remembrancer of Legal Affairs.

(11) (a) The provisions of sub rule (1) to (3) , (5) to (8) and (10) of this do not apply to Police officers in the Police Department who have to themselves in Civil and Criminal proceedings in respect of acts done them in the discharge of their official duties.

(b) The procedure to be followed for the grant of legal assistance to such is prescribed in the Rules 297 and 298 in section IX of Chapter VIII of the Bombay Police Manual 1959 Vol. I.

297. Define of Police Officers governed by the Bombay Police Act, 1951 or the Police Act 1861 in Criminal Prosecutions and Civil Suits.

1) (a) Police Officers will always be protected when it appears to Government that they have acted in good faith, but Government does not bind itself to underake their defence when this is not the case.

(b) When Government declines to defend, it rests with the officer concerned to take such measures as he considers necessaryat his own expenses; but if the verdict of the court is in favour of the Police Officer, Government will ordinarily re-imburse his expenses. It is to be distinctly understood, however, that Government does not undertake to pay any except reasonable expenses.

2) (a) All Police Officers against whom any criminal prosecution or civil suit is instituted shall at once inform the Superinendent or corresponding superior Officer.

(b) No case in which legal assistance is given by Government to a Police Officer who is accused of an offence should be compounded without the previous sanction of Government.

3) (a) In the case of a civil Suit or a Criminal prosecution against a Police Officer in connection with the discharge of his official functions, three following course shall be adopted.

(b) Civil suits- If a suit is instituted against a Police Officer for anything purporated to be done by him in his official capacity, the procedure laid down in ?rule 116-123 in Chapted XI of the Rules for the conduct of the Legal affairs of Government, should be followed. The Superintendent of Police or corresponding superior officer should forward copies of his report to the Range Deputy Inspector General of Police for information.

(G.R.H.D.No.6105/3 dated 22nd May 1940)

(b) Criminal complaints-Section 197 of the Criminal Procedure Code lays down a special procedure in regard to criminal prosecutions against certain classes of officers. In these cases there will always be ample time to obtain the order of Government as to undertaking the defence of the officer and the same procedure must be followed as in clause (a) above. In the case of Criminal prosecutions against other classes of Police Officers and Policemen, the /Distict Magistrate is empowered to grant legal assistance to the Police Officers and Policemen, in his jurisdiction after going through the merits of individual cases. In cases of difference of opinion between the District Magistrate and the District Superintendent of Police, the District Magistrate shall approach Government. In such cases, he shall instruct the Public Prosecutor to appear for the accused officer /policemen in the initial proceeding and request the court to postpone the case,

विवाह .

pending a decision by Government, as to whether he should be defended at the cost of the State or not.

(G.R.H.D.No. LGA 1658-H dated 24th December, 1955)

(c) Sub-Section (1) of section 161 of the Bombay Police Act, provides that suits or prosecutions in respect of acts done by Police Officers in good faith should not be entertained or should be dismissed. If not instituted within six month, and sub section (2) of the same section provides for the dismissal of a suit if the person intending to sue a Police Officer fails to give him at least one months notice of his intended suit with sufficient description of the subject matter of the suit.

(d) In cases against officers of the Criminal Investigation Department or the Railway Police, the District Magistrate of the District in which the case is instituted shall be considered the District Magistrate for the purposes of this rule.

4) If Government or local officers acting on its behalf sanction the defence of an officer, it would ordinarily be sufficient to engage a Government Pleader or a Public Prosecutor at the expense of the State and the incidental expenses, e.g. Court fees and diet money of witnesses would also be borne by Government. The District Magistrate is empowered to sanction the employment of Counsel without reference to higher authority or to Government in cases in which (1) the counsel engaged is either (a) the Government Pleader in Civil cases or the Public Prosecutor in criminal cases or (b) when the services of the Government Pleader or the Public Prosecutor are not available, any other duly qualified Pleader and (2) the fees proposed to be paid to such counsel do not exceed the fees admissible under rules 20,21,23 or 24 of the Law Officers' (Conditions of Service) Rules . Whenever it is proposed to pay the counsel at a rate in excess of the fees admissible under those rules, the sanction of Government must be obtained before the counsel is employed. Whenever it is proposed to retain special counsel, the official superior of the Police Officer concerned should proceed in accordance with Rule 56 of the Rules for the conduct of the Legal Affairs of Government., in communication with the Remembrancer of Legal affairs.

5) (a) Police Prosecutors should not be employed in a Criminal Court for the defence of a member of the police force, when the charge is in consequence of official action. If the officer wins the case and costs or damages or compensation be awarded to him, the expenditure incurred by Government up to the limit of such costs, damages or compensation shall be refunded by him.

(b) If in a case in which Government have undertaken the defence of an officer the decision of the first court is against him, the question whether an appeal should be filed at the cost of the State or whether the damages awarded to the Plaintiff or the fine imposed should be paid by the State shall be decided by Government either on the application of the officer concerned who should move his immediate superior in the matter, or on the representation of his superior officer, the latter should then follow the procedure laid down in sub-rule 3 (a) above.

6) As legal proceedings against Police Officers, particularly civil suits, must interfere with the discharge of their public duties and are likely to cause harassment to

विषय .

them, the District Magistrate should impress on the counsel appearing for the officer concerned that he should request the court to deal with such proceedings with the utmost possible expediton.

7) The Inspector General is authorised to sanction an advance upto Rs. 300 to an officer involved in a case, whenever the orders of Government cannot be obtained through the usual procedure in time.

298. Defence of Government Servant in the Police Department whose appointments are not governed by the Bombay Police Act, 1951 or the Police Act, 1861 in Criminal Prosecutions and Civil Suits.

(1) A Government servant, who intends to institute or defend civil or criminal proceedings in respect of acts done by him in the discharge of his official duties, and who consider it necessary to obtain legal assistance for the prosecution or defence of such proceedings must ,if he proposes to seek reimbursement from Government immediately refer to his official superior the question whether the case is one in which it is necessary to engage such assistance.

(2) In the City of Bombay, the official superior of the Government servant concerned should, if there is time immediately refer the matter for the orders of Government. If time does not permit of such reference he may grant or refuse the permission asked for subject to the approval of Government but should at once report his action to Government.

(3) In the mofussil, officers not lower in rank than Head of Districts are empowered to sanction the employment of counsel without reference to higher authority or to Government in cases in which (1) the counsel engaged is either (a) the Government pleader in civil cases or the Public Prosecutor in criminal cases or (b) when the services of the Government Pleader or the Public Prosecutor are not available any other duly qualified Pleader, and (2) the fees proposed to be paid to such counsel do not exceed the fees admissible under Rules 20,21,23, or 24 of the Law Officers' (Conditions of Services) Rule, as the case may be whenever it is proposed to pay the counsel at a rate in excess of the fees admissible under those Rules, the sanction of Government must be obtained before the coussel is employed. Whenever it is proposed to retain special counsel the official superior of the Government Servant concerned should proceed in accordance with rule 56 of Rules for the Conduct of Legal Affairs of Government in communication with the Remembrancer of Legal Affairs.

(4) Whenever the costs of criminal or civil litigation have been agreed to be borned by Government, only the excess, if any, of such costs over any compesation, damages or costs that may be awarded to the Government Servant concerned shall be borned by Government. In the orders granting legal assistance for the institution or defence as the case may be of civil or criminal litigation , it should be expressly laid down that any sum which may be awarded to the Government servant concerned as compensation, damages, or costs shall be paid to Government in reimbursement of the cost incurred by them and only the balance, if any remaining thereafter shall be retained by such Government servant.

विषय .

(5) When the order granting legal assistance to a Government servant is to be issued by Government, such order shall be issued by the Administrative Department, under which the Government servant is serving, after consulting the Remembrancer of Legal Affairs as to the adequacy or otherwise of the fees or other charges to be paid to the pleader or pleaders proposed to be engaged on behalf of the Government servant concerned.

(6) Every bill or reimbursement of legal expenses incurred by the Government servant should be submitted in proper form for the countersignature of the Remembrancer of Legal Affairs by the official superior of the Government servant concerned.

(7) In the city of Bombay in all cases and in the mofussil in cases where special counsel is retained, all applications for the reimbursement of legal expenses must reach Government or the Remembrancer of Legal Affairs as the case may be, within three months of the conclusion of the proceedings. The applications will then be disposed of in accordance with the rules for the conduct of Legal affairs of Government.

(8) The fees will be debited, in the City of Bombay against the grant of the Solicitor to Government and in the mofussil, against the grant of the Remembrancer of Legal Affairs, which might be increased to such extent as may be found necessary on the advice of the Accountant General.

(9) In cases in which Government themselves sue their own servants for offences alleged to have been committed by them while holding their official position, and in which such a servant is acquitted of the charge, it may be deemed desirable to reimburse to him the whole or a part of the legal expenses he has incurred. Such cases are not governed by the order in sub-rule (1) to (8) above. Each case of this nature should be considered on its merits and if after such consideration Government decide to reimburse to the Government servants the whole or a part of the expenses he has incurred, the amount of such expenses must be met by the Department concerned and not from the grant at the disposal of the Solicitor to Government or the Remembrancer of Legal Affairs.

वक्ववक्ववक्ववक्व

विषय :- पोलीस दलातील मुस्लिम कर्मचा-यांना त्यांच्या धर्मानुसार
दाढी राखण्याची परवानगी देण्याबाबत .

गृह विभाग, क्र. एमआयएस ३२०००/सीआर ४२१/पोल- ५ अ दिनांक एप्रिल, २००२ .
(पो.प.प.क्र. ४१० भाग ३ दिनांक २६.१०.२००४)

प्रति,

पोलीस महासंचालक व महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य,
मुंबई .

संदर्भ :- आपले पत्र क्र. पोमसं/६/७६०१/२००२ दिनांक १५.४.२००२ .

पोलीस दलातील मुस्लिम पोलीस कर्मचा-यांना त्यांच्या धर्मानुसार दाढी राखण्याची परवानगी देण्याबाबत या विषयावरील आपल्या पत्र क्र. पोमसं/६/७६०/२००० दिनांक २४.८.२००० ला अनुलक्षून कळविण्यात येते की,

संबंधित पोलीस कर्मचा-यांस त्यांच्या घर्मानुसार विशिष्ट महिन्यात दाढी राखणे आवश्यक असेल तर त्यांनी दाढी राखण्यासाठी त्यांच्या वरिष्ठ अधिका-यांकडे परवानगी मागितल्यास त्याला तात्पुरत्या कालावधीसाठी दाढी राखण्याची परवानगी देण्यात यावी . मात्र त्यांना पूर्व परवानगी घेतली नसल्यास अशा कर्मचा-यास दाढी राखण्यास परवानगी देऊ नये . हा आपला प्रस्ताव शासनाने मान्य केला आहे .

ना . रा . शेरे,
उप सचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्वक्व

क्र . एमएनसी १०९८/प्र . क्र३२४/९८/अधिनियम
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग .
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ .
दिनांक २९ मे , २००२ .

प्रति,
पोलीस महासंचालक,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .

विषय- अनधिकृत परिचर्या प्रशिक्षण संस्थांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत .

महोदय,

राज्यात कार्यरत असणा-या अनधिकृत परिचर्या प्रशिक्षण केंद्रांविरुद्ध कारवाई करण्याचे निर्देश पोलीस यंत्रणेस देण्यात आलेले आहे . या प्रकरणी काही पोलीस ठाण्याकडून प्राप्त झालेल्या पत्रव्यवहारावरून १) अनेक संस्थाचालकांनी ते चालवित असलेल्या अभ्यासक्रमास शासन मान्यतेची आवश्यकता नाही . २) त्यांची संस्था (महाराष्ट्र/केंद्रीय परिचर्या परिषदेशिवाय) इतर संस्थांशी संलग्नित असल्याने अनधिकृत ठरत नाही ३) त्यांच्याकडून प्रशिक्षण प्राप्त करून घेणा-या प्रशिक्षणार्थी परिचर्या म्हणून काम करत नाही, पण इतर सहाय्यकारी कामे करवून घेण्यात येतात . अशी माहिती पोलीस यंत्रणेस/ संबंधित तपास अधिका-यास देण्यात येते व या मुद्द्यांवर पुन्हा शासनाकडून मार्गदर्शन मागविण्यात येते . या प्रकारात अनावश्यक कालपव्यय होत आहे .

अनधिकृत प्रशिक्षण संस्था/अनधिकृत परिचर्या व्यवसाय याबाबतच्या कायद्यातील तरतुदी स्वयंस्पष्ट आहेत . त्यानुसार महाराष्ट्र परिचर्या परिषद अधिनियम १९६६ मधील कलम २५ नुसार परिचर्या प्रशिक्षण देण्यास कोणत्याही शिक्षण संस्थेस व ती शिक्षण संस्था चालवित असलेल्या अभ्यासक्रमास परिचर्या परिषदेची मान्यता आवश्यक असते .

उपरोक्त अधिनियमातील कलम २८ नुसार महाराष्ट्र परिचर्या परिषदेकडे नोंदणी असल्याशिवाय कोणतीही व्यक्ती परिचर्या म्हणून व्यवसाय करू शकत नाही . तसे केल्यास, सदर कलमात शिक्षाही विहित करण्यात आलेल्या आहेत . महाराष्ट्र परिषद अधिनियम १९६६ मधील कलम २७ (१) नुसार विषयक आस्थापना चालविणा-या प्रत्येक संस्थेस (खाजगी हॉस्पिटल्स) संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडे नोंदणी करणे आवश्यक आहे . महाराष्ट्र परिचर्या उपविधी १९७३ मधील उपविधी क्रमांक २६ नुसार संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांना परिचर्या आस्थापनाची तपासणी करण्याचे अधिकार बहाल केले आहेत . या तपासणीमध्ये रुग्णांची नोंदणीकृत परिचारिकाकडून तपासणी होते किंवा कसे तसेच परिचारीकांच्या अर्हता, त्या परिषदेकडे नोंदणीकृत आहेत अथवा कसे इत्यादीबाबत तपासणी त्यांनी करणे आवश्यक आहे .

थोडक्यात कोणत्याही खाजगी अथवा शासकीय रुग्णालयात नोंदणीकृत व्यक्तीसच परिचारीक म्हणून व्यवसाय करता येतो . ही वाव विचारात घेता अनधिकृत संस्थाचालकांनी प्रशिक्षण दिलेल्या प्रशिक्षणधारकांना खाजगी व छोटा रुग्णालयात परिचारिकेचा व्यवसाय करता येतो . अशी जी माहिती संस्थाचालक पोलीसांना देतात ती दिशाभूल करणारी असून हे संस्थाचालक इच्छुक व गरजू विद्यार्थ्यांना चुकीची माहिती देवून फसवणूक करीत असतात .

सदर तरतुदी विचारात घेवून अशा प्रकरणी योग्यती कार्यवाही करण्याचे निर्देश सर्व संबंधितांना देण्यात यावते . ही विनंती . तसेच या संदर्भात असे स्पष्ट करण्यात येते की, महाराष्ट्र परिचर्या परिषदेचे कार्यालय हे मुंबईत आहे . प्रत्येक अनधिकृत संस्थेविरुद्ध तक्रार नोंदविणे हे व्यवहारिकदृष्ट्या परिषदेस शक्य नाही .

सु . ना . रणगावे,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

विषय : शासनाशी पत्रव्यवहार करताना पाळावयाच्या शिष्टाचाराबाबत .

गृह विभाग , परिपत्रक क्र . एचडीई ३००२ / प्र . क्र . २२६ / आस्थापना २ दि . ३० . ०५ . २००२ .

“ पोलीस यंत्रणेकडून शासनास पत्रव्यवहार करताना पत्रव्यवहारामध्ये किमान सौजन्य योग्य संबोधन, शिष्टाचार इ . पाळण्यात यावे ” याबाबतच्या सूचना यापूर्वीही शासन परिपत्रक क्र . संकिर्ण २००० / ११० / आस्थापना ४ दिनांक २२ मे २००० अन्वये निर्गमित करण्यात आल्या आहेत . तथापि सदर सूचनांचे पालन करण्यात येत नसल्याचे आढळून आले आहे . नुकतेच पोलीस आयुक्त, लोहमार्ग , मुंबई यांनी मा . उपमुख्यमंत्री यांना उद्देशून पत्र लिहिले असून सदर पत्रव्यवहारामध्ये किमान शिष्टाचाराचे पालन झालेले नाही . पोलीस अधिका-यांकडून शासनास (मा . उप मुख्यमंत्री, मा . राज्यमंत्री, मा . अपर मुख्य सचिव, मा . प्रधान सचिव, यांना) पत्रव्यवहार करताना प्रचलित असलेल्या शिष्टाचाराचे कोटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे . वरील मान्यवरांना कोणत्याही वावतीत अहवाल सादर करताना, पत्रव्यवहाराची भाषा ही शिष्टाचारास साजेशी असणे आवश्यक आहे . वास्तविक मा . उप मुख्यमंत्री महोदयांना करण्यात येणारा पत्रव्यवहार त्यांचे प्रधान सचिव, उपसचिव यांना सादर करणे आवश्यक आहे . जिल्हा पोलीस अधीक्षक दर्जाच्या अधिका-यांनी वरील मान्यवरांना पत्र लिहितांना शिष्टाचाराचे पालन करणे अत्यंत आवश्यक आहे . अपर मुख्य सचिव (गृह) तसेच प्रधान सचिव (गृह) ही गृह विभागातील वरिष्ठ दर्जाची पदे आहेत . तथापि त्यांना पत्र लिहितांना असे आढळून आले आहे की, काही जिल्हा पोलीस अधीक्षक दर्जाचे कनिष्ठ अधिकारी सुद्धा “ प्रिय श्री... ” असा उल्लेख करतात हे निश्चित शिष्टाचारास शोभून नाही . वरील मान्यवरांना पत्र लिहितांना “ प्रिय महोदय ” हा शब्दप्रयोग वापरणे व पत्रव्यवहार संपविताना “ आपला ” हा शब्द लिहिणे अत्यंत आवश्यक आहे .

३ . पोलीस यंत्रणेकडून शासन स्तरावर करावयाच्या पत्रव्यवहारामध्ये वरीलप्रमाणे शिष्टाचार पाळण्याबाबत आपल्या अधिनस्त अधिका-यांना सूचना देण्यात याव्यात .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना . रा . शेंरे ,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वक्वक्वक्वक्व

विवा .

विषय :- न्यायालयाच्या नोटीसबाबत तातडीने करावयाची कार्यवाही व घ्यावयाची दखल .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र. एमआयएस ०१०२/२४७६/ पोल- ८ दिनांक १३ नोव्हेंबर, २००२ .

- १ . अवमान याचिकेच्या प्रकरणात न्यायालयाचे विशिष्ट आदेश नसल्यास संबंधीत व्यक्तीवर व्यक्तीशः नोटीस बजावण्याबाबत मुंबई उच्च न्यायालय (अपील शाखा) नियम १९६० मध्ये तरतूद आहे . अशी नोटीस बेलिफामार्फत बजावण्यात येते . मात्र संबंधित अधिकारी/कार्यालय नोटीस घेण्यास टाळाटाळ करतात . असे उच्च न्यायालयाने शासनाच्या निदर्शनास आणलेले आहे .
- २ . तसेच फौजदारी प्रकरणात पोलीसांमार्फत पाठविलेले समन्स संबंधीत साक्षीदार यांच्यावर बजावून वेळीच परत केली जात नाहीत, किंवा त्यांच्यावर न बजाविता सबबी दाखवून परत केले जातात व त्याचा न्यायदानावर विपरीत परिणाम होतो . असे अन्य एका न्यायालयाने शासनाच्या निदर्शनास आणलेले आहे .
- ३ . यास्तव, सर्व शासकीय अधिकारी व कार्यालय यांना सूचना देण्यात येत आहे की, जेव्हा कोणत्याही न्यायालयाने नोटीस किंवा समन्स पाठविल्यास ती घेण्यास वा स्विकारण्यास टाळाटाळ किंवा हयगय करू नये . अशी नोटीस संबंधित अधिकारी/कार्यालयाने तात्काळ स्विकारून कायद्याप्रमाणे पुढील कार्यवाही करावी .
- ४ . ज्या फौजदारी प्रकरणात पोलीसांना समन्स बजाविण्यासाठी दिलेले आहे, तेथे पोलीसांनी संबंधित साक्षीदारावर ते तात्काळ बजावून तसा अहवाल संबंधित न्यायालयास वेळीच सादर करावा . सर्व पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक यांनी सदर बाब त्यांच्या अखत्यारीखालील पोलीसांच्या अंमलबजावणीच्या दृष्टीने निदर्शनास आणावी .
- ५ . या बाबतीत टाळाटाळ व दुर्लक्ष केल्याचे निदर्शनास आल्यास संबंधितांवर योग्यती कारवाई करण्यात येईल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

धो . व . शिंगे ,
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी व जिल्हापरिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी/मुंबईत आयोजित केलेल्या शासकीय बैठकीसाठी उपस्थित राहण्याबाबत .

सा . प्र . वि . परिपत्रक क्र . संकीर्ण २००१/प्र . क्र . ८९/३१ दिनांक ३ जानेवारी, २००३ .

शासनाच्या विविध योजना, जनेतेचे प्रश्न, नैसर्गिक आपत्ती इत्यादी बाबींविषयी चर्चा करण्यासाठी मंत्री महोदय वा संबंधित मंत्रालयीन विभाग मुंबईत बैठका आयोजित करित असतात . असा बैठकीसाठी इतर संबंधित क्षेत्रिय अधिका-यांशिवाय विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी वा जिल्हापरिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनाही बोलाविण्यात येते .

जिल्हाधिका-यांवर सोपविण्यात आलेल्या महत्वाच्या कामाच्या जबाबदा-या लक्षात घेऊन महसूल व वन विभागाच्या संमतीशिवाय त्यांना मुंबईला बोलावू नये, असा सूचना महसूल वन विभागाचे परिपत्रक क्र . संकीर्ण ११८८/४०५८/ई-१ दिनांक ४ ऑक्टोबर १९८८ अन्वये देण्यात आल्या आहेत . तसेच जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनीही मा . राज्यपाल, मा . मुख्यमंत्री, मा . उप मुख्यमंत्री, मा . मंत्री (ग्राम विकास) मा . राज्यमंत्री

(ग्राम विकास) मुख्य सचिव व सचिव (ग्राम विकास) यांच्या व्यतिरिक्त इतरानी बोलविलेल्या बैठकीकरिता प्रशासकीय विभागाची पूर्व परवानगी घेतल्याशिवाय मुख्यालय सोडू नये. अशा सूचना ग्राम विकास व जल संधारणा विभागाचे दिनांक ४.२.१९९९ च्या परिपत्रक क्र. झेडएनजी १०९८/प्र.क्र.२१६/११ अन्वये देण्यात आल्या आहेत. महसूल व वन विभागाच्या परिपत्रकातील ही सूचना मा. राज्यपाल, मा. मुख्यमंत्री, मा. उप मुख्यमंत्री व मा. मुख्य सचिव यांनी बोलाविलेल्या बैठकांकरिता लागू होणार नाहीत. सदर सूचनांचे पालन करून ज्या विभागीय आयुक्तांना, जिल्हाधिकारी-यांना व मुख्य कार्यकारी अधिका-यांना मुंबईत बोलविले जाते त्यावेळी त्यांची निवासाची होणारी गैरसोय टाळण्यासाठी पुढीलप्रमाणे निदेश देण्यात येत आहेत.

- (१) सध्या उपलब्ध असलेले ई - मेल, फॅक्स, टेलिकॉन्फरन्स असे प्रगत मार्ग तसेच शासनाचे काटकसरीचे धोरण लक्षात घेऊन मुंबई वाहेरील क्षेत्रीय अधिका-यांना अत्यंत आवश्यक असेल तेव्हाच बैठकीसाठी मुंबईला बोलवावे.
- (२) विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांना बैठकीसाठी बोलाविण्यापूर्वी संबंधित विभागाने प्रधान सचिव, महसूल यांची संमती घ्यावी व त्याचा उल्लेख बैठकीसाठी पाठविण्याच्या पत्रात असावा. तसेच विभागीय आयुक्त व जिल्हाधिकारी यांनी प्रधान सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग व जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी सचिव, ग्राम विकास विभाग यांच्या पूर्व परवानगीनेच अशा बैठकांना उपस्थित रहावे.
- (३) अशा प्रकारे पूर्व परवानगी न घेता उपरोक्त अधिकारी मुंबई येथील बैठकांना उपस्थित राहिल्यास त्यांना दैनिक व प्रवास भत्ता अनुज्ञेय असणार नाही.
- (४) मुंबईत येणा-या विभागीय आयुक्तांची निवास व्यवस्था राजशिष्टाचार उपविभागाच्या अखत्यारित्यातील हायमाऊंट या राज्य अतिथी गृहात करता येईल. त्या करिता संबंधित बैठकीचे आयोजन करणा-या विभागाने कमीत कमी ३ ते ४ दिवस आधी राजशिष्टाचार उप विभागास लेखी विनंती करणे आवश्यक राहिल. हायमाऊंट हे राज्य अतिथीगृह असल्याने या ठिकाणी प्राथम्याने राज्य अतिथींची निवास व्यवस्था करण्यात येत असते. यास्तव संबंधित विभागाने हायमाऊंट अतिथीगृहात निवासाची व्यवस्था उपलब्ध होईल यावर विसंबून न राहता सार्वजनिक बांधकाम विभागाशी संपर्क साधून पर्यायी निवासस्थानाची व्यवस्था करून ठेवावी.
- (५) मुख्य सचिवांनी प्रमाणित केलेल्या राज्यस्तरीय सभा/परिषदांना (ज्यात सर्व क्षेत्रीय अधिका-यांना निमंत्रित करण्यात येईल) उपस्थित राहणा-या वरील अधिका-यांकरिता शासकीय विश्रामगृहात व हायमाऊंट अतिथीगृहात कक्षबंध उपलब्ध नसल्यास सदर अधिका-यांची निवास व्यवस्था प्रति अधिकारी प्रति दिन रुपये १,०००/- या खर्चाच्या मर्यादेपर्यंत हॉटेल अथवा विश्रामगृहात राहण्यासाठी करता येईल. तथापि हॉटेलमध्ये निवास व्यवस्था करण्यापूर्वी संबंधित विभागास राजशिष्टाचार उप विभागाकडून तसेच सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करणे आवश्यक राहिल. सदरची व्यवस्था करणे व त्यावरील खर्च भागविण्याची जबाबदारी राज्य स्तरीय सभा व परिषदा आयोजित करणा-या विभागाची राहिल. हॉटेल कक्ष भाड्याने घेणेबाबत संबंधित विभागांना योग्य ते अधिकार प्रदान करण्याची कार्यवाही वित्त विभागाकडून करण्यात येईल.

मुंबईत शासकीय बैठक आयोजितांना वरील निदेशानुसार कार्यवाही करण्याची दक्षता सर्व मंत्रालयीन विभागांनी घ्यावी.

अजित म. निंबाळकर,
मुख्य सचिव.

कवकककककक

विभाग .

**विषय :- जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीसांनी
करावयाच्या कारवाईबाबत मार्गदर्शक सूचना .**

गृह विभाग (विशेष),
परिपत्रक क्र.एमआयएस २००२/२२५/विशा-४, दिनांक ७ मार्च, २००३ .

वाचा:- शासन परिपत्रक, गृह विभाग, (विशेष) क्र.एसएसए १०/२०००/१/विशा-४, दि.३.१.२००० .

जीवास धोका असल्याच्या तक्रार प्रकरणी पोलीस संरक्षण देणेबाबत संदर्भाधीन परिपत्रक अन्वये शासनाने मार्गदर्शक सूचना केलेल्या आहेत .

या परिपत्रकामध्ये पोलीस संरक्षण देणेबाबत १४ मार्गदर्शक सूचना करण्यात आलेल्या आहेत . महाराष्ट्रात वैयक्तिक पोलीस संरक्षण पुरविण्यासाठी पोलीस दलाचा मोठ्या प्रमाणात वापर होत असल्याने कायदा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी पोलीस कर्मचारी अपुरे पडत असतात व त्यासाठी शासनास मोठा खर्च येत असल्यामुळे तो कमी करणे आवश्यक आहे . यासाठी याबाबत शासन पुन्हा असे आदेश देत आहे की,

- १) संदर्भाधीन शासन परिपत्रकातील मार्गदर्शक सूचनांचे सर्व संबंधितांनी काटेकोरपणे पालन करावे .
- २) अवर्गिकृत व्यक्तींना पोलीस संरक्षण देणे आवश्यक असल्यास त्याचे कडून प्रथम आगावू संरक्षण शुल्क जमा करून नंतरच पोलीस संरक्षण पुरविण्यात यावे .
- ३) अवर्गिकृत व्यक्तींना शक्यतो संरक्षण पुरविण्यात यावे .

वरील आदेश सर्व संबंधित पोलीस अधिका-यांच्या व सर्व पोलीस ठाण्यांच्या निदर्शनास आणाव्यात .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

किरण ठाकूर ,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन गृह विभाग .

वक्कवक्कवक्कवक्क

विषय :- शासकीय व इतर कार्यालयांमध्ये वाहनांच्या वापरासंबंधी धोरण . . सुधारणा .

वित्त विभाग, शुध्दीपत्रक क्र . वाहन १००२/प्र . क्र . ७५/२००२/विनियम, दिनांक १३ मार्च , २००३ .

- वाचा:- १) शासन निर्णय क्र . वाहन १०००/प्र . क्र . ६५/२००१/विनियम दिनांक १० . ०९ . २००१ .
२) शासन शुध्दीपत्रक क्र . वाहन १००२/प्र . क्र . ७५/२००२/ विनियम दिनांक १२ . ०९ . २००२ .

दिनांक १० सप्टेंबर २००१ च्या शासन निर्णयाव्दारे वाहन धोरण विहित करण्यांत आल्यानंतर स्वतःचे वाहन वापरणा-या अधिका-यास त्यांचे वाहन वापरल्या पित्यर्थ मिळणा-या भरपाईची रक्कम कशा प्रकारे परिगणीत करावी याबाबत विविध पातळीवर मुद्दे उपस्थित करण्यांत आले आहेत . वाहन धोरण विहित करीत असतांना शासनामध्ये वाहन देय असलेल्या पदांसाठी वाहन उपलब्ध करून दिल्यानंतर जो खर्च शासनाला करावा लागत होता तो खर्च शासनास करावा लागू नये हा प्रमुख हेतु होता . त्या अनुषंगाने अधिका-यांना स्वतःचे वाहन वापरण्यास अनुज्ञेयता दिल्यानंतर तो खर्च शासनाऐवजी संबंधित अधिका-यांने करणे अपेक्षित आहे व त्याची भरपाई शासनाने करावची

आहे .त्यानुसार कमीत कमी किती रक्कम अनुज्ञेय होईल या बाबतही सुस्पष्टता आणावी या अनुषंगाने आलेल्या विनंतीचा विचार करून शासन धोरण विहित करीत असतांना मंत्रिमंडळासमोर सादर झालेल्या प्रस्तावातील परिगणनेनुसार शासन निर्णयाच्या परिच्छेद ५ (अ)(१) व(२) मधील सुत्रानुसार येणारी रक्कम पुढील प्रमाणे राहिल .

तक्ता क्र.१

.....			
सूत्र		उदाहरण		
१	वाहनाची किंमत	क्ष	मारुती व्हॅन	२,४५,२८२
२	कर्ज (वाहनाच्या किंमतीच्या ८५ टक्के)	ष	कर्ज	२,०८,४८९
३	व्याज (१२टक्के)वार्षिक	र	व्याज	२३,४३३
४	घसारा(१० टक्के)वार्षिक	ल	घसारा	२५,०१८
५	वाहन चालकाचा पगार (रु .३५०० स्थिर)दरमहा	व	वाहन चालकाचा पगार	४२,०००
६	देखभाल दुरुस्ती वार्षिक २ टक्के	ष	देखभाल दुरुस्ती	४,९०६
७	एक वेळचा कर (भागिले १०)	श	एक वेळचा कर (अंदाजे)	१,०००
८	विमा	ह	विमा (अंदाजे)	३००
			एकूण.....	१,०२,६५७
			मासिक... .	८,५५५

सूत्र : (र + ल + ष + स + ह / भागिले १२)

प्रति कि.मी. दरासंबंधी निर्देशांक सूत्र:

तक्ता क्र.२

१.	एकूण कि.मी. “ अ ”.... .	१५०० कि.मी. (अंदाजे)
२.	कि.मी. प्रति लिटर- “ ब ”..... .	१२ कि.मी. (सरासरी)
३.	खर्च प्रति लिटर . . “ क”	रु.३१ (पेट्रोल) रु. २० (डिझेल)

सूत्र: “ अ ” भागिले “ ब ” X “ क”
रु.३८७५ (पेट्रोल)
रु. २५०० (डिझेल)

तक्ता क्रमांक १ + २ = अनुज्ञेय प्रतिपूर्ती

२. वरील सूत्राप्रमाणे येणारी पेट्रोल व डिझेल वाहनासाठी दरमहा अनुक्रमे रूपये १२,४३० व रूपये ११,०५५/- एवढी रक्कम वाहनधारकाला देय होईल . शासन निर्णय दिनांक १० सप्टेंबर २००१ च्या जोडपत्र “ ब” मधील विवरणामध्ये दर्शविलेल्या सर्वात कमी किंमतीच्या वाहनांची किंमत धरून सदर रक्कम परिगणीत करण्यांत आली आहे .

तथापि, जोडपत्र “ ब ” मधील विवरणामध्ये विहित केलेल्या वाहनाच्या प्रवर्गातील निम्नतम किंमतीचे वाहन विचारात घेवून वरील सूत्राद्वारे येणारी रक्कम ही अंतिम देय रक्कम राहिल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

गौ . जो . रसाळ,
शासनाचे उप सचिव .

ककककककक

विषय :- विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील प्रकरण-आठ अन्वये प्रतिबंधक कारवाई करताना अनुसरावयाच्या कार्यपध्दतीबाबत मार्गदर्शक सूचना .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र . ईएक्सएम् १२०२ / प्र . क्र . ४४९ / विशा २ दिनांक २८ एप्रिल, २००३ .

शासन परिपत्रक

पोलीस खात्यातील पोलीस अधिकारी आणि कर्मचा-यांना गुन्हेगारांवर कायद्याच्या चाकोरीत राहून योग्य प्रकारे प्रतिबंधात्मक उपाय योजनेच्याद्वारे अंकुश ठेवणे शक्य व्हावे या दृष्टीकोनातून फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम २१ नुसार शासनाने राज्यातील पोलीस आयुक्तालय क्षेत्रातील सहाय्यक पोलीस आयुक्त, नक्षलगस्त विभागातील पोलीस उप अधीक्षक व सहाय्यक पोलीस अधीक्षक व पोलीस निरीक्षक, राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, राज्य नागरी हक्क संरक्षण विभाग व स्थानिक गुन्हे शाखा यांना विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी म्हणून घोषित केलेले आहे .

फौजदारी प्रक्रिया संहिता, १९७३ च्या प्रकरण आठ नुसार कोणत्याही व्यक्तिकडून शांतता व चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र (बॉन्ड) घेण्याच्या कलम १०७ ते १२४ या तरतूदीचा वापर विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांना करता येतो . सदर शक्तिचा वापर करून विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी हे अशा कोणत्याही व्यक्तिकडून भविष्यात गुन्हा घडण्याची शक्यता असल्यास, फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम १०७ तसेच कलम १०८ व १०९ नुसार शांतता / स्वस्थपणा व चांगल्या वर्तणूकीबाबत बंधपत्र (बॉन्ड) घेवू शकतात . फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील कलम १११ ते १२४ नुसार वरील कलमांतर्गत कशी कारवाई करावी याबाबत सविस्तर पध्दती नमूद करण्यात आलेली आहे . एखाद्या व्यक्तीकडून चांगल्या वर्तणूकीबाबत तारण (बॉन्ड) घ्यावयाचा असल्यास त्या करिता अशा प्रकरणी सदरील संहितेच्या कलम १११ व ११६ च्या तरतूदी काळजी पूर्वक विचारात घेणे आवश्यक आहेत .

फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ नुसार अत्यंत बंधनकारक (मॅन्डेटरी) असलेल्या तरतूदीचे काटेकोरपणे पालन सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिका-यांनी करणे अत्यावश्यक आहे . अन्यथा वरील फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या बंधनकारक तरतूदीचे पालन न करता केलेली कारवाई ही भारतीय घटनेच्या कलम २१ चे उल्लंघन होईल याची वैयक्तिक नोंद सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिका-यांनी घेणे आवश्यक आहे .

शासनाच्या असे निदर्शनास आलेले आहे की, काही प्रकरणात विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ मधील उपरोक्त तरतूदीचे काटेकोरपणे पालन करत नाहीत . मा . उच्च न्यायालयाने याबाबतीतील प्रतिकूल निरीक्षणात्मक अभिप्राय व्यक्त केलेले आहेत . मा . उच्च न्यायालयाने नमूद केलेल्या अभिप्रायाची शासनाने दखल घेतली असून भविष्यात अशा उणिवा, अपूर्तता किंवा चुकांची पुनरावृत्ती होवू नये म्हणून तसेच विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांचा अधिकारांचा वापर करताना त्यांना योग्य मार्गदर्शन होण्यासाठी खालील मार्गदर्शन सूचना देण्यात येत आहेत .

विवाम .

१. सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी सर्वसाधारणपणे आपत्कालीक प्रसंग वगळता विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांचे कर्तव्य बजावित असताना शक्यतो पोलीस गणवेशात नसावे .
२. सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिका-यांनी दंडाधिका-यांचे काम करताना ते पोलीस अधिकारी नसून त्यावेळेस दंडाधिकारी आहेत याचे भान ठेवावे व त्याप्रमाणे त्यांनी प्रत्येक प्रकरणात न्यायोचित निर्णय घ्यावा .
३. सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी त्यांचे दैनंदिन न्यायीक कामकाज हे आपत्कालीक परिस्थिती वगळता अत्यंत वक्तशीर असावे याकडे विशेष लक्ष द्यावे . जेणेकरून या कामी आलेल्या संबंधित व्यक्ती , वकील इत्यादि यांचा कालापव्यय होणार नाही .
४. संहितेच्या कलम १०७ खाली चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र (बॉन्ड) घेण्याची कारवाई ही मागील काळात केलेल्या गुन्ह्याबाबत दंडात्मक कारवाई नसून ती पूर्णपणे प्रतिबंधात्मक स्वरूपाची आहे . हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे . त्यामुळे ज्या व्यक्ती विरुद्ध कारवाई करावयाची आहे , त्यामुळे त्याच्यावर पूर्वी गुन्हे दाखल आहेत एवढी बाब पुरेशी नसून भविष्यात शांततेस धोका पोहचविण्याची शक्यता असल्याबाबत ठोस माहिती असणे आवश्यक आहे .
५. संहितेच्या कलम १०७ खाली कारवाई करण्याबाबत पोलीसांचा अहवाल आल्यानंतर घाईगडबडीने पुढील कारवाई न करता अशी कारवाई करणे आवश्यक असल्याबाबत विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी स्वतःची खात्री झाल्यानंतर पुढील कारवाई चालू करावी .
६. संहितेच्या कलम १०७ खाली चांगल्या वर्तणूकीचे बंधपत्र घेण्याची कारवाई करण्यापूर्वी विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी कलम १११ खाली कारणे दाखवा नोटीस बजावणे आवश्यक आहे . तसे न करता कारवाई करणे नियमबाह्य आहे . कलम १११ खालील कारणे दाखवा नोटीसमध्ये कलम १०७ खालील कारवाई करण्यासाठीची कारणे , तारण रक्कम, कालावधी, शुअॅरीटीची संख्या व वर्ग—इत्यादी बाबतची माहिती नमूद करणे आवश्यक आहे .
७. संहितेच्या भाग आठ खालील कारवाई करतांना कलम ११३ खालील अटकेचे वॉरंट असल्याशिवाय अटक करण्याचे अधिकार पोलीसांना नाहीत . त्याचप्रमाणे त्यास जामीन मंजूर करण्याची अथवा न्यायालयीन कोर्टात ठेवण्याचे अधिकार विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांना नाहीत . फक्त कलम ११६ जामीनासह अथवा जामिनाशिवाय बंधपत्र (बॉन्ड) लिहून देईपर्यंत स्थानबद्ध करण्याचे अधिकार आहेत .
८. संहितेच्या कलम १०७ खालील कारवाई विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी कोणत्याही प्रकारचा कालापव्यय न करता तातडीने पूर्ण करणे आवश्यक आहे .
९. बंधपत्र व तारण रक्कम ही वस्तुस्थिती अनुरूप व वाजवी असावी . ती वेसुमार (Excessive) असता कामा नये .
१०. संहितेच्या भाग आठ मधील तरतुदीनुसार घेण्यात आलेल्या बंधपत्रातील तरतुदीचा भंग झाल्याचे आढळून आल्याने बंधपत्र रद्द करणे अथवा त्याअनुषंगाने दंडात्मक कारवाई करण्याबाबतचे विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी आदेश पारित केले असल्यास अशा आदेशाची प्रमाणित प्रत संबंधितांना अर्ज करताच कलम ३६३ (२) अन्वये तात्काळ देणे बंधनकारक आहे .
११. राज्यातील ज्या पोलीस आयुक्तालयातील पोलीस अधिका-यांना विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी म्हणून अधिकार प्रदान करण्यात आलेले आहेत तेथे संबंधित पोलीस उप आयुक्त यांनी अचानक भेटी देवून विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांचे कामकाज कायदेशीर तरतुदी प्रमाणे व शिघ्रगतीने चालविण्यात येते किंवा कसे यांची शहानिशा करावी व काही प्रकरणांची छाननी करून योग्य त्या सूचना संबंधितांना देण्यात याव्यात . अधिकाराचा गैरवापर करणा-या अधिका-यांविरुद्ध योग्य ती कारवाई करावी तसेच विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांच्या विरुद्ध अधिकारांचा गैरवापर केल्याच्या अनुषंगाने जनतेकडून तक्रारी प्राप्त झाल्यास सदर तक्रारीची छाननी करून त्याअनुषंगाने आवश्यक ती कार्यवाही करावी जिल्ह्याच्या ठिकाणी ही जबाबदारी संबंधित जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांची राहिल .
१२. पोलीस आयुक्तालय क्षेत्रातील विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी संहितेच्या भाग आठ खालील प्रलंबित

प्रकरणांचा त्रैमासिक अहवाल (Quarterly Report) संबंधित पोलीस उप आयुक्त यांना सादर करावा व पोलीस आयुक्तालय क्षेत्रातील सर्व पोलीस उप आयुक्त यांनी आपल्या अधिपत्याखालील सर्व विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांच्याकडील प्रलंबित प्रकरणांचा त्रैमासिक अहवाल पोलीस आयुक्त यांना सादर करावा . जिल्ह्याच्या ठिकाणी विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी आपल्याकडील प्रलंबित प्रकरणांचा अहवाल जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांना सादर करावा .

राज्यातील विशेष कार्यकारी दंडाधिकारी म्हणून अधिकार प्रदान करण्यात आलेल्या पोलीस अधिकारी यांनी वरील सुचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी . जेणेकरून अशी प्रकरणे मा.न्यायालयाच्या न्यायीक छाननी/न्यायालयीन परिनिरीक्षणाकरिता (ज्युडीशीअल स्क्रुटीनी) न्यायोचित ठरतील आणि ख-या अर्थाने कायदा व सुव्यवस्था अबाधित ठेवण्यासाठी तसेच गुन्हे व गुन्हेगारांवर नियंत्रण ठेवण्याकरिता देखील न्याय ठरतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

किरण ठाकूर,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग (विशेष) .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय :- निनावी व खोट्या सहीने शासनाकडे आलेल्या अर्जावरील कार्यवाही .

सा.प्र.वि. परिपत्रक क्र.शाकाप १००१ /९४८/प्र.क्र.५५/०१/१८ (र.व.का.) दि.२९.७.०३

परिपत्रक

निनावी व खोट्या सहीने प्राप्त झालेल्या सर्वच अर्जाबाबत चौकशी करण्याची आवश्यकता नाही . जर अशा अर्जांमध्ये पडताळणीच्या समर्थनास उपयुक्त अशा विशिष्ट प्रसंगाचा किंवा चौकशी योग्य मुद्द्यांचा उल्लेख करण्यात आला असेल आणि ते चौकशी करण्याकरिता सार्वजनिकदृष्ट्या पुरेशे महत्वाचे असतील तरच त्या प्रसंगाबाबत किंवा मुद्द्याबाबत चौकशी करण्यात यावी . सदर चौकशी करताना कोणती कार्यवाही अवलंबावी याबाबत शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र. शाकाप १०८५/५८/१८ (र.व.का.) दि.७ मे १९८५ शासन परिपत्रक सा.प्र.विभाग क्र. शाकाप १०९६/८५०/१८ (र.व.का.) दि.२७.१२.१९९६ व शासन परिपत्रक सा.प्र.वि.शाकाप १०९८/५८/१८ (र.व.का.) दि. ३ जुलै १९९८ अन्वये मार्गदर्शन करण्यात आले होते .

२ . प्रशासनातील अधिका-यांना /कर्मचा-यांना त्रास देण्याच्या हेतूने निनावी किंवा खोट्या नावाने तक्रारी नाराज झालेल्या व्यक्तींकडून केल्या जातात ही सध्याची वस्तुस्थिती आहे . अधिका-यांस/कर्मचा-यांस पदोन्नती मिळण्याच्या दरम्यान निनावी /खोट्या नावाने तक्रारी केल्या जातात . परिणामी त्यास पदोन्नती मिळण्यास अडचणीचे ठरते तसेच त्याच्या नितीमूल्यांचे खच्चीकरण केले जाते असे निदर्शनास आले आहे .

३ . भ्रष्टाचार निर्मूलन मोहिमे अंतर्गत शासकीय कार्यालयात भ्रष्टाचार प्रतिबंध विभागाच्या संबंधित अधिका-याचे पदनाम, कार्यालयाचा पत्ता व दूरध्वनी क्रमांक इत्यादी तपशीलाचे फलक लावण्यात आलेले आहेत . ज्या शासकीय सेवकांबाबत भ्रष्टाचाराबाबत ठोस तक्रार असेल अशा बाबतीत तक्रारदार त्या कार्यालयांशी संपर्क साधू शकतो ही भ्रष्टाचारास आळा घालण्यासाठी केलेली व्यवस्था लक्षात घेता निनावी अर्ज तसेच खोट्या नावाने करण्यात आलेला आहे असे चौकशी अंती आढळून आल्यास असेही अर्ज कोणतीही कार्यवाही न करता ते दप्तरी दाखल करण्यात यावेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

राजेद्र सिंह,
प्रधान सचिव (प्र.सु.व.र.व.का.)

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय .

No. 14013/3/2003 Legal Cell
Government of India/Bharat Sarkar
Ministry of Home affairs/Grih Mantralaya
New Delhi, the 31st July ,2003.

To,

The Chief Secretary,
All State Government/Uts

**Sub :- Mutual legal assistance in criminal
interaction by State Police Authorities with
the authorities of a foreign country.**

Sir,

I am directed to say that the Indian Law provides for mutual co-operation in criminal matter under section 105,166A, 166B, 285(3) and 290 of the Code of Criminal Procedure, 1973. India has also entered into Mutual Legal Assistance Treaties in Criminal Matters with some countries. Accordingly legal assistance in criminal matters has to be reciprocated in terms of the legal provisions mentioned above and other mutual arrangements with the foreign countries, Ministry of Home Affairs, New Delhi is the Central authority in criminal matters.

2. Instances have come to the notice of this Ministry that the State Government have been interacting with the foreign Government authorities and assuring them assistance in investigations in India by foreign police authorities in criminal matters involves matters relating to foreign police, bilateral diplomatic relations, the procedure, laid down in the requested country to handle such requests, assurance for reciprocity, the provisions of the treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters, if any, with the requesting country and certain other relevant factors.

3. It is, therefore, requested that suitable instructions may be given to all concerned that the State Police may not enter into formal correspondence in cases of investigation in India with any Police authority of a foreign country without prior consultation with the Central Government.

Yours faithfully,

Sd/-

Joint Secretary to the Govt. of India
Tel. No. 23093008.

कवकवकवकवकवक

विवाम .

विषय :- धार्मिक देवस्थानाच्या अनधिकृत बांधकामास आळा घालण्याबाबत .

गृह विभाग (विशेष), परिपत्रक क्र.सीटीएम २०००/प्र.क्र.२४/विशा १(ब), दि.०६.८.२००३ .

- वाचा:** १) महसुल व वन विभाग परिपत्रक.क्र.एनएपी १०८५/१०५७८३/(९११/ल २) दि. १४.१०.२००० .
२) या विभागाचे समक्रमांकाचे परिपत्रक.दि.०७ जून २०००, ३१ जुलै २००० व दि.४ जून २००१ .

धार्मिक देवस्थान किंवा इतर धार्मिक प्रयोजनासाठी सरकारी जमीन देण्यापूर्वी किंवा बांधकामा संदर्भातील प्रस्तावाबाबत अवलंबण्याच्या विहित कार्यपध्दतीबाबत उपरोक्त शासन परिपत्रकान्वये कळविण्यात आले होते .

२ अशा प्रकारच्या सूचना असतांना सुध्दा मंदिर/मशिद/चर्च मदरसाच्या अनधिकृत बांधकामाबाबतच्या काही घटना निदर्शनास आल्या आहेत . बांधकामाबाबत शासनाच्या सूचना असूनही त्याचे काटेकोरपणे पालन केले जात नाही . ही गंभीर बाब आहे . या बाबीचा विचार करून पुढीलप्रमाणे निदेश देण्यात येत आहेत .

- अ) अशा प्रकारचे अनधिकृत बांधकाम चालू असल्यास ते तात्काळ तोडण्याबाबत संबंधित अधिका-यांनी कारवाई करणे आवश्यक आहे . अशा प्रकारची कारवाई करण्याबाबत निष्काळजीपणा किंवा विलंब केल्यास संबंधित अधिका-यास जबाबदार धरण्यात यावे .
ब) अशा प्रकारचे अनधिकृत बांधकाम यापुढे होणार नाही, याबाबत सर्व संबंधित अधिका-यांनी योग्यती दक्षता घेणे आवश्यक आहे .

३ . या संदर्भात असेही स्पष्ट करण्यात येते की,यापुढे (फेब्रुवारी २००३ नंतर) कोणत्याही प्रकारचे अनधिकृत मंदिर, मस्जिद, चर्च व धार्मिकस्थळांच्या बांधकामांना शासनाकडून संरक्षण देण्यात येणार नाही . याची नोंद जिल्हाधिकारी व पोलीस अधिका-यांनी घ्यावी आणि अशा प्रकारची अनधिकृत बांधकामे चालू असतील किंवा तसे करण्याचा प्रयत्न कोणी करित असेल तर, त्याच्याविरुद्ध कडक कारवाई करण्याची जबाबदारी संबंधित अधिका-यांवर राहिल . तसेच मान्यवर नेते, इतर धार्मिक संघटना किंवा इतर कोणतीही व्यक्ती यांच्याकडून अशाप्रकारचे अनधिकृत मंदिर/चर्च/मशिद व मदरसा बांधकामाबाबत हस्तक्षेप झाला तरी शासनाकडून त्याबाबत कोणत्याही प्रकारचे संरक्षण किंवा स्थगिती आदेश दिले जाणार नाहीत . संबंधित अधिका-यांनी यासंदर्भात त्यांच्या नियंत्रणाखालील अधिका-यांना अशा अनधिकृत बांधकामाचे दैनंदिन निरीक्षण करण्याबाबत तसेच अशा प्रकारचे बांधकाम होत असल्यास त्याची तात्काळ दखल घेवून एम.आर.टी.पी. अधिनियमाखालील तरतूदीनुसार संबंधितांविरुद्ध तात्काळ कारवाई करण्यात यावी .

४ सर्व जिल्हादंडाधिकारी/पोलीस अधीक्षक, पोलीस आयुक्त यांना अशा सूचना देण्यात येत आहेत की, अशाप्रकारचे बांधकाम झाल्याचे व त्याबाबत संबंधितांकडून कारवाई झाली नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आल्यास संबंधित अधिका-यांना जबाबदार धरण्यात येईल .

५ . धार्मिक देवस्थान बांधकामाच्या संदर्भात शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या आदेशांचे काटेकोरपणे पालन होईल याची सर्व संबंधितांनी दक्षता घ्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

वा .म .तुरुकमाने,
अवर सचिव, गृह विभाग (विशेष) ,महाराष्ट्र शासन .

वक्रवक्रवक्रवक्र

विवागा .

**विषय :-फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार
करावयाच्या कारवाईबाबत .**

गृह विभाग (विशेष), परिपत्रक क्र. इएक्सटी १०२००३/५०८/ विशा- ५, दि. ०८.१.२००३ .

फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार साधारणतः गणेशोत्सव, नवरात्रोत्सव या काळात पोलीस अधिकारी एखाद्या व्यक्तीवर कार्यवाही करून त्या व्यक्तीला काही कालावधीकरिता त्या परिक्षेत्रात प्रवेश करण्यास बंदी घालतात . परंतु मा .उच्च न्यायालयाने श्री .जब्बार शहा विरुद्ध महाराष्ट्र शासन या प्रकरणी निकाल देताना स्पष्ट केले आहे की, “ फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार एखाद्या व्यक्तीस त्यांनी सदर कालावधीत काही गैरकृत्य करू नये म्हणून आदेश देण्याचा अधिकार प्रदान केला आहे . परंतु त्या व्यक्तीस सदर परिक्षेत्राच्या बाहेर निघून जाण्याचे आदेश देता येणार नाही . मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या तरतुदीनुसार एखाद्या व्यक्तीस प्रतिबंधित क्षेत्रात प्रवेश काही कालावधीकरिता बंदी घातली जाते . दोन्ही कायदान्वये करण्यात येणारी कारवाई ही काही वेगवेगळ्या स्वरूपाची आहे , परंतु मा .उच्च न्यायालयात दाखल झालेल्या एका प्रकरणात श्री . जब्बार शहा विरुद्ध महाराष्ट्र शासन या प्रकरणात मा . उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाचे पालन केले जात नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आणलेले आहे .”

“ फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम १४४ नुसार एखाद्या व्यक्तीला गैरकृत्य न करण्याबाबत आदेशाची/हुकुमाची अंमलबजावणी करता येते . त्यास तो रहात असलेल्या क्षेत्रातून बाहेर निघून जाण्याबाबत आदेश देता येत नाही .” परंतु बहुतांश पोलीस अधिकारी प्रक्रिया संहितेचा वेगळा अर्थ लावून गैरकृत्य करू पाहणा-या व्यक्तीस तो रहात असलेल्या ठिकाणी काही कालावधीकरिता प्रवेश करण्यास प्रतिबंध करतात . असे निदर्शनास आले आहे . एखाद्या व्यक्तीमुळे तो रहात असलेल्या परिक्षेत्रातील जनतेला अथवा जनतेच्या मालमत्तेला त्याच्यापासून धोका पोहचण्याचा संभव असतो अशा वेळी त्या व्यक्तीला त्या परिक्षेत्रातून हद्दपार करण्याकरिता मुंबई पोलीस अधिनियम, १९५१ च्या कलम ५६ नुसार कारवाई करण्यात येते . यापुढे फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या कलम १४४ नुसार कारवाई करताना त्या कलमामधील तरतुदीचा अर्थ विचारात घेऊनच कारवाई करावी असे सर्व संबंधितांना या परिपत्रकाद्वारे सूचना देण्यात येत आहेत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

झ . सा . रणदिवे ,
कार्यासन अधिकारी,
गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

कवकवकवकव

**विषय:- जनतेच्या तक्रारीची दखल घेऊन त्यांचा त्वरीत निपटारा करणे व
नियमानुसार द्यावयाच्या अधिकार अभिलेखांच्या प्रती/प्रमाणित प्रती
/उतारे/प्रमाणपत्रे जनतेला विनाविलंब उपलब्ध करून देण्याबाबत.....**

महसूल व वन विभाग,
शासन परिपत्रक, क्र . संकीर्ण १००३/प्र . क्र . १९६/ल-१ दिनांक २९ . १ . २००३ .

परिपत्रक:- मंत्रालय लोकशाही दिनी मा . मुख्यमंत्री यांच्याकडे प्राप्त होणा-या तक्रारी पहाता जनतेच्या रास्त तक्रारींची दखल घेतली जात नाही असे मा . मुख्यमंत्री यांच्या निदर्शनास आले आहे . याबाबत तसेच जनतेला शासनाकडून कागदपत्रे मिळण्यास विलंब होत असल्याबाबत व जनतेला आवश्यक असणारे शासकीय उतारे, प्रमाणित प्रती,

प्रमाणपत्रे इत्यादी कागदपत्रे देण्यास सक्षम प्राधिका-याकडून दिरंगाई होणार नाही याची खबरदारी घेण्याबाबत मा . मुख्यमंत्री यांनी सूचना दिलेल्या आहेत . शासकीय कार्यालयातील दप्तर दिरंगाई दूर करून जनतेच्या तक्रारीची दखल घेऊन त्यांचा त्वरीत निपटारा करणे आवश्यक आहे . तसेच नियमानुसार जनतेला द्यावयाचे उतारे, प्रमाणित प्रती, प्रमाणपत्रे इत्यादी कागदपत्रे विनविलंब उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे . त्यासाठी खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत .

- (१) कार्यालयात प्राप्त झालेल्या तक्रार अर्जावर कार्यवाही करण्यासाठी कालमर्यादा ठरवावी .
- (२) कार्यालयात तक्रार अर्ज प्राप्त झाल्यावर त्यावर पोच देताना कार्यवाही पूर्ण करण्याची मुदत नमूद करावी .
- (३) तक्रार अर्ज प्राप्त झाल्यावर त्यावर कार्यवाही करणा-या सक्षम अधिका-याची माहिती अर्जदारास द्यावी . कोणत्याही परिस्थितीत या अधिका-याकडून त्या अधिका-याकडे अशी टोलवा टोलवी करू नये .
- (४) नियमानुसार द्यावयाचे उतारे, प्रमाणित प्रती, प्रमाणपत्रे इत्यादी कागदपत्रे देण्याबाबत कालमर्यादा विहित करावी व त्याप्रमाणे अंमलबजावणी करावी . कालमर्यादा कार्यालयात दर्शनी जागेवर जनतेच्या माहितीसाठी लावावी .

२. वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करून जनतेच्या तक्रारींचा निपटारा करावा व विनविलंब कागदपत्रे उपलब्ध करून द्यावीत .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने ,

रा . शं . नागरे ,
अवर सचिव, महसूल व वन विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- विशेष कार्यकारी अधिका-यांना नेमून दिलेल्या
कर्तव्याव्यतिरिक्त इतर वेळी त्यांना न बोलाविण्याबाबत .**

गृह विभाग, परिपत्रक क्र . सीआरटी २००३/८६८/पोल ११ दिनांक ०३ . १० . २००३ .

राज्यभरामध्ये सामान्य प्रशासन विभाग शासन निर्णय क्र . विकाआ १७९९/प्र.क्र.२७१/ ९९/ ५ दिनांक ३० . ११ . ९९ अन्वये साक्षांकनाचे काम, उत्पन्नाचे दाखले, केवळ मुंबई शहरामध्ये ओळखपत्रेडसाठी अशी कर्तव्ये पार पाडण्यासाठी राज्य शासनातर्फे विशेष कार्यकारी अधिका-यांची नेमणूक केली जाते , परंतु शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, घटक पोलीस कार्यालयामार्फत विशेष कार्यकारी अधिका-यांना त्यांच्या विहित कर्तव्याव्यतिरिक्त इतर कामासाठी (मृत्युपूर्व जवानी, इतर जवानी नोंदविणे) पाचारण केले जाते . हे सर्वथा अनुचित असून प्रचलित कायद्याच्या विरुद्धही आहे .

तरी या परिपत्रकाद्वारे राज्यभरातील सर्व पोलीस अधिका-यांना असे सूचित करण्यात येते की, विशेष कार्यकारी अधिका-यांना त्यांच्या नियमित कर्तव्याव्यतिरिक्त अन्य कामासाठी पाचारण करू नये . या

आदेशांचे उल्लंघन करणा-या पोलीस अधिका-यांना शिस्तभंगाच्या कठोर कारवाईस पात्र समजून प्रचलित नियमानुसार कारवाई केली जाईल . याचीही कृपया नोंद घेण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

हर्षदिप कांबळे ,
उप सचिव,गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन .

वक्ववक्ववक्ववक्व

पोलीस पत्रक परिच्छेद क्र . ४९९ भाग ३ दिनांक २४ .१२ .२००३ प्रमाणे प्रसिध्द .

MSHRC / Legal /Misc/1 / 5130
Date : 2 nd December ,2003.

To,

The Commissioner of Police,
Mumbai.

Sub :- Implementation of Section 160 of Criminal Procedure Code.

It has been brought to the notice of the Commission by shri Krishnan, President of National Anti-Corruption & Crime Preventive Council, that Section 160 of the Criminal Procedure Code, 1973 in regard to the Police Officer's power to require attendance of witnesses, is not implemented properly by the Police Officers .Section 160 states.

(1) Any Police Officer making an investigation under this Chapter may, order in writing , require the attendance before himself of any person being within the limits of his own or any adjoining station who, from the information given or otherwise, appears to be acquainted with facts and circumstances of the case, and such person shall attend as so required.

Provided that no male person under the age of fifteen years or woman shall be required to attend at any place other than the place in which such male person or woman resides.

The Commission therefore, directs that necessary instructions and guidelines may be imparted to all the Police Station under your jurisdiction in the interest of protection of human rights of people.

Thanking your,

D.S.Purohit ,
Registrar,
State Human Rights Commission,
Mumbai.

वक्ववक्ववक्ववक्व

विवाम .

विषय :- अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणीबाबत .

क्र . आंसप्रस / प्र . क्र . २० / संकीर्ण / का-३ (समन्वय) १९९८ .
आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था
२८ क्वीन गार्डन, पूणे ४११ ००१ .
दूरध्वनी क्र . ०२०२६३६२०७१ .
दिनांक १९ एप्रिल, २००४ .

प्रति,

म अपर मुख्य सचिव,
गृह विभाग (गृह), महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२ .

महोदय,

महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागास वर्ग व विशेष मागासवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम २००० च्या कलम ३ अन्वये अनुसूचित जमातीसाठी असलेले लाभ व सवलतीचा फायदा घेऊ इच्छिणा-या/ फायदा घेत असणा-या कोणत्याही व्यक्तीस सक्षम प्राधिका-याकडून अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र मिळाल्यानंतर, त्याच्या तपासणीसाठी आणि वैधता प्रमाणपत्र, मिळण्यासाठी तपासणी समितीकडे अर्ज करणे बंधनकारक आहे . त्यामुळे आपल्या विभागाच्या अंतर्गत येणा-या सर्व कार्यालयातील अनुसूचित जमातीसाठी राखीव असलेल्या जागेवरती नियुक्ती/पदोन्नती देण्यात येणा-या व्यक्तीचे अनुसूचित जमातीच्या जातीचे प्रमाणपत्र तपासणीसाठी संबंधित तपासणी समितीकडे पाठविणे आवश्यक आहे .

महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती व इतर मागास वर्ग व विशेष मागासवर्ग जातीचे प्रमाणपत्र (देण्याचे व त्यांच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम २००० मधील नियम ११ च्या अधिनियमन (२) अन्वये अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्र तपासणीसाठी अर्जदाराने अर्जासोबत खालील दस्तावेज सादर करणे आवश्यक आहे .

- उमेदवारांचा नमूना “ इ ” मधील अर्ज,
- एका साक्षात्कृत प्रतीसह अर्जदाराचे मूळ अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र,
- नमूना “ फ ” मधील शपथपत्र,
- अर्जदाराच्या संबंधातील दस्तऐवजांच्या साक्षात्कृत प्रती,
 - अ) प्राथमिक शाळा सोडल्याचा दाखला .
 - ब) शाळा प्रवेशाच्या नोंदवहीचा उतारा .
 - क) जन्मनोंदवहीचा उतारा .

वडिलाबाबतचे दस्तऐवज :-

- अ) जन्मनोंदवहीचा उतारा,
- ब) प्राथमिक शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र,
- क) शाळा प्रवेश नोंदवहीचा उतारा,
- ड) अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र,
- इ) वडिल सेवेत असल्यास सेवापुस्तकाच्या ज्या पृष्ठांवर धर्म व जमातीची नोंद असेल त्या पृष्ठांचा उतारा,

- ई) वडिल अशिक्षित असल्यास अर्जदाराच्या वडिलांच्या वाजूकडील वयस्क रक्तसंबंधित नातेवाईकांचे प्राथमिक शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र आणि शाळा प्रवेश नोंदवहीचा उतारा .

अन्य दस्तऐवज

- अ) जन्मनोंदवही उतारा, सात बाराचा उतारा, विक्री विलेख इ . सारखा महसूली अभिलेख .
 ब) त्यांच्या अनुसूचित जमातीसंबंधीच्या दाव्याच्या पृष्ठयर्थ असलेले अन्य कोणतेही संबंधित दस्तऐवज .
 क) अनुसूचित जमातीच्या दाव्या पृष्ठयर्थ अर्जदाराच्या जवळच्या ज्या नातेवाईकांची वैधता प्रमाणपत्रे सादर केली आहेत त्यांची शपथपत्रे .

वरीलप्रमाणे कागदपत्र प्रकरणासोबत नसल्यास प्रकरण स्विकारले जाणार नाही . याची संबंधितांना जाणीव करून देण्यात यावी .

प्रत्येक अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समितीचे अधिकारक्षेत्र कायदानुसार खालीलप्रमाणे ठरवून देण्यात आले आहे .

अ.क्र.	तपासणी समितीचे नाव, पत्रव्यवहाराचा पत्ता	जिल्हा	महसूल विभाग
१.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, ठाणे वर्तकनगर प्रभाग समिती कार्यालय, ३रा माळा, कोरस कंपनीसमोर, वर्तकनगर, ठाणे (प) ४०० ६०६ .	मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग .	कोकण विभाग
२.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, ठाणे आदिवासी विकास भवन, जूना आगा रोड, नाशिक २	नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगांव, अहमदनगर .	नाशिक विभाग .
३.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती ठाणे २८क्वीन्स गार्डन, पूणे ४११ ००१ .	पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर .	पुणे विभाग .
४.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, ठाणे कश्मिरा भवन, सेवायोजन कार्यालयाजवळ, औरंगाबाद .	औरंगाबाद, जालना, परभणी, बीड, नांदेड, लातूर, उस्मानाबाद, हिंगोली .	औरंगाबाद विभाग .
५.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, ठाणे सेवायोजन कार्यालयासमोर, इर्बिन चौक, अमरावती ४४४ ६०१ .	बुलढाणा, अकोला, वाशिम, अमरावती, यवतमाळ .	अमरावती विभाग .
६.	अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, ठाणे आदिवासी विकास भवन, आर.टी.ओ जवळ, अमरावती रोड, नागपूर .	वर्धा, नागपूर, भंडारा, चंद्रपूर, गडचिरोली, गोंदिया .	नागपूर विभाग .

अर्जदारास देण्यात आलेले अनुसूचित जमातीचे/जातीचे प्रमाणपत्र ज्या क्षेत्रातून निर्गमित करण्यात आले असेल त्या ठिकाणाच्या तपासणी समितीकडे परिपूर्ण प्रकरण तपासण्यासाठी पाठविण्यात यावे .

आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था,
 महाराष्ट्र राज्य, पुणे १ यांचेकरिता .

कवककककककक

विभाग .

**विषय :- न्यायालयातील प्रकरणाच्या सुनावणीच्या वेळी गैरहजर,
फरारी असणा-या आरोपीविरुद्ध कारवाई करणेबाबत .**

विधी व न्याय विभाग,
परिपत्रक क्र .संकीर्ण २००४/अ.सं.१० का १४ दिनांक १२ मे , २००४ .

सत्र न्यायालयातील न्यायालयीन प्रकरणाच्या सुनावणीच्या वेळी अनेकदा आरोपी गैरहजर किंवा बेपत्ता असतात असे निदर्शनास आले आहे . याबाबत सर्व जिल्हा सरकारी वकील व सरकारी अभियोक्ता/सहाय्यक सरकारी वकील व अपर सरकारी अभियोक्ता यांना कळविण्यात येते की, ते ज्या न्यायालयामध्ये दैनंदिन काम करतात त्या न्यायालयामध्ये कोणत्याही खटल्यात जर आरोपी गैरहजर राहात असेल तर त्यांचे विरुद्ध फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम ७२ प्रमाणे संबंधित पोलीस अधिका-याकडे अशा आरोपीचे अटक वॉरंट पाठविण्याबाबत मा .न्यायाधिकांना लेखी विनंती करावी .तसेच ज्यावेळी पोलीस अधिकारी आरोपीचा शोध लागत नसल्यामुळे वॉरंट परत करतील, त्यावेळी संबंधित पोलीस स्टेशनचे अधिका-यांस लेखी कळवून न्यायालयात बोलावून घ्यावे व आरोपी कोणत्या कारणास्तव सापडत नाही याबाबत संबंधित अधिका-यांचे सविस्तर प्रतिज्ञापत्र न्यायालयात दाखल करावे व मा .न्यायाधिकांकडून फौजदारी प्रक्रिया संहिता कलम ८२ प्रमाणे आरोपी फरार झालेला आहे अथवा हेतुपुरस्सर अटक टाळत आहे . असे जाहीर करून घ्यावे आणि त्याप्रमाणे जाहीरनामा काढण्याची लेखी विनंती करावी .

तसेच वरील प्रकारे सर्व कारवाई पूर्ण झाल्यानंतर अशा आरोपीचे विरुद्ध न्यायालयाने काय कार्यवाही केली हे स्थानिक टपाल वहीमध्ये नोंद करून संबंधित पोलीस स्टेशनचे प्रमुख/सहाय्यक कोर्ट ड्युटी कॉन्स्टेबल सोबत लेखी कळवावे व सदरचे न्यायालयाचे आदेश पोलीस स्टेशनच्या प्रमुखाने त्वरीत संबंधित जिल्हा पोलीस आयुक्त/ अधीक्षक यांना कळवावेत . अशी लेखी सूचना करावी . अशा प्रकारचे स्थानिक टपाल ठेवण्यासाठी नियमित वही अथवा रजिस्टर खर्चाने विकत घ्यावे .

लो .भि .वेडिस्कर,
कार्यासन अधिकारी .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- वनक्षेत्रात चरणा-या पाळीव जनावरास वन्यप्राण्याने मारल्यास
नुकसान भरपाई देण्याबाबत व मगरीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी
झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत .**

महासूल व वन विभाग, निर्णय क्र . डब्ल्यूएलपी १००१ /प्र.क्र.२२० /फ १ दिनांक ७.७.२००४ .

- वाचा: १) निर्णय क्र.म.व वन विभाग डब्ल्यूएलपी १०९६/प्र.क्र.२९ /फ १ दि. १९.३.१९९७ .
२) निर्णय क्र.म.व वन विभाग डब्ल्यूएलपी १०९२/प्र.क्र.१२४/फ ५ दि.२३.२.१९९४ .
३) निर्णय क्र.म.व वन विभाग डब्ल्यूएलपी १००२/प्र.क्र.२५८/फ १ दि. १७.१.२००३ .

वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यात पाळीव प्राण्याचा मृत्यू झाल्यास जनावराच्या मालकास नुकसान भरपाई देण्याबाबत संदर्भाधीन दिनांक २३.२.१९९४ च्या शासन निर्णयान्वये तरतूद करण्यात आली असून संदर्भाधीन दि.१७.१.२००३ च्या शासन निर्णयान्वये सदर नुकसान भरपाईच्या रकमेत वाढ करण्यात आलेली आहे . तथापि सदर दोन्ही शासन निर्णयामध्ये नुकसान भरपाई अनुज्ञेय ठरविण्यासाठी काही अटी निश्चित करण्यात आल्या असून त्यापैकी अट क्र.६ अशी आहे की, जर जनावर अनधिकृतरीत्या वनक्षेत्रात चरत असतांना वन्यप्राण्यांमुळे मारले गेले तर त्या जनावराच्या

मालकास नुकसान भरपाई देण्यात येऊ नये . या संदर्भात नुकसान भरपाई देण्याबाबतच्या प्रकरणात अनुभवात आलेल्या अडचणींचा विचार करून ही अट ह्या शासन निर्णयान्वये शिथिल करण्यात येत आहे .

२ . ज्या वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यात व्यक्ती जखमी/मृत झाल्याने अर्थसहाय्य दिले जाते त्यामध्ये मगरीचा समावेश नसल्यामुळे मगरीच्या हल्ल्यात जखमी/मृत झालेल्या व्यक्तींना व त्यांच्या कायदेशीर वारसास अर्थसहाय्य दिले जात नव्हते . तथापि अलिकडे मगरीच्या हल्ल्यात व्यक्ती जखमी/मृत झाल्याच्या काही घटना घडल्याने संदर्भाधिन दिनांक १७.१.२००३ च्या शासन निर्णयामध्ये मगरीचा समावेश करण्याची वाव शासनाच्या विचाराधीन होती . याबाबत शासनाने आता असा निर्णय घेतला आहे की, वरील अनुक्रमांक (३) येथील शासन निर्णयात नमूद केलेल्या वन्य प्राण्यांमध्ये या वन्य प्राण्याचा समावेश करण्यात यावा .

३ . वरील प्रमाणे मंजूर करावयाचे अर्थसहाय्य शासन निर्णय दि.१७.१.२००३ मधील वर नमूद अट क्र.६ वगळून इतर अटी व शर्तीच्या अधिन राहून देण्यात यावे .

४ . हा शासन निर्णय दि. ७ जुलै २००४ रोजी वा त्यानंतर घडलेल्या घटनेला लागू राहिल .

५ . वरील बाबींवर होणारा खर्च मागणी क्र.सी -७, २४०६ वनीकरण व वन्यजीवन, ०२ पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन, (००) (०१) निसर्ग संवर्धन व वन्यपशु संरक्षण (२४०६ ०७६६) या लेखाशिर्षाखाली खर्चा घालण्यात यावा व तो दरवर्षी मंजूर होणा-या अनुदानातून भागविण्यात यावा .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १९५/०४/व्यय-१० दि.२९.६.२००४ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

६ . महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

राजेद्र मंगुरूळकर ,
सह सचिव, महसूल व वन विभाग .

कककककककक

**विषय :- हत्तीच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत/जखमी झाल्यास
द्यावयाच्या अर्थसहाय्याबाबत .**

महसूल व वन विभाग, निर्णय क्र. डब्ल्यूएलपी १००३/प्र.क्र.१५०/फ १ दि.७ जुलै , २००४ .

- वाचा :- १) निर्णय म.व वन विभाग क्र.डब्ल्यूएलपी १०९६ /प्र.क्र.२९/फ १ दि. १९.३.९७ .
२) निर्णय म.व वन विभाग क्र.डब्ल्यूएलपी १०९२ /प्र.क्र.१२४/फ ५ दि.२३.२.९४ .
३) निर्णय म.व वन विभाग क्र. डब्ल्यूएलपी १००२ /प्र.क्र.२५८/ फ १ दि.१७.१.०३ .

वाघ, विबटया, अस्वल, गवा (वायसन),रानडुक्कर, लांडगा, तरस, कोल्हा व रानकुत्रे (ढोल) यांच्या हल्ल्यामुळे व्यक्ती जखमी वा मृत झाल्यास वरील अनुक्रमांक (१) येथील शासन निर्णयानुसार अर्थसहाय्य देण्याची तरतूद आहे . तसेच कोणत्याही वन्य प्राण्याच्या हल्ल्यामुळे पशूधनाचा मृत्यु झाल्यास वरील अनुक्रमांक (२) येथील निर्णयानुसार संबंधितांस नुकसान भरपाई देण्याची तरतूद आहे . वरील अनुक्रमांक (३) येथील शासन निर्णयान्वये वन्य प्राण्याच्या हल्ल्यात व्यक्ती मृत /जखमी झाल्यास किंवा पशूधनांचा मृत्यु झाल्यास द्यावयाच्या अर्थसहाय्य/नुकसान भरपाईमध्ये वाढ करण्यात आलेली आहे .

विवाम .

२. ज्या वन्य प्राण्यांच्या हल्ल्यात व्यक्ती जखमी/मृत झाल्याने अर्थसहाय्य दिले जाते त्यामध्ये हत्तीचा समावेश नसल्यामुळे हत्तीच्या हल्ल्यात जखमी /मृत झालेल्या व्यक्तींना व त्यांच्या कायदेशीर वारसास अर्थसहाय्य दिले जात नव्हते. तथापि गेल्या काही वर्षापासून शेजारील कर्नाटक राज्यातून येणा-या हत्तीच्या व्यक्ती जखमी/मृत झाल्याच्या काही घटना घडल्याने संदर्भाधिन शासन निर्णयामध्ये हत्तीचा समावेश करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत शासनाने आता अशा निर्णय घेतला आहे की, वरील अनुक्रमांक (३) येथील शासन निर्णयात नमूद केलेल्या वन्य प्राण्यांमध्ये हत्ती या वन्य प्राण्याचा समावेश करण्यात यावा व हत्तीच्या हल्ल्यात जखमी/मृत झालेल्या किंवा त्यांच्या कायदेशीर वारसास वरील अनुक्रमांक (३) येथील शासन निर्णयातील तरतूदीनुसार अर्थसहाय्य मंजूर करण्यात यावे.

३. वरील प्रमाणे मंजूर करावयाचे अर्थसहाय्य संदर्भाधिन शासन निर्णय दि. १७.१.२००३ मधील अटी व शर्ती च्या अधिन राहून देण्यात यावे.

४. हा शासन निर्णय दि. ७ जुलै, २००४ रोजी वा त्यानंतर घडलेल्या घटनेला लागू राहील.

५. वरील बाबीवर होणारा खर्च मागणी क्र. सी ७, २४०६- वनीकरण व वन्यजीवन ०२ पर्यावरणीय वनीकरण व वन्यजीवन (००)(०१) निसर्ग संवर्धन व वन्यपशु संरक्षण (२४०६ ०७६६) या लेखाशीर्षाखाली खर्ची घालण्यात यावा व तो दरवर्षी मंजूर होणा-या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

६. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ प्र.क्र.३३४/०४/व्यय ४ दिनांक २९.६.२००४ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

वन्यवन्यवन्य

विषय : राज्यातील नक्षलग्रस्त भाग घोषित करणेबाबत .

गृह विभाग,निर्णय क्र.एनएएक्स २००४/प्र.क्र.४८/विशा १- व दि.७.१२.२००४ .

राज्यातील काही भागामध्ये नक्षलवाद्यांच्या कारवाई वाढल्याने गडचिरोली, गोंदिया, चंद्रपूर, भंडारा, नांदेड आणि यवतमाळ या जिल्ह्यामधील खाली दर्शविल्याप्रमाणे संबंधित जिल्ह्यांमधील तालुके/गांव नक्षलग्रस्त म्हणून घोषित करण्यात येत आहेत .

अ.क्र.	जिल्हा	जिल्ह्यातील तालुके आणि गावे .
१	गडचिरोली	संपूर्ण जिल्हा
२	गोंदिया	तिरोडा, गोरेगांव, सडक, अर्जुनी,सालेकसा,देवरी व अर्जुनी मोरगांव हे तालुके व आमगांव पोलीस स्टेशन अंतर्गत भाग .
३	चंद्रपूर	चंद्रपूर,गोंडपिंपरी, राजुरा,कोरपना,जिवती, वल्लारशा (वल्लारपूर), पोंभूर्णा, मूल व सावली हे तालुके .
४	भंडारा	साकोली, लाखणी, लाखांदूर हे तालुके
५	नांदेड	किनवट तालुका .
६	यवतमाळ	पांढरकवडा, झरीजामणी,घाटंजी,आर्नी व वणी हे तालुके .

३. वर नमूद केलेल्या जिल्ह्याच्या भागाच्या तसेच राज्यातील इतर भागाच्या नक्षलग्रस्तते संदर्भात दरवर्षीच्या जानेवारी महिन्यामध्ये आढावा घेऊन आवश्यकतेनुसार त्यात बदल करण्या संदर्भातील प्रस्ताव पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई हे शासनाकडे पाठवतील .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र . वा . हिलेकर,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन,
गृह विभाग (विशेष) .

वक्वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- नवीन पोलीस ठाणे अथवा विद्यमान पोलीस ठाणे यांच्या हद्द
निश्चित करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे विहित करणे .**

गृह विभाग, निर्णय क्र . टीटीसी-०३०२ / २५४ / प्र . क्र . २ / पोल ३ दिनांक २५ . ०१ . २००५ .

प्रस्तावना :- फौजदारी प्रक्रिया संहिता १९७३ (सन १९९४ चा अधिनियम क्र . २) च्या कलम २ (एस) अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून शासनामार्फत पोलीस ठाणेचे कार्यक्षेत्र निश्चित करून त्याची हद्द अधिसूचनेद्वारे प्रकाशित करण्यात येते . तसेच एखादे नवीन पोलीस ठाणे निर्माण केल्यानंतर सदर प्रस्तावित नवीन पोलीस ठाणे व मूळ पोलीस ठाणे याचे कार्यक्षेत्र शासन अधिसूचनेद्वारे सुधारित करण्यात येते . पोलीस ठाणेच्या कार्यक्षेत्रातील काही भाग तेथील नागरीकांना संपर्काच्या दृष्टीने वा अन्य कारणाने गैरसोईचे ठरत असल्यास ते अन्य पोलीस ठाणेस जोडण्याबाबत लोकप्रतिनिधीमार्फत तसेच नागरीकांमार्फत निवेदने शासनास प्राप्त होत असतात . तसेच राज्यात वेळोवेळी नवीन तालुक्याची निर्मिती व पुनर्रचना करण्यात येते . त्यावेळीसुद्धा पोलीस ठाणेच्या हद्दीत सुधारणा करणे आवश्यक ठरते . पोलीस ठाण्याच्या हद्दी निश्चित करणेबाबत शासनास फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या कलम २ (एस) अन्वये अधिकार प्रदान करण्यात आले आहेत . हे जरी खरे असले तरी पोलीस ठाणेच्या हद्दी निश्चित करण्यासंदर्भात निश्चित मार्गदर्शक तत्त्वे अस्तित्वात नसल्याने पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालयामार्फत प्राप्त प्रस्तावाची छाननी करणे व त्यावर शासनाने अभिप्राय नोंदविणे कठीण होते . त्यामुळे पोलीस ठाण्याच्या हद्दी निश्चित करण्यासाठी मार्गदर्शक तत्त्वे विहित करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय :- उपरोक्त प्रस्तावाचा साकल्याने विचार करून नवीन पोलीस ठाणे अथवा विद्यमान पोलीस ठाणे यांच्या हद्दी निश्चित करताना पुढील मार्गदर्शक तत्त्वे विचारात घेण्यात यावी . असा निर्णय शासनाने घेतला आहे .

- १) विविध पोलीस ठाण्याच्या हद्दी निश्चित करताना पोलीस ठाण्याच्या अधिपत्याखालील भौगोलिक क्षेत्र व संबंधीत महसुली तालुका व मतदारसंघनिहाय सुलभ व्हावे असे असावे तसेच शक्यतो तालुक्यातील गावे तालुक्यातील पोलीस ठाण्याचे समाविष्ट असावीत .
- २) जनतेला पोलीस ठाण्याची सेवा किमान अंतरावर प्राप्त होईल असे पहावे . याबाबत नागरीक व लोकप्रतिनिधी यांची निवेदने विचारात घ्यावीत . पोलीस ठाण्याअंतर्गत असलेले पोलीस दुरक्षेत्र हे सर्व साधारणपणे गावापासून ७ ते ८ कि . मी इतक्या अंतरावर असावीत . शहरातील पोलीस चौकी महत्वाच्या रहदारीच्या टिकाणी व हमरस्त्यावर असावीत .
- ३) एखाद्या पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत समाविष्ट होणारी गावे ही सलग क्षेत्रात विस्तारलेली असावीत .

- ४) शासनाकडून वेळोवेळी नवीन तालुके व जिल्ह्याची पुनर्रचना करण्यात येत असते ही बाब विचारात घेऊन पोलीस ठाण्याची सुधारित हद्द निश्चित करावी .
- ५) पोलीस ठाण्याची हद्द निश्चित करताना स्थानिक ,भौगोलिक व औद्योगिक वसाहत इत्यादी गोष्टी विचारात घ्याव्यात .
- ६) पोलीस ठाण्याच्या हद्द निश्चितीस संबंधीत जिल्ह्याचे जिल्हाधिकारी व संबंधित स्थानिक प्रशासन यांची संमती घेण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

क .गो .देशपांडे ,
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग .

कककककककक

**विषय:- मा .उच्च न्यायालयात आरोपींना जामीन रद्द करण्यासाठी
दाखल करण्यात आलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने करावयाची कार्यवाही .**

गृह विभाग, परिपत्रक क्र .सीआरटी २००५/४६/पोल - ११, दि .२१ फेब्रुवारी ,२००५ .

परिपत्रक

सत्र न्यायालयात जामीन मंजूर झालेल्या आरोपींचा जामीन रद्द करण्याबाबत बहुसंख्य प्रकरणात मा . उच्च न्यायालयात अर्ज दाखल करण्यात येतात . सदर दाखल करण्यात आलेले अर्ज दीर्घ कालावधीनंतर न्यायालयासमोर मुनावणीसाठी येतात . अशाच एका क्रिमीनल ॲप्लीकेशन क्र .२५१/०३ च्या संदर्भात शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, या व अशा अनेक प्रकरणी सरकारी वकील अथवा तपासी अधिकारी यांच्याकडून कोणतीही सत्वर कार्यवाही करण्यात आलेली नाही . वास्तविकता अशा विषयासंबंधी असणा-या सर्वच अर्जांची एकत्रित यादी तयार करून त्याबाबतची आवश्यक ती सर्व माहिती संबंधीत सरकारी वकील यांना देवून त्याचा वेळोवेळी पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे . तसेच एखाद्या प्रकरणे चुकीच्या मुद्यावर आधारित सत्र न्यायालयाने अथवा अन्य न्यायालयाने आरोपीस जामीन मंजूर केला असेल तर अशा मुद्यांबाबतची माहिती सरकारी वकीला मार्फत मा .उच्च न्यायालयाच्या वेळीच निदर्शनास आणून देणे आवश्यक आहे . अशी कार्यवाही वेळीच करण्यात आल्यास न्यायालयीन प्रकरणी परिणामरित्या जलद कार्यवाही होऊ शकेल .

२ . पोलीस महासंचालक व पोलीस आयुक्त यांना सूचित करण्यात येते की, आरोपींचा जामीन रद्द करण्यासाठी शासनातर्फे मा . उच्च न्यायालयात दाखल करण्यात आलेल्या अर्जांवर तात्काळ व परिणामकारकपणे कार्यवाही होण्यासाठी आपल्या अखत्यारितील सर्व तपासी अधिका-यांना अशा न्यायालयीन प्रकरणांचा सातत्याने पाठपुरावा करण्याबाबत आपल्या स्तरावरून घटक कार्यालय प्रमुखांना समुचित सूचना द्याव्यात . अशा न्यायालयीन प्रकरणी हलगर्जीपणा किंवा कसूर करणा-या तपासी अधिका-यांविरुद्ध शितभंगाची कार्यवाही करण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ना .रा .शेरे ,
उप सचिव, गृह विभाग .

कककककककक

विवाम .

विषय :- नक्षलवादी कारवाईत मृत या जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना नुकसान भरपाई रक्कमेत वाढ व इतर सोयी सुविधा देण्याबाबत .

गृह विभाग , निर्णय क्र . पीडब्ल्युएफ १००३/प्र.क्र.८/पोल ७ दिनांक १६ मार्च ,२००५ .

- संदर्भ: १) गृह विभाग,निर्णय क्र.एमआयएस ०४९२/५९८/प.क्र.१६६/पोल ३ दि.१४.१०.९२ .
२) निर्णय क्र . पीडब्ल्युएफ १०९५/सीआर १३१/पोल ७ दिनांक १६ मार्च १९९६ .

प्रस्तावना :-राज्याच्या गडचिरोली, चंद्रपूर,गोंदिया इत्यादि जिल्हे नक्षलग्रस्त व अतिसंवेदनशील असून नक्षलवाद्यांच्या विघातक कारवाया या जिह्यामध्ये सतत सुरु असतात . पोलीस पार्टीच्या येण्याजाण्याच्या मार्गावर सुरंग पेरून पोलीसांची वाहने उडवून जास्तीत जास्त संख्येने पोलीसांना कसे मारता येईल यादृष्टीने नक्षलवादी सतत प्रयत्नशील असतात . नक्षलवादी, अतिरेकी, गुन्हेगार, समाजकंटक इत्यादी समाजविघातक शक्ती विरुद्ध कारवाई करताना त्याचप्रमाणे राज्याच्या नक्षलग्रस्त जिल्ह्यामध्ये कार्यरत असणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांना स्वतःचा जीव धोक्यात घालून कायदा व सुव्यवस्थेचे रक्षण करावे लागते . नक्षली भागामध्ये कार्यरत असणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांचे मनोदैर्य वाढविण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय , गृह विभाग क्र . पीडब्ल्यु एफ ०१९५/सीआर /१२१/पोल ७ दिनांक १३ मार्च १९९६ अन्वये राज्यामध्ये नक्षलवादी किंवा अतिरेकी यांच्या विरुद्धच्या कारवाईत मृत्यु पावलेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना रु . २,००,०००/- इतकी नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला होता . तथापि नक्षलग्रस्त जिल्ह्यामध्ये कार्यरत असलेल्या व नक्षल विरोधी कारवाईत भाग घेणा-या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या जीवाला असलेला धोक्याचा विचार करून आंध्र प्रदेश राज्य शासनाच्या धर्तीवर नक्षली कारवाईत मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी व कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना वाढीव नुकसान भरपाई व इतर सोयीसुविधा देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय

या प्रश्नाचा सर्वांगीण विचार करून शासनाने नक्षलग्रस्त भागामध्ये कार्यरत असणा-या व नक्षली कारवाईत मृत व जखमी झालेल्या पोलीस अधिकारी/कर्मचारी यांच्या कुटुंबियांना यापुढे खाली नमूद केल्याप्रमाणे नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे .

अ.क्र .	पदनाम	मृत्यु पावलेल्या व्यक्तींच्या वारसांस द्यावयाची नुकसान भरपाईची रक्कम .	नक्षलवादी कारवाईत कायमचे अपंगत्व आलेल्या व्यक्तींना द्यावयाची रक्कम .	नक्षलवादी कारवाईत जखमी झालेल्या व्यक्तींना द्यावयाची नुकसान भरपाईची रक्कम .
१	पोलीस शिपाई/पोलीस नाईक	रु .७,५०,०००	रु .३,००,०००	रु .२,००,०००
२	पोलीस हवालदार/ सहाय्यक पोलीस निरीक्षक	रु .८,००,०००	रु .३,००,०००	रु .२,३०,०००
३	पोलीस उप निरीक्षक	रु .९,००,०००	रु .३,००,०००	रु .२,६०,०००
४	सहाय्यक पोलीस निरीक्षक/ पोलीस निरीक्षक,वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक	रु .१०,००,०००	रु .३,३०,०००	रु .३,००,०००
५	सहाय्यक पोलीस आयुक्त/ पोलीस उप अधीक्षक / पोलीस अधीक्षक/ पोलीस उप आयुक्त	रु .११,००,०००	रु .३,६०,०००	रु .३,२०,०००
६	अपर पोलीस आयुक्त/ पोलीस उपमहानिरीक्षक व त्यावरील दर्जाचे अधिकारी	रु .१२,००,०००	रु .३,६०,०००	रु .३,४०,०००

२. वरील संदर्भात होणारा खर्च मुख्य लेखाशीर्ष “ २०५५ पोलीस ” अंतर्गत लेखाशीर्ष “ ११३ पोलीस कर्मचारी यांचे कल्याण (००)(०४) कर्तव्य वजावित असतांना मृत वा जखमी झालेल्या पोलीस कर्मचा-यांना व त्यांच्या कुटुंबियांना सानुग्रह (२०५५-०२९३) योजनेतर ” या खाली सन २००४-२००५ या वर्षाकरिता व तदनंतर वरील शीर्षकाखाली वेळोवेळी करण्यात येणा-या तरतुदीतून भागविण्यात यावा .

३. हा शासन निर्णय दिनांक १ फेब्रुवारी २००५ पासून अंमलात येईल .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाची अनौपचारिक संदर्भ क्र. ६१०/१४/व्यय- ७ दिनांक ०६.१२.२००४ अन्वये मान्यता घेऊन निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने ,

अ . न . नाईकनवरे,
उप सचिव, गृह विभाग,
महाराष्ट्र शासन .

कवकवकवकवक

**विषय :- शासकीय पत्र निर्गमित करताना स्वाक्षरीखाली
कंसामध्ये नाव व पदनामाचा उल्लेख करण्याबाबत .**

सामान्य पशासन विभाग,
परिपत्रक, क्र . संकीर्ण १००५/५६६/प्र . क्र . ३०/२००५/१८/(र . व का .) दि . १६ जून , २००५ .

शासकीय कार्यालयातून पत्र निर्गमित करतेवेळी त्या पत्रावर संबंधित अधिकारी स्वाक्षरी करतात व त्या खालीच नांव लिहितात किंवा त्यांच्या वतीने ज्यांना अधिकार प्रदान करण्यात आलेले अधिकारी/कर्मचारी स्वाक्षरी करतात . परंतु “ करिता ” असा उल्लेख करून स्वाक्षरीखाली स्वतःचे नाव लिहित नाही . परिणामी त्या अधिका-याची ओळख पटत नाही . काही प्रकरणात अधिकारी किंवा त्यांच्या वतीने “ करिता ” म्हणून स्वाक्षरी करणारा अधिकारी बदली झाल्यास त्याची माहिती घेण्यासाठी फार कसरत करावी लागते असे शासनाच्या निदर्शनास आणले आहे .

मंत्रालयीन विभागातून निर्गमित होणा-या प्रत्येक पत्रावर स्वाक्षरी खाली कंसामध्ये अधिका-याचे नांव व त्याखाली त्याचे पदनाम लिहिण्याची जी पध्दत आहे त्याप्रमाणे राज्यातील सर्व शासकीय कार्यालयामधून पत्र निर्गमित करतेवेळी प्रत्येक पत्रावर स्वाक्षरीखाली कंसामध्ये स्वाक्षरी करणा-या अधिका-याचे नाव व त्याखाली त्याचे पदनाम लिहिण्याची सूचना देण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

संजय उवाळे ,
सचिव (प्र . सु . व र . व का . व . वि . प्र .)

कवकवकवकवक

विवाम .

विषय :- खाजगी व्यावसायिकांच्या हलगर्जीपणामुळे झालेला रुग्णांचा मृत्यु अथवा रुग्णास सोसावी लागणारी शारिरीक या आर्थिक हानी .

वैद्यकीय शिक्षण व ओषधी द्रव्ये विभाग,
शासन परिपत्रक क्र . एमआयएस २००५/प्र.क्र.७८/०५/ अधिनियम, दि .७ .१० .२००५ .

परिपत्रक: राज्यातील खाजगी वैद्यकीय व्यावसायिकांनी योग्य उपचार न केल्यामुळे अथवा चुकीच्या केलेल्या उपचारांमुळे शल्यशस्त्रक्रिया अयोग्य प्रकारे केल्यामुळे रुग्णाचा मृत्यु होणे किंवा रुग्णास एखादा अवयव गमवावा लागणे किंवा रुग्णास पूढील उपचारासाठी अनाटायी खर्च सोसावा लागणे, याविषयीच्या तक्रारी पोलीस ठाण्यास प्राप्त होत असतात . अशा तक्रारीची दखल संबंधित पोलीस ठाण्याकडून घेण्यात येते व रितसर चौकशी करण्यात येते . सदर फौजदारी चौकशीमध्ये खालील बाबींचा समावेश असतो .

- १ . रुग्णाचा मृत्यु झाला असल्यास प्रेत शवविच्छेदनासाठी पाठविणे .
- २ . शवविच्छेदन अहवालानुसार, प्रकरणपरत्वे मयत व्यक्तीचा व्हिसेरा तपासणीसाठी पाठविणे, मयताचे काही अवयव हिस्टोपॅथोलॉजी चाचणीसाठी पाठविणे .
- ३ . रुग्णाचा केसपेपर, शवविच्छेदन अहवाल, व्हिसेरा तपासणीचा अहवाल, हिस्टोपॅथोलॉजीचा चाचणीचा अहवाल व अन्य कागदपत्रे पाठवून संबंधित जिल्ह्यांच्या जिल्हा, शल्यचिकीत्सकाचे किंवा शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या अधिष्ठातांचे अभिप्राय घेणे .

या संदर्भात शासन खालील प्रमाणे निदेश देत आहे .

१ पोलीसांकडून एखाद्या खाजगी व्यवसायिकाचा हलगर्जीपणा झाला आहे अथवा कसे याबाबतचे अभिप्राय घेण्यासाठी जेव्हा एखादे प्रकरण संबंधित जिल्ह्यांच्या जिल्हा शल्यचिकीत्सकांकडे किंवा कोणत्याही वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या अधिष्ठातांकडे पाठविले जाते तेव्हा त्यांनी सदर प्रकरणावर अभिप्राय देण्यासाठी किमान ३ तज्ञ डॉक्टरांची समिती त्वरीत नियुक्त करावी असे प्रकरण समितीकडे प्राप्त झाल्यानंतर दोन आठवड्यांच्या आत समितीने आपले अभिप्राय पोलीसांकडे पाठवावेत .

२ . वैद्यकीय व्यावसायिकांच्या हलगर्जीपणाबाबतच्या प्रकरणी संबंधित परिषदांकडूनही योग्यती चौकशी केली जावी, याकरिता पोलीसांनी तक्रारदारास संबंधित परिषदेकडेही तक्रार देण्याच्या सूचना द्याव्यात व प्रकरणाची माहिती पोलीसांनी संबंधित परिषदांना पाठवावी . अॅलोपॅथी/आयुर्वेद/ सिध्द/युनानी व होमियोपॅथी या पॅथीशी संबंधित परिषदा यांचे पत्ते पुढील प्रमाणे आहेत .

औषध पध्दती	परिषदेचा कार्यालयीन पत्ता व दूरध्वनी क्रमांक
अॅलोपॅथी	महाराष्ट्र मेडिकल कौन्सिल १८९-ए आनंद कॉम्प्लेक्स, २रा मजला, साने गुरुजी मार्ग, आर्थर रोड नाका, मुंबई ४००११ . फोन क्र . २३०१०६६८, २३०५३०४३
आयुर्वेद, युनानी व सिध्द	महाराष्ट्र कौन्सिल ऑफ इंडियन मेडिसीन एसप्लेनेड मॅन्शन, ४था मजला १४४, महात्मा गांधी रोड फोर्ट मुंबई ४०० ०२३ . फोन क्र . २२८१६४९४, २२८४२४२६
होमिओपॅथी	महाराष्ट्र होमिओपॅथी कौन्सिल, इमारत क्र . २३५ पेनिनसुला मैदान, ३रा मजला, डॉ . दादाभाई नौरोजी मार्ग फोर्ट , मुंबई ४०० ००१ फोन क्र . २२७०४४००, २२७०३०८६
दंतचिकित्सा	महाराष्ट्र स्टेट डेंटल कौन्सिल २११ आनंद कॉम्प्लेक्स, २ रा मजला, १८९ साने गुरुजी मार्ग, कस्तुरबा गांधी हॉस्पिटलजवळ, मुंबई ४०० ०११ . फोन क्र . २३०११४१०

३. ज्या प्रकरणी रुग्णांचा मृत्यु झाला आहे अथवा रुग्णास आपला एखादा अवयव गमवावा लागला आहे, अशा प्रकरणांची इतंभूत माहिती प्रकरणांचा तपास अधिकांश पूर्ण झाल्यावर संबंधित पोलीस आयुक्त/ अधीक्षक यांनी जर संबंधित वैद्यकीय व्यवसायिक ॲलोपॅथी किंवा दंतचिकित्सक शाखेचा असेल तर संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, सेंट जॉर्जस हॉस्पिटल कंपाऊंड, मुंबई १ व जर संबंधित वैद्यकीय व्यवसायिक आयुर्वेद, युनानी व सिध्द किंवा होमिओपॅथी शाखेचा असेल तर संचालक, आयुर्वेद संचालनालय, खन्ना हाऊस, २रा मजला डॉ. थडाणी मार्ग, वरळी मुंबई १८ यांजकडे पाठवावी व पुढील तपासणीबाबतची माहितीही वेळोवेळी संबंधितांना कळवावी .

४. एखादा वैद्यकीय व्यवसायिकास त्याच्या हलगर्जीपणाबद्दल कोर्टाने दोषी ठरविले असेल तर, त्याबाबतची माहिती कोर्टाच्या निर्णयाच्या प्रतीसह पोलीसांनी संबंधित परिषदेस त्वरीत द्यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

जी .एस .गिल्ल,
शासनाचे प्रधान सचिव .

वक्वक्वक्वक्वक्व

विषय: वन्य हत्तींपासून शेतपिकांचे नुकसान .

महसूल व वन विभाग, निर्णय क्र .डब्ल्यूएलपी-१००४/प्र.क्र.२१९/फ-१ दिनांक २ जून,२००६ .

वाचा: महसूल व वन विभाग, निर्णय क्र .डब्ल्यूएलपी-१०९४/प्र.क्र.११५/फ-१ दि.२३.८.२००४ .

राज्यात रानडुक्कर,हरीण (सारंग व कुरंग), रानगवा व हत्ती या वन्य प्राण्यांनी केलेल्या शेतपिकांच्या नुकसान भरपाईसाठी शासन निर्णय डब्ल्यूएलपी-१०९४/प्र.क्र.११५/फ-१ दि.२३.८.२००४ अन्वये नुकसान भरपाई देण्यात येते . महाराष्ट्रातील वनक्षेत्रात हत्तींचा वावर आढळून येत नाही . तथापि, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग जिह्यात शेजारील कर्नाटक राज्यातून सन २००२ मध्ये हत्तींनी शिरकाव केला व या दोन्ही जिह्यात तसेच कोल्हापूर जिह्याच्या काही भागात शेतपिकांचे व फळवागांचे मोठया प्रमाणात नुकसान केले . इतर वन्य प्राण्यांच्या तुलनेत वन्य हत्तींनी केलेले नुकसान जास्त प्रमाणात असते हे विचारात घेऊन वन्य हत्तींनी शेतपिकांचे व फळवागांच्या केलेल्या नुकसानाबाबत द्यावयाच्या आर्थिक मदतीत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता .

२. या संदर्भात सर्व बाबींच सारासार विचार करून राज्यामध्ये वन्य हत्तींनी शेतपिकांच्या व फळवागांच्या केलेल्या नुकसानी बाबत खालीलप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे .

वाव	या शासन निर्णयानुसार देण्यात यावयाची आर्थिक मदत .
(१) शेतपिके:- नुकसान रु .२०००/-पर्यन्त झाल्यास	पूर्ण .
नुकसान रु .२००१ /- ते १०००० /- पर्यन्त झाल्यास .	रु .२०००/- अधिक पयापेक्षा जास्तीच्या नुकसानीच्या ५० % रक्कम (रु .६,००० चे कमाल मर्यादित)
नुकसान रु .१०,०००/- पेक्षा जास्त झाल्यास . .	रु .६०००/- अधिक रु .१०,०००/- पेक्षा जास्त नुकसानीच्या ३० % रक्कम (रु .१५,०००/- चे कमाल मर्यादित)

(२) फळझाडे	
नारळ	रु . २,०००/- प्रति झाड
सुपारी	रु . १,२००/- प्रति झाड
कलमी आंबा	रु . १,६००/- प्रति झाड
केळी	रु . ४८/- प्रति झाड
ऊस	रु . ४००/- प्रति झाड
उतर फळेझाडे	रु . २००/- प्रति झाड

- ३ . फळवागांच्या नुकसानीबाबतची आर्थिक मदत ही शेतपिकांच्या संदर्भातील मदतीव्यतिरिक्त असेल .
- ४ . ही मदत प्रती हेक्टरी न राहता प्रत्यक्षात झालेल्या नुकसानीवर अवलंबून राहिल .
- ५ . सदरची मदत कसत असलेल्या शेतक-यास वा मालकास देय राहिल .
- ६ . शेतपिकांची/फाळझाडांची नुकसानीची शहानिशा करण्याकरिता शासन निर्णय दिनांक २३ .८ .२००४ मध्ये नमूद असलेल्या समितीमध्ये कृषी अधिकारी/फलोत्पादन अधिकारी यांचा समावेश करण्यात यावा .
- ७ . वरील मदतीव्यतिरिक्त नुकसानग्रस्त शेतका-यांना वनविभागाच्या रोपवाटिकेतून नुकसान झालेल्या फळझाडांच्या संख्येइतकी फळझाडे उपलब्धतेनुसार विनामूल्य पुरविण्यात यावीत .
- ८ . ही मदत पूर्वोदाहरण म्हणून इतर कोणत्याही प्रकरणी वापरता येणार नाही .
- ९ . सदर आर्थिक मदत सन २००२ पासून लागू करण्यात येत आहे .
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शिरीष राणे,
विशेष कार्य अधिकारी,
महसूल व वन विभाग .

ववनवनवनवनवन

विषय:- राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि अशासकीय व्यक्ती यांच्या मार्फत शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या तक्रारींचे निवारण आणि वैयक्तिक कामे करून घेण्यास प्रतिबंध .

सा . प्र . विभाग, परिपत्रक क्र . सीडीआर-१००६/प्र . क्र . १२/०६/अकरा दि . १७ . ०८ . २००६ .

पहा:- शासन परिपत्रक, सा . प्र . वि . क्र . सीडीआर १०८५/९८६/२२/अकरा, दि . ६ जानेवारी, १९८६ .

महाराष्ट्र नागरी सेवा (वर्तणूक) नियम, १९७९ मधील नियम २३ च्या तरतुदीनुसार शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या सेवेसंबंधीच्या कोणत्याही बाबीसंबंधात राजकीय पुढा-यांकडून दबाव आणणे ही गैरवर्तणूक आहे . सबब शासकीय कर्मचा-यांनी त्यांच्या सेवाविषयक बाबीसंबंधाच्या तक्रारीचे निवारण आणि वैयक्तिक कामे करून घेण्यासाठी खासदार, आमदार, राजकीय संघटनांचे कार्यकर्ते आणि इतर अशासकीय व्यक्ती यांच्यामार्फत त्यांची गा-हाणी माननीय मंत्र्यांकडे नेऊ नयेत आणि तसे केल्याचे आढळून आल्यास ते शिस्तभंग कारवाईस पात्र ठरतील . अशा सूचना शासन परिपत्रक, राजनैतिक व सेवा विभाग क्रमांक १५८१/३४ दिनांक १३ . १० . १९५२ , शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र . सीडीआर १०७४/५०७९/डी १ दिनांक २४ जुलै १९७४ आणि शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र . सीडीआर १०८२/२५६७/२८/अकरा दिनांक ३० ऑगस्ट १९८२ अन्वये देण्यात आलेल्या आहेत . तसेच

भविष्यकालात अशी उदाहरणे शासनाच्या निदर्शनास आल्यास संबंधित कर्मचा-याविरुद्ध कारवाई करण्याच्या सूचना शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.सीडीआर १०८५/१८६/२२/अकरा दिनांक ६ जानेवारी १९८६ अन्वये देण्यात आल्या आहेत. त्याचबरोबर शासन परिपत्रक क्र.सीडीआर १०९५/१०७/(प्रकरण ७/९५)/ अकरा दिनांक ६ मे १९९५ अन्वये वरील परिपत्रकान्वये विहित केलेल्या कार्यपध्दतीचा पुनरुच्चार करून सर्व मंत्रालयीन विभाग तसेच त्यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख तसेच कार्यालय प्रमुख यांनी त्यामधील कार्यपध्दतीचे कटाक्षाने पालन करण्याची दक्षता घेणेबाबत सूचना केल्या आहेत .

२. वर परिच्छेद १ मध्ये उद्धृत केलेल्या नियमांची तरतूद असताना सुध्दा आणि या तरतुदींकडे वेळोवेळी लक्ष वेधण्यात येऊनसुध्दा (शासकीय कर्मचा-यांनी) त्यांची सेवाविषयक वैयक्तिक कामे करून घेण्यासाठी खासदार किंवा आमदार यांचेमार्फत शासनावर दडपण आणण्याची प्रवृत्ती वाढतच आहे . शासनाने ह्या परिस्थितीची गंभीर दखल घेतली आहे . सबब, शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, दिनांक ०६.०१.१९८६ च्या परिच्छेद २ मधील (१)(२) आणि (३) मधील सूचनांऐवजी आता पुढील सुधारित सूचनानुसार कार्यवाही करण्यात यावी .

“ वरील नियमांचे/सूचनांचे उल्लंघन शासकीय अधिकारी/कर्मचा-याने केल्याचे निदर्शनास आल्यास प्रथम संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्याकडून त्याबाबत खुलासा घेण्यात यावा . तसेच, असा खुलासा करताना संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी संबंधित सक्षम प्राधिका-यास “ आपला अशा पत्रव्यवहाराशी संबंध नसून त्याची दखल घेऊ नये ” असे स्पष्टपणे कळविल्याखेरीज संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांच्यासंदर्भात प्राप्त झालेल्या पत्रव्यवहाराची/शिफारशींची दखल घेण्यात येऊ नये . अन्यथा, संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांची सदर पत्रव्यवहारास वा कृतीस अप्रत्यक्ष संमती वा मूकसंमती गृहीत धरून संबंधितांवर महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ मधील तरतूदीनुसार समुचित शिस्तभंगविषयक प्राधिका-याने शिस्तभंगाची कारवाई करावी ” .

३. सदर शासनपरिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६०१७१५३२२००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

का .तु .सातकर,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन .

वनवनवनवनवन

विषय :- निवासी प्रयोजनासाठी वैयक्तिकरित्या दिलेल्या भुखंडावरील बांधण्यात आलेल्या इमारतीमध्ये घरासह हस्तांतरण /विक्रीसाठी आकारावयाच्या अधिमूल्य / शुल्काबाबत .

महसूल व वन विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक एलसीएस १०/२००५/प्र.क्र.३५/ज-१ दि.३१.१०.२००६ .

- वाचा:- १) महसूल व वन विभाग ,निर्णय क्र .एलसीएस १०/२००५/प्र.क्र.३५/ज१ दि .९ .७ .९९ .
२) महसूल व वन विभाग ,निर्णय क्र .एलसीएस १०/२००२/प्र.क्र.३४४/ज-१ दि .३ .७ .२००१ .

शासन निर्णय : शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.एलसीएस १०९५/प्र.क्र.३७/ज-१ दिनांक ९ जुलै १९९९ मधील जोडपत्र व मध्ये सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना मंजूर करण्यात आलेल्या जमिनीवरील सदनाकांचे हस्तांतरण करताना शासनास द्यावयाचे हस्तांतरण शुल्क निश्चित करण्यात आले आहे . मात्र, काही ठिकाणी शासनाने

व्यक्तीनिहाय बंगला/रो-हाऊसेस यासाठी भुखंडाचे वाटप केले आहे . हस्तांतरण फी आकारताना दिनांक ९ जुलै १९९९ च्या शासन निर्णयान्वये चटईक्षेत्राशी संबंधित क्षेत्रफळावर फी आकारण्यात येते . मात्र, भुखंडावरील बंगला अथवा रो-हाऊसेस हस्तांतरण होताना अशा बांधलेल्या जागेच्या भोवतालच्या मोकळ्या जागेचेही हस्तांतरण होते . त्यामुळे अशा प्रकरणी हस्तांतरण फी कशी आकारण्यात यावी असा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता . त्याबाबत खालीलप्रमाणे हस्तांतरण शुल्क आकारण्यात यावे असा शासनाने निर्णय घेतला आहे :-

(अ) बांधकाम पूर्ण झालेल्या घरांच्या बाबत शासन निर्णय दिनांक ९ जुलै १९९९ मधील लागू होणा-या अटी/शर्तीच्या अधीन राहून अनुज्ञेय चटईक्षेत्रावर, जोडपत्र व मधील परिच्छेद ९ अन्वये विहित केलेले हस्तांतरण शुल्क आकारण्यात यावे .

(ब) बांधकाम पूर्ण न होता अपूर्ण स्थितीत असलेल्या घरांच्या बाबत अनुज्ञेय असलेल्या सर्व चटई क्षेत्रावर दिनांक ९ .७ .१९९९ मधील जोडपत्र व मधील परिच्छेद ९ अन्वये विहित केलेले हस्तांतरण शुल्क आकारण्यात यावे . “ घराचे अपूर्ण बांधकाम ” या संज्ञेत, घर राहण्याकरिता योग्य असल्याबाबत संबंधित प्राधिका-याने प्रमाणित (**Occupation certificate**) करण्यापूर्वी असलेली घराची स्थिती असे स्पष्ट करण्यात येत आहे .

(क) या घराभोवतालच्या मोकळ्या जागेसंदर्भात अनुज्ञेय असणा-या चटईक्षेत्रावर हस्तांतरण होण्याच्या वर्षाच्या १ जानेवारी रोजी असलेल्या शीघ्र सिध्दगणकानुसार बाजारभावाच्या ५० टक्के इतके हस्तांतरण शुल्क आकारण्यात यावे .

२ . हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र .६७४ /०६ /व्यय९ दिनांक १४ .७ .२००६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र .२००६११०१११३६२५००१ असा आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ज .का .घरत,
उप सचिव, महसूल व वन विभाग .

वक्वक्वक्वक्व

**विषय :- शासकीय मोकळ्या जागा/भेदाने तसेच शासकीय/निमशासकीय संस्था/
महामंडळे व खाजगी संस्थांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील
मोकळ्या जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण.....**

महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र .जमीन १०९४ /प्र .क्र .५८ /ज-१ दिनांक ०३ .०३ .२००७ .

वाचा: शासन परिपत्रक , महसूल व वन विभाग क्र .एलएनडी ३९५४-II, दि .४ .११ .१९५४ .

प्रस्तावना :-

राज्यातील मोकळ्या शासकीय जमिनी/भेदाने प्रदर्शन, प्रासंगिक सोहळे (विवाह व स्वागत समारंभ), करमणूकीचे कार्यक्रम, सर्कस वगैरे प्रयोजनासाठी मर्यादित कालावधीकरिता देताना शासन परिपत्रक दिनांक ४ .११ .१९५४ मध्ये विहित केलेल्या दरानुसार भाड्याची आकारणी करून देण्यात येत होती . तसेच काही जिल्ह्यांमध्ये शासनाच्या भुईभाडे आकारणीबाबत असलेल्या, निरनिराळ्या शासन निर्णय/परिपत्रक/पत्रानुसार विहित केलेल्या दराप्रमाणे भाडे आकारणी करून उक्त प्रयोजनांसाठी, मोकळ्या शासकीय जमिनी/भेदाने देण्यात येत होती . त्यामध्ये कोणत्याही प्रकारची सुसूत्रता नव्हती . तसेच भाडे आकारणीच्या दरामध्येही सुधारणा करणे आवश्यक होते .

या सर्व बाबींचा विचार करून मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्हा वगळून (याबाबत स्वतंत्र शासन निर्णय विहित केलेला आहे) इतर जिल्हातील शासकीय मोकळ्या जागा/मैदाने तसेच शासकीय /निमशासकीय संस्था/महामंडळे व खाजगी संस्थांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळ्या जागा विविध प्रासंगिक कार्यक्रमासाठी तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण निश्चित करण्याकरिता शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय:-

महानगर पालिका/महापालिका क्षेत्र, ' अ ' , ' ब ' , ' क ' , वर्ग नगरपालिका आणि ग्रामीण क्षेत्रातील रिक्त शासकीय जागा/मैदाने, प्रदर्शने, प्रासंगिक सोहळे (विवाह व स्वागत समारंभ), करमणुकीचे कार्यक्रम, धार्मिक कार्यक्रम, सर्कस व अन्य तात्पुरत्या प्रयोजनासाठी मर्यादित कालावधीकरिता भाड्याने देताना पुढीलप्रमाणे भाडे आकारण्यात यावे :-

अ. क्र.	प्रयोजन	महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये भाड्याचा दर (प्रतिदिन)	महानगरपालिका क्षेत्र
१.	विवाह सोहळा व स्वागत समारंभ	रु . ५००/-दर प्रति १००० चौ . फूट/प्रतिदिन	रु . २५०/दर प्रति १००० चौ . फूट/प्रतिदिन .
२ .	प्रदर्शने :- अ) वाणिज्यिक/औद्योगिक ब) सेवाभावी संस्था क) शासकीय/निमशासकीय संस्था व महामंडळे .	रु . १००/-दर प्रति १०० चौ . मी . रु . ५०/-दर प्रति १०० चौ . मी . रु . २५/-दर प्रति १०० चौ . मी .	रु . ५०/दर प्रति १०० चौ . मी . रु . २५/- दर प्रति १०० चौ . मी . रु . १०/- दर प्रति १०० चौ . मी .
३ .	सर्कस,प्रासंगिक सोहळे व इतर प्रयोजने .	रु . २५/-दर प्रति १०० चौ . मी .	रु . १०/- दर प्रति १०० चौ . मी .
४ .	धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम .	रु . १०/- दर प्रति १०० चौ . मी .	रु . ५/- दर प्रति १०० चौ . मी .

वरील दर सदर आदेशाच्या दिनांकापासून तीन वर्षांपर्यन्त लागू राहतील . त्यानंतर या दरामध्ये प्रत्येक ३ वर्षांनी सरसकट १० % वाढ करावी व अशी वाढ करताना जवळच्या दशक रुपयात समायोजित करावी . या विषयीचे संपूर्ण अधिकार जिल्हाधिकारी यांना प्रदान करण्यात येत आहेत .

२ . यासंबंधी पुढील अटी व शर्ती विहित करण्यात येत आहेत . :-

१) (अ) राज्यातील मोकळ्या शासकीय जमिनी/मैदाने प्रदर्शने, धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम आणि करमणूकीचे कार्यक्रम यांना भाड्याने देताना एका वेळी १० दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी देण्यात येऊ नयेत . सर्कसकरिता ४५ दिवसांपेक्षा (सर्कस उभारणे आणि काढणे हा कालावधी अंतर्भूत) जास्त कालावधीसाठी भाड्याने देण्यात येऊ नये .

(आ) निश्चित केलेल्या भाड्याच्या दरानुसार येणा-या भाड्याच्या रकमेएवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घेण्यात यावी .

(इ) शासकीय मैदानांचा वापर प्राथम्याने क्रिडा व प्रयोजनासाठी करण्यात यावा . त्यानंतरही मैदाने रिक्त राहिल्यास ती विषयाधीन प्रयोजनासाठी देण्यात यावीत .

(ई) ज्या स्थितीत जमिनीचा /मैदानाचा ताबा संस्थेस देण्यात आला आहे त्याच स्थितीत मैदाने संबंधित अधिका-यास परत करण्याची हमी संस्थेकडून लेखी हमीपत्राच्या स्वरूपात घेण्यात यावी . तसेच त्याच स्थितीत शासनास परत न केल्यास त्यांच्या डागडुगीचा खर्च त्यांच्या अनामत रकमेतून वजा करण्यात येऊन उर्वरित रक्कम संपूर्ण भाडेवसूली केल्यानंतर संस्थेस परत करण्यात यावी .

(उ) अशी मैदाने /मोकळया शासकीय जमिनी भाड्याने मिळण्यासाठीची नोंदणी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे करण्यात यावी व अशी मैदाने/मोकळया शासकीय जागा भाड्याने देताना जिल्हाधिकारी यांनी प्रथम येणा-यास प्राधान्य या तत्वावर भाडेपट्ट्याने वितरण करावे .

(ऊ) या मोकळया जमिनी आणि मैदाने वाणिज्यिक संस्था, सेवाभावी संस्था आणि शासकीय संस्था यांना प्रासंगिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करून देण्यात याव्यात .

(ए) जमिनीचा/मैदानाचा ताबा संबंधितांना देण्यापूर्वी संपूर्ण भाडे आणि अनामत रक्कम आगाऊ वसूल करण्यात यावी .

(ऐ) अर्जदाराने सदर कार्यक्रमासाठी पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक अथवा स्थानिक पोलीस अधिकारी यांची आवश्यक ती पूर्वपरवानगी घ्यावी त्याचे वेळी ध्वनीक्षेपकाच्या वापरामुळे ध्वनीप्रदुषण होऊ नये याची दक्षता घ्यावी तसेच पोलीस आयुक्त/ पोलीस अधीक्षक अथवा स्थानिक पोलीस अधिकारी यांनी घालून दिलेल्या कालावधी पर्यन्तच ध्वनीक्षेपकाचा वापर करावा आणि सदर समारंभामुळे आसपासच्या रहिवाशांना त्रास होणार नाही तथा वाहतुकीस कोणत्याही प्रकारचा अडथळा निर्माण होणार नाही, याचीही दक्षता अर्जदाराने घ्यावी .

(ओ) शासकीय जमिनीवरील कार्यक्रमाच्या आयोजनाकरिता ज्या प्राधिका-यांच्या मंजूरी आवश्यक आहेत त्या प्राप्त करण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल . शासनाने जमीन वापरण्यास परवानगी दिली याचा अर्थ सर्व प्रकारची मंजूरी संबंधित कार्यक्रमास प्राप्त झाली असे समजता येणार नाही .

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या (अनौपचारिक संदर्भ क्र. ८३७/व्यय-९ दिनांक १८.११.२००६ अन्वये) सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ज .का .घरत,
उप सचिव, महसूल व वन विभाग .

वनवनवनवन

विषय :-मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील शासकीय मोकळया जागा/मैदाने तसेच शासकीय/निमशासकीय व खाजगी संस्थांना/महामंडळांना देण्यात आलेल्या शासकीय जमिनीतील मोकळी जागा विविध तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण.....

महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र .जमीन १०९४/प्र.क्र.५८/ज-१ दिनांक ०३ मार्च, २००७ .

- वाचा:-**
- १) शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग क्र .एलएनडी ३९५४ - II, दि .४ .११ .१९५४ .
 - २) शासन निर्णय ,समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र .क्रॉसमै २०००/१२१४/प्र.क्र.१८/क्रीयुसे २ दि . २८ ऑगस्ट, २००० .
 - ३) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र .संक्रोआ १०८७/१९४/क्रीयुस २ दि .१५ जुलै, १९८९ .

विभाग .

- ४) शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र.सीआरएम १०८५/५४८९३/(२)/क्रीयुसे २ दिनांक १४ ऑक्टोबर, १९८८ .
- ५) शासन परिपत्रक महमूल व वन विभाग क्र.एलवीएल २५०२/११५०५०/प्र.क्र.१४२/ज-२ दि. ४ ऑगस्ट, २००६ .

प्रस्तावना :-

मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील शासकीय मोकळ्या जागा/मैदाने तसेच शासकीय /निमशासकीय व खाजगी संस्थांना/महामंडळांना देण्यात आलेल्या, शासकीय जमिनीतील मोकळी जागा/मैदाने, प्रासंगिक सोहळे (विवाह व स्वागत समारंभ) करमणूकीचे कार्यक्रम, धार्मिक कार्यक्रम, सर्कस व अन्य तात्पुरत्या प्रयोजनाकरिता ,मर्यादि कालावधीकरिता भाड्याने देण्याबाबतचे धोरण पुढीलप्रमाणे निश्चित केले आहे .

शासन निर्णय :-

मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील शासकीय जागा खालीलप्रमाणे भाडे आकारून देण्यात याव्यात .

	प्रयोजन	प्रस्तावित दर (प्रति दिन)
१.	विवाह सोहळा व स्वागत समारंभ	रु .१०००/- दर प्रति १०० चौ .मीटर
२ .	प्रदर्शन :- अ) वाणिज्यिक/औद्योगिक ब) सेवाभावी संस्था क) शासकीय /निमशासकीय संस्था व महामंडळे .	रु .२००/-दर प्रति १०० चौ .मी . रु .१००/-दर प्रति १०० चौ .मी . रु .५०/-दर प्रति १०० चौ .मी .
३ .	सर्कस,प्रासंगिक सोहळे व इतर प्रयोजने .	रु . ५०/-दर प्रति १०० चौ .मी .
४ .	धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम .	रु . २०/- दर प्रति १०० चौ .मी .

वरील दर सदर आदेशाच्या दिनांकापासून तीन वर्षांपर्यन्त लागू राहतील . त्यानंतर या दरामध्ये प्रत्येक ३ वर्षांनी सरसकट १० % वाढ करावी व अशी वाढ करताना जवळच्या दशक रुपयात समायोजित करावी . या विषयीचे संपूर्ण अधिकार जिल्हाधिका-यांना प्रदान करण्यात येत आहेत .

२ . यासंबंधी पुढील अटी व शर्ती विहित करण्यात येत आहेत . :-

१) दक्षिण मुंबईतील, क्रॉस मैदानातील २३००० चौरस वाराच्या भुखंड व त्यालगतच्या २००० चौरस वाराचा भुखंड मिळून एकूण २५००० चौरस वाराचा भुखंड या विभागाकडे देखभाल व व्यवस्थापनाकरिता कायमस्वरूपी हस्तांतरित झालेला आहे . सदर भुखंड उपरोक्त प्रयोजनासाठी भाड्याने देताना भाडे आकारणीचे दर वरीलप्रमाणे राहतील आणि त्या संदर्भात ,समाजकल्याण व सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभागाच्या शासन निर्णय क्र . शासन निर्णय, समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा विभाग क्र.सीआरएम १०८५/५४८९३/(२)/ क्रीयुसे २ दिनांक १४ ऑक्टोबर, १९८८ अन्वये तयार केलेले नियम लागू राहतील .

२) (अ) मोकळ्या शासकीय जमिनी/मैदाने प्रदर्शने, धार्मिक व सांस्कृतिक कार्यक्रम आणि करमणूकीचे कार्यक्रम यांना भाड्याने देताना एका वेळी १० दिवसांपेक्षा जास्त कालावधीसाठी देण्यात येऊ नयेत. सर्कसकरिता ४५ दिवसांपेक्षा (सर्कस उभारणे आणि काढणे हा कालावधी अंतर्भूत) जास्त कालावधीसाठी भाड्याने देण्यात येऊ नये.

(आ) निश्चित केलेल्या भाड्याच्या दरानुसार येणा-या भाड्याच्या रकमेएवढी रक्कम अनामत रक्कम म्हणून घेण्यात यावी.

(इ) शासकीय मैदानांचा वापर प्राथम्याने क्रिडा व प्रयोजनासाठी करण्यात यावा. त्यानंतरही मैदाने रिक्त राहिल्यास ती विषयाधीन प्रयोजनासाठी देण्यात यावीत.

(ई) ज्या स्थितीत जमिनीचा/मैदानाचा ताबा संस्थेस देण्यात आला आहे त्याच स्थितीत मैदाने संबंधित अधिका-यास परता करण्याची हमी, संस्थेकडून लेखी हमीपत्राच्या स्वरूपात घेण्यात यावी. तसेच त्याच स्थितीत शासनास परत न केल्यास त्यांच्या डागडुगीचा खर्च त्यांच्या अनामत रकमेतून वजा करण्यात येऊन उर्वरित रक्कम संपूर्ण भाडेवसूली केल्यानंतर संस्थेस परत देण्यात यावी.

(उ) अशी मैदाने/मोकळ्या शासकीय जमिनी भाड्याने मिळण्यासाठीची नोंदणी जिल्हाधिकारी यांच्याकडे करण्यात यावी व अशी मैदाने/मोकळ्या शासकीय जागा भाड्याने देताना जिल्हाधिकारी यांनी **प्रथम येणा-यास प्राधान्य** या तत्त्वावर भाडेपट्ट्याने वितरण करावे.

(ऊ) या मोकळ्या जमिनी आणि मैदाने वाणिज्यिक संस्था, सेवाभावी संस्था आणि शासकीय संस्था यांना प्रासंगिक प्रयोजनासाठी उपलब्ध करून देण्यात याव्यात.

(ए) जमिनीचा/मैदानाचा ताबा संबंधितांना देण्यापूर्वी संपूर्ण भाडे आणि अनामत रक्कम आगाऊ वसूल करण्यात यावी.

(ऐ) अर्जदाराने सदर कार्यक्रमासाठी पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक अथवा स्थानिक पोलीस अधिकारी यांची आवश्यक ती पूर्वपरवानगी घ्यावी त्याच वेळी ध्वनीक्षेपकाच्या वापरामुळे ध्वनीप्रदुषण होऊ नये याची दक्षता घ्यावी, तसेच पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक अथवा स्थानिक पोलीस अधिकारी यांनी घालून दिलेल्या कालावधी पर्यन्तच ध्वनीक्षेपकाचा वापर करावा आणि सदर समारंभामुळे वाहतुकीस कोणत्याही प्रकारचा अडथळा निर्माण होणार नाही, याचीही दक्षता अर्जदाराने घ्यावी.

(ओ) शासकीय जमिनीवरील कार्यक्रमाच्या आयोजनाकरिता ज्या प्राधिका-यांच्या मंजूरी आवश्यक आहेत त्या प्राप्त करण्याची जबाबदारी संबंधित संस्थेची राहिल. शासनाने जमीन वापरण्यास परवानगी दिली याचा अर्थ सर्व प्रकारची मंजूरी संबंधित कार्यक्रमास प्राप्त झाली असे समजता येणार नाही.

३. मुंबई शहरातील जिमखाने व क्रीडा संस्था यांना हॉल/लगतची मोकळी जमीन विवाद समारंभ/स्वागत समारंभ प्रदर्शन इत्यादी प्रयोजनाकरिता भाड्याने देण्याकरिता, शासन परिपत्रक महसूल व वन विभाग दिनांक ४ ऑगस्ट २००३ अन्वये स्वतंत्र सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

४. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ८३८/व्यय-९ दिनांक १८.११.२००६ अन्वये) सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ज.का.घरत,
उप सचिव, महसूल व वन विभाग.

कककककककक

विवाह .

विषय :- सर्वोच्च न्यायालयातील प्रकरणे अतिरिक्त सरकारी वकील,
सर्वोच्च न्यायालय, महाराष्ट्र सदन, नवी दिल्ली यांना किंवा
त्याच्या मार्फत पॅनेलवरील वकीलांना देण्याबाबत .

गृह विभाग, परिपत्रक क्र .पीआरओ २००७/प्र .क्र .६६/पोल-१० दिनांक १४ मे ,२००७ .

वाचा:- विधी व न्याय विभागाचे पत्र क्र .संकीर्ण १००६/अस १२४/चौदा दि .२८ .११ .२००६ .

परिपत्रक :- सर्वोच्च न्यायालयात गृह विभागाशी संबंधित सर्व प्रकरणे श्री . रविंद्र अडसुरे, अतिरिक्त सरकारी वकील, सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांचेकडे सोपविण्यात यावीत . अशा सर्व प्रकरणांत त्यांनी स्वतः लक्ष घालून जातीने महाराष्ट्र शासनातर्फे हजर रहावे आणि गृह विभागातील संबंधित उप सचिव किंवा संबंधित अधिका-यांशी संपर्क ठेवावा व त्यांच्याकडून आवश्यकतेनुसार वेळोवेळी सूचना प्राप्त करून घेवून त्यानुसार सर्वोच्च न्यायालयात कामकाज पहावे .

२ . राज्य शासनातर्फे दिवाणी व फौजदारी प्रकरणी सर्वोच्च न्यायालयातील कामकाज पाहिल्याबद्दल पॅनेलवरील वकीलांना विधी व न्याय विभागाचे परिपत्रक क्र . जीपीएच ११०३/२१२ -II / चौदा दिनांक ९ .५ .२००५ अनुसार (नावासह) फीचे दर निश्चित करून फी दिली जाते . ही बाब सर्व संबंधित वरिष्ठ पोलीस अधिका-यांच्या निदर्शनास आणण्यात येत आहे . तसेच गृह विभागाच्या अधिपत्याखालील संचालक, सरकारी अभियोग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या अधिनस्त असलेले संबंधित जिल्हा प्रमुख “ सहाय्यक संचालक व सरकारी अभियोक्ता ” यांच्याशी आवश्यकतेनुसार संपर्क ठेवावा .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

मा . आ . गुड्डे,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन,
गृह विभाग .

कनककनककनक

विषय:- महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६
ग्रामीण भागात बिनशेती परवानगी व बिनशेती सारा भरण्यातून
सूट देण्याबाबत .

महसूल व वन विभाग,
शासन परिपत्रक ,क्रमांक एनएपी १००६/प्र .क्र .१७४/ल-५ दिनांक २२ मे , २००७ .

परिपत्रक:

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ चा महाराष्ट्र ४१ चे कलम ४२ अन्वये जिल्हाधिकारी यांच्या परवानगीशिवाय शेतजमिनीचा वापर अकृषिक प्रयोजनासाठी करता येत नाही . त्यासाठी जिल्हाधिका-यांची उक्त संहितेच्या कलम ४४ प्रमाणे अकृषिक परवानगी घ्यावी लागते . कलम ६४ प्रमाणे राज्यातील सर्व जमिनी, जमीन महसूल देण्यास पात्र असतात . निवासी कारणासाठी जमिनीचा वापर होत असेल तर त्यास कलम ६७ प्रमाणे अकृषिक आकारणी लागू होते . कलम ११७ मध्ये अकृषिक आकारणी देण्यापासून सूट मिळालेल्या जमिनीबाबत उल्लेख आहे .

२ . ग्रामीण भागात जमीन धारकास शेतजमिनीचा निवासी कारणासाठी वापर करावयाचा असल्यास वरील तरतुदीप्रमाणे अकृषिक परवानगी घ्यावी लागू नये अशी मागणी शासनाकडे वेळोवेळी प्राप्त झाली आहे . लोकप्रतिनिधीनीही अशा परवानगीची आवश्यकता असू नये अशी वारंवार मागणी केली आहे . याबाबत साकल्याने

विचार करून ग्रामीण भागात जमिनीच्या वैयक्तीक निवासी वापरासाठीच्या बदलासाठी काही विशिष्ट अपवाद वगळता महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ च्या अंतर्गत परवानगी घेण्याची आवश्यकता असू नये व अशा अकृषिक वापरास अकृषिक जमीन महसूल आकारण्यात येऊ नये असा निर्णय शासनाने घेतला आहे .

३. विधानमंडळाच्या सन २००७ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात उक्त संहितेतील सदर सुधारणांना विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांच्या मान्यतेनंतर, “ सन २००७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १७ ” या अधिनियमास मा. राज्यपाल यांनी दिलेल्या मान्यतेनंतर सदरहू अधिनियम दिनांक ५ मे, २००७ रोजीच्या “ महाराष्ट्र शासन राजपत्रात ” प्रसिध्द झालेला आहे. (आवश्यक प्रती सोबत जोडल्या आहेत.) त्यास अनुषंगून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ मधील वर नमूद निर्णयाच्या अनुषंगाने केलेल्या दुरुस्त्या खालीलप्रमाणे आहेत .

(एक) कलम ४२ ला त्याचे पोट-कलम (१) असा नवीन क्रमांक देण्यात येईल आणि अशाप्रकारे नवीन क्रमांक देण्यात आलेल्या उक्त पोट कलम (१) नंतर, पुढील पोट कलम जादा दाखल करण्यात येईल :-

“ (२) पोट-कलम (१) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी , खालील क्षेत्रे वगळता नगरेतर क्षेत्रातील शेतीसाठी उपयोग करण्यात येणा-या कोणत्याही जमिनीचे वैयक्तिक ख-याखु-या निवासी प्रयोजनात रुपांतर करण्यासाठी अशा परवानगीची आवश्यकता असणार नाही,

(क) कलम ४७ क च्या स्पष्टीकरणामधील खंड (२) मध्ये, महानगरपालिकेचे किंवा नगरपरिषदेचे परिसर क्षेत्र म्हणून निर्देशित करण्यात आलेले क्षेत्र,

(ख) राष्ट्रीय महामार्ग, राज्य महामार्ग, जिल्हा रस्ते किंवा गाव रस्ते यांच्या नियंत्रण रेषेच्या आत असलेली क्षेत्रे,

(ग) भारत सरकारकडून पर्यावरण-संवेदनशील क्षेत्र (**Eco- sensitive Zone**) म्हणून अधिसूचित केलेले क्षेत्र” .

(दोन) उक्त संहितेच्या कलम ४४ मध्ये, पोट-कलम (१) मधील, “ (अ) जमिनीची आकारणी करण्यात आली आहे ” या मजकूराने सुरु होणा-या आणि “ अकृषिक प्रयोजनासाठी करण्याची उच्छा असेल तर, किंवा ” या मजकूराने संपणा-या मजकुराऐवजी पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :-

“ कलम ४२ च्या पोट-कलम (२) च्या तरतुदींना अधीन राहून , जर विनदुमाला जमिनीच्या एखाद्या भोगवटादाराची किंवा दुमाला जमिनीच्या वरिष्ठ धारकाची किंवा अशा जमिनीच्या कुळाची,-

(अ) ज्या जमिनीची आकारणी करण्यात आली असेल किंवा जी शेतीच्या प्रयोजनासाठी धारण केलेली असेल तिचा अकृषिक प्रयोजनासाठी उपयोग करण्याची इच्छा असेल तर, किंवा” .

(तीन) उक्त संहितेच्या कलम ११७ मध्ये खंड (५) नंतर पुढील खंड समाविष्ट करण्यात येईल :-

“ (५) कलम ४२ च्या पोट-कलम (२) अन्वये नगरेतर क्षेत्रातील वैयक्तिक ख-याखु-या निवासी प्रयोजनासाठी वापरण्यात येणा-या शेतजमिनी .”

४. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता १९६६ ची उपरोक्त दुरुस्ती ही काही क्षेत्र वगळता ग्रामीण भागातील वैयक्तीक निवासी वापराखालील क्षेत्रासाठी अकृषिक परवानगीची आवश्यकता नाही, एवढ्यापुरतीच मर्यादित आहे . मात्र ज्या ग्रामीण भागात जमीन वापर व बांधकाम विषयक इतर कायद्यांचे जे नियमन/निर्वन्ध आहेत ते तसेच लागू राहणार आहेत . महाराष्ट्र प्रादेशिक नगररचना अधिनियम, १९६६ मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ या व इतर कायद्यान्वये आवश्यक असणा-या परवानग्या आताही ग्रामीण भागात पूर्वीप्रमाणे घ्याव्या लागणार आहेत याची नोंद सर्व महसूल अधिकारी व इतर विभागाच्या अधिका-यांनी घ्यावी .

५. सदरहू आदेश दिनांक १/८/२००७ पासून अंमलात येतील .

६. उक्त नमूद ग्रामीण भागात दिनांक ३१.७.२००७ पर्यन्तच्या कालावधीसाठी अकृषिक वापराखालील जमिनीवर करण्यात आलेली आकारणी तसेच थकवाकी वसुलीस पात्र राहिल .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

अविनाश हजारे ,
उप सचिव, महसूल व वन विभाग .

वनवनवनवन

विभाग .

**विषय :- बिनशेती झालेल्या गटातील परवानगी देण्यात आलेल्या
मंजूर अभिन्यासातील खुली जागा, व्यक्ती व संस्थांना
वितरण करण्याबाबत . .**

महसूल व वन विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक जमीन ०१/२००६/प्र.क्र.१२/ज-१, दिनांक २५ मे , २००७ .

शासन परिपत्रक :-

जिल्हाधिकारी, जळगांव जिल्हा हद्दीतील अनेक भूखंड, कोणत्याही स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या (ग्रामपंचायत, नगरपरिषद, नगरपालिका, इत्यादी) हद्दीत समाविष्ट नाहीत . असे (त्रिशंकू) भूखंड वितरण करण्याबाबत शासनाचे निश्चित धोरण नसल्याने याबाबत मार्गदर्शन करावे ,अशी विनंती शासनास केली होती . याबाबत नगर विकास विभागाचे आदेशानुसार नगरपरिषद अथवा महानगरपालिका हद्दीतील अकृषिक जमिनीच्या मंजूर अभिन्यासातील खुली जागा व रस्त्यांखालील जागा नगरपालिका/महानगरपालिकेकडे सुपूर्द करण्यात येते . परंतु सदर आदेश नगरपालिका/महानगरपालिका हद्दीबाहेरील किंवा ग्रामीण भागातील अकृषिक अभिन्यासातील खुल्या जागेच्या संदर्भात लागू होत नाहीत .

२ . कोणत्याही स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या हद्दीत समाविष्ट नसलेल्या जागेपैकी काही जागांना अकृषिक परवानगी दिल्यानंतर असा अभिन्यासातील खुल्या जागा/रस्त्यांखालील जागा कोणत्याही स्थानिक प्राधिकारणाकडे सुपूर्द करता येत नाहीत . अशी अनेक प्रकरणे राज्यात असण्याची शक्यता आहे . अशा जागा खाजगी व्यक्तीच्या नावे राहिल्यास होऊ शकणारे संभाव्य गैरप्रकार विचारात घेता या संदर्भात खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहेत .

अ-नागरी (Non-Urban) भागातील किंवा ग्रामीण भागातील कोणत्याही स्थानिक प्राधिकरणाच्या हद्दीत येत नसलेल्या जमिनीच्या मंजूर अभिन्यासातील (Sanctioned lay-out) खुली जागा, रस्ते इत्यादी सार्वजनिक उपयोगासाठी विनिर्दिष्ट केलेले क्षेत्र अद्यापी खाजगी व्यक्तींच्या नावावर अभिलिखित असल्यास असे क्षेत्र सरकारजमा करण्यात यावे . असे क्षेत्र सरकारजमा केलेनंतर कब्जेदार सदरी महाराष्ट्र शासन आणि इतर हक्कात “ Layout open Space ” किंवा “ Layout Road Spaces ” असे शेरे घेण्यात यावेत . तथापि या जागा शासनाकडून विकसित केल्या जाणार नाहीत . भविष्यात जेव्हा नगरपालिकेची/महानगरपालिकांची हद्दवाढ होईल किंवा सदर जमीन स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या हद्दीत समाविष्ट होईल तेव्हा सदरील जागा प्रचलित धोरणानुसार जिल्हाधिकारी यांनी संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडे वर्ग करण्याची कार्यवाही करावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र . ज . मुळे,
कार्यासन अधिकारी,
महसूल व वन विभाग .

ककककककककक

विषय :- जमीन :-

**स्वातंत्र्य सैनिकांना निवासी प्रयोजनासाठी शासकीय
जमीन देण्याबाबत .**

महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र .जमीन ११०५/प्र.क्र.९८/ज-१ दिनांक १ जून, २००७ .

- वाचा :-**
- १) शासन परिपत्रक , महसूल व वन विभाग क्र . एस् ११-२०३९५८-अ-१ दि . १४ मार्च १९६७ .
 - २) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र . एलएनडी १०७३/२९०८४९/अ-१ दि . २ . १२ . १९७४
 - ३) शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग क्र . एलएनडी १०९०/२२४८६६/प्र.क्र.१७५/ज-१,
दिनांक २५ जानेवारी, १९९३ .
 - ४) महसूल व वन विभाग निर्णय क्र . जमीन १०९८/१२७/प्र.क्र.२१/ज-१, दि . १२ . १० . १९९९ .

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे वितरण) नियम १९७१ च्या नियम २८ मध्ये स्वातंत्र्यसैनिकांना जमीन देण्याबाबत तरतूद करण्यात आली आहे. या नियमातील उपनियम (२) मध्ये जिल्हाधिकारी यांनी आवश्यक चौकशी केल्यानंतर लाभार्थी व्यक्तींचा राज्यात किंवा राज्याबाहेर कोठेही स्वतःचा कोणताही इमारती भूखंड किंवा इमारती नाही किंवा असा इमारती भूखंड किंवा इमारत त्यांच्या स्वतःच्या नावे नाही अशी त्यांची खात्री झाल्यास, निर्धारित करण्यात येईल असे भोगाधिकार मुल्य दिल्यावर अशी जमीन अनन्यसंक्राम्य धारणाधिकारावर (**Inalienable tenure**) देता येईल, अशी तरतूद आहे. ही जमीन केवळ ग्रामीण भागातच देता येईल अशी तरतूद नाही. मात्र शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार स्वातंत्र्यसैनिकांना ग्रामीण भागातच निवासासाठी जमीन देण्याची तरतूद करण्यात आली आहे. तथापि उपरोक्त नियम २८ मध्ये नागरी भागातील भूखंड निवासी प्रयोजनासाठी वितरित करण्यावर कोणतेही निर्वन्ध घालण्यात आलेले नाहीत. महानगरपालिका क्षेत्रात शासनाच्या स्वेच्छाधिकारात वाटप करावयाच्या १०% कोटयामध्ये स्वातंत्र्यसैनिकांना आरक्षण असते. तसेच म्हाडा, सिडको इ. शासनाच्या गृहनिर्माण प्रकल्प राबविण्या-या संस्थांनी बांधलेल्या इमारतीतील सदनिकांमध्ये स्वातंत्र्यसैनिकांना आरक्षण असते. महानगरपालिका क्षेत्रात उपलब्ध असलेल्या शासकीय जमिनी आणि ते मिळण्यासाठी येणारी मागणी प्रचंड असल्याने शहरातील निवासाचा प्रश्न सोडविण्यासाठी महानगरपालिका क्षेत्रासाठी उपलब्ध शासकीय जमिनी प्रामुख्याने सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना दिल्या जातात. वैयक्तिकरित्या भूखंड दिले जात नाहीत. सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना वाटप करावयाच्या शासकीय भूखंडामध्ये केवळ स्वातंत्र्यसैनिक सदस्य असलेल्या सहकारी गृहनिर्माण संस्थांना १०% आरक्षण असते.

निवृत्ती वेतनधारक स्वातंत्र्यसैनिकांना निवासी प्रयोजनासाठी ग्रामीण भागात तसेच नागरी भागात भूखंड देणे शक्य व्हावे याकरिता महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे वितरण) नियम १९७१ मधील नियम २८ अन्वये असलेल्या तरतूदीच्या अनुषंगाने स्वातंत्र्यसैनिकांना निवासी प्रयोजनाकरिता ग्रामीण व नागरी भागात शासकीय जमीन देण्याबाबत धोरण निश्चित करण्याबाबतच प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्या अनुषंगाने शासन परिपत्रक दिनांक १४ मार्च १९६७ व दि. २५ जानेवारी १९९३ आणि शासन निर्णय दिनांक २ डिसेंबर १९७४ व दिनांक १२ ऑक्टोबर १९९९ मधील आदेश अधिकर्मित करून शासन पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

शासन निर्णय :-

अ) ज्या स्वातंत्र्यसैनिकांकडे किंवा त्यांच्या कुटुंबियांकडे (पती-पत्नी किंवा अज्ञान मुले) राज्यात स्वतःची निवासी जागा नाही आणि ज्यांचे एकत्रित कौटुंबिक मासिक उत्पन्न दरमहा रु. १०,०००/- किंवा त्यापेक्षा कमी आहे, त्यांना वैयक्तिकरित्या निवासी प्रयोजनाकरिता महापालिका क्षेत्राव्यतिरिक्त ग्रामीण/शहरी भागातील उपलब्ध शासकीय जमीन २३० चौ.मी. (२५०० चौ.फूट) च्या मर्यादित महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीची विल्हेवाट) १९७१ च्या नियम २८ नुसार प्रदान करण्याबाबत पुढीलप्रमाणे कार्यपध्दती अवलंबविण्यात यावी :-

- (१) स्वातंत्र्यसैनिकाने आपले सन्मानपत्र अथवा स्वातंत्र्यसैनिक सन्मान निवृत्तीवेतन मिळाल्याच्या शासन निर्णयाच्या प्रतीसह संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेकडे अर्ज करावा.
- (२) जिल्हाधिका-यांनी त्यांच्या कार्यालयातील अभिलेख तपासून संबंधित व्यक्ती स्वातंत्र्यसैनिक आहे याची खातरजमा करून घ्यावी.
- (३) जिल्हाधिकारी यांना स्वातंत्र्य सैनिकांसंदर्भातील माहितीची खातरजमा करून घेण्याची आवश्यकता भासल्यास, त्यांनी शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभाग (स्वातंत्र्य सैनिक कक्ष) यांचेकडून मार्गदर्शन प्राप्त करून घ्यावे.
- (४) जिल्हाधिकारी/आयुक्त यांनी जमीन वाटपाबाबत आवश्यक तो प्रस्ताव महसूल व वन विभागास सादर करावा.
- (५) महसूल व वन विभागाने अंतिम निर्णय घेण्यापूर्वी प्रस्तावास सामान्य प्रशासन विभाग (स्वातंत्र्य सैनिक कक्ष) यांचीही सहमती घ्यावी.
- (ब) शासनाकडे असा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतरच संबंधित "ज" गटातील कार्यासनांनी प्रत्येक प्रकरणाच्या गुणवत्तेचा विचार करून एक खास बाब म्हणून महाराष्ट्र जमीन महसूल संहितेच्या कलम ४० च्या

अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीची विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ च्या नियम २६ खाली कब्जेहक्काची संपूर्ण रक्कम वसूल करून विना लिलाव देण्यात यावी .

(क) ग्रामीण तसेच शहरी भागात (महानगरपालिका क्षेत्र वगळता) स्वातंत्र्यसैनिकांना घर बांधण्यासाठी विनालिलावाने कब्जेहक्काची किंमत आकारून दिलेली शासकीय जमीन ही सवलत मानण्यात येऊ नये व अशी सवलत ज्या स्वातंत्र्यसैनिकांना यापूर्वीच मिळाली असेल, अशांना उद्योगधंद्यांकरीता जमीन मिळण्याच्या सवलतीत कपात करण्यात येऊ नये .

२. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या (अनौपचारिक संदर्भ क्र.८०/व्यय- ९ दिनांक २२.२.२००७ अन्वये) सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र.ज.मुळे ,
कार्यासन अधिकारी,
महसूल व वन विभाग .

कवकवकवकवक

**विषय :-आजी/माजी सैनिकांना शेतीसाठी जमीन देण्याकरिता विहित
करण्यात आलेल्या अटी व शर्ती शिथिल करणेबाबत .**

महसूल व वन विभाग,
निर्णय क्र.जमीन १०/२०००/१००५/प्र.क्र.१६१/ज-१ दि.१२.०७.२००७ .

पहा :- शासन अधिसूचना, महसूल व वन विभाग क्र. जमीन १०९७/११०२/प्र.क्र.५०/ज-१
दिनांक ११ ऑक्टोबर, २००० .

प्रस्तावना:-महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीची विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ मधील नियम १०, ११,१२ ते १७ नुसार शासकीय जमिनीचे कृषिविषयक प्रयोजनासाठी कब्जेहक्काने वाटप करण्यात येते . नियम ११(५) नुसार ज्या व्यक्तीचे सर्व साधने मिळून स्थूल वार्षिक उत्पन्न रु.१२,००० पेक्षा अधिक असेल अशी व्यक्ती शासकीय जमीन मिळण्यास पात्र ठरत नव्हती . सदर वार्षिक उत्पन्नाची मर्यादा शासन अधिसूचना क्र.जमीन १०९७/११०२/प्र.क्र.५०/ज-१ दि.११.१०.२००० अन्वये रु.३५,०००/- इतकी वाढविण्यात आली . मात्र केंद्र शासनाच्या पाचव्या वेतन आयोगामुळे माजी सैनिकांच्या निवृत्तीवेतनात वाढ झाली आहे . त्यामुळे माजी सैनिक कृषिविषयक प्रयोजनासाठी शासकीय जमीन मिळण्यास अपात्र ठरत होते . म्हणून सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांनी ही उत्पन्नाची मर्यादा वाढवून रु.१,००,०००/- करावी अशी शिफारस शासनाकडे केली होती .

तसेच महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ च्या नियम १२(२)(१) मधील तरतुदीनुसार जी व्यक्ती (भटक्या जातीची नसणारी) नेमून देण्याजोग्या जमिनीच्या आठ कि.मी.त्रिज्येच्या आत निवास करीत असेल, अशीच व्यक्ती जमीन मिळणेस पात्र ठरते . या अटीमुळेही माजी सैनिकांना जमीन मिळण्यास अडचण येत असल्याने सदरची अट देखील शिथिल करावी अशी शिफारस सैनिक कल्याण विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांनी महाराष्ट्र शासनास केली होती .

सैनिक कल्याण विभागाच्या उक्त शिफारशीचा साकल्याने विचार करता असे दिसून आले की, शासकीय जमीन कृषिविषयक प्रयोजनासाठी मिळण्याबाबतच्या शासनाच्या सदर तरतुदीचा लाभ देशसेवेचे कार्य करणा-या

महाराष्ट्रातील आजी/माजी सैनिकांना मिळण्यासाठी वार्षिक उत्पन्नाची व वास्तव्याची अट शिथिल करणे आवश्यक आहे . याबाबत शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे .

शासन निर्णय :- १) महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ मधील नियम ११(५) मधील शासकीय जमीन मिळण्याकरिता वार्षिक उत्पन्नाची रु.३५, ००० /- ही मर्यादा महाराष्ट्रातील आजी/माजी सैनिकांकरिता रु.१,००,०००/- इतकी वाढविण्यात आली आहे .त्यानुसार सदर नियमात सुधारणा करण्यात येत आहे .

२) महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ मधील नियम ११(२) (एक) अन्वये आठ कि.मी.त्रिज्येच्या आत वास्तव्य करणे आवश्यक असल्याची अट महाराष्ट्रातील आजी/माजी सैनिकांकरिता शिथिल करण्यात येत आहे .आजी/माजी सैनिक नेमून देण्यायोग्य जमिनीच्या जिल्ह्यात निवास करीत असतील आणि त्यांच्या रहिवासाच्या तालुक्यात शासकीय जमीन वाटपास उपलब्ध नसेल तर त्यांना त्या जिल्ह्यातील जमीन मिळण्यास पात्र ठरविण्यात यावे .आजी/माजी सैनिकांच्या कायम वास्तव्याचा पुरावा असलेल्या जिल्ह्याच्या हद्दीतील शासकीय जमिनींचा या संदर्भात विचार करण्यात येईल व पर्यायाने वास्तव्याच्या ठिकाणापासून आठ कि.मी.त्रिज्येतील शासकीय जमीन वितरण करण्याची अट आजी/माजी सैनिकांच्या बाबतीत लागू राहणार नाही . त्याप्रमाणे सदर नियमात सुधारणा करण्यात येत आहे .

३) आजी/माजी सैनिकांना शेतीकरिता शासकीय जमीन देण्यासंदर्भातील शिथिल करण्यात आलेल्या अटी व शर्तीचा लाभ देण्यात यावा .महाराष्ट्र जमीन महसूल (सरकारी जमिनीचे विल्हेवाट करणे) नियम १९७१ मधील संबंधित नियम ११(५) व नियम १२(२) (एक) मध्ये सुधारणा करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येत आहे .

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.२९५/०७/व्यय ९ दि. १९.६.२००७ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

ज .का .घरत,
उप सचिव, महसूल व वन विभाग .

ववववववववववव

विषय :- कर्मचा-यांनी शासनाकडे/अधिका-याकडे सादर केलेल्या निवेदनावर लवकरात लवकर कार्यवाही होणेबाबत .

विधी व न्याय विभाग परिपत्रक क्र.७३/व्हीआयपी/ई- शाखा दिनांक ०६ सप्टेंबर, २००७ .

परिपत्रक

रिट याचिका क्रमांक १५१३/२००६ (मोहम्मद सलीम अब्दुल करीम विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर) मध्ये मा . उच्च न्यायालयाच्या असे निदर्शनास आले की, शासकीय कर्मचा-याकडून दाखल त्यांच्या मागण्याबाबतच्या निवेदनावर ब-याच वेळा अतिविलंबाने कार्यवाही केली जाते व सदर कार्यवाहीबाबत कर्मचा-यांना काही कळविले जात नाही व त्यामुळे संबंधित कर्मचा-यांच्या हितसंबंधास नुसती बाधाच येत नाही तर त्यामुळे ब-याच वेळा राज्यावर अनावश्यक जबाबदारी सुध्दा लावली जाते .

वरील बावी लक्षात घेता मा . उच्च न्यायालयाने शासनाच्या संबंधित विभागाने व अधिका-याने कर्मचा-यांच्या निवेदनावर लवकरात लवकर कार्यवाही होण्यासाठी व सदर प्रकरणांचा निपटारा होण्यासाठी परिपत्रक निर्गमित करण्याचे निर्देश दिले आहेत .मा . उच्च न्यायालयाचे निर्देश लक्षात घेऊन सर्व मंत्रालयीन विभागांना या परिपत्रकाद्वारे निर्देशित करण्यात येत आहे की, कर्मचा-यांच्या संबंधातील गा-हाणी/मागण्याची निवेदने प्राप्त झाल्यानंतर लवकरात लवकर उचित कार्यवाही होईल असे पहावे व कोणत्याही परिस्थितीत सदर निवेदने तीन महिन्यापेक्षा जास्त कालावधीसाठी प्रलंबित राहणार नाहीत याची दक्षता घेण्यात यावी .

सदर परिपत्रक प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील कार्यालयाच्या व अधिका-यांच्या निदर्शनास आणावे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

जॉनी जोसेफ,
शासनाचे मुख्य सचिव .

वववववववववव

**विषय : सैनिकांच्या कुटुंबियांना संरक्षण देण्याबद्दल
जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्याबद्दल .**

गृह विभाग, निर्णय क्र .एमआयएस १००६/प्र.क्र.३०९/विशा ४ दि .०४ .१० .२००७ .

पहा :- उप सचिव, साप्रवि .यांचे पत्र क्र .मासैक २००६/१०६४ (प्र.क्र.१४७/०६)/२८
दिनांक ७ .६ .२००६ .

प्रस्तावना : राज्यातील माजी सैनिकांच्या कल्याणार्थ उपाययोजना करण्याच्या संदर्भात महाराष्ट्र विधान परिषद नियम १८९ अन्वये मा .मंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे अध्यक्षतेखाली विधान परिषद सदस्यांची समिती नेमण्यात आली होती . सदर समितीने विधान परिषदेस दिनांक २० एप्रिल २००६ रोजी सादर केलेल्या अंतरिम अहवालामधील शिफारस क्र.१ अनुसार सैनिकांच्या कुटुंबियांना संरक्षण देण्याबद्दल राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात एक समिती गठीत करण्याबाबत शिफारस केली आहे .त्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्याची शासनाच्या विचाराधीन होता .

शासन निर्णय :- प्रस्तावनेत नमूद केलेली पाश्चिमी लक्षात घेता या संदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे .

१ . प्रत्येक जिल्ह्यामध्ये सैनिक/माजी सैनिकांच्या कुटुंबियांना संरक्षण देण्यासाठी एक जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्यात येत आहे . सदर समितीची रचना पुढीलप्रमाणे राहिल .

१)	जिल्हा पोलीस अधीक्षक	.	..	.	अध्यक्ष .
२)	जिल्ह्याचा अतिरिक्त जिल्हाधिकारी	.	..	.	सदस्य .
३)	जिल्ह्याचा जिल्हा सैनिक अधिकारी	.	..	.	सदस्य .
४)	एक महिला पोलीस अधिकारी	.	..	.	सदस्य .
५)	जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुक्यातील एक माजी सैनिक .	.	.	.	सदस्य

विषय .

२. या समितीची दरमहा बैठक होईल. सदर समिती ही सैनिकांच्या कुटुंबियांना भेटून त्यांच्या तक्रारीबाबतचा आढावा घेईल. जिल्ह्यातील सैनिकांच्या कुटुंबियांवरील अन्याय /अत्याचारांच्या घटनांची माहिती सदर समितीकडून जिल्ह्याच्या मासिक पोलीस अहवालामध्ये नमूद करण्यात येईल.

३. जिल्ह्यातील सैनिकांच्या पत्नीने किंवा माजी सैनिकांच्या विधवा पत्नीने तिच्यावर अन्याय झाल्याची तक्रार पोलीस स्टेशनमध्ये केल्यास त्याची तात्काळ दखल घेवून प्रचलित कायदानुसार कार्यवाही करण्यात यावी.

४. जिल्हा सैनिक केंद्राचा अधिकारी हा जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुक्याला दरमहा भेट देवून सैनिकांच्या कुटुंबियांवरील अन्याय, अत्याचाराची माहिती घेईल. संबंधित पोलीस स्टेशनकडून याबाबत काय कारवाई करण्यात आली, याबाबत नियतकालिक अहवाल प्रधान सचिव, गृह विभाग, प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग (मा.सै.क.) व उपरोक्तप्रमाणे गठीत केलेल्या पोलीस अधीक्षकांच्या अध्यक्षतेखालील समितीकडे व सैनिक कल्याण विभागामार्फत सैनिक कल्याण मंडळाकडे पाठविले.

५. सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी तात्काळ करण्यात यावी.

६. सदर शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.
सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २००७१००४१५५७१६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

प्र.चं.मयेकर,
शासनाचे कार्यासन अधिकारी.

ककककककक

**विषय:- वन्य हत्तींपासून शेतपिकांचे नुकसान झाल्यास संबंधितांस
अर्थसहाय्य देण्याबाबत.**

महसूल व वन विभाग,
निर्णय क्र.डब्ल्यूएलपी १००४/प्र.क्र.२१९/फ-१ दि. ८ जानेवारी, २००८.

वाचा: शासन निर्णय क्र.डब्ल्यूएलपी १०९४/प्र.क्र.१११५/फ १ दिनांक २३.८.२००४.
शासन निर्णय क्र.डब्ल्यूएलपी १००४/प्र.क्र.२१९/फ १ दिनांक २ जून २००६.

शासन निर्णय :

शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक २.६.२००६ अन्वये इतर वन्यप्राण्यांच्या तुलनेत वन्य हत्तींनी केलेले नुकसान जास्त प्रमाणात असते. हे विचारात घेऊन वन्य हत्तींनी शेतपिकांच्या व फळवागांच्या केलेल्या नुकसानीबाबत वाढीव अर्थसहाय्य देण्यास शासनाची मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, १) शासन निर्णय दिनांक २३.८.२००४ अन्वये ज्या व्यक्तींना पीक संरक्षणार्थ बंदूक परवाने देण्यात आले आहेत अशा व्यक्तींच्या शेतीची नुकसानी प्रकरणे

विवरण.

नुकसान भरपाई अपात्र आहेत व त्यामुळे पीक संरक्षणार्थ बंदूक परवाने देण्यात आले आहेत अशा व्यक्तींना वन्य हत्तींनी शेतपिकांच्या व फळबागांचे केलेल्या नुकसानीबाबत अर्थसहाय्य देणे शक्य नसल्याने तसेच २) शासन निर्णय दिनांक २.६.२००६ अन्वये वन्य हत्तींपासून ऊस पिकांचे नुकसानीसाठी प्रती टन रु. ४००/- नुकसान भरपाई देण्यासाठी या प्रमाणे मुल्यांकन करतांना अडचणी निर्माण होत असल्याने शासनाने आता याबाबत पुढील निर्णय घेतला आहे .

१. ज्या व्यक्तींना पीक संरक्षणार्थ बंदूक परवाने देण्यात आले आहेत अशा व्यक्तींना देखील वन्य हत्तींनी केलेल्या शेतीच्या/फळबागांच्या नुकसानीसाठी नुकसान भरपाई विहित दरानुसार व अन्य शर्तीच्या पूर्ततेच्या अधीन देय असेल, मात्र वन्य हत्तींना इजा वा त्यांची शिकार संबंधितांकडून झालेली नसावी .

२. वन्य हत्तींपासून होणारे ऊस पिकांचे नुकसानीसाठी रुपये ४००/- प्रती मे.टन असे वजनावर आधारित न ठेवता गडहिंग्लज, चंदगड तसेच ज्या तालुक्यामध्ये हत्तींकडून ऊस पिकांचे नुकसान होईल त्या तालुक्याच्या मागील ८ वर्षांची कृषी विभागाने काढलेल्या उसाच्या उत्पादकतेवरून सरासरी उत्पादकता काढावी व त्यानुसार ऊस पिकाची नुकसान भरपाई क्षेत्रावर आधारित उत्पादकतेनुसार (प्रती मे.टन रु. ४००/- प्रमाणे गणना करून) देण्यात यावी .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

शिरीष राणे,
विशेष कार्य अधिकारी,
महसूल व वन विभाग .

ववनवनवनवन

विषय :- मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये अनुलनिय धैर्य, कौशल्य इ .
विशेष गुण दर्शविणा-या पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिसे देण्यास वापरण्यात
यावयाच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये व आर्थिक मयदिमध्ये सुधारणा करण्याबाबत .

गृह विभाग, निर्णय क्र .जीओआर-१३०५/प्र.क्र.५०९/पोल- १ दिनांक ७ मे , २००८ .

- वाचा: १) शासन निर्णय,गृह विभाग क्र.जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १०, दि.२५ जून,१९९६ .
२) शासन निर्णय,गृह विभाग क्र.जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १०, दि.३० ऑगस्ट,१९९६ .
३) शासन निर्णय,गृह विभाग क्र.जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १०, दि.१३ डिसेंबर,१९९९ .
४) शासन निर्णय,गृह विभाग क्र.जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १०, दि.२७ सप्टेंबर,२००० .

शासन निर्णय :

संदर्भाधीन क्र.१ व २ शासन आदेशामध्ये मुंबई पोलीस नियमावलीच्या ३०० अनुसार पोलीस निधीतून पोलीस अधिकारी, खाजगी व्यक्तींना द्यावयाच्या बक्षिसाबाबतची मार्गदर्शक तत्त्वे विहित केलेली आहेत . या मार्गदर्शक तत्त्वात सुधारणा करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असून ती सोबत जोडलेल्या “ परिशिष्ट - अ ” मध्ये दर्शविण्यात आली आहे .

२. संदर्भाधीन क्र.३ व ४ शासन आदेश अधिक्रमित करून मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अन्वये बक्षिसांच्या रक्कमेची आर्थिक मर्यादा अधिकारांची व्याप्ती वाढविण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असून ती आर्थिक मर्यादा सोबत जोडलेल्या “ परिशिष्ट-ब ” मध्ये दर्शविण्यात आली आहे .

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक सीआर २०/०८/व्यय ७ दिनांक ३०.०१.२००८ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे .

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संगणक सांकेतांक २००८०५०८१६००१५००१ आहे .

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

कैलास वि .बिलोणीकर,
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन,गृह विभाग .

कवकक
परिशिष्ट “ अ ”

शासन निर्णय क्रमांक जीओआर ०६९४/सीआर २४/पोल १० दिनांक ३० ऑगस्ट, १९९६ अन्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या मुंबई पोलीस नियमावलीच्या नियम ३०० अनुसार पोलीस निधीतून पोलीस आणि खाजगी व्यक्तींना धावयाच्या बक्षिसाबाबतच्या मार्गदर्शक तत्वांमध्ये खालील बाबी समाविष्ट करण्यात येत आहेत .

(१) अ.क्र.७ मध्ये “ परंतु या उत्कृष्ट कार्यात केवळ एखाद्या प्रसंगी चांगला बंदोबस्त ठेवणे ही बाब समाविष्ट होऊ शकणार नाही .” ही तरतूद वगळण्यात येवून पोलीस बंदोबस्त , परेड इत्यादीसाठीचे रोग्य रक्कमेचे बक्षिस अनुज्ञेय राहिल असे समाविष्ट करण्यात येत आहे .

(२) (अ) राज्यातील पोलीस अधिका-यांनी इतर राज्यातील एखाद्या गुन्हांचा तपास उत्कृष्ट पध्दतीने केला असेल, अशा गुन्हातील गुन्हेगारांना शोधून काढण्यात/पकडण्यात त्यांचे कौशल्य दिसून आले असेल,तर इतर राज्यांकडून पारितोषक घेता येईल .(उदा.इतर राज्यात नक्षलवादी किंवा अतिरेक्यांनी केलेल्या एखाद्या गुन्हापोटी महाराष्ट्र राज्यात होणा-या तपासात मदत केली असेल व अशा गुन्हेगाराला/अतिरेक्यांना राज्यात शोधून काढले असेल) .

(२) (ब) महाराष्ट्रात घडलेल्या एखाद्या गुन्हाची पाळेमुळे इतर राज्यातसुद्धा पसरलेली असतील व इतर राज्यांना त्याचा प्रादुर्भाव जाणवल्याने त्या राज्यात जावून महाराष्ट्रातील पोलीसांनी उत्कृष्ट तपास केला असेल किंवा गुन्हेगार हुडकून काढले असल्यास, अशा ज्या इतर राज्यात गुन्हेगारीला प्रतिबंध झाला असेल,तर त्या राज्याने महाराष्ट्र पोलीसांना बक्षिस जाहीर केल्यास ते पारितोषिक स्विकारता येईल .

मात्र वरील दोन्ही परिस्थितीत [२(अ) व २ (ब)] संबंधित पोलीस अधिका-याने अशा इतर राज्याकडून मिळणारे पारितोषिक स्विकारण्यापूर्वी राज्य शासनाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहिल .

(३) इतर मार्गदर्शक तत्वांत कोणतेही बदल नाहीत .

—०००—

परिशिष्ट - " ब "

पोलीस कर्मचा-यांना बक्षिसे देण्यासाठी अधिका-यांची आर्थिक मर्यादा .

अ.क्र	अधिका-याचे पदनाम	मंजूर आर्थिक मर्यादा रुपये .
१.	२ .	३ .
१	अपर मुख्य सचिव (गृह)	रु . १,००,००० /-
२ .	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .	रु . ६०,००० /-
३ .	महासंचालक,लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग, मुंबई .	रु . ३०,००० /-
४ .	अपर पोलीस महासंचालक(का .व सु .),महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .	रु . ३५,००० /-
५ .	पोलीस आयुक्त,वृहन्मुंबई .	रु . ४०,००० /-
६ .	सर्व पोलीस आयुक्त (अपर पोलीस महासंचालक दर्जाचे)	रु . २५,००० /-
७ .	सर्व पोलीस आयुक्त (विशेष पोलीस महानिरीक्षक दर्जाचे)	रु . २५,००० /-
८ .	अपर पोलीस महासंचालक,गु . अ . वि . (गुन्हे),म . रा . पुणे .	रु . ३०,००० /-
९ .	सर्व पोलीस आयुक्त (पोलीस उप महानिरीक्षक दर्जाचे)	रु . २०,००० /-
१० .	अपर पोलीस महासंचालक व संचालक, विनतारी संदेश,म . रा . पुणे .	रु . २०,००० /-
११ .	अपर पोलीस महासंचालक,प्रशिक्षण व खास पथके/लोहमार्ग/ वाहतूक/प्रशिक्षण/ रारापो बल,म . रा . मुंबई .	प्रत्येकी रु . २०,००० /-प्रमाणे .
१२ .	अपर पोलीस महासंचालक,नक्षल विरोधी अभियान,नागपूर	रु . २५,००० /-
१३ .	अपर पोलीस महासंचालक, नागरी हक्क संरक्षण,म . रा . मुंबई .	रु . २५,००० /-
१४ .	आयुक्त,राज्य गुप्तवार्ता विभाग,म . रा . मुंबई .	रु . ३०,००० /-
१५ .	अपर पोलीस महासंचालक,महाराष्ट्र पोलीस अकादमी,नाशिक	रु . २०,००० /-
१६ .	सर्व परिक्षेत्रीय विशेष पोलीस महानिरीक्षक	रु . २०,००० /-
१७ .	सर्व सह पोलीस आयुक्त (विशेष पोलीस महानिरीक्षक दर्जाचे)	रु . २५,००० /-
१८ .	सर्व अपर पोलीस आयुक्त (पोलीस उप महानिरीक्षक दर्जाचे)	रु . २०,००० /-
१९ .	सर्व पोलीस अधीक्षक	रु . १५,००० /-
२० .	सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस बल .	रु . १५,००० /-
२१ .	सर्व प्राचार्य,पोलीस प्रशिक्षण विद्यालय व अपारंपारिक अभियान प्रशिक्षण केंद्र .	रु . ६,००० /-
२२ .	सर्व पोलीस उप आयुक्त (पोलीस अधीक्षक दर्जाचे)	रु . १५,००० /-